

PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ

ŞEHİR VE BÖLGE
PLANLAMA

İZMİR İLİ GÜNEY KESİMİ SEFERİHİSAR VE MENDERES ALT
BÖLGESİ

ANALİTİK ETÜT RAPORU

2024

PROJE YÜRÜTÜCÜLERİ

Doç. Dr. Nur Sinem PARTİGÖÇ (K)

Prof. Dr. Oğuz ÖZBEK

YAYINA HAZIRLAMA GRUBU

EDİTÖRLER

Doç. Dr. Nur Sinem PARTİGÖÇ

Sude GÜNBATTI

GRUP EDİTÖRLERİ

Sude GÜNBATTI

Ecem KAZGIN

Büşranur KAR

Enes KAPLAN

Mehmet Onur KILINÇ

Naciye Nur YILMAZ

KAPAK TASARIMI

Morvarid GOUDARZİ

Ecem KAZGIN

ÇALIŞMA GRUPLARI

TARİHSEL YAPI

Büşranur KAR

Mehmet ARMAN

Morvarid GOUDARZİ

Göktuğ SARSAR

MEKANSAL YAPI

Ülkü Emre ÇOŞKUN

Buse YILDIRIM

Hasan KÖSTEK

Ahmet Veysel BAYDERE

İmdat ÖZAYDIN

ÇEVRESEL YAPI

Elif Gül TURAN

Cansu AKMANDOR

Nuri ERDOĞAN

Mehmet Onur KILINÇ

Naciye Nur YILMAZ

SOSYO-KÜLTÜREL YAPI

Buket Didem KÖSERİ

Ataberk ERSOY

İbrahim Bedirhan ESENLIBINAR

Enes KAPLAN

EKONOMİK YAPI

Muhammed KEREMİTÇİ

Asım Furkan DURSUN

Neşetcan AYDIN

Ahmet Can DEMİR

KURUMSAL YAPI

Sude GÜNBATTI

Ecem KAZGIN

Doğukan DİKBİYİK

Fahri ÇINAR

İÇİNDEKİLER

ÇALIŞMANIN AMAÇ VE KAPSAMI	20
BİRİNCİ BÖLÜM.....	21
TARİHSEL YAPI.....	21
1. KAVRAMSAL AÇIKLAMALAR.....	21
2. TARİHSEL COĞRAFYA VE ETİMOLOJİK KÖKEN.....	23
2.1 İzmir İsmi'nin Etimolojik Kökeni.....	23
2.2 Seferihisar İsmi'nin Etimolojik Kökeni.....	23
2.3 Menderes İsmi'nin Etimolojik Kökeni	23
2.4 Gümüşdere İsmi'nin Etimolojik Kökeni.....	23
2.5 Özdere İsmi'nin Etimolojik Kökeni.....	23
2.6 Mimas İsmi'nin Etimolojik Kökeni	24
2.7 Efes İsmi'nin Etimolojik Kökeni	24
3.TARİHİ YOLLAR VE ROTALAR.....	24
3.1 Efes-Minas Yolu	24
3.1.1Yürüyüş Yolu.....	25
3.1.2Bisiklet Yolu	25
3.1.3Zeytin Yolu	25
3.1.4 Bağ Yolu.....	26
3.1.5 Mavi Rota	26
4.TARİHSEL SÜREÇ	26
4.1 İzmir'in Tarihsel Gelişimi	26
4.1.1 Neolitik Çağ ve Tunç Çağı (MÖ 6500-1050).....	27
4.1.2 Demir Çağı	27
4.1.3Helenistik Dönem ve Roma İmparatorluğu Dönemi (MÖ 333-MS 395).....	29
4.1.4 Doğu Roma İmparatorluğu ve Beylikler Dönemi.....	30
4.1.5 Osmanlı İmparatorluğu Dönemi	31
4.1.6 Cumhuriyet Dönemi	34
5.ÇALIŞMA ALANI MEKANSAL GELİŞİM SÜRECİ	35
6. KIRILMA NOKTALARI	40
6.1 Altyapı	40
6.1.1 İzmir-Aydın Demiryolu Açılışı.....	40
6.1.2 İzmir-Limanı Açılışı	41
6.2 Afetler ve Savaşlar.....	41
6.2.1.1688 Depremi	41

6.2.2 İzmir'in İşgali (15 Mayıs 1919)	41
6.2.3 İzmir Yangını (13 Eylül 1922).....	41
6.3 Endüstriyel Üretim	41
6.3.1.Alsancak Demiryolu Yerleşkesi.....	41
6.3.2 Halkapınar Cer Atölyeleri.....	42
6.3.3Sümerbank Basma Sanayi	42
6.3.4 İzmir Hava Gazı Fabrikası.....	42
6.4.Sosyo-Kültürel.....	43
6.4.1 Ege Üniversitesi'nin Kurulması.....	43
6.4.2 Dokuz Eylül Üniversitesi'nin Kurulması.....	43
6.5 Planlama Süreci	43
6.5.1 Prost-Danger Planı (1925)	44
6.5.2 Le Corbusier Planı (1949)	44
6.5.3.1/2000 Ölçekli Mikyaslı İzmir Şehir İmar Planı (1955).....	45
6.5.4.İzmir Metropolitan Alan Nazım İmar Planı Yapımı (1973).....	46
6.5.5.1/25000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Revizyonu (1989)	46
7.TARİHİ VE ARKEOLOJİK YERLEŞİMLER.....	47
7.1. Seferihisar İlçesi	47
7.1.1.Teos Antik Kenti.....	47
7.1.2 Lebedos Antik Kenti.....	48
7.1.3 Karaköse Harabeleri	48
7.1.4 Myonnesos (Çifitkalesi) Adası	49
7.2 Menderes İlçesi.....	50
7.2.1.Klaros Antik Kenti.....	50
7.2.2 Kolophon Antik Kenti	51
7.2.3 Notion Antik Kenti	53
7.2.2. Bakla Tepe Höyüğü	55
8.TARİHİ VE KÜLTÜREL DEĞERLER.....	56
8.1 Seferihisar İlçesi	56
8.1.1.Özel Mekânlar	56
8.1.2 Cami ve Mescitler.....	59
8.1.3. Hamamlar	63
8.1.4Kaplıcalar	66
8.1.5Çeşmeler.....	67
8.1.6. Su Kemerleri.....	70
8.1.7. Kaleler	70

8.1.8. Türbeler	70
8.1.9. Medreseler	71
8.1.10. Tümülsler.....	71
8.2. MENDERES İLÇESİ	72
8.2.1. Özel Mekânlar	72
8.2.2 Cami ve Mescitler	74
8.2.3 Hamamlar	75
8.2.4 Köprüler.....	76
8.2.5 Türbeler	76
9. ANALİZ PAFTALARI	76
9.1 Tarihi ve Kültürel Değerler, Rota ve Çevresel İlişkiler Analizi.....	76
9.2 Tarihsel Gelişim ve Kırılma Noktaları Analizi	77
9.3 İzmir İli Tarihsel Makroform Analizi	78
9.4 Tarihsel Yapı GZFT Analizi	80
İKİNCİ BÖLÜM	83
MEKANSAL YAPI.....	83
MEKANSAL YAPI.....	83
1.1. COĞRAFİ YAPISI	86
1.2. ÇALIŞMA ALANININ YILLARA GÖRE KENTSEL GELİŞME AŞAMALARI.....	86
2. ULAŞIM SİSTEMİ	88
2.2. HAVAYOLU	89
2.3. DEMİRYOLU	90
2.4. ANKARA-İZMİR HIZLI TREN PROJESİ	91
2.5. DENİZ YOLU	91
3. ALTYAPI SİSTEMLERİ	92
3.1. İÇME VE KULLANMA SUYU	92
3.2. ATIK SU ARITMA TESİSLERİ	93
3.3. ENERJİ.....	93
3.3.1. GÜNEŞ ENERJİ SANTRALİ.....	93
3.3.2. RÜZGAR ENERJİ SANTRALİ.....	94
3.3.3. JEOTERMAL ENERJİ SANTRALİ.....	94
3.3.4. JEOTERMAL SAHALAR	94
3.3.5. EGE SERBEST BÖLGESİ	96
4. ARAZİ KULLANIM.....	97
4.1. ARAZİ KULLANIMI İLE ARAZİ YETENEK SINIFLARI ARASINDAKİ İLİŞKİLERE GENEL BİR BAKIŞ	98

5. ÇEVRESEL GÖRSEL DEĞERLER.....	100
5.1. İZMİR İLİ VE ÇEVRESİ.....	100
5.2. SEFERİHİSAR VE MENDERES İLÇELERİ	102
6. MEKANSAL YAPIYA İLİŞKİN ANALİZLER.....	105
7. YERLEŞEBİLİRLİK ANALİZİ VE DİĞER ANALİZLER.....	107
8. KIYI MORFOLOJİSİ ANALİZİ.....	114
9. GZFT ANALİZİ	117
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	120
ÇEVRESEL YAPI	120
1. KAVRAMSAL AÇIKLAMALAR.....	120
2.COĞRAFİ KONUM	124
2.1 İZMİR İLİ COĞRAFİ ÖZELLİKLER.....	124
2.2 SEFERİHİSAR İLÇESİ COĞRAFİ ÖZELLİKLER	125
2.3 MENDERES İLÇESİ COĞRAFİ ÖZELLİKLER	126
3. İKLİMSSEL VE METEOROLOJİK ANALİZ	126
4. TOPRAK KABİLİYETİ.....	129
5. HİDROLOJİK DURUM.....	131
6. JEOLJİK VE JEOMORFOLOJİK FORMASYON.....	133
7. AFET RİSK DURUMU.....	134
8. DOĞA KORUMA VE BİYOÇEŞİTLİLİK.....	134
8.1 FLORA VE FAUNA	135
9. DOĞAL NİTELİKLİ ALANLAR.....	135
10. ÇEVRESEL VE GÖRSEL DEĞERLER	138
11. ÖZEL STATÜLÜ ALANLAR.....	143
12. YENİLENEBİLİR ENERJİ KAYNAKLARI.....	144
13. YAPILI ÇEVRE- DOĞAL ÇEVRE.....	147
14. GZFT ANALİZİ	150
15. ANALİZ PAFTALARI.....	153
15.1 ORTALAMA YAĞIŞ ANALİZ PAFTASI	153
15.2. ORTALAMA SICAKLIK ANALİZİ.....	154
15.3 TOPRAK KABİLİYETİ ANALİZİ.....	155
15.4 HİDROLOJİK ANALİZ.....	156
15.5 JEOLJİK VE JEOMORFOLOJİK ANALİZ	157
15.6 AFET RİSK ANALİZİ	158
15.7 DOĞAL NİTELİKLİ ALANLAR POSTERİ.....	159
15.8 EĞİM ANALİZİ.....	160

15.9 BAKI ANALİZİ	161
15.10 YERLEŞİLEBİLİRLİK ANALİZİ	162
15.11 YÜKSELTİ ANALİZİ	163
15.12 TARIM ALANLARI ANALİZİ	164
15.13 SİT ALANLARI ANALİZİ	165
15.14 ORMAN ALANLARI	166
15.15 ÇEVRESEL VE GÖRSEL DEĞERLER POSTERİ	167
15.15 SINIRLAR VE ÖZEL STATÜ ALANLARI	168
15.16 SU VARLIĞI- ÇEVRE SORUNLARI – GZFT – KAYNAK ANALİZİ PAFTASI.....	169
15.17 KIYI MORFOLOJİSİ ANALİZİ.....	171
15.18 YAPILI ÇEVRE- DOĞAL ÇEVRE İLİŞKİSİ POSTERİ	172
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM.....	173
SOSYO-KÜLTÜREL YAPI.....	173
1. KAVRAMSAL AÇIKLAMALAR.....	173
2-DEMOGRAFİK YAPI VE NÜFUS	174
2.1-DEMOGRAFİK YAPI	174
2.3-ÇALIŞMA ALANI (İZMİR İLİ SEFERİHİSAR-MENDERES İLÇELERİ) DEMOGRAFİK YAPI VE NÜFUS ANALİZLERİ	175
2.3.1-İZMİR İLİ DEMOGRAFİK YAPI VE NÜFUS ANALİZLERİ	175
2.3.2-İZMİR İLİ SEFERİHİSAR, İLÇESİ DEMOGRAFİK YAPI VE NÜFUS ANALİZLERİ	179
2.3.3-İZMİR İLİ MENDERES, İLÇESİ DEMOGRAFİK YAPI VE NÜFUS ANALİZLERİ	182
3-KURUM DAĞILIMI VE ERİŞİLEBİLİRLİK.....	185
3.1-SEFERİHİSAR İLÇESİ KURUM DAĞILIMI.....	185
3.2-GÜMÜLDÜR MAHALLESİ KURUM DAĞILIMI.....	186
3.3-ÖZDERE MAHALLESİ KURUM DAĞILIMI.....	188
4-GÖÇ	189
4.1-DIŞ GÖÇ	189
4.1.1-TÜRKİYEDEN YURT DIŞINA GİDEN GÖÇ	189
4.1.2-YURT DIŞINDAN TÜRKİYE'YE GELEN GÖÇ	190
4.2-İÇ GÖÇ	192
4.2.1-İZMİR İLİNE ALINAN VE İZMİR İLİNDEN GİDEN GÖÇ	192
4.2.2-SEFERİHİSAR VE MENDERES İLÇELERİNİN İZMİR İLİ İLÇELER ARASI GÖÇ	195
5-SOSYOL TOPOGRAFYA.....	198
6-TURİZM ENVANTERİ.....	203
6.1-İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ YARIMADA GEZİ ROTALARI HARİTASI.....	203

6.2-TURİSTİK ÖGELER.....	204
6.3-İZMİR İLİNE GELEN TURİST SAYILARI	205
6.4-İZMİR İLİNİN EN ÇOK TURİST ALDIĞI ÜLKELER	206
6.5-YILLARA GÖRE İZMİR İLİNE GELEN YERLİ VE YABANCI TURİST SAYILARI	207
6.6-İZMİR İLİNE GELEN TURİSTLERİN GİRİŞ YOLU TERCİHLERİ.....	208
7-KÜLTÜR BİRİKİMİ VE ENTELEKTÜEL YAŞAM.....	208
7.1-FESTİVALER.....	209
7.1.1-SEFERİHİSAR MANDALİNA FESTİVALİ	209
7.1.2-GÜMÜLDÜR MANDALİNA FESTİVALİ.....	209
7.1.3-SEFERİHİSAR TOHUM TAKAS ŞENLİĞİ	210
7.1.4-SEFERİHİSAR LAVANTA FESTİVALİ.....	211
7.2-EL SANATLARI.....	211
7.3-MESLEKLER	212
7.3.1-BALIKÇILIK.....	212
7.3.2-TARIM	213
8-SOSYOKÜLTÜREL YAPIYA İLİŞKİN ANALİZLER.....	213
8.1-DEMOGRAFİK YAPI VE NÜFUS ANALİZİ	213
8.2-KURUM DAĞILIMI VE ERİŞİLEBİLİRLİK ANALİZİ	215
8.3-GÖÇ ANALİZİ	216
8.4-SOSYAL TOPOGRAFYA VE SEKTÖREL İSTİHDAM ANALİZİ.....	217
8.5-KÜLTÜR BİRİKİMİ VE ENTELEKTÜEL YAŞAM ANALİZİ	218
BEŞİNCİ BÖLÜM	219
EKONOMİK YAPI	219
1.KAVRAMSAL AÇIKLAMALAR.....	219
2.SOSYO-EKONOMİK DURUM.....	221
2.1.NÜFUS.....	221
2.2.YILLARA GÖRE İZMİR NÜFUS YOĞUNLUĞU	222
2.3.İLÇELERE GÖRE İZMİR NÜFUSU	223
2.4.NÜFUS PROJEKSİYONLARI.....	224
2.5.İSTİHDAM	236
2.5.1.İZMİR'İN YILLARA GÖRE İSTİHDAM SAYILARI	236
2.5.2.İZMİR'İN YILLARA GÖRE İSTİHDAM ORANLARI	237
2.5.3.İZMİR'DE İSTİHDAMIN SEKTÖREL DAĞILIMI.....	237
2.5.4.İZMİR'DE YILLARA GÖRE İŞSİZLİK ORANLARI	238
3.SEKTÖREL DAĞILIM.....	238
3.1.TARIM VE ORMANCILIK.....	238

3.1.1.İLÇELERİN ARAZİ VARLIĞI.....	239
3.1.2.TARIM ÜRÜNLERİ İHRACATI.....	240
3.2.HAYVANCILIK.....	240
3.2.1.İLÇELERİN BÜYÜKBAŞ HAYVAN VARLIĞI	240
3.2.2.İLÇELERİN KÜÇÜKBAŞ HAYVAN VARLIĞI	241
3.2.3.HAYVANSAL ÜRÜNLER İHRACATI VE İTHALATI	241
3.3.EĞİTİM.....	242
3.3.1.İZMİR CİNSİYETE GÖRE EĞİTİM DÜZEYİ	242
3.3.2.İZMİR İLÇELERİNİN OKUMA YAZMA ORANI.....	243
3.3.3.MENDERES VE SEFERİHİSAR EĞİTİM DÜZEYİ	244
3.4.TURİZM.....	245
3.4.1.İZMİR'E GELEN YABANCI TURİST SAYISI.....	245
3.4.2.İZMİR'E GELEN YERLİ-YABANCI TURİST SAYISI.....	246
3.4.3.TURİZM TESİSLERİ, YATAKLARI VE ODA SAYILARI	247
3.5.SANAYİ	248
3.5.1.TÜRKİYE-EGE-İZMİR İÇİN SANAYİ İTHALAT RAKAMLARI	248
3.5.2.TÜRKİYE-EGE-İZMİR İÇİN SANAYİ İHRACAT RAKAMLARI.....	248
3.5.3.İZMİR İLİ ORGANİZE SANAYİ ALANLARI	249
3.6.TİCARET	255
3.6.1.İZMİR'İN YILLARA GÖRE DIŞ TİCARET HACMI.....	255
4.ARSA VE KONUT DEĞERLERİ ANALİZİ	256
4.1.MENDERES İLÇESİ SATILIK KONUT DEĞERLERİ.....	256
4.2.SEFERİHİSAR İLÇESİ SATILIK KONUT DEĞERLERİ	256
4.3.MENDERES İLÇESİ ARSA DEĞERLERİ.....	257
4.4.MENDERES İLÇESİ ARAZİ DEĞERLERİ	257
4.5.SEFERİHİSAR İLÇESİ ARSA DEĞERLERİ	258
4.6.SEFERİHİSAR İLÇESİ ARAZİ DEĞERLERİ	258
5.PROJE VE YATIRIMLAR.....	259
5.1.SEFERİHİSAR-MENDERES İLÇELERİ ORTAK PROJE YATIRIMLARI	259
5.2.SEFERİHİSAR PROJE YATIRIMLARI.....	260
5.3.MENDERES PROJE YATIRIMLARI	263
6.KALIKINMA PLANLARI	265
7.EKONOMİK YAPIYA İLİŞKİN ANALİZLER	266
7.1.ARAZİ KULLANIM ANALİZİ.....	266
7.2.KIYI MORFOLOJİSİ.....	268
7.3.AFET RİSKİ ANALİZİ.....	269

7.4.EKONOMİK ALT BÖLGE ANALİZİ.....	270
7.5.TEKNİK, ENERJİ ve ULAŞIM ALTYAPI ANALİZİ.....	271
7.6.ARSA VE ARAZİ DEĞERLERİ ANALİZİ.....	272
7.7.SINIRLAR VE STATÜ ALANLAR ANALİZİ.....	273
7.8.GZFT ANALİZİ.....	274
ALTINCI BÖLÜM.....	276
KURUMSAL YAPI.....	276
1. KAVRAMSAL AÇIKLAMALAR.....	276
2. YASAL DEĞİŞİMLER VE YÖNETSEL İLİŞKİLER.....	278
2.1 TÜRKİYE'DEKİ YÖNETSEL İLİŞKİLER	278
2.2 TÜRKİYE'DE 6360 SAYILI KANUN SONRASI GELİŞMELER	278
2.3 İZMİR İLİ YÖNETSEL İLİŞKİLER	289
2.4. İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ.....	291
2.4.1 İZMİR BELEDİYESİ'NİN VİZYON VE MİSYONU	291
2.4.2 İZMİR BELEDİYESİ'NİN KURULUŞU.....	291
2.4.3. İZMİR BELEDİYESİ'NİN KURULUŞ KARARI	292
2.4.4. İZMİR BELEDİYE BAŞKANLARI VE GELİŞMELER	293
3. İZMİR İLİ PLANLAMA GEÇMİŞİ	299
4. İZMİR İLİ KURUM ADETİ VE DAĞILIMI ANALİZİ.....	304
5. İZMİR İLİ YERLEŞİM KADEMELENMESİ	310
5.1. İZMİR NÜFUS VERİLERİ	310
5.2. SEFERİHİSAR-MENDERES NÜFUS VERİLERİ.....	311
5.3. SEFERİHİSAR-GÜMÜLDÜR-ÖZDERE RAYIÇ BEDELLERİ.....	313
5.4. SEFERİHİSAR-GÜMÜLDÜR-ÖZDERE ÇALIŞMA ALANI JEOLojİK YAPISI	314
6. SINIRLAR VE ÖZEL STATÜ ALANLARI ANALİZİ PAFTASI	315
7. SEKTÖREL EĞİLİMİN BÜYÜME ETKİLERİ POSTERİ.....	316
7.1. TR32 BÖLGESİNİN İZMİR İLİ İLE ETKİLEŞİMİ	316
7.2. TR31 BÖLGESİNİN İZMİR GÜNEY KESİMİ İLE ETKİLEŞİM	319
8. GZFT ANALİZİ	324
SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	328
KAYNAKÇA.....	346

ŞEKİLLER

Şekil 1: Efes-Mimas Yolu.....	25
Şekil 2: İzmir Agorası	30
Şekil 3: 1862 Yılında İzmir'in Görünümü	32
Şekil 4: İzmir'in Türkiye'deki Konumu ve İzmir Kentinin İlk İzleri.....	36
Şekil 5: 14. Yüzyıl ve 20. Yüzyıl arasında Kentin Gelişimi.....	37
Şekil 6: 18.Yüzyılda Kentin Denizden Görünümü.....	37
Şekil 7: 20. Yüzyıl Başından Günümüze Kent Makromunun Gelişim ve Değişimi	40
Şekil 8: Halkapınar Cer Atölyeleri	42
Şekil 9: Ege Üniversitesi Yerleşkesi Girişi	43
Şekil 10: Aru Özdeş Canpolat İmar Planı Kemeraltı Merkez Bölgesi ve Konak Meydanı	45
Şekil 11: Teos Antik Kenti-Tiyatro.....	47
Şekil 12: Lebedos Antik Kenti Sur Kalıntıları	49
Şekil 13: Klaros Antik Kenti	51
Şekil 14: Kolophon Antik Kenti'nin Kurulduğu Tepe	52
Şekil 15: Notion Antik Kenti.....	54
Şekil 16: Doğa Okulu	56
Şekil 17: Kent Belleği Anı Evi	58
Şekil 18: Sığacık Camisi	61
Şekil 19: Düzce Köyü Hamamı	65
Şekil 20: Karakoç Roma Kaplıcaları	66
Şekil 21: Sığacık Şadırvanı	69
Şekil 22: Kasımpaşa Camisi	74
Şekil 23: Tarihi ve Kültürel Değerler, Rota ve Çevresel İlişkiler Analizi Paftası	77
Şekil 24: Tarihsel Gelişim ve Kırılma Noktaları Analizi Paftası.....	78
Şekil 25: İzmir İli Tarihsel Makroform Analizi Paftası	80
Şekil 26: Tarihsel Yapı GZFT Analizi	82
Şekil 27: Çalışma Alanının Türkiye Üzerindeki Konumu.....	83
Şekil 28: Çalışma Alanının Ege Bölgesindeki Konumu.....	84
Şekil 29: Çalışma Alanı Sınırı	85
Şekil 30: Yıllara Göre Kent Makroformunun Değişimi	87
Şekil 31: İzmir Ulaşım Ağları Haritası	88
Şekil 32: Havalimanına Ulaşım Güzergahı	89
Şekil 33: İzmir Raylı Sistemler Ağ Haritası	90
Şekil 34: İzmir İli İçme Suyu Kaynakları Haritası.....	93
Şekil 35: Seferihisar Termal Kaynakları	95
Şekil 36: Teknik, Enerji ve Ulaşım Altyapı Analizi	96
Şekil 37: Arazi Kullanım Analizi	99
Şekil 38: Mekânsal Karakteristik ve İşlevsel Kimlik Analizi.....	106
Şekil 39: Seferihisar ve Menderes İlçelerinin Yerleşilebilirlik Analizi	108
Şekil 40: Seferihisar ve Menderes İlçelerinin Eğim Analizi	109
Şekil 41: Seferihisar ve Menderes İlçelerinin Tarım Arazileri	110
Şekil 42: Seferihisar ve Menderes İlçelerindeki Sit Alanları	111
Şekil 43: Seferihisar ve Menderes İlçelerindeki Orman Alanları	112
Şekil 44: İzmir'den Geçen Fay Hatları.....	113
Şekil 45: Seferihisar ve Menderes İlçelerinin Kıyı Morfolojisi	116
Şekil 46: İzmir İli Türkiye Haritasındaki Konumu	125
Şekil 47: Seferihisar İlçesi İzmir İlindeki Konumu.....	125

Şekil 48: Menderes İlçesi İzmir İlindeki Konumu	126
Şekil 49: Seferihisar Bölgesi Ağaç Türleri ve Yetiştirme Şartlarını Gösteren Meşcere Analizi	131
Şekil 50: İzmir Genel Su Varlığı Tablosu	133
Şekil 51: Ortalama Yağış Analiz Paftası.....	153
Şekil 52: Ortalama Sıcaklık Analiz Paftası	154
Şekil 53: Toprak Kabiliyeti Analiz Paftası	155
Şekil 54: Hidrolojik Analiz.....	156
Şekil 55: Jeolojik ve Jeomorfolojik Analiz Paftası.....	157
Şekil 56: Afet Risk Analiz Paftası	158
Şekil 57: Biyoçeşitlilik Posterleri	159
Şekil 58: Eğitim Analizi Paftası.....	160
Şekil 59: Bakı Analizi Paftası.....	161
Şekil 60: Yerleşilebilirlik Analizi	162
Şekil 61: Yükselti Analiz Paftası.....	163
Şekil 62: Seferihisar ve Menderes İlçelerinin Tarım Arazileri	164
Şekil 63: Seferihisar ve Menderes İlçelerinin Sit Alanları Analiz Paftası	165
Şekil 64: Seferihisar ve Menderes İlçelerinin Orman Alanları Analiz Paftası	166
Şekil 65: Çevresel ve Görsel Değerler Posterleri	167
Şekil 66: Sınırlar ve Özel Statü Alanları Analizi Paftası	168
Şekil 67: Su Varlığı- Çevre Sorunları – GZFT – Kaynak Analizi Paftası	170
Şekil 68: Kıyı Morfolojisi Analizi	171
Şekil 69: Yapılı Çevre- Doğal Çevre İlişkisi Posterleri	172
Şekil 70: İzmir İli Yıllık Nüfus Verisi	176
Şekil 71: İzmir İli Nüfus Artış Hızı	177
Şekil 72: İzmir İli Yıllara Göre Kadın Erkek Nüfus Dağılımı	178
Şekil 73: İzmir İli Yaşa Göre Nüfus Dağılımı	179
Şekil 74: Seferihisar İlçesi Yıllara Göre Nüfus Verisi	179
Şekil 75: Seferihisar İlçesi Nüfus Artış Hızı	180
Şekil 76: Seferihisar İlçesi Yıllara Göre Kadın-Erkek Nüfusu.....	181
Şekil 77: Seferihisar İlçesi Yaşa Göre Nüfus Dağılımı	182
Şekil 78: Menderes İlçesi Yıllara Göre Nüfus Verisi	182
Şekil 79: Menderes İlçesi Nüfus Artış Hızı	183
Şekil 80: Menderes İlçesi Yıllara Göre Kadın-Erkek Nüfus Grafiği.....	184
Şekil 81: Seferihisar İlçesi Kurum Dağılımı	186
Şekil 82: Seferihisar İlçesi Oransal Kurum Dağılımı.....	186
Şekil 83: Gümüldür Mahallesi Kurum Dağılımı	187
Şekil 84: Gümüldür Mahallesi Oransal Kurum Dağılımı Grafiği	187
Şekil 85: Özdere Mahallesi Kurum Dağılımı	188
Şekil 86: Özdere Mahallesi Oransal Kurum Dağılım Grafiği	188
Şekil 87: Türkiye'nin Aldığı-Verdiği Göç	190
Şekil 88: İzmir İlinin En Çok Göç Verdiği Ülkeler	191
Şekil 89: İzmir İlinin En Çok Göç Aldığı Ülkeler.....	191
Şekil 90: İzmir İlinin Aldığı-Verdiği İç Göçler	192
Şekil 91: İzmir İlinin En Çok Göç Verdiği 10 İl ve Göç Miktarları	193
Şekil 92: İzmir İlinin Yıllara Göre Göç Hareketliliği.....	194
Şekil 93: İzmir İlinin Yıllara Göre Net Göç Hızı	194
Şekil 94: Seferihisar ve Menderes İlçelerinin İzmir İli İçerisinden Aldıkları Göç.....	195
Şekil 95: İzmir İçinden Seferihisar Ve Menderese En Çok Göç Veren 3 İlçe	196
Şekil 96: İzmir İli Kütük Dağılımı	197

Şekil 97: Seferihisar İlçesi Kütük Dağılımı.....	197
Şekil 98: Menderes İlçesi Kütük Dağılımı	197
Şekil 99: İzmir İli Sege Haritası	202
Şekil 100: İzmir İli Yarımada Tarihi Gezi Rotaları	204
Şekil 101: İzmir İli Yıllara Göre Turist Sayıları.....	205
Şekil 102: İzmir İli Yıllara ve Aylara Göre Gelen Turist Sayıları	206
Şekil 103: İzmir İline Turistik Amaçlı En Çok Gelen 10 Ülke	207
Şekil 104: İzmir İline Gelen Yerli ve Yabancı Turist Sayıları	207
Şekil 105: Yıllara Göre İzmir İline Gelen Yabancı Turistlerin Giriş Yolu Tercihleri	208
Şekil 106: Seferihisar Mandalina Festivali.....	209
Şekil 107: Gümüldür Mandalina Festivali	210
Şekil 108: Seferihisar Tohum Takas Şenliği.....	210
Şekil 109: Seferihisar Tohum Takas Şenliği.....	211
Şekil 111: Taş Boyama Sanatı	212
Şekil 110: Ahşap Boyama Sanatı.....	212
Şekil 112: Balıkçılık Sektörü.....	212
Şekil 113: Tarım Sektörü.....	213
Şekil 114: Demografik Yapı ve Nüfus Analizi	214
Şekil 115: Kurum Dağılımı ve Erişilebilirlik Analizi.....	215
Şekil 116: Göç Analizi.....	216
Şekil 117: Sosyal Topografya ve Sektörel İstihdam Analizi	217
Şekil 118: Kültür Birikimi ve Entelektüel Yaşam	218
Şekil 119: İzmir Yıllara Göre Nüfus Grafiği	221
Şekil 120: Yıllara Göre İzmir Nüfus Yoğunluğu.....	222
Şekil 121: İlçelere Göre İzmir Nüfusu	223
Şekil 122: Seferihisar İlçesi Lineer Form Grafiği	225
Şekil 123: Menderes İlçesi Lineer Form Grafiği.....	226
Şekil 124: Seferihisar İlçesi Üstel Form Grafiği	228
Şekil 125: Menderes İlçesi Üstel Form Grafiği.....	229
Şekil 126: Seferihisar İlçesi Limitli Üstel Form Grafiği	231
Şekil 127: Menderes İlçesi Limitli Üstel Form Grafiği.....	232
Şekil 128: Seferihisar İlçesi Lojistik Form Grafiği	234
Şekil 129: Menderes İlçesi Lojistik Form Grafiği.....	235
Şekil 130: İzmir'in Yıllara Göre İstihdam Sayıları	236
Şekil 131: İzmir'in Yıllara Göre İstihdam Oranları	237
Şekil 132: İzmir'de İstihdamın Sektörel Dağılımı	237
Şekil 133: İzmir'de Yıllara Göre İşsizlik Oranları	238
Şekil 134: Toprak Varlığı ve Dağılımı.....	238
Şekil 135: ilçelerin arazi varlığı	239
Şekil 136: Tarım Ürünleri İhracatı.....	240
Şekil 138: İlçelerin Küçükbaş Hayvan Varlığı	241
Şekil 139: İzmir Cinsiyete Göre Eğitim Düzeyi.....	242
Şekil 140: İzmir İlçelerinin Okuma Yazma Oranı	243
Şekil 141: Menderes İlçesi Eğitim Düzeyi.....	244
Şekil 143: İzmir'e Gelen Yabancı Turist Sayısı Eğilimi	245
Şekil 144: İzmir'e Gelen Yerli-Yabancı Turist Sayısı	246
Şekil 145: Turizm Tesisleri Verileri.....	247
Şekil 146: Sanayi İthalatının Teknolojiye Göre Dağılımı	248
Şekil 147: Sanayi İhracatının Teknolojiye Göre Dağılımı	249

Şekil 148: Aliağa Kimya İhtisas ve Karma Organize Sanayi Bölgesi.....	250
Şekil 149: Buca Ege Giyim Organize Sanayi Bölgesi	251
Şekil 150: İTOB Organize Sanayi Bölgesi.....	251
Şekil 151: Kemalpaşa Organize Sanayi Bölgesi	252
Şekil 152: Kınık Organize Sanayi Bölgesi.....	252
Şekil 153: Pancar Organize Sanayi Bölgesi	253
Şekil 154: İzmir'in Yıllara Göre Dış Ticaret Hacmi	255
Şekil 155: Menderes İlçesi Satılık Konut Değerleri.....	256
Şekil 156: Seferihisar İlçesi Satılık Konut Değerleri.	256
Şekil 157: Menderes İlçesi Arsa Değerleri.....	257
Şekil 158: Menderes İlçesi Arazi Değerleri.....	257
Şekil 159: Seferihisar İlçesi Arsa Değerleri	258
Şekil 160: Seferihisar İlçesi Arsa Değerleri	258
Şekil 161: İzmir Tarım Mobil Uygulaması.....	259
Şekil 162: İzmir İli Menderes İlçesi Tahtalı Havzası Arıcılık Projesi	260
Şekil 163: Eurovelo 8 Akdeniz Rotası.....	260
Şekil 164: Seferihisar Kocaçay Deresi Sürdürülebilir Kentsel Tasarım Projesi.....	261
Şekil 165: Atık Su Arıtma Tesis Yatırımları	261
Şekil 166:2012 Yılı Yenilenebilir Enerji Mali Destek Programı	262
Şekil 167: Özdere Yat Limanı Projesi	263
Şekil 168: İzmir, Görece Rekreasyon Alanı, Kentsel Tasarım Projesi	263
Şekil 169: Arazi Kullanım Analizi	267
Şekil 170: Kıyı Morfolojisi Analizi.....	268
Şekil 171: Afet Riski Analizi	269
Şekil 172: Ekonomik Alt Bölge Analizi	270
Şekil 173: Teknik, Enerji ve Ulaşım Altyapı Analizi	271
Şekil 174: Arsa ve Arazi Değerleri Analizi	272
Şekil 175: Sınırlar ve Statü Alanlar Analizi	273
Şekil 176: İzmir Belediye Binasının Açılışı	293
Şekil 177: Yangın Sonrası 1. Kordon	294
Şekil 178: Menemen Kaynak Çalışması.....	297
Şekil 179: İzmir-Manisa Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı	303
Şekil 180: 1973 Yılında Yapılan 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı.....	303
Şekil 181: İzmir İlçeleri Sağlık Hizmeti Sunan Kurum Adeti Dağılımı Analizi	309
Şekil 182: İzmir İlçeleri Eğitim Hizmeti Sunan Kurum Adeti Dağılımı Analizi	309
Şekil 183: İzmir ili Kadın-Erkek Nüfus Dağılımı	310
Şekil 184: İzmir İli Buca-Karabağlar- Bornova İlçeleri Nüfus Dağılımı	311
Şekil/ 186: Menderes İlçesi Mahalle Nüfus Grafiği.....	312
Şekil 185: Seferihisar İlçesi Nüfus Grafiği	312
Şekil 187: Çalışma Alanı Sınırı İçerisindeki Mahalle Nüfus Grafiği.....	313
Şekil 188: İzmir Aydın Denizli Muğla İllerinin Birbirleri ile Bağlantı Şeması.....	317
Şekil 189: TR32 Bölgesinde İllerinde Kişi Başı İhracat Değeri.....	317
Şekil 190: Kentleşme Oranı	319
Şekil 191: TR32 Bölgesinde İllerinde Kişi Başı İhracat Değeri.....	319
Şekil 192: Kruvaziyer Yolcu İstatistikleri	319
Şekil 193: İzmir İli Sektörel Odak Şeması	320
Şekil 194: İzmir İli Proje Yatırım Analiz Paftası.....	321
Şekil 195: İzmir İli İlçeleri Yatırım Maliyetleri.....	322
Şekil 196: İzmir İli İlçeleri Proje Sayıları	322

Şekil 197: İzmir ve Türkiye'de İhracatın Gelişim Tablosu	323
Şekil 198: Türkiye ve İzmir'de Yıllara Göre İstihdam Oranları	323
Şekil 199: İzmir Yasal Değişimler ve Yönetmelik İlişkiler Poster Çalışması	328
Şekil 200: İzmir Kırılma Noktaları ve Planlama Süreci Poster Çalışması	329
Şekil 201: Seferihisar-Menderes Alt Bölgesi Nüfus Analizi Paftası	330
Şekil 202: Seferihisar-Menderes Alt Bölgesi Rayiç Bedeli Analiz Paftası	331
Şekil 203: Seferihisar-Menderes Alt Bölgesi Jeolojik Yapı Analiz Paftası	332
Şekil 204: Yönetmelik Sınırlar ve Yerleşim Kademelenmesi Analizi Paftası	333
Şekil 205: Sektörel Eğilimin Büyüme Etkileri Poster Çalışması	334
Şekil 206: GZFT Analizi Poster Çalışması.....	335

TABLÖLAR

Tablo 1: İzmir İli Günübirlik Gezi Teknelerinin İlçelere Göre Dağılımı Tablosu	91
Tablo 2: İzmir İli İşletme Belgeli Yat Limanları Kapasite Tablosu	92
Tablo 3: Seferihisar’da 1984-2010 Yılları Arasında Arazi Kullanımında Meydana Gelen Değişim ...	97
Tablo 4: Seferihisar Arazilerinin Doğal Ortam Potansiyeline Uygun Kullanılmadığının Açık Göstergesi	98
Tablo 5: Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Endeks Değişkenleri.....	199
Tablo 6: Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Endeks Değişkenleri	200
Tablo 7: İzmir İli İçin Lineer Form.....	224
Tablo 8: Seferihisar İlçesi İçin Lineer Form	225
Tablo 9: Menderes İlçesi İçin Lineer Form.....	226
Tablo 10: İzmir İli İçin Üstel Form.....	227
Tablo 11: Seferihisar İlçesi İçin Üstel Form	228
Tablo 12: Menderes İlçesi İçin Üstel Form.....	229
Tablo 13: İzmir İli İçin Limitli Üstel Form.....	230
Tablo 13: Seferihisar İlçesi İçin Limitli Üstel Form	231
Tablo 14: Menderes İlçesi İçin Limitli Üstel Form.....	232
Tablo 15: İzmir İli İçin Lojistik Form.....	233
Tablo 16: Seferihisar İlçesi İçin Lojistik Form	234
Tablo 17: Menderes İlçesi İçin Lojistik Form.....	235
Tablo 18: Yıllara Göre Türkiye’de Yerel Yönetimler Alanında Yapılan Yasal Düzenlemeler.....	279
Tablo 19: Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı İzmir İl Teşkilatı.....	289
Tablo 20: Kültür ve Turizm Bakanlığı İzmir İl Teşkilatı	289
Tablo 21: İzmir Büyükşehir Belediyesi Teşkilatı.....	290
Tablo 22: İzmir İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü	290
Tablo 23: İzmir İlçelerinde Sağlık Hizmeti Sunan Kurum Sayıları.....	306
Tablo 24: İzmir İlçelerinde Eğitim Hizmeti Sunan Kurum Sayıları	307
Tablo 25: Çalışma Alanı İçinde Bulunan Mahallelerin Rayiç Bedelleri.....	314

GRAFİKLER

Grafik 1: Ortalama Günlük Yağış Miktarı.....	127
Grafik 2: Ortalama Rüzgâr Hızı Grafiği	128
Grafik 3: Ortalama En düşük ve En Yüksek Sıcaklık Grafiği	128
Grafik 4: Ortalama Nem Oranı Grafiği.....	129
Grafik 5: Toprak Dağılımı Grafiği	130
Grafik 6: Barajların Su Kapasitesi	145
Grafik 7: Yerleşim Alanları Dağılımı Grafiği	150

ÇALIŞMANIN AMAÇ VE KAPSAMI

Pamukkale Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü 2023 – 2024 Eğitim-Öğretim yılı Güz Yarıyılında yürütülen SBP 301 kodlu Stüdyo 5 Dersi kapsamında; İzmir Güney kesimi Seferihisar ve Menderes alt bölgesine yönelik analiz çalışmaları yürütülmüştür. Çalışma alanına ait çalışma alanı bütününde yerleşmeler sistemi (kent ağı), kademelenmesi ve üretim-dağıtım sistemi (ulaşım-iletişim ağı) konuları irdelenmiştir. Toplanan veriler baz alınarak 1/50.000 ölçeğinde mekânsal analizler ve çalışmalara dair değerlendirmeler ele alınmıştır. Bu çerçevede temel amaç; kentsel ve kırsal yerleşmelerin mekânsal karakter ve işlevsel kimlik değerleri esas olmak üzere, tarihi, coğrafi, idari ve sosyal ekonomik ilişkiler göz önünde bulundurularak incelenmesidir. Yürütülen projeler kapsamında bölgesel ölçekli analiz ve sentez becerilerinin kazandırılması, tarihsel, mekânsal, sosyokültürel, ekonomik, kurumsal ve ekolojik özelliklerin irdelenmesi ve görselleştirilmesi, koruma-kullanma seçeneklerinin değerlendirilmesi, toplumsal ve mekânsal yapının gelişimini etkileyecek plan kararlarının verilmesi için gereken bilgi ve becerilerin edinilmesi hedeflenmiştir.

Bu raporun amacı, İzmir ili Seferihisar-Menderes alt bölgesinin tarihsel, mekânsal, çevresel, sosyo-kültürel, ekonomik ve kurumsal yapısının detaylı bir şekilde incelemektir. Bu inceleme, çalışma alanının geçmişi, coğrafi özellikleri, çevresel durumu, toplumsal ve kültürel yapıları, ekonomik faaliyetleri ve kurumsal yapısını kapsayacak şekilde geniş bir perspektif sunmayı hedeflemektedir.

Bu raporun kapsamı, İzmir ili Seferihisar-Menderes alt bölgesinin tarih öncesi dönemlerden günümüze kadar olan sürecini, arkeolojik kalıntıları, tarihi yapıları ve kültürel mirası içermektedir. Ayrıca çalışma alanının coğrafi konumu, doğal kaynakları, su kaynakları ve çevresel sürdürülebilirlik açısından değerlendirilmesi de bu raporun bir parçasıdır.

Bu raporun genel amacı, İzmir ili Seferihisar-Menderes alt bölgesinin tarihsel, mekânsal, çevresel, sosyo-kültürel, ekonomik ve kurumsal yapısını anlamak, güncel durumu analiz etmek ve ilin geleceğine yönelik stratejik öneriler sunmaktır. Bu şekilde, İzmir ili Seferihisar-Menderes alt bölgesinin sürdürülebilir kalkınması ve potansiyelinin maksimize edilmesi için bir temel oluşturulması hedeflenmektedir.

BİRİNCİ BÖLÜM

TARİHSEL YAPI

1. KAVRAMSAL AÇIKLAMALAR

Tarihi Rota: Günümüzde yaratılmış veya tarihin bir döneminde gerçekten kullanılmış, üzerinde kültürel ve/veya doğal miras öğelerini taşıyan ve önemini bu miras sayesinde kazanan; koruma, kırsal kalkınma ve turizmin geliştirilmesi gibi amaçlarla geliştirilen; yerel, bölgesel veya ulusal ölçekli bir ulaşım koridoru şeklinde tanımlanabilir [T-URL 10].

EuroVelo: Avrupa bisiklet yolu ağı, 16 ayrı uzun yol rotası ile Avrupa içinde bisiklet ile seyahat etme imkânı sağlayan bir projedir. Toplam 90,000 km'lik ağın 44,000 kilometresi tamamlanmıştır [T-URL 11].

Höyük: Tarih boyunca türlü nedenlerle yıkılıp yok olmuş yerleşme bölgelerinde, yıkıntıların üst üste birikmesi nedeniyle oluşmuş, çoğu kez içinde tarihsel kalıntıların gömülü bulunduğu yayvan toprak tepedir [T-URL 12].

Neolitik Çağ (Cıvalı Taş Devri): Bu çağ yaklaşık M.Ö. 10.000- 6000 tarihleri arasındaki bir zaman dilimini kapsar. Bu uzun süreçte besin ekonomisinde büyük değişikliklerin olması, ilk yapıların oluşturulması, yerleşim yerlerinin seçimi ve bunlara bağlı olarak yerleşim birimlerinin düzenlenmesi gibi önemli gelişmeler yaşanır. Her biri insan yaşamı için büyük değişimlere neden olan bu gelişmeler içinde yeni teknikler bulunur ve bakır gibi bazı yeni malzemeler kullanılmaya başlar [T-URL 13].

Keramik: Kırılgan olan seramikler, kum, kireç, kuvars, feldspat ve kaolin gibi hammaddelerin katılmasıyla üretilir. Bu malzemelerin karışımının katılaştırılması, şekillendirilmesi ve ısıtma işlemi göstermesi gibi işlemlerden sonra elde edilen seramik malzemelere denir [T-URL 14].

Tiran: Tiran, hukuk ve anayasa kurallarından bağımsız bir yönetim biçimi sergileyen önder. Terimin kökeni Klasik Yunanistan'a dek uzanmaktadır [T-URL 15].

Salname: Osmanlı Devleti'nde resmî ve özel kurumlar tarafından bir sene boyunca gerçekleşen olayları topluca göstermek üzere hazırlanan yapıtlardır [T-URL 16].

Senkretizm: Sıklıkla çeşitli düşünce ekollerinin uygulamalarını ve yollarını karıştırarak ayrı veya çelişkili inançları birleştirmek veya birleştirmeyi denemektir. Özellikle teolojide ve din mitolojisinde başta birbirinden farklı olan geleneklerin birleştirilmesi ve kıyaslanmasına yönelik olan, böylece farklı inançlarda temelde yatan bir birliği öne sürerek farklı inançlara karşı daha kapsayıcı bir duruşu savunan hareket ve denemeler için de bu terim kullanılabilir [T-URL 17].

Levanten: Osmanlı Devleti içinde özellikle Tanzimat sonrasında büyük liman kentlerinde yoğunlaşan ve ticaretle uğraşan Hristiyanları tanımlamak için kullanılır. En dar tanım olarak da şu anki Doğu Akdeniz'e kıyısı olan devletlerde yaşayan Osmanlı döneminde yerleşmiş, Fransız-İtalyan kökenli Katoliklerdir. Yerel Hristiyan nüfusundan (Rum, Ermeni, Süryani...) farklıdırlar [T-URL 18].

Kent Makroformu: Bir kentte bulunan fiziksel öğeleri tanımlamak için kullanılan bir terim olarak arazi kullanımı ve ulaşım sistemi üzerine yerleştirilen binaların ve sokakların tasarımının düzenlenmesi, işlevi ve estetiğini ifade etmektedir [T.17].

Cer Atölyesi: Osmanlı Devleti Dönemi'nde kurulan buharlı lokomotif, yük ve vagon tamirlerinin yapılması amacıyla inşa edilen yerdir [T-URL 19].

Agora: Yunan klasik çağında, bir sitenin yönetim, siyasa ve ticaret işlerini görüşmek üzere yurttaşların toplandığı kent alanıdır [T-URL 20].

Odeon: Antik mimaride içinde müzik dinlenmesi için yapılmış özel yapılara verilen isimdir. Hellenistik çağda ortaya çıkan bu yapıların genelde üstleri örtülüdür ve ufak bir amfiteatr şeklindedirler [T-URL 21].

Bouleuterion: Antik Yunanistan'ın şehir devletlerinde Yunanca Bule adı altında bilinen 500'ler Meclisi'nin toplandığı yerdir [T-URL 22].

Temenos: Antik Yunan tapınağının ya da çeşitli dini yapıların içinde bulunduğu etrafı duvarlarla sınırlandırılmış kutsal bir alandır [T-URL 23].

Kerkis: Antik Yunan tiyatro yapısında seyir yerini dikine kesen basamakların arasındaki kesimleri ifade eder [T-URL 24].

Oikistes: Koloni kurmak için Yunanistan'dan ayrılan kâfileye öncülük etmesi için seçilen başkandır. Bu sıfat aynı zamanda kurucu anlamına da gelmektedir [T-URL 25].

Kavsara: Mimari bir terim olup genelde cami, han, kervansaray gibi yapıların giriş kapısı üzerindeki iç bükey kabartmalar ile bezeli kısımdır. Çoğunlukla çeşitli süslemeler ile kitabe buraya işlenir. Bazen tonoz ile örtülü olabilir [T-URL 26].

Tonoz: Mimarlıkta kemerlerin bir araya gelmesiyle oluşturulan, genellikle tavan örtüsü olarak işlev gören yapı parçasıdır. Çoğunlukla tuğla ve harçla örülür ve alttan obruk, yarım silindir biçiminde görünür [T-URL 27].

Sahn: İslam mimarisinde etrafı duvar veya revaklarla çevrili avludur [T-URL 28]. Külhan: Hamamların altında bulunan bölme şeklinde hamamı ısıtmak için kullanılan bölme anlamına gelmektedir [T-URL 29].

Kaba Yonu Taş Duvar: Yüzeyi sıvanmayacak olan cephe duvarlarının yanı sıra, istinat duvarlarında kullanılır. Bu taşların yüzey kabarıklıkları 3,00 cm'yi geçmemeli vetaşların yüksekliği 20 cm, genişliği 30 cm, derinliği ise 25 cm civarında olmalıdır [T-URL 30].

Paye: Tek başına bir bütün oluşturan ve sütun işlevi gören taşıyıcı öğedir. Çoğunlukla dörtgen ya da çokgen kesitli olur. Bizans mimarisi'nden etkilenilerek Osmanlı mimarisinde de yaygın olarak kullanılmıştır [T-URL 31].

Tümülüs: Bir mezar ya da mezarlık içeren, toprak yığılarak oluşturulmuş tepeciklere verilen addır [T-URL 32]

2. TARİHSEL COĞRAFYA VE ETİMOLOJİK KÖKEN

2.1 İzmir İsminin Etimolojik Kökeni

İzmir kelimesi eski İon lehçesinde Smurne, Attika (Atina) lehçesinde ise Smryna diye yazılırdı. Bugünkü Hellenler bu kentin adını Smirni biçiminde telaffuz etmekte, gerçi son yıllarda Antik Efes kenti civarında da bu adla anılan bir köy yerleşimi izlerine rastlanmıştır. Olasılıkla İzmir'den Efes'e giden bir kısım Amazon kraliçelerinin adını yerleştikleri köye de koydukları düşünülmektedir ki bununla ilgili bilgilere eski Yunanistan'daki kaynaklarda da rastlanmaktadır. Ancak, Smyrna adının kökeni Tunç Çağlar'a giden ve Tismurna ya da Smurnu şeklinde olduğu tahmin edilen Anadolulu bir isimden geldiği düşünülmektedir. Kentin adı ise olasılıkla M.Ö. 3000 ile M.Ö. 1800 yılları arasında Smurnu olarak anılmaktaydı[T-URL 1].

2.2 Seferihisar İsminin Etimolojik Kökeni

Seferihisar adının Romalı General Tysaferin'den geldiği, Selçuklulara kadar Tysaferin veya Tysaferinopolis olarak anıldığı, Anadolu'nun Türkleşmesi sırasında adına eklenen hisar kelimesiyle Tysaferinhisar'a dönüştüğü sanılmaktadır. Yüzyıllar boyunca kullanılan bu ad, bugün Seferihisar olarak karşımızdadır [T-URL 2].

2.3 Menderes İsminin Etimolojik Kökeni

Rodos'un fethine çıkan Kanuni Sultan Süleyman'ın orduları bir süre Menderes'te konaklamış, Menderes'i karargâh olarak kullanmıştır. O dönemlerde buraya "Cem Ovası" denildiği kayıtlardan anlaşılmaktadır. Daha sonraları "Cumaovası" denmiştir. 07 Haziran 1988 tarihinde "Cumaovası Havaalanı'nın adı "Adnan Menderes Havalimanı" olarak değiştirilince "Cumaovası" adı da "Menderes" olarak değiştirilmiştir [T-URL 3].

2.4 Gümüldür İsminin Etimolojik Kökeni

Osmanlının son dönemlerinde Rumlarca Kimitouria adıyla anıldığı kimi kaynaklarca öne sürülmekle birlikte, Batı haritalarında da Gumulduru, Gumuldur, Gümüldürlü, Gümüldür vb. adlarla belirtilmektedir. Ege Bölgesindeki Antik adları belirten ve Atina'da yayımlanan bir kaynakta bu yerleşim yerinin adı Kekhrai diye aktarılmıştır [T-URL 4].

2.5 Özdere İsminin Etimolojik Kökeni

Hititler döneminde Kasura, İyonlar'da Dioshieron, Osmanlılarda Kesri, Cumhuriyet döneminde Kesre adı ile anılırken 1960'lı yıllarda Özdere adını almıştır [T-URL5].

2.6 Mimas İsmiinin Etimolojik Kökeni

Karaburun'un MÖ 4000 yıllarına kadar dayanan mitolojik adıdır. Homeros'un ünlü eseri "Odysseia"'da Rüzgârlı Mimas olarak geçen "Mimas Dağı", Mordoğan-Karaburun arasındaki bugün Bozdağ diye adlandırılan dağdır [T-URL55].

2.7 Efes İsmiinin Etimolojik Kökeni

Efsaneye göre Efes (ayrıca Efesos), büyük kadın savaşçılar olan Amazonlar kabilesi tarafından kuruldu. Kentin adının "Arzawa Krallığı" nda "Ana Tanrıçanın şehri" anlamına gelen bir kentin adı olan "Apasas" tan türediğı düşünölmektedir [T-URL56].

3.TARİHİ YOLLAR VE ROTALAR

3.1 Efes-Minas Yolu

Efes – Mimas Yolu, yerleşimi sekiz bin yıl önceye giden İzmir yarımadasında, tarihin izini süren rotaların ortak adıdır. Yürüyüş ve bisiklet yolları ile geçilebilen parkurların yanı sıra zeytin ve bağ temalı rotaları meraklılarına sunar. Mavi rota ise kimliğini denizden alan coğrafyanın sınırlar ötesine açılan kapısıdır [T-URL51].

Selçuk, Menderes, Seferihisar, Güzelbahçe, Urla, Çeşme ve Karaburun ilçelerinden geçen Efes (Selçuk) – Mimas (Karaburun) Yolu, bu güzergâhtaki tüm doğal, tarihi ve kültürel birikimi içerir. İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin organize ettiğı profesyonel dağı ve yürüyüşçüler, bisikletçiler, zeytinciler ve bağcıların gönüllü çabalarıyla oluşturulan rotalar kapsamında; ulaşım olanakları, coğrafi veriler, konaklama mekânları, mola ve kamp alanları, sağlık tesisleri, tarihi ve doğal değerler, kerteriz noktaları gibi bilgiler haritalara işlenmiştir. Uluslararası standartlara uygun olarak işaretlenen rotalara yol levhaları yerleştirilmiştir[T-URL51].

Yarımada'da bin yıllar öncesinden bugüne taşınan kadim İyonya uygarlığından Osmanlı eserlerine kadar tüm tarihi birikim, İzmir'de ilk kez yürüyüş ve bisiklet rotalarına dönüştürölmüştür. Rotaların ana omurgasını oluşturan İyonya uygarlığının 6 kenti, Efes – Mimas Yolu'nda yer alır: Bunlar Ephesus (Efes-Selçuk), Kolophon (Değirmendere-Menderes), Lebedos (Ürkmez-Seferihisar), Teos (Sığacık-Seferihisar), Klazomenai (İskele- Urla) ve Erythrai'dir (İldırı-Çeşme). Bir diğör İyon kenti Phokaia (Foça) ise, mavi rota aracılığıyla Karaburun'dan Yarımada'ya bağlanır [T-URL51].

Toplam 709 km uzunluğunda 49 parkurdan oluşan yürüyüş yolu, antik Efes kentinde Artemis Tapınağı'nın önünden başlar; mitolojik adı Mimas olan Karaburun'da sona erer(Şekil 1).

Şekil 1: Efes-Mimas Yolu [T-URL 6]

Çeşme Limanı – Artemis Tapınağı arasında toplam 773 kilometrelik bisiklet yolunun 190 kilometrelik bölümü, EuroVelo (Avrupa Bisiklet Ağı) standartlarına uygundur. Zeytin yolu Güzelbahçe, Çeşme, Seferihisar, Menderes ve Selçuk ilçelerinden geçer. Bağ yolu ise toplam 151 km’lik rotası ile Selçuk, Seferihisar, Menderes, Urla, Karaburun ve Çeşme’deki bağları kapsar [T-URL51].

3.1.1Yürüyüş Yolu

Toplam 709 km uzunluğunda 49 parkurdan oluşan yürüyüş yolu, antik Efes kentinde Artemis Tapınağı’nın önünden başlıyor; mitolojik adı Mimas olan Karaburun’da sona eriyor [T-URL52].

3.1.2Bisiklet Yolu

Çeşme Limanı’ndan başlayan ve Selçuk’taki Artemis Tapınağı’nda son bulan, tamamı 773 kilometreden oluşan rota belirlendi. Sörf okulları, kaplıcalar, plajlar, doğal güzellikler gibi nirengi noktalarının yer aldığı toplam 15 parkurdan 3’ü (190 kilometre) EuroVelostandartlarını taşıyor. Bisiklet yolu, Yarımada’da görülmesi gereken tüm doğal ve tarihi güzellikleri içeriyor [T-URL52].

3.1.3Zeytin Yolu

Dünyadaki ilk modern zeytinyağı işliğı, Urla'daki Klazomenai antik kentinde yer alıyor. Yarımada'nın en karakteristik ürünü zeytinin Yarımada'daki yolculuğı tematik gezi güzergâhlarımızdan birini oluşturuyor. Rota; Güzelbahçe, Çeşme, Seferihisar, Menderes ve Selçuk ilçelerinden geçiyor [T-URL53].

3.1.4 Bağ Yolu

Çeşme'de Anadolu'nun bilinen ilk şaraphanesine sahip Yarımada, tarihinden aldığı güçle bugünün bağ rotasını oluşturuyor. Toplam 151 km'lik rotası ile Selçuk, Seferihisar, Menderes, Urla, Karaburun ve Çeşme'deki bağları kapsıyor [T-URL54].

3.1.5 Mavi Rota

Tarihin usta denizcileri İyonlar, Yarımada kıyılarında çağının çok ilerisinde kentler kurdular. Antik Çağ'da deniz ticaretinde egemen oldular. Dünyanın bilinen ilk limanı Limantepe'nin, Urla'da kurulmuştur. Asya eyaletinin başkenti Ephesos, limanı sayesinde Küçük Asya ile Roma İmparatorluğu arasında köprü olmuştu. Antik Çağ'da Doğu'nun en büyük limanlarından olan Erythrai, deniz ticareti ağını Mısır'a kadar uzatmıştı. Anadolu'nun bilinen ilk şaraphanesi, Çeşme Bağlararası mevkiinde, antik bir limanın yanı başında yer alıyordu. Hititler ve Giritlilerin ürettiğı şaraplar, ihraç da ediliyordu. İyonların izinden giderek Foça, Sakız ve Sisam ile Yarımada arasında bağlantı kuruluyor. [URL 7]

4.TARİHSEL SÜREÇ

4.1 İzmir'in Tarihsel Gelişimi

Eski İzmir (Smyrna) kenti, körfezin kuzeydoğusunda yer alan ve yüzölçümü yaklaşık yüz dönüm olan bir yarım adacık üzerinde kurulmuştu. Sonraki yüzyıllar boyunca Meles Çayı'nın ve bugünkü Yamanlar Dağı'ndan gelen sellerin getirdikleri mil ile bugünkü Bornova ovası oluştu ve yarım adacık, bir tepe hâline dönüştü. İzmir'deki ilk yerleşim yeri olarak tespit edilen Bayraklı/Tepekule Höyüğü'nün çevresi 1955 yılından beri yoğun bir gecekondü bölgesidir. Buradaki ilk kazılarda Türk Tarih Kurumu ile Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü'nün (o zamanki adıyla Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü) büyük katkıları olmuştur. Günümüzde bu höyüğün üzerinde TEKEK Genel Müdürlüğü'nün İzmir Şarap ve Bira Fabrikası'na ait numune bağı bulunmaktadır [T-URL 1].

Batı Anadolu kıyılarındaki ilk yerleşimler -ki bunlar Truva Savaşı'ndan sonra kurulan Aioli, İyon ve Dor kökenlidir- genelde küçük yarımada üzerinde kurulmuştur. Bu yerleşimler, günümüzde, İzmir Çandarlı'daki Pitanes, Foça'daki Phokaia (Fokaia), Bayraklı'daki Smyrna/Smirni (Bayraklı/Tepekule Höyüğü) ve Urla'daki Klazomenai/Kilizman; Aydın Didim'deki Milet/Miletos ve Muğla Milas'taki İasos gibi yerleşimlerdir. Bu yarımada yerleşimleri hem iki limana sahiptiler hem de kara ve denizden gelecek saldırılara karşı güvence içindeydiler. Elverişsiz havalarda limanlardan biri uygun olmadığı takdirde gemiciler diğer limanı kullanma şansına sahiptiler. Bayraklı/Tepekule Höyüğü, körfezin kuzeydoğu köşesinde, kuzeyine sarp kayalı Yamanlar Dağı'nı da alarak karadan gelecek saldırılara karşı

rahat bir konumdaydı. Güneyi imbata açtı. Eski İzmir yerleşimi yaklaşık üç bin yıl boyunca bu yarımada üzerinde yer aldı. MÖ 4. yüzyılın ikinci yarısında büyük nüfus artışı yüzünden bugünkü Kadifekale (Pagos) eteklerindeki İzmir Agorası'na taşındı [T-URL 1].

4.1.1 Neolitik Çağ ve Tunç Çağı (MÖ 6500-1050)

Eski İzmir (Smyrna) kentinin yerleşimi her ne kadar MÖ 3000 yılından çok daha geriye uzanmakta ise de yapılan son kazılarda henüz MÖ 3000 yıllarına kadar gidilebilmiştir. Kazılarda elde edilen bilgiler ışığında, Erken Tunç Çağında ilk İzmir yerleşikleri evlerini höyüğün en üst düzeyinde denizden 3 ile 5 metre yukarıdaki kayalar üzerine oturtmuşlardır. Bulunan çanak ve çömlekler Troya/Truva dönemi (MÖ 3000-2500) kültürüyle benzerlikler göstermektedir. Birinci yerleşim tabakasının üstünde Orta Tunç Çağı yerleşimi yer alıyordu. Burada bulunan keramik eserler Troya II döneminde (MÖ 2500-2000) ortaya konulan sanatsal eserlerle hemen hemen özdeşirler. Üçüncü yerleşme katı Troya VI dönemi ve Hitit dönemi ile çağdaştır (MÖ 1800-1050). Bu katta elde edilen büyük ve sağlam bir vazo, Afyonkarahisar ve Uşak kentlerinin güneyindeki Beycesultan kazılarında elde edilen kapların türündendir. Ayrıca birçok kap biçimi Orta Anadolu ile olduğu ölçüde Troya VI dönemi kap kacağı ile de benzerlikler taşımaktadır. Bunun yanında Troya VI'da gün ışığına çıkan 'Minyas' tipi vazolar Bayraklı/Tepekule Höyüğünde de ele geçmiş, bir de 4-5 tane Miken/Aka seramik parçasına rastlanmıştır. [T-URL 8] Açılan sondajlar küçük olduğundan evler hakkında geniş bilgi elde edilememiştir. Tunç Çağı'nda İzmir'de yaşayan yerli halkın dili konusunda herhangi bir fikir elde edilmesi mümkün olmamıştır. Minyas türü keramiğin ele geçmesi birçok Anadolu kentinde olduğu gibi, burada da MÖ 2000'lerde bir Miken/Aka ticaret kolonisinin bulunduğu ile ilişkin ipuçları vermektedir [T-URL 1]. Ancak 2005 yılında yapılan kazılarda keşfedilmiş olan Bornova ilçesindeki Yeşilova Höyüğü'nden elde edilen bulgularla kentin tarihinin MÖ 6500 yılına kadar uzandığı keşfedilmiştir. Bu höyükteki buluntular İzmir'deki ilk yerleşimin Neolitik Çağda Bornova Ovası'nda başladığını, yerleşim sayısının Kalkolitik ve Tunç Çağlar süresince artarak devam ettiğini göstermiştir [T-URL 1].

4.1.2 Demir Çağı

Hitit döneminde (MÖ 1800-1200) Anadolu'da yazı kullanılıyordu ve bundan ötürü o dönemde tarih çağına ulaşılmış bulunuluyordu. Ancak MÖ 1200'lerde Troya VII'nin ve Hititler başkenti Hattuşaş'ın Balkanlar'dan gelen kavimlerce yıkılmasından sonra Orta ve Batı Anadolu yeniden yazısız ve karanlık bir çağa, Demir Çağı'na girdi. Demir Çağı, Anadolu'da yazının yeniden kullanılması ile Frigya Krallığı'nda MÖ 730, geri kalan Orta ve Batı Anadolu'da ise MÖ 650 yıllarına kadar sürmüştür. Kazılarda fazla miktarda çıkarılan keramik ürünlerden anlaşıldığına göre, Demir Çağı boyunca Eski İzmir'de Hellas'tan göç eden, Aioller ve İonlar yaşıyordu. Yarımada yerli halkın yaşadığına dair herhangi bir bulguya ise rastlanmamıştır. Bayraklı/Tepekule Höyüğü'nün MÖ 1050 yıllarında kurulmaya başlayan yerleşmesinin Hellas kökenli olduğu anlaşılmaktadır [T-URL 1].

Kazılarda fazla miktarda çıkarılan keramik ürünlerden anlaşıldığına göre, Demir Çağı boyunca Eski

İzmir'de bugünkü Yunanistan bölgesinden göç eden Aioller ve İyonlar yaşıyordu. Yarımada yerli halkın yaşadığına dair herhangi bir bulguya ise rastlanmamıştır. Bayraklı/Tepekule Höyüğü'nün MÖ 1050 yıllarında kurulmaya başlayan yerleşmesinin Helen kökenli olduğu anlaşılmaktadır [T-URL 1].

Dört yüz yıl devam eden bu ilkel dönem boyunca başlıca beş yerleşme katı saptanmıştır. Bunlar:

1. Aiöl yerleşmesi (MÖ 1050-MÖ 1000)
2. Erken, Orta ve Geç Protogeometrik yerleşme (MÖ 1000-MÖ 875)
3. Erken ve Orta Geometrik yerleşme (MÖ 875-MÖ 750)
4. Geç Geometrik yerleşme (MÖ 750-MÖ 675)
5. Subgeometrik yerleşme (MÖ 675-MÖ 650)

Söz konusu beş tabaka denizden 6,40 metre yükseklikte başlamakta ve 9,50 metrede son bularak 3 metre kalınlığında bir tabaka oluşturmaktadır. Kazılarda elde edilen Aiöl keramiği Submyken orijinelidir. Protogeometrik ve Geometrik stildeki kap kacak ise genelde Attika vazoculuğunun bir devamı kabul edilmektedir [T-URL 1]. Demir Çağı boyunca İzmir evleri, büyüklü küçüklü tek odalı yapılardan oluşmakta idi. Gün yüzüne çıkarılan en eski ev MÖ 925 ile MÖ 900 yıllarına tarihlenmektedir. İyi korunmuş hâlde ortaya çıkarılan bu tek odalı evin (2,45×4 m) duvarları kerpiçten, damı ise sazdan yapılmıştı. Erken Geometrik dönemden itibaren (MÖ 875'ler) bu tek odalı evler at nalı biçimli bir avlunun üç bir yanını çevirmekte idiler. Eski İzmirli kentlerini MÖ 850'lerde kerpiçten yapılmış kalın bir surla korumaya başladılar. Bu tarihten itibaren Eski İzmir'in bir kent devlet kimliği kazanmış olduğu söylenebilir. Kenti "Basileus" adı verilen bir beyin idare ettiği olasıdır. Göçleri gerçekleştirenler ve kent ileri gelenleri soylu tabakayı oluşturunuyordu. Kent duvarları içinde yaşayan nüfus olasılıkla bin kişi civarındaydı. Geç Geometrik ve Subgeometrik seramiklerle açıklanan dönemde (MÖ 750-650) ise yarımada'nın nüfusu dahakalabalık olup belki de 1.500 kişiyi aşıyordu. Kent devlete ait halkın büyük bir bölümü civar köylerde yaşıyordu. Bu köylerde, bu çağdaki Eski İzmir'in tarlaları, zeytin ağaçları, bağları, çömlekçi ve taşçı işlikleri yer alıyordu. Geçimi tarım ve balıkçılıkla sağlanıyordu [T-URL 1]. Kentin en önemli kutsal yapısı Athena Tapınağı idi. Bu tapınağın günümüze değin korunan en eski kalıntısı MÖ 725-700 yılları arasına tarihlenmektedir. Daha önceki dört dönemde (MÖ 1050-750), büyük bir olasılıkla yine Tanrıça Athena'ya tapınılıyordu, ancak o tarihlerde kadın tanrıçanın heykeli her hâlde küçük bir niş (naiskos) içinde bulunuyordu. Bilindiği gibi Homeros'un destanı İlyada, Aiöl ve İyon lehçelerinin karışık olduğu bir dille yazılmıştır. Bu nedenle dünya tarihinin bu çok önemli destansı yapıtı büyük olasılıkla bu iki lehçenin konuşulduğu sınır bölgesi olan İzmir'de oluşturulmuştur. Nitekim Helenistik dönem İzmirli Homeros için 'Homeraion' adlı bir yapı inşa etmişlerdir [T-URL 1].

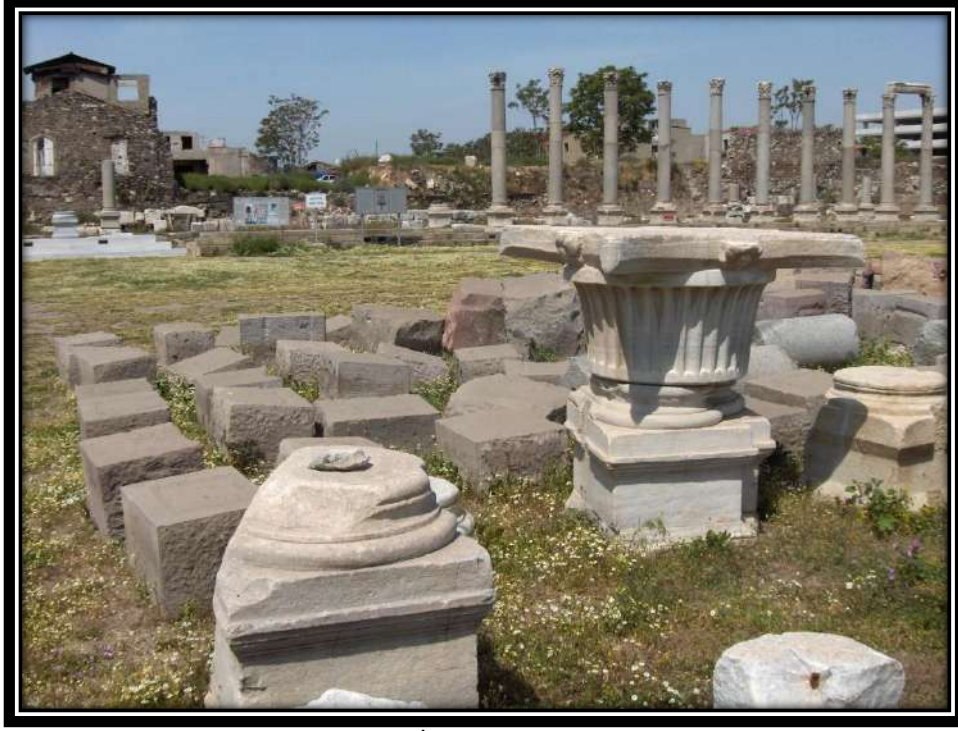
4.1.3Helenistik Dönem ve Roma İmparatorluğu Dönemi (MÖ 333-MS 395)

Büyük İskender'in günümüzde İskenderun'da yer alan İssos'ta Pers Kralı III. Darius'u yenmesinden (MÖ 333) ve arkasından bütün doğuyu ele geçirmesinden sonra Helen dünyası büyük bir refah çağına erişti. Kentler nüfus patlamalarına sahne oldu. Helenistik Dönem'de İskenderiye, Rodos, Bergama ve Efes kentlerinden her biri yüz binin üstündeki bir nüfusa eriştiler. Küçük bir tepeciğin üzerinde kurulmuş olan eski İzmir kentinin duvarlarının içinde yalnız birkaç bin kişi yaşayabiliyordu. Bu nedenle en geç MÖ 300 sıralarında Kadifekale'nin eteklerinde, yeni ve büyük bir kent kuruldu [T-URL 1].

MÖ 323 yılında Büyük İskender'in ölümü üzerine çıkan iç savaşta İzmir (zamanın ismiyle Smyrna), önce Lisimahos'un, sonra onu MÖ 281 yılında Salihli yakınlarında yapılan Corupedion Savaşı'nda yenen Seleukosların kralı I. Seleukos'un eline geçti. Seleukos egemenliği MÖ 190 yılında bugünkü Manisa'da yapılan Magnesia Muharebesi'ne kadar sürdü. Seleukosların, Romalılara karşı kaybettiği bu savaştan iki yıl sonra bugünkü Dinar'da yapılan Apameia Savaşı ile kentin egemenliği Pergamon (Bergama) Krallığı'na geçti. Bergama egemenliği, Kral III. Attalos'un ölümüne dek sürdü ve bu tarihte kent Romalıların eline geçti ve Asya Eyaleti'ne bağlandı [T-URL 1].

Tarihçi Strabon, Smyrna'nın kendi zamanında yani MÖ 1. yüzyıla geçiş sırasında en güzel İyon kenti olduğunu belirtmektedir. O dönemde kentin küçük bir bölümü Kadifekale'nin(Pagos) üzerindeydi. Büyük bölümü ise düz arazi üzerinde bulunan liman çevresine toplanmıştı. Ana tanrıçanın tapınağı ile "gymnasion" da bu hat üzerinde yer alıyordu. Caddeler düzdü ve tamamı büyük taşlarla düzgün bir biçimde kaplanmıştı. Aristides, kentin doğu-batı yönünde uzanan iki ana yolunun (Kutsal yol ve Altın yol) bulunduğunu ve bu yollarla kentin, denizden gelen esinti ile serinlediğini anlatmaktadır. Strabon İzmir'de Homereion olarak adlandırılan bir stoanın (belki de bir perystil ev) varlığından söz eder. Bu evin içinde Homeros'un bir heykeli bulunuyordu [T-URL 1].

Homeros'un eserlerini kaleme aldığı düşünülen Buca'daki Kızılçullu Su Kemerleri tarihi Meles Çayı olasılıklarından biri üzerinde yükselmektedir. Roma Çağı'nda İzmir'de inşa edilen yapılar arasında, Kadifekale'nin kuzeybatı eteğindeki antik tiyatro ve batıdaki stadyumun her ikisinden de pek az iz kalmıştır. Diğer taraftan İzmir/Smyrna Agorası (Şekil 2) oldukça iyi korunmuş olup bugün kısaca Agora olarak bilinmektedir. Agora'nın ölçüsü 120×80 metre uzunluğundadır ve geniş bir avlusu vardı. Doğusunda ve batısında birer stoası vardı. Her iki yapı 17,5 m olup ikişer katlıydı. Ayrıca 28 m uzunlukta bir bazilika da mevcuttu. MÖ 2. yüzyılda Romalıların egemenliğine giren İzmir ikinci kez altın dönemini yaşamaya başlar. MÖ 88 yılında Pontus Kralı VI. Mithridatis'in eline geçtiyse de iki yıl sonra Romalılar şehri geri almıştır [T-URL 1].

Şekil 2: İzmir Agorası [T-URL1]

İncil'de sözü edilen Yedi Kiliseden bir tanesinin bulunduğu İzmir, Hristiyanlığın gelişmesinde önemli bir rol oynar. İzmir'in ilk başpiskoposu olan Aziz Polikarp havari ve İncil yazarı Yuhanna'nın ilk müritlerinden biridir. Yaklaşık 70 yılında Anadolu'da doğmuş, inancından ötürü 23 Şubat 155'te İzmir akropolü üzerinde bulunan stadyumda Romalılar tarafından yakılarak öldürülür. 395 yılında Roma İmparatorluğu ikiye bölününce İzmir, çağdaş dönemde "Bizans İmparatorluğu" olarak tanınacak Doğu Roma İmparatorluğu'nun bir parçası olur [T.1]

4.1.4 Doğu Roma İmparatorluğu ve Beylikler Dönemi

Doğu Roma İmparatorluğu döneminde Emevîler, Selçuklular, Haçlılar ve Cenevizliler kenti ele geçirmek için birbirleriyle savaşırlar. Kenti ilk önce Emevîler 672 yılında denizden zapt edip İstanbul'a yaptıkları akınlarda bir üs olarak kullanırlar. Türkler ise ilk kez 1081 yılında Selçuklu akıncılarından olan ve zamanla ilk Türk denizcisi olan Çaka Bey'in komutasında İzmir'i ele geçirirler. İzmir'den hareketle Ege Adaları ve Çanakkale Boğazı'na düzenlediği akınlarla Bizanslılara korku salan Çaka Bey'in ölümünden sonra Bizanslılar kenti 1098 yılında geri alırlar. 1204 yılında ise şehrin kıyı tarafı Rodos Şövalyeleri'nin eline geçer [T-URL 1].

1310 yılında Aydınolu Umur Bey tüm şehri ele geçirir. 1344 yılında Cenevizliler kıyıdaki Aziz Peter Kalesi'ni ele geçirirler. Cenevizliler aşağı kenti kontrollerinde tutarken Aydınolu Beyliği yukarı kentte (Kadifekale) hâkimiyet kurar. Halk arasında kullanılan "Gavur İzmir" deymi o dönemden kalmadır ve Cenevizlilerin elinde kalan aşağı kenti tanımlamak için kullanılmıştır. 14. yüzyıl ortalarında

Aziz Peter Kalesi ve aşağı kent bu kez Rodos Şövalyeleri tarafından ele geçirilir. Bu arada Osmanlı İmparatorluğu 1398 yılında İzmir üzerinde hâkimiyet kurar. Ankara Muharebesi'ni kazanarak Osmanlı İmparatorluğu'nu mağlup etmiş olan Timur'un bizzat komuta ettiği Timur İmparatorluğu ordusu, Aralık 1402'deyaptığı İzmir Kuşatması sonucunda kenti Hospitalier Şövalyeleri'nin elinden alır ve Aziz Peter Kalesi'ni yerle bir eder. Bu fetih Timur'un Hristiyan güçlere karşı yapmış olduğu tek savaş olması nedeniyle ayrıca önemlidir. Osmanlı Devleti'nin toparlanmasından sonra 1422 yılında II. Murad kenti zapt eder ve İzmir bundan sonra Osmanlı İmparatorluğu'nun bir parçası olur [T-URL 1].

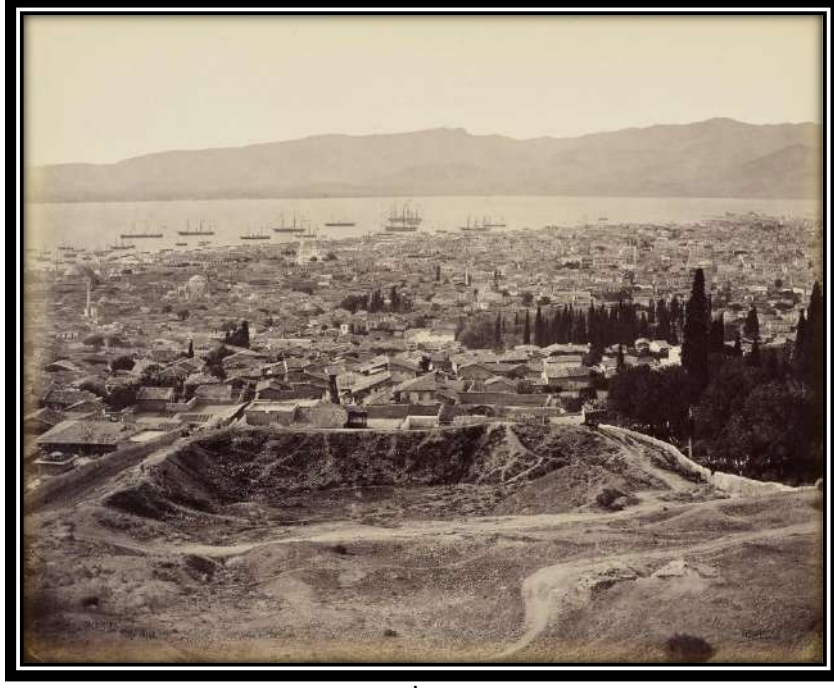
4.1.5 Osmanlı İmparatorluğu Dönemi

Eski İzmir'in ilk keşfi, burayı 1429-1430 ve 1446 yıllarında ziyaret eden Ciriacod'Ancona tarafından yapılmıştır. Osmanlı idaresinin ilk yüzyıllarında ikinci derece bir sancak olan İzmir'in ilk Osmanlı yöneticisi Karasubaşı Hasan Ağa'dır. İzmir 1605-1606 yıllarında Celali İsyanları kapsamında Arap Sait ve Kalenderoğlu ayaklanmalarına sahne olmuştur. Ancak kent, Osmanlı İmparatorluğu'nun 1620 yılında yabancılara tanıdığı kapitülasyonlardan sonra giderek İmparatorluğun en önemli ticaret merkezlerinden biri hâline gelir [T-URL 1].

1619 yılında Fransız, 1620 yılında İngiliz konsoloslukları açılır. Bu arada şehrin nüfus yapısı da değişmeye başlar. 16. yüzyıl kaynakları İzmir'de on dokuz cami, on sekiz havra ve sadece bir Rum Ortodoks kilisesi bulunduğunu, kentin dokuz mahallesinden sadece birinde Hristiyanların yaşadığını belirtmektedir. Dolayısıyla, o dönemde şehir merkezinde Müslüman Türkler çoğunlukta, önemli ve köklü bir Musevi cemaati mevcut (Sabatay Sevi 17. yüzyılda İzmir Musevi cemaatinin içinden çıkmıştır) ve Hristiyan Rumlar azınlıkta olmalıdır. Evliya Çelebi de 1672 yılında İzmir'i ziyaretinde, nüfus yapısındaki değişimin ilk gözlemlerini kaydederek ve Alsancak (Punta) mahallesinde giderek artan sayıda yerli gayrimüslimlerin, Levantenlerin ve Batılı tüccarların yoğunlaştığını yazmıştır [T-URL 1].

1862 Tarihinde İzmir'in Görünümü

İzmir'de 1676 yılında yaklaşık otuz bin kişinin öldüğü bir veba salgını, 1742 yılında şehrin yarısının yandığı büyük bir yangın olur. Osmanlılarca İzmir'e paşa düzeyinde yapılan ilk atama, 1707 yılında yabancı tüccarlarca düzenlenen Buca Ayaklanması'ndan sonra 1716 yılında tayin edilen Köprülü Abdullah Paşa'dır. 18. ve 19. yüzyıllarda kent Fransız, İngiliz, Hollandalı ve İtalyan tüccarların gözdesidir (Şekil 3). Bu gelişmeye paralel olarak Aydın Eyaleti'nin önce 1841 yılında geçici olarak, sonra da 1850 yılında kesin olarak İzmir'e aktarılmıştır. Aynı yıl Sultan Abdülmecid, 1863 yılında da Sultan Abdülaziz İzmir'i ziyarete gelmişler, 1871 yılında kurulan belediyenin ilk başkanı da Yenişehirizade Ahmet Efendi olmuştur [T-URL 1]

Şekil 3: 1862 Yılında İzmir'in Görünümü [T-URL 1]

19.Yüzyıl'da İzmir'in tarihsel bir gelişim yaşadı. Kent, 1841'de Aydın Vilayeti'nin merkezi olmuştu. 1843-50 arasında merkez Aydın olurken Halil Rifat Paşa ekseninde 1850- 1867 arasında İzmir yeniden merkez haline geldi ve Aydın Vilayeti adı altında idari durumunu korudu [T.3]. Kentin 19. Yüzyıldaki nüfusuna ilişkin veriler muhtelif nedenlerden (salgın hastalıklar, doğal afetler, göçler vb.) dolayı belirli bir çizgide değildir ancak genelde 100 bin üstü bir nüfus verilmektedir. 18. Yüzyılda kentte Müslüman nüfus artmıştı ve 19. Yüzyıldaki göç dalgaları (Tatar göçleri, 1856 ve 1877-78 sonrası göçler) demografide farklılaşmalar yarattı. 1890 tarihli sâlnamenin 145 binlik bir nüfusa işaret ettiği belirtilirken resmi kayıtlar ve seyahatnamelere göre nüfus çeşitliliği Türk, Rum, Yahudi, Ermeni ve Franklardan oluşmaktaydı [T.4].

İktisadi Yükseliş, Yatırımlar, Ticari ve Sosyal Hayat

1838 Baltalimanı Antlaşması ve 1856'da mülk edinme hakkı sonrasında İzmir başta İngiltere, Avusturya ve Fransa'dan olmak üzere yoğun bir tüccar ilgisine mazhar oldu. Daniel Goffman deyişiyle "davetsiz Hıristiyan-Avrupalı misafirler" [T.5] kente gelirken sermaye, iletişim ve nakil araçlarıyla beraber geliyorlardı. Ticari gelişmelerle beraber 1850 sonrasında İzmir'e yoğun bir sermaye akımı oldu ve Osmanlı'nın kapital dünyayla senkretize oluşunda İzmir başkent sonrasında merkezi bir mahiyet kazandı [6]. Örneğin İzmir'in yıl bazında ortalama ithalatında İngiltere'nin oranı 18. Yüzyıl sonlarında %10,4 ve 1817-1820 arasında %41 iken bu oran 1899'da %60'a çıkacaktı. Limandaki gemi trafiği ise sürekli arttı ve kentin hinterlandı yatırımlarla genişledi [T.7]. Yabancı tüccarlar ağırlıklı Batı ile teması bulunan, deniz nakliye şirketlerinin yoğun olduğu Pasaport ve Rıhtım civarına yerleşiyorlardı [T.8].

Kentte 1843'te Commercial Bank of İzmir kuruldu, 1860'ta Crédit Lyonnais ve 1863'te Osmanlı Bankası İzmir şubeleri açıldı. Bu ticari dönüşümü güçlendiren etkenlerin başında ulaşımdaki yatırımlar geliyordu. İzmir-Aydın (1860) ve İzmir-Kasaba (1866) arasında tesis edilen demiryolu bağlantıları ülkenin ilk demiryolu hatlarındandı. Bu hatlar İngiliz ve Fransız sermayedarlarla zirai açıdan zengin olan Batı Anadolu'nun tarım ürünlerini limana taşımak üzere tesis ediliyordu. Genişleyen ticaret sonrasında hem daha büyük bir kapasite yaratmak hem de kaçakçılığı önlemek adına yeni bir limanın tesisi 1876'da olmuş ve Rıhtım 1880'de tamamen hizmete girmiştir [T.9]. Telgraf hatları da İzmir-Menemen (1866) ve İzmir- Çeşme (1869) arasında tesis edildi. Bu yatırımlar hem demiryolu-liman bütünleşmesini sağladı hem de kentin sosyo-ekonomik çehresini değiştirdi. Türklerin ticari hayatı daha çok kendi ürettikleri ürünlerin iç pazarlara gönderilmesi ve ortaklık kurdukları azınlıklar eksenindeki sınırlı ticaretten ibaret kalıyordu [T.10].

Rıhtım sonrası tramvay hatları döşenmeye başlandı. Denizden ve bataklık bölgelerden elde edilen değeri yüksek arazilerdeki imar faaliyetleriyle kentin zengin ve Batılı semtleri doğmaya başladı. Alsancak Gar'ın inşası sonrasında başta İngilizler olmak üzere yabancılar bu çeperde lojman, depo, tamir ve bakım atölyeleri kurdular hatta itfaiye teşkilatını buraya yerleştirdiler. St. Jean Kilisesi ve İngiliz Hastanesi de bu civarlarda inşa edilmişti. Yüzyılın ortalarında başlayan sanayileşmeyle de Punta (Alsancak) ve Darağacı (Alsancak Gar'ın ardında başlayan ve Şaraphane'ye kadar uzanan bölge) önemli gelişim gösterdi. Buralarda buharlı değirmenler, sigara ve kâğıt fabrikası, bıçkı atölyeleri, Tarihi Havagazı Fabrikası, buz fabrikaları, Prina Fabrikası, pamuk yağı ve makarna fabrikası gibi işletmeler yabancı iştiraklerce kuruldu. 1886'da ise Reji şirketinin sigara fabrikası kurulacaktı. Ancak bu dönemde artan tarım ürünü ihracı ve bu sayede gelişen sanayide işgücü eksikliği de görülüyordu, bu da işçi göçleriyle giderilecekti [T.11].

Kordon ve Pasaport yabancıların günlük ve kültürel ritüellerini yoğun olarak yaşattıkları bölgelerdi. Kulüp ve dernek binaları ile eğlence mekânları buralarda tesis edilirken yerleşimler de buraya kayıyordu. Örneğin Sakız tipi mimari evlerin sayısı artmaya başlamıştı. Bu gelişmeler kozmopolit bir kentin yükselişine işaret ediyordu. Kentte ticari hayatın aksları arasında ise geleneksel bir yöne ve Osmanlı arasta yapısına haiz olan Kemeraltı ile Levanten gruplarının alışveriş yaptığı Frenk Sokağı bulunuyordu [T.12]. İzmir'de bu dönemde Symrneen (İzmirli), Doğu Seyircisi ve İzmir Postası (Courrier de Smyrne) gibi Fransızca gazeteler çıkmıştı. İktisadi gelişmeler ve yeni hayat kentte ilk örgütlenmeleri de doğuracaktı. 1850 sonrası İngiliz ve Fransız tüccarların kurduğu birer ticaret odası vardı. Kentte tüm tüccarları kapsayacak bir ticari örgütlenme 1885'te resmen kuruldu. Ticaret Borsası ise 1892'de hükûmetçe onanarak hizmete girdi [T.13]. Yabancıların kenti nüfuz sahalarına bölmesi, konsolosluklar açmaları ve dinsel, etnik ve iktisadi örgütlenmelere gitmiş olmalarından hareketle buradaki kazanımları, César Vimercati ve M. Xavier gibi gezginlerce İzmir'in "federal bir cumhuriyete" benzetilmesine yol açmıştır [T.14]. Kazanılan bu kozmopolit kimlik sonrasında, Rum-Yahudi gerginliğiyle kentte asayiş sorunu doğurmuş ve 1872'de nefret suçları işlenmiştir.

İdari İşler ve Siyasi Erkin Mimariyle Görünür Olması

İzmir bu aralıkta modern bir kentleşme sürecine girdi ve kamusal mekânlar bu minvalde ortaya çıktı. Katipoğlu ailesine ait konağın çeperi kentin ilk meydanı olacak ve konak 1829 sonrasında devletin yabancılara karşı görünürlüğünü simgeleyecek bir yapı olacaktı. Bu nedenle 1869 yılında yeniden inşa edildi ve 1872 sonrasında Hükûmet Konağı adıyla hizmet verdi. Konak'ta modernleşmenin yansımaları arasında 1901'de II. Abdülhamid'in tahta çıkışının 25. senesi için yapılan İzmir Saat Kulesi'nin ayrı bir önemi vardır. Bu iki yapı ve Sarıkışla'yla beraber modern bir kamusal meydanın ortaya çıkışı bu yüzyılda olacaktır. Ancak belediye işlerinin İzmir'in artan önemi ve altyapı sorunlarına karşı yeterli düzeyde olduğunu söylemek zordu. Havagazı, su ve tramvay gibi hizmetlerde yabancı şirketlerin etkisi görülürken yabancı tüccarların altyapı sorunlarına karşı belediye örgütlenmesi istediği de bilinmektedir. 1867'de kurulan belediye muhtelif sorunlar nedeniyle yeterli seviyede hizmet veremezken, 1880 sonrasında ise iki belediye dairesi bulunmaktaydı [T.15].

Yüzyılın Başlarında İzmir

İzmir I. Dünya Savaşı'ndan sonra 15 Mayıs 1919 tarihinde Yunan ordusu tarafından işgal edilir. Bu işgal 9 Eylül 1922 tarihinde İzmir'in Kurtuluşu ile sona erer. Ancak, İzmir 13 Eylül 1922 sabahı tarihinin belki de en büyük felaketlerinden birini yaşamaktan kurtulamaz. Basmane semtinde başlayan yangın 2.600.000 metrekarelik bir alanda 20.000'den fazla ev ve iş yerini tahrip eder. Bu yangın ne yazık ki kentin geleneksel alanının dörtte üçünü tahrip etmiştir. Yangın alanının bir bölümünde bugün Kültürpark bulunmaktadır. 1923 yılında, Cumhuriyetin ilanından birkaç ay önce, yeni Türkiye'nin ekonomik sorunlarının tartışıldığı birkongre olan İzmir İktisat Kongresi'ne ev sahipliği yapmıştır [T-URL 1].

4.1.6 Cumhuriyet Dönemi

İzmir, 1984 yılında çıkarılan 2972 sayılı kanun ve 195 sayılı kanun hükmünde kararname sonucu İstanbul ve Ankara ile büyükşehir unvanı kazandı. Aynı yıl çıkarılan 3030 sayılı kanun ile büyükşehir ve ilçe belediyeleri statüleri netleşti. Başlangıçta üçilçe (Bornova, Karşıyaka, Konak) İzmir Büyükşehir Belediyesinin sınırlarına dâhil edildi. 2004 yılında çıkarılan 5216 sayılı kanun ile büyükşehir belediyesinin sınırları valilik binası merkez kabul edilerek yarıçapı 50 kilometre olan dairenin sınırlarına genişletildi. Bu sınırlar içinde kalan 21 ilçe, büyükşehir ilçe belediyeleri hâline geldi [T.21]. 2012 yılında çıkarılan 6360 sayılı kanun ile 2014 Türkiye yerel seçimlerinin ardından büyükşehir belediyesinin sınırları il mülki sınırları oldu.

5.ÇALIŞMA ALANI MEKANSAL GELİŞİM SÜRECİ

Kentlerin kuruluşundan itibaren gelişim sürecinde birçok etken devreye girmektedir. Kentin coğrafi özelliklerine ek olarak tarihsel süreç içerisinde kent dinamizminin incelenmesi ve gelişiminin tarif edilmesi kent çalışmalarına konu oluşturmıştır. Kenti sınırlayan doğal eşiklerin yanı sıra süreç içerisindeki kentsel gelişmeler kentin biçimlenişini etkilemektedir. Kentin biçimini ifade eden “form” ve bütünsel biçimi açıklayan “makroform” kavramı yerleşmenin sınırlarını ve genel hatlarını belirtmektedir. Mekânsal ve işlevsel ilişkilere bağlı olarak gelişme ve büyüme dinamikleri kentin biçimlenmesinde rol almaktadır. Kent formunun değişimini ele alan kentsel çalışmalar özellikle 20.yüzyıl başlarından itibaren artmıştır. Kent formu, sadece kent bütünü değil kentin içsel yapısını da içermekte olduğundan bazı çalışmalarda ‘makroform’ terimi yerine form tercih edilmiştir. Bu çalışmada ise kent bütünündeki genel gelişim formu üzerinde inceleme gerçekleştirileceği için makroform ifadesi kullanılmaktadır [T.18].

Genel olarak kent formunu etkileyen etmenler çeşitlilik göstermektedir. Bunlar; doğal eşikler, coğrafya, nüfus, ekonomi, altyapı, teknoloji, ulaşım, üretim-tüketim davranışları, planlama kararları ve politikalar gibi etmenlerdir. Faktörler dört ana başlıkta ifade edildiğinde; doğal faktörler, yapay fiziki faktörler, imar planları ve yapılaşma ile kent dinamikleri olarak belirtilmektedir. Bir başka çalışmada ise bu faktörler çevresel, fiziksel ve sosyo-ekonomik olarak üç ana başlıkta ele alınmıştır. Bunlardan biri olan doğal faktörleri iklim, coğrafya, topografya özellikleri oluşturmaktadır. Fiziksel faktörler mülkiyet ve yapılaşma düzenleridir. Sosyo-ekonomik faktörler ise nüfus, tarih, kültür ve yönetim gibi etmenlerdir. Çalışmalarda çeşitli faktörlerin, farklı kentler özelindeki etkileri incelenerek her birinin biçimlenişinde farklı deneyimlerin ön plana çıktığı görülmüştür. Kentsel büyüme yönetimine ilişkin politikalar geliştirirken yerel bağlam dikkatli bir şekilde göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Ayrıca dönemsel farklılıklar da göstereceğinden güncel çalışmalarla kararların yönlendirilebilmesi gerçekleştirilebilir. Bu çalışmada İzmir kentinin ilk kuruluşundan bugüne kadar kentin deneyimleri çerçevesinde kent formunun nasıl değiştiğinin aktarılması amaçlanmaktadır. Güncel kentsel deneyimleri içeren çalışmada tarihsel süreç içerisinde İzmir kentinin biçimlenişinde hangi dönemlerde hangi etmenlerin etkili olduğunun izlenmesi hedeflenmektedir [T.18].

İzmir kenti kuzeyde Madra Dağları, güneyde Kuşadası Körfezi, doğuda Aydın, Manisa il sınırları ile çevrilidir ve batıda ise kendi adıyla anılan körfez yer almaktadır. Kentin kıyısı girintili çıkıntılı bir forma sahiptir. Batıda deniz, diğer yönlerde orman gibi doğal alanlar kentin gelişim sürecindeki doğal eşikleri oluşturmaktadır. Eski adıyla “Smyrna” olan kentin tarihi, M.Ö. 3000 yılına kadar gitse de M.Ö. 6500 yılına ait Bornova ovasındaki en eski yerleşim izine dair kalıntılar Yeşilova Höyüğü’nde bulunmuştur. Yeşilova Höyüğü’nden elde edilen bu bulgularla Anadolu’nun en eski yerleşimlerinden biri olduğu anlaşılmıştır. Bornova Ovası’nın doğusunda yer alan Belkahve Eşiği İzmir Körfezi ve Gediz oluşunu

dünyaya açılan kapısı konumunda olmuştur. İzmir kent merkezi Kale ve Küçük Liman (İç Liman) çevresinde yoğunlaşmış, 18. Yüzyılın başlarında ticaretin merkezi Frenk sokağı biçimlenmeye başlamıştır. Denize paralel uzanan bu cadde zamanla denizin doldurulmasıyla kıyıdan uzaklaşmıştır. Süreç içerisinde, İç Liman'dan Kadifekale eteklerine ve bugünkü Alsancak garının bulunduğu Punto'ya doğru bir gelişme söz konusu olmuştur [T.18] (Şekil 5).

Şekil 5: 14. Yüzyıl ve 20. Yüzyıl arasında Kentin Gelişimi [T.18]

Kent yaklaşık 18.yüzyılda denizden görünümünden de (Şekil 6) anlaşılacağı üzere ticaretin merkezi olan aktif bir liman kent özelliğindedir. 19. Yüzyılın ikinci yarısında İzmir'in şehirselleşmesini etkileyen ve kentin istikametini belirleyen önemli gelişmeler; 1886 yılında Gediz Nehrinin yatağının değiştirilmesi, 1888 yılı sonlarında tamamlanan İzmir Rıhtımının inşası Aydın-İzmir arasında başlayan ve zamanla bağlantıları gelişen demiryollarıdır [T.18].

Şekil 6: 18.Yüzyılda Kentin Denizden Görünümü [T.18]

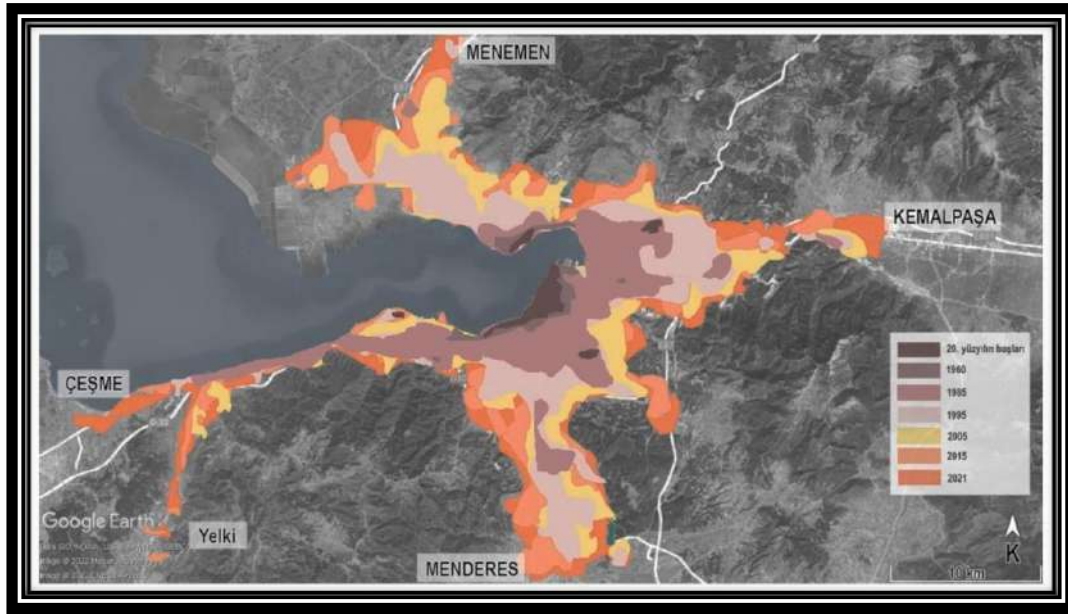
20.yüzyıla gelindiğinde İzmir kenti önemli olaylar yaşamıştır. İşgal altında olan İzmir 1919'da başlayan

Kurtuluş Savaşı'yla birlikte mücadelelere konu olmuş, 9 Eylül 1922'de kurtuluşa ermiştir. Ancak, 1922 yılında “Büyük Yangın” olarak anılan önemli bir tarihi olay yaşanmıştır. Yangın sebebiyle yerleşim yerlerinin yok olması kenti ciddi bir şekilde etkilemiş, kentteki ilk planlı gelişmeler yeniden imarı ile gerçekleşmiştir. Bunlara ek olarak 1923'te Cumhuriyet'in ilanından sonra kentin siyasi ve idari yapısındaki değişimler de yansımıştır. Bir diğer yandan İzmir, Aydın vilayetine bağlı bir sancak iken 1924'teki Teşkilat-ı Esasiye Kanunu ile bir vilayet haline gelmiştir. Kentin ilk planı olma özelliğine sahip “İzmir Kent Planı” Henri Prost denetiminde çalışan Rene ve Raymond Danger kardeşler tarafından hazırlanmıştır. Bu plan 1924 yılında tamamlansa da belediyece yapılan revizyonlar, uygulamadaki güçlükler sebebiyle yol ve bulvar düzenlemeleri ötesine geçememiştir. Ancak, Danger-Prost Planının iş merkezi mıntıkası olarak belirttiği bölgede ticaret yapıları ve finans kuruluşlarının yer almasının plana esas bir uygulama olarak görülmüştür. 1931'de başlayan Behçet Uz döneminde İzmir önemli imar etkinlikleriyle “Genç Cumhuriyet'in Modern Şehri” olma yoluna girdiği ifade edilmiştir. En önemli çalışmalardan biri Kültürpark'ın yapılması olup burası “Uluslararası İzmir fuarı sadece İzmir'i değil Türkiye Cumhuriyeti'ni Çağdaş dünya ile alışverişinin en önemli vitrini” olarak tanımlanmıştır. Dönemin elektrikli tramvayları 1954'e kadar tek toplu taşıma araçları olarak hizmet görmüşlerdir. 1937'den sonra kullanımı artan otobüsler zamanla kent içi ulaşımında yerini almıştır. 1939 yılında İzmir otogarı Basmane civarında yapılmış, 1945 yılında ise ESHOT işletmesi (elektrik, su, havagazı, otobüs, tramvay) kurulmuştur. Türkiye'nin ilk otogar örneklerinden olan tesis 1970'lere kadar hizmet vermiştir. Böylece bu dönemde kenti etkileyen ulaşım alanındaki gelişmeler de yaşanmıştır. İzmir kent planlama girişimlerine dönemin ünlü şehircilerinden Le Corbuiser ile 1939 yılında görüşmelerle devam edilmiş, 2. Dünya Savaş gibi sebeplerle çalışmalar sarkmış, Le Corbuiser 1949 yılında İzmir çalışmalarını aktarabilmiştir. Le Corbuiser İzmir planı 400.000 nüfuslu yeşil kent teması üzerinde geliştirmiş, kentin tarihi dokusunda yıkımlar yapılması ve modern bir kent yönünde önerilerde bulunmuştur. 20. yüzyılın ilk yarısı tamamlanırken idari anlamda yenilikler devam etmiştir. 1949'da çıkarılan 5442 Sayılı ‘İl İdaresi Kanunu’ ile merkezi idari kuruluşlarla ilgili olarak il sistemi örgütlenmesine dair yetki genişliği içeren bir sistem getirilmiş, 1950 yılına gelindiğinde İzmir'in ilçe sayısı 17'ye yükselmiştir. Planlı gelişmenin gerekliliği neticesinde 1951 yılında İzmir Şehri İmar Planı, Milletlerarası Proje Yarışması düzenlenmiş, seçilen Kemal Ahmet Aru, Emin Canpolat ve Gündüz Özdeş grubunun hazırladığı imar planı, 1953 yılında onaylanarak yürürlüğe girmiştir. Kentleşmenin hızlanması ardından Aru-Canpolat-Özdeş ekibinin hazırladığı imar planı yetersiz kalmış ve kapsamlı revizyon çalışmalarına ihtiyaç duyulmuştur. 1959 yılında Birleşmiş Milletler 'de görevli İsviçreli mimar Albert Bodmer planlama bürosunun danışmanlığına atanmış, 1961 yılına kadar süren çalışmalar sonucunda, Aru-Canpolat-Özdeş ekibinin hazırladığı imar planı, Bodmer danışmanlığında yenilenmiştir [T.18].

1950 sonrası İzmir hızlı kentleşen bir şehir haline gelmiş, 1950'lerde başlayan gecekondulaşma ve 1960'larda artan göç hareketleri kent formunun yanı sıra sosyo-ekonomik yapısını da değiştirmeye başlamıştır. Gümrük, Basmane ve Cumhuriyet Meydanı çevresi merkezi iş alanlarına dönüşürken,

Alsancak, Göztepe, Güzelyalı ve Karşıyaka gibi alanlar ise üst gelir grubunun yerleşim alanları olmuştur. Kent merkezi için geçerli olan planlı gelişme artık kentleşmenin artmasıyla kenti bütün olarak ele alınmasının gerekliliği ortaya çıkmıştır. İzmir için daha kapsamlı plan yapılması gerekliliği sebebiyle İzmir Metropolitan Planlama Bürosu tarafından hazırlanan “İzmir Büyük Kent Bütünü Nazım İmar Planı (1973)” yapılmış, daha sonra 1989 yılında “İzmir Büyük Kent Bütünü Nazım Plan Revizyonu (1989)” hazırlanmıştır. Anılan plan da 2002 yılında, Büyükşehir Belediyelerinin 1/25000 ölçekli plan yapma yetkisinin bulunmadığı gerekçesi ile geçersiz kılınmıştır. 2004 yılında yürürlüğe giren 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu uyarınca mekânsal gelişme bütünlüğünün planlı olarak sürdürülmesinin sağlanması amacıyla İzmir Büyükşehir Belediyesince 1/25000 ölçekli İzmir Büyükşehir Bütünü Çevre Düzeni Planı hazırlanmış, İzmir Büyükşehir Belediye Meclisi’nin 12.09.2012 tarih ve 05.843 sayılı kararı ile onaylanmıştır. 2003 yılında ise 1/5000 ölçekli İzmir Yeni Kent Merkezi Nazım İmar Planı İzmir Büyükşehir Belediye Meclisinin kararı ile onaylanmıştır. İzmir’in bu alanında yeni kentsel imgeler sunacak merkezi iş alanları tarif edilmektedir. Planlı gelişme çabaları gerek planın öngördüğü nüfusun dışında gelişmelerin olması, gerek yönetsel değişiklikler sebebiyle revizyon süreçlerine girmektedir. Kentin büyümesi ile Konak ilçesi kent merkezi dışında, yeni merkez ilçelerinin eklenmesi ve kent bütünü de kapsayan çeşitli ölçeklerde planlar hazırlanmıştır. Bu süreçte planlama kararları elbette sadece kentin dış sınırlarını tarif etmemekte aynı zamanda üçüncü boyutta da değişime uğratmıştır. Özellikle Bayraklı bölgesindeki yeni kent merkezi kararı bu boyutu oluşturmakta, bir diğer yandan kentin tarihi ticaret merkezi yerine modern bir iş merkez alanı tarif etmektedir. Ancak Kemeraltı bölgesi kentin tarihi ve canlı bir ticaret merkezi olma özelliğini günümüzde de korumaktadır. Kentin makroform gelişimine etkisi olmasa da eski kent merkezine verilen önemin ortaya konması amacıyla alınan bir karar 2020 yılında “İzmir Tarihi Liman Kenti” UNESCO Dünya Mirası geçici listesine dâhil edilmesidir [T.18]. 21.yüzyıla gelindiğinde, 20. yüzyılın sonlarında başlayan kentin ulaşım alanındaki gelişmeler yerleşim yerlerindeki saçaklanmaları da artmıştır. 1993-1996 yıllarında İzmir-Çeşme otoyolu, 1993- 2006 yılları İzmir Çevreyolu, 1996-2004 İzmir- Aydın otoyolu ve 2019’da açılan Kuzey otoyolu ile kentin ulaşımındaki bu değişimler kentin makroformunu da etkilemiştir. Özellikle İzmir Çevreyolu körfezi saran bir yay şeklinde bir ulaşım ağı oluşmasına sebep olmuştur. Büyük kentleri olduğu gibi İzmir’i ülke politikaları da etkilemiştir. 1980 öncesi dönemde devletin kentsel politikalar ve planlama alanındaki etkin rolü yerine 1980 sonrasında sermaye güçlü bir aktör olarak öne çıkmaya başlamış, 2000’li yıllarda neoliberal politikalara paralel biçimde devlet, sermayenin kentsel alana müdahalesine olanak sağlayacak yasal düzenlemeleri yapan düzenleyici bir konum edinmiştir. Bu durumda sermaye odaklı inşaat girişimcilerinin önü açılmış, yeni ve özellikle lüks konut alanlarıyla kentin gelişim ve değişimi etkilenmiştir. Büyük arazi kullanım kararları da kentinyönlenmesinde etkisi olmuştur. 2018 yılında yapımına başlanan “Bayraklı Şehir Hastanesi” Karşıyaka tüneline girmeden önceki otoyolun kuzeyi

bölgesine inşa edilmiş ve kentin bu bölgesinde yapılaşmanın yolu açılmıştır. İzmir’e yakın bir konumda yer alan Manisa şehri ile yakın kent ilişkilerinin kurulması bu yöndeki gelişimi desteklemiştir. Çeşme yönüne doğru giderken güneye saçaklanan ve Seferihisar yolunda olan Yelki yerleşimi son yıllarda artan lüks konut bölgeleri için seçilmiştir. Bunun sonucunda yol çevresinde artan yerleşim lekesi görülmüştür. Kuzey batıdaki Çiğli ilçesinde doğal koruma alanları yer almasından dolayı bir eşik oluşturmakta ve bu durum kuzeye doğru saçaklanmaya sebep olmaktadır. Süreç içerisinde yaşadığı tüm kentsel deneyimler neticesinde, Şekil 7’te görüldüğü gibi İzmir kent formu günümüze kadar özellikle dört yönde uzanacak şekilde Çeşme, Menderes, Kemalpaşa ve Menemen yönlerine doğru gelişim göstermiştir [T.18].

Şekil 7: 20. Yüzyıl Başından Günümüze Kent Makromunun Gelişim ve Değişimi [T.18]

6. KIRILMA NOKTALARI

6.1 Altyapı

6.1.1 İzmir-Aydın Demiryolu Açılışı

1 Temmuz 1866'da İzmir-Aydın demiryolu hattı açıldı. Bu hattın yapımına 10 yıl öncebaşılanmıştı. Padişah Abdülmecid, İngiliz girişimcilere 23 Eylül 1856'da izin verdi. O dönemde İzmir'de birçok Avrupalı iş adamı bulunuyordu, özellikle İngilizler ve Fransızlar etkiliydi. İzmir-Aydın demiryolu hattının imtiyazı 1856 yılında verildi, ancak bu hat 1866 yılında tamamlandı. İzmir-Aydın hattının açılmasının ardından Aydın Demiryolu Şirketi, 1879 ve 1888 yıllarında iki daha imtiyaz kazanarak demiryolunu Ege Bölgesi'nin içlerine kadar uzatma hakkını elde etti [T-URL 57].

6.1.2 İzmir-Limanı Açılışı

İzmir Limanı, 1955'te inşa edilmeye başlandı, 1959'da hizmete girdi. 1960'ta Denizcilik Bankası'na devredildi ve 1969'da yolcu limanı oldu. 1989'da Devlet Demiryolları tarafından devralındı. 2016'da yeni imar planları kabul edildi ve 2017'de Türkiye Varlık Fonu'na devredildi. 2017'de Miami Limanı ile kardeş liman oldu. Kasım 2020'de ro-ro gemisi seferlerine yeniden başlandı. İspanya'nın Tarragona ve Yunanistan'ın Selanik limanlarına ro- ro seferleri düzenlenir [T-URL 58].

6.2 Afetler ve Savaşlar

6.2.1.1688 Depremi

İzmir tarihi boyunca birçok depreme maruz kalmıştır. En eski belgelenmiş büyük deprem 178 yılında gerçekleşti ve şehri tahrip etti. İkinci büyük deprem ise 1025 yılında oldu. Osmanlı döneminde şehirde birçok önemli deprem yaşandı, en şiddetlisi 1688 depremiydi. Bu deprem, özellikle denize yakın bölgelerde büyük tahribata yol açtı ve 5000'den fazla kişi hayatını kaybetti. Şehir birkaç yıl içinde yeniden inşa edildi [T-URL 59].

6.2.2 İzmir'in İşgali (15 Mayıs 1919)

Türk milletinin kurtuluş mücadelesinin başlangıcını simgeler. 15 Mayıs 1919'da, I. Dünya Savaşı'nın sona ermesinin ardından, Osmanlı İmparatorluğu'nun yenilmiş bir şekilde imzaladığı Mondros Mütarekesi sonrasında, İzmir'e Yunan kuvvetleri tarafından bir işgal gerçekleştirildi. Bu süreç, Türk milletinde büyük bir tepkiye neden oldu. İşgalin gerçekleştiği günlerde, Türk halkı tarafından "İzmir'in İşgali" olarak adlandırılan bu olay, milli bir direnişinde başlangıcı oldu. Türk ordusu, düşman işgali altındaki toprakları kurtarmak için çeşitli cephelerde savaşmış ve 9 Eylül 1922'de İzmir'i kurtararak işgali sona erdirmiştir [T-URL 60].

6.2.3 İzmir Yangını (13 Eylül 1922)

13 Eylül 1922 günü Basmane'de başlayan ve dört gün sürerek İzmir şehir merkezini (özellikle o dönemdeki merkezi ve bugünkü İzmir Enternasyonal Fuarı alanını) geniş ölçüde tahrip eden yangın hadisesidir. [T-URL 61]. Yangın, şehri büyük ölçüde tahrip etmiş ve İzmir'in tarihi dokusunu yok etmiştir. İzmir yangını, savaşın yıkıcı etkileriyle birlikte, şehirlerin savaş sırasında nasıl zarar görebileceğine dair bir örneği temsil etmektedir [T-URL 61].

6.3 Endüstriyel Üretim

6.3.1. Alsancak Demiryolu Yerleşkesi

İzmir-Aydın demiryolu hattının başlangıç noktası Alsancak Demiryolu Yerleşkesi, Umurbey Mahallesi'nde bulunur. 1856'da inşa edilen bu yerleşke, Punta olarak bilinir ve limana yakınlığı, şehir trafiğinden uzaklığı ve gayrimüslim nüfusun yoğunluğu nedeniyle seçilmiştir. 1860'ta faaliyete

geçmiştir. Yerleşke, zamanla farklı kullanım alanlarına ev sahipliği yapmış ve 1935'te millileştirilmiştir. İzmir-Aydın hattına bağlanan Buca banliyö hattının yolcu bekleme alanında İzmir'in ilk saat kulesi bulunur [T-URL 62].

6.3.2 Halkapınar Cer Atölyeleri

Cer Atölyeleri, Alsancak-Halkapınar Mahallesi'nde bulunur. 1856'da inşa edildi, İzmir-Aydın demiryolu lokomotiflerin bakımı için kullanıldı. 50.393 m² arazi üzerinde yeralır, tescil edildi (20 Aralık 2012). Osmanlı ve Cumhuriyet dönemi yapıları içerir [T-URL 63] (Şekil 8).

Şekil 8: Halkapınar Cer Atölyeleri [T-URL 36]

6.3.3 Sümerbank Basma Sanayi

Sümerbank Basma Sanayi Kompleksi, 1947'de inşa edilen ve İzmir'in önemli endüstriyel tesislerinden biri olan bir komplekstir. Sümerbank, Nazilli ve Konya'daki tesislerinde işçi eksikliği ve boş tezgâhları kullanma ihtiyacıyla burayı seçmiştir. 1953'te faaliyete geçen bu entegre endüstri tesisi, 1964'e kadar pamuk işlemlerinden son ürüne kadar birçok üretim aşamasını içermiştir. 1987'de özelleştirme programına dahil olmuş ve 2000'de kapatılarak İzmir İl Özel İdaresi'ne devredilmiştir [T-URL 64].

6.3.4 İzmir Hava Gazı Fabrikası

Eski Havagazı Fabrikası, İzmir'in sembol yapılarından biridir. 19. yüzyıl endüstrimimarisinin önemli bir örneğidir. Kentin aydınlatılması için 1859'da İngiliz gazeteci A. Edwards tarafından kurulmuş ve 1867'de faaliyete geçmiştir. Fabrika, uzun yıllar boyunca kent aydınlatmasını sağlamıştır. Cumhuriyet Dönemi'nde Belediye'ye devredilmiş ve 1994'te kapatılmıştır. 1995'te bazı teçhizatları Rahmi Koç Sanayi Müzesi'nde sergilenmek üzere verilmiştir. Son yıllarda belediye otobüsleri için kullanılmıştır [T-URL 65].

6.4.Sosyo-Kültürel

6.4.1 Ege Üniversitesi'nin Kurulması

Ege Üniversitesi, 1956'da İzmir'de kurulan bir devlet üniversitesidir. Modernkampusu, kütüphanesi, spor tesisleri ve kültür merkezleri ile bilinir. İzmir ve çevresinde farklı tesislere sahiptir [T-URL 66] (Şekil 9)

Şekil 9: Ege Üniversitesi Yerleşkesi Girişi [URL 37]

6.4.2 Dokuz Eylül Üniversitesi'nin Kurulması

Dokuz Eylül Üniversitesi (DEÜ), 20 Temmuz 1982'de kurulan ve İzmir'de bulunan bir devlet üniversitesidir. DEÜ, 10 enstitü, 18 fakülte, 2 yüksekokul, 1 konservatuvar, 6 meslek yüksekokulu ve 2 uygulama ve araştırma hastanesi dahil 49 uygulama ve araştırma merkezine sahiptir. 2023 "Sürdürülebilirlik" sıralamasında Türkiye'deki devlet üniversiteleri arasında 4. sıradadır ve dünya genelinde 451-500 arasında yer alır [T-URL 67].

6.5 Planlama Süreci

İzmir'in planlama süreci, zaman içinde çeşitli dönemlerde gerçekleşen planlama çabalarını içermektedir. İzmir'in planlama süreci genellikle tarihsel, sosyal, ekonomik ve kültürel faktörlerle etkileşimli bir biçimde evrim geçirmiştir. Aşağıda, İzmir'in planlama sürecine dair önemli dönemlere odaklanan bir genel bakış bulunmaktadır [T.16].

6.5.1 Prost-Danger Planı (1925)

1922 Büyük İzmir Yangını, şehirde geniş çaplı tahribata yol açtı ve birçok bölgesini yok etti. Yangın, şehrin yeniden inşa edilmesi ihtiyacını doğurdu ve bu süreçte çeşitli şehir planları oluşturuldu [T.36].

Prost-Danger Planı, Henri Prost'un tasarımıyla hazırlanan ilk önemli şehir planlarından biridir. Plan, İzmir'i çağdaşlaştırmayı, altyapısını güçlendirmeyi ve daha işlevsel bir kent mekânı oluşturmayı amaçladı. Planın uygulanması, şehirde çeşitli düzenlemeler ve değişikliklere yol açtı. [T.36]. Prost-Danger Planı'nın öne çıkan özellikleri şunlardır:

1. Geniş Cadde ve Meydanlar: Plan, geniş caddeler ve meydanlar öngörerek şehir içi ulaşımı ve erişimi kolaylaştırmayı amaçladı.
2. Yeşil Alanlar: Prost, şehre yeşil alanlar ekleyerek çevresel kaliteyi artırmayı hedefledi. Parklar ve ağaçlandırma, planın önemli unsurlarından biriydi.
3. Yatay ve Dikey Planlama: Plan hem yatay hem de dikey planlama unsurlarını içerdi. Bu, şehirdeki binaların konumlandırılması ve yüksekliklerinin dengelenmesi anlamına geldi.
4. Kültürel ve Ticari Alanlar: Plan, kültürel ve ticari faaliyetleri desteklemek üzere belirli bölgelerin öne çıkmasını sağladı.

Prost-Danger Planı'nın uygulanması, İzmir'in kentsel dönüşümünde önemli bir adımdı ve şehir planlamasında modern bir yaklaşımın benimsenmesine öncülük etti. Ancak, planın tam anlamıyla uygulanması ve zaman içinde korunması, çeşitli zorluklarla karşılaştı [T.36].

6.5.2 Le Corbusier Planı (1949)

1951 yılında İzmir Belediyesi tarafından açılan yarışmayı kazanan Kemal Ahmet Aru, Gündüz Özdeş, Emin Canpolat'tan oluşan bir ekibin çalışmasıdır.

Plan, tarihi kent merkezinin korunmasını vurgulamakta olup, özellikle Konak Meydanı ve çevresindeki boşalan alanın kamusal fonksiyonlar ve ticaret amaçlı kullanılmasına yönelik kararlar içermektedir [T.36].

Basmane Tepecik, Eşrefpaşa, Bostanlı, Gözetepe gibi bölgelerdeki gelişmelere dair hükümler içeren plan, Mustafa Kemal ve Bostanlı Sahil Yolu, Konak Meydanı düzenlemesi, Buca Cezaevi, Ege Üniversitesi gibi kararların uygulanmasını öngörmektedir.

Ancak, Aru-Özdeş-Canpolat Planı, artan nüfus ve kentsel gelişim karşısında yetersiz kalmış ve gecekondulaşma süreçleri ile çeper gelişmelerini yeterince dikkate almamıştır [T.36].

1955 yılında Sarı Kışla'nın yıkılması ve cezaevinin taşınması, Konak Meydanı'nda yeni düzenleme ihtiyacını ortaya çıkarmış, Kemal Ahmet Aru bu dönemde İzmir Belediyesi'ne danışmanlık yaparak Konak Meydanı düzenlemesine ilişkin bir yarışma düzenlenmesini önermiştir [T.36].

Bu yarışma, Türkiye'nin kentsel tasarım ölçeğindeki ilk yarışması olma özelliğini taşımaktadır. Doğan

Tekeli, Sami Sisa ve Tekin Aydın'ın projeleri birinci olmuş, ancak uygulama yapılmamıştır. İzleyen dönemde Hükümet Konağı, Belediye Binası, SSK İşhanı gibi kamu yapılarına ilişkin özel mimari yarışmalar düzenlenmiş ve bu yapılar inşa edilmiştir [T.36].

6.5.3.1/2000 Ölçekli Mikyaslı İzmir Şehir İmar Planı (1955)

1955 tarihli 1/2000 Ölçekli Mikyaslı İzmir Şehir İmar Planı, İzmir'in kentsel gelişimi ve planlaması için önemli bir belgedir. Plan, 1951 yılında düzenlenen bir yarışma sonucunda Kemal Ahmet Aru, Gündüz Özdeş ve Emin Canpolat tarafından kazanılmış ve 1955 yılında yürürlüğe girmiştir [T.36].

Planın öne çıkan bazı özellikleri şunlardır:

Tarihi Kent Merkezinin Korunması: Plan, tarihi kent merkezinin korunması ve geliştirilmesi amacıyla çeşitli düzenlemeler içermiştir.

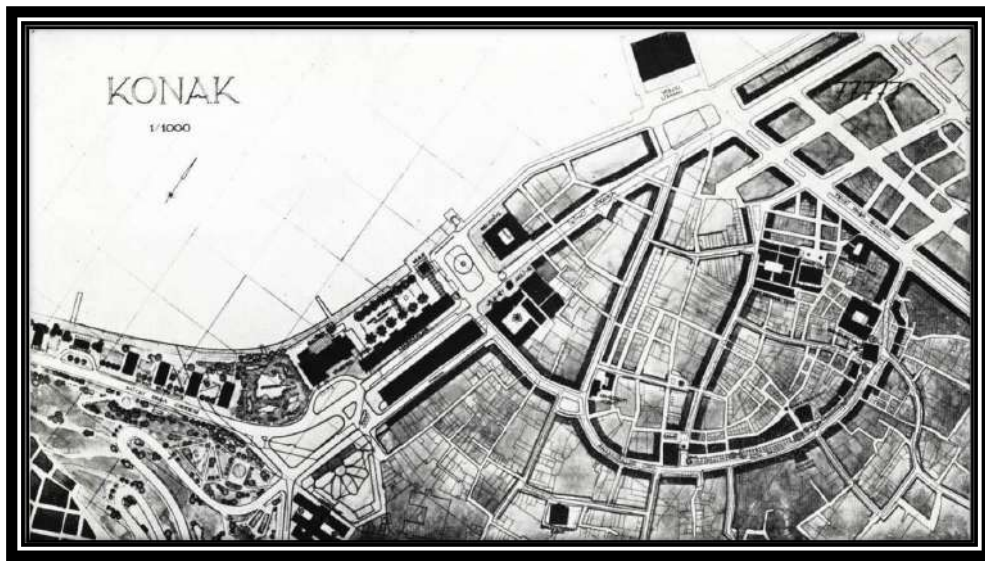
Kamusal Alanların ve Ticaret Bölgelerinin Belirlenmesi: Plan, Konak Meydanı ve çevresindeki alanların kamusal fonksiyonlar ve ticaret için kullanılmasına yönelik kararlar içermiştir.

Büyüme ve Gelişim Alanlarının Belirlenmesi: Basmane Tepecik, Eşrefpaşa, Bostanlı, Göztepe gibi bölgelerdeki gelişmeler plan dahilinde belirlenmiş ve düzenlenmiştir.

Altyapı ve Ulaşım Düzenlemeleri: Şehrin altyapısal ihtiyaçları ve ulaşım düzenlemeleri plan kapsamında ele alınmıştır.

Kamu Binaları ve Sahil Yollarının Planlanması: Plan, Hükümet Konağı, Belediye Binası, SSK İşhanı gibi kamu binalarının konumlarını belirlemiş ve sahil yollarının düzenlenmesine yönelik kararlar içermiştir [T.36].

Ancak, planın tam anlamıyla uygulanması ve zaman içinde korunması da çeşitli zorluklarla karşılaşmıştır. Yine de Mikyaslı İzmir Şehir İmar Planı, şehrin o dönemdeki büyüme ve değişim ihtiyaçlarına yönelik önemli bir rehber olmuştur (Şekil 10).

Şekil 10: Aru Özdeş Canpolat imar Planı Kemeraltı Merkez Bölgesi ve Konak Meydanı [T.36]

6.5.4.İzmir Metropolitan Alan Nazım İmar Planı Yapımı (1973)

1973 yılında hazırlanan 1/25.000 ölçekli İzmir Metropolitan Alan Nazım İmar Planı, İzmir Metropolitan Alan Nazım Plan Bürosu tarafından oluşturulmuştur. Bu plan, merkez kentinin sanayi ve konut bölgelerinin kuzey yönlü lineer bir gelişme göstermesini öngörmüştür. Kuzey yönlü ilerleme ve yeni bir merkezin Bayraklı'da oluşturulması planlanmıştır, ancak bu kararın uygulanması yaklaşık 40 yıl sonra gerçekleşebilmiştir. Planın temelinde, tarihi merkezin üzerindeki yapılaşma baskısını azaltarak tarihi merkezi rahatlatma düşüncesi yer almıştır [T.36].

1973 yılında yürürlüğe giren 1710 Sayılı Eski Eserler Kanunu ile, Cumhuriyet Dönemi'nin ilk koruma yasası hayata geçmiş ve ülkede sivil mimarlık öğelerine yönelik tespit ve tescil süreçleri ile doku ölçeğinde koruma çalışmaları başlamıştır. Bu dönemde, İzmir tarihi merkezinde tespit-tescil ve doku ölçeğinde koruma çalışmaları başlamıştır.

1/25000 ölçekli İzmir Metropolitan Alan Nazım İmar Planı uygulama sorunları dolayısıyla 5 yıl sonra yenilenmiştir. Bu revizyon planda 1973 planının temel kararlarının korunduğu görülmektedir [T.36].

1950-80 döneminde, bölgedeki gayrimüslim nüfusun ayrılması ve iç göç süreçleri, sosyal yapıda değişikliğe neden olmuştur. Ayrıca, Eşrefpaşa Caddesi'nin genişletilmesi, Fevzipaşa Bulvarı'nın açılması, çok katlı iş hanlarının oluşumu, hal ve otogar fonksiyonlarının bölgeye eklenmesi ve terk etme süreçleri, Konak Meydanı'na inşa edilen büyük ölçekli kamusal kullanımlar, tarihi kent merkezini sosyal, ekonomik ve mekânsal açıdan etkileyen önemli karar ve uygulamalardır [T.36].

6.5.5.1/25000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Revizyonu (1989)

1980'li yıllar, Türkiye'de neoliberal politikaların etkisi altında kentsel değişimlere yol açtı. Bu dönemde, gecekondulaşma ve hızlı kentleşme yaşanırken, imar afları ve ıslah planları ile gecekonduların yasallaştırılması süreci başladı. Devlet, konut üretimine destek vererek küçük kooperatifler ve toplu konut projelerini teşvik etti, bu da kentlerin genişlemesine neden oldu [T.36].

İzmir'de 1978'de yapılan Nazım Planı Revizyonu yetersiz kalınca, 1989'da 1/25.000 Ölçekli İzmir Büyükşehir Bütünü Nazım Planı Revizyonu devreye girdi ve 2003'e kadar geçerliliğini korudu. 1983'te yürürlüğe giren Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu, sit alanları için koruma amaçlı imar planlarının yapılmasını sağladı [T.36].

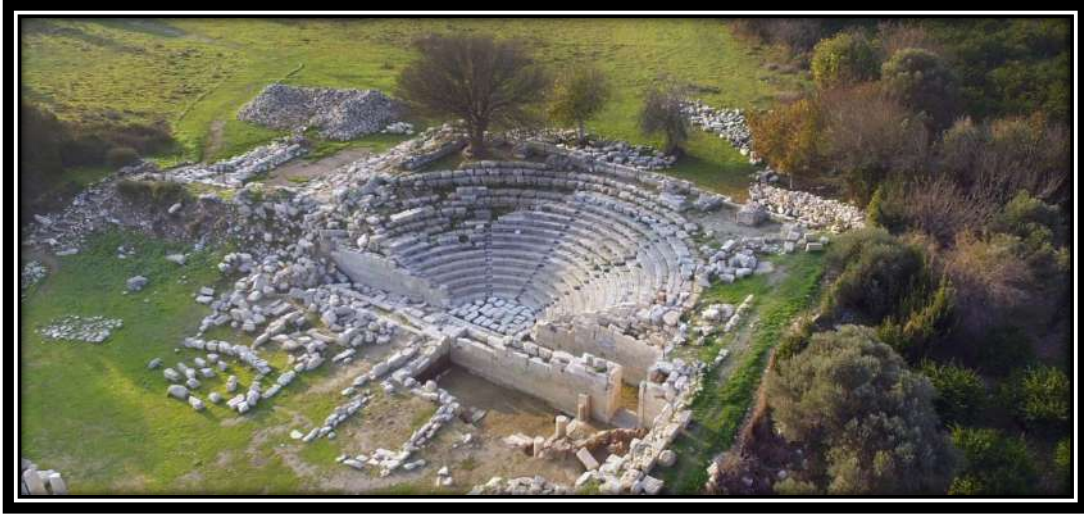
Ancak, koruma amaçlarına odaklanan planlar, yapılaşma sorunlarına çözüm getirme çabası içindeydi. 1984'teki 1/1000 Ölçekli Kemeraltı Sit Alanı İmar Planı, Kemeraltı bölgesinde yapılaşma sorunlarına çözüm getirirken, 1987'deki bir kararla bu planın yetersiz olduğu belirtildi ve revizyon talep edildi. 1995'te revizyon çalışmalarına başlanması kararı alındı [T.36].

7.TARİHİ VE ARKEOLOJİK YERLEŞİMLER

7.1. Seferihisar İlçesi

7.1.1.Teos Antik Kenti

İzmir in Seferihisar İlçesine 5 kilometre uzaklıktaki Sığacık Köyünün bir kilometre güneyinde deniz kenarında bulunan Teos M.Ö. 1000 yıllarında İon kolonisi olarak kurulmuştur. Kurucusu Dioysos un oğlu Athames olarak bilinir. Teos önce Pers yönetiminde kalmış, sonra Lidyalıların, ardından yine Pers yönetimine geçmiştir. İonlarla birlikte Teos bağımsızlığını kazanmış ve mimari alan ile ticarete önemli bir yer haline gelmiştir. Kentinin en önemlileri olan Teos te Helenistik ve Roma dönemi kalıntıları bulunmaktadır. Ziyarete açık olan Teos ta en önemli antik eser olarak bilinen, antik dünyanın en büyük Dionysos Tapınağıdır. Diğer önemli kalıntılar ise Agora, tiyatro, odeon, surlar ve liman kalıntılarıdır [T-URL 68] (Şekil 11).

Şekil 11: Teos Antik Kenti-Tiyatro [T-URL 39]

Dionysos Tapınağı:

Teos un en önemli yapısı, Anadolu da az sayıda örneği görülen Dionysos tapınağıdır. İon düzenindeki tapınak, yapı şekli olarak hexastyle peripteros (6-11 tek sıra sütunlu) biçimindedir. Anakayanın düzleştirilmesiyle oluşturulan ve doğudan 12, batıdan 5 basamakla yükseltlen bir podyum üzerine yerleşmektedir. Geniş bir temenos içinde yer alan tapınak ve sunağı doğuya doğru yönlenmiştir. Tapınak, yapı şekli ve sütun genişliği-yüksekliği oranı (1:9,5) bakımından Vitruvius un İon düzenindeki tapınak kurallarına uymaktadır [T-URL 68].

Tiyatro:

Tiyatro, Akropol tepesinin güney yamacına, doğal eğimi kullanarak kurulmuştur. Eğimin yetersiz olduğu durumlarda tonozlu geçitler yapılmıştır. Sahne binası mimari elemanları korunmuş olmasına rağmen cavea ya ait bloklar tahrip olmuştur. Tiyatro, at nalı şeklindeki planı ve yamaç eğimini kullanması sebebiyle Helenistik özellikler göstermektedir. Fakat Roma döneminde sahne binası genişletilmiş ve cavea yı yükseltebilmek için altına tonozlu geçitler (vomitorium) yapılmıştır [T-URL 68].

Bouleuterion:

Bouleuterion, kent ile ilgili önemli kararları alan meclisin bulunduğu yapıdır. Fakat Teos taki yapı, 850 kişilik oturma kapasitesi ve agoraya yakınlığı nedeniyle farklı işlevler (odeion, tiyatro vb. toplantılar) için de kullanılmış olabilir. Yapı dörtgen bir mekân içine yerleştirilmiş, dairesel oturma sıralarından oluşmaktadır. Düz oavadaki yapı, moloz taş dolgu yapılarak yükseltilmiş ve at nalı planlı cavea, beş kerkis e bölünmüştür. Oturma sıraları 36x81cm. boyutlarındadır. Yapı içinde Agora yöneticilerinin isimlerinin yazılı olduğu iki kare sunakbulunmaktadır [T-URL 68].

7.1.2 Lebedos Antik Kenti

İyonya bölgesi antik kentlerinden Lebedos, bugün Seferihisar ile Selçuk arasındaki kıyıda Ürkmez Köyü'nün yanı başındaki küçük bir tepenin üzerinde kurulmuştur [T-URL 69].

Kolophon'un (Değirmendere) kuzeyinde, Kral Kodros'un oğullarından Andropompos tarafından kurulan Lebedos, İyon göçü sırasında Helenler 'in eline geçen ilk Anadolu kentlerindendir. İyonya Birliği'nin on iki üyesinden biri olmasına karşılık komşusu Myus ile birlikte diğerlerinden sönük kalmıştır. Horatius'un "Terkedilmiş Köy" olarak tanımladığı Lebedos, Klasik dönemde sikke basmayan tek İyon kenti olmuştur [T-URL 69].

MÖ 7. yüzyılda kurulan kentten günümüze pek bir şey kalmasa da limandaki Helenistik duvarlar Gymnasium ve arkasındaki tepenin yamaç ve üzerinde günümüze kadar varlığını koruyabilmiş tapınak terası ve konut kalıntılarına ait izler görülebilir. Yalnızca yarımadayı çepeçevre kuşatan surların kalıntıları günümüze gelebilmiştir (Şekil 12).

7.1.3 Karaköse Harabeleri

Doğanbey köyü, Gerenalanı mevkiindedir. Lebedos antik kentine, 4 km. uzaklıktadır. Helenistik Döneme tarihlendirilen bir tapınak ve hamam kalıntısı bulunmaktadır. Buraya, halk tarafından: Karakisse ismi de verilmiştir [T-URL 70].

Şekil 12: Lebedos Antik Kenti Sur Kalıntıları [T-URL 40]

7.1.4 Myonnesos (Çifitkalesi) Adası

Doğanbey körfezinden 1 km kadar kuzeyde Myonnesos'un olduğu yer, günümüzde Çifitkale olarak bilinmektedir. Myonnesos, tarihte ancak birkaç kere ortaya çıkmıştır. M.Ö 190 yılında Antiochus III, kıyıları korumaya çalışırken Teos'a yönelmiş olan Roma Donanması karşısında birçok gemi görür. Önce kralın donanması zannedilse de daha sonra korsan gemileri olduğu anlaşılır. Korsanlar Roma donanmasından kaçarak Myonnesos'a sığınmayı başarırlar. Tarihte geniş bir tabandan piramit gibi yükselen ve karadan çok dar bir patikayla ulaşılan sarp bir kaya olarak anlatılan Myonnesos için aynı zamanda deniz kıyısındaki kayaların deniz tarafından oyulmasıyla sivri çıkıntılara sahip olduğundan bahsedilir. Adanın bu özelliğinden dolayı Roma donanması, üzerlerine atılabileceğini düşünerek geri dönerler. Miletli Hecataeus M.Ö. 500'de Myonnesos'tan bir kent olarak bahseder. Buna karşılık Efesli Artemidorus burayı sadece bir yer olarak tanımlar. Tarihçi Pliny ise buranın eskiden bir kasaba iken kendi devrinde sönmüş olduğunu anlatır. Bir zamanlar Dionysos sanatçılarının barındığı yer olarak da adı geçen adanın ana kara ile bağlantısı güneyde 25-30 cm su altında kalmış olan antik yol ile sağlanmaktadır [T-URL 71].

Düz alanlardan yoksun kayalık adada görülen Myonnesos'a ait tek yapı kalıntısı 2,5-3 m yüksekliğinde ve 5-6 m uzunluğunda olan antik duvardır. Çok büyük boyutlu taşlarla inşa edilen bu duvar M.Ö. 500'lü yıllara tarihlenir. Üst kısımlarda mevcut kalıntılar ise 16. yy.'a aittir [T-URL 71].

Myonnesos'da Selçuklu ve Osmanlı dönemlerine ait izlere de rastlamak mümkündür. Selçuklular döneminde İpsilihisar olarak anılan ada, tarihte Cüneyt Bey Olayı olarak bahsedilen olaylar dizisine kadar Aydınogulları'nın son beyi olan Cüneyt Bey'in kalesi olmuştur. Ada bu yenilgiden sonra Osmanlı topraklarına katılmıştır. Tepenin hemen üstünde yer alan sıvaları korunmuş olan üç sarnıç ile bazı yapı kalıntıları Selçuklu ve Osmanlı dönemlerine aittir [T-URL 71].

7.2 Menderes İlçesi

7.2.1.Klaros Antik Kenti

Klaros, Kâhin Tanrı Apollon'un Anadolu'daki 2 önemli kehanet merkezinden birisidir. İzmir, Menderes İlçesinde, Ahmetbeyli (Ales) Vadisinin taban düzlüğünde, kuzeyindeki Kolophon a (Değirmendere) 13 km, güneyindeki Notion a ise 2 km mesafededir.

MÖ 13. yüzyıl sonu ile 12. yüzyıl başlarında bu bölgeye göç eden Akhalar Karyalıların kurmuş olduğu Kolophon kentine yerleşmişlerdir. İlk göçmen grubun oikistes (önder, kurucu) olan Rhaikos daha sonra Thebai den gelen bir göçmen grubundaki Manto ile evlenir [T-URL 72]. Klaros Kehanet Merkezinin Mantonun gözyaşlarından oluştuğu anlatılır. Klaros un ün kazanması Manto ile Rhaikos un oğulları Mopsos zamanında olmuştur. Troia Savaşının ünlü kâhini Kalkhas, Klaros a gelerek Mopsos ile bir yarışmada karşılaşır. Buyarışmayı kaybeden Kalkhas kahrından ölür. Bir başka versiyona göre ise burada ölmez. Güneye doğru ilerleyerek Perge kentini kurar. Strabon'a göre de Kalkhas Pisidya Bölgesindeki Selge kentinin ktistesleri (kurucu) arasındadır. Klaros da ilk bilicinin bir kadın olmasına rağmen daha sonraki dönemlerde biliciler her zaman için erkeklerden seçilmişlerdir [T-URL 72].

Önceleri sadece kent delegelerinin başvurusuna açık olan Klaros Büyük İskender in (V. Alexander) Klaros a kişisel bir başvuru yapması ile kişisel başvuruları da kabul etmeye başlamıştır. Bu olaydan sonra oldukça ünlünen Klaros, Barbarları da (Yunan olmayan halkları) kabul eden bir Apollon kehanet merkezidir. MS 4. yüzyılda Hristiyanlığın yayılması ile Klaros terkedilmiştir [T-URL 72]. Kutsal Alanda ele geçen en eski buluntular Geometrik Döneme kadar gitmektedir. Şu anda alanda Helenistik Döneme ait Apollon Tapınağı ve Sunağı, Roma Dönemine ait Artemis Tapınağı ve Sunağı, Propylon (Alana Giriş Binası) ve çeşitli onur anıtları görülebilmektedir (Şekil 13).

Şekil 13: Klaros Antik Kenti [T-URL 41]

7.2.2 Kolophon Antik Kenti

Kolophon antik kenti İzmir ili, Menderes ilçesi, Değirmendere ve Çamönü köyleri arasında yer almaktadır. Antik Smyrna (modern İzmir) kentini güneye Notion ve Ephesos a bağlayan en kısa güzergâh Kolophon üzerinden geçmektedir. Antik kent verimli ovaya egemen, su kaynakları açısından zengin tepelik arazi üzerinde yer almaktadır. Bu alan kuzeyde Değirmendere Çayı, güneyde Çamönü Çayı ile sınırlandırılmıştır. Antik kentin ortasından ise Kabaklı Dere Çayı ve Kuru Çay akmaktadır [T-URL 73] (Şekil 14).

Şekil 14: Kolophon Antik Kenti'nin Kurulduğu Tepe [T-URL 42]

Kentin çevresinde, 2 kilometre kuzeyde bulunan Tahtalı Barajının yanında yükselen Bakla Tepe de Kalkolitik ve Tunç Çağa ait kalıntılar, bölgede Prehistorik Dönem yerleşimlerin varlıklarını göstermektedir. 1922 yılındaki kazılar sırasında açığa çıkarılan mezar buluntuları, şehrin Geç Tunç Çağında (yaklaşık M.Ö. 1500-1150) yaşam alanı olarak kullanıldığını göstermektedir. Bahsi geçen kazılarda Geometrik Çağa ait Tümülüs mezarları, 2000 yılında yapılan İzmir Müzesinin kazısında da Geometrik seramik ortaya çıkmıştır. İonyalılar bu bölgeye geldiklerinde (muhtemelen M.Ö. 9. veya 8. yüzyılda) Kolophon adıyla, 12 büyük İon kentinden biri olarak anılan yeni bir yerleşim yeri kurmuşlardır. Kentin M.Ö. 7. yüzyılda, Ephesos ve Smyrna kentleri gibi Lydia krallarının hâkimiyetine girdiği bilinmektedir (Herodotos I, 15). M.Ö. 546 yılından sonra diğer Batı Anadolu kentlerinde olduğu gibi Persler Kolophon a da el koymuşlardır. Fakat bu kent için olumsuz bir durum yaratmamış tam aksine yeni zengin bir ticaret döneminin başlangıcı olmuş ve Kolophon sikke bastırmaya başlamıştır. M.Ö. 302 yılında Batı Anadolu'ya el koymak isteyen Thrakya Kralı Lysimakhos Kolophonu ele geçirip (Diodorus 20,107) nüfusunun bir kısmını bu yıllarda yeniden kurulan Ephesos kentine taşınmaya zorlamıştır.

Ancak bu durum Kolophonun tamamen boşaltılmış ve terk edilmiş olması anlamına gelmemektedir. Kentin varlığının Helenistik Dönemde sürdüğünü kazılar sırasında bulunan yazıtlar ve özellikle sikkeler göstermektedir. Gün ışığına çıkartılan çok sayıda Suriye (Seleukid) Kralı II. Antiokhos (M.Ö. 261-241) Dönemi sikkelerinden, Kolophonun Kurupedion Savaşından sonra Seleukid Krallığının bir parçası olduğu anlaşılmaktadır. Kolophon, Roma İmparatoru Traianus (M.S. 98-117) Döneminde kısa bir süre için, ondan sonra Caracalla Döneminden itibaren (M.S. 211-217) daha uzun bir süre için tekrar sikke bastırmıştır, yani kentin varlığının muhtemelen geç antik döneme kadar devam ettiğini düşünmek gerekmektedir [T-URL 73].

Sikkelerin verdiği bilgilere göre Kolophon M.Ö. 4. yüzyılda büyük ve görkemli bir kenttir. Kentin savunma sistemini oluşturan surlar, M.Ö. 4. yüzyıla tarihlendirilmekte ve doğal kaya oluşumlarından da faydalanarak kenti çevreleyen tepeler üzerinde aralıklarla takip edilebilmektedir. Kentin güneybatısında yer alan ve Akropolis Tepesi olarak adlandırılan alan, kentin mimari yapılaşma açısından en zengin bölümünü oluşturmaktadır. Tepenin kuzeydoğusunda yer alan teras şeklinde bir düzlük üzerinde, iki galeri (stoa) ile kentin agorası yer almaktadır. M.Ö. 4. yüzyıl başlarından itibaren kullanılan bu alanın güneydoğusundaki terasta ise önündeki sıra mekânlar ile Anadolu ana tanrıça Meter'e ait bir kutsal alan (Metroon) bulunmaktadır. Yine aynı tepe üzerinde taşlarla döşenmiş yolların kenarında çok sayıda konut alanı bulunmaktadır [T-URL 73].

At yetiştirme çiftlikleri ile meşhur olan Kolophon, hala çeşitli sanayilerde kullanılan (kolophonium) reçinesi ihracatı ile ünlü olmakla birlikte, ünlü felsefeci Ksenophanes, şair Mimnermos ve ressam Apelles gibi önemli kişileri de yetiştirmiştir [T-URL 73].

7.2.3 Notion Antik Kenti

Menderes ilçesi, Ahmetbeyli semtine yani İzmir-Kuşadası kavşağına gelindiğinde yolun sağında (deniz tarafı) Notion ve solunda Klaros yer alıyor [T-URL 74].

Ahmetbeyli plajı ile iç içe olan Notion ilk kez 1921'de kazıldı. Kentin batı ve kuzeyindeki iki kapısı ayaktadır. Akropolün üstünde Samos adası ve Kuşadası'na doğru çok güzel bir deniz manzarası seyrediliyor. Helenistik dönemde yapılmış sur duvarları çok iyi durumda. Kentin doğu ucunda tiyatro, agora, bouleterion, batı ucunda avlu ortasında çok küçük bir athena tapınağı var [T-URL 74].

Günümüz köylüleri tarafından "Kale" olarak adlandırılan akropol, iki tepe üzerine oturuyor ve kentin baş tanrıçası Athena Pollias'a adanmış olan tapınak, akropolün batı tepesi üzerinde denize tümüyle hâkim bir konumda bulunuyor [T-URL 74] (Şekil 15).

Şekil 15: Notion Antik Kenti [T-URL 43]

Herodotos’a göre Notion bir Aiol kentiydi ve Aioller bereketli toprağa sahip, ancak havası İonlarınkı kadar güzel olmayan ülkede yaşıyorlardı. Notion da Kolophon gibi, Attika- Delos deniz birliğinin bir üyesiydi. M.Ö. IV yy.ın üçüncü çeyreği içinde Anadolu’ya Büyük İskender ile gelen özgürlük ve barış dönemi, M.Ö. 323 yılında, onun ölümü ile son bulur. Bu tarihten itibaren Anadolu’daki Helen kentleri için çok karmaşık ve kanlı bir süreç başlar. M.Ö. III yüzyılda Kolophon ile Notion, bir ortak vatandaşlık anlaşması yaparak politikbir birlik oluşturdular. Bu döneme tarihlenen yazıtlarda sıklıkla Notion’da yaşayanKolophonlu bireylerin adları geçmektedir [T-URL 74].

Notion M.Ö. 218 yılında Pergamon kralı Attalos I’e bağlanır. M.Ö. 196 yılında Suriye kralı Antiochos III’ün yönetimine girerse de M.Ö. 191 yıllarında tekrar Pergamon kralıEumenes II’nin eline geçer. Apemeia barışı (M.Ö. 188) ile de Magnesia savaşında Roma ve müttefiklerinin yanında yer aldığı için Notion’a özerk statü verilir. M.Ö. 133 yılında başlayan ayaklanma sırasında Aristonikos donanması ile Notion’a gelir, akropolü ele geçirir ve kenti Romalıların Asya Eyaletine dahil eder [T-URL 74]. Tarihi boyunca Notion bağımsız bir kent olduğu halde Kolophon’un bir parçası gibi görünmüştür. Örneğin Notion’a “Deniz Üzerindeki Kolophon “; “Yeni Kolophon“ya da “Güneydeki Kolophon“ gibi adlar

verilirken Kolophon kentinin adını ise eski ya da Kuzeydeki sözcükleri eklenerek iki kentin birbiriyle karıştırılması önlenmek istenmiştir. Kolophon'un tahribinden sonra sosyo-ekonomik yönden giderek çok güçlü bir konuma gelmesine karşın, Notion hiçbir zaman sikke basmamıştır. Kentin, Attika-Delos Birliğine ödediği verginin azlığına ve sikke basmamış olmasına bakıldığında, Notion'un, en azından Lysimakhos dönemine değin, Kolophon'a kıyasla sosyo-ekonomik açıdan daha güçsüz bir konumda olduğu görülür. Kentin akropolünü çevreleyen 4 km uzunluğundaki kale kulelerle desteklenen sur Helenistik dönemde inşa edilmiş, Roma döneminde de onarılmıştır. Kentin bugün için saptanmış olan ve ikisi de antik limana açılan kapılarından biri kuzeyde, diğeri ise batıda yer almakta, ayrıca surun güneydoğu köşesinde bir de merdivenli girişbulunmaktadır [T-URL 74].

Roma döneminde kentin, akropolün kuzeyinde yer alan tepenin eteklerine doğru yayıldığı anlaşılmaktadır. Kentin Hadrianus döneminde büyük imar çalışmaları içinde olduğu ve Athena Pollias tapınağının bu dönemde inşa edildiği bilinmektedir. Helenistik tiyatronun da, yine bu dönemde Roma tiyatrosuna dönüştürüldüğü sanılmaktadır.

Notion Bizans döneminde bir piskoposluk merkezi olmuş ve bu konumunu uzun süre korumuştur [T-URL 74].

7.2.2. Bakla Tepe Höyüğü

Tahtalı Barajı nedeniyle terk edilen Bulgurca Çiftlik Köyü'nün hemen yakınında yer alan bir Höyüktür. Yıllardır bakla yetiştirilen bir alan olduğundan Köy'de Bakla Tepe olarak bilinmekteydi. Tarihöncesi bir yerleşimin höyükten köy altına kadar uzandığı, sapılan sondalardan anlaşılmaktadır [T-URL 75].

Höyük, 250 metre çapında, 20 metre yükseklikte doğal bir kayalık yükseltidir. Tepenin üstü 70 metre çapa varan bir düzlüktür. Yerleşmenin, MÖ 4. ve 3. bin yıllarda deniz ticaretini besleyen geri bölgede yer alan bir yerleşim olduğu, zengin buluntularla desteklenmelidir. I. Dünya Savaşı yıllarında tepede bir top mevzii açılmıştır. Daha sonra bu çukur köylülerce, yakındaki Klasik Dönem yerleşmesinden taşınan toprakla kapatılmış, daha da bir tahribata neden olmuştur. Ayrıca ev yapımında höyükten taş alınması ilave tahribatlara yol açmıştır [T-URL 75].

8.TARİHİ VE KÜLTÜREL DEĞERLER

8.1 Seferihisar İlçesi

8.1.1.Özel Mekânlar

1.Doğa Okulu

Doğa Okulu, Orhanlı Köyü'nde, doğa dostu yaşam kültürünün binlerce yıldır kesintisiz olarak devam ettiği zeytin ormanları arasında yer alır. Doğanın kültürünü araştırmak veya yaygınlaştırmak için çalışmalar yürüten Doğa Okulu, Doğa Derneği'nin ulusal ve uluslararası ölçekte yürütmekte olduğu doğa koruma çalışmalarının kavramsallaşması adına eğitimler düzenlemektedir. Kızıldağ Önemli Doğa Alanı'nın (ÖDA) içerisinde yer alan Doğa Okulu araştırma binası, aynı zamanda bir Kadim Üretim Havzası (KÜH) içerisinde yer almaktadır. Tellerle çevrilmeyen, sulama yapılmayan, tarım zehirlerinin kullanılmadığı alan, birçok kuş türüne ve Anadolu sincabı (*Sciurus anomalus*), yaban domuzu (*Sus scrofa*), tilki (*Vulpes vulpes*), oklu kirpi (*Hystrix indica*) gibi yaban hayvanlarına ev sahipliği yapar. Bölge ayrıca birçok nadir bitki ve orkide türünün de yaşam alanı olma özelliği taşıyan, biyolojik çeşitlilik açısından oldukça önemli bir doğal alandır (Şekil 16).

Şekil 16: Doğa Okulu [T-URL 44]

2.Ulamış Köyü Sibyan Mektebi

Camiyle beraber yapıldığı sanılmaktadır. Envanter kayıtlarındaki bilgilerden Cami'yi H. 1233; yaptıran Mustafa A. İsimli kişi okulu da yaptırdığı sanılmaktadır. İki büyük ana kısımdan oluşan yapının içindeki hücreler sağlamlığını korumaktadır. Destek payelerinde devşirme malzemeler hala sağlamdır. Yakın bir zamana kadar okul olarak kullanılmış olan yapı bakımsızlıktan yıkılmak üzeredir. Kullanılmayan yapı yerine hemen yanına kuran kursu diye yeni bir bina yapılmıştır.

3.Karagöl Antik Mermer Ocağı

Sığacık Mahallesi, Karagöl mevkiinde bulunan antik taş ocağı, Teos antik kentinin 3 km kuzeydoğusunda yaklaşık 100 m çapında bir göl ve bu göl çevresindeki 200 m çapındaki alanı kaplamaktadır. Gölün kıyıdan itibaren aniden derinleşmesi ve güney kıyısında su seviyesinin altında basamak biçimli kaya yapısının varlığı, buranın bir dönem taş ocağı olarak kullanıldığını göstermektedir. Buna ek olarak gölün çevresindeki 200 m çapındaki alanda antik dönemde ocaktan çıkarıldığı üzerindeki yazıtlar ile de kanıtlanmış blokların varlığı ile gölün güneydoğusundaki Taşdibi mevkiinde bulunan antik mermer kesim yüzeyleri, buranın mermer ocağı olarak kullanıldığını ispatlamaktadır. Ocaklarda yüksek kalitede siyah renkte africano mermeri yanında en azından üretim faaliyetlerinin sonlarına doğru, yani M.S. 2. yüzyılın üçüncü çeyreğinde, büyük miktarlarda kuvars ve demir oksit damarlı gri renkli mermer üretilmiş olmalıdır. Aemilia Bazilikası ve Augustus Forumu gibi Romadaki birçok önemli yapıda Teos mermeri (africano) kullanılmıştır. Mermerin adı ocaklarda çalışan işçilere izafeten Africano, mermeri Romaya tanıtan kişiye izafeten Luculleumdur.

4. Kent Belleği Anı Evi

Seferihisar Belediyesi ilçenin kent kimliğini oluşturan değerleri gelecek nesillere taşıyacak Kent Belleği ve Anı Evi Projesini hayata geçirdi. İlçe girişi Şehitler Çeşmesiyanında bulunan 1929 da inşa edilm iştir. Binanın giriş katı kent belleği ve müze, üst katı misafırhane, bahçesi ve terasları ise Seferihisarlı kadınlar tarafından yapılacak yöresel lezzetlerin satıldığı restoran olarak kullanılacak. Binada Seferihisar'ın geçmişinden eşya, fotoğraf ve belgelerden oluşan bilgiler sergilenmektedir. Üst kattaki misafırhanede belediyenin misafırları konaklamaktadır ve dışarıdan kullanıma açıktır. Restoranda ise yine Seferihisar'lı kadınların ürettikleri el emeği böreklerin, tatlıların, pastaların satışı gerçekleştirilmektedir (Şekil 17)

Şekil 17: Kent Belleği Anı Evi [T-URL 45]

Tarihi Binanın Geçmişi:

1929 yılında Hamza Efendi (Öğretmen) tarafından yapılmış olup, ev olarak kullanılmıştır. Daha sonra bina iki kısıma ayrılmış, binanın bir kısmı tekel (inhisar) olarak kullanılmıştır. Hamza Efendi ölünce Zenşiye Hanım Fırıncı Mehmet Efendi ile evlenmiş, Mehmet Efendi- Zenşiye Hanım ve beş çocukları bu binada yaşamıştır. Bina 14 Mart 1886 yılında T.C. Kültür Bakanlığı tarafından korunması Gerekli Taşınmaz Kültür Varlığı olarak tescillenmiştir. Binanın mülkiyeti Orhan Güler e aittir. Seferihisar Belediyesi tarafından restore edilen tarihi bina 1 Ekim 2013 günü düzenlenen törenle ziyarete açıldı.

5.Seferihisar Şehitliği

İlçe merkezinde Şehitlik Caddesi üzerindedir. Seferihisar halkının şehitleri anısına yine şehitlik önünde farklı üslupta yapılmış bir anıttır. Eğik olan ön platformunda daireşeklinde bir figür vardır.

6.Ulamış Köyü Şehitlik Anıtı

Ulamış köyü girişindedir. Anıt Ulamış Köyü çevresinde Türk-Yunan savaşında yararlık gösteren bütün Mehmetçikler anısına yaptırılmıştır. Mermerden bir kaide üzerine dikilmiş bir sütundan oluşmakta olup, 4,6 x 4,5 metrelik alanın etrafı duvarla çevrilmiştir. Sütun üzerinde “Mehmetçiğe Armağan 1935” yazısı vardır. Mermer sütunun altında üç kademeli, kahverengi taştan yapılmış, kare formunda bir kaide yer alır. Anıtı çevreleyen duvarın köşesinde uç kısımları sivriltilmiş, kenarları yivli, kısa sütunçeler yer almaktadır.

8.1.2 Cami ve Mescitler

1.Sığacık Mescidi

Sığacık Camisi’nin kuzeybatısında, camiye yaklaşık 50 metre uzaklıkta, Koğuş Sokak üzerindedir. Özel mülk olan yapı, yakın zamanda önemli bir onarım geçirmiştir. Günümüzde Kafe olarak kullanılmaktadır. Duvar köşelerinde kesmetaş, diğer kısımlarda ise kırmataş kullanılarak inşa edilen yapı, kare planlıdır ve tek kubbeyle örtülüdür. Yapının asıl girişi kuzey cephe üzerindedir. Güney cephesinde ortada mihrap çıkıntısı ve iki yanında sonradan açılmış birer giriş yer almaktadır. Geçişli tromplarla sağlanan kubbe sekizgen bir kasnak üzerine oturmaktadır ve dıştan alaturka kiremitlerle kaplanmıştır. Tek sıra halinde düzenlenmiş bir kirpi saçak, yapıyı dört yönden dolanmaktadır. Bugün, yapının mescit olarak anılmasına karşın, mihrabı dışında mescit olduğunu gösterecek bir ipucu yoktur. Çok yakında bir cami varken, küçük bir mescide neden ihtiyaç duyulduğu konusu düşündürücüdür. Cami ve hamamla birlikte, bu eserlerin banisi için bir türbe olarak inşa edilmiş olabileceği akla gelmektedir. Ancak, bu savı kanıtlayacak bilgi ve belge de yoktur. Bu küçük mescidin inşa edildikten kısa bir süre sonra cemaate yetmemesi üzerine, yakındaki caminin inşa edilmiş olması akla yatkın görünmektedir. Bu durumdameccit, cami ve hamamdan daha önce inşa edilmiş olmalıdır. Yapıda herhangi bir kitabe yoktur.

2. Sığacık Camisi

İzmir ili, Seferihisar ilçesi, Kaleiçi mevki, Sığacık Mahallesi 31 sokak no:3 olan cami Osmanlı dönemi eseridir. Moloz taş ve tuğla ile örtülmüş tek minareli, harim kısmı ve son cemaat yeri bulunan eski bir camidir. Onarım kitabesinde H 1335 olan cami 16. yüzyıl yapım tarihli. Caminin avlusu, dört sütun üzerine oturmuş, tuğla ile örtülmüş üç sivri kemerden oluşmuştur. Kemer üstü kesme taş ve tuğla ile örtülüdür. Kare planlı harimi ve kubbeli üç birimden oluşan son cemaat yeri mevcuttur. Ön avlu ve ana kubbe alaturka kiremit ile örtülüdür.

Caminin kuzeybatı kanadında, üzeri yakın zamanda tamamen sıvanmış tek şerefeli bir minare yer almaktadır. Sekizgen bir kürsü üzerinde yükselen minarede, kürsünün her bir yüzüsivri kemerli birer çökertmeyle hareketlendirilmiştir. Silindirik gövdeli minarenin şerefe altı beş sıra halinde, basit mukarnas dişleriyle doldurulmuş, petek kısmı ise yakın zamanda demir doğrama ile yapılmıştır. Harim ve son cemaat yerinin her birimi birer kubbeyle örtülüdür. Kubbe, dıştan çatı kiremitleriyle kaplanmıştır. Son cemaat yeri, eş büyüklükte üç kemerle kuzey cepheye, birer kemerle de doğu ve batı cephelere açılmaktadır. (Şekil 18)

Tümü sivri şekilli olan kemerler tuğla malzemeyle inşa edilmiştir. Son cemaat yeri kemerleri, kuzeyde dört devşirme sütun tarafından taşınmaktadır. Sütunların altlıkları vebaşlıkları da devşirmedir. Kemer üzengi noktalarında yer alan gergiler ahşaptandır. Ortada yeralan kemerin batı köşeliğinde, Teos kentinden getirildiği anlaşılan süslemeli mermer bir parçayleştirilmiştir. Tek sıralı bir kirpi saçak yapıyı dört yönden kuşatmaktadır. Harime, kuzey duvarı ortasındaki dikdörtgen şekilli bir açıklıktan girilmektedir. Giriş açıklığının söveleri ve atkı taşı devşirme mermerdendir. Mihrap ekseninde yer alan ana girişiniki yanındaki pencereler dikdörtgen birer çökertme içine yerleştirilmiştir Kare planlı harimin doğu ve batı cephelerinde birer, kuzey ve güney cephelerinde, simetrik olarak yerleştirilmiş ikişer pencere açıklığı vardır. Kuzey cephedeki son cemaat yerine açılan iki pencere dikdörtgen şekilli diğerleri ise sivri kemerlidir. Girişin doğusunda yer alan pencere, 1981 yılında yapılan onarım sırasında bir giriş açıklığına dönüştürülmüştür. Kare planlı harimin üzerini örten kubbe pendentif geçişlidir. Harimin kuzeydoğu köşesinde yer alan bir merdivenle kadınlar mahfiline çıkılmaktadır. Güney duvarının ortasına yerleştirilen mihrap yarım daire kesitlidir ve çeyrek küre şekilli basit bir kavsara ile örtülüdür (Şekil 18).

Şekil 18: Sığacık Camisi [URL 48]

3. Ulaşım Köyü Camisi

Ulaşım köyünün merkez camisidir. Envanter kayıtlarındaki bilgilerden Yapım yılı H. 1233; yaptıran Mustafa A. İsimli bir kişidir. Cami enine dikdörtgen planlı harimi düz ahşap tavan ile örtülüdür. Kuzeyinde ahşaptan yapılmış kadınlar mahveli bulunur. Pencere açıklıkları yuvarlak kemerlidir. Yarım yuvarlak planlı kavsarası olan mihrabı sadedir. Mihrap kemerinin üzerinde alçı karakterli, bitkisel süslemeli, kilit taşı bezemeleri vardır. Mihraba iki yanındaki sağır sütunlarla hareket kazandırılmıştır. Mihrabın üzerinde dikdörtgen ayetlik ve barok karakterli süslemeler yer alır. Dikdörtgen çökertmeler mihrabın iki yanındadır. Güney cephesinde dört, doğu ve batı kısmında ikişer adet madalyon şeklinde Peygamber ve halife isimleri yer alır. Madalyonlar üzerinde yine barok karakterli bitkisel süslemeler bulunmaktadır. Tavan göbeğinde sekizgen formlu göbek merkezden ışınları şeklinde yayılan güneş motifi şeklindedir. Kadınlar mahfilinin ortası içe doğru girintilidir. Harim ve cami giriş kapısı üzerinde yapının kitabesiyer alır. Mustafa A. tarafından H. 1324 yılında onarım görmüştür.

4.Kasım Çelebi Camisi

Düzce köyü içinde bulunan eserler Osmanlı Dönemi eserleridir. Medrese ile birlikte ortak bir avluyu paylaşan cami, avlunun güneyinde yer almaktadır. Bugünkü durumu ileahşap bir çatısı mevcuttur. Kareye yakın dikdörtgen harimin kuzeydoğusunda bir minare ve kuzeyinde üst örtüsü yıkılmış, sadece kuzeydoğu köşesinde kare kesitli bir payesi bulunan soncemaat mahallinden oluşmaktadır. Onarım gören minarenin sekizgen kaidesi orijinaldir. Köyün Camisi çok şirindir. Evren oğullarından Kasım Çelebi tarafından inşa ettirilmiştir. Üstündeki Arapça yazıya göre, 641 yıllık olduğu anlaşılmıştır. Büyük bir avlusu vardır. Cami ve medrese yaklaşık 2 bin 500 metrekarelik alan kapsar. Avlunun sınırlarını Selçuklu, erken Osmanlı döneminden kalma. Kasım Çelebi Medresesinin ayakta kalmayı becermiş odacıkları oluşturur. Tek minareli kare planlı cami devşirme malzemelerden (antik Heraklia kalıntılarından) yararlanılmıştır. Yapımından sonra 1920- 1936 yıllar arasında kullanılmayan cami harabe şeklini alması politik tartışmalara konu olmuş 1936 yılında restore edilmiş, Şu anfaal olan cami görevini yerine getirmektedir. Düzce, tarihi geçmişi çok eskilere inen bir köydür. Antik Heraklia kenti üzerinde geliştiği sanılmakta Osmanlı döneminde önemli bir yerleşme olduğu bilinmektedir. Köyde, Osmanlı döneminden kalma; tek minareli kare planlı bir cami (Kasım Çelebi Camii) ve avlusunda bir medrese (Kasım Çelebi Medresesi), Erken Osmanlı Dönemi hamamı bulunmaktadır.

5.Hıdırlık (Hıdır Bey) Camisi

Cami, Tepecik Mevkisi, Hıdırlık mahallesindedir. Geç Osmanlı Dönemi camisidir. H 1181 / M 1767 yılında yapılmıştır. Kare planlı, kiremit çatı örtülü cami, geniş bir avlu içerisinde yer almaktadır. Günümüzde ibadete açıktır. Kare planlı caminin, son cemaat mahalinden harime giriş kapısı yuvarlak kemerli, ahşap malzemeli bir kapıdan girilmektedir. Kapının üzerinde 1181 tarihli yazılı kitabesi; onun hemen altında 1340 tarihli onarım kitabesi yer alır. Caminin dış duvarları düz beton sıvalıdır. Minarede aynı malzemeden sıvalıdır. Sekizgen kaideli gövdeden alçak pabuç kısmına, buradan da kesme taşlı gövdeye geçilmektedir. Şerefeye geçiş kısmı mukarnas süslemelidir.

6.Turabiye Camisi

Cami Turabiye mahallesindedir. Selçuklu (Beylik) Dönemi eseridir. Turabiye Camii Selçuklular tarafından yapılmış (H.1197) (M.1783- 1784) yıllarında Osmanlılar tarafından bakıma alınıp yeniden ibadete açılmıştır. Avlu içerisinde yer alan, tek minareli, kare planlı bir camidir. Caminin mihrabının ve son cemaat yerinin sonradan onarıldığı bilinmektedir. Kare planlı caminin harimi içeriden köşeleri örülerek sekizgen forma sokulmuş ve üzeri kubbe ile örtülmüştür. Kubbe kasnağı dışarıdan yüksek tutulmuştur. Kasnak üzerinde dikdörtgen pencereler açılmıştır. Harime giriş kapısı yuvarlak kemerlidir.

Bu kapıdan son cemaat yerine geçilmektedir. Son cemaat yerinden harime geçiş kapısı üzerinde, yapının kitabesi yer alır. Minare oldukça sade inşa edilmiş olup, şerefe altında kabartmalı ay yıldız süslemeler mevcuttur.

7. GÜDÜK MINARE CAMİSİ

Merkez mahalle mevki, Çolak İbrahim mahallesi, Kısa sokakta olan cami Geç Osmanlı Dönemi eseridir. Yapım tarihi bilinmeyen cami 1953 yılında özellikle üst örtü ve dış duvarlar köklü bir onarım geçirmiştir. Orijinalliğinin büyük bir bölümünü yitiren cami ibadete açıktır.

Kare planlı, düz çatılı camiye giriş son cemaat mekânından sağlanmaktadır. Harim, düz betonarme tavan ile örtülüdür. Mihrap yapının büyüklüğüne göre uzun ve geniş tutulmuştur. Sade görünümündedir. Cami düz beton harçla sıvalıdır. Alt kattaki pencerelerdikdörtgen, üst kattakiler ise, yuvarlak kemerlidir. Caminin kuzeybatı köşesinde yer alan minare çokgen kaide üzerine oturmakta olup, gövdesi bodur yapılıdır.

8. ULU CAM

Camii kebir mahallesindedir. Geç Osmanlı Dönemi camisidir. H.1231/M.1816 yılında yapılmıştır. Geniş bir avlu içinde yer alan, tek minareli, ahşap mahfilli ve minberli bir camidir. 1996 yılında kapsamlı bir onarım görmüştür. Enine dikdörtgen planlı cami, iki sıra destekli üçsahına ayrılmıştır. Ahşap tavanlı mihrap kavsarası üzerinde perde motifi, tepelik kısmında ise Barok karakterli süslemeler yer alır. Mihrabın her iki yanında süsleme amacıyla yapılmış birersağır sütun bulunmaktadır. Üst katta kadınlar için ayrılmış olan ahşaptan yapılmış mahfil yer alır. Yapının minaresi kuzey cephesi üzerindedir. Kesme taş ve tuğla örgü malzemeli çokgen kaide üzerindeki minarenin pabuç kısmı tuğladan, yuvarlak, sağır kemerlerle, hareketlendirilmiştir. Pabuç üzerinde yükselen tuğla malzemeli silindirik gövdenin bitiminde yer alan şerefe kısmına, mukarnas süslemeler ile geçiş sağlanmıştır. Üstü alaturka kiremit ile örtülü olan caminin çatısı, çift sıra kirpi saçaklıdır.

8.1.3. HAMAMLAR

1. Sığacık Hamamı

Sığacık Camisi'nin batısında, camiye yaklaşık 20 metre uzaklıktadır. Kırma taşlarla inşa edilen yapının duvarlarında devşirme mermer parçalar yer almaktadır. Ilıklık ve iki halvethücrelerinden oluşan hamamın soyunmalık mekânı günümüze ulaşamamıştır. Hamamın kuzey cephesi önünde, günümüze ulaşamayan soyunmalığın duvarlarına ait izler görülebilmektedir. Ilıklık, dikdörtgen bir mekândır. Mekân iki yandan tonozlarla kareye dönüştürülmüş ve ortası, geçişleri pandantiflerle sağlanan bir kubbeyle örtülmüştür. Ilıklığın güneyinde yer alan iki halvet hücresinin de pandantif geçişli birer kubbeyle örtülü oldukları

görülmektedir. Sivri kemerli bir açıklıkla, ılıkliktan doğu halvet hücreğine ulaşılmaktadır. Batıdaki halvet hücreğinin ılıklik ile bağlantısını sağlayan bir girişı yoktur ve bu hücreye diğerkalvet hücreğinden ulaşılmaktadır. Hamamın güney cephesi üzerinde su deposu ve külhan yer almaktadır. Ancak, bugün, bakımsız ve oldukça kötü durumda olan hamamın külhanı görülememektedir. Türk hamamları mekân dağılımı ve ısıtma sistemleri bakımından genellikle Roma hamamlarına benzediğı kabul edilmektedir. Türk hamam mimarisinde sıcaklık bölümünün plânını dikkate alarak, Semavi Eyice bir tipoloji yapmıştır. Söz konusu çalışmada, Osmanlı hamamları ele alınmasına karşın, bu gruplama Anadolu Selçuklu ve Beylikler devri için de kullanılmıştır. Sığacık Hamamı, S. Eyice'nin yapmış olduğı gruplamaya göre "Ortası Kubbeli, EnineSıcaklıklı ve Çifte Halvetli Tip" içerisinde incelenebilir. İki birimden oluşan bu tipte, önde enine uzanan, ortası kubbeli ve iki kemerle birbirinden ayrılan, yan bölümleri düz tonoz örtülübir sıcaklık ve gerisinde bu sıcaklık mekânına birer kapıyla açılan çifte halvet hücreği yer almaktadır. Küçük boyutlu olan bu şemanın yaygın örneklerine genellikle taşrada ve 15. yüzyılda çok sık rastlanmaktadır. Üzerinde herhangi bir kitabe bulunmayan Sığacık Hamamı'nın inşa tarihi belli değildir. Türk mimarisinde, camiden önce yakınına bir hamam inşa edilmesi bir gelenektir. Hamamın camiden kısa bir süre önce inşa edilmiş olması mümkün görünmektedir. Hamamın inşa malzemesi ve inşa tekniğı açısından camiyle benzer özellikler göstermesi, iki yapının yakın tarihlerde yapılmış olabileceğı fikrini desteklemektedir.

2.Üç Kuyular Hamamı ve Asırlık Ağacı

Düzce Köyü'nde, Kocakavak mevkisinde yer alan ve 1000 yıllık olduğı tahmin edilençınar ağacı ve yanındaki antik kuyu ile yıkılmış haldeki hamam da görülmeye değer yerler arasındadır. Tarihi geçmiş çok eskilere dayanan, Antik Heraklia kenti üzerinde gelişen köyün Osmanlı döneminde önemli bir yerleşme olduğı bilinmektedir. Düzce Köyü için planlanan projede Selçuklu zamanından kalan tarihi üç kuyu tekrar faaliyete geçecek, çevre düzenlemesi yapılarak köy meydanına açık hava müzesi kurularak sokaklarda bulunan tarihi değere sahip taşlar burada sergilenecek ve hasar görmüş evlerin bahçelerin duvarları onarılarak köyün tarihi resmedilecek.

3.Düzce Köyü Hamamı

Düzce köyü, Köyiçi mevkiindedir. Hamam tüm olumsuz koşullara rağmen ayakta kalabilmiştir. Şu an kullanılmamaktadır. Hamam kubbeli bir yapıya sahiptir. Tuğla kemerli dar girişten, üç birimli soyunmalık kısmına geçilir. Bu mekânın ortadaki birimi kubbeli, yan mekânları yuvarlak kemerli tonozludur. Buradan kare planlı, kubbeli mekâna geçilmektedir. Kubbeye geçiş, tromplasağlanmışır. Yapının güneyinde, tonoz örtülü külhan mekânı ve binanın 5 metre açığında su gelişini sağlayan kuyu ve su deposu bulunur. Hamam kaba yonu taş ve tuğla malzeme ile inşa edilmiştir. Kubbe kasnaklarında ve duvarın bazı kesimlerinde düzgün kesme taş malzemelere rastlanır (Şekil 19).

Şekil 19: Düzce Köyü Hamamı [T-URL 47]

4.Çolak Hamamı

Çolak İbrahim Mahallesi, 35. sokakta bulunur. Hamam ayrıca Güdük minare caminin hemen yanında yer alır ve çevresi evlerle sarılmıştır. Dar sivri kemerli bir kapıyla geçilen hamamın, soyunmalık, ılık ve sıcaklık mekânları kubbe ile örtülmüştür. Yapının gövdesinde taş malzeme, üst örtü ve giriş kemerlerinde tuğla örtü malzeme kullanılmıştır. Su deposu ve külhan günümüzde yıkılmış, olup, nerede ve hangi plan tipinde olduğu bilinmemektedir.

5.Osmanlı Hamamı

Hıdırlık Mahallesi, 65 sokaktadır. Kesme taş ve tuğla alması örgü malzemeli hamam bugün kullanılmamaktadır. Hamama giriş, sağır sivri kemerli bir kapıdan sağlanmaktadır. Girişten kare planlı, kubbeli soyunmalık makamına geçilmektedir. Bu mekânın kubbe geçişleri trompludur. Soyunmalık mekânından sivri kemerli bir açıklıkla, üç birimli üzeri kubbe örtülü ılık mekânına, aynı tip bir açıklıkla da iki yanı yuvarlak tonuzlu, orta birimi kubbeli sıcaklık mekânına ulaşılmaktadır. Bu mekânda ayrıca kubbeli 2 adet oda vardır. Kubbe kasnakları sekizgendir.

6.Ulamış Köyü Hamamı

Ulamış Köyü, Hamam Mahallesindedir. Kaba yontu taş ve tuğla malzemeden yapılmış hamam, kubbe örtü sistemine sahip olup, bugün harap bir vaziyettedir. İçinde sakız ağacı çıkmış yapının parsel alanı 82 metre karedir. Hamama sivri kemerli dar bir açıklıktan girilir. Buradan da ortadaki yüksek kasnaklı, kubbeli, yandaki mekânları yuvarlak tonozlu, üç birimli hazırlık mekânına geçilir. Mekânları birbirinden sivri kemerler ayırmaktadır. Ortadaki kubbe kasnağı, mukarnas ile bezenmiştir. Sağ taraftaki mekân ılık, soldaki ise sıcaktır. Bu mekânların ardında yapıya paralel uzanan tonoz örtülü külhan yer alır.

8.1.4Kaplıcalar

1. Karakoç Roma Kaplıcaları

Seferihisar ilçesinin 17 km. güneydoğusunda, Kavakdere Köyü yakınında bulunan bu kaplıcanın suyu bol miktarda karbondioksit, bikarbonat ve sodyumklorür içermektedir. Kaplıca suyu romatizma, deri hastalıkları, raşitizm hastalıklarının tedavisinde kullanılmaktadır. Ayrıca içme olarak kullanıldığında da mide ve bağırsak hastalıklarına da iyi gelmektedir. Karakoç'taki sağlık ılıcaları üçbin yıldan beri kullanılmaktadır (Şekil 20).

Şekil 20: Karakoç Roma Kaplıcaları [URL 48]

Karakoç ılıcaları, Lebedos kentine bağlı arazi içinde idi ve o kentin yani Seferihisar yakınında Ürkmez köyünün 7-8 km. kuzeybatı ilerisindedir. Kolophon (Menderes-Ahmet Beylinin kuzeyi) kentine bağlı arazinin sınırı ise yakındadır. Çeşme Ildırı'daki arazi kapsamında, o kentin güneybatı yakınında, şimdiki

İlıca'da bulunan ılıcalar da ünlü idiler. Klazomenai (Urla, Limantepe)kenti antik arazisi içinde yer alan, Agamemnon ılıcalarına daha çok Smyrnalılar (İzmirliler), Lebedos arazisindeki Karakoç ılıcalarına, kaplıcalarına ise Efesliler gelirmiş. Antikçağ yazarı Byzantionlu Stephanos, Karnia adlı bir İonia kentçığinden söz ediyor, Anadolulu, Luvi dilinden Karna yani K(uva)arna, Kutlu/Kutsal Kaynak olduğunu kolayca görüyoruz ve Luvi kültürünün yayılma alanı kapsamında bu sözcükten türetilmiş başka tarihsel adlarla da çokça karşılaşılıyor. İonia'daki Karna/Karnia çok güçlü olasılıkla Karakoç Kaplıcalarının bulunduğu yerdeki ılıca kentiydi. Hatta Karakoç adı da pek dikkate değer bir biçimde Karna'ya yakındır. Bu ad Karnaka, Kutlu Kaynak yeri adından bozma olabilir. Karakoç ılıcalarının, erken Bizans döneminde de pek gözde olduğunu, o dönemden kalma görkemli bir ılıca yapısının aşağıdaki eski ama belge niteliğindeki fotoğraflarıyla da kanıtlanmakta.

2. Kelalan Ilıcısı

Seferihisar ilçesinin 20 km. doğusunda bulunan bu ılıcanın suları oldukça sıcak olup,romatizma ve deri hastalıklarına iyi gelmektedir.

3.Cumalı Ilıcaları

Seferihisar ilçesinin 15 km. güneydoğusunda, Kovacık Köyü yakınında bulunan bu ılıcanın suları 55–56 derece sıcaklıktadır. Ilıca suyu oldukça zengin karbonhidrat içermektedir. Ilıca suyu romatizma ve deri hastalıklarıyla üst solunum yolları, kırıklar, kadın hastalıkları gibi rahatsızlıkların tedavisinde kullanılmaktadır.

8.1.5Çeşmeler

1.Eski Çeşme

Turabiye Mahallesi, Kocatepe cadde üzeri 52 de bulunan evin bahçe duvarına bitişik bir duvar çeşmesidir. Çeşmenin önemli özelliği devşirme malzemelerden yapılmış olmasıdır. Tuğla malzemeden yapılmış yuvarlak kemeri devşirme antik sütun başlarından yükseltilmiştir. H.1328 (M.1910) yılında İbrahim Ağa oğlu Nimet Efendi tarafından yapılmıştır.Suyu akmayan çeşme yıkılmak üzeredir. (Nisan 2013)

2. Sokak Çeşmesi – İkili Çeşme

Çolakıbrahim 183 Mahallesi'nde, Mektep Caddesi ile Fevzi Çakmak Caddesi'ninbirleşiminde yer alan çeşmenin müstakil tapu kaydı bulunmamaktadır. 3319 ada 1 parselde bulunan Atatürk Halk Eğitimi Merkezi ve Akşam Sanat Okulu Özel Eğitim Kurs Merkezi arsası içinde yer alan çeşme, dört köşeli yapıdadır. Haznesi içinde bulunan çeşmenin, caddelere bakan iki kenarında ayna taşı bulunmaktadır. Moloz taştan inşa edilen çeşmenin, iki yönünde, tuğla sıralı kemerlerinin altında,üzerinde haç figürü

bulunan mermerler vardır. Çeşmenin okul alanı içine bakan arka tarafındaise hazneye açılan küçük bir kapısı yer alır. Yakın tarihte restorasyon geçiren çeşmenin suyu akmamaktadır.

3. Düzce köyü Su Kuyusu

Düzce Mahallesi Hereke Caddesi üzerinden bulunan harap medresenin köşesi ile market arasında, yol üstünde bulunan kuyunun tapu kaydı mevcut değildir. Mermer bileziğinin iç kısmında, su çekerken oluşan izler de görülmektedir. Halen içinde su bulunan kuyunun üstü metal kapakla örtülmüş ve günümüzde kullanılmamaktadır. Mahalleli, civarda üç kuyunun daha bulunduğunu ifade etmiştir. Yolun ilerisinde yine tarihî bir hamam vardır.

5. Ulaş Köyü Su Kuyusu

Ulaş Mahallesi'nde 1403. Sokak üzerindeki 219 ada 9 parselde, 5,98 m² tapu alanı içinde bulunan kuyunun üstü günümüzde tahtalarla kapatılmış olup kullanılmamaktadır. Mahalle halkından bölgede çok sayıda kuyu olduğu öğrenilmiştir. Kuyu bileziği muhtemelen devşirme malzemedir. Önünde mermerden yapılmış, kare formda yalak kısmı görülmektedir. Yerden yüksekte olan kuyuya betondan yapılmış üç basamakla çıkılmaktadır. Ulaş'ta bölgenin tarihî geçmişine ışık tutacak eserler mevcuttur. Kuyunun az ilerisinde eski bir hamam ve Ulaş meydanında tarihî bir cami vardır.

5. Düzce Sokak Çeşmesi

Seferihisar ilçesi, Düzce Mahallesi'nde Köyiçi mevkiinde bulunan çeşme 264 ada 4 parseldedir. 2,48 m² tapu alanına sahip çeşme, Düzce Köyü Camii'nin arka tarafında ve kuytuda kalmıştır. 10 Ağustos 2021 tarihinde yapılan gezi esnasında çeşmenin yanında yıkılma tehlikesi bulunan bir yapı ve çeşmenin önünde de bir çöp konteyneri vardı. Su haznesi lahitten dönüştürülmüş bu çeşmenin üstünde bir kadın mezar taşı duvara gömülmüş vaziyette durmaktaydı. Üzerinde herhangi bir işleme bulunamayan mermer lahite üç oluk açılmış, biri sonradan sıvayla kapatılmıştır. Bu çeşmenin ilerisinde harap halde tarihî bir hamam mevcuttur.

6. Sığacık Şadırvanı

Caminin yaklaşık 50 metre güneyinde, Şadırvan Meydanı olarak anılan küçük bir meydanda yer almaktadır. Sekizgen planlı şadırvanın üzeri yakın zamanda ah şaptan konik bir örtüyle kapatılmış ve çevresi ahşap destekler tarafından taşınan altıgen bir örtüyle koruma altına alınmıştır. Zemine göre yaklaşık 25 cm.'lik yüksekliğe sahip bir platform üzerinde yükselen şadırvanın çevresini bir atık su gideri dolanmaktadır. Tamamen mermer malzemeyle inşa edilmiştir. Sekizgenin her bir yüzü, ortada bir mührü Süleyman, bunun iki yanında ucu kıvrık birer servi ağacı ile bezenmiştir. Süslemeler, dıştan bir kaş kemerle sınırlandırılmış, kemer köşelikleri karanfil, lale, nergis ve meyve tabağı motifleri ile doldurulmuştur (Şekil 21).

Şekil 21: Sığacık Şadırvanı [T-URL 49]

Çoğunlukla cami ya da mescitlerin bahçesinde yer alan ve genellikle çokgen planlı olan şadırvanların kent meydanlarına inşa edildiği de görülmektedir. Anadolu’da özellikle 18-19. yüzyıllardan kalma pek çok örnek üzerinde su kuşları ve suyla ilgili çeşitli süslemeler dikkati çekmektedir. Benzer süslemeler, çeşme sebil gibi diğer su yapılarında da karşımıza çıkmaktadır. Üzerinde herhangi bir kitabe bulunmayan şadırvan, batılılaşma dönemi özellikleri gösteren süslemelerinden yola çıkarak 18-19. yüzyıllara tarihlendirilebilir.

7.Şehitler Çeşmesi

Camikebir Mahallesi’nde Atatürk Caddesi girişindeki kavşakta, Kent Belleği Anı Evi önünde, 3461 ada 1 parselde bulunan Şehitler Çeşmesi’ni İzmir Valisi Kâzım Dirik 1926 yılında yaptırmıştır¹⁷⁷. Sisam Adası’ndan gelen Rum çetesi tarafından iki zabıt ve üç neferin şehit edilmesi hatırasına yaptırılan çeşme, 1 Nisan 1983 yılında Seferihisar Belediyesi tarafından onarım görmüş olup günümüzde suyu akmaktadır. Beyaz mermer kaplı çeşmenin ön yüzünde iki sütun, üst kısmında yine bir mermer blok vardır. Çeşmenin ön yüzünde bilgi veren Osmanlı Türkçesiyle yazılar, kavşak tarafına bakan kısımda ise Latin harfli kitabesi vardır. Tüm cepheleri mermer kaplı olan çeşme, 4,46 m² tapu alanı içindedir. Çeşmenin en tepesine Latin harflerinin kabulü sonrası eklenen yarım daire şeklinde kesilmiş mermerde ay yıldız motifi ve Latin harfleriyle “Şehitler Çeşmesi” yazısı bulunmaktadır. Bunun altındaki dikdörtgen şeklindeki mermerde Osmanlı Türkçesiyle iki satır halinde: “İzmir Valisi fahrî hemşehrimiz / Kâzım Paşa hazretlerinin eseridir / 1926” yazısı okunmaktadır.

8.1.6. Su Kemerleri

Beyler Köyü Su Kemerleri

Seferihisar ilçe merkezine 18 km. uzaklıkta bulunan Beyler köyü Cambaz mevkiinde bulunan eski su kemeri, kuzey- güney yönünde uzanmaktadır. Kayrak taş malzemesinden yapılan kemer, köyün içerisinde, çukurda kalan bir bölgeden su geçişini sağlamak amacıyla yapılmıştır. Günümüze kadar gelebilen üç kemerin hemen bitişiğinde sonradan tuğladan inşa edilmiş tek katlı bir ağıl bulunmaktadır. Kemer yer yer yıkılmış fakat 3 gözü sağlam kalmıştır.

8.1.7. Kaleler

Sığacık Kalesi

Sığacık Kalesi, günümüzde de kullanılan Sığacık Limanının hemen kuzeydoğusunda yer alır. Sığacık Kalesinin Selçuklular döneminde yapıldığı tahmin edilmektedir. Aydınoğulları ve Osmanlılar döneminde tamir gören kalenin en önemli tamir aşaması Osmanlılar döneminde Piri Reis'in önerisiyle Rodos Seferine hazırlanan Kanuni Sultan Süleyman'ın emri üzerine donanma komutanı Parlak Mustafa Paşa tarafından Teos Harabeleritaş ocağı olarak kullanılıp son halini almıştır (1521-1522). Döneminde (Sığla ya da Sığala) olarak anılan Sığacık Kalesi; belli bir yerleşme yerini savunmaktan çok, bir deniz üssü olarak hizmet vermiş daha sonraları gümrük kontrol merkezi olarak kullanılmıştır. Sığacık Kalesi hala içinde hayatın devam ettiği az sayıdaki kaleden biridir. Kale evleride içine alan surlar ve iki kuleden oluşur. İki katlı olduğu düşünülen kalenin Kuşadası, Ayasuluk, Sivrihisar olarak adlandırılan üç kapısı vardır. İçinde; Süleyman Han Camii, hamam ve mescit bulunmaktadır. Surların yapımında Teos Antik Kentinin taşlarından yararlanılmış olup, duvarlarda Teostangelme kitabelere rastlamak mümkündür.

8.1.8. Türbeler

Mustafa Efendi Türbesi

Limanın batısında, denize yaklaşık 30 metre uzaklıktadır. Baldaken kuruluşlu türbenin üzeri bir kubbeye örtülüdür. Payeler ve duvarların üst kesimleri kırma taşlarla, kemerler ise tuğlayla inşa edilmiştir. Bugün yapı, içte ve dışta tamamen sıvalıdır Bütün cepheleri aynı düzende olan türbenin dört köşesinde yer alan "L" kesitli payeler birbirine sivri kemerlerle bağlanmıştır. Kemerlerin üzengi hizasında birer düz silme yer almaktadır. Tek sıra taş bir saçakla sona eren gövde, doğrudan duvarlar üzerine oturan bir kubbeye örtülmüş ve kubbenin üzeri yakın zamanda çimentolu harç ile sıvanmıştır. Geçişli pandantiflerle sağlanan kubbe içte de sıvalı olduğu için inşa malzemesi anlaşılamamaktadır. Türbede, 264X159 cm. ölçülerinde, sanduka tipi basit bir mezar bulunmaktadır. Lahitin baş ucunda, üzerine Latin harfleriyle yakın zamanda "Mustafa Efendi Türbesi" yazılmış bir mermer levha yer almaktadır. Anadolu'da, Beylikler döneminde ortaya çıkan baldaken kuruluşlu türbe örneklerine Selçuklular döneminde rastlanmamaktadır. Anadolu'da

inşa edilmiş diğer türbe örnekleriyle karşılaştırıldığında, sayıca çok daha az olan baldaken türbelerin, hiçbir dönemde yaygınlaşmadığı görülmektedir.

8.1.9. Medreseler

Kasım Çelebi Medresesi

Düzce köyü içinde bulunan eserler Osmanlı Dönemi eserleridir. Medrese ile ortak bir avluyu paylaşan cami, avlunun güneyinde yer almaktadır. Bugünkü durumu ile ahşap bir çatısı mevcuttur. Kareye yakın dikdörtgen harimin kuzeydoğusunda bir minare ve kuzeyinde üst örtüsü yıkılmış, sadece kuzeydoğu köşesinde kare kesitli bir payesi bulunan son cemaat mahallinden oluşmaktadır. Onarım gören minarenin sekizgen kaidesi orijinaldir. Köyün Camisi çok şirindir. Evren oğullarından Kasım Çelebi tarafından inşa ettirilmiştir. Üstündeki Arapça yazıya göre, 641 yıllık olduğu anlaşılmıştır. Büyük bir avlusu vardır. Cami ve medrese yaklaşık 2 bin 500 metrekarelik alan kapsar. Avlunun sınırlarını Selçuklu, erken Osmanlı döneminden kalma. Kasım Çelebi Medresesinin ayakta kalmayı becermiş odacıkları oluşturur. Tek minareli kare planlı cami devşirme malzemelerden (antik Heraklia kalıntılarından) yararlanılmıştır. Yapımından sonra 1920- 1936 yılları arasında kullanılmayan cami harabe şeklini alması politik tartışmalara konu olmuş 1936 yılında restore edilmiş, Şu anfaal olan cami görevini yerine getirmektedir. Düzce, tarihi geçmişi çok eskilere inen bir köydür. Antik Heraklia kenti üzerinde geliştiği sanılmakta Osmanlı döneminde önemli bir yerleşme olduğu bilinmektedir. Köyde, Osmanlı döneminden kalma; tek minareli kare planlı bir cami (Kasım Çelebi Camii) ve avlusunda bir Medrese (Kasım Çelebi Medresesi), Erken Osmanlı Dönemi hamamı bulunmaktadır.

8.1.10. Tümülsler

Güneşlikent Tümülsü

Seferihisar ve çevresinde tespit edilen tarihi değerlerden biri de Tümülslerdir. Bunlardan; Tepecik Mah.deki Güneşlikent Tümülsü, yaklaşık 20 m. yüksekliğinde, 80 m. çapındadır ve yoğun kaçak kazılara maruz kalmıştır. Ayrıca Hıdırlık Mahallesinde birbirine yakın konumlarda 2 si tescilli, 8 i tescilsiz, toplam 10 tümüls yer almaktadır. Ayrıca; Hıdırlık Mahallesinde birbirine yakın konumlarda 2'si tescilli, 8'i tescilsiz, toplam 10 tümüls yer almaktadır.

8.2. MENDERES İLÇESİ

8.2.1. Özel Mekânlar

1.Palamutarası Köyü Sarnıcı

İzmir – Gümüldür yolu üzerinde, Çakaltepe Köyünün yaklaşık 2 kilometre kuzeyinde yer alan Palamutarası Köyündedir. 11 metre çapında, daire planlı bir yapı olan Palamutarası Sarnıcı, kayrak taşları ve moloz taşlarla inşa edilmiştir. Yapıda batıdaki giriş ile kubbebaşlangıç seviyesindeki mazgal formundaki açıklıklar dışında herhangi bir açıklık yoktur. Duvar kalınlığı 1 metre olan sarnıcın merdivenleri, zeminin dolması sebebiyle görülmemektedir. Kitabesine ulaşılamayan sarnıç, Muğla yöresindeki sarnıçlarla benzerlik göstermektedir. Kitabesi bulunan bu sarnıçlardan yola çıkarak Palamutarası Sarnıcı da 19. yüzyıla tarihlenmektedir.

2.Kalemlik Mesire Yeri

İzmir- Gümüldür yolundan Özdere istikameti takip edilerek ulaşılabilir. İzmir e 75 km,Özdere ye 1 km mesafededir. Orman içi mesire alanları içinde en güzellerindendir. 21,5 hektar alan ve 3000 kişi günlük konaklama ve 150 çadır yeri ile A tipi mesire yeridir. Geceleme ve konaklama yapılabilir). Yiyecek hariç her türlü ihtiyacın karşılandığı ayrıca Gümüldür ve Özdere ye yakınlığı ile tercih edilen bir tatil mekanıdır.

3.Deliömer Köyü Roma Kaplıcası ve Hamamı

Menderes-Gümüldür yolunun yaklaşık 17. Km’sindeki Deliömer köyü sapağına girildiğinde, yaklaşık 7 km. sonra yer alan köprünün kuzeyine giden patika yolu takip edildiğinde, ana kayaya oyulmuş kaplıcalara ulaşılır. Volkanik karakter gösteren arazi içinde işlenmesi kolay kayalık içine yekpare olarak yapılmıştır. Yakın zamana kadar kullanılan ancak suyundan meydana gelen nedeniyle âtil duruma düşen kaplıcalar, ana kayanın oyulmasıyla oluşturulmuştur. Doğu ve batı olmak üzere iki ana bölümden oluşan kaplıcanın, ana bölümü batıda yer almaktadır. Kuzey- güney plan aksında olan kaplıcanın, batı bölümü veburada yer alan mekanları daha iyi korunmuş, doğu kesiminde yer alan dikdörtgen planlı üst kesimi yay şeklinde oluşturulmuş birbirine paralel iki kısım kısmen korunmuştur. Doğu kesimde yer alan sıcaklık, ılıkılık ve havuzlu bölümde su kanalları, havalandırma delikleri ile atık su kanalları korunmuştur. Kaplıca tesislerinin kuzeyinde ise tesise su getiren kanallar ile kontrol bacaları yine ana kayaya oyularak yapılmıştır. M.Ö 3’üncü yüzyılda yapılmış olan Roma kaplıca ve hamamlarının termal tedavi merkezleri olarak kullanılmış olup, suyu böbrek hastalarına iyi geldiği belirlenmiştir.

4.Klaros Bilicilik Merkezi

Ahmetbeyli’deki Klaros Bilicilik Merkezi’ndeki kalıntılar, M.Ö. 13. yüzyıl sonu ile 12. yüzyıl başlarına tarihlenmektedir. Bu bölgeye göç eden Akhalar, Karyalılar’ın kurmuş olduğu Kolophon (Değirmendere) kentine yerleşmişlerdir. İlk göçmen grubunun önderi olan Rhaikos daha sonra Thebai’den (Yunanistan) gelen bir göçmen grubundaki Manto ile evlenir. Klaros Bilicilik Merkezi’ndeki su kaynağınınManto'nun

gözyaşlarından oluştuğu anlatılır. Klaros'un ün kazanması, Manto ile Rhaikos'un oğulları, kâhinlik görevini annesinden devralan Mopsos zamanında olmuştur. Troya Savaşı'ndan sonra ünlü kâhin Akhalı Kalkhas, Mopsos'la yarışmak için Klaros'a gelir. Bu yarışmayı kaybeden Kalkhas kahrından ölür. Klaros'ta ilk bilicinin bir kadındır ancak daha sonraki dönemlerde biliciler erkeklerden seçilmişlerdir.

Tanrı Apollon'a adanmış olan Apollo Klarios Tapınağı, Helenistik Dönemde İyonya'da kurulmuş tek Dor düzenindeki tapınaktır. M.Ö. 4. yüzyıl sonunda ya da Helenistik Dönem başında inşa edildiği tahmin edilmektedir. Apollon Tapınağı'nın güneyinde, İyon düzeninde küçük bir tapınak ile önündeki sunak göze çarpmaktadır. Bu tapınak Artemis'e aittir. Apollon Tapınağı'na ait sunağın kuzeyinde yer alan taştan yapılmış güneş saati iyi korunmuş durumdadır.

Antik yazarların sıklıkla söz ettiği "Hekatombe" yani "yüz adet hayvan bağlama bloğu", bir kutsal alanda bulunmuş dünyadaki tek eserdir. Antik dönemde tüm tanrılara çok sayıda hayvan kurban edildiği bilinmektedir. Ancak, Apollon döneminde diğer tanrılardan farklı olarak Hekatombaistü ve birçok kentte aynı anda Hekatombaia Bayramları kutlanıyor ve tanrıya aynı anda yüz hayvan özellikle de boğa kurban ediliyordu. Klaros Kutsal Alanı'ndabulunmuş olan hekatomb, bu hayvan ayininin ilk arkeolojik kanıtıdır. Klaros'u diğer antik kentlerden ayıran diğer bir özellik ise, tapınağının basamaklarındayazıt olan tek kutsal alan olmasıdır. "Öğretilmemiş, annesiz, yok edilemez, ismi olmayan, birçok ismi olan, evi ateş içinde, bu tanrıdır. Biz melekler tanrının yalnızca küçük bir parçasıyız. Soranlar için, istemek tanrının doğasındadır. O böyle açıklar: Her şeyi gören Aether Tanrıdır. Ona bakmalı ve onu doğuda gördüğünde dua etmelisin." (M.S. 2. yy. Klaros Kehanet Merkezi yazıtlarından- Ahmetbeyli / Menderes)

Dolunay Kehanetleri:

Klaros Bilicilik Merkezi'ndeki kehanetler, dolunay zamanı ay göğe yükseldikten sonrameşale ışığında yapılmış. Ergenliğe yeni girmiş 7 genç kız ve 7 erkeğin ellerinde defne yapraklarını sallayarak sunağın ve tapınağın önüne gelip burada tanrıya ilahiler okuduklarından bahsedilmektedir. İnanişâ göre, tapınaklar tanrılarının evidir ve bu nedenle tapınaklara giriş yasaktır. Halk olarak sadece tapınağın girişine kadar girilmesine izin verilirdi.

Türkiye'nin İlk Arkeoparkı:

Antik dönemde olduğu gibi, bugün de Apollon Klaros Kutsal Alanı, Anadolu ve dünyaarkeolojisinde önemli bir yere sahiptir. Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Arkeoloji BölümüAna Bilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Nuran Şahin'in başkanlığında 2001 yılından bu yanayürütülen kazılarda ortaya çıkarılan tarihi eserlerin, yapılan son düzenlemelerle mulajlarının kutsal alanda ve açık havada sergilendiği bir Arkeopark Projesi hazırlanmış ve hayata geçirilmiştir. Klaros, Türkiye'nin ilk Arkeoparkı olma özelliği taşıyan ören yeridir.

5.Çakaltepe Köyü Şehitliği

Menderes ilçe merkezine yaklaşık 29 km. uzaklıktaki Çakaltepe köyü sınırları içinde kalan bir şehitliktir. Değirmendere–Ahmetbeyli yolundan 2 km. içeride, Çakaltepe Köyü, köy içi mevkiinde yer alır.

Şehitlik, köyün güneyinde olup, etrafı taş duvar ile örülerek korumaya alınmıştır. Kuzeydoğusunda günümüze ait gömüler, güneyde ise eski mezarlar mevcuttur. Mezarlıkta toplam 21 şehit yatmakta olup, fes başlıklı mezar taşlarında H.1341 ve 1338 H. Tarihleri okunmaktadır.

8.2.2 Cami ve Mescitler

1. Kasımpaşa Camisi

Halk arasında (Beş Mihraplı Cami) adıyla da bilinen cami, Kasımpaşa Mahallesi 50. Yıl Caddesi'nde yer alır. 16. yüzyılda inşa edilen vakıf eserlerinden biri olan Kasım Paşa Camisi, medrese ve muallimhaneden meydana gelen Kasım Paşa Külliyesidir. Cami, Vezir Kasım Paşa tarafından 1505-1506 yıllarında inşa edilmiş, 1965 yılında ise Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından onarılmıştır. Geniş bir avlu içinde yer alan caminin güneybatısında, çevresinde bir hazire ile bir türbe ve avlunun kuzeybatı köşesinde tuvalet ve abdest muslukları bulunmaktadır. Kare planlı, üzeri kubbe ile örtülü bir harim, kuzeyindeki üç birimli son cemaat yeri ve son cemaat yerinin batısında yer alan minareden oluşur (Şekil 22).

Şekil 22: Kasımpaşa Camisi [T-URL 50]

2. Değirmendere Camisi

Değirmendere Köyünde köy meydanındadır. 1908 yılında yapılan cami eski cami üzerine inşa edilmiştir. Kare planlı cami, kırma çatılı kiremit kaplı çatı örtüsü ile örtülüdür. Caminin Tek minaresi, tek şerefelidir.

3. Gölovası Köyü Camisi

Gölovası köyünün meydanında olan cami 1991 yılında yıkılan eski cami yerinin üzerine halkın desteğiyle yapılmıştır. Kare planlı, tek minareli sade mimarisi yanında iç mekânda seramik süslemeleri ile yine seramik süslemeli şadırvanı dikkat çeker.

4. Gölcükler Mahallesi Camisi

Gölcükler Mahallesinde 785. sokakta yer alan Gölcükler Camisi, dikdörtgen planlı bir harim, harimin

kuzeyinde son cemaat yeri ve son cemaat yerinin batısında yer alan bir minareden oluşmaktadır. Son cemaat yeri orta birimindeki yarım daire formu alınışında bulunan onarım kitabesinden, caminin Hacı Ahmet ve Mehmet Efendiler tarafından 1902 yılında yeniden inşa edildiği anlaşılmaktadır. Önceki caminin niteliği konusunda ise bir bilgiye ulaşılamamıştır. 18. yüzyıl olduğu sanılmaktadır.

5.Samancıoğlu Camisi

Cüneyt Bey Sokağında Cüneyt Bey Camisinin yaklaşık 100 metre güneybatısında yer alır. (U) şekilli bir hazire ile çevrili kare planlı cami, üzeri kubbe ile örtülü bir harim, kuzeyinde biri üç birimli, diğeri ahşap sundurmayla örtülü iki son cemaat yeri ve harimin kuzeybatısında yer alan minareden oluşur. Harime girişi sağlayan taçkapı üzerinde bulunan iki satırlık inşa kitabesine göre cami, Hacı Veli tarafından 1565-66 yıllarında inşa edilmiştir.

6.Cüneyt Bey Camisi

Cüneyt Bey Sokağı ile Doğan Sokak ın kesiştiği noktada yer alan Cüneyt Bey Camisi, hamam ve medreseyle birlikte bir külliye oluşturmaya karşılık, diğer iki yapı günümüze ulaşamamıştır. Kare planlı cami, üzeri kubbe ile örülü bir harim, kuzeyindeki üç birimli son cemaat yeri ve harimin kuzeybatı köşesindeki minareden oluşur. Kitabesinin bulunmaması nedeniyle inşa tarihi kesin olarak bilinmeyen cami, kaynaklarda ve arşiv kayıtlarında (İmare-i Cündi Bey bin Aydın), (İmare-i Cüneyd Bey bin Aydın) adıyla geçmektedir. Araştırmalar ışığında caminin inşa tarihinin 14. yüzyıl sonu ile 15.yüzyılın ilk çeyreği olduğu sanılmaktadır. 1990 yılında mahalli bir dernek tarafından yapılan onarımda orijinal dokusunu kaybeden Cüneyt Bey Camisi, 1991 ve 1994 yıllarında da Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından onarılmıştır. Restorasyonlardan sonra caminin kalan tek özgün unsuru dış mihrabıdır.

7.Yıkık Minare

Halk arasında “Yıkık Minare” olarak adlandırılan yapı, Cüneytbey Camisi’nden Gümüldür’e doğru üç kilometre gidildiğinde, Gümüşsu’ya varmadan yolun kenarında yer alır. Günümüze yalnızca minaresi ve camiye temel oluşturan duvarlarından bazı parçaları ulaşan yapı, 35×11 metre boyutlarında doğu-batı yönlü, enine dikdörtgen bir plana sahiptir. Yapılan araştırmalar sonucunda, yapının Beylikler Devri’nde 14. ya da 15. yüzyılda inşa edildiği sanılmaktadır. Yıkık minarenin hemen yanında türbe mezar bulunmaktadır. Menderes Belediyesi restorasyon çalışmaları kapsamında yapılan projeyle Yıkık Minare ve çevresinde çalışmalar devam etmektedir.

8.2.3 Hamamlar

Deliömer Köyü Roma Hamam ve Kaplıcası

Menderes-Gümüldür yolunun yaklaşık 17. km’indeki Deliömer köyü sapağına girildiğinde, yaklaşık 7 km. sonra yer alan köprünün kuzeyine giden patika yolu takip edildiğinde, ana kayaya oyulmuş kaplıcalara ulaşılır. Volkanik karakter gösteren arazi içinde işlenmesi kolay kayalık içine yekpare olarak yapılmıştır. Yakın zamana kadar kullanılan ancak suyundan meydana gelen nedeniyle atıl duruma

düşen kaplıcalar, anakayanın oyulmasıyla oluşturulmuştur. Doğu ve batı olmak üzere iki ana bölümden oluşan kaplıcanın, ana bölümü batıda yer almaktadır. Kuzey- güney plan aksında olan kaplıcanın, batı bölümü veburada yer alan mekanları daha iyi korunmuş, doğu kesiminde yer alan dikdörtgen planlı üst kesimi yay şeklinde oluşturulmuş birbirine paralel iki kısım kısmen korunmuştur. Doğukesimde yer alan sıcaklık, ılıkılık ve havuzlu bölümde su kanalları, havalandırma delikleri ile atıksu kanalları korunmuştur. Kaplıca tesislerinin kuzeyinde ise tesise su getiren kanallar ile kontrol bacaları yine ana kayaya oyularak yapılmıştır. M.Ö 3'üncü yüzyılda yapılmış olan Roma kaplıca ve hamamlarının termal tedavi merkezleri olarak kullanılmış olup, suyu böbrek hastalarına iyi geldiği belirlenmiştir.

8.2.4Köprüler

Sarıkemer Taş Köprü

Menderes ilçe merkezinden 800 metre güneyinde Sarıçay deresinin hemen yanında (dere yatağı yer değiştirdiğinden köprüden yaklaşık 30 metre ileride) yer alan tarihi taşköprünün yapım tarihi kesin olarak bilinmiyor. Tek gözlü kesme taştan yapılmış olan köprü halen ayakta olup işlev görmese de güzel bir görüntü vermektedir. Sarı kemer eski taş köprü diye adlandırılan Köprü Menderes ilçe bayrağının simgesi olarak kullanılmıştır.

8.2.5Türebeler

Kasımpaşa Türbesi

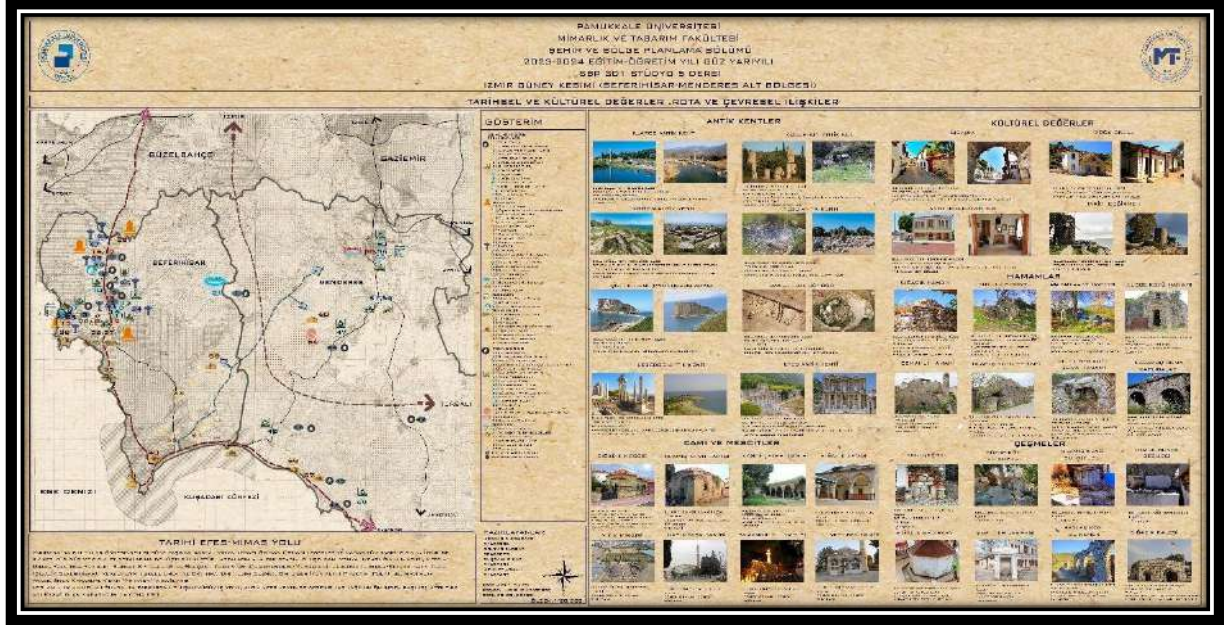
Kasımpaşa Mahallesinde, Kasım Paşa Camisinin güneybatısında yer alan türbe, kare planlı, basık kubbe ile örtülü basit ve oldukça küçük bir yapıdır. Caminin kitabesine göre 1505 yılında inşa edilen türbedeki iki mezar taşından biri Kasım Paşa'ya, diğeri ise defter-i hakani kâtibi Eyüb Çelebiye aittir.

9.ANALİZ PAFTALARI

9.1 Tarihi ve Kültürel Değerler, Rota ve Çevresel İlişkiler Analizi

Bu analiz, bölgenin geçmişinden günümüze kadar uzanan tarihî ve kültürel unsurlarını anlamak, korumak, değerlendirmek ve gelecekteki stratejiler için bir temel oluşturmak amacıyla yapılmıştır. Tarihi rotaların veya güzergâhların çevresel faktörlerle etkileşimini ve bu etkileşimin bölge üzerindeki etkileri incelenmiştir. Bölgede bulunan antik yerleşimler, özellikle tarihi öneme sahip olanlar, detaylı bir şekilde incelenir. Arkeolojik kazılar, mimari özellikler ve antik kültürler üzerindendeğerlendirme yapılmıştır. Bölgedeki tarihi binalar, saraylar, camiler, kiliseler ve diğer mimari yapılar analiz

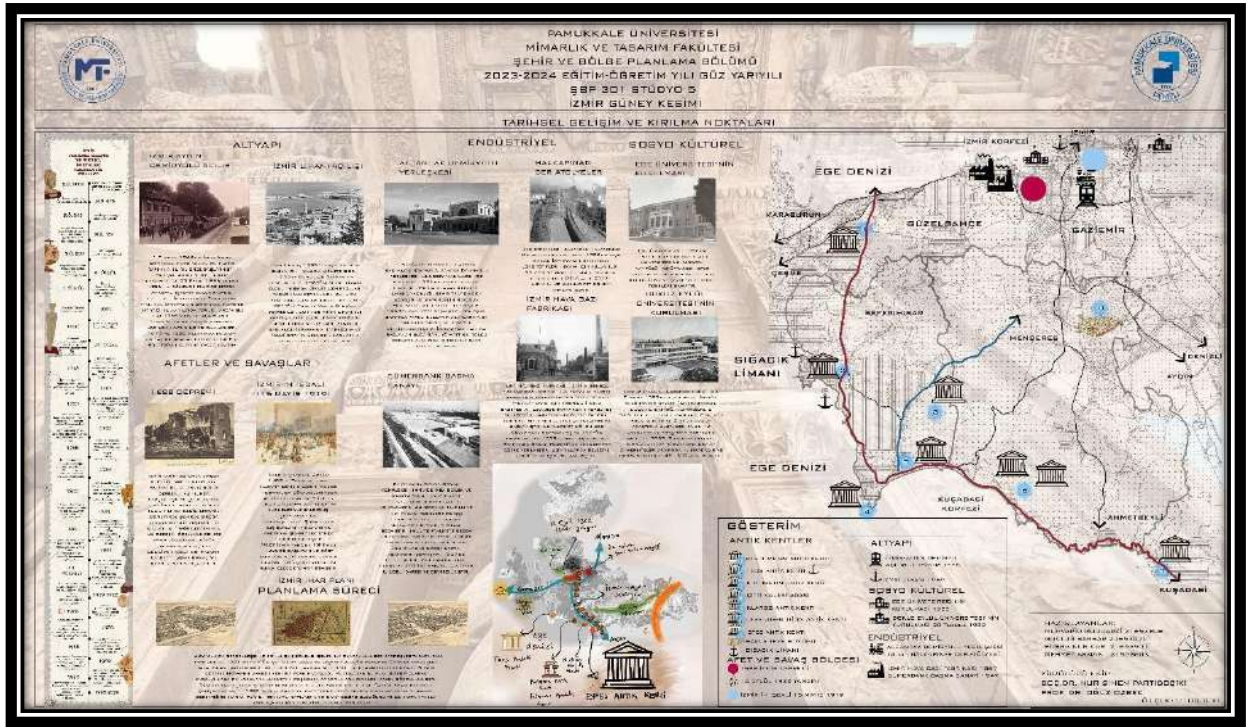
edilmiştir. Bölgedeki tarihî ve kültürel değerlerin turizm potansiyeli analiz edilir. Turistlerin ilgisini çekebilecek özellikler, turistik rotalar ve etkinliklerde değerlendirilmiştir. Bu analiz paftası, bölgenin tarihi ve kültürel varlıklarını anlamak, korumak, tarihi rotaları çevresel sürdürülebilir bir şekilde yönetmek ve turizm potansiyelini en iyi şekilde değerlendirmek için kullanılmıştır (Şekil 23).

Şekil 23: Tarihi ve Kültürel Değerler, Rota ve Çevresel İlişkiler Analizi Paftası (SBP301 Dersi Kapsamında Oluşturulmuştur)

9.2 Tarihsel Gelişim ve Kırılma Noktaları Analizi

Bu pafta, bölgenin ve şehrin geçmişini inceleyerek tarihsel süreçteki gelişimini ve önemli dönemeçlerini değerlendiren bir belgedir. Bu analiz, belirli bir yerin tarihi evrimini anlamak, kırılma noktalarını belirlemek ve bu dönemlerin bölge üzerindeki etkilerini değerlendirmek amacıyla yapılmıştır. İlk olarak, İzmir'in tarihsel gelişimi genel hatlarıyla incelenmiştir. İzmir'in tarih öncesi dönemleri ele alınmıştır. Bölgenin antik dönemdeki parlak dönemleri incelenmiştir. Bu dönemdeki ticaret, kültürel etkileşimler ve yerleşim yerlerinin gelişimi değerlendirilmiştir. Cumhuriyet döneminde İzmir'in modernleşme süreci, ekonomik değişimler ve kültürel gelişmeler incelenmiştir. İzmir'in tarihsel sürecindeki kırılma noktaları belirlenip, büyük değişimleri ve dönemeçleri temsil eden olaylar üzerinde durulmuştur. Tarihsel gelişim ve kırılma noktaları analiz edilerek, bölgenin bugünkü durumu üzerindeki etkiler değerlendirilmiştir. Bu, gelecekteki stratejilerin belirlenmesine katkıda bulunabilir. Bu analiz paftası, bir bölgenin tarihî evrimini anlamak, önemli dönemleri belirlemek ve bu dönemlerin bölge üzerindeki etkilerini değerlendirmek amacıyla kullanılmıştır (Şekil 24).

Şekil 24: Tarihsel Gelişim ve Kırılma Noktaları Analizi Paftası[SBP301 Dersi Kapsamında Oluşturulmuştur]

9.3 İzmir İli Tarihsel Makroform Analizi

Kentlerin konumu ve coğrafi özelliklerinin yanında tarihsel süreç içerisinde yaşanan birçok deneyim kentin gelişim ve değişimini etkilemekte, biçimlenişini yönlendirmektedir. Bu paftada İzmir kenti özelinde incelemelerde bulunulmuş, farklı dönemlerde kenti etkileyen farklı etmenlerin öne çıktığı görülmüştür. Batıda deniz ve diğer yönlerde orman alanlarının doğal bir eşik oluşturması kentin formunu etkileyen baş etmen olarak belirlemektedir. Kentin ilk kuruluşunda yerleşilebilir bir ticari bölge olması sebebiyle “Bornova” tercih edilmiş, daha sonra askeri ve siyasi sebeplerle kent Pagos’a taşınmıştır. Bir yanda kıyı kenti olması sebebiyle kıyı boyunca, bir yandan stratejik bir konum olması sebebiyle Pagos eteklerinde kentin gelişimi başlamıştır.

Türk Beylikleri döneminde bir kıyı kenti olarak ticari yapısı devam etse de yaşanan siyasi ve idari değişimler kenti her dönem etkilemiştir. Osmanlı döneminde kentteki ulaşım yapısındaki gelişmeler ve rıhtımın inşası kenti etkileyen en önemli gelişmeler olmuştur. Cumhuriyet’in ilanı tüm ülkede olduğu gibi çok büyük bir öneme sahip iken bunun yanı sıra kenti etkileyen en önemli olay “Büyük Yangın” olmuştur. İzmir’in dönüm noktalarından biri olan yangın sonrası kentin büyük bir bölümü tahrip olmuş ve kent yeniden imar sürecine girmiştir. Dolayısıyla 1923-1955 yılları arası İzmir’in yeniden toparlanmayla birlikte işgal ve yangının yarattığı etkiden uzaklaşma dönemi olarak nitelendirilmektedir. İlk plan olarak görülen Danger-Prost planından (1924), 1960’lere kadar kentte planlı gelişme çabaları

görülmüştür. İkincil konut bölgeleri olarak başlayan Buca, Bornova ve Karşıyaka'da zaman içerisinde yerleşim gelişmeye başlamıştır. Hızlı kentleşme sürecine giren büyükşehirde gecekondulaşmanın önüne geçilememiş, artan nüfusun barınma ihtiyaçlarının karşılanması gerekmiştir. Kuzeyde Çiğli, güneyde Gaziemir ve Buca'ya, doğuda Bornova ve Pınarbaşı'na, batıda Balçova Narlıdere Güzelbahçe Urla'ya kadar uzanan çevresi gecekonducularla kuşatılmış geniş bir alana yayılmıştır. 1980 yılından itibaren ise kentleşme politikalarının ciddi bir şekilde etkilediği bir kent ortaya çıkmıştır. Kentteki sosyo-ekonomik yapının değişimiyle bir zamanlar etnik kökenlere göre ayrılan mahalleleri olan kent artık bir bütün olarak ele alınmaya başlansa da bu gruplaşma yerini farklı gelir grupların tabakalaşmasına bırakmıştır. Örneğin, üst gelir grupları körfez kıyısındaki Alsancak, Karşıyaka, Göztepe, Karantina, Güzelyalı gibi semtlere yerleşmiştir. Toplu konut inşaları, yeni kent merkezi, büyük arazi kullanım kararları ve ulaşım kararlarının yönlendirdiği bir kent biçimleniş sürecine girilmiştir. 2020 yılında yaşanan "İzmir Depremi" kentin inşasında afetlerin önemini bir kez daha ortaya koymuştur. Afetlere duyarlı, doğaya saygılı bir kentsel gelişim süreçlerinin yaşanmasının gerekliliği yinelenmiştir. Sürdürülebilirlik açısından kent formunun biçimlenmesindeki etkiler yere ve iklime göre dikkate alınmalıdır.

Bu paftada kentin ilk izlerinden bugüne kadar olan makroform değişimi incelenmek istenmiştir. Genel hatlarıyla tarif edilse de kent formu sadece kentin dış sınırları ile değil kent içi mekânsal örüntüsünün de incelenmesiyle ele alınmalıdır. Çünkü kent sadece iki boyutuyla değil üçüncü boyuttaki biçimlenişleriyle ve doluluk boşluk oranlarıyla da ele alınmakta, kent gelişmekte ve değişmektedir. Gelecekte çalışmalar bu kapsamda detaylandırılabilir. Kentlerin formunun biçimlenişinde yere özgü kararlar geliştirilmeli, geçmişten günümüze izler takip edilerek gelecekteki planlama ve politika kararlarına bu şekilde yol gösterici olabilmektedir (Şekil 25).

ZAYIF YÖNLER

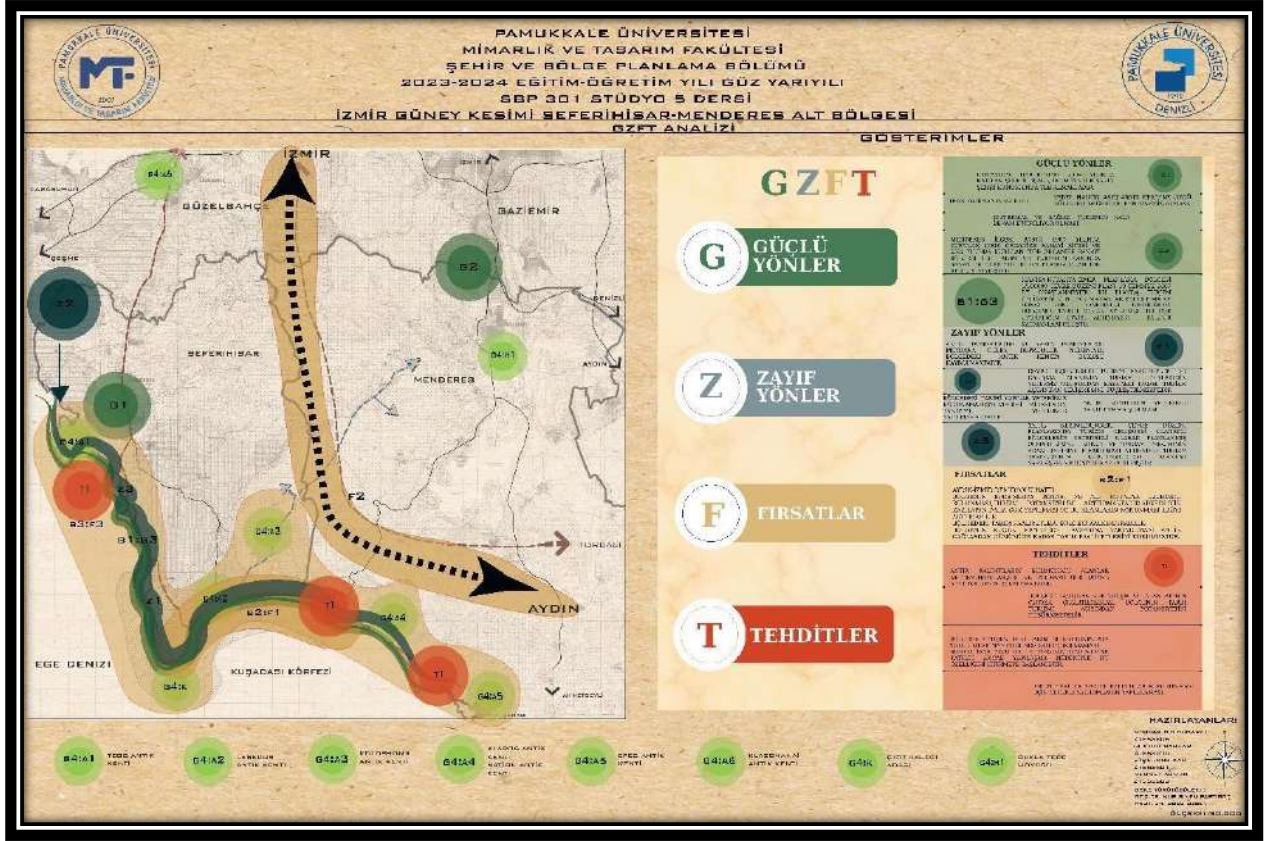
Antik dönemlerde ve yakın dönemlerde meydana gelen depremler nedeniyle bölgedeki antik kentin dokusu kaybolmaktadır.
Çevre ilçelerdeki turizm faaliyetleri ve çalışma alanında turizm tesislerinin yetersiz oluşundan kaynaklı bölge turizm açısından gelişmesini güçleştirmektedir.
Bölgedeki tarihi yapılar yeterince korunamamıştır, tarihi mirasların tanıtımı yeterince yapılmamaktadır.
Sahil kesimlerindeki çevre düzeni planlarında turizm gelişmesi olanaklı bölgelerin seçenekli olarak planlanmış olması, ikinci konut ve turizm tercihinin arazi sahibine bırakılması nedeniyle turizm tesislerinin kurulabileceği alanlar yapılaşma nedeniyle kaybedilmiştir.

FIRSATLAR

Aydın-İzmir demiryolu hattı bölgenin Efes-Mimas rotası ve alt rotalar üzerinde bulunması, turizm potansiyelini arttırmaktadır.
Arkeolojik kazıların daha çok yapılması ve bualanların korunması ilgiyi arttırabilir.
Bölgedeki tarım faaliyetleri bölgeyi kalkındırabilir. Bölgenin küçük menderes havzasına yakın olması antik çağlardan günümüze kadar tarım faaliyetlerini korumuştur.

TEHDİTLER

Antik kalıntıların bulunduğu alanlar deprem, heyelan, sel ve tsunami gibi doğal afet bölgesinde kalmaktadır.
Bölgede bulunan arkeolojik sit alanlarının ortaya çıkartılmaması bölgenin tarih turizmi açısından potansiyelini düşürmektedir.
Bölgede yetişen eski tarım bitkilerinin ata tohumlarına yeterince sahip çıkılmaması. Seferihisar 2009 da Cittaslow hareketine katıldı ancak yapılaşma nedeniyle bu özelliğini yitirmeye başlamıştır

Şekil 26: Tarihsel Yapı GZFT Analizi [SBP301 Dersi Kapsamında Oluşturulmuştur]

İKİNCİ BÖLÜM

MEKANSAL YAPI

MEKANSAL YAPI

1.COĞRAFİ KONUM

Çalışma alanımız, Türkiye'nin İzmir ilinin iki ilçesidir. İl merkezine uzaklığı 45 km'dir. İlçenin kuzeyinde Urla, kuzeydoğusunda Güzelbahçe ve Karabağlar, güneyinde ve batısında Ege Denizi bulunmaktadır. Seferihisar'ın matematiksel konumu ise 26°45'00" doğu; 27°01'30" doğu boylamları ile 38°17'00" kuzey ve 38°02'00" kuzey enlemleridir. [M-URL-1] İlçe topraklarından demiryolu hattı geçmemekte, en yakın istasyon İzmir kent merkezinde (45 km) ve Adnan Menderes Havalimanı'nda (40 km) hizmet vermektedir. İlçenin deniz kıyısında yolcu ve yük taşımacılığına ait bir limanı bulunmazken, Sığacık'ta bir balıkçı barınağı ve 400 yat kapasiteli yat limanı bulunmaktadır. İlçe merkezinin kuruluş yeri deniz seviyesinden 18 m yüksektir. Kent, kuzey-güney yönünde uzanan Kızıldağların (1080 m) batısında, denize inen yamaçlar ve Koca çay Vadisinin düzlükleri üzerine kurulmuştur. [M-URL-2]

Şekil 27: Çalışma Alanının Türkiye Üzerindeki Konumu [M-URL-3]

Alanın Ege Bölgesindeki önemli katkıları arasında tarımsal üretim: İlçe, zeytin ve mandalina gibi anlaşılmayla kontrol edilerek yetiştirilmesinde önemli bir merkezdir. Bu ürünler Ege Bölgesi'nin yönetim zenginliğine önemli katkılarda bulunur. Turizm, sahip olduğu doğal güzellikleri, tarihi dokusu ve deniz çevresindeki konumuyla turistik bir cazibe merkezi olan Seferihisar, Ege Bölgesi turizmüne katkı sağlar. Bölge, tarihi yerler, plajlar ve doğal alanlarla yönetimin ilgisini çeker. Kültürel ve Tarihi Miras, bölgedeki antik yerleşimler, kaleler ve tarihi yapılar, Ege Bölgesi'nin kültürel kullanımına katkıda bulunur. Seferihisar'ın tarihi dokusu, bölgenin zengin kültürel özelliklerini yansıtır. [M-URL-4]

Çevre ve Sürdürülebilirlik: Seferihisar, "Cittaslow" hareketine dahil olan ilk yerleşim yerlerinden biridir. Bu hareket, yerel yaşam sınırları ve çevreyi genel olarak kapsar. Sürdürülebilirlik ve çevre dostu uygulamalarla Ege Bölgesine katkı sağlar.

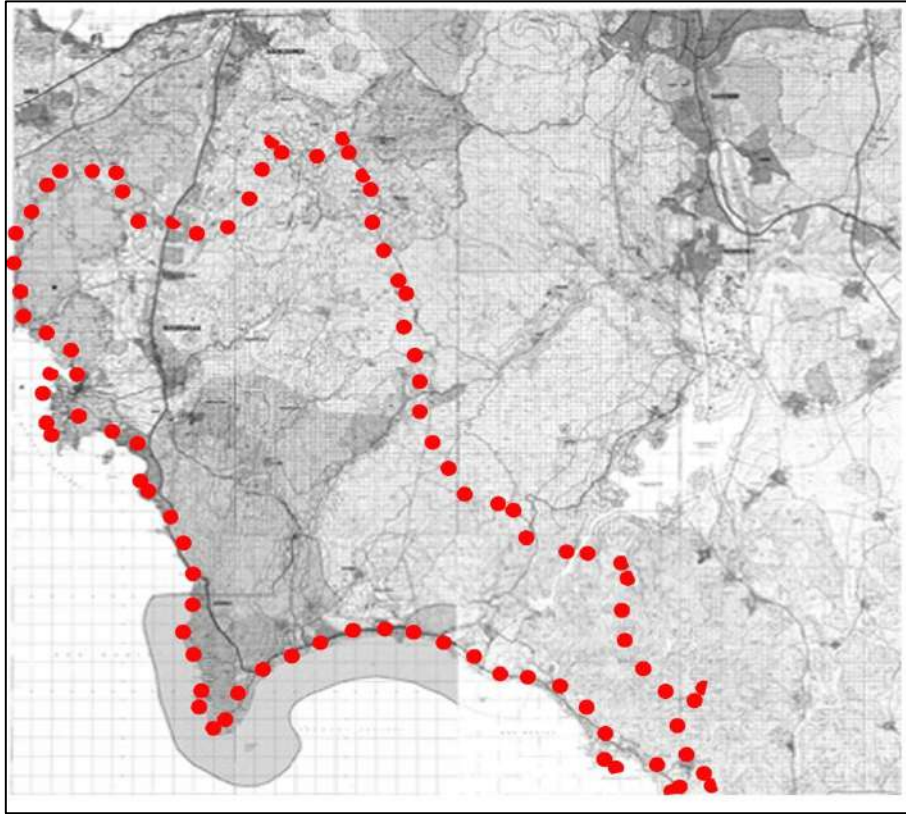

Şekil 28: Çalışma Alanının Ege Bölgesindeki Konumu [M-URL-5]

Çalışma alanında 27 mahalle bulunmaktadır. Alanın nüfus sayısı 72,945 olarak hesaplanmıştır. En fazla nüfus olan mahallesi ise 11.655 kişi ile Camikebir mahallesi ile Seferihisarın bir mahallesidir. Seferihisar'ın doğal güzellikleri arasında Ayasuluk Tepesi, Teos Antik Kenti, Sığacık Kalesi, Seferihisar Halk Plajı ve Öküzlü Ada sayılabilir. Ayasuluk Tepesi, ilçenin en yüksek noktasıdır ve İzmir Körfezi'nin muhteşem manzarasını sunmaktadır.

Teos Antik Kenti, İyonya'nın 12 İon kentinden biridir ve günümüze ulaşabilmiş önemli kalıntılara sahiptir. Sığacık Kalesi, 15. yüzyılda Osmanlılar tarafından inşa edilmiştir ve UNESCO Dünya Mirası Geçici Listesi'nde yer almaktadır. Seferihisar Halk Plajı, ilçenin en popüler plajıdır ve altın sarısı kumsalı ve berrak denizi ile ünlüdür. Öküzlü Ada, Sığacık Körfezi'nde bulunan bir adadır ve zengin bitki örtüsü ve yaban hayatı ile dikkat çekmektedir.

Seferihisar, aynı zamanda Türkiye'nin ilk "Sakin Şehir"lerinden biridir. Sakin Şehir Programı, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı tarafından yürütülmektedir ve sürdürülebilir kalkınma ve yaşam kalitesinin iyileştirilmesine odaklanmaktadır. Seferihisar, bu program kapsamında çevreye duyarlı ekonomik kalkınma, kültürel mirasın korunması ve yaşam kalitesinin iyileştirilmesi gibi konularda önemli adımlar atmıştır.

Şekil 29: Çalışma Alanı Sınırı (SBP 301 Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Oluşturulmuştur.)

1.1.COĞRAFİ YAPISI

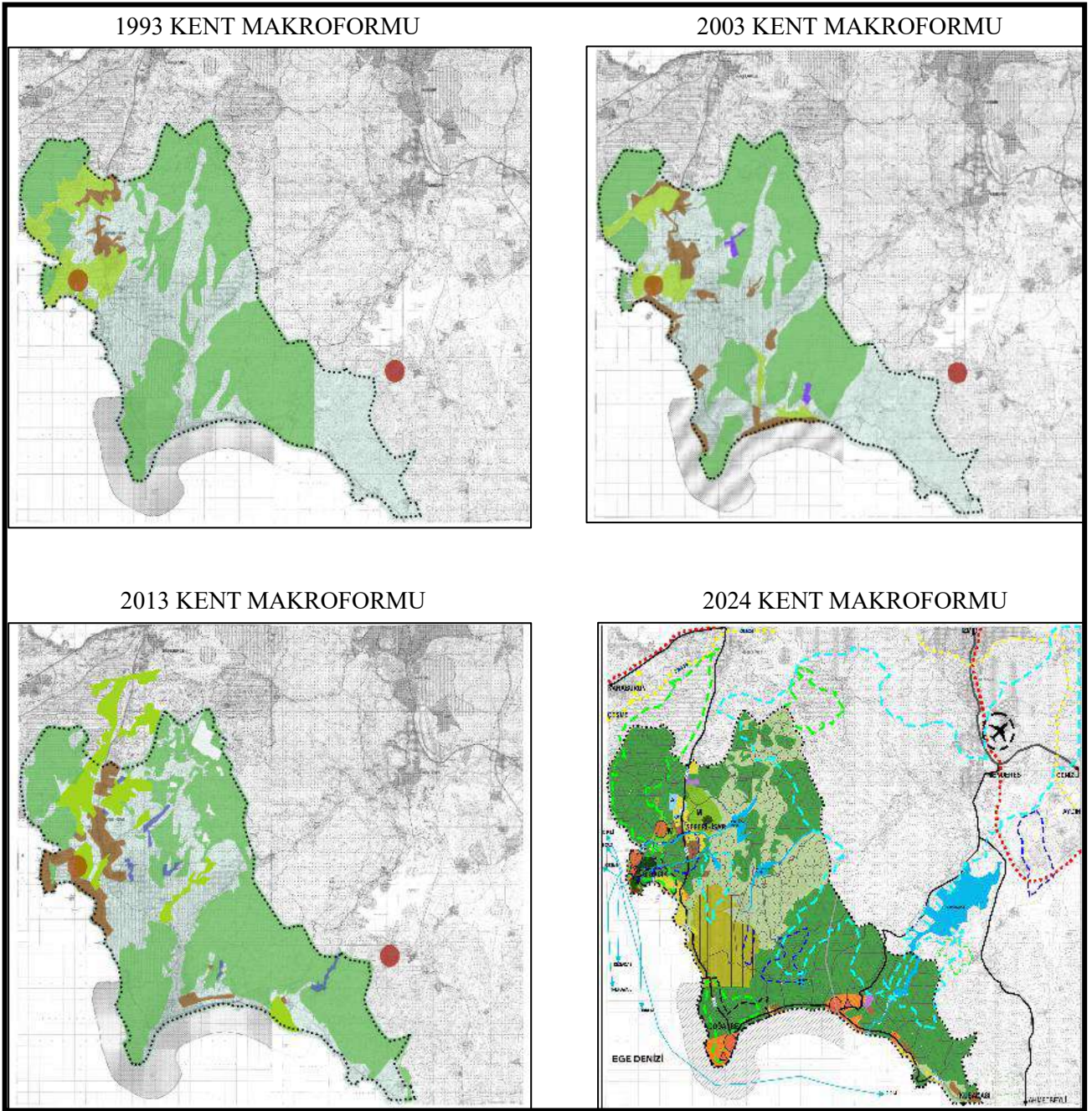
İzmir'in batısında, Ege Denizi kıyısında yer alan Seferihisar, Urla Yarımadası'nın kuzeyinde yer alır. İlçenin yüzölçümü 492 km²'dir. Seferihisar'ın coğrafi yapısı, üç farklı morfolojik birimden oluşmaktadır:

- Dağlar: İlçenin kuzeyinde, Urla Yarımadası'nın ana kütlelerini oluşturan Yamanlar Dağları yer alır. Bu dağlar, Seferihisar'ın en yüksek noktası olan Ayasuluk Tepesi'ne (1350 m) ev sahipliği yapmaktadır.
- Ovalar: İlçenin güneyinde, Yassı Çay'ın oluşturduğu Seferihisar Ovası, kuzeyinde Azmak Dere ve kollarının oluşturduğu Azmak (Düzce) Ovası, güneyinde ise Karakoç Deresi'nin oluşturduğu Ürkmez (Geren) Ovası yer alır. Bu ovalar, ilçenin tarımsal üretiminin önemli bir kısmını karşılamaktadır.
- Kıyılar: İlçenin batısı ve güneyi, Ege Denizi kıyısında yer alır. Kıyılar, Urla Yarımadası'nın diğer kıyıları gibi girintili çıkıntılıdır.

Seferihisar'ın iklimi, tipik bir Akdeniz iklimidir. Yazlar sıcak ve kurak, kışlar ılık ve yağışlı geçer. Yıllık ortalama sıcaklık 19 °C, yıllık ortalama yağış miktarı ise 700 mm'dir. Seferihisar, doğal güzellikleri ve tarihi zenginlikleri ile öne çıkan bir ilçedir. İlçede, Teos Antik Kenti, Sığacık Kalesi, Seferihisar Halk Plajı ve Öküzlü Ada gibi önemli turistik yerler bulunmaktadır. [M-URL-6],

1.2. ÇALIŞMA ALANININ YILLARA GÖRE KENTSEL GELİŞME AŞAMALARI

1984-2010 yılları arasında tarım alanlarında %18 (1178 ha), orman alanlarında %4 (624 ha) azalma yerleşim alanlarında %92 oranında (1756 ha) bir artış gerçekleşmiştir. 1990'lı yıllarla birlikte inceleme alanında sulu tarım faaliyetlerini desteklemek ve içme-kullanma suyu temin etmek için baraj ve göletler inşa edilmiştir. 1983 yılında 3194 sayılı kanunla belediyelere devredilmesi, araştırma alanında birincil 10 Nisan 2003'te yaşanan deprem sonrası, depreme dayanıklı zemin araştırmaları sonucunda, flişlerden oluşan formasyonlar üzerinde, İzmir yolu çevresinde ve ilçe merkezinin doğusunda toplu konutlar inşa edilmiştir. Konut ve özellikle ikincil konut yapılaşmasının hızlanmasında büyük rol oynamıştır. 2009'da "sakin şehir" unvanını elde eden Seferihisar, büyük kentlerin monoton ve yıpratıcı hayatından uzaklaşmak isteyen insanların en çok yerleşmek istedikleri yerler arasında bulunmaktadır. Nitekim 2008-2013 yılları arasında, belediyece verilen yapı ruhsatı 146'dan 432'ye, yapı kullanım ruhsatı ise 246'dan 699'a çıkmıştır.

Şekil 30: Yıllara Göre Kent Makroformunun Değişimi (SBP 301 Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Oluşturulmuştur.)

2. ULAŞIM SİSTEMİ

Seferihisar'da ulaşım, belediyeye bağlı otobüsler, minibüsler ve taksiler ile sağlanmaktadır. Seferihisar Belediyesi, ilçenin her noktasına ulaşım hizmeti veren otobüs seferleri düzenlemektedir. Otobüsler, ilçe merkezinden ve çevre köylerden geçmektedir. Ayrıca minibüs seferleri de bulunmaktadır. Minibüsler, ilçe merkezi ile çevre köyler arasında ulaşım hizmeti vermektedir. Seferihisar'da taksiler de ulaşım için kullanılabilir. Taksiler, ilçe merkezi ve çevre köyler arasında ulaşım hizmeti vermektedir. [M-URL-8]

2.1. KARAYOLU

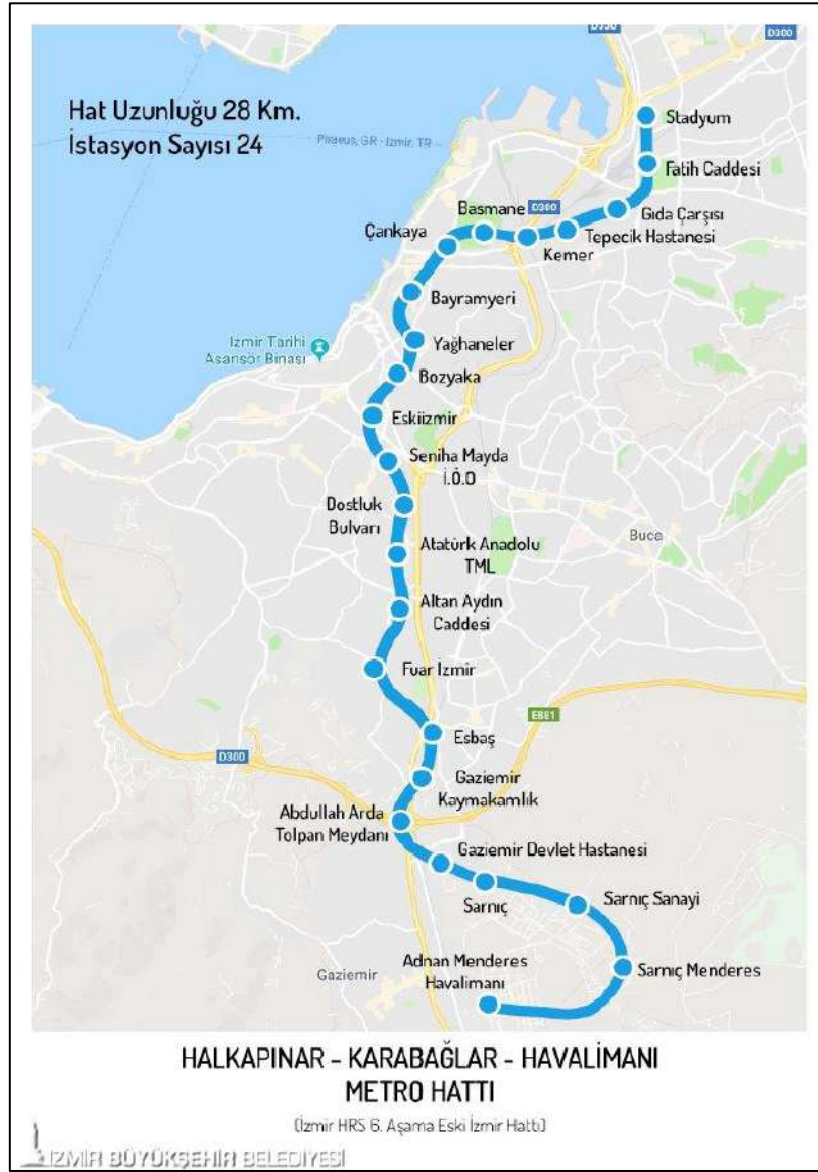
Seferihisar'dan Menderese ulaşan 35.62 nolu il yolu 17 kilometrelik, günlük araç kapasitesinin 1349 araç olan bu yol Seferihisar ve Menderes arasındaki önemli bağlantılardan biridir. Otobüsler, kent içi dolmuşlar ve şahsi araçlar bu yol üzerinden Menderes ve Seferihisar'a ulaşabilmektelerdir. Menderes'ten Menderes'in Gümüldür mahallesine giden ve 35.62 nolu il yoluna bağlanan 35.53 nolu il yolu ise 26 kilometre uzunluğunda ve günlük 8272 araç kapasitesinde sahiptir. Aynı şekilde otobüsler, dolmuşlar ve şahsi araçlar bu yolu kullanarak Seferihisar'a ulaşabilmektedir. İzmir kent merkezine gitmek için ise bu yol kullanılmaktadır. [M-URL-9]

Şekil 31: İzmir Ulaşım Ağları Haritası [M-URL-10]

2.2.HAVAYOLU

Adnan Menderes Havalimanı İzmir kentindeki tek havalimanıdır. 14 kilometre güneyinde Gaziemir ve Menderes ilçeleri yer almaktadır. 2022 yılı verilerine göre 9.837.110 yolcu ve 69.380 uçak trafiğine ev sahipliği yapmıştır. Türkiye'nin en işlek dördüncü havalimanıdır. Kargo trafiği bakımından ise 140.463 ton ile yine ülkede dördüncü sıradadır. Merkezden ulaşım otobüs, demiryolu, şehir içi dolmuşlar ve şahsi araçlarla sağlanabilmektedir. Havalimanına METRO, demiryolu, ile ulaşım güzergahı gösterilmiştir.

Şekil 32: Havalimanına Ulaşım Güzergahı [M-URL-11]

2.3. DEMİRYOLU

Demiryolu ulaşımı TCDD'ye ait İzmir-Alsancak ile Eğirdir arasında bulunan 470.300 kilometrelik bir demiryolu hattıdır. Türkiye'nin en eski demiryolu hattı olan bu hat toplam 115 istasyona sahiptir. TCDD Taşımacılık tarafından işletilen Göller Ekspresi ve Pamukkale Ekspresi Ana hat Trenleri 'ne ve Basmane-Denizli, Basmane-Ödemiş, Basmane-Tire, Basmane-Nazilli, Söke-Nazilli ve Söke-Denizli bölgesel trenlerine ve aynı zamanda İZBAN tarafından işletilen şehir içi ulaşımı sağlayan Banliyö Trenlerine hizmet etmektedir. İzmir ili raylı sistemler ulaşım ağ haritası gösterilmiştir. [M-URL-12] Wikipedia, Demiryolu, https://tr.wikipedia.org/wiki/İzmir-Eğirdir_demiryolu, Kasım 2023

Şekil 33: İzmir Raylı Sistemler Ağ Haritası [M-URL-12]

Pamukkale Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü 2023- 2024 Eğitim-Öğretim Yılı Güz Yarıyılında SBP 301 Kodlu Stüdyo 5 Dersi Kapsamında, Proje Koordinatörleri Yürütücülüğünde 3. Sınıf Öğrencileri Tarafından Hazırlanmıştır.

2.4. ANKARA-İZMİR HIZLI TREN PROJESİ

İzmir'i ve güzergâhındaki Manisa, Uşak ve Afyonkarahisar'ı Ankara'ya kapı komşusu yapmak için Ankara (Polatlı)-İzmir arasında Hızlı Demiryolu inşa ediliyor. Ankara-İzmir mevcut demiryolu 824 kilometre olup 14 saat sürmektedir. Proje ile iki şehir arası 624 kilometre, seyahat süresi 3 saat 30 dakikaya düşürülmek amaçlanmıştır. Proje hala yapım aşamasında olup %55 ilerleme kaydedilmiştir. [M-URL-13]

2.5.DENİZYOLU

1989 yılında işletmesi TCDD'ye devredilen İzmir Limanı veya diğer adıyla Alsancak Limanı, ülkenin hacim bakımından yedinci, kargo tonajı bakımından on üçüncü büyük yük ve yolcu limanıdır. Limanın sahası 902.000 m2 olup limanın daha büyük gemilerin de kullanabilmesi için İzmir Körfez'inde rehabilitasyon çalışmaları yürütülmesi hedeflenmektedir. [M-URL-14] Seferihisar Sığacık mahallesinde ise feribot ile Yunan adalarına gidiş geliş de mevcuttur. Seferihisar ve Menderes ilçelerinde denizyolu ile ulaşım genellikle turizm amaçlı yapılan günübirlik gezi tekneleri ile gerçekleşmektedir. İzmir ili günübirlik gezi teknelerinin ilçelere göre dağılımı gösterilmiştir.

Tablo 1: İzmir İli Günübirlik Gezi Teknelerinin İlçelere Göre Dağılımı Tablosu [M-URL-15]

GÜNÜBİRLİK GEZİ TEKNELERİ	
İLÇELERE GÖRE DAĞILIMI	
BALÇOVA	2
GÜZELBAHÇE	5
ÇEŞME	52
FOÇA	35
DİKİLİ	34
MENDERES	5
SEFERİHİSAR	46
URLA	7
KARABURUN- MORDOĞAN	17
TOPLAM	203

Aynı zamanda Sığacık'ta yat limanı bulunmaktadır. Teos Marina Sığacık yat limanının denizde ve karadaki kapasiteleri gösterilmiştir.

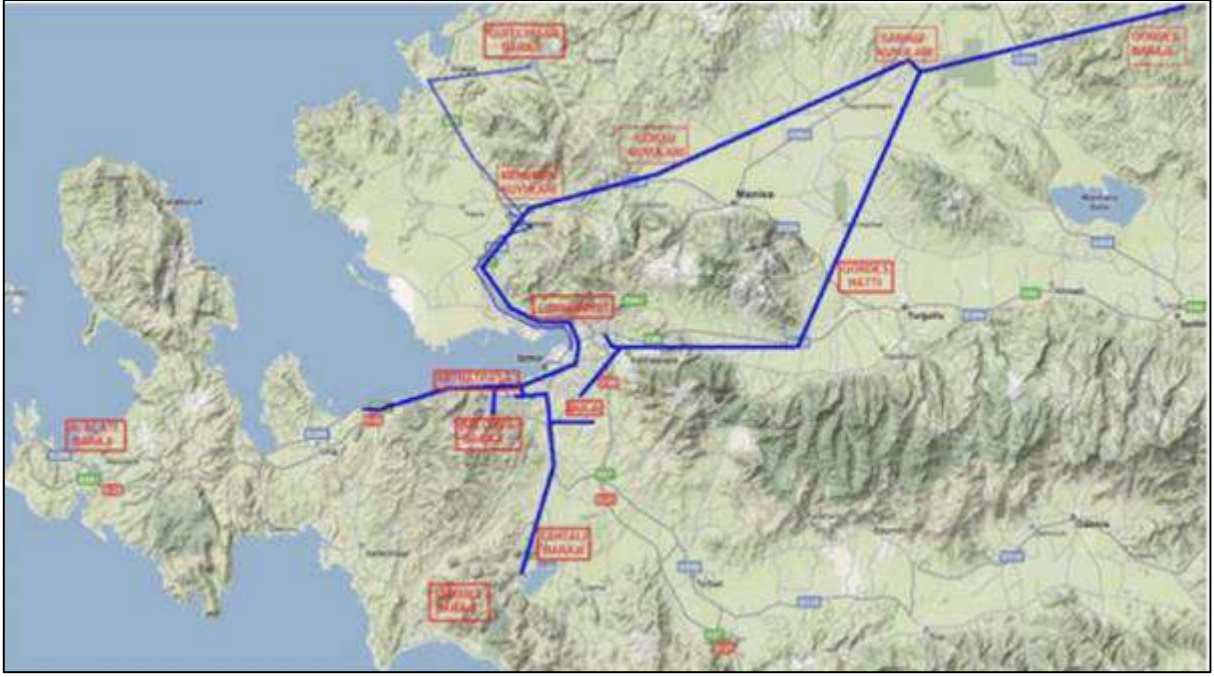
Tablo 2: İzmir İli İşletme Belgeli Yat Limanları Kapasite Tablosu [M-URL-16]

İŞLETME BELGELİ YAT LİMANLARI				
SIRA NO	YAT LİMANININ ADI	YAT KAPASİTESİ		İLETİŞİM BİLGİLERİ
		DENİZDE	KARADA	
1	ALAÇATI YAT LİMANI	260	100	HACİMEMİŞ MAH. 8000/1 SOKAK NO:4 ALAÇATI- ÇEŞME-İZMİR
2	TEOS MARİNA SİĞACIK YAT LİMANI	480	80	SİĞACIK MAHALLESİ AKKUM SOKAK NO:4 SEFERİHİSAR İZMİR
3	ÇEŞME YAT LİMANI	377	100	Musalla Mah. İskele Meydanı Mevkii Çeşme-İzmir
4	OASİS MARİNA YENİFOÇA	230	100	MUSTAFA KEMAL ATATÜRK MH. ALİ STAIR CAD. NO:2/1 FOÇA/İZMİR
	TOPLAM	1347	380	

3.ALTYAPI SİSTEMLERİ

3.1. İÇME VE KULLANMA SUYU

İzmir eski metropol alanını oluşturan 11 ilçeye, o ilçeler şunlardır: Çiğli, Bayraklı, Bornova, Karşıyaka, Konak, Buca, Gaziemir, Karabağlar, Balçova, Narlıdere, Güzelbahçe ilçelerindeki içme suyu dağıtım sistemi bütünlüklü sistemde olup ayrık değildir. 11 ilçeye temin edilen içme suyu kaynakları aşağıda gösterilmiştir. 5216 ve 6360 sayılı yasalar ile hizmet alanına dahil olan 19 ilçe, o ilçeler şunlardır: Dikili, Bergama, Kınık, Aliaga, Foça, Menemen, Kemalpaşa, Bayındır, Beydağ, Kiraz, Ödemiş, Torbalı, Selçuk, Tire, Karaburun, Çeşme, Seferihisar, Urla, Menderes ilçelerinde kendi su kaynakları olup ayrık sistem su dağıtım sistemine sahiptir.

Şekil 34: İzmir İli İçme Suyu Kaynakları Haritası [M-URL-17]

3.2. ATIK SU ARITMA TESİSLERİ

İzmir’de 19 adet arıtma tesisi bulunmakta Seferihisar ve Menderes’te ise toplam 7 adet atık su arıtma tesisi bulunmaktadır. Seferihisar Atıksu Arıtma Tesisi’nde Seferihisar merkezi, Sığacık ve akarca mahallelerinin atıksuları arıtılmakta olup tesis 10.800 m³/gün kapasiteye sahiptir. Atıksular dezenfeksiyon işlemi sonrası Kocaçay deresine deşarj edilmektedir. Menderes ilçesi ve Tahtalı havzasındaki köylerin atıksularının arıtıldığı Menderes Havza Atıksu Arıtma Tesisi 21.600 m³/gün kapasiteye sahiptir. Atıksular dezenfeksiyon sonrası DSİ drenaj kanalı aracılığıyla Küçük Menderes Nehri’ne deşarj edilmektedir. [M-URL-18]

3.3. ENERJİ

Menderes ilçesinde Tahtalı Barajı, Seferihisar ilçesinde ise Seferihisar Barajı olmak üzere iki adet baraj vardır. Çalışma alanı içerisindeki santraller; güneş enerji santrali, rüzgâr enerji santrali, jeotermal enerji santrali olarak ayrılırlar. Seferihisar’da 1 adet güneş enerji santrali, 1 adet rüzgâr enerji santrali ve 1 adet jeotermal enerji santrali bulunmaktadır.

3.3.1. GÜNEŞ ENERJİ SANTRALİ

Seferihisar Belediyesi Güneş Enerjisi Santrali- GES İzmir’in Seferihisar ilçesi Kapalı pazaryeri bölgesindedir. Türkiye’nin 1985. İzmir’in ise 106. büyük enerji santralidir. Tesis ayrıca Türkiye’nin 520.

büyük Güneş Enerji Santrali'dir. Seferihisar Belediyesi Güneş Enerji Santrali ortalama 248.200 kilovatsaat elektrik üretimi ile 68 kişinin günlük hayatında ihtiyaç duyduğu (konut, sanayi, metro ulaşımı, resmi daire, çevre aydınlatması gibi) tüm elektrik enerjisi ihtiyacını karşılayabilir. Seferihisar Belediyesi Güneş Enerji Santrali sadece konut elektrik tüketimi dikkate alındığında ise 83 konutun elektrik enerjisi ihtiyacını karşılayabilecek elektrik üretimi yapmaktadır. [M-URL-19]

3.3.2. RÜZGAR ENERJİ SANTRALİ

Seferihisar Rüzgâr Enerji Santrali İzmir'in Seferihisar ilçesindedir. Ağaoğlu Enerji bağlı ortağı olan Üçgen Seferihisar Rüzgâr Enerjisi Elektrik Üretim A.Ş. tarafından işletilen santral 14 MWE kurulu gücü ile Türkiye'nin 711. İzmir'in ise 49. büyük enerji santralidir. Tesis ayrıca Türkiye'nin 210. büyük Rüzgâr Enerji Santrali'dir. RES 'te 5 adet rüzgâr türbini kullanılmıştır. Seferihisar RES ortalama 49.056.000 kilovatsaat elektrik üretimi ile 13.507 kişinin günlük hayatında ihtiyaç duyduğu (konut, sanayi, metro ulaşımı, resmi daire, çevre aydınlatması gibi) tüm elektrik enerjisi ihtiyacını karşılayabilir. Seferihisar RES sadece konut elektrik tüketimi dikkate alındığında ise 16.423 konutun elektrik enerjisi ihtiyacını karşılayabilecek elektrik üretimi yapmaktadır. [M-URL-20]

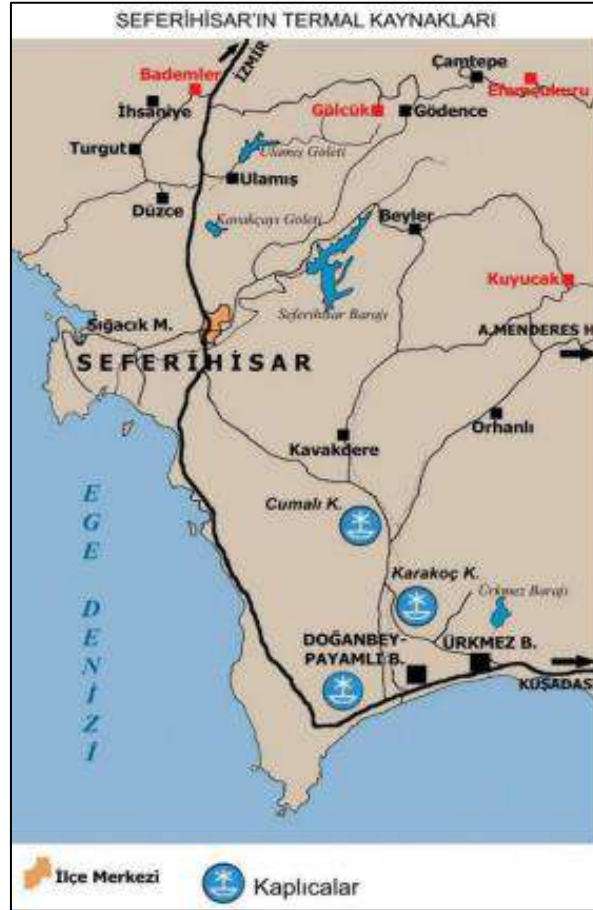
3.3.3. JEOTERMAL ENERJİ SANTRALİ

RSC Seferihisar Jeotermal Enerji Santrali İzmir'in Seferihisar ilçesi Kavakdere Mahallesi bölgesindedir. Türkiye'nin 763. İzmir'in ise 54. büyük enerji santralidir. Tesis ayrıca Türkiye'nin 50. büyük Jeotermal Enerji Santrali'dir. RSC Seferihisar JES ortalama 52.836.500 kilovatsaat elektrik üretimi ile 14.547 kişinin günlük hayatında ihtiyaç duyduğu (konut, sanayi, metro ulaşımı, resmi daire, çevre aydınlatması gibi) tüm elektrik enerjisi ihtiyacını karşılayabilir. RSC Seferihisar JES sadece konut elektrik tüketimi dikkate alındığında ise 17.689 konutun elektrik enerjisi ihtiyacını karşılayabilecek elektrik üretimi yapmaktadır. [M-URL-21]

3.3.4. JEOTERMAL SAHALAR

Bölgede derinlikleri 199-2009 m arası değişen üretim kuyuları açılmıştır. Bu kuyulardan G17A, CM-3, G3A kuyularından toplam 600 m³/saat debide 118-153 °C arasında değişen sıcaklıklarda üretim yapılmıştır. Kuyuların 6 tanesi (CM-3, G2-A, G3-A, G17-A, G12-A, CM-1) MTA tarafından İzmir Valiliğine devredilmiştir. Yaklaşık 20 yıldan bu yana çalışılmayan sahada kuyuların birçoğu kullanılamaz durumdadır. Seferihisar alanı, elektrik, sera, bölgesel ısıtma ve termal turizm için uygun bir kaynaktır. Sahada, 10-15 MW gücünde elektrik santrali ve buna entegre olarak çalışacak, sera, termal turizm ve ısıtma tesisleri en uygun kullanım şekli olarak görülmektedir. Cumalı ve Doğanbey Tuzlası arasında kalan bölgede, Cumalı'da 153 °C, Cumalı ve Tuzla arasında kalan alanda 120°C, Tuzla ile Doğanbey arasında kalan bölgede ise 78 °C sıcaklıkta jeotermal su üreten kuyular delinmiştir.

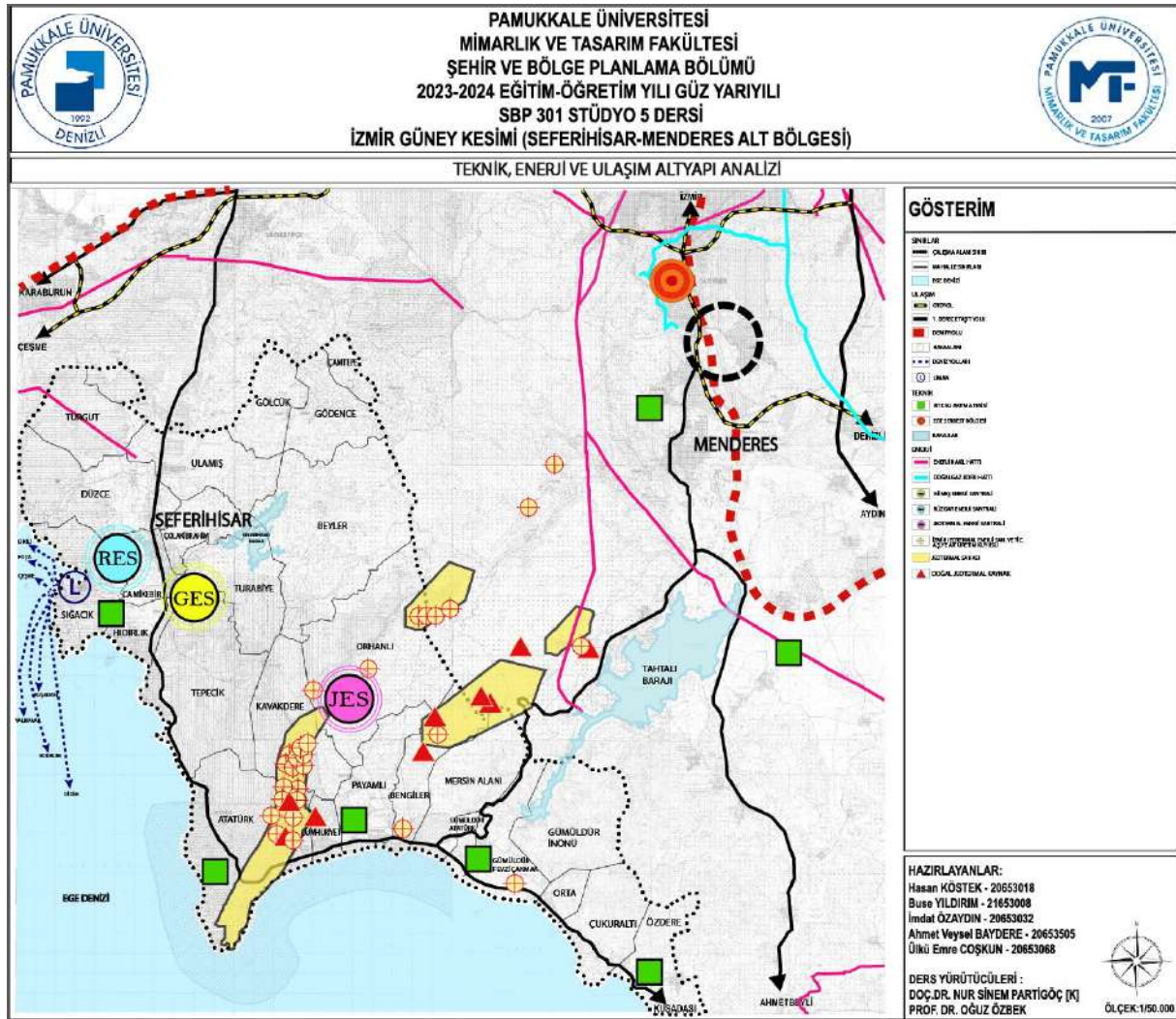
Cumalı bölgesinden denize doğru (güney) gidildikçe jeotermal suların sıcaklığı azalmaktadır. İkisi derin toplam 20 gradyan ve 10 üretim kuyusu delinmiştir. Bölgede delinen en derin kuyu 1987’de tamamlanan 2009 m derinliğindeki TZ-1 kuyusudur. Kuyuda ölçülen en yüksek sıcaklık 99 °C olup, kuyu üretim yapmamaktadır. [M-URL-22]

Şekil 35: Seferihisar Termal Kaynakları [U-23]

3.3.5. EGE SERBEST BÖLGESİ

Ege Serbest Bölgesi İzmir'in Gaziemir ilçesinde bulunan bölge, Mersin ve Antalya serbest bölgelerinin ardından ülkenin üçüncü, özel sektör tarafından kurulan ilk serbest bölgesidir. Adnan Menderes Havalimanı'na 4 km, İzmir Limanı'na da 14 km'lik mesafededir. Öncesinde kurulan Mersin ve Antalya serbest bölgelerinden en önemli farkı, alt yapı finansmanının yüzde 96,4'ü yabancı sermayeye ait olan kurucu- işletici ESBAŞ (Ege Serbest Bölgesi Kurucu ve İşleticisi A.Ş.) tarafından sağlanmasıdır 2,5 km2 alan üzerine kurulu olan Ege Serbest Bölgesi, ticaret hacmi bakımından ülkenin en büyük serbest bölgesidir. 12 Haziran 2000'de hizmete giren Uzak Kampı Türkiye, Ege Serbest Bölgesi içerisinde yer almaktadır. [M-URL-24]

Şekil 36: Teknik, Enerji ve Ulaşım Altyapı Analizi (SBP 301 Dersi Kapsamında Oluşturulmuştur.)

4.ARAZİ KULLANIM

Tarım: Çalışma alanının tarım alanları oldukça önemlidir. Zeytin, üzüm, mandalina, incir gibi ürünler yetiştirilir. Ayrıca organik tarımın geliştiği bir bölge olarak bilinir.

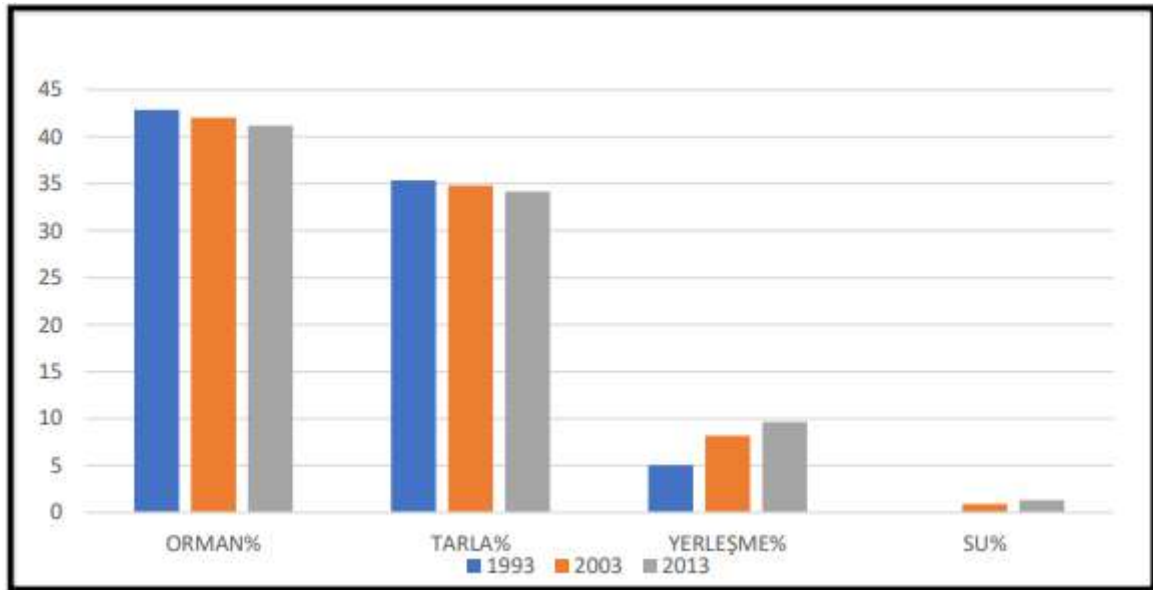
Turizm: İlçenin sahil kesimleri turizm açısından önemlidir. Sığacık, doğal güzellikleri, tarihi yapıları ve balıkçı köyü atmosferiyle bilinen bir yerdir. Turizm, özellikle yaz aylarında canlanır.

Konut Alanları: Son yıllarda çalışma alanının, İzmir'e yakınlığı ve doğal güzellikleriyle birlikte konut tercihi olarak da önem kazanmıştır. Bu durumda yeni konut alanları ve siteler oluşmaktadır.

Doğal Koruma Alanları: İlçe, doğal güzelliklere ev sahipliği yapan ve korunması gereken alanlar içerir. Bunlar, doğal yaşam alanları, ormanlık bölgeler veya koruma altındaki ekosistemler olabilir.

Altyapı ve Ticari Alanlar: İlçenin merkezi bölgelerinde ticari faaliyetlerin olduğu alanlar, altyapı ve hizmetlerin bulunduğu bölgeler de bulunmaktadır. Seferihisar'da arazi kullanımı, tarım, turizm, konut, doğal koruma ve ticari alanlar gibi çeşitli sektörlerde şekillenmektedir. Bu farklı kullanım alanları, ilçenin ekonomik ve sosyal yapısını belirlemekte ve çeşitliliği desteklemektedir.

Tablo 3: Seferihisar'da 1984-2010 Yılları Arasında Arazi Kullanımında Meydana Gelen Değişim (%) [URL-25]

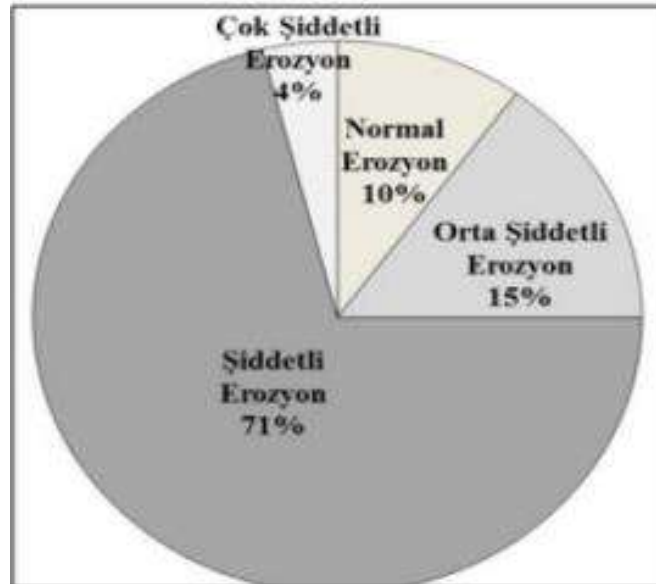

4.1. ARAZİ KULLANIMI İLE ARAZİ YETENEK SINIFLARI ARASINDAKİ İLİŞKİLERE GENEL BİR BAKIŞ

Araştırma alanında arazi yetenek sınıfları ile arazi kullanımı arasında uyumsuzluk söz konusudur. Başka bir deyişle araziler doğal ortam potansiyeline uygun olarak kullanılmamaktadır. Nitekim çalışma alanında III. sınıf arazilerin %1'i, IV. sınıf arazilerin % 1'i, VI. sınıf arazilerin % 3'ü, VII. sınıf arazilerin % 0,3'ü ve VIII. sınıf arazilerin % 61'i yerleşim alanı olarak kullanılmaktadır. Doğal ortam şartları düşünüldüğünde çalışma alanının %60'ının ormanlarla kaplı olması gerekmektedir. Bu oranın araştırma alanında maki alanları dâhil olmak üzere %41 olması, binlerce yıllık tahribatın sonucudur. Nitekim orman örtüsü altında olması gereken arazilerin %18'i yerleşim, tarım vb. alanları olarak değerlendirilmektedir. Bunun yanında arazi yetenek sınıfları açısından %24'ü tarıma uygun sahalardan oluşan araştırma alanının ancak %14'ünde tarım yapılması da düşündürücüdür.

Doğal potansiyel bakımından sahanın %16'sı çayır-mera olarak kullanılmaya uygun iken günümüzde bu oranın %34 olması arazi degradasyonunun açık bir göstergesidir. Başka bir deyişle sahanın %18'i yoğun otlatma baskısıyla karşı karşıyadır. Türkiye genelinde yerleşim alanları %1'lik bir paya sahipken çalışma alanı çevresinde bu oranın % 10 olması oldukça dikkat çekicidir. Kış aylarında km2'ye 82 kişinin düştüğü inceleme alanında, yaz mevsiminde km2'ye 395-500 kişi düşmektedir. 1985'ten günümüze adeta kıyı ve tarım alanları yağması şeklinde devam eden ikincil ve toplu konut yapılaşmaları sahanın doğal ortam potansiyelini olumsuz etkilemektedir.

Tablo 4: Seferihisar Arazilerinin Doğal Ortam Potansiyeline Uygun Kullanılmadığının Açık Göstergesi [M-URL-26]

5. ÇEVRESEL GÖRSEL DEĞERLER

5.1. İZMİR İLİ VE ÇEVRESİ

İzmir Saat Kulesi

İzmir Saat Kulesi, İzmir'in Konak ilçesinde bulunan ve şehrin sembollerinden biri olan bir saat kulesidir. İzmir'in en önemli simge yapılarından biridir. Kule, her gün yüzlerce yerli ve yabancı turistin ziyaret ettiği bir cazibe merkezidir.

İzmir Tarihi Asansör

Tarihi Asansör 'ün tarihi önemi, İzmir'in modernleşmesinde önemli bir rol oynamış olmasıdır. Asansör, İzmir'in iki önemli semtini birbirine bağlayan ilk ulaşım aracıdır. Bu özelliğiyle, İzmir'in gelişiminde önemli bir yere sahiptir. Tarihi Asansör, İzmir'in kültürel ve tarihi mirasının önemli bir parçasıdır. Kule, her yıl binlerce yerli ve yabancı turistin ziyaret ettiği bir cazibe merkezidir.

İzmir Kültürpark

İzmir Kültürpark, İzmir'in Konak ilçesinde bulunan bir şehir parkıdır. 1936 yılında, 6. İzmir Uluslararası Fuarı'nın açılışı ile hizmete açılmıştır. Kültürpark, 138 hektarlık bir alana sahiptir. Parkın içerisinde, fuaye alanları, sergi salonları, tiyatrolar, sinemalar, konser alanları, lunapark, hayvanat bahçesi, botanik bahçesi, spor alanları ve çeşitli sosyal tesisler bulunmaktadır. Kültürpark, İzmir'in kültür ve sanat yaşamının önemli bir merkezidir. Parkta, her yıl düzenlenen çeşitli festivaller, fuarlar, konserler ve tiyatro oyunları ile şehrin kültürel ve sosyal hayatına önemli katkıda bulunmaktadır.

İzmir Efes Antik Kenti

İzmir Efes Antik Kenti, Ege Bölgesi'nde, İzmir'in Selçuk ilçesinin 3 km güneybatısında yer alan antik bir kenttir. Antik dünya'nın en önemli ve en büyük şehirlerinden biri olan Efes, tarih öncesi dönemden başlayarak Helenistik, Roma, Doğu Roma, Beylikler ve Osmanlı dönemleri boyunca önemli bir yerleşim yeri olmuştur.

İzmir Bergama Antik Kenti

Bergama Antik Kenti, günümüzde UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde yer almaktadır. Bergama, her yıl binlerce yerli ve yabancı turistin ziyaret ettiği önemli bir turizm merkezidir. Bergama Antik Kenti'nin başlıca yapıları şunlardır: Zeus Sunağı, Athena Tapınağı, Asklepion, Akropol. Bergama Antik Kenti, antik dünyanın önemli kültür ve sanat merkezlerinden biridir. Bergama, günümüzde de hala önemli bir kültürel ve tarihi mirastır.

İzmir Agora Ören Yeri

İzmir Agora Ören Yeri, İzmir'in Konak ilçesinde, Kemeraltı mevkinde bulunan bir açık hava müzesidir. Antik Smyrna'nın idari, siyasi, adli ve ticari merkezi durumundaki Agora'nın planlandığı alandaki arazi eğimi, batı ve kuzeyde inşa edilmiş, bugün kalıntıları görülen stoalar ile dengelenmiştir. Agora'nın temel işlevi, antik kentin ticari merkezi olarak hizmet etmektir. Agora'da, çeşitli malların satıldığı dükkanlar, depolama alanları ve alışveriş merkezleri bulunmaktaydı. Ayrıca, Agora, antik kentin önemli bir sosyal ve kültürel merkeziydi. Agora'da, çeşitli etkinliklerin düzenlendiği ve halkın bir araya geldiği alanlar bulunmaktaydı.

İzmir Kuş Cenneti

İzmir Kuş Cenneti, İzmir'in Çiğli ilçesinde, Çamaltı Tuzlası'nda bulunan bir doğal alandır. 8.000 hektarlık alanda 289 kuş türü yaşamaktadır. Kuş Cenneti, kuşların göç yolu üzerinde yer almaktadır. Bu nedenle, her yıl binlerce kuş, Kuş Cenneti'nde konaklamak için mola vermektedir.

İzmir Selçuk Şirince Köyü

Şirince, İzmir'in Selçuk ilçesine bağlı şirin bir köydür. İzmir'e yaklaşık 8 kilometre mesafede bulunan Şirince, Ege Bölgesi'nin en önemli turizm merkezlerinden biridir. Şirince, tarihi ve doğal güzellikleri ile ünlüdür. Köy, 19. Yüzyıla ait Rum evlerini ve kiliselerini barındırmaktadır. Ayrıca, Şirince, bağcılık ve şarapçılık ile ünlüdür. Köyde, çeşitli şarap mahzenleri ve şarap tadım yerleri bulunmaktadır.

Aydın Kuşadası Dilek Yarımadası

Dilek Yarımadası, doğal güzellikleri ile ünlüdür. Yarımada, Akdeniz'den Kafkasya'ya kadar kıyılarda yayılım gösteren neredeyse tüm bitkilerin doğal olarak bir arada bulunduğu endemik bitki çeşitliliğine sahiptir. Ayrıca, Dilek Yarımadası'nda, birçok kuş türü yaşamaktadır. Yarımada, önemli bir kuş cenneti olarak kabul edilmektedir.

Aydın Kuşadası

Apollon Tapınağı Apollon Tapınağı, antik Yunan mimarisinin en önemli örneklerinden biridir. Tapınak, Kuşadası'nın önemli bir tarihi ve turistik cazibe merkezidir.

Aydın Priene Antik Kenti

Priene Antik Kenti, günümüzde UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde yer almaktadır. Priene, her yıl binlerce yerli ve yabancı turist tarafından ziyaret ettiği önemli bir turizm merkezidir.

Aydın Milet Ören Yeri

Milet Antik Kenti, Aydın ilinin Didim ilçesine bağlı Balat Mahallesi'nde bulunan bir antik kenttir. Milet, MÖ 12. yüzyılda İyonyalılar tarafından kurulmuştur. İyonyalılar döneminde Milet, ticaret ve kültür merkezi olarak önemli bir gelişme göstermiştir. Milet, antik dünyanın yedi bilgesinden biri olan Thales'in de doğum yeridir.

Denizli Pamukkale Travertenleri

Pamukkale Travertenleri, Denizli ilinin Pamukkale ilçesinde bulunan bir doğal oluşumdur. Travertenler, beyaz kireçtaşından oluşmuş, basamaklı havuzlardan oluşan bir alanıdır. Pamukkale Travertenleri, 400 bin yıl önce meydana gelen bir deprem sonucu oluşmuştur. Depremle birlikte bölgedeki sıcak su kaynakları yer yüzüne çıkmış ve sudaki kireç taşı çökelerek travertenleri oluşturmuştur. Pamukkale Travertenleri, 1988 yılında UNESCO Dünya Mirası Listesi'ne alınmıştır. Travertenler, her yıl binlerce yerli ve yabancı turistin ziyaret ettiği önemli bir turizm merkezidir.

Denizli Hierapolis Antik Kenti

Hierapolis Antik Kenti, Denizli ilinin Pamukkale ilçesi sınırları içerisinde yer alan bir antik kenttir. Pamukkale Travertenleri'nin hemen yanında yer almaktadır. Hierapolis Antik Kenti, günümüzde UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde yer almaktadır. Kent, her yıl binlerce yerli ve yabancı turistin ziyaret ettiği önemli bir turizm merkezidir.

5.2. SEFERİHİSAR VE MENDERES İLÇELERİ

Sığacık Evleri

Sığacık Evleri, İzmir ilinin Seferihisar ilçesine bağlı Sığacık beldesinde bulunan tarihi evlerdir. Sığacık Kalesi'nin içinde ve çevresinde bulunan bu evler, 17. yüzyılda Osmanlı döneminde inşa edilmiştir. Sığacık Evleri, geleneksel Ege mimarisinin özelliklerini yansıtmaktadır. Evler, genellikle iki veya üç katlı olup, taş ve kerpiçten inşa edilmiştir. Evlerin pencereleri ve kapıları ahşaptır. Sığacık Evleri, Sığacık'ın tarihi ve kültürel dokusunun önemli bir parçasıdır. Evler, günümüzde de kullanılmakta ve restore edilerek turizme kazandırılmaktadır.

Sığacık Kalesi

Sığacık Kalesi, İzmir ilinin Seferihisar ilçesine bağlı Sığacık beldesinde bulunan bir kaledir. Beş köşeli bir plana sahip olan kale, 17. yüzyılda Osmanlı döneminde inşa edilmiştir. Sığacık Kalesi, bölgenin güvenliğini sağlamak amacıyla inşa edilmiştir. Kale, beş kapısı ve on bir burcuyla oldukça sağlam bir yapıya sahiptir. Sığacık Kalesi, günümüzde restore edilerek turizme kazandırılmıştır. Kale, her yıl binlerce yerli ve yabancı turistin ziyaret ettiği önemli bir turizm merkezidir.

Sığacık Marina

Sığacık Marina, İzmir ilinin Seferihisar ilçesine bağlı Sığacık beldesinde bulunan bir marinadır. Marina, 2013 yılında hizmete açılmıştır. Sığacık Marina, 480 tekne kapasitesine sahiptir. Marinada, 20 metreye kadar uzunluğa sahip tekneler için rıhtım bulunmaktadır. Marinada, ayrıca yakıt ikmali, su ikmali ve elektrik bağlantısı gibi hizmetler de sunulmaktadır.

Seferihisar Akkum Plajı

Seferihisar Akkum Plajı, İzmir ilinin Seferihisar ilçesine bağlı Sığacık beldesinde bulunan bir plajdır. Akkum Plajı, Sığacık'ın en popüler plajlarından biridir. Akkum Plajı, uzun kumsalı, mavi denizi ve berrak suları ile ünlüdür.

Klaros Antik Kenti

Klaros Antik Kenti, İzmir ilinin Menderes ilçesi sınırlarında bulunan bir antik kenttir. Kent, Kolofon antik kentinin kutsal alanı olarak bilinmektedir. Klaros, MÖ 13. yüzyılda kurulmuş bir kenttir. Kent, Apollon'a adanmış bir kehanet merkezi olarak önemli bir yere sahipti. Kentte, Apollon Tapınağı, Apollon Kutsal Alanı, Bouleuterion ve diğer çeşitli yapılar bulunmaktadır. Klaros Antik Kenti, 19. yüzyılda keşfedilmiştir. Kent, günümüzde önemli bir arkeolojik sit alanı olarak korunmaktadır.

Gümüldür Mandalina Bahçeleri

Gümüldür Mandalina Bahçeleri, İzmir ilinin Menderes ilçesine bağlı Gümüldür beldesinde bulunan bir doğal güzelliştir. Gümüldür, Türkiye'nin en önemli mandalina üretim merkezlerinden biridir. Beldede, yaklaşık 10 bin dekar alanda mandalina üretimi yapılmaktadır. Gümüldür Mandalina Bahçeleri, kış aylarında oldukça güzel bir manzara sunmaktadır. Bahçeler, turuncu, sarı ve yeşil renklerin muhteşem bir uyumunu sergilemektedir. Gümüldür Mandalina Bahçeleri, her yıl binlerce yerli ve yabancı turistin ziyaret ettiği bir yerdir.

Özdere Çukuraltı Plajı

Özdere Çukuraltı Plajı, İzmir ilinin Menderes ilçesine bağlı Özdere beldesinde bulunan bir plajdır. Plaj, Özdere'nin en popüler plajlarından biridir. Çukuraltı Plajı, uzun kumsalı, mavi denizi ve berrak suları ile ünlüdür.

Gümüldür Halk Plajı

Gümüldür Halk Plajı, İzmir ilinin Menderes ilçesine bağlı Gümüldür beldesinde bulunan bir plajdır. Plaj, Gümüldür'ün en popüler plajlarından biridir. Gümüldür Halk Plajı, 683 metre uzunluğunda ve 62 metre genişliğindedir. Plajın kumsalı sıgıdır ve deniz suyu berrak ve temizdir.

Gümüldür Tabiat Parkı

Gümüldür Tabiat Parkı, İzmir ilinin Menderes ilçesine bağlı Gümüldür beldesinde bulunan bir tabiat parkıdır. Park, 1997 yılında milli park ilan edilmiştir. Gümüldür Tabiat Parkı, 1.535 hektarlık bir alanı kapsamaktadır. Parkta, çam, meşe, defne gibi çeşitli ağaç türleri bulunmaktadır. Parkta ayrıca, çeşitli kuş türleri, memeliler ve sürüngenler yaşamaktadır.

Teos Marina

Seferihisar Teos Marina, İzmir ilinin Seferihisar ilçesinde bulunan bir marınadır. Marina, 480 tekne kapasitelidir ve hem denizci gemileri hem de huzurlu bir kaçış arayanları barındırmaktadır. Yemyeşil yeşillikler ve Ege Denizi'nin davetkar suları ile çevrili marina, rahatlama ve yenilenme için bir cennet sunmaktadır. Teos Marina, küçük teknelerden daha büyük gemilere kadar geniş bir yat yelpazesini barındırmaktadır. Marina, farklı tercihlere uygun çeşitli bağlama seçenekleri sunmaktadır. Teos Marina, ziyaretçilerinin ihtiyaçlarını karşılamak için kapsamlı bir hizmet yelpazesi sunmaktadır. Bu hizmetler arasında tekne bakımı, yakıt ve su tedariki ve teknik destek bulunmaktadır.

Teos Antik Kenti

Teos Antik Kenti, İzmir ilinin Seferihisar ilçesine bağlı Sığacık Mahallesi'nde bulunan bir antik kenttir. İzmir'in yaklaşık 60 km güneybatısında yer almaktadır. Teos Antik Kenti, günümüzde önemli bir arkeolojik sit alanıdır. Kentte, tiyatro, agora, tapınak, hamam, çeşme ve diğer tarihi yapılar bulunmaktadır. Teos Antik Kenti'nin en önemli yapılarından biri, MÖ 3. yüzyılda inşa edilen tiyatrodur. Tiyatro, 14.000 kişilik kapasiteye sahiptir ve Ege Bölgesi'nin en büyük tiyatrolarından biridir.

Ekmeksiz Plajı

Ekmeksiz Plajı, İzmir ilinin Seferihisar ilçesinde bulunan bir plajdır. Plaj, Sığacık Kalesi'nin hemen yanında yer almaktadır. Ekmeksiz Plajı, Ege Denizi'nin turkuaz suları ve bembeyaz kumları ile ünlüdür.

Seferihisar Mandalinası

Seferihisar Mandalinası, İzmir ilinin Seferihisar ilçesinde yetişen bir mandalina çeşididir. Mandalina, narenciyelilerden turuncgil familyasına ait bir meyvedir. Seferihisar Mandalinası, ince ve pürüzsüz kabuğa sahip olması, ince dilim zarı, basıklığı göstermesi ve kendine özgü tat ve aroması nedeniyle dünyanın en kaliteli mandalinalarından biri olarak kabul edilmektedir. Seferihisar Mandalinası, Ege Denizi'nin iklim koşulları ve Seferihisar'ın zengin toprak yapısı sayesinde yetişir. Mandalinalar, ekim ayından itibaren hasat edilmeye başlanır.

Gümüldür Mandalinası

Gümüldür Mandalinası, coğrafi işaret tescili almış bir üründür. Bu, Gümüldür Mandalinasının sadece Gümüldür ilçesinde yetişen ve belirli özellikleri taşıyan mandalinalar için kullanılabileceğini göstermektedir. Gümüldür Mandalinası, Türkiye'nin önemli ihracat ürünleri arasında yer almaktadır. Mandalinalar, başta Avrupa ülkeleri olmak üzere dünyanın birçok ülkesine ihraç edilmektedir.

6. MEKANSAL YAPIYA İLİŞKİN ANALİZLER

Yapılan çalışmada çalışma alanının konumu, yıllara göre makroform değişimi, ulaşım ağları şeması, turizm rotası gösterilmiştir. Yerleşim yerleri; Alanın Türkiye üzerindeki konumu, Ege Bölgesi üzerindeki konumu Photoshop programı ile yapılmış, çalışma alanı sınırları derste verilen altlıkla pafta üzerine yapılmıştır. Yıllara göre makroform analizinde (1993, 2003, 2013,2023 yılları) yerleşim yerleri; 1993 yılında kent merkezi olarak bilinen Seferihisar merkezi bölgesinde konut ve ticaret gruplarının yoğunlaştığı görülmekte, 2003 yılında batı-güney batı yönünde kent makroformun saçaklandığı görülmekte, 2023 yılında ise kentin batı yönünde gelişim gösterdiği pafta üzerinde gösterilmiştir. Alanın turizm rotasında turistik potansiyeli yüksek olan ve tanınırlığı fazla olan turistik bölgeler ele alınmış, kent merkezine uzaklıkları belirtilmiş ve yol güzergahı gösterilmiştir. Teos Antik Kenti,Klophon Antik Kenti,Notion Antik Kenti,Kloros Antik Kenti, Lebedos Antik Kenti kentteki önemli turizm ve tarihi odak olarak belirlenmiştir. Alanın ulaşım ağları şemasında karayolu güzergahı, hava yolu güzergahı ve demir yolu güzergahı, havalimanı gösterilmiştir.

7. YERLEŞEBİLİRLİK ANALİZİ VE DİĞER ANALİZLER

Yerleşilebilirlik Analizi

Planlamada sürdürülebilirlik çerçevesinde koruma ve kullanma muvazenesine bağlı olarak yerleşilebilirlik analizi yapılmaktadır. Yerleşilebilir alanların tespit edilmesi için ekolojik ve doğal kaynaklar ile ekolojik doğal risk alanlarının dışında bulunan alanlar incelenmektedir. Doğal eşikler dahilinde kanunlar tarafından belirtilen yerleşilemez korunacak bölgeler belirlenir. Yapay eşiklerin çakıştırılması ile kentsel yerleşim ve gelişim alanları belirlenir. Bu alanlar nüfus ve sektörel gösterim, mevcut planlar, yerleşmelerde belirlenen roller vizyonların gelişme altlığın oluşturmaktadır.

YERLEŞİLEBİLİR ALAN

Her türlü sosyo-ekonomik faaliyetler için kentsel alanların bulunduğu, yerleşim için uygun arazilerdir. Eğimin %0-5 arası olan ve 7-8. Sınıf tarım alanlarından oluşmaktadır.

KISMEN YERLEŞİLEBİLİR ALAN

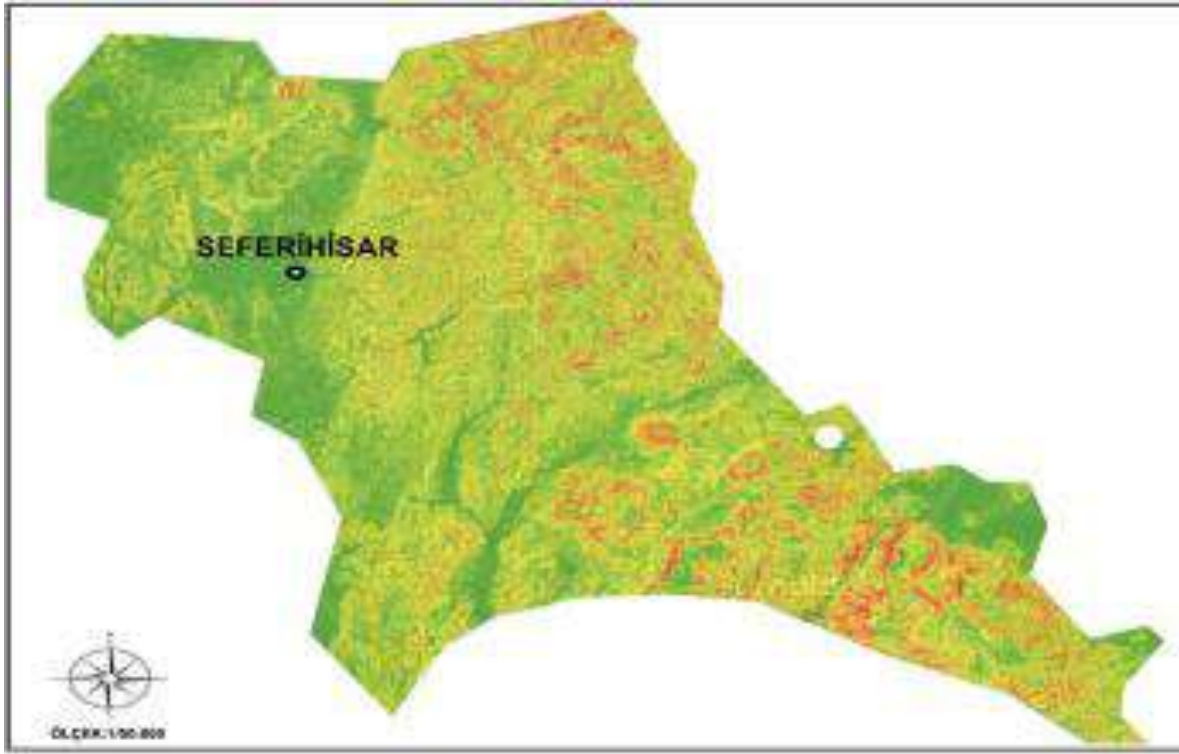
Yerleşime ve ulaşımına sınırlı, kireçsiz kahverengi toprak, kahverengi orman toprağı ve kırmızı Akdeniz topraklarının olduğu, eğim %5-15 arası olan ve 4-6. Sınıf tarım alanlarının bulunduğu arazilerdir.

YERLEŞİLEMEZ ALAN

Orman, mera, kayalık alanlar ve sit alanlarından oluşmaktadır. Barajların ve derelerin bulunduğu, olası sel ve taşkın riskinin bulunduğu alanlardır. Fay hattı ve fay hattı koruma bandının olduğu, eğim %15 ve üstü olan alanlardır. Özel tedbirler almadan ve işlemler uygulanmadan tarım yapılabilen, toprağın derin olduğu, kolay işlenebilen, erozyon tehlikesinin olmadığı, oldukça verimli 1-3. Sınıf tarım arazileri de yerleşilemez alanlar içerisinde yer almaktadır.

EĞİM

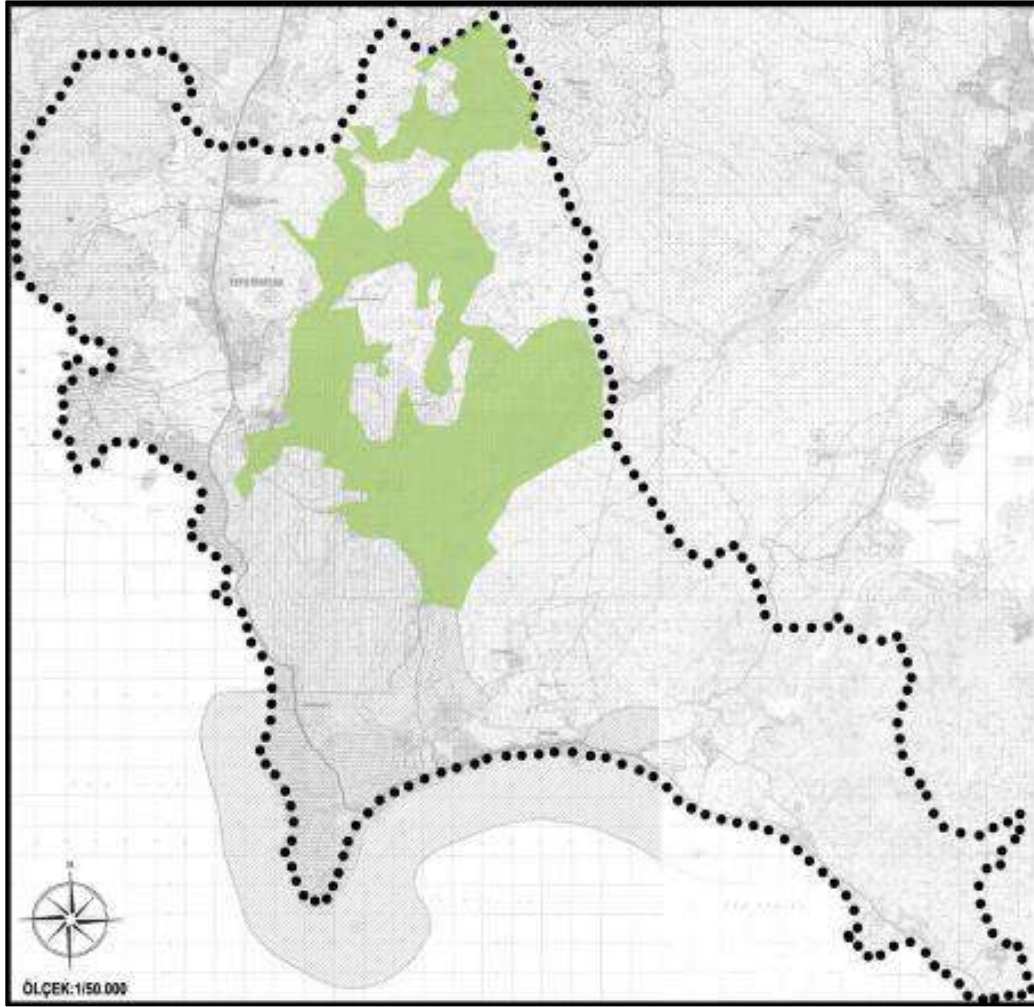
Alanın eğim değerleri %0-5, %5-15 ve %15 ve üstü eğim oranlarına sahiptir. Eğim yerleşilebilirlikte temel faktörlerin başında gelir. Eğimin yüksek olduğu bölgelerde yerleşim alanları, eğimin az olduğu bölgelerdeki yerleşim alanlarından daha azdır. Seferihisar ve Menderes ilçeleri yoğunluklu olarak dağlık alanlardan oluştuğu Şekil 2 de gösterilmektedir.

Şekil 40: Seferihisar ve Menderes İlçelerinin Eğim Analizi [SBP 301 Stüdyo 5 Kapsamında Oluşturulmuştur.]

TARIM ARAZİLERİ

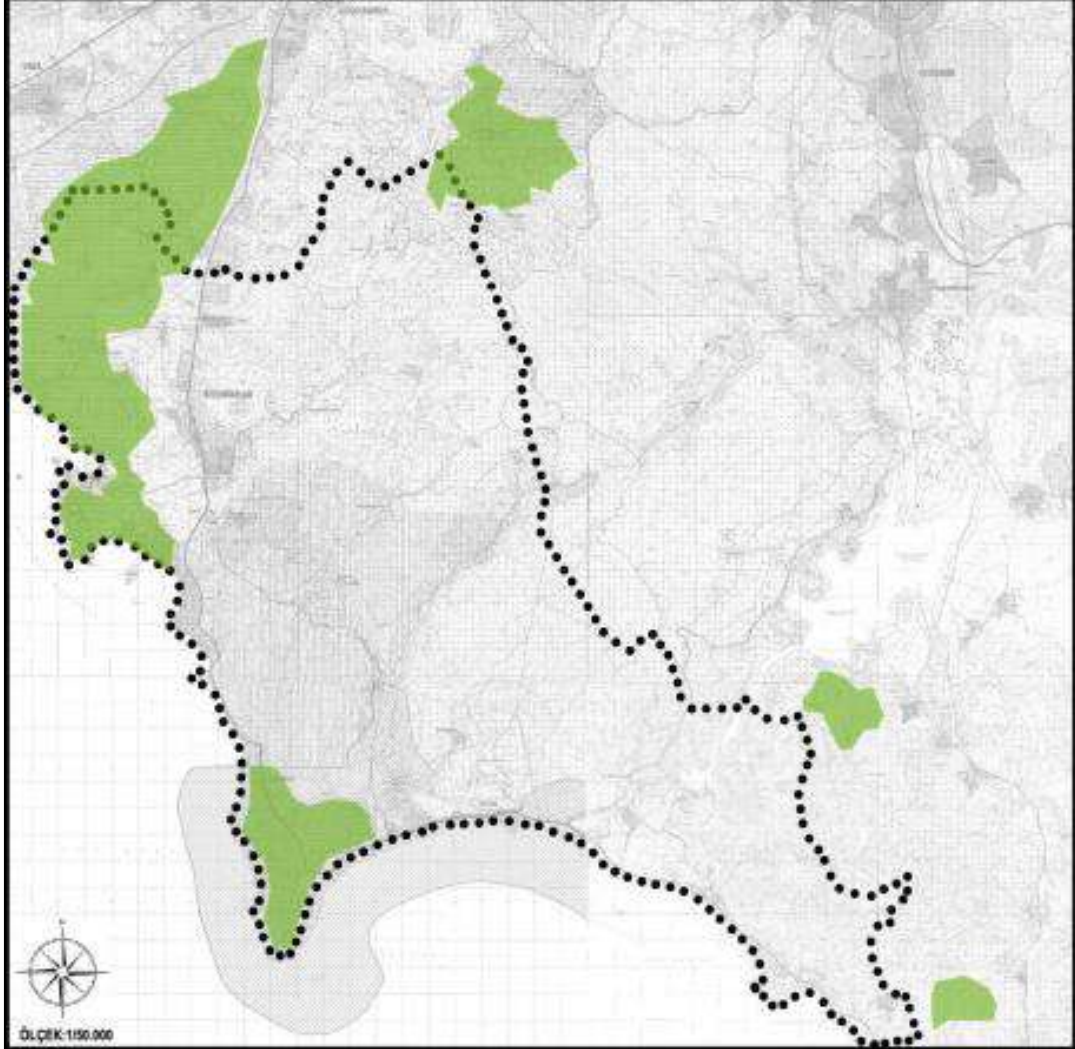
Yerleşilebilirlik analizi; tarım alanlarının sınıflandırılmasına dikkat edilerek oluşturuldu. 1-3. Sınıf tarım arazilerinde yerleşilebilirlik olmazken, 4-6.Sınıf tarım arazileri kısmen yerleşilebilir alan olarak gösterilmiştir. 6 ve üstü tarım arazileri ise yerleşilebilirlik olarak kabul edilebilir.

Şekil 41: Seferihisar ve Menderes İlçelerinin Tarım Arazileri [SBP 301 Stüdyo 5 Kapsamında Oluşturulmuştur.]

SİT ALANLARI

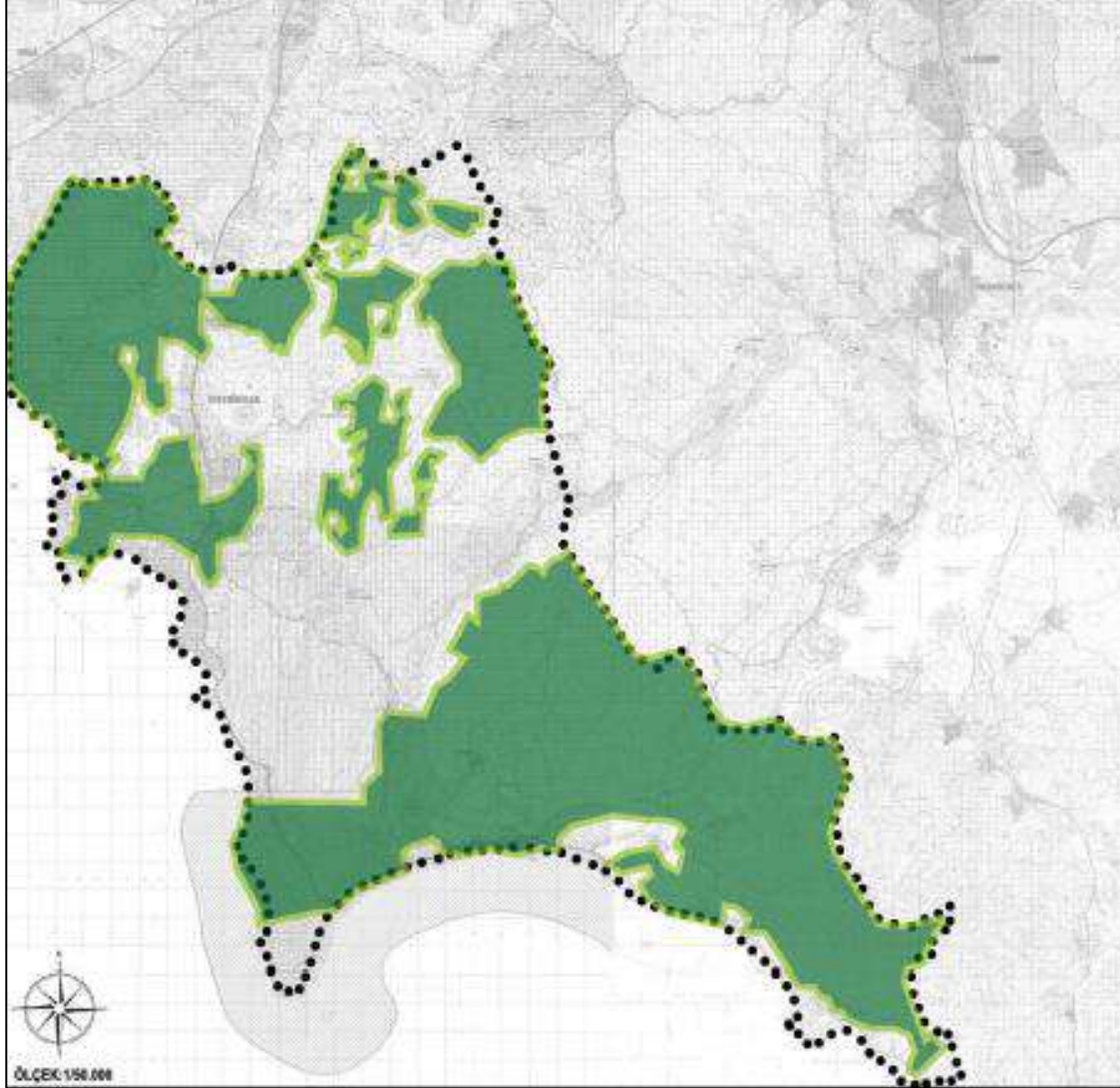
Seferihisar ilçesindeki sit alanları daha çok Sığacık Körfezi ve çevresinde yoğunlaşmaktadır. Menderes ilçesindeki sit alanları ise Menderes Nehri Deltası ve Efes Antik Kenti çevresinde yoğunlaşmaktadır. Alanda bulunan sit alanları 1. Ve 2. Derece sit alanlarından olduğu için yerleşilemez alanlar içerisinde yer alıyor.

Şekil 42: Seferihisar ve Menderes İlçelerindeki Sit Alanları [SBP 301 Stüdyo 5 Kapsamında Oluşturulmuştur.]

ORMAN ALANLARI

Yerleşilemez alanların büyük bir bölümü ormanlardan oluşmaktadır. Yerleşilemez alan olan ormanlar, insanların yaşamını sürdürebilmesi için gerekli olan en önemli doğal kaynaklardan biridir. Bu nedenle, ormanların korunması ve gelecek nesillere aktarılması büyük önem taşımaktadır.

Şekil 43: Seferihisar ve Menderes İlçelerindeki Orman Alanları [SBP 301 Stüdyo 5 Kapsamında Oluşturulmuştur.]

FAY HATLARI

Alan içerisinde geçen 3 adet fay hattı bulunmaktadır. Seferihisar Fayı: Seferihisar açıklarından başlayarak Güzelbahçe'ye kadar uzanan bir fay hattıdır. İzmir'in en önemli deprem riski oluşturma potansiyeline sahip faylarından biridir. Seferihisar fayının deprem riski, fayın uzunluğu, geçmişte meydana gelen depremler ve fayın geçtiği bölgelerdeki yerleşim yoğunluğu gibi faktörlerden kaynaklanmaktadır. [M-URL-28] Gümüldür Fayı: Gümüldür' den başlayarak Özdere' ye kadar uzanan bir fay hattı. Gümüldür fayı, özellikle Gümüldür ve Özdere beldeleri için büyük bir risk oluşturmaktadır. Bu beldelerde, fayın yakınında yoğun bir yerleşim bulunmaktadır. [URL-29] Tuzla Fayı: Seferihisar' dan başlayarak konak a kadar uzanan İzmir'in en önemli deprem riski oluşturma potansiyeline sahip faylarından biridir. [M-URL-30]

Şekil 44: İzmir'den Geçen Fay Hatları [M-URL-30]

8. KIYI MORFOLOJİSİ ANALİZİ

Seferihisar, Türkiye'nin İzmir ilinde bulunan bir ilçedir. İlçe, Ege Denizi kıyısında yer almaktadır. Menderes ilçesinin Özdere ve Gümüldür mahalleri de Seferihisar ilçesinin güneydoğusunda yer almaktadır. Çalışma alanı içerisinde bulunan sahil şeridi yaklaşık 65 kilometredir. Özdere, Gümüldür mahalleleri ve Seferihisar ilçesinin kıyı morfolojisine bakıldığında kumul-çakıl ve taşlık alanlar olarak 2 tip kıyı özelliği görülmektedir.

Taşlık Alan

Özdere sahilinin küçük bir kısmında 3 .75 kilometrelik, Doğanbey ve Atatürk mahallelerinin sahil kısımlarında 14 kilometrelik ve Sığacık mahallesinde 9 kilometrelik taşlık alan bulunmaktadır. Çalışma alanı sınırları içerisindeki 65 kilometre uzunluğundaki sahil şeridinde yaklaşık olarak 27 km uzunluğunda taşlık alan bulunmaktadır.

Kumul-Çakıl

Alan Kıyı kumları, deniz ve okyanuslara ulaşan kumların kıyıda birikmesi, rüzgârla yığılarak oluşturduğu tepe ve yığıntılardır. Bir sahada birikmiş olan kumların rüzgârın etkisine ve hızına dayalı olarak bir başka yere taşınarak oluşturduğu şekle kumul denir. Kıyı kumlarını besleyen başlıca kaynaklar; deniz akıntıları, kalkerli organik madde kırıntıları, denize ulaşan ve kum taşıyan akarsular oluşturur. Alan sınırları içerisindeki sahil şeridinin yaklaşık 38 kilometrelik kısmı kumul alandan oluşmaktadır. Alan içerisinde bulunan 65 kilometrelik sahil şeridi içerisinde 17 adet mavi bayraklı plaj, 16 adet iskele, 1 adet liman ve 1 adet balıkçı barınağı bulunmaktadır.

Mavi Bayraklı Plajlar

Seferihisar'da mavi bayraklı plajlar bulunmaktadır. 2023 yılı itibarıyla Seferihisar'da 9 mavi bayraklı plaj bulunmaktadır. [M-URL-31] Bu plajlar şunlardır:

- Büyük Akkum Plajı
- İztur Sertur Halk Plajı
- Gemisuyu Mevkii Halk Plajı
- Bahadır Mevkii Halk Plajı
- Ömür Beldesi Halk Plajı
- Sakızağacı Mevkii Halk Plajı
- Havacılar Sitesi Halk Plajı
- Bengiler Mahallesi Halk Plajı

2023 yılı itibarıyla Özdere ‘de 3, Gümüldür ‘de ise 4 mavi bayraklı plaj bulunmaktadır. [M-URL-32]

Özdere ‘deki mavi bayraklı plajlar şunlardır:

- Özdere Çukuraltı Halk Plajı
- Özdere Altinkum Halk Plajı
- Özdere Altınova Halk Plajı Gümüldür’ deki mavi bayraklı plajlar şunlardır:
- Gümüldür Halk Plajı
- Gümüldür Altinkum Halk Plajı
- Gümüldür Sahilkent Halk Plajı
- Gümüldür Göcek Halk Plajı

İskeleler

Alan sınırları içerisinde 16 adet iskele bulunmaktadır. Bu iskelelerin bir kısmı Özdere sahilinde yoğunluk göstermektedir. [M-URL -33]

Liman

Seferihisar Yat Limanı, Seferihisar’ın turistik bölgesi Sığacık’ta bulunmaktadır. Liman, 400 yat kapasitesine sahip olup, 12 metre derinliğe kadar teknelerin yanaşmasına imkân sağlamaktadır. [M-URL-34]

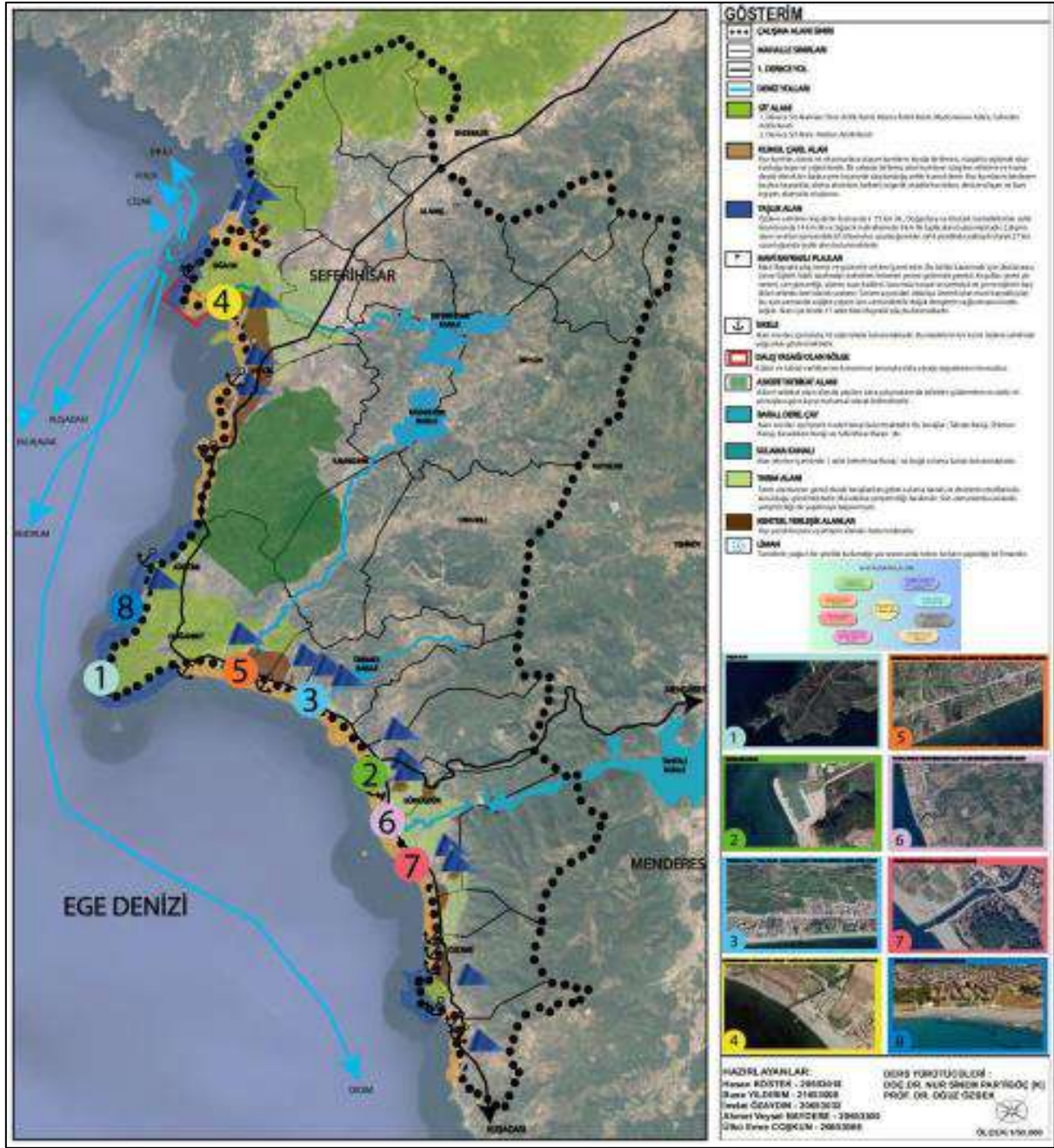
Seferihisar Yat Limanı, ilçenin turizm potansiyelini önemli ölçüde artırmaktadır. Liman, Seferihisar’ın hem ticari hem de turizm faaliyetlerini desteklemektedir. Liman üzerinden Dikili, Foça, Çeşme, Kuşadası, Yalıkavak, Bodrum ve Didim gibi turistik bölgelere tekne turları düzenlenmektedir.

Balıkçı Barınağı

Gümüldür Balıkçı Barınağı, yaklaşık 65 tekne kapasitesine sahiptir. Barınakta, teknelerin bağlanması, bakımı ve onarımı için gerekli tüm tesisler bulunmaktadır. Ayrıca, barınakta, balıkçıların taze tuttıkları balıkları satın alabilecekleri bir balıkçı pazarı bulunmaktadır. Barınak, Gümüldür’ ün balıkçılarına gelir kapısı sağlamaktadır. Ayrıca, Gümüldür ‘ün turizm potansiyelini artırarak, beldenin ekonomik kalkınmasına katkı sağlamaktadır. [M-URL-35]

Dalış Yasağı Olan Bölge

Teos Antik Kenti ve çevresinde kültür ve tabiat varlıklarının korunması amacıyla dalış yasağı uygulaması mevcuttur. Teos Antik Kenti, Seferihisar’ın önemli bir tarihi ve kültürel mirasıdır. Bu nedenle, kentin yakınında dalış yapmak, kentin tarihi kalıntılarına zarar verebilmektedir. [M-URL-36]

Şekil 45: Seferihisar ve Menderes İlçelerinin Kıyı Morfolojisi [SBP 301 Stüdyo 5 Kapsamında Oluşturulmuştur.]

9. GZFT ANALİZİ

GÜÇLÜ YÖNLER

Turistik işletmeler ve tesislerin olması ve gelen turistlerin bu tesislerde güzel vakit geçirebilmesi.
Doğal güzellikleri sayesinde yurt dışından ve diğer şehirlerden turistlerinin gelmesiyle turizm sektörünün canlanması.
Kuşadası'ndaki limana büyük tur gemileri gelmesi ve bunun sayesinde turizm sektörünün canlanması.
Sahil şeridinin denize girilmeye uygun olması ve turistlerin denize girmek için bölgeye gelmesi.
Menderes ve Seferihisar'da verimli tarım alanları olması.
Bölgede Küçük Menderes gibi birçok su kaynağının mevcut olması ve tarımda yeterli sulama yapılması.
Seferihisar ve Mendereste üretilen mandalina, zeytinyağı gibi tarım ürünlerinin bölgeye ticari gelir sağlaması.
Sezonluk çalışanlar gelmesi sayesinde istihdamın oluşması.
Organize sanayi bölgesine yakın olması.
Turizm bölgesi olması sayesinde yabancı ve yerli turistlerin gelmesiyle turizm sektöründen gelir sağlanması.
İzmir merkeze ulaşımın İZBAN ve şehir otobüsleri ile kolay erişimin olması.
Kuşadası limanı sayesinde bölgeye deniz ulaşımının sağlanması.
Selçuk ve Mendereste demir yolu ulaşımı sağlanması.
Adnan menderes havaalanı ile hava ulaşımı sağlanması.

ZAYIF YÖNLER

Mevcut turizm potansiyelinin yeterince değerlendirilememesi.
Turizm sektörüne yeterli yatırımın yapılmaması.
Sahil bölgesindeki eski çevre düzeni planında planın arsa sahibinin tercihine göre yapılması ve turizm sektörünün gelişebileceği yerlere konut yapılması.
Eğlence mekanlarının yetersiz olmasından dolayı genç turistlerin çok tercih etmemesi.
Kurumların altyapı söz konusu olduğunda iş birliğinin zayıf olması.
Sağlık hizmetlerinin yetersiz kalması. Sağlık sorunu yaşayanların çevre bölgelere sağlık için gitmek zorunda kalması.
Kamu kuruluşları arasındaki koordinasyonun yetersiz olması.
Sezonda nüfusun çok fazla sayıda artması ve altyapının nüfusa yetersiz kalması.
Dolmuş ve izbanın sadece belirli saatlerde gelmesi, ara da zaman farkının merkeze göre fazla olması.
Verimli tarım arazilerinin üstüne hobi bahçeleri yapılmasıyla verimli tarım alanlarının kullanılamaması.

Turizm bölgesi olmasından dolayı kiraların yüksek olmasından dolayı esnafların ayakta kalmakta zorluk çekmesi.
Esnaflar fiyatları döviz bazında belirlediği için yerel halkın maddi açıdan zorlanması.
Konut fiyatlarında fahiş fiyat artışı.

FIRSATLAR

Bölgede organik tarım geliştirme fırsatı.
Sera üretimine uygun olup geliştirme fırsatı.
Organik ürünlerin gün geçtikçe daha değerli olması.
Bölgede avokado üreticiliğini artırma fırsatı.
Organik ürünlerin tanıtımının artırılarak daha çok turist çekme fırsatı.
Doğa koruma alanları bölgenin kimliği olarak tanıtılıyor olması.
Sahil yolu düzenlenerek sosyal açıdan gelişme fırsatı.
Turizm sektörünün gelişmeye uygun olması.
Gençlere hitap eden yerler açılarak genç turistlerinde ilgisini çekme fırsatı.
Bölgenin güneşli gün sayısı ve rüzgarının yeterli olması ve bunların yenilenebilir enerji üretimine olanak sunması.
El yapımı ürünlerinde pazarlama reklamları yapılarak geliştirme fırsatı
Balıkçılık sektörünün geliştirilme fırsatı.
Bazı ticari fonksiyonların değiştirilmesi ile ticaret aksı oluşturularak canlandırma fırsatı.

TEHDİTLER

Tarım alanlarına yapılan hobi bahçelerinin giderek artması.
Atıkların tarım alanlarına zarar vermesi.
Tarım alanlarının yeterince korunamaması.
Organik ürünlerin halk tarafından bilinirliğinin düşük olması.
Deniz yolu üzerinden kaçak mülteci gelmesiyle bölgeye gelen turistlerin tedirgin olması.
Çevresindeki Çeşme, Kuşadası gibi bölgelerin arasında daha az bilinir olması.
Yabancı gezi turlarının, yerli turizm turlarının önüne geçerek turizm TÜRK turizm sektörüne zarar vermesi.
Doğal alanların halk tarafından bilinirliğinin düşük olması.
Yeni yapıların dağlık bölgeye baskı oluşturması.
Plansız yapılaşmanın doğal çevreye tehdit oluşturması.
Balık çiftliklerinin doğal çevreyi kirletmesi.

Tesislerin denize atık dökmesi.
Sanayi bölgelerinin sit alanlarından dolayı büyümemesi.
Sezon dışındaki zamanda işsizliğin artması.
Sezon dışında esnafların masraflarını karşılamada zorlanması.
Alanın birinci derece deprem bölgesinde olması.
Denize sıfır binaların tsunami riski taşıması.
Afet toplanma alanlarına erişilebilirliğin zor olması.
Gümüldür ve Özdere’de birer tane toplanma alanı olması ve toplanma alanlarının yetersiz olması

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ÇEVRESEL YAPI

1. KAVRAMSAL AÇIKLAMALAR

AFET HAZIRLIĞI: Doğal afetler, teknolojik kazalar veya insan kaynaklı olaylar gibi beklenmedik durumlar karşısında bireylerin, toplulukların ve kuruluşların etkili bir şekilde tepki verebilmesi için alınan önlemleri ifade eder. Afet hazırlığı, felaket anında can ve mal kayıplarını en aza indirmeyi, acil yardım ve kurtarma operasyonlarını etkin bir şekilde yürütmeyi ve topluluğun daha hızlı bir şekilde normal yaşam düzenine dönmelerini sağlamayı amaçlar. Afet hazırlığı, afetin etkilerini en aza indirmek ve toplulukların daha dirençli hale gelmesini sağlamak amacıyla uzun vadeli bir süreçtir. Bu, bireylerin, toplulukların ve devletlerin iş birliği içinde çalışmalarını gerektirir. Bu tür hazırlık, afet durumlarında hızlı, koordineli ve etkili bir tepki sağlamak için önemlidir. [Ç-URL1]

ARAZİ BOZULUMU MODELİ: Dünya genelinde en önemli çevresel problemlerin başında şüphesiz arazi bozulumu gelmektedir. ‘Küresel İklim Değişikliği’ ve artan insan baskısı ile birlikte erozyon, kuraklık, arazi bozulumu ve çölleşme gibi çevresel sorunlar hızlanarak artmıştır. Genellikle arazi kullanımı değişiklikleri, insan faaliyetleri, iklim değişiklikleri ve doğal süreçler gibi etmenlerin bir arazinin kalitesi üzerindeki etkilerini analiz etmeye yönelik bir modelleme yaklaşımını ifade eder. Arazi bozulumu modelleri, bu faktörlerin bir bölgedeki arazi kalitesi üzerindeki etkilerini simüle etmek ve analiz etmek için bilgisayar tabanlı simülasyon ve veri analizi yöntemlerini kullanır. [Ç-URL2]

BİYOÇEŞİTLİLİK: Biyolojik çeşitlilik, bir ekosistem, habitat veya genellikle bir bölge içinde bulunan canlı organizmaların genetik çeşitlilik, tür çeşitliliği ve ekosistem çeşitliliği olarak tanımlanan bir kavramdır. Bu çeşitlilik, dünya üzerindeki tüm yaşam formlarını, bitkileri, hayvanları, mikroorganizmaları ve genetik kaynakları içerir. Biyoçeşitlilik, doğal ekosistemlerin sağlığı, dayanıklılığı ve sürdürülebilirliği için kritik öneme sahiptir. Ekosistemlerin insanlığın refahı için gerekli olan yaşam destek sürecini sürdürebilme yeteneğinin ve sağlıklı çevrenin bir göstergesidir. İklim değişikliği, kirlenme ve kaynakların aşırı ve sürdürülebilir olmayan kullanımı, geçen yüzyılda biyolojik çeşitliliği çok ciddi bir biçimde tahrip etmiş ve bu durum insan yaşamını tehdit eder duruma gelmiştir. [Ç-URL3]

ÇARPIK KENTLEŞME: Şehirlerin herhangi bir denetim gücü olmadan ve plansız olarak rastgele ve her türlü planlamadan uzak bir biçimde büyümesidir. Herhangi bir estetik kaygı gözetilmeden, insanların doğal ihtiyaçları dikkate alınmadan ve mevcut tarihi dokunun korunması düşünülmeyen gerçekleşen bu kentleşme türü mevcut yerleşim birimlerinin tarihsel, kültürel ve doğal kaynaklarının tahrip olmasına veya yol açmasına sebebiyet vermektedir. [Ç-URL4]

ÇEVRESEL DAYANIKLILIK: Bir sistem, topluluk veya bireyin çevresel değişkenlere ve streslere karşı direnç gösterme ve bu değişkenlere uyum sağlama yeteneğini ifade eder. Bu kavram genellikle ekosistemler, şehirler, organizasyonlar veya toplumlar gibi çeşitli düzeylerde kullanılabilir. Çevresel dayanıklılık aynı zamanda bir topluluk veya organizasyonun bu değişkenlere karşı uygun politika, planlama ve yönetim stratejilerini benimsemesini, kaynakları sürdürülebilir bir şekilde kullanmasını ve çevresel etkileri en aza indirme amacını içerir. Bu, uzun vadeli bir perspektifte çevresel dengenin korunmasını ve toplumların gelecekteki çevresel değişkenlere daha iyi uyum sağlayabilmesini sağlamayı hedefler. [Ç-URL5]

DİKEY BAHÇE: Genellikle duvarlar, binalar veya özel yapılar gibi dikey yüzeylere yerleştirilen bitki örtüsüdür. Bu tasarım, sınırlı arazi kullanımı olan kentsel alanlarda yeşil alan yaratma, estetik katma ve çevresel faydalar sağlama amacını taşır. Dikey bahçeler aynı zamanda "duvar bahçeciliği" veya "dikey bahçecilik" olarak da adlandırılır. [Ç-URL6]

DİRİ FAY: Diri fay veya Aktif fay, tarihsel dönemde deprem oluşturmuş olan tüm faylara verilen isim. Yer kabuğundaki çeşitli ölçekteki kayma yüzeyleri, (üzerinde deprem gerçekleşen ve hareket eden iki levha ya da levhacık arasındaki ara yüzey) fay olarak adlandırılır. [Ç-URL7]

EKOLOJİK DENGİ: Bir ekosistemdeki türler arasındaki ilişkilerin ve kaynakların kullanımının, doğal bir denge içinde gerçekleştiği durumu ifade eder. Bu denge, ekosistemde bulunan organizmaların, bitki örtüsünün, su kaynaklarının ve diğer faktörlerin birbirleriyle uyum içinde yaşamasını ve ekosistemdeki çeşitli popülasyonların sayılarının ve davranışlarının birbirine bağlı olduğu bir durumu kapsar. [Ç-URL8]

EKONOMİK KALKINMA VE ÇEVRE KORUMA ARASINDAKİ: İlişki kompleks ve çok yönlüdür. Bu iki konsept genellikle birbirleriyle çatışan hedefler olarak algılanabilir, ancak sürdürülebilir kalkınma yaklaşımı, ekonomik büyüme ile çevre koruma arasında denge kurmayı amaçlar. [Ç-URL9]

ENDÜSTRİYEL EMİSYONLAR: Endüstriyel faaliyetlerin sonucu olarak atmosfere salınan gazlar, partikül maddeler ve diğer kirleticileri ifade eder. Bu tür emisyonlar genellikle enerji üretimi, imalat işlemleri, kimyasal üretim, taşımacılık ve diğer endüstriyel süreçler sırasında ortaya çıkar. Endüstriyel emisyonlar, hava kalitesini etkileyebilir, çevresel sorunlara neden olabilir ve iklim değişikliğine katkıda bulunabilir. Endüstriyel emisyonlar, çevre üzerindeki etkilerini en aza indirmek ve hava, su ve toprak kalitesini korumak için çeşitli emisyon kontrol stratejileri ile yönetilmelidir. Bu stratejiler arasında daha temiz teknolojilerin benimsenmesi, enerji verimliliği önlemlerinin uygulanması, düzenleyici standartların izlenmesi ve atık yönetimi önlemleri yer alabilir. Bu, sürdürülebilir endüstriyel uygulamaların benimsenmesi ve çevresel etkilerin azaltılması için önemlidir. [Ç-URL10]

ENERJİ VERİMLİLİĞİ: Belirli bir hizmet, ürün veya sistem için harcanan enerji miktarını azaltma yeteneği olarak tanımlanır. Bu kavram, daha az enerji kullanarak aynı veya daha fazla çıktı elde etme hedefini taşır ve

çeşitli sektörlerde, binalarda, ulaştırma sistemlerinde, endüstride ve enerji üretiminde uygulanabilir. [Ç-URL11]

GÜRÜLTÜ KİRLİLİĞİ: Çevredeki istenmeyen, rahatsız edici veya zararlı sesleri ifade eden bir terimdir. Bu sesler genellikle insanlar, hayvanlar veya doğal ses ortamının normal işleyişini bozabilir. Gürültü kirliliği, yoğun şehirler, endüstri bölgeleri, ulaşım güzergahları ve diğer insan faaliyetlerinin yoğun olduğu alanlarda yaygın olarak görülür. Gürültü kirliliği, çeşitli sağlık sorunlarına, uykusuzluğa, stres ve odaklanma zorluklarına neden olabilir ve genel yaşam kalitesini düşürebilir. [Ç-URL12]

KÜRESEL KARBON BİRİKİMİ: Dünya genelindeki karbonun çeşitli kaynaklardan atmosfere salınmasını ve çeşitli karbon depolama alanlarına girmesini ifade eder. Karbon, atmosferdeki karbon dioksit (CO₂) formunda bulunur ve bu, iklim dliği ile doğrudan ilişkilidir. Küresel karbon birikimi, insan etkisi ve doğal süreçler aracılığıyla atmosferdeki karbon döngüsünün değişmesini ve karbonun birikimini ifade eder. [Ç-URL13]

HAVA KALİTESİ: Atmosferde bulunan çeşitli kirleticilerin ve partikül maddelerin miktarı ve türüne bağlı olarak belirlenen bir ölçüdür. Hava kalitesi, insan sağlığı, ekosistemler ve genel çevre üzerindeki etkileri değerlendirmek için kullanılır. Temel olarak, temiz ve sağlıklı bir çevrede soluduğumuz hava olarak tanımlanabilir. [Ç-URL14]

IŞIK KİRLİLİĞİ: Gece gökyüzündeki doğal karanlık ortamın yapay ışıklar nedeniyle bozulması durumunu ifade eden bir terimdir. Bu kirlilik, şehirlerde ve diğer yerleşim alanlarında yaygın olan fazla, gereksiz veya kötü yönlendirilmiş aydınlatma nedeniyle ortaya çıkar. Aşırı ışık, gökyüzündeki yıldızları ve diğer gök cisimlerini görmeyi zorlaştırırken, çevresel etkileri de beraberinde getirebilir. Iç terimi, şehir planlama bölümünde genellikle şehirlerdeki ve kentsel alanlardaki geceleyin meydana gelen çeşitli doğal ve yapay süreçleri ifade eder. Bu terim, geceleri çevresel koşulların nasıl değiştiğini, geceleyin gerçekleşen ekosistem süreçlerini ve kentsel alanlardaki ışık kirliliğinin etkilerini kapsar. [Ç-URL5]

İSTİLACI TÜRLER: Yabancı türler, doğal olarak bulundukları bölgelerin dışına insan etkisiyle veya diğer yollarla giren ve bu yeni ortamlarda hızla yayılarak yerel ekosistemlere zarar verebilen organizmalardır. Bu türler, genellikle ekosistemdeki doğal dengeleri bozabilir, yerel türlerin yaşam alanlarını ele geçirebilir ve biyolojik çeşitliliği azaltabilirler. İstilacı türler aynı zamanda bitki, hayvan veya mikroorganizma olabilir. [Ç-URL16]

KARBON AYAK İZİ: Bir bireyin, bir kurumun, bir ürünün veya bir etkinliğin, doğrudan ve dolaylı olarak atmosfere saldığı sera gazlarının (çoğunlukla karbon dioksit - CO₂) miktarını ölçen bir metriktir. Bu ölçüm, karbon dioksit emisyonlarından kaynaklanan iklim değişikliği etkilerinin değerlendirilmesine ve bu emisyonların azaltılmasına yönelik çabaların belirlenmesine yardımcı olur. [Ç-URL17]

KENTSEL ISI ADASI: (Urban HeatIsland - UHI), bir şehir veya kentsel alanın çevresindeki kırsal alanlara göre daha yüksek sıcaklık değerlerine sahip olma eğilimini ifade eden bir kavramdır. Bu olgu, genellikle geceleyin daha belirgin hale gelir, çünkü kentsel alanlar daha yavaş bir şekilde soğur ve sıcaklıkları daha uzun süre yüksek kalır. [Ç-URL18]

KENTSEL YEŞİL ÇATILAR: Binaların çatılarına veya teraslarına ekilen bitkiler, çimler, ağaçlar ve diğer bitki örtüsüyle kaplı yapıları ifade eder. Bu yeşil çatılar, kentsel alanlarda çeşitli avantajlar sağlamak üzere tasarlanmıştır. Kentsel yeşil çatılar, geleneksel çatılardan farklı olarak ekolojik ve çevresel faydalar sağlar. [Ç-URL19]

KIYI EROZYONU: Deniz, okyanus veya büyük göller gibi su kütlelerinin kıyı bölgelerindeki toprak, kum, çakıl ve diğer malzemelerin aşınması ve taşınması sürecidir. Bu erozyon genellikle dalga etkisi, gelgitler, akıntılar ve rüzgar gibi doğal süreçler tarafından tetiklenir. İnsan etkisi de kıyı erozyonunu artırabilir, örneğin kıyı geliştirmeleri, kıyıya müdahale, deniz seviyesi yükselmesi ve iklim değişikliği gibi etkenlerle. [Ç-URL20]

KIYI EKOSİSTEMİ: Karasal ve denizel ekosistemlerin birleşim noktasında bulunan ve bu iki ortam arasındaki geçiş bölgelerini kapsayan bir ekosistemdir. Bu alanlar genellikle kara ile deniz arasındaki sınır bölgeleri olarak düşünülür ve oldukça dinamik özelliklere sahiptir. Kıyı ekosistemleri, okyanus, deniz, göl veya nehir gibi su kütlesinden kıyıya kadar uzanan geniş bir alanı içerebilir. [Ç-URL21]

KİLİT EKOLOJİK BÖLGE: Ekolojik açıdan önemli olan ve bir ekosistemi koruma ve sürdürülebilir bir şekilde yönetme açısından kritik bir rol oynayan belirli bir bölgeyi ifade eder. Bu bölgeler genellikle biyolojik çeşitliliği, ekosistem hizmetlerini ve ekosistemler arası etkileşimleri korumak için hayati öneme sahiptir. [Ç-URL22]

KRİTİK HABİTATLAR: Belirli türlerin hayatta kalması ve üremesi için önemli olan ekosistemler veya bölgelerdir. Bu habitatlar, biyoçeşitliliğin sürdürülebilirliği ve ekosistem hizmetlerinin devamı açısından kritik öneme sahiptir. Kritik habitatlar, genellikle belirli türlerin yuva yapma, beslenme, üreme ve diğer önemli yaşam faaliyetlerini sürdürebilmeleri için gereken özel koşulları sağlar. [Ç-URL23]

SUCUL EKOSİSTEM: Suyun ana bileşeni olarak öne çıkan ve içindeki organizmaların ve çevresel faktörlerin etkileşim içinde bulunduğu bir ekosistem türünü ifade eder. Bu ekosistemler, tatlı su (nehirler, göletler, göller), tuzlu su (okyanuslar, denizler) ve tuzlu tatlı su karışımları (lagünler, kıyı bölgeleri) gibi çeşitli su ortamlarını kapsar. [Ç-URL24]

SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE UYGULAMALARI: Doğal kaynakları etkili bir şekilde yönetmeyi, çevresel etkileri azaltmayı ve ekosistemleri sürdürülebilir bir şekilde korumayı amaçlayan çeşitli uygulamalar ve stratejileri içerir. Bu uygulamalar hem bireyler hem de kuruluşlar arasında çevresel sorumluluk bilinci ve sürdürülebilirlik prensiplerine dayanır. [Ç-URL25]

SÜRDÜRÜLEBİLİR TARIM UYGULAMALARI: Gıda üretimini, çevresel etkileri en aza indirmeyi, toprak verimliliğini ve biyoçeşitliliği korumayı, su kaynaklarını etkili bir şekilde yönetmeyi, sosyal ve ekonomik açılardan adil ve etkili bir tarım sistemini benimsemeyi amaçlayan tarım yöntemlerini ifade eder. Sürdürülebilir tarım hem mevcut nesillerin ihtiyaçlarını karşılamayı hem de gelecek nesiller için kaynakları korumayı hedefler. [Ç-URL26]

TARIMSAL PEYZAJ: Tarım alanlarının ve çevresindeki manzaranın, doğal ve kültürel unsurların bir araya geldiği bir kavramdır. Bu terim, tarım faaliyetlerinin, doğal kaynakların yönetimi, ekosistem hizmetleri ve kırsal alanların estetik kalitesi gibi faktörlerle birleşimini ifade eder. Tarımsal peyzaj, sadece tarım üretimi değil, aynı zamanda çevresel sürdürülebilirlik, ekosistem çeşitliliği ve toplumun refahını da içeren geniş bir kapsama sahiptir. [Ç-URL27]

TOPLUM TEMELLİ KORUMA: Doğal kaynakların ve biyolojik çeşitliliğin sürdürülebilir bir şekilde yönetilmesi amacıyla yerel toplulukların aktif bir şekilde katılımını içeren bir koruma stratejisidir. Bu yaklaşım, doğal kaynakların korunması ve sürdürülebilir kullanımı konusunda toplulukların bilgi, deneyim ve karar alma süreçlerine dahil edilmesini vurgular. Toplum temelli koruma, korunan alan yönetiminden orman kaynaklarının sürdürülebilir kullanımına kadar geniş bir yelpazede uygulanabilir. [Ç-URL28]

YENİLENEBİLİR ENERJİ PROJELERİ: Doğal kaynakların sürdürülebilir bir şekilde kullanılmasını ve enerji üretiminde yenilenebilir kaynaklara dayalı çözümlerin benimsenmesini amaçlayan projeleri ifade eder. Bu projeler, fosil yakıtların kullanımını azaltarak çevresel etkileri ve sera gazı emisyonlarını düşürmeyi hedefler. [Ç-URL29]

YEREL EKOSİSTEM: Belirli bir coğrafi bölgede bulunan ve birbirleriyle etkileşim içinde olan canlı organizmalar ile çevrelerini ifade eden bir kavramdır. Bu ekosistemler, belirli bir iklim, bitki örtüsü, toprak tipi ve su kaynakları gibi faktörlere bağlı olarak farklılık gösterebilir. Yerel ekosistemler, bir bölgenin biyolojik çeşitliliğini, ekosistem hizmetlerini ve ekosistem işlevlerini belirleyen önemli unsurlardır. [Ç-URL30]

2.COĞRAFİ KONUM

2.1 İZMİR İLİ COĞRAFİ ÖZELLİKLER

Türkiye’de Ege Bölgesi’nde yer almaktadır. Ülkenin nüfus bakımından en kalabalık üçüncü şehridir. Ekonomik, tarihi ve sosyokültürel açıdan önde gelen şehirlerden biridir. 2019 verilerine göre nüfusu 4367000’dir. Yüzölçümü 11891 kilometre karedir.

Şekil 46: İzmir İli Türkiye Haritasındaki Konumu [Ç-33]

2.2 SEFERİHİSAR İLÇESİ COĞRAFI ÖZELLİKLER

İl merkezine uzaklığı 45km'dir. İlçenin kuzeyinde Urla, kuzeydoğusunda Güzelbahçe ve Karabağlar, doğusunda Menderes İlçeleri, güneyinde ve batısında Ege Denizi bulunmaktadır. İlçe merkezi denizden 5 km içeride bulunmaktadır. İlçenin yüzölçümü 375km²'dir. (*Seferihisar Kaymakamlığı*) İlçenin deniz kıyısında yolcu ve yük taşımacılığına ait bir limanı bulunmazken, Sığacık'ta bir balıkçı barınağı ve 400 yat kapasiteli yat limanı bulunmaktadır. İlçe merkezinin kuruluş yeri deniz seviyesinden 18 m yüksektir. Kent, kuzey-güney yönünde uzanan Kızıldağların (1080 m) batısında, denize inen yamaçlar ve Kocaçay Vadisinin düzlükleri üzerine kurulmuştur. (*Harita Genel Müdürlüğü. 24 Ekim*) Seferihisar (İzmir) bölgesini içine alan çalışma alanında temeli Paleozoyik ve Mesozoyik yaşlı kırıntılı ve karbonatlı kayalar oluşturmaktadır. Urla ve çevresinde, çalışma alanının kuzeyi ile adalarda, kil yönünden zengin ana materyal üzerindeki alçak sekilerde Rendzina Topraklar yer almaktadır. Alüvyon, alüvyon yelpazesi, yamaç molozlarından oluşan Kuvaterner yaşlı taşınmış materyaller üzerinde Alüvyal ve Kolüvyal Topraklar görülmektedir [Ç-34]

Şekil 47: Seferihisar İlçesi İzmir İlindeki Konumu [Ç-34]

2.3 MENDERES İLÇESİ COĞRAFİ ÖZELLİKLER

İzmir'in güneyinde yer alan ilçenin il merkezine uzaklığı 20 km'dir. İlçenin batısında Seferihisar, kuzeyinde Gaziemir ve Karabağlar, kuzeydoğusunda Buca, doğusunda Torbalı, güneydoğusunda Selçuk ilçeleri, güneyinde Ege Denizi bulunmaktadır. İlçenin yüzölçümü 777 km²'dir. [32] Menderes, Ege Denizi'ne kıyısı olan bir ilçedir. Sahilde yer alan bölgelerinde plajlar bulunur. Menderes'in genel topografyası, hafif eğimli düzlükler ve kıyı bölgelerinde daha düşük rakımlı alanlardan oluşur. İç kesimlerde ise hafifçe yükselen tepeler ve küçük vadiler görülür. İlçe genelinde küçük çaplı akarsular bulunur. Ancak, bu akarsular genellikle yaz aylarında kurur ve sınırlı bir su taşıma kapasitesine sahiptir. Menderes'in iklimi genel olarak Akdeniz iklimi özelliklerini taşır. Yazları sıcak ve kurak, kışları ılık ve yağışlı geçer. Yaz aylarında denize girebilecek sıcaklık ve iklim koşulları sağlanır. İlçenin bitki örtüsü genellikle Akdeniz iklimine uygun olarak maki vejetasyonu ile karakterizedir. Bu, çalılar, fundalıklar ve kısa boylu ağaçlarla temsil edilen bir bitki örtüsüdür.

Şekil 48: Menderes İlçesi İzmir İlindeki Konumu [Ç-35]

3. İKLİMSEL VE METEOROLOJİK ANALİZ

Akdeniz iklim kuşağında kalan İzmir'de yazları sıcak ve kurak kışları ılık ve yağışlı geçmektedir. Dağların denize dik uzanması ve ovaların İç Batı Anadolu eşiğine kadar sokulması, denizel etkilerin iç kesimlere kadar yayılmasına olanak vermektedir. Ancak, İl bütününde yükseklik, bakı ve kıyıdan uzaklık gibi fiziksel coğrafya farklılıkları, yağış, sıcaklık ve güneşlenme açısından önemli sayılabilecek iklim farklılıklarına da yol açmaktadır. İl bazında yıllık ortalama sıcaklık, kıyı kesimlerde 14-18 °C arasında değişmektedir. En sıcak aylar Temmuz (27.3 °C) ve Ağustos (27.6 °C), en soğuk aylar ise Ocak (8.6 °C) ve Şubat (9.6 °C)'tır. Yazın kıyı kesiminde sıcaklık, deniz

melteminin (İmbat) etkisiyle iç kesimlere göre 1-2 °C daha düşük olmaktadır. Kış mevsiminde ortalama 7 °C olan sıcaklık zaman zaman kuzey ve kuzeybatıdan sokulan denizel hava kütlesi nedeniyle düşmektedir.

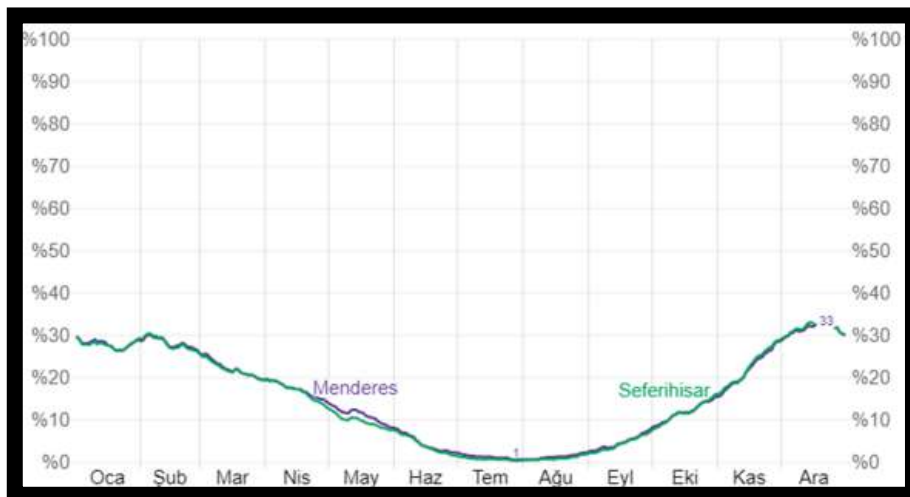
İzmir'de yağışın aylara ve mevsimlere göre dağılımında önemli farklar vardır. İzmir'de yıllık ortalama yağış miktarı 700 mm. olup yıllık yağışın %50'den fazlası kış mevsiminde %40- 45'i ilkbahar ve sonbaharda, %2-4'ü ise yaz aylarında düşmektedir. Kar yağışlı günler sayısı, alçak kesimlerde yok denecek kadar azdır. Yüksek kesimlerde gerek kar yağışlı günler sayısı gerekse karın yerde kalma süresi artmaktadır. Dağlarla çevrilmiş ve bir körfez etrafında kurulmuş olan İzmir kentinde, havadaki nem oranı yüksek olup, en yüksek sıcaklığın kaydedildiği ağustos ayında nem oranı %49'akadaryükselmektedir. Kış aylarında kararsız ve ılık olan rüzgâr, yaz aylarında kararlılık göstermektedir. İzmir'in hâkim rüzgâr yönü güneydoğu ve batıdır. Yıllık ortalama 18.5 °C olan deniz suyu sıcaklığının en düşük olduğu aylar (11°C) ve Şubat (10.7 °C); en yüksek olduğu aylar ise Temmuz ve Ağustos (26.2 °C) dir. [URL31]

Seferihisar ve menderes ilçelerinde Akdeniz iklimine sahip olmasından dolayı kışları yağışlı ve ılıktır. Kış aylarında yağış miktarı daha fazla olup yaz aylarında da etkisini göstermektedir. Yaz ayları (Haziran, Temmuz, Ağustos) sıcak ve kuru geçer, yağış miktarı genellikle düşüktür. Sonbahar ve kış ayları (Eylül'den Mart'a kadar) daha yağışlı geçer. En yüksek yağış miktarları genellikle kış aylarında görülür, ancak genellikle ılıman bir iklim olduğu için kar çok nadirdir.

ORTALAMA GÜNLÜK YAĞIŞ MİKTARI

Ortalama Günlük yağış miktarı en yüksek aralık ayında %33 aylık ortalama yağış miktarı yine aralık ayında 103 mm olarak ölçülmüştür. Seferihisar ve Menderes İlçeleri için ortalama yağış miktarı verileri aşağıdaki grafikte gösterilmiştir.

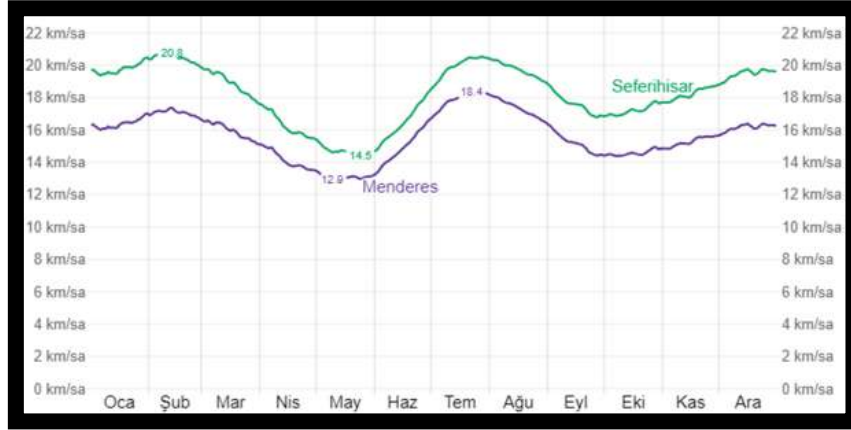
Grafik 1: Ortalama Günlük Yağış Miktarı [Ç-36]

ORTALAMA RÜZGAR HIZI

Seferihisar ilçesi için görülen rüzgâr yönü kuzeyden ve batıdan esmekte olup rüzgâr hızı en yüksek 20.8km/sa olarak ölçülmüştür. Menderes ilçesi için görülen rüzgâr yönü batıdan ve kuzeybatıdan esmekte olup en yüksek rüzgâr hızı 18.4km/sa olarak ölçülmüştür. Seferihisar ve Menderes İlçeleri için ortalama rüzgâr hızı verileri aşağıdaki grafikte gösterilmiştir.

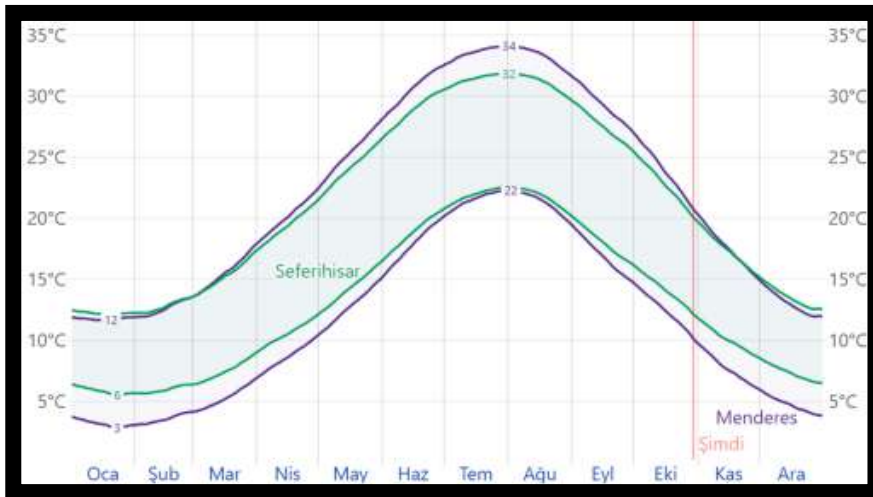
Grafik 2: Ortalama Rüzgâr Hızı Grafiği [Ç-36]

ORTALAMA EN DÜŞÜK VE YÜKSEK SICAKLIK

Yazları temmuz ve ağustos aylarında sıcaklık 34 dereceyi görmektedir. Kış aylarında ise yağışlı ve ılık bir iklime sahiptir. Minimum sıcaklık 3 dereceye kadar düşmektedir.

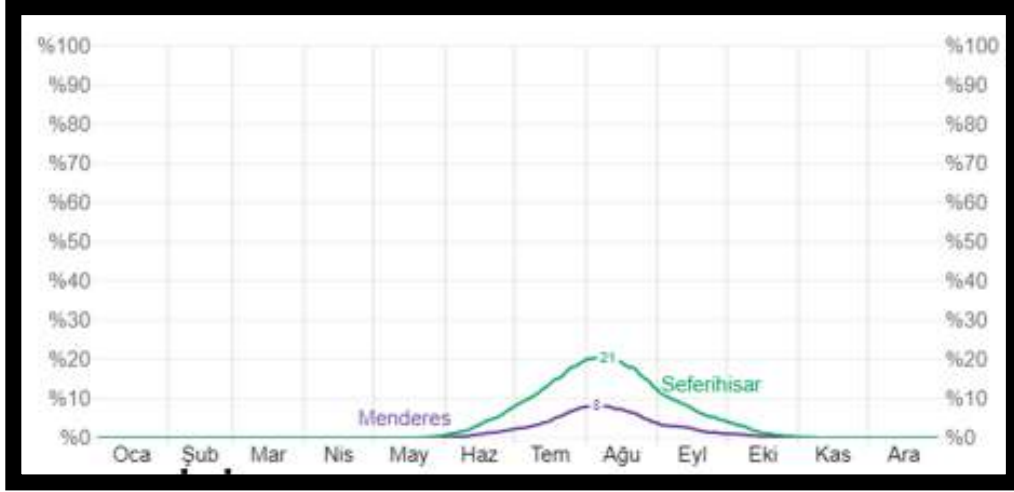
Grafik 3: Ortalama En düşük ve En Yüksek Sıcaklık Grafiği [Ç-36]

ORTALAMA NEM ORANI

Seferihisar ve menderes ilçeleri için nem oranları en yüksek ağustos ayında olup Seferihisar için %22 menderes için %8 olarak ölçülmüştür. Ocak ayından mayıs ayına kadar ve Ekim ayından aralık ayına kadar %0 olarak ölçülmüştür. Ortalama nem oranı aşağıdaki grafikte gösterilmiştir.

Grafik 4: Ortalama Nem Oranı Grafiği [Ç-36]

4. TOPRAK KABİLİYETİ

Seferihisar ve Menderes ilçelerindeki toprak çeşitleri, genel olarak bölgenin topografik özellikleri, iklimi ve doğal bitki örtüsüne bağlı olarak çeşitlilik gösterir. Kireçsiz kahverengi topraklar organik madde içeriği yüksek, kumlu ve tınlı yapıya sahiptir. İklim ve bitki örtüsü etkisiyle oluşur ve genellikle tarım alanlarında bulunur ve Menderesin büyük bir kısmında bu toprak türü görülür. Kahverengi Orman Toprakları ormanlık alanlarda bulunan ağaç yaprakları ve organik malzeme ile zenginleşmiştir. Sıklıkla orman ekosistemlerinde rastlanan bu topraklar, bitki örtüsü ve iklim özelliklerine göre değişiklik gösterir alanda bulunan yeşil alanların yoğun olduğu bölgelerde görülmekte. Kırmızı Kahverengi Akdeniz Toprakları kumlu-tınlı yapısı ve kırmızı renk tonları ile karakterizedir. İlçenin doğu bölgelerinde yaygındır ve genellikle zeytin ağaçları gibi Akdeniz bitki örtüsü ile ilişkilidir. Kolüvyal topraklar genellikle nehir ve dere vadilerinde oluşan alüvyon birikintileridir. Su erozyonu ve taşkınlar sonucu getirilen malzemelerle zenginleşmiştir. Verimli tarım alanları oluşturabilir. Hidroloji analizinde gösterildiği üzere Kolüvyal toprakların bulunduğu bölgelerde çay dere ve mevsimlik akarsu bulunmakta. Çıplak Kayalık ve Molozlar kırmızı kahverengi Akdeniz topraklarından evrim geçirmiş olup, kayalık ve molozdu bölgeleri içerir. Bitki örtüsü bakımından sınırlıdır ve erozyon riski taşır. Alanın büyük bir kısmının kireçsiz ve kahverengi orman topraklarından oluşur sonucuna varabiliriz.

Toprak dağılımını pasta grafik oluşturduğumuzda aşağıdaki gibi bir dağılım sergiliyoruz;

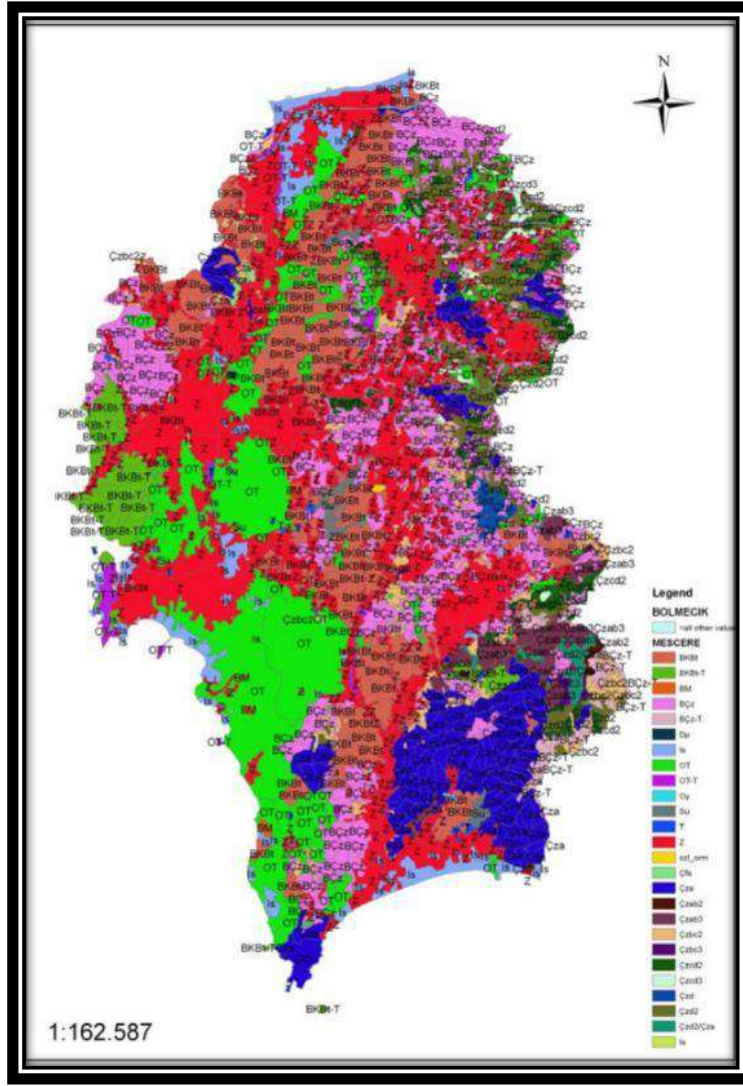
Grafik 5: Toprak Dağılımı Grafiği [SBP 301 Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Oluşturulmuştur.]

Tarım alanlarında verimi yüksek ve işlenebilir toprakların bulunduğu bölgeleri, hangi bölgelerin tarıma daha elverişli olduğunun gözlenmesi bitki ve popülasyonların hangilerinin yetişebileceğini ve yerleşime uygunluk açısından değerlendirmeye yardımcı olur.

Seferihisar’ın Yeni Yıldızı Avokado

Seferihisar Ürkmez ’de üreticiler mandalina yerine avokadoya yöneliyor. Mandalina cenneti olarak bilinen Ürkmez ve Gümüldür ’de mandalina yetiştiricileri avokado yetiştirmeye başladı. Son dönemde Ürkmez Bölgesi’nde yetiştiriciler mandalina bahçelerinin içine avokado ağaçları dikti. 10 dönüm ile başlayan ekim işlemi 50 dönüme kadar çıktı. Ürkmez ’in en büyük mandalina yetiştiricilerinden olan Soner Değerli avokadonun mandalina kadar masraflı olmadığını belirterek: “Bölgemiz zeytin ve mandalina cennetidir. Mandalinanın bakım fiyatlarının yüksek olması bizleri avokado üretime yöneltti. Avokado diken arkadaşlar sonuçlarından gayet memnunar. Seferihisar bölgesinde artık avokado ağacı sık rastlanan bir ağaç olacaktır” dedi. Seferihisar’ın iklimine uygun olan avokado fidan olarak dikilmesinin ardından 3 yıl meyve vermeden sadece suya ihtiyaç duyuyor. Gümüldür ve Ürkmez ’de diğer üreticilerinin avokadoya yönelmesi bekleniyor. [37]

Şekil 49: Seferihisar Bölgesi Ağaç Türleri ve Yetiştirme Şartlarını Gösteren Meşcere Analizi [37]

5. HİDROLOJİK DURUM

Tarım alanlarının sulamasına destek verecek olan göl, akarsu, dere ve mevsimlik akarsu gibi kaynakların korunması, yönetimi, su kalitesini korumak mevcut durumu anlamak. Tarım alanlarının nerelerde yoğunlaştığını görmek anlamak ve etkileşimleri değerlendirmek için yapılır.

Hidroloji analizi bizim için tarım ve turizm sektörlerinde su taleplerini belirleyerek, sürdürülebilir bir su kullanım stratejisi oluşturulmasına yardımcı olur. Tarım alanlarının su ihtiyaçlarını belirleme ve etkili sulama stratejileri geliştirme konusunda, kuraklık durumlarında su kaynaklarının yönetimini ve su tasarrufu stratejilerini belirleme, su tasarrufu uygulamaları, turizm ve tarım sektörlerinde su kaynaklarının sürdürülebilir kullanımını, bölgedeki su ekosistemlerinin sağlığını değerlendirir ve koruma stratejilerini belirler.

Hidroloji (Yeraltı Suları) İzmir, jeotermal enerji kaynaklarının sayısı ve niteliği bakımından Türkiye’ nin en zengin illerinden biridir. Seferihisar (Karakoç, Doğanbey, Cumalı ve Tuzla), Balçova-Narlidere,Dikili (Kaynarca, Bademli, Çamur Ilıcaları, Nebiler, Kocaoba), Bergama (Güzellik Ilıcası Dübek, Paşa Ilıcası), Çeşme (Ilıca, Alaçatı, Şifne), Aliğa (Ilıcaburnu, Samurlu, Güzelhisar, Biçer, Helvacı), Çiğli-Menemen (Ulukent), Urla (Gülbahçe), Bayındır (Vardar Ilıcaları), Menderes ve Kemalpaşa gibi 11 merkezde birçok jeotermal kaynağa sahiptir. Bu kuyulardan bir tanesinde 33oC sıcaklığında su üretilmektedir. İYTE bu alanda termal havuz inşasına başlamıştır. Bayındır, Menderes-Ilıkpınar ve Kemalpaşa-Torbalı sahaları: yakınlarında bulunan sahalarda yeterli çalışma yapılmamıştır. Sahalarda yeni jeolojik, jeofizik ve sondajlı çalışmalar yapılması gerekir. Bu bölgelerde 62°C’ ye ulaşan sıcaklıkta kaynaklar bulunmaktadır. [URL9] Hidroloji (Yerüstü Suları) Akarsular Planlama alanı içinde yer alan Bakırçay, Gediz ve Küçük Menderes önemli akarsulardır. Bunların yanı sıra, Karaburun Yarımadası’ndan kaynaklanıp Ege Denizi’ne dökülen kısa boylu ve geçici akışlı akarsular da bulunmaktadır.

İZMİR GENELİ SU VARLIĞI TABLOSU

İçme suyu kaynağı olarak kullanılan barajların su kaynakları koruma alanları planlamaya önemli bir girdi oluşturmaktadır. Planlama alanında yer alan Tahtalı, Balçova, Çamlı, Güzelhisar, Alaçatı (K.Aktaş), Kunduz, Ali Onbaşı ve Bostanlı Barajlarının su kaynak koruma alanları belirlenmiştir. Uzun mesafeli koruma alanları, barajların su toplama havzası sınırı olarak belirlenmiştir.

Mutlak, kısa, orta ve uzun mesafeli koruma alanlarına ilişkin kullanım ve yapılaşmaya ilişkin planlama ölçütleri Çevre Mevzuatı kapsamında Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği kapsamında tanımlanmıştır. Gediz, Küçük Menderes ve Bakırçay akarsularının taşkın alanları belirlenmiştir. Bu alanlar taşkın riskinin yanı sıra, çoğu kez yer altı suyu yüksekliği nedeniyle de yerleşim bakımından risk oluşturan bölgelerdir.

Ancak taşkın önleme bendleri ve drenaj gibi gerekli mühendislik önlemlerinin alınması ile yerleşime açılacak olmaları nedeniyle ikinci dereceden eşik oluşturmaktadırlar. Taşkın alanları 40.670 hektardır. Bu kapsamda, İzmir Büyükşehir sınırları içinde yer alan ve körfeze dökülen akarsular ile bunların taşkın alanları da sayısal ortama aktarılmıştır. Ayrıca Seferihisar, Ürkmez, Ören-Bağyurdu’ nda küçük sulama projeleri yer almaktadır. Sulama proje alanları 57.600 hektardır.

Adı	İlçesi	Akarsuyu	Amacı	İşletme/İnş./Prj. durumu	Hizmet Alanı	Kapasitesi (m3-ha)
Bağcova	Bağcova	İlica D.	İçme ve kull. suyu	1980	İzmir'e İçme suyu	12 HM3/YIL
Güzelhisar	Aliaga	Güzelhisar Ç.	İçme suyu	1981	Petkim'e Sanayi Suyu+Aliagaya İçme Suyu	36 HM3/YIL
Ürkmez	Seferihisar	Ürkmez D.	Sulama	1989	Ürkmez Ovası+Ürkmeze İçme Suyu	370 HA+0,78 HM3/YIL
Seferihisar	Seferihisar	Yassıçay	Sulama	1993	Seferihisar Ovası	1277 ha
Tahtalı	Menderes	Tahtalı	İçme suyu	1998	İzmir'e İçme suyu	128 HM3/YIL
Kavakdere	Seferihisar	Kavakdere	Sulama	İnş.1993	Seferihisar Ovası	560 HA
Alaçatı	Çeşme	Hırsızdere	İçme ve kull.suyu	İnş.1994	Alaçatı ve Çeşmeye İçme Suyu	3 HM3/YIL
Kunduz	Aliaga	Kunduz	İçme suyu	Proje	Aliaga Organized Sanayi	5 HM3/YIL
Değirmendere	Menderes	-	İçme suyu	Proje	İzmir'e İçme suyu	5,35 HM3/YIL
Ali Onbaşı	Narlıdere	Ali Onbaşı	İçme suyu	Proje	İzmir'e İçme suyu	5 HM3/YIL
Bostanlı	Karşıyaka	-	İçme ve kull. suyu	Proje	İzmir'e İçme suyu	3 HM3/YIL
Çamlı	Güzelbahçe	-	İçme sulama	Proje	İzmir'e İçme suyu	22 HM3/YIL
Gelinalan	Seferihisar	Yassıçay	Sulama	Proje	Seferihisar İçme Suyu	2 HM3/YIL
Uladi	Bayındır	-	Sulama	Proje	Bayındır Ovası	2389 ha
Yiğitler	Kemalpaşa	-	Sulama	Proje	Kemalpaşa Ovası+KOSBİ'ye Sanayi Suyu	3790 HA+9,27 HM3/YIL
Bozköy	Karaburun	-	İçme suyu	Proje	Karaburuna İçme Suyu	2 HM3/YIL
Salman	Karaburun	-	Sulama	Proje	Karaburun+Salman Arazileri	-
Karareis	Karaburun	-	İçme ve Sulama	Proje	Karaburuna İçme suyu	4 HM3/YIL
Ergenli	Bayındır	-	Sulama	Proje	Bayındıra Sulama	5400 ha
Burgaz	Bayındır	-	Sulama	Proje	Bayındıra Sulama	3899 ha

-Göletler:

Adı	İlçesi	Amacı	Sulanan Alan (ha)
Bademler	Urla	Sulama	60
Kavakçayı	Seferihisar	Sulama	91.4
Çatalca	Menderes	Sulama	119.9
Yeniköy Balandere	Menderes	Sulama	286
Mordoğan	Karaburun	Sulama+İçme suyu	1111
Ataköy	Karaburun	Sulama	5400
Kaynaklar	Buca	İçme suyu	-
Emiralem	Menemen	Sulama	152

Şekil 50: İzmir Genel Su Varlığı Tablosu [Ç-URL38]

6. JEOLojİK VE JEOMORFOLOJİK FORMASYON

Jeolojik ve Jeomorfolojik formasyon analizi, yeryüzündeki kayaçların, minerallerin, toprakların ve su kaynaklarının incelenmesi ve karakterizasyonudur.

Bu kayaçların yapılaşmaya uygun olup olmadığı incelenmiş yapılaşmaya elverişli olan Neritik Kireçtaşı, Pelajik Kireçtaşı, Piroklastik Kaya, Ayrılmış Gnays, Migmatit, Bazalt ve kaya grupları iken Yapılaşmaya elverişsiz olan Formasyonlar Kırıntılar ve Karbonatlar, Kireç Taşları, Karasal Kalıntılar ve Ayrılmamış Kuarterlerdir. Jeolojik ve jeomorfolojik formasyon analizi, maden yatakları, petrol rezervleri ve su kaynakları gibi doğal kaynakların yerini ve dağılımını belirlemek için kullanılır. Bu, enerji üretimi, madencilik ve su yönetimi gibi sektörler için önemlidir. Jeolojik ve Jeomorfolojik formasyon analizi, yeryüzündeki kayaçların, minerallerin, toprakların ve su kaynaklarının incelenmesi ve karakterizasyonudur. Bu kayaçların yapılaşmaya

uygun olup olmadığı incelenmiş yapılaşmaya elverişli olan Neritik Kireçtaşı, Pelajik Kireçtaşı, Piroklastik Kaya, Ayrılmış Gnays, Migmatit, Bazalt ve kaya grupları iken Yapılaşmaya elverişsiz olan Formasyonlar Kırıntılar ve Karbonatlar, Kireç Taşları, Karasal Kalıntılar ve Ayrılmamış Kuartetlerdir. Jeolojik ve jeomorfolojik formasyon analizi, maden yatakları, petrol rezervleri ve su kaynakları gibi doğal kaynakların yerini ve dağılımını belirlemek için kullanılır. Bu, enerji üretimi, madencilik ve su yönetimi gibi sektörler için önemlidir madencilik ve su yönetimi gibi.

7. AFET RİSK DURUMU

Aşağıdaki Afet riski analizi paftası İzmir ili Seferihisar- Menderes alt bölgelerinin afet risk potansiyeline bakılmak üzere hazırlanmıştır. İzmir ege bölgesinde birçok Diri Fay hattının üzerinde bulunup 1.derece deprem kuşağında yer almaktadır bu alanlarda meydana gelecek depremlerin can ve mal kaybı en yüksektir bu konumlarda yapılacak kriz yönetimi çalışmaları en çok dikkat edilmesi gereken hususların başında gelmelidir. Bölge 1. derece deprem kuşağı içerisinde yer almakta olup, depremsellik açısından oldukça yoğundur. Sığacık Körfezi ile Güzelbahçe arasında uzanan ve karasal uzunluğu 23 km olan Seferihisar Fayı aktif durumdadır. Yapılan sualtı çalışmalarında fayın Ege Denizi tabanında güney istikametinde devamlılık gösterdiği tespit edilmiştir. Fayın sualtında uzanan bölümüyle birlikte toplam 30 km'lik uzunluğa ulaştığı sanılmaktadır. Seferihisar bölgesi ve yakın çevresinde meydana gelen depremler odak noktaları dikkate alındığında 0-20 km. arasında gözlemlendiği için sığ odaklı depremler olarak tanımlanmaktadır. Depremler büyüklük olarak 3.1-4.0 büyüklükleri arasında değişmekte olup, etki olarak sık hissedilen ve çok az hasar veren depremlerdir.

Depremin en çok yaşandığı bölge olan Seferihisar merkez kesiminin deprem riskinin en yoğun olduğu bölge olarak gözlenmiş, ancak aynı zamanda kıyı şeridi ve yeşil alanları olmasıyla beraber depremin yanı sıra tsunami, orman yangınları heyelan ve taşkın riskleri de karşı karşıya AFAD afet riski raporları başta olmak üzere diğer araştırmalarımız sonucu taşkın riskleri ve heyelan risklerinin konumları belirlenmiştir. Orman ve kıyı bölgelerinde güneş potansiyelinin de yüksek olması sebebiyle orman yangını riski bu alanda yüksektir üçgeni dediğimiz maddeler (ısı, yanabilir madde ve Oksijen) bolluğu sebebiyle yangın riskini artırır. Kuzey kısmında eğimin fazla olması sebebiyle heyelan riski yüksektir. Menderes bölgesinde denizaltı tektonik hareketler, deprem faaliyetleri ve diğer jeolojik faktörler nedeniyle tsunami riski taşıyor Ege Denizi, aktif bir deprem bölgesidir ve çeşitli tektonik hareketliliklere maruz kalmaktadır. Ancak, bir tsunami riskinin belirlenmesi için daha spesifik bilgilere ihtiyaç vardır.

8. DOĞA KORUMA VE BİYOÇEŞİTLİLİK

Bu bölgelerde biyoçeşitlilik açısından zengin ve çeşitli flora ve fauna türleri bulunmaktadır. Menderes Dağları, Türkiye'nin batısında yer alan bir dağ silsilesidir. Zambaklar, Menderes Dağları'nın yüksek rakımlı bölgelerinde yetişirler. Flora; Zeytin ağaçları: Seferihisar, zeytin bahçeleri ile ünlüdür ve bu ağaçlar bölgenin

karakteristik manzaralarından biridir. Çam ormanları; İlçe, çeşitli çam türlerine ev sahipliği yapabilir. Makiler; Kekik, ada çayı gibi makilik bitkiler.

8.1 FLORA VE FAUNA

Göçmen kuşlar: Sahil şeridi, özellikle kuş göçleri sırasında çeşitli göçmen kuş türlerine ev sahipliği yapabilir. Deniz canlıları: Deniz kaplumbağaları, yunuslar, balıklar gibi deniz canlıları. Flora: Akdeniz bitki örtüsü: Kekik, lavanta, biberiye gibi Akdeniz bitki örtüsüne ait bitkiler. Tarım alanları: Buğday, mısır, pamuk gibi tarım bitkileri.

Akdeniz bitki örtüsü: Kekik, lavanta, biberiye gibi Akdeniz bitki örtüsüne ait bitkiler. Tarım alanları: Buğday, mısır, pamuk gibi tarım bitkileri. Zeytin ağaçları: Seferihisar, zeytin bahçeleri ile ünlüdür ve bu ağaçlar bölgenin karakteristik manzaralarından biridir. Çam ormanları; İlçe, çeşitli çam türlerine ev sahipliği yapabilir. Makiler; Kekik, ada çayı gibi makilik bitkiler.

Yaban hayatı; Tavşanlar, tilkiler, yaban domuzları gibi yaban hayatı. Göçmen kuşlar: Menderes Nehri çevresi, özellikle kuş göçleri sırasında çeşitli göçmen kuşları çeker. Göçmen kuşlar: Sahil şeridi, özellikle kuş göçleri sırasında çeşitli göçmen kuş türlerine ev sahipliği yapabilir. Deniz canlıları: Deniz kaplumbağaları, yunuslar, balıklar gibi deniz canlıları.

Biyçeşitlilik: Menderes Dağları, Türkiye'nin batısında yer alan bir dağ silsilesidir. Zambaklar, Menderes Dağları'nın yüksek rakımlı bölgelerinde yetişirler

Göçmen kuşlar: Sahil şeridi, özellikle kuş göçleri sırasında çeşitli göçmen kuş türlerine ev sahipliği yapabilir. Deniz canlıları: Deniz kaplumbağaları, yunuslar, balıklar gibi deniz canlıları.

9. DOĞAL NİTELİKLİ ALANLAR

YERLEŞİLEBİLİRLİK ANALİZİ

Planlamada sürdürülebilirlik çerçevesinde koruma ve kullanma muvazenesine bağlı olarak yerleşilebilirlik analizi yapılmaktadır. Yerleşilebilir alanların tespit edilmesi için ekolojik ve doğal kaynaklar ile ekolojik doğal risk alanlarının dışında bulunan alanlar incelenmektedir.

Doğal eşikler dahilinde kanunlar tarafından belirtilen yerleşilemez korunacak bölgeler belirlenir.

Yapay eşiklerin çakıştırılması ile kentsel yerleşim ve gelişim alanları belirlenir. Bu alanlar nüfus ve sektörel gösterim, mevcut planlar, yerleşmelerde belirlenen roller vizyonların gelişme altlığın oluşturmaktadır.

YERLEŞİLEBİLİR ALAN

Her türlü sosyo-ekonomik faaliyetler için kentsel alanların bulunduğu, yerleşim için uygun arazilerdir. Eğimin %0-5 arası olan ve 7-8. Sınıf tarım alanlarından oluşmaktadır.

KISMEN YERLEŞİLEBİLİR ALAN

Yerleşime ve ulaşımına sınırlı, kireçsiz kahverengi toprak, kahverengi orman toprağı ve kırmızı Akdeniz topraklarının olduğu, eğim %5-15 arası olan ve 4-6. Sınıf tarım alanlarının bulunduğu arazilerdir.

YERLEŞİLEMEZ ALAN

Orman, mera, kayalık alanlar ve sit alanlarından oluşmaktadır. Barajların ve derelerin bulunduğu, olası sel ve taşkın riskinin bulunduğu alanlardır. Fay hattı ve fay hattı koruma bandının olduğu, eğim %15 ve üstü olan alanlardır. Özel tedbirler almadan ve işlemler uygulanmadan tarım yapılabilen, toprağın derin olduğu, kolay işlenebilen, erozyon tehlikesinin olmadığı, oldukça verimli 1-3. Sınıf tarım arazileri de yerleşilemez alanlar içerisinde yer almaktadır.

Bu analizi yaparken dikkat ettiğimiz hususlar; eğim, tarım arazileri, orman alanları, mera alanları, baraj ve dereler, sit alanları ve fay hatlarıdır.

EĞİM ANALİZİ

Seferihisar ve menderes ilçeleri bütününde eğim analizi çalışması yapılmıştır. Sonrasında elde edilen eğim verilerinin sınıflandırılması yapılmıştır. 5 eğim sınıfı oluşturulmuştur. Çalışma sonucunda Seferihisar ve menderes ilçesi genel olarak dalgalı(engebeli) bir topoğrafya olduğu söylenebilmektedir. Alanın eğim değerleri %0-5, %5-15 ve %15 ve üstü eğim oranlarına sahiptir

BAKİ ANALİZİ

Seferihisar ve menderes ilçeleri bütününde bakı analizi çalışması yapılmıştır. Sonrasında elde edilen bakı analizi verilerinin sınıflandırılması yapılmıştır. Güneşlenme yönlerine göre ilçe bütünü kuzey, doğu, güney, batı şeklinde sınıflandırılmıştır. Güneşlenme etkisinin yerleşimlerin dağılışıma ve konumuna ve insan faaliyetlerine etki ettiği söylenebilmektedir. Ayrıca güneşlenme etkisi diğer topografik özelliklerle birlikte düşünülmektedir.

YÜKSELTİ ANALİZİ

Seferihisar ve menderes ilçeleri bütününde yükselti analizi çalışması yapılmıştır. Sonrasında elde edilen yükselti verilerinin sınıflandırılması yapılmıştır. 4 yükselti sınıfı oluşturulmuştur. En düşük yükselti değeri 36 metre, en yüksek yükselti değeri ise 783 metre olarak saptanmıştır. Jeomorfolojik açıdan bu yükselti değerlerini karşılayan unsurlar ise dağ, vadi, plato, ova, yayla gibi unsurlardır.

Menderes ve Seferihisar gibi ilçelerde yapılaşma düzeni göz önüne alındığında çeşitli faktörlere dayanarak belirlenir. Bu faktörler arasında çevresel etkenler, arazi kullanımı, nüfus yoğunluğu, altyapı olanakları, doğal kaynaklar ve mevzuata uyum gibi konular bulunabilir. 0-200 Metre Yükseklik Aralığı; Daha düşük yükseklikler genellikle yoğun yerleşim bölgeleri veya ticaret ve alışveriş alanları için ayrılabilir. Konut alanları, parklar ve ticari faaliyetler için uygun olabilir.

200-400 Metre Yükseklik Aralığı: Orta yükseklikler, konut projeleri, yeşil alanlar ve belirli hizmet tesisleri için uygun olabilir. Manzara koruma ve peyzaj düzenlemeleri göz önünde bulundurulabilir.

400-600 Metre Yükseklik Aralığı: Daha yüksek alanlar genellikle daha düşük yoğunluktaki konut alanları veya doğal alanlar için ayrılabilir. Tarım ve rekreasyonel alanlar için uygun olabilir. 600 Metre ve Üzeri Yükseklik Aralığı: Yüksek yükseklikler genellikle doğal alanlar, korunan alanlar veya altyapı projeleri için ayrılabilir. Yapılaşma sınırlamaları artabilir ve çevresel koruma önlemleri göz önünde bulundurulabilir.

TARIM ARAZİLERİ

Yerleşilebilirlik analizi; tarım alanlarının sınıflandırılmasına dikkat edilerek oluşturuldu. 1-3. Sınıf tarım arazilerinde yerleşilebilirlik olmazken, 4-6. Sınıf tarım arazileri kısmen yerleşilebilir alan olarak gösterilmiştir. 6 ve üstü tarım arazileri ise yerleşilebilirlik olarak kabul edilebilir.

SİT ALANLARI

Seferihisar ilçesindeki sit alanları daha çok Sığacık Körfezi ve çevresinde yoğunlaşmaktadır. Menderes ilçesindeki sit alanları ise Menderes Nehri Deltası ve Efes Antik Kenti çevresinde yoğunlaşmaktadır. Alanda bulunan sit alanları 1. Ve 2. Derece sit alanlarından olduğu için yerleşilemez alanlar içerisinde yer alıyor.

ORMAN ALANLARI

Yerleşilemez alanların büyük bir bölümü ormanlardan oluşmaktadır. Yerleşilemez alan olan ormanlar, insanların yaşamını sürdürebilmesi için gerekli olan en önemli doğal kaynaklardan biridir. Bu nedenle, ormanların korunması ve gelecek nesillere aktarılması büyük önem taşımaktadır.

10. ÇEVRESEL VE GÖRSEL DEĞERLER

İZMİR İLİ VE ÇEVRESİ

İZMİR SAAT KULESİ

İzmir Saat Kulesi, İzmir'in Konak ilçesinde bulunan ve şehrin sembollerinden biri olan bir saat kulesidir. İzmir'in en önemli simge yapılarından biridir. Kule, her gün yüzlerce yerli ve yabancı turistin ziyaret ettiği bir cazibe merkezidir.

İZMİR TARİHİ ASANSÖR

Tarihi Asansör 'ün tarihi önemi, İzmir'in modernleşmesinde önemli bir rol oynamış olmasıdır. Asansör, İzmir'in iki önemli semtini birbirine bağlayan ilk ulaşım aracıdır. Bu özelliğiyle, İzmir'in gelişiminde önemli bir yere sahiptir. Tarihi Asansör, İzmir'in kültürel ve tarihi mirasının önemli bir parçasıdır. Kule, her yıl binlerce yerli ve yabancı turistin ziyaret ettiği bir cazibe merkezidir.

İZMİR KÜLTÜRPARK

İzmir Kültürpark, İzmir'in Konak ilçesinde bulunan bir şehir parkıdır. 1936 yılında, 6. İzmir Uluslararası Fuarı'nın açılışı ile hizmete açılmıştır. Kültürpark, 138 hektarlık bir alana sahiptir. Parkın içerisinde, fuaye alanları, sergi salonları, tiyatrolar, sinemalar, konser alanları, lunapark, hayvanat bahçesi, botanik bahçesi, spor alanları ve çeşitli sosyal tesisler bulunmaktadır. Kültürpark, İzmir'in kültür ve sanat yaşamının önemli bir merkezidir. Parkta, her yıl düzenlenen çeşitli festivaller, fuarlar, konserler ve tiyatro oyunları ile şehrin kültürel ve sosyal hayatına önemli katkıda bulunmaktadır.

İZMİR EFES ANTİK KENTİ

İzmir Efes Antik Kenti, Ege Bölgesi'nde, İzmir'in Selçuk ilçesinin 3 km güneybatısında yer alan antik bir kenttir. Antik Dünya'nın en önemli ve en büyük şehirlerinden biri olan Efes, tarih öncesi dönemden başlayarak Helenistik, Roma, Doğu Roma, Beylikler ve Osmanlı dönemleri boyunca önemli bir yerleşim yeri olmuştur.

İZMİR BERGAMA ANTİK KENTİ

Bergama Antik Kenti, günümüzde UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde yer almaktadır. Bergama, her yıl binlerce yerli ve yabancı turistin ziyaret ettiği önemli bir turizm merkezidir. Bergama Antik Kenti'nin başlıca yapıları şunlardır: Zeus Sunağı, Athena Tapınağı, Asklepion, Akropol Bergama Antik Kenti, antik dünyanın önemli kültür ve sanat merkezlerinden biridir. Bergama, günümüzde de hala önemli bir kültürel ve tarihi mirastır.

İZMİR AGORA ÖREN YERİ

İzmir Agora Ören Yeri, İzmir'in Konak ilçesinde, Kemeraltı mevkinde bulunan bir açık hava müzesidir. Antik Smirna'nın idari, siyasi, adli ve ticari merkezi durumundaki Agora'nın planlandığı alandaki arazi eğimi, batı ve kuzeyde inşa edilmiş, bugün kalıntıları görülen stoalar ile dengelenmiştir. Agora'nın temel işlevi, antik kentin ticari merkezi olarak hizmet etmektir. Agora'da, çeşitli malların satıldığı dükkanlar, depolama alanları ve alışveriş merkezleri bulunmaktaydı. Ayrıca, Agora, antik kentin önemli bir sosyal ve kültürel merkeziydi. Agora'da, çeşitli etkinliklerin düzenlendiği ve halkın bir araya geldiği alanlar bulunmaktaydı.

İZMİR KUŞ CENNETİ

İzmir Kuş Cenneti, İzmir'in Çiğli ilçesinde, Çamaltı Tuzlasında bulunan bir doğal alandır. 8.000 hektarlık alanda 289 kuş türü yaşamaktadır. Kuş Cenneti, kuşların göç yolu üzerinde yer almaktadır. Bu nedenle, her yıl binlerce kuş, Kuş Cenneti'nde konaklamak için mola vermektedir.

İZMİR SELÇUK ŞİRİNCE KÖYÜ

Şirince, İzmir'in Selçuk ilçesine bağlı şirin bir köydür. İzmir'e yaklaşık 8 kilometre mesafede bulunan Şirince, Ege Bölgesi'nin en önemli turizm merkezlerinden biridir. Şirince, tarihi ve doğal güzellikleri ile ünlüdür. Köy, 19. Yüzyıla ait Rum evlerini ve kiliselerini barındırmaktadır. Ayrıca, Şirince, bağcılık ve şarapçılık ile ünlüdür. Köyde, çeşitli şarap mahzenleri ve şarap tadım yerleri bulunmaktadır.

AYDIN KUŞADASI DİLEK YARIMADASI

Dilek Yarımadası, doğal güzellikleri ile ünlüdür. Yarımada, Akdeniz'den Kafkasya'ya kadar kıyılarda yayılım gösteren neredeyse tüm bitkilerin doğal olarak bir arada bulunduğu endemik bitki çeşitliliğine sahiptir. Ayrıca, Dilek Yarımadası'nda, birçok kuş türü yaşamaktadır. Yarımada, önemli bir kuş cenneti olarak kabul edilmektedir.

AYDIN KUŞADASI

Apollon Tapınağı Apollon Tapınağı, antik Yunan mimarisinin en önemli örneklerinden biridir. Tapınak, Kuşadası'nın önemli bir tarihi ve turistik cazibe merkezidir.

AYDIN PRIENE ANTİK KENTİ

Priene Antik Kenti, günümüzde UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde yer almaktadır. Priene, her yıl binlerce yerli ve yabancı turistini ziyaret ettiği önemli bir turizm merkezidir.

AYDIN MİLET ÖREN YERİ

Milet Antik Kenti, Aydın ilinin Didim ilçesine bağlı Balat Mahallesi'nde bulunan bir antik kenttir. Milet, MÖ 12. yüzyılda İyonyalılar tarafından kurulmuştur. İyonyalılar döneminde Milet, ticaret ve kültür merkezi olarak önemli bir gelişme göstermiştir. Milet, antik dünyanın yedi bilgesinden biri olan Thales'in de doğum yeridir.

DENİZLİ PAMUKKALE TRAVERTENLERİ

Pamukkale Travertenleri, Denizli ilinin Pamukkale ilçesinde bulunan bir doğal oluşumdur. Travertenler, beyaz kireçtaşından oluşmuş, basamaklı havuzlardan oluşan bir alanıdır. Pamukkale Travertenleri, 400 bin yıl önce meydana gelen bir deprem sonucu oluşmuştur. Depremle birlikte bölgedeki sıcak su kaynakları yer yüzüne çıkmış ve sudaki kireç taşı çökerek travertenleri oluşturmuştur. Pamukkale Travertenleri, 1988 yılında UNESCO Dünya Mirası Listesi'ne alınmıştır. Travertenler, her yıl binlerce yerli ve yabancı turistin ziyaret ettiği önemli bir turizm merkezidir.

DENİZLİ HİERAPOLİS ANTİK KENTİ

Hierapolis Antik Kenti, Denizli ilinin Pamukkale ilçesi sınırları içerisinde yer alan bir antik kenttir. Pamukkale Travertenlerinin hemen yanında yer almaktadır. Hierapolis Antik Kenti, günümüzde UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde yer almaktadır. Kent, her yıl binlerce yerli ve yabancı turistin ziyaret ettiği önemli bir turizm merkezidir.

SEFERİHİSAR VE MENDERES İLÇELERİ ÇEVRESİ

SIĞACIK EVLERİ

Sığacık Evleri, İzmir ilinin Seferihisar ilçesine bağlı Sığacık beldesinde bulunan tarihi evlerdir. Sığacık Kalesi'nin içinde ve çevresinde bulunan bu evler, 17. yüzyılda Osmanlı döneminde inşa edilmiştir. Sığacık Evleri, geleneksel Ege mimarisinin özelliklerini yansıtmaktadır. Evler, genellikle iki veya üç katlı olup, taş ve kerpiçten inşa edilmiştir. Evlerin pencereleri ve kapıları ahşaptır. Sığacık Evleri, Sığacık'ın tarihi ve kültürel dokusunun önemli bir parçasıdır. Evler, günümüzde de kullanılmakta ve restore edilerek turizme kazandırılmaktadır.

SIĞACIK KALESİ

Sığacık Kalesi, İzmir ilinin Seferihisar ilçesine bağlı Sığacık beldesinde bulunan bir kaledir. Beş köşeli bir plana sahip olan kale, 17. yüzyılda Osmanlı döneminde inşa edilmiştir. Sığacık Kalesi, bölgenin güvenliğini sağlamak amacıyla inşa edilmiştir. Kale, beş kapısı ve on bir burcuyla oldukça sağlam bir yapıya sahiptir. Sığacık Kalesi, günümüzde restore edilerek turizme kazandırılmıştır. Kale, her yıl binlerce yerli ve yabancı turistin ziyaret ettiği önemli bir turizm merkezidir.

SIĞACIK MARİNA

Sığacık Marina, İzmir ilinin Seferihisar ilçesine bağlı Sığacık beldesinde bulunan bir marina'dır. Marina, 2013 yılında hizmete açılmıştır. Sığacık Marina, 480 tekne kapasitesine sahiptir. Marinada, 20 metreye kadar uzunluğa sahip tekneler için rıhtım bulunmaktadır. Marinada, ayrıca yakıt ikmali, su ikmali ve elektrik bağlantısı gibi hizmetler de sunulmaktadır.

SEFERİHİSAR AKKUM PLAJI

Seferihisar Akkum Plajı, İzmir ilinin Seferihisar ilçesine bağlı Sığacık beldesinde bulunan bir plajdır. Akkum Plajı, Sığacık'ın en popüler plajlarından biridir. Akkum Plajı, uzun kumsalı, mavi denizi ve berrak suları ile ünlüdür.

KLAROS ANTİK KENTİ

Klaros Antik Kenti, İzmir ilinin Menderes ilçesi sınırlarında bulunan bir antik kenttir. Kent, Kolofon antik kentinin kutsal alanı olarak bilinmektedir. Klaros, MÖ 13. yüzyılda kurulmuş bir kenttir. Kent, Apollon'a adanmış bir kehanet merkezi olarak önemli bir yere sahiptir. Kentte, Apollon Tapınağı, Apollon Kutsal Alanı, Bouleuterion ve diğer çeşitli yapılar bulunmaktadır. Klaros Antik Kenti, 19. yüzyılda keşfedilmiştir. Kent, günümüzde önemli bir arkeolojik sit alanı olarak korunmaktadır.

GÜMÜLDÜR MANDALİNA BAHÇELERİ

Gümüldür Mandalina Bahçeleri, İzmir ilinin Menderes ilçesine bağlı Gümüldür beldesinde bulunan bir doğal güzelliştir. Gümüldür, Türkiye'nin en önemli mandalin üretim merkezlerinden biridir. Beldede, yaklaşık 10 bin dekar alanda mandalina üretimi yapılmaktadır. Gümüldür Mandalina Bahçeleri, kış aylarında oldukça güzel bir manzara sunmaktadır. Bahçeler, turuncu, sarı ve yeşil renklerin muhteşem bir uyumunu sergilemektedir. Gümüldür Mandalina Bahçeleri, her yıl binlerce yerli ve yabancı turist'in ziyaret ettiği bir yerdir.

ÖZDERE ÇUKURALTI PLAJI

Özdere Çukuraltı Plajı, İzmir ilinin Menderes ilçesine bağlı Özdere beldesinde bulunan bir plajdır. Plaj, Özdere'nin en popüler plajlarından biridir. Çukuraltı Plajı, uzun kumsalı, mavi denizi ve berrak suları ile ünlüdür.

GÜMÜLDÜR HALK PLAJI

Gümüldür Halk Plajı, İzmir ilinin Menderes ilçesine bağlı Gümüldür beldesinde bulunan bir plajdır. Plaj, Gümüldür 'ün en popüler plajlarından biridir. Gümüldür Halk Plajı, 683 metre uzunluğunda ve 62 metre genişliğindedir. Plajın kumsalı sıgıdır ve deniz suyu berrak ve temizdir.

GÜMÜLDÜR TABİAT PARKI

Gümüldür Tabiat Parkı, İzmir ilinin Menderes ilçesine bağlı Gümüldür beldesinde bulunan bir tabiat parkıdır. Park, 1997 yılında milli park ilan edilmiştir. Gümüldür Tabiat Parkı, 1.535 hektarlık bir alanı kapsamaktadır. Parkta, çam, meşe, defne gibi çeşitli ağaç türleri bulunmaktadır. Parkta ayrıca, çeşitli kuş türleri, memeliler ve sürüngenler yaşamaktadır.

TEOS MARİNA

Seferihisar Teos Marina, İzmir ilinin Seferihisar ilçesinde bulunan bir marınadır. Marina, 480 tekne kapasitelidir ve hem denizci gemileri hem de huzurlu bir kaçış arayanları barındırmaktadır. Yemyeşil yeşillikler ve Ege Denizi'nin davetkar suları ile çevrili marina, rahatlama ve yenilenme için bir cennet sunmaktadır. Teos Marina, küçük teknelerden daha büyük gemilere kadar geniş bir yat yelpazesini barındırmaktadır. Marina, farklı tercihlere uygun çeşitli bağlama seçenekleri sunmaktadır. Teos Marina, ziyaretçilerinin ihtiyaçlarını karşılamak için kapsamlı bir hizmet yelpazesi sunmaktadır. Bu hizmetler arasında tekne bakımı, yakıt ve su tedariki ve teknik destek bulunmaktadır.

TEOS ANTİK KENTİ

Teos Antik Kenti, İzmir ilinin Seferihisar ilçesine bağlı Sığacık Mahallesi'nde bulunan bir antik kenttir. İzmir'in yaklaşık 60 km güneybatısında yer almaktadır. Teos Antik Kenti, günümüzde önemli bir arkeolojik sit alanıdır. Kentte, tiyatro, agora, tapınak, hamam, çeşme ve diğer tarihi yapılar bulunmaktadır. Teos Antik Kenti'nin en önemli yapılarından biri, MÖ 3. yüzyılda inşa edilen tiyatrodur. Tiyatro, 14.000 kişilik kapasiteye sahiptir ve Ege Bölgesi'nin en büyük tiyatrolarından biridir.

EKMEKSİZ PLAJI

Ekmeksiz Plajı, İzmir ilinin Seferihisar ilçesinde bulunan bir plajdır. Plaj, Sığacık Kalesi'nin hemen yanında yer almaktadır. Ekmeksiz Plajı, Ege Denizi'nin turkuaz suları ve bembeyaz kumları ile ünlüdür.

SEFERİHİSAR MANDALİNASI

Seferihisar Mandalinası, İzmir ilinin Seferihisar ilçesinde yetişen bir mandalina çeşididir. Mandalina, narenciyelilerden turuncgil familyasına ait bir meyvedir. Seferihisar Mandalinası, ince ve pürüzsüz kabuğa sahip olması, ince dilim zarı, basıklığı göstermesi ve kendine özgü tat ve aroması nedeniyle dünyanın en kaliteli mandalinalarından biri olarak kabul edilmektedir. Seferihisar Mandalinası, Ege Denizi'nin iklim koşulları ve Seferihisar'ın zengin toprak yapısı sayesinde yetişir. Mandalinalar, ekim ayından itibaren hasat edilmeye başlanır.

GÜMÜLDÜR MANDALİNASI

Gümüldür Mandalinası, coğrafi işaret tescilli almış bir üründür. Bu, Gümüldür Mandalinasının sadece Gümüldür ilçesinde yetişen ve belirli özellikleri taşıyan mandalinalar için kullanılabileceğini göstermektedir.

Gümüldür Mandalinası, Türkiye'nin önemli ihracat ürünleri arasında yer almaktadır. Mandalinalar, başta Avrupa ülkeleri olmak üzere dünyanın birçok ülkesine ihraç edilmektedir.

11. ÖZEL STATÜLÜ ALANLAR

İzmir ili coğrafi konumu ve sahip olduğu doğal ve kültürel değerlerle ön planla çıkmaktadır. Kentte doğal sit, arkeolojik sit, kentsel sit, tarihi sit, sulak alan koruma bölgeleri, doğal karakteri korunacak alanlar, yaban hayatı koruma ve geliştirme alanı, Akdeniz foku yaşam alanı, kültür ve turizm koruma geliştirme bölgesi bulunmaktadır. Korunan alanlar kentte toplam 217.424 dekarlık alan kaplamaktadır. Bu alanların dağılımları; 8 tabiat parkı, 10 tabiat anıtı, 2 yaban hayatı geliştirme alanı, 1 ulusal öneme haiz sulak alandır. [Ç-URL 61] Çalışma alanında özel statü altında olan bölgeler; doğal sit, 1. Derece arkeolojik sit, 3. Derece arkeolojik sit, doğal ve arkeolojik sit, kentsel sit, DSİ sulak alan, içme ve kullanım suyu koruma kuşakları, tarımsal niteliği korunacak alan, mera alanı, kültür ve turizm koruma geliştirme bölgesidir.

Doğal sit alanları 2863 sayılı kanunun 3. Maddesinin a bendinde yer alan tanımlara göre; jeolojik devirlere ait olup, ender bulunmaları nedeniyle olağanüstü özelliklere sahip yer üstünde, yer altında veya su altında bulunan korunması gerekli alanlar olarak tanımlanır. [Ç-URL 62] 1.Derece arkeolojik sitler bilimsel muhafaza açısından evrensel değer olan, ilginç özellik ve güzelliklere sahip olması ve ender bulunması nedeniyle kamu yararı açısından mutlaka korunması gerekli olanı korumaya yönelik bilimsel çalışmalar dışında aynen korunacak alanlardır. [Ç-URL 62] 3.Derece arkeolojik sitler koruma-kullanma kararları doğrultusunda yeni düzenlemelere izin verilebilecek arkeolojik alanlardır. [Ç-URL 62]

Doğal ve arkeolojik sitler insanlığın varoluşundan günümüze kadar ulaşan eski uygarlıkların yer altında, yer üstünde ve su altındaki ürünlerini, yaşadıkları devirlerin sosyal, ekonomik ve kültürel özelliklerini yansıtan her türlü kültür varlığının yer aldığı yerleşmeler ve alanlardır. [Ç-URL 62]

Kentsel sit alanları mimari, mahalli, tarihsel, estetik ve sanat özelliği bulunan ve bir arada bulunmaları sebebiyle teker teker taşıdıkları kıymetten daha fazla kıymeti olan kültürel ve tabii çevre elemanlarının birlikte bulundukları alanlardır. [Ç-URL 62] DSİ sulama alanları en ekonomik şekilde, sulama, yol ve tahliye planlaması yapıldığından, yatırım maliyetlerinde tasarruf sağlanmaktadır. [Ç-URL 62]

İçme ve kullanma suyu koruma kuşak alanları içme-kullanma suyu temin edilen veya edilmesi planlanan bütün yerüstü ve yeraltı suyu kaynaklarının kalitesinin ve miktarının korunmasına ve iyileştirilmesine ilişkin alanlardır. [Ç-URL 62] Tarımsal niteliği korunacak alanlar üzerinde tarım yapılan arazilerdir ve imar parselleri olmadığından üzerlerine ruhsatlı binalar yapılamaz alanlardır. [Ç-URL 62]

Mera alanları hayvanların otlatılması ve otundan yararlanılması için tahsis edilen veya kadimden beri bu amaçla kullanılan yerlerdir. “Meralar kamu orta malı” statüsünde olup hayvan otlatmak amacıyla köyde yaşayan çiftçilere tahsis edilmiş mülkiyeti devlete ait olan alanlardır. [Ç-URL 62] Kültür ve turizm koruma geliştirme bölgeleri sadece bir sınır belirleme işlemi olmayıp aynı zamanda söz konusu sınırlar içinde

yapılacak planlama, tahsis gibi yetkilerin de önceden belirlenmiş hedefler ve ilkeler doğrultusunda kullanılmasını içermektedir. [URL 62] Aynı zamanda çalışma alanında enerji-sulama alanı olarak tahtalı barajı mevcuttur. Enerji üretimi ile kentin enerji ihtiyacının bir kısmını sağlamakta ve kendi kendine yetebilen şehir modeli için önemli bir rol oynamaktadır. Elde edilen bu veriler sınırlar ve özel statü alanları analiz paftasında gösterilmiştir.

12. YENİLENEBİLİR ENERJİ KAYNAKLARI

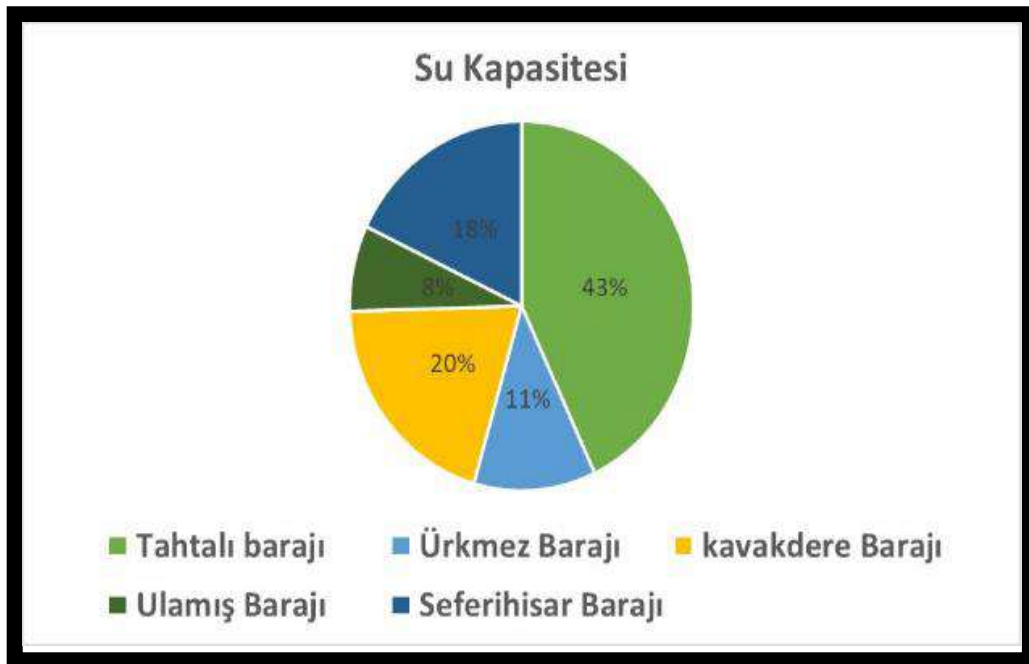
Çalışma alanı İzmir İlinin Seferihisar ve Menderes ilçelerini kapsamaktadır. Alanın güçlü, zayıf yönleri, alandaki tehditler ve fırsatlar gösterilmiştir. Alanda 11 güçlü yön tespit edilmiştir. Alanda zengin bitki örtüsü ve çok çeşitli toprak yapısı bulunmaktadır. Gümüldür' de bulunan atık su arıtma tesisi, bölgedeki atık suların arıtılması ve temizlenmesi işlevini yerine getiren bir tesistir. Bu tesisler, evsel ve endüstriyel atıkların içerdikleri zararlı maddeleri ve kirleticileri gidererek suyun tekrar doğaya veya kullanıma uygun hale gelmesini sağlar. Su kirlendiğinde bütün canlılar, suyu direk ve/veya dolaylı olarak kullandıklarından, olumsuz olarak etkilenebilirler. Bölgedeki sanayi ve evsel atıklar ile tarımsal alanda kullanılan gübre ve ilaçlardan kaynaklı yeraltı ve yerüstü kirlilik oluşmakta. İzmir şehri ve Seferihisar bölgesinin doğal güzelliklerde koylara çok sayıda körfeze ve uzun kıyı şeridine sahip olması güçlü yönlerinden biriyken Sığacık Limanı'na yat talebinin artmasıyla altyapının yetersiz kalması bir risk teşkil eder. Bölgedeki tarımsal faaliyetlerde bilinçsiz su kullanımı, jeotermal enerji tesislerinin yeraltı sularının tarım alanları yakınındaki dere yataklarına boşaltılması kanalizasyon suyu ve arıtma çamurları gibi etkenlerden kaynaklı toprak kirliliği meydana gelmektedir. Toprak kirliliği, ekosistemleri ve insan sağlığını tehlikeye atan kimyasal maddelerle dünya yüzeyinin değiştirilmesidir. Toprak kirliliği, toprağın verimliliğinin kaybı ile toprağın hayvan, bitki ve insan yaşamıyla uyumsuzluğuna neden olur. Kirlenmiş topraklar, doğanın ve elementlerin zehirli maddeleri temizlemesi veya onları diğer zararsız elementlere ayırması gerektiği sürece çorak kalır.

Toprak kirliliği, topraktaki besin maddelerini düşürür ve bitkilerin meyvelerinde zararlara neden olur. Sudaki katı maddeler toprakta birikerek toprak geçirgenliği gibi bazı fiziksel özelliklerini bozar Bitki gelişimini ve kalitesini bozar ve dolayısıyla arazi verimliliğini düşürür. İklim değişikliği, tarımı olumsuz yönde etkileyen birçok faktörden biridir. İklim değişikliği, yağış rejimindeki değişiklikler, sıcaklık artışı, kuraklık, doğal afetler gibi olumsuz etkilere sebep olmaktadır. Bu olumsuz etkiler, tarımda verimlilik ve büyüme oranları üzerinde önemli bir tehdit oluşturmaktadır.

İzmir, güneş enerjisi açısından yüksek potansiyele sahip bir bölgedir aynı zamanda Ağaoğlu Enerji bağlı ortağı olan Üçgen Seferihisar Rüzgâr Enerjisi Elektrik Üretim A.Ş. tarafından işletilen Seferihisar Rüzgar Enerji Santrali Türkiye'nin 711. büyük enerji santralidir. Su kaynaklarının yönetimi, taşkın kontrolü, sulama, enerji

retimi, turizm gibi birçok alanda kullanılmaktadır. Hidrojeomorfolojik analiz ise, suyun yeryüzündeki hareketlerinin ve Őekillerinin incelenmesidir, suyun hareketi, akışı, taşınması, birikmesi, erozyonu, taŐkınları, su kaynaklarının yönetimi, taşkın kontrolü, sulama, enerji üretimi, turizm gibi birçok alanda kullanılmaktadır. Oluşturulan paftada gl, çay, dere ve mevsimlik akarsuların akıŐ yönü barajlar üzerindeki etkisi üzerine bir inceleme yapılmış ve analiz oluşturulmuştur. En büyük baraj olan Tahtalı Barajı, Tahtalı ayı üzerinde, içme suyu sağlama amacıyla 1986-1999 yılları arasında inşa edilmiş bir barajdır. Toprak ve kaya gövde dolgu tipi olan barajın gövde hacmi 3.100.000 m³, akarsu yatağından yüksekliği 58,00 m., normal su kotunda gl hacmi 306,65 hm, normal su kotunda göl alanı 23,52 km²'dir. Baraj yıllık 205 hm içme suyu sağlamaktadır.

Metropol ilçelerin su ihtiyaının %40'ını karşılamaktadır. Menderes ilçesinde bulunan tek barajdır geri kalanları haritada görüldüğü üzere İzmir'in batısında bulunuyor.

Grafik 6: Barajların Su Kapasitesi [SBP 301 Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Oluşturulmuştur.]

KIYI MORFOLOJİSİ ANALİZİ

Seferihisar, Türkiye'nin İzmir ilinde bulunan bir ilçedir. İlçe, Ege Denizi kıyısında yer almaktadır. Menderes ilçesinin zdere ve Gümüldür mahalleri de Seferihisar ilçesinin güneydoğusunda yer almaktadır. Çalışma alanı içerisinde bulunan sahil Şeridi yaklaşık 65 kilometredir. zdere, Gümüldür mahalleleri ve Seferihisar ilçesinin kıyı morfolojisine bakıldığında kumul-çakıl ve taşlık alanlar olarak 2 tip kıyı özelliği görülmektedir.

TAŞLIK ALAN

Özdere sahilinin küçük bir kısmında 3 .75 kilometrelik, Doğanbey ve Atatürk mahallelerinin sahil kısımlarında 14 kilometrelik ve Sığacık mahallesinde 9 kilometrelik taşlık alan bulunmaktadır. Çalışma alanı sınırları içerisindeki 65 kilometre uzunluğundaki sahil şeridinde yaklaşık olarak 27 km uzunluğunda taşlık alan bulunmaktadır.

KUMUL-ÇAKIL

Alan Kıyı kumları, deniz ve okyanuslara ulaşan kumların kıyıda birikmesi, rüzgârla yığılarak oluşturduğu tepe ve yığıntılardır. Bir sahada birikmiş olan kumların rüzgârın etkisine ve hızına dayalı olarak bir başka yere taşınarak oluşturduğu şekle kumul denir. Kıyı kumlarını besleyen başlıca kaynaklar; deniz akıntıları, kalkerli organik madde kırıntıları, denize ulaşan ve kum taşıyan akarsular oluşturur. Alan sınırları içerisindeki sahil şeridinin yaklaşık 38 kilometrelik kısmı kumul alandan oluşmaktadır.

Alan içerisinde bulunan 65 kilometrelik sahil şeridi içerisinde 17 adet mavi bayraklı plaj, 16 adet iskele, 1 adet liman ve 1 adet balıkçı barınağı bulunmaktadır.

MAVİ BAYRAKLI PLAHLAR

Seferihisar'da mavi bayraklı plajlar bulunmaktadır. 2023 yılı itibarıyla Seferihisar'da 9 mavi bayraklı plaj bulunmaktadır. [URL-31]

Bu plajlar şunlardır:

- Büyük Akkum Plajı
- İztur Sertur Halk Plajı
- Gemisuyu Mevkii Halk Plajı
- Bahadır Mevkii Halk Plajı
- Ömür Beldesi Halk Plajı
- Sakızağacı Mevkii Halk Plajı
- Havacılar Sitesi Halk Plajı
- Bengiler Mahallesi Halk Plajı

2023 yılı itibarıyla Özdere 'de 3, Gümüldür 'de ise 4 mavi bayraklı plaj bulunmaktadır. [URL-32]

Özdere 'deki mavi bayraklı plajlar şunlardır:

- Özdere Çukuraltı Halk Plajı
- Özdere Altinkum Halk Plajı
- Özdere Altınova Halk Plajı Gümüldür' deki mavi bayraklı plajlar şunlardır:
- Gümüldür Halk Plajı
- Gümüldür Altinkum Halk Plajı
- Gümüldür Sahilkent Halk Plajı
- Gümüldür Göcek Halk Plajı

İSKELELER

Alan sınırları içerisinde 16 adet iskele bulunmaktadır. Bu iskelelerin bir kısmı Özdere sahilinde yoğunluk göstermektedir. [Ç-URL -33]

LİMAN

Seferihisar Yat Limanı, Seferihisar'ın turistik bölgesi Sığacık'ta bulunmaktadır. Liman, 400 yat kapasitesine sahip olup, 12 metre derinliğe kadar teknelerin yanaşmasına imkân sağlamaktadır. [URL-34]

Seferihisar Yat Limanı, ilçenin turizm potansiyelini önemli ölçüde artırmaktadır. Liman, Seferihisar'ın hem ticari hem de turizm faaliyetlerini desteklemektedir. Liman üzerinden Dikili, Foça, Çeşme, Kuşadası, Yalıkavak, Bodrum ve Didim gibi turistik bölgelere tekne turları düzenlenmektedir.

BALIKÇI BARINAĞI

Gümüldür Balıkçı Barınağı, yaklaşık 65 tekne kapasitesine sahiptir. Barınakta, teknelerin bağlanması, bakımı ve onarımı için gerekli tüm tesisler bulunmaktadır. Ayrıca, barınakta, balıkçıların taze tuttukları balıkları satın alabilecekleri bir balıkçı pazarı bulunmaktadır. Barınak, Gümüldür'ün balıkçılarına gelir kapısı sağlamaktadır. Ayrıca, Gümüldür 'ün turizm potansiyelini artırarak, beldenin ekonomik kalkınmasına katkı sağlamaktadır. [Ç-URL-35]

DALIŞ YASAĞI OLAN BÖLGE

Teos Antik Kenti ve çevresinde kültür ve tabiat varlıklarının korunması amacıyla dalış yasağı uygulaması mevcuttur. Teos Antik Kenti, Seferihisar'ın önemli bir tarihi ve kültürel mirasıdır. Bu nedenle, kentin yakınında dalış yapmak, kentin tarihi kalıntılarına zarar verebilmektedir. [Ç-URL-36]

13. YAPILI ÇEVRE- DOĞAL ÇEVRE

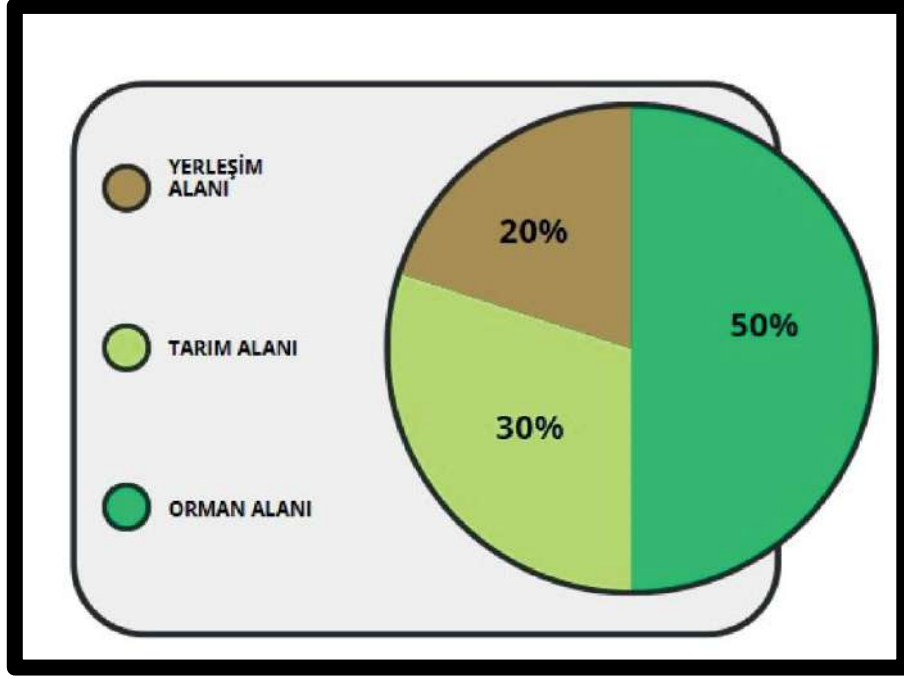
İçinde bulunduğunuz ortam çevreyi oluşturuyor. Çevreyi doğal ve yapay çevre olarak ikiye ayırabiliriz. Doğal çevre insan eliyle yapılmayan ve doğal şartlarla oluşan ortamdır. Yapay çevre ise insanların kendi elleriyle, malzemeler kullanarak yaptıkları doğal olmayan ortamdır. Örneğin ormanlar, dağlar denizler, akarsular ve mağaralar gibi. Yapılı çevre ise insan davranışları sosyal ve kültürel her türlü insan etkileşimi yapılı çevre sayılabilmektedir. Yapılı çevre ve doğal çevre arasındaki ilişki, insanların yaşadığı alanlarda çevresel faktörlerin nasıl etkileşimde bulunduğunu ve bu etkileşimin sonuçlarını anlamamıza yardımcı olur. Yapılı çevrenin büyümesi genellikle doğal çevrenin bozulmasına ve kirlenmesine neden olabilir. Örneğin, endüstriyel faaliyetler, hava ve su kirliliğine yol açabilir. Bu, ekosistemlerin ve doğal kaynakların sürdürülebilirliği açısından önemli bir sorun olabilir. Aynı zamanda çevre doğal afetlere karşı dirençli olmalıdır. Deprem, sel ve kasırga gibi afetlere karşı güvenli yapılar ve altyapılar tasarlamak, insanların güvenliğini ve çevrenin dayanıklılığını artırabilir. Bunu gözlemlemek amacıyla Yapılı Çevre ve Doğal Çevre İlişkisi adlı yer şekilleri

göz önünde bulundurularak yerleşilebilirlik analizi içeren bir poster hazırladık. Seferihisar ve Menderes ilçelerinin çeperinde genel olarak kızıl çam ormanları bulunmakta ve aralarında kalan bölgede ise genişçe tarım arazileri içermekte nüfusun çoğunluğu ilçe merkezlerinde 3-4 katlı yapılarda yaşamakta olup tarım arazilerine doğru nüfus yoğunluğu düşmektedir. İklimi ve toprak yapısı bakımından zengin olan bu bölgelerde mandalina başta olmak üzere üzüm, zeytin, domates ve avokado üretilmekte ve buradaki insanların birçoğunun geçim kaynağı olmaktadır. 770 milyon metrekare alanın %30'u tarım %20'si imarlı bölge %50'si ise orman alanıdır. Aynı zamanda bu bölgelerde İyi Tarım uygulamaları da bulunmaktadır. İyi tarım, sürdürülebilir ve çevre dostu tarım uygulamalarını benimseyen bir tarım yöntemidir. Bu tarım yaklaşımı, çiftçilerin, toprakların, su kaynaklarının, bitkilerin ve hayvanların sağlığını korumayı, doğal kaynakları sürdürülebilir bir şekilde kullanmayı ve toplum sağlığına olumlu etkiler bırakmayı hedefler. Uzun vadeli tarım faaliyetleri için ekosistemlerin dengesini korumak anlamına gelir. Bir diğer faydaları; çiftçilere modern tarım teknikleri, su yönetimi, zararlı kontrolü ve diğer konularda eğitim sağlar, üretim süreçlerinde kullanılan kimyasalları kontrol altında tutarak gıda üretiminin insan sağlığına olumsuz etkilerini en aza indirmeyi amaçlar. Güvenli ve sağlıklı gıdaların üretilmesine odaklanır.

Toprak analizinde de bahsettiğimiz üzere Seferihisar ve Menderes ilçesinde büyük oranda verimli toprak olan kireçsiz kahverengi orman toprağı dediğimiz organik madde içeriğı yüksek kumlu ve tınlı bir yapıya sahip bu toprak çeşidi bulunuyor. İklim ve bitki örtüsü etkisiyle oluşur ve genellikle tarım alanlarında bulunur. Kahverengi orman toprakları ormanlık alanlarda bulunan ağaç yaprakları ve organik malzeme ile zenginleşmiştir. Menderes ve Seferihisar ilçelerinin yerleşimleri doğal çevrenin ve sit alanının varlığı ile sınırlanmış durumdadır. Güneyde Ege Denizi de bir set oluşturmaktadır. Genellikle yapılar 10 veya 12 yıllıktır. Bu durumda, bu yapılar henüz çok eski sayılmaz. Belki de bölgedeki daha eski yapılar zaman içinde çeşitli nedenlerle kaybolmuş veya değişime uğramış olabilir. Menderes İlçesi yerleşim bakımından daha yeni olduğu için Seferihisar İlçesine göre daha düzenli ve tek tip yapılara sahiptir. Eğitim, iklim ve toprak yapısı bakımından yerleşilebilir alanlara doygunluk vardır. Doğa ile iç içe olmasıyla daha çok yerel halkın bulunduğu bölge deprem riskinin en fazla olduğu diri fay hattının üzerinde yerleşim sürmektedir.

Bölgenin doğal güzelliğine katkıda bulunan ormanlık alanları içermektedir. Ormanlık alanlar biyoçeşitlilik, ekosistem dengesi, yerel halk ve turistleri için rekreasyon alanları sağlaması açısından büyük önem taşımaktadır. Menderes, insanların yürüyüş, piknik ve kuş gözlemciliğı gibi açık hava etkinliklerinin tadının çıkarılabileceğı çeşitli ormanlık bölgelere ve doğal rezervlere sahip olabilir. Sahil şeridi deniz veya okyanus ile kara arasındaki alanı ifade eder ve ekonomik açıdan büyük bir değere sahip olan bu kıyı bölgeleri, doğal kaynakları, ulaşım imkanları, turizm potansiyeli ve ticaret gibi bir dizi faktör nedeniyle ekonomik olarak önemli hale gelmiştir. Ekonomik faaliyetlerin odak noktası olan bu bölgeler balıkçılık, deniz taşımacılığı ve ticaret gibi sektörler için elverişlidir.

Verimli kıyı toprakları, Kıyı bölgeleri, iklim ve toprak özellikleri açısından çeşitlilik gösterir tarım için uygun bir ortam sunar. Okyanus veya denizlerden gelen ılıman iklim etkisi altında olabilir. Bu durum, sıcaklık dalgalanmalarını hafifletir ve bitki yetiştirme mevsimini uzatır, bu da daha uzun bir bitki büyüme dönemi anlamına gelir. Farklı bitki türlerinin yetişmesi için uygun koşullara sahiptir. Bu, farklı tarım ürünlerinin yetiştirilmesine olanak tanır ve çeşitlilik sağlar. Kıyılarda erozyon ve deniz tuzu nedeniyle toprak kalitesi konusunda bazı zorluklarla karşılaşabilir. Ancak, iyi drenaj ve uygun yönetimle, kıyı toprakları tarım için uygun olabilir. Özellikle deltalar ve kıyı ovası gibi alanlarda toprak verimliliği yüksek olabilir. Aynı zamanda tarım yaparken dikkate alınması gereken bazı zorluklar da bulunmaktadır. Deniz suyu seviyesinin yükselmesi, erozyon, tuzluluk sorunları gibi çevresel faktörler tarımı etkileyebilir. Bu nedenle, kıyı bölgelerinde tarım yapacak çiftçiler, bu zorlukları yönetmek ve sürdürülebilir bir tarım uygulamak için uygun stratejileri benimsemelidirler. Sahil şeritleri, turistik potansiyele sahip önemli bölgelerdir. Bu potansiyel, bir dizi faktöre dayanabilir ve sahil bölgelerini çekici kılan birçok özellik içerir, örneğin sahil şeritleri genellikle muazzam doğal güzelliklere sahiptir deniz, kumsal, güneş batımı gibi unsurlar turistleri cezbedebilir plajlar, koruma alanları, doğa rezervleri ve denizel ekosistemler bu potansiyeli artırabilir. Rekreatif aktivite için uygun alanlar sunar. Yüzme, sörf, dalış, balık tutma, yürüyüş ve plaj aktiviteleri gibi çeşitli turistik faaliyetler bu bölgelerde popülerdir. Seferihisar ve Menderes ilçelerinde de bu faaliyetlerin yapılabileceği alanlar oldukça fazla sahil bölgelerinde geniş konaklama seçenekleri Lüks tatil köyleri, butik oteller, pansiyonlar ve kamp alanları gibi farklı konaklama seçenekleri turistlere sunuluyor. Şunu unutmamalıyız ki; sahil bölgelerinde turizm potansiyeli artsa da sürdürülebilir turizm yönetimi, çevresel koruma, kültürel mirasın korunması gibi faktörlere dikkat edilmesi önemlidir. Turizm faaliyetleri, doğal ve kültürel kaynakları korumak adına dengeli bir şekilde yönetilmelidir. Turizm teşvik kanunu olduğu gibi kıyı koruma kanunu da vardır bunlara dikkat edilmelidir.

Grafik 7: Yerleşim Alanları Dağılımı Grafiği [SBP 301 Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Oluşturulmuştur.

14. GZFT ANALİZİ

GÜÇLÜ YÖNLER

İzmir şehri çevresi ve Seferihisar bölgesinin doğal güzelliklerde koylara, çok sayıda körfeze ve uzun kıyı şeridine sahip olması
Uzun sezon ve mevsimler genellikle ılıman su sıcaklığına sahiptir
Pazarda olumlu tüketici algılaması ve yüksek duyarlılığın olması
Bölgede bulunan özel çevre koruma bölgeleri ve mavi bayraklı plajlar
Organik tarımın pazar piyasasına katkı sağlaması
Deniz koruma alanı olarak ayrılacak seviyede denizel biyolojik çeşitlilik değerlerine sahip bölgelerin mevcudiyeti
Kıyı balıkçılığını destekleyen faaliyetlerin varlığı
Plaj kapasitesinin yüksek olması
Jeotermal kaynakların bulunması
Yenilenebilir enerji kaynaklarına uygun iklim koşullarına sahip olması
Gümüldür mandalınanın coğrafi işaret sertifikasına sahip olması

ZAYIF YÖNLER

Tarımsal altyapı yetersizliği
Katı atıkların görsel ve kıyı kirliliği yaratması
Sığacık limanına yat talebinin artmasıyla altyapının yetersiz kalması
Antik kentlerin yeterince tanıtılamamış olması
Yenilenebilir enerji kaynaklarının yeterince kullanılamaması
Tarım alanlarına yatırımın yetersiz kalması
Çevre illere ulaşım zorluğu
Jeotermal kaynaklara yatırım eksikliği
Tarım ürünlerinin işletme tesisi bulunmaması
Jeotermal kaynakların doğru ve yeterince değerlendirilememesi
Turizm mevsimlerinde altyapının yetersiz kalması

FIRSATLAR

Rüzgâr enerjisi yatırım talebinin olması
Alternatif enerji kaynaklarına yönelme
Tarımsal projelere devlet desteğinin sağlanması
Organik tarıma geçiş potansiyelinin olması
Zeytin ve zeytin yetiştiriciliğinin önemli ölçüde artma eğilimi
Küçük tarım işletmelerinin seracılığa teşvik edilmesi
İlçenin deniz kum güneş turizmi bölgesinde bulunması
Özel orman bölgelerinin kurulması
Kruvazör turizmin gelme olanagı
Jeotermal kaynak potansiyelinin seracılık ve konut ısıtılmasında kullanılma potansiyeli

TEHDİTLER

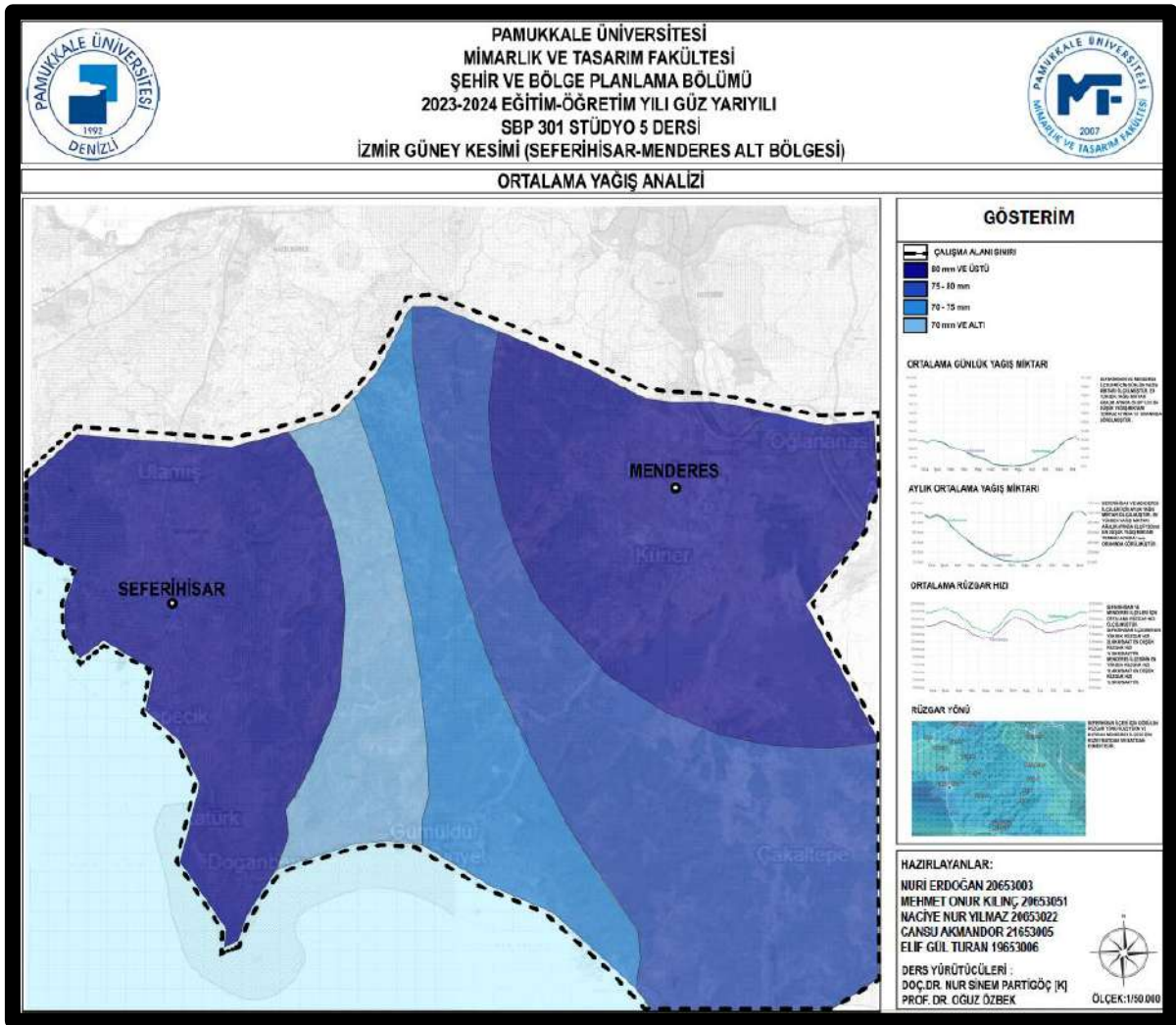
Su kaynaklarının azalması
Tarım alanlarının kullanım amacının konut alanına çevrilmeye çalışılması
Maliyetlerden dolayı tarım faaliyetlerinin azalması
Değişen iklim koşullarının tarımı olumsuz etkilemesi
Denge bozucu ilaçlama ve gübrelemenin tarımı olumsuz etkilemesi
Yaşanan tarımsal kuraklık
Ören yerleri ve tarih kalıntılarının korunması için yeterli yatırımın yapılamıyor olması
Su, hava, toprak kirliliğinin artış göstermesi
1. derece deprem bölgesinde bulunması
Tsunami gibi doğal afet riskinin olması
Değişen iklim koşullarının biyoçeşitliliği olumsuz etkilemesi

15. ANALİZ PAFTALARI

15.1 ORTALAMA YAĞIŞ ANALİZ PAFTASI

İzmir’de yağışın aylara ve mevsimlere göre dağılımında önemli farklar vardır. İzmir’de yıllık ortalama yağış miktarı 700 mm. olup, yıllık yağışın %50’den fazlası kış mevsiminde, % 40-45’i ilkbahar ve sonbaharda, % 2-4’ü ise yaz aylarında düşmektedir. Kar yağışlı günler sayısı, alçak kesimlerde yok denecek kadar azdır. Yüksek kesimlerde gerek kar yağışlı günler sayısı gerek karın yerde kalma süresi artmaktadır.

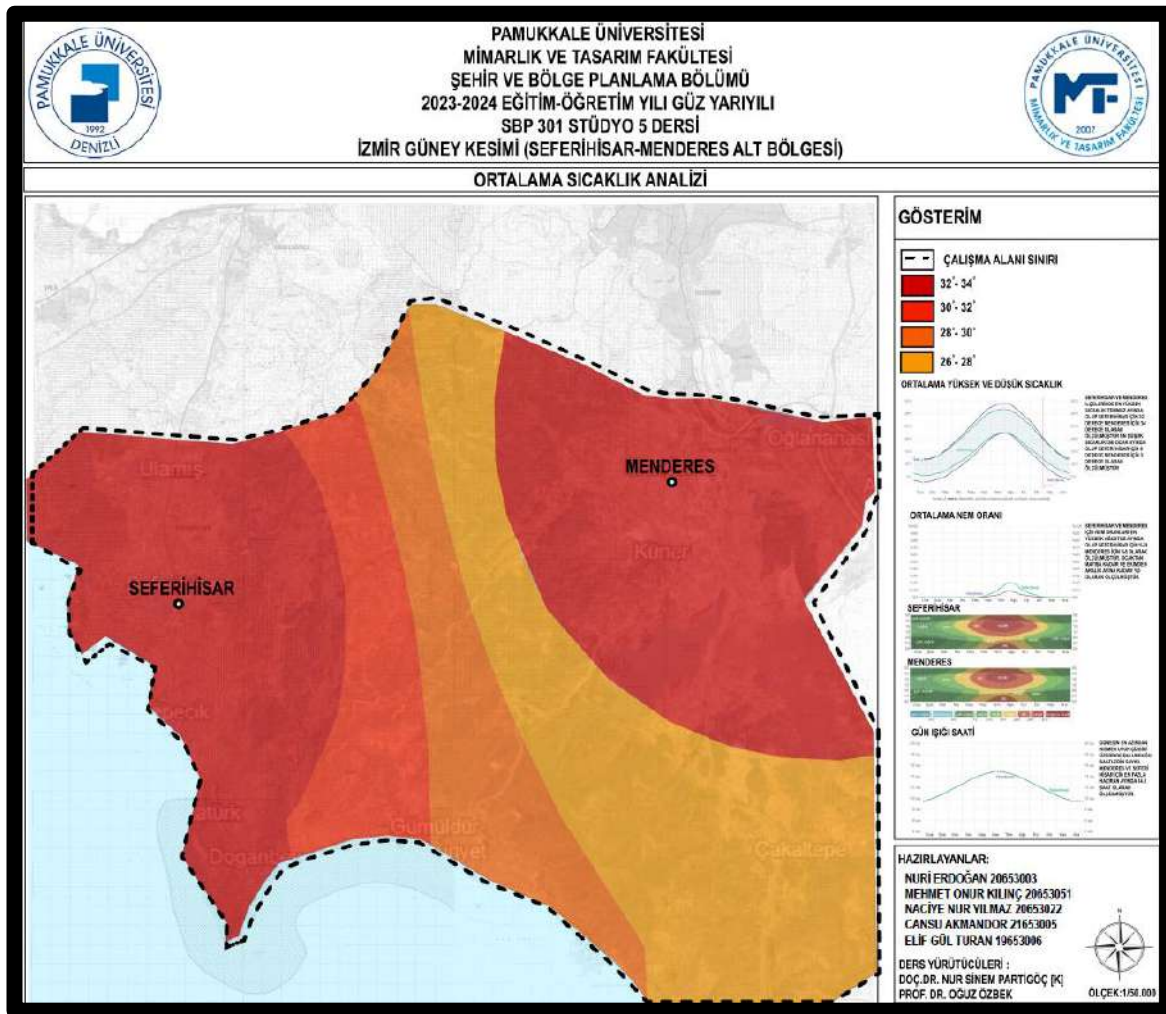
Bölge tipik Akdeniz iklimi etkisi altında olup, Torbalı İlçesi ile tüm doğu-batı aksı tarımının gelişmesinde ılıman ve yağışlı iklimin önemli rolü olmuştur.

Şekil 51: Ortalama Yağış Analiz Paftası [SBP 301 Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Oluşturulmuştur.]

15.2. ORTALAMA SICAKLIK ANALİZİ

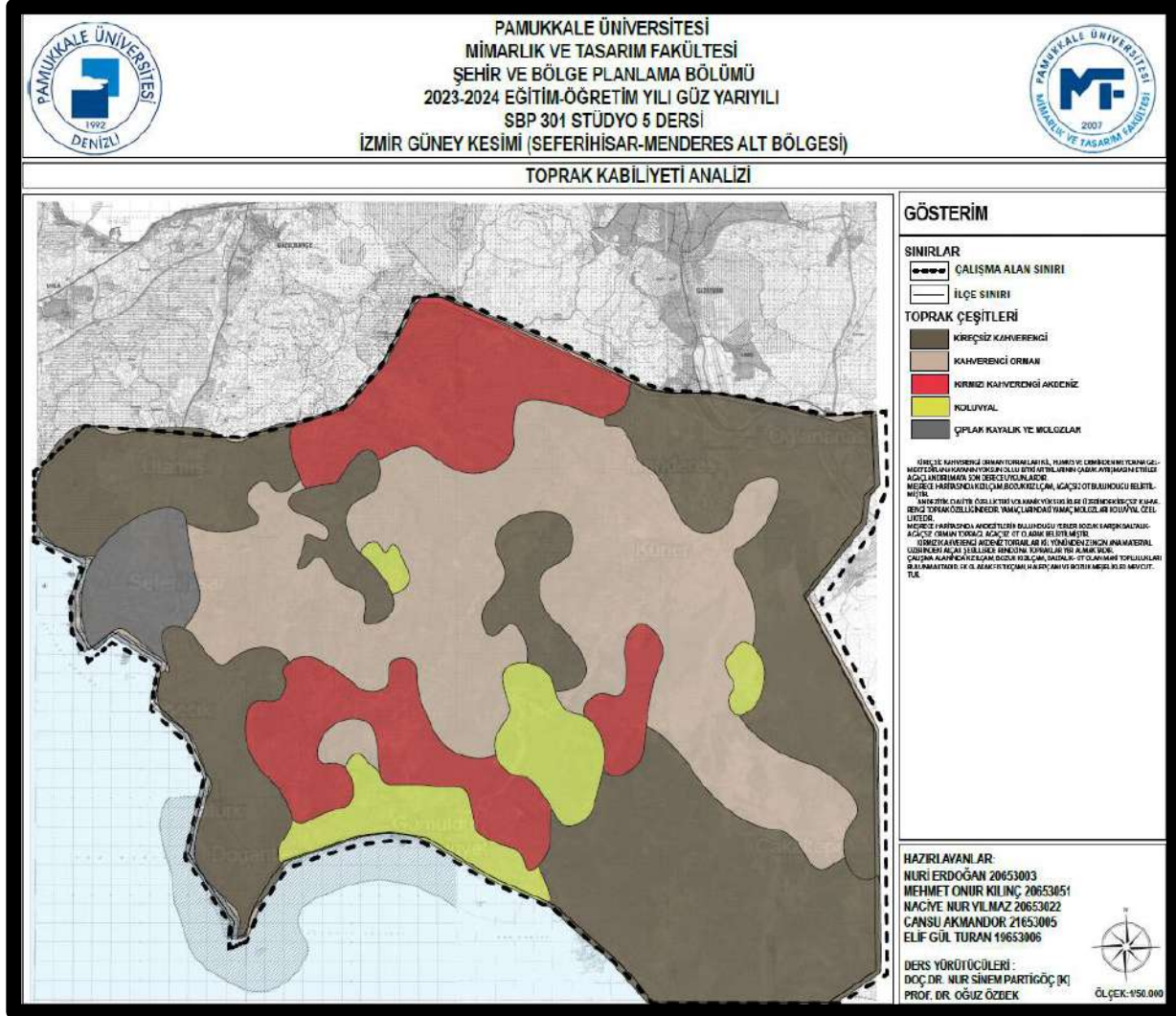
Akdeniz iklim kuşağı içinde İzmir’de yazlar sıcak ve kurak, kışlar ılık ve yağışlı geçmektedir. Ancak, il bütününde yükseklik, bakı ve kıyıdan uzaklık gibi fiziksel coğrafya farklılıkları, yağış, sıcaklık ve güneşlenme açısından önemli sayılabilecek iklim farklılıklarına da yol açmaktadır. İl bazında yıllık ortalama sıcaklık, alçak kesimlerde 14-18 0C arasında değişmektedir. İzmir il merkezinde yıllık sıcaklık ortalaması 17.6 0C’dir. İlde en sıcak geçen aylar Temmuz ve Ağustos, en soğuk aylar ise Ocak ve Şubat’tır. Yaz günlerinde sıcaklık değerleri zaman zaman tropik bölgelerin sıcaklığına yaklaşacak kadar yükselmektedir. Yazın kıyı kesiminde sıcaklık, deniz melteminin (ımbat) etkisiyle iç kesimlere göre 1-2 0C daha düşük olmaktadır. Kış mevsiminde ortalama 7 0C olan sıcaklık, zaman zaman kuzey ve kuzeybatıdan sokulan denizel hava kütlesi nedeniyle düşmektedir.

Şekil 52: Ortalama Sıcaklık Analiz Paftası [SBP 301 Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Oluşturulmuştur.]

15.3 TOPRAK KABİLİYETİ ANALİZİ

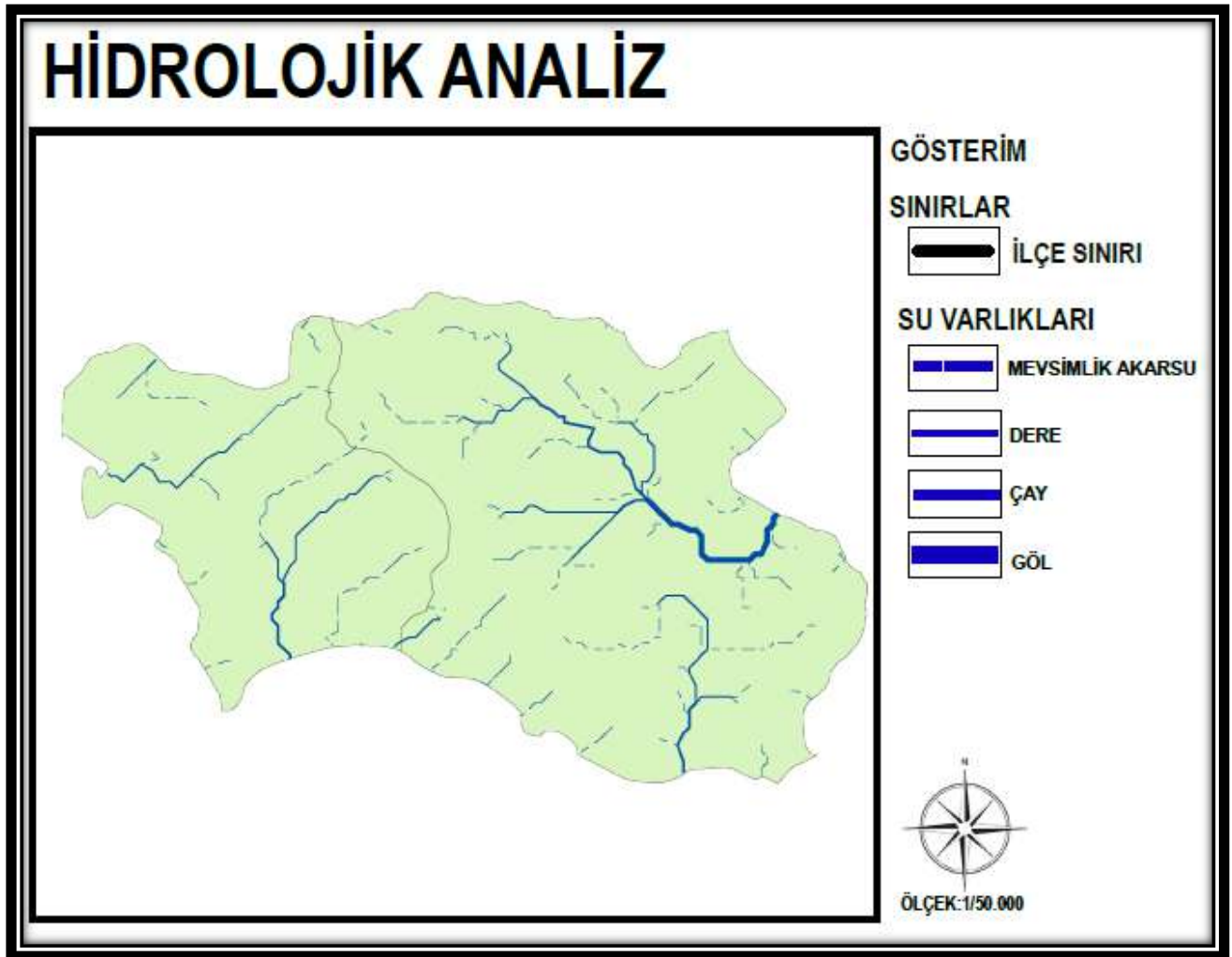
Toprak sınıflarının mekansal dağılımı incelendiğinde, kuzeyde Gediz Ovası, Menemen – Foça, arasındaki bölgede Nif Ovası Kemalpaşa'nın kuzey ve batısında, Küçük Menderes Vadisinde, Menderes, Torbalı, Bayındır, Tire çevresinde, verimli sınıf toprakların yoğunlaştığı görülmektedir. Urla, Çeşme, Seferihisar, Ürkmez, Gümüşdüz ve Selçuk çevresinde küçük düzlüklerde de yine verimli topraklarla örtülüdür. Üçüncü ve dördüncü sınıf topraklar ise birinci ve ikinci sınıf toprakların dağlık alanlara geçiş bölgelerinde yer almaktadır.

Şekil 53: Toprak Kabiliyeti Analiz Paftası [SBP 301 Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Oluşturulmuştur.]

15.4 HİDROLOJİK ANALİZ

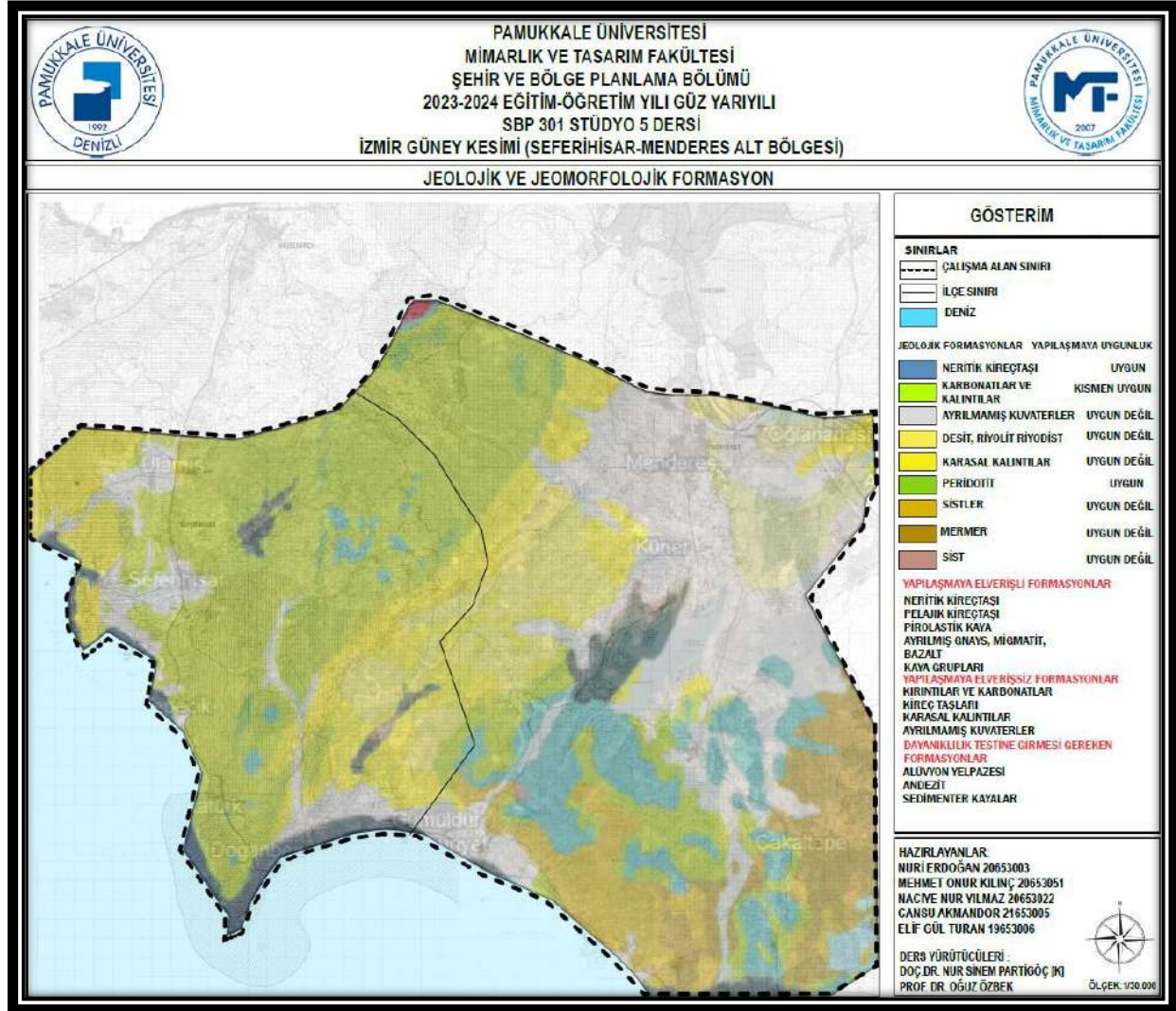
Taşkın alanları ve yer altı suyu yüksek alanlar çeşitli önlemlerle (taşkın önleme projeleri, drenaj yolu ile taban suyu düzeyinin azaltılması, vb.) yerleşime uygun hale getirilebilir. Yerleşim maliyetini artırıcı bir unsur olması nedeni ile yerleşim önceliği bulunmamaktadır. Erozyon riski yüksek alanlar doğal denge açısından önemlidir. Bu tür alanlarda arazinin genellikle parçalı olması, yerleşimin maliyetini artırmaktadır. Ağaçlandırma vb. önlemlerle erozyonun önlenmesi öncelik almaktadır. Planlama alanı içinde yer alan Bakırçay, Gediz ve Küçük Menderes önemli akarsulardır. Bunların yanı sıra, Karaburun Yarımadası'ndan kaynaklanıp Ege Denizi'ne dökülen kısa boylu ve geçici akışlı akarsular da bulunmaktadır.

Şekil 54: Hidrolojik Analiz [SBP 301 Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Oluşturulmuştur.]

15.5 JEOLJİK VE JEOMORFOLOJİK ANALİZ

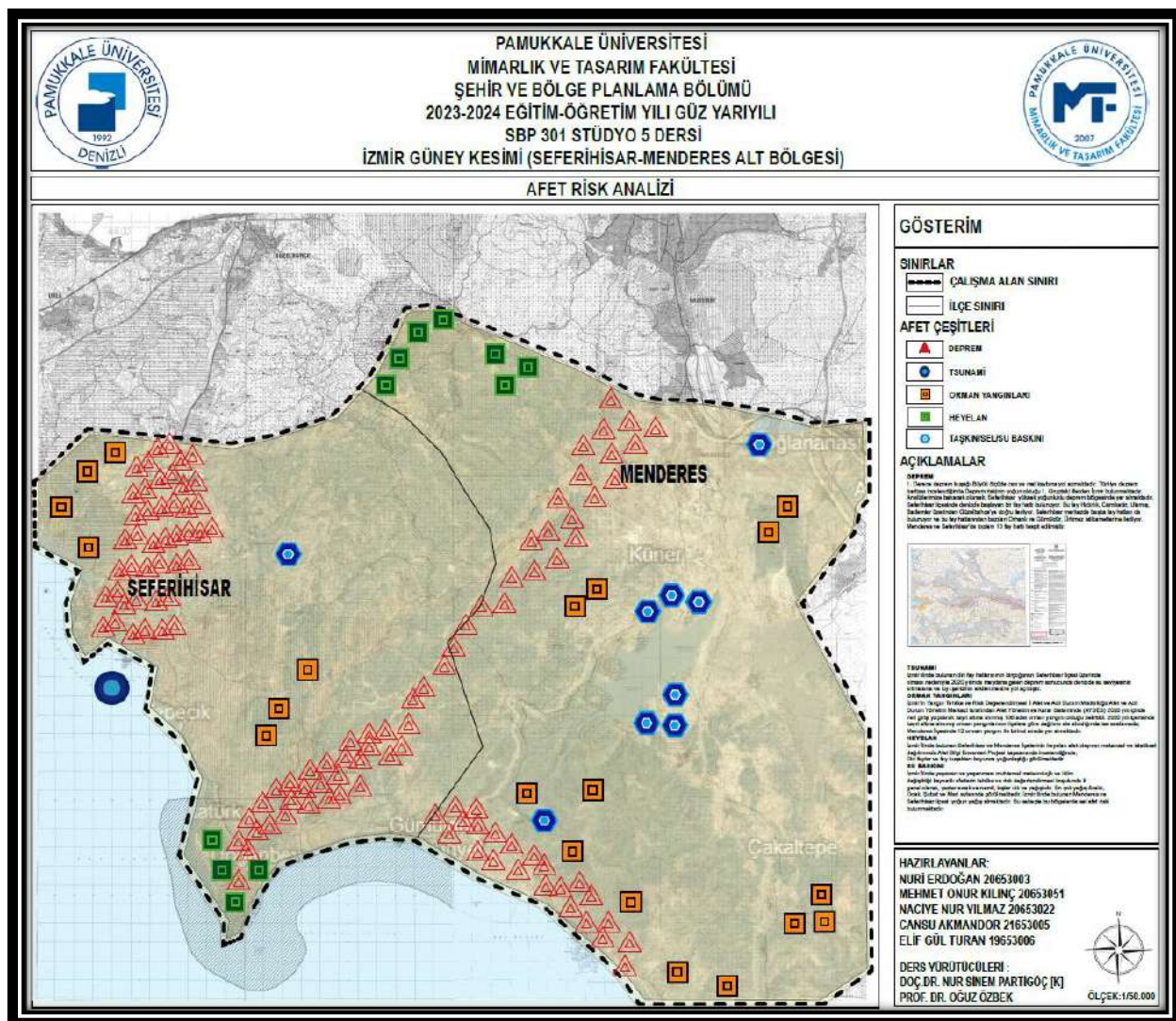
Harita ve raporda jeolojik birimler, fay hatları, fay çevresi etki alanları ile jeolojik bakımdan sakıncalı, (kaya düşmesi ve heyelan riski taşıyan alanlar) gösterilmiştir. Aynı kaynaklar kullanılarak yerleşilebilirlik analizi açısından ölçüt oluşturabilecek, zemin bakımından zayıf alüvyon birimler ile faylar ve etki alanları, jeolojik bakımdan sakıncalı alanlar (kaya düşmesi ve heyelanlı alanlar) ile sazlık ve bataklıklar gösterilmiştir.

Şekil 55: Jeolojik ve Jeomorfolojik Analiz Paftası [SBP 301 Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Oluşturulmuştur.]

15.6 AFET RİSK ANALİZİ

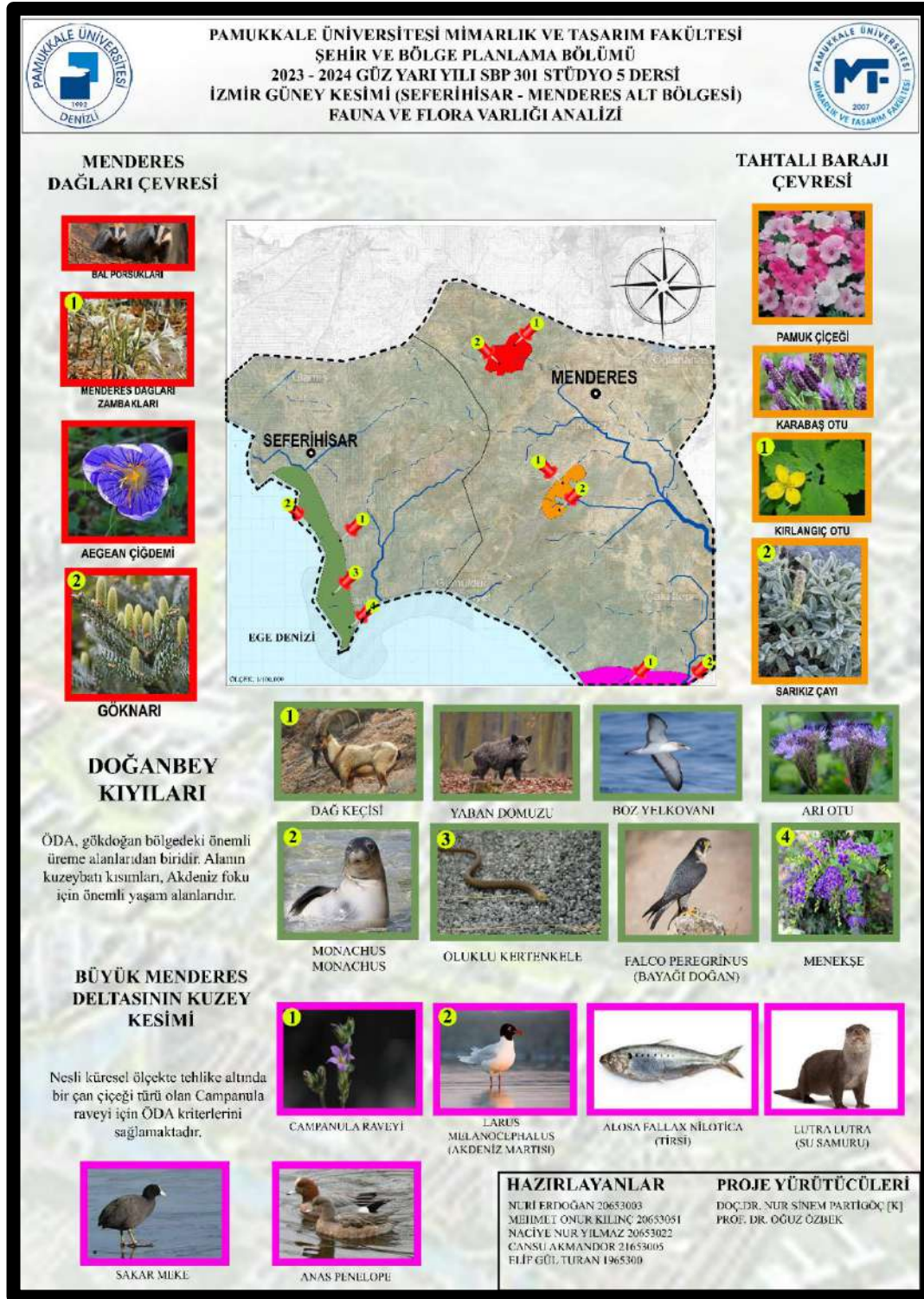
İzmir ve çevresinde 3 farklı tektonik kuşak gözlenmektedir. Tektonik bir çöküntü sahası olan İzmir Körfezinin kenarında bulunan şehrin içinde ve çevresinde yükselen tepeler volkanik kayalardan oluşmuştur. Volkaniklerin tabanında Mesozoyik yaşlı şistler ve Neojen yaşlı kireçtaşları bulunur. Tepeler ve sahil arasındaki düzlükler, deniz ve dere birikintilerinden ibarettir. Şehrin yerleşme alanının düz kısımlarını genç Kuvaterner çökeller oluşturur. Planlama alanı içinde çeşitli bölgelerde Jeolojik ve Jeoteknik zemin etüd raporları yapılmış veya yaptırılmış olup, bu raporların sonuçları itibariyle Çevre Düzeni planı tekniğine uygun olarak aktarılabilecek büyüklükte olan veri ve bilgiler analizde gösterilmiştir. Jeolojik yasaklı alanlar planda gösterilerek bu alanlarda yapılaşmaya izin verilmeyecek kullanım alanları belirlenmiştir.

Şekil 56: Afet Risk Analiz Paftası [SBP 301 Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Oluşturulmuştur.]

Pamukkale Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü 2023- 2024 Eğitim-Öğretim Yılı Güz Yarıyılında SBP 301 Kodlu Stüdyo 5 Dersi Kapsamında, Proje Koordinatörleri Yürütücülüğünde 3. Sınıf Öğrencileri Tarafından Hazırlanmıştır.

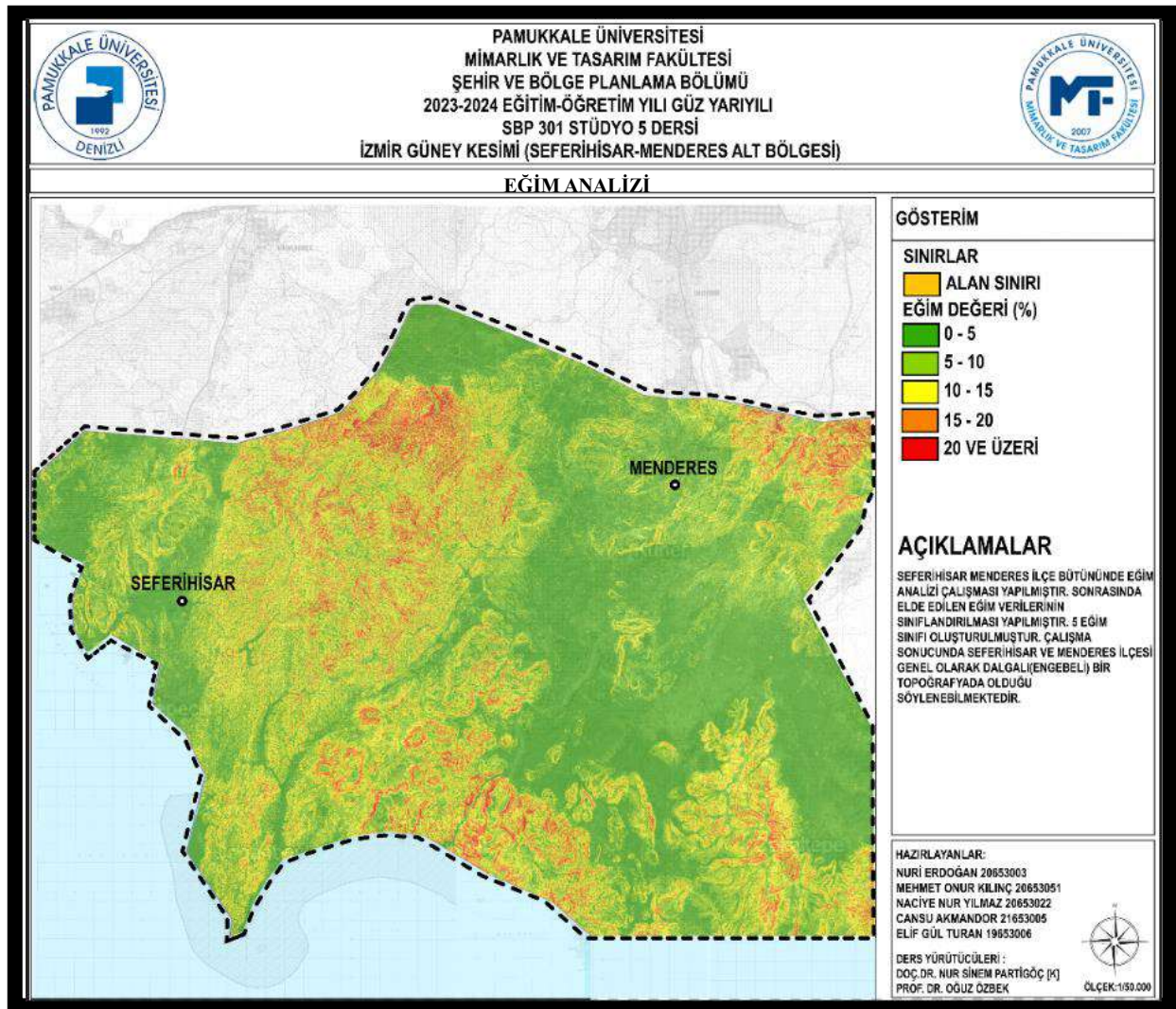
15.7 DOĞAL NİTELİKLİ ALANLAR POSTERİ

Şekil 57: Biyoçeşitlilik Posterini [SBP 301 Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Oluşturulmuştur.]

15.8 EĞİM ANALİZİ

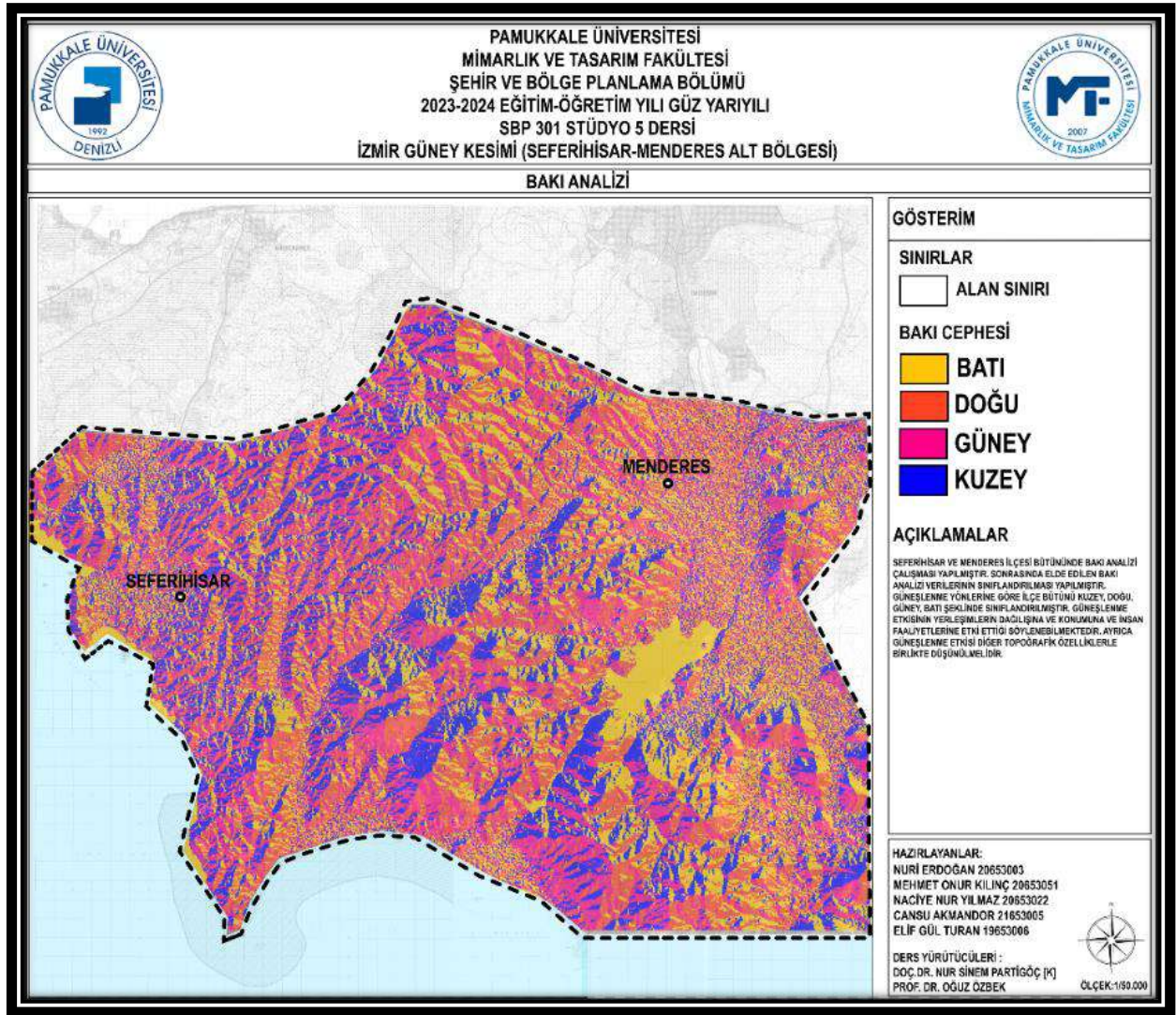
Eğim analizlerine göre planlama alanının %35'inden fazlası yerleşime uygun olmayan, eğimi %40'dan fazla, topografik eşik alanlarından oluşmaktadır. Alanın %15'i genelde yerleşmeye uygun olmamakla birlikte, zorunlu hallerde kısıtlı oranda yerleşime açılabilir alanlardır. Alanın %26,2'sini oluşturan eğimi %10-15 arasında olan alanlar; konut yerleşimi için kullanılabilir olmakla birlikte, yerleşim ve altyapı maliyeti yüksek alanlardır. Planlama alanının %50'si eğimi %0-10 arasında yerleşmeye elverişli alanlardan oluşmaktadır. Topoğrafya, İzmir ve çevresindeki mekânsal oluşumun en önemli belirleyicilerinden birisidir. Denize dik inen dağlar ve bunların arasındaki ovalar ve kıyılardaki düzlükler, başlıca bölgesel altyapının ve yerleşmelerin geliştiği alanlardır.

Şekil 58: Eğim Analizi Paftası [SBP 301 Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Oluşturulmuştur.]

15.9 BAKI ANALİZİ

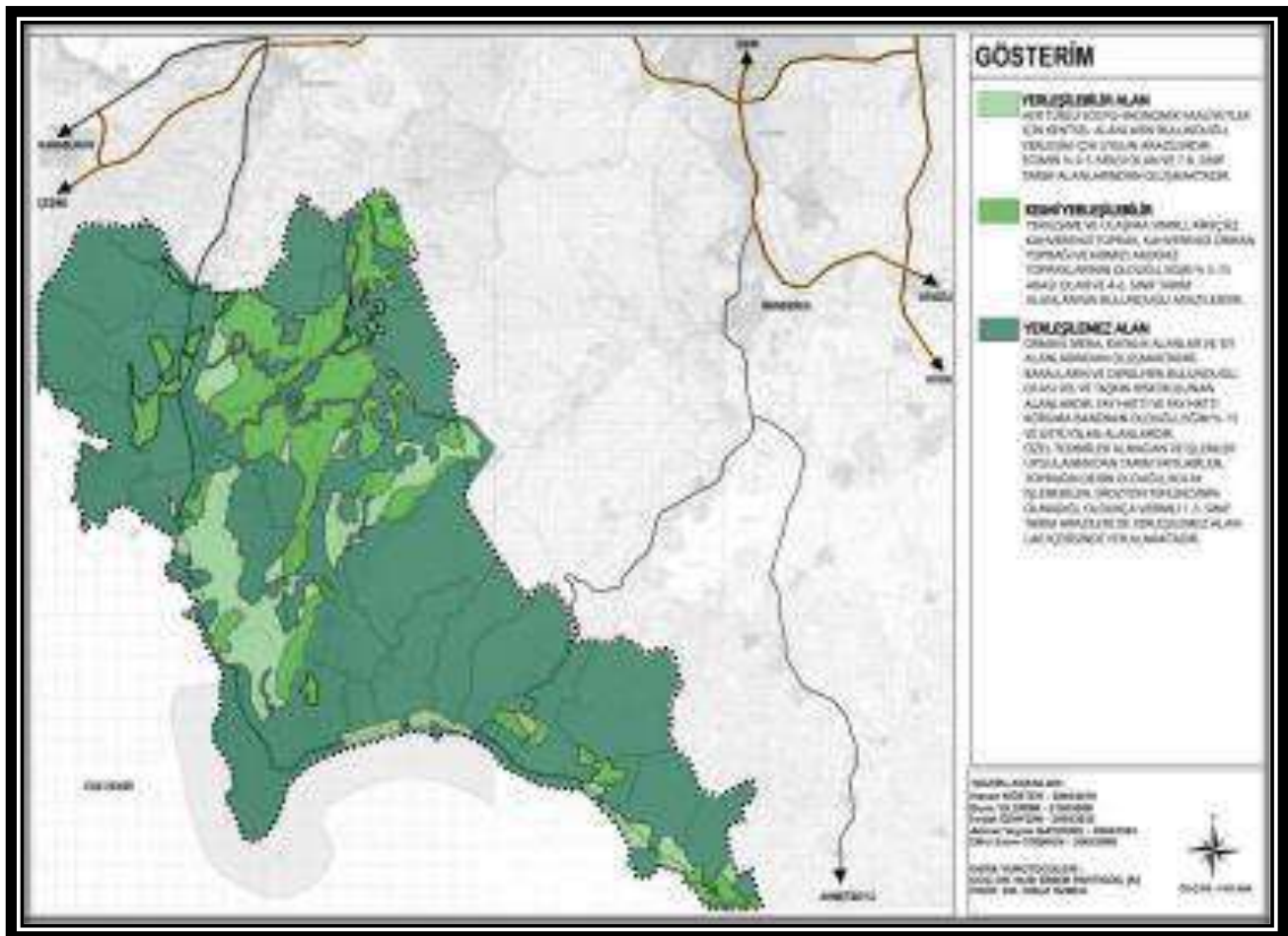
Bu analiz, arazi kullanım planlaması, çevre yönetimi, doğal kaynakların korunması ve birçok diğer uygulama için kritik öneme sahiptir. Eğimli arazilerde heyelan ve çığ riskleri yüksektir. Bakı analizi, bu risklerin belirlenmesi ve yönetilmesi için kullanılır. Güneşe daha fazla maruz kalan yamaçlar, kuraklık ve yangın riskini artırabilir. Bakı analizi, yangın riskinin belirlenmesine yardımcı olur. Güneş enerjisinden faydalanma, binaların yönelimine bağlı olarak optimize edilebilir. Güney bakılı alanlar, genellikle daha fazla güneş ışığı alır ve enerji verimliliği için idealdir. Eğim ve yönleme bağlı olarak, erozyon riskinin yüksek olduğu alanlar belirlenebilir ve bu alanlarda gerekli önlemler alınabilir.

Şekil 59: Bakı Analizi Paftası [SBP 301 Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Oluşturulmuştur.]

15.10 YERLEŞİLEBİLİRLİK ANALİZİ

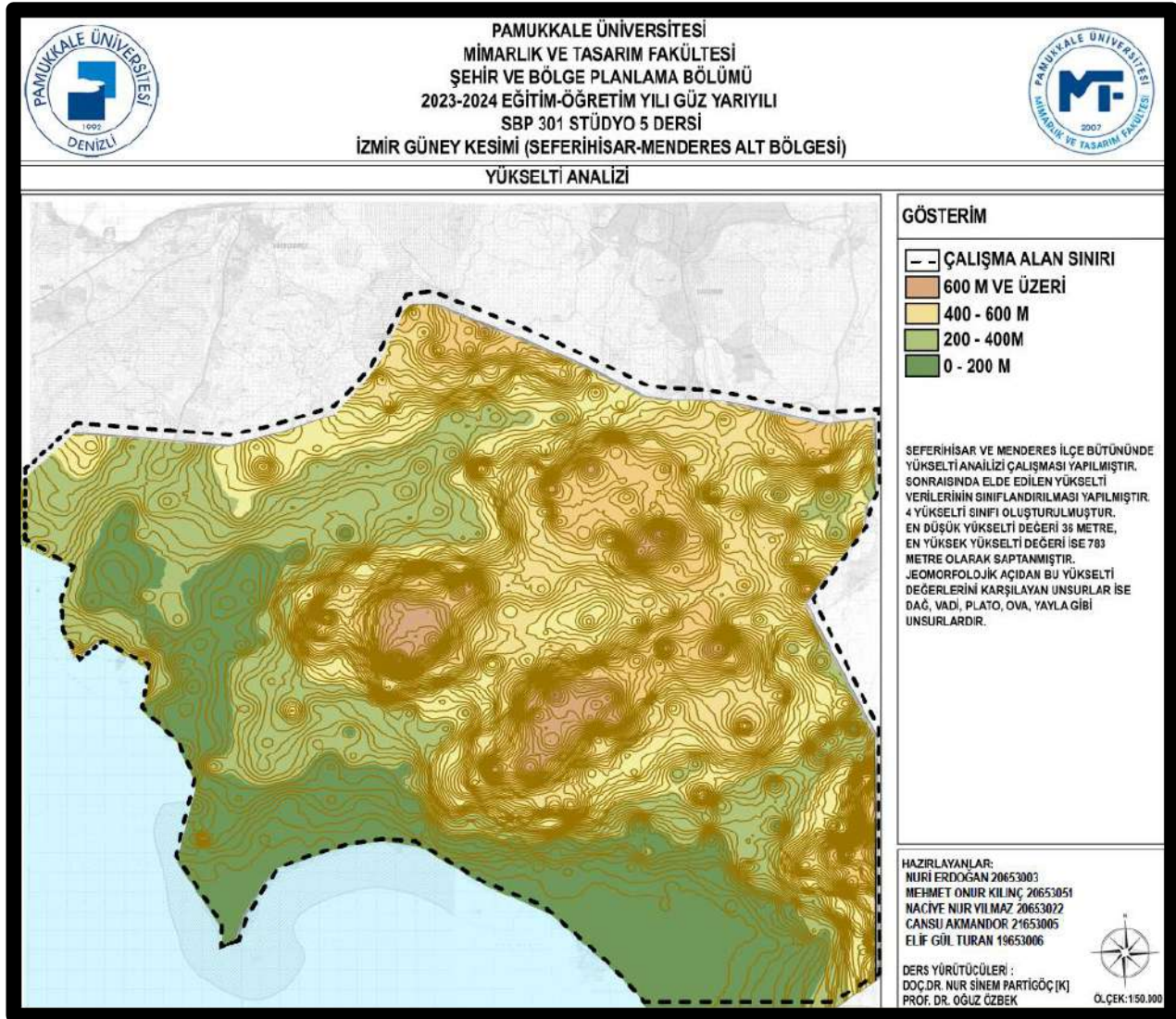
Bölgenin yerleşim için ne kadar uygun olduğunu belirlemeye yönelik kapsamlı bir değerlendirme sürecidir. Bu analiz, çeşitli çevresel, sosyal, ekonomik ve teknik faktörlerin göz önünde bulundurulmasıyla yapılır. Planlamada sürdürülebilirlik çerçevesinde koruma ve kullanma muvazenesine bağlı olarak yerleşilebilirlik analizi yapılmaktadır. Yerleşilebilir alanların tespit edilmesi için ekolojik ve doğal kaynaklar ile ekolojik doğal risk alanlarının dışında bulunan alanlar incelenmektedir.

Şekil 60: Yerleşilebilirlik Analizi [SBP 301 Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Oluşturulmuştur.]

15.11 YÜKSELTİ ANALİZİ

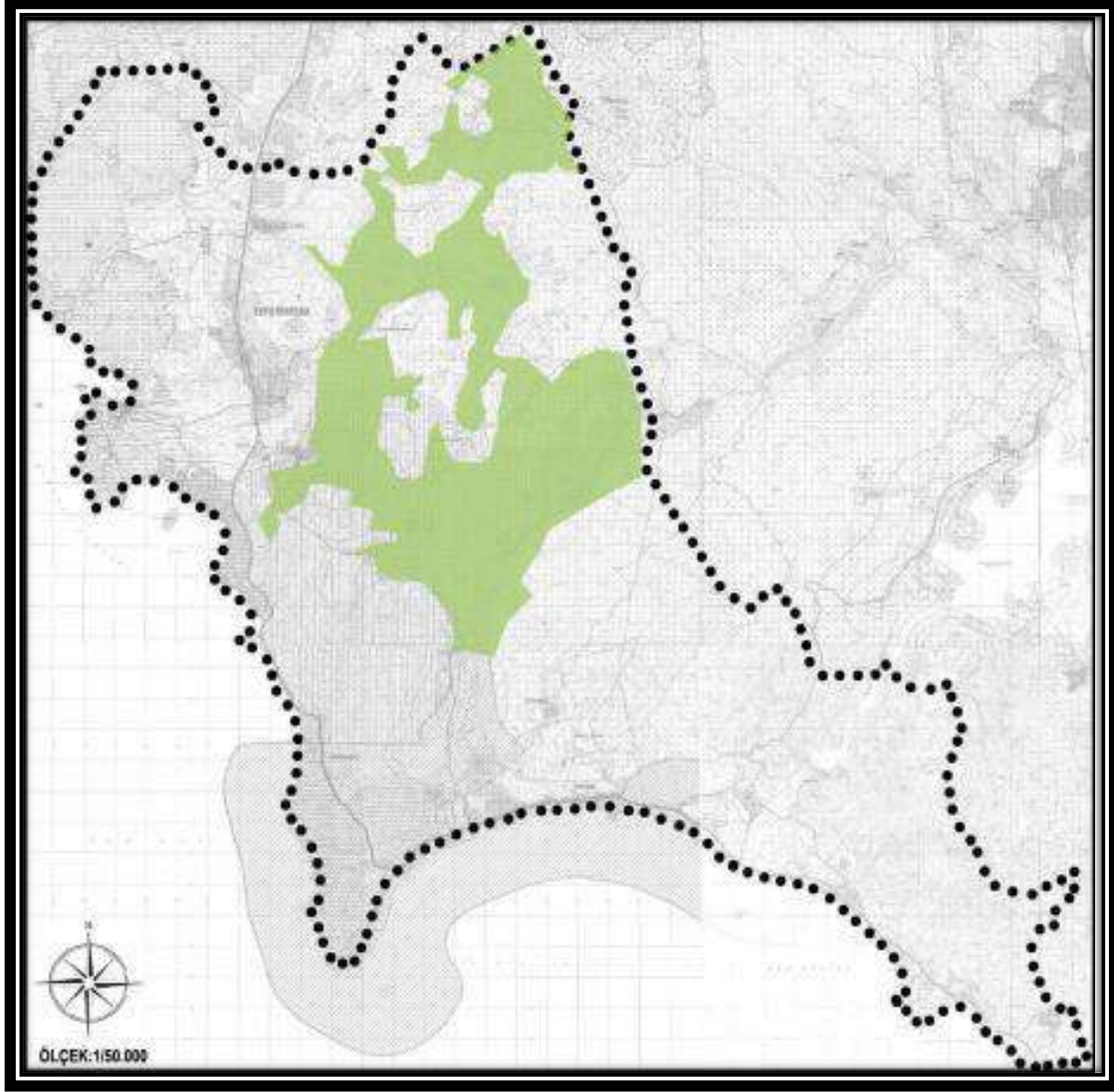
Bölgenin topografik özelliklerini anlamak, çeşitli mühendislik, çevresel ve planlama amaçları için yapılmıştır. Yükselti analizleri, sel ve taşkın risk alanlarının belirlenmesi ve yönetilmesi için kritik öneme sahiptir. Yamaç eğimlerinin analizi, heyelan ve çığ riskinin değerlendirilmesinde kullanılır. Arazi planlaması, çevresel yönetim, doğal afet risk yönetimi, tarım ve ormancılık, turizm ve rekreasyon gibi birçok alanda kritik öneme sahiptir. 0-200 ve 200- 400 metre alanların yerleşilebilir olduğu söylenebilirken 600 metre ve üzeri alanlar yerleşilemez olarak görülmektedir.

Şekil 61: Yükselti Analiz Paftası [SBP 301 Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Oluşturulmuştur.]

15.12 TARIM ALANLARI ANALİZİ

Yerleşilebilirlik analizi; tarım alanlarının sınıflandırılmasına dikkat edilerek oluşturuldu. 1-3. Sınıf tarım arazilerinde yerleşilebilirlik olmazken, 4-6.Sınıf tarım arazileri kısmen yerleşilebilir alan olarak gösterilmiştir. 6 ve üstü tarım arazileri ise yerleşilebilirlik olarak kabul edilebilir.

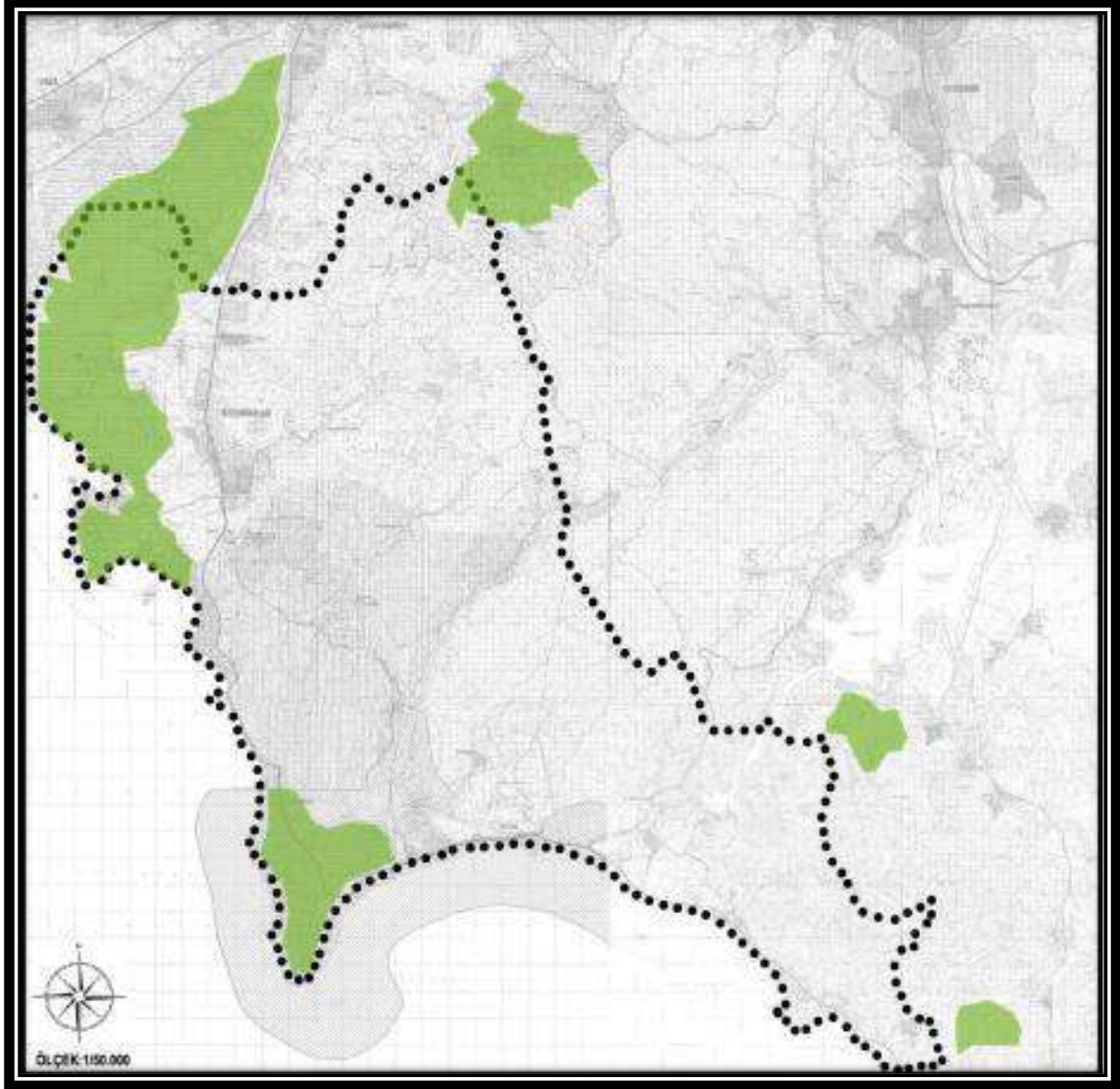

Şekil 62: Seferihisar ve Menderes İlçelerinin Tarım Arazileri [SBP 301 Stüdyo 5 Dersi

Kapsamında Oluşturulmuştur.]

15.13 SİT ALANLARI ANALİZİ

Seferihisar ilçesindeki sit alanları daha çok Sığacık Körfezi ve çevresinde yoğunlaşmaktadır. Menderes ilçesindeki sit alanları ise Menderes Nehri Deltası ve Efes Antik Kenti çevresinde yoğunlaşmaktadır. Alanda bulunan sit alanları 1. Ve 2. Derece sit alanlarından olduğu için yerleşilemez alanlar içerisinde yer alıyor.

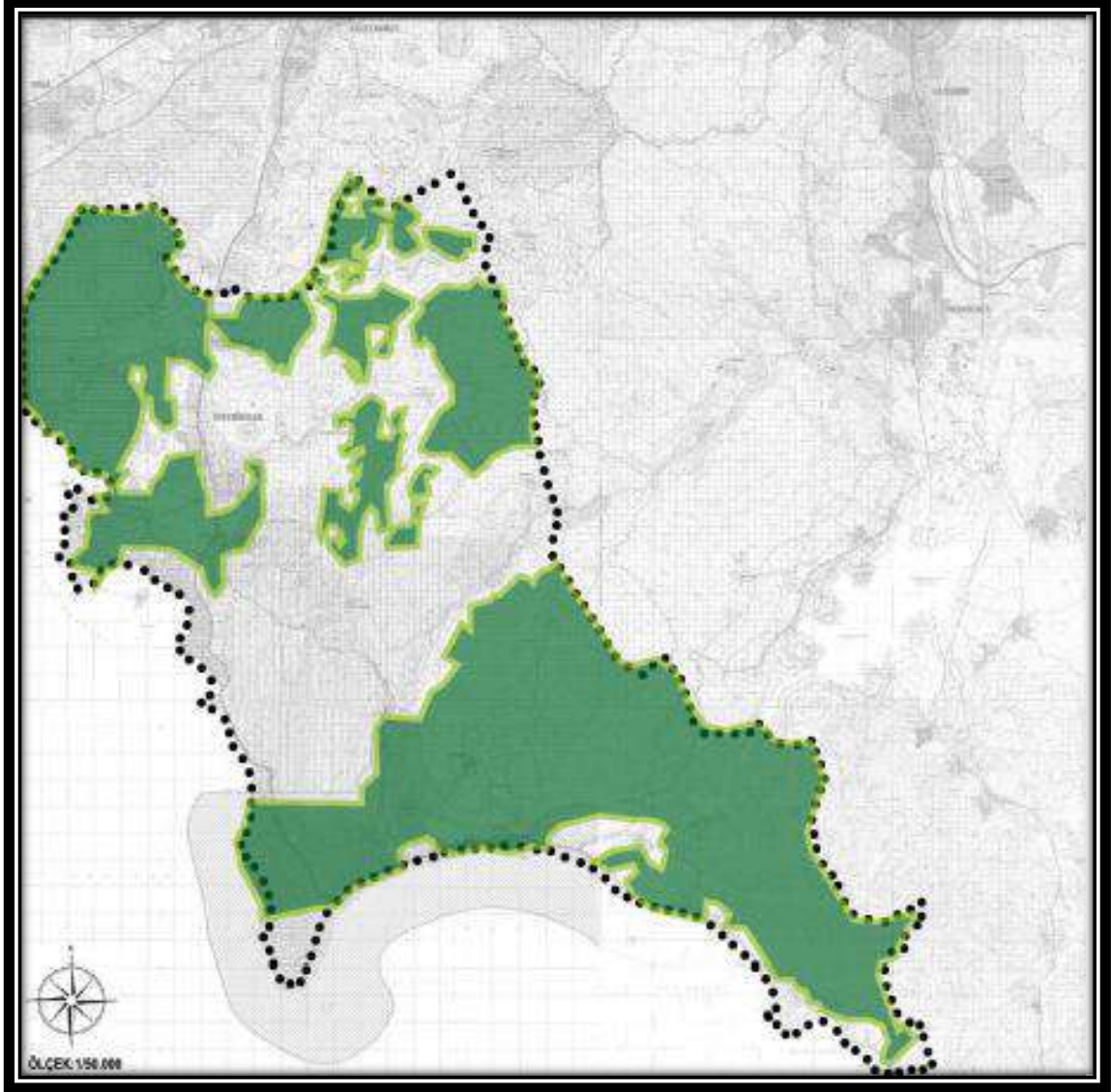

Şekil 63: Seferihisar ve Menderes İlçelerinin Sit Alanları Analiz Paftası [SBP 301 Stüdyo 5

Dersi Kapsamında Oluşturulmuştur.

15.14 ORMAN ALANLARI

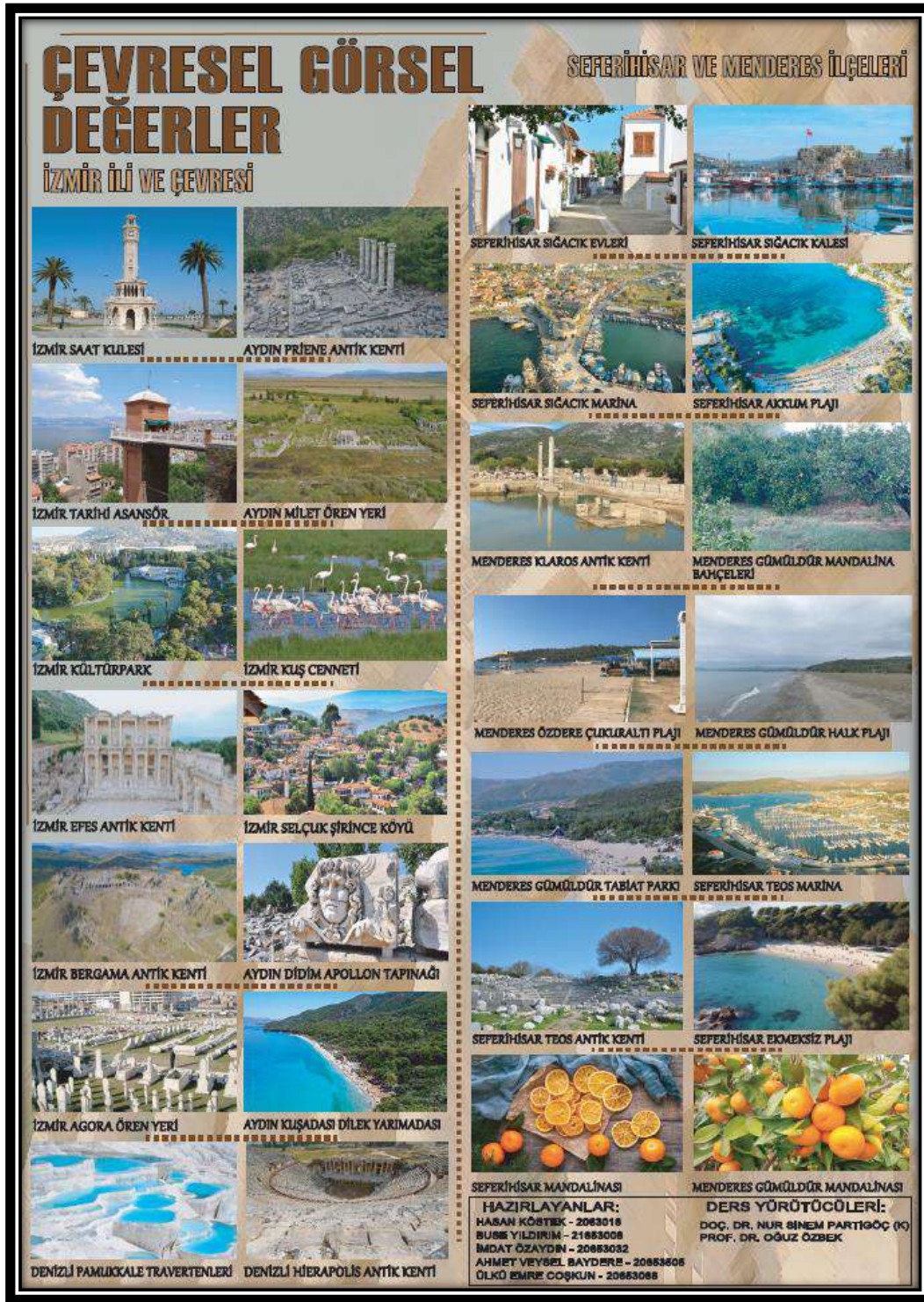
Yerleşilemez alanların büyük bir bölümü ormanlardan oluşmaktadır. Yerleşilemez alan olan ormanlar, insanların yaşamını sürdürebilmesi için gerekli olan en önemli doğal kaynaklardan biridir. Bu nedenle, ormanların korunması ve gelecek nesillere aktarılması büyük önem taşımaktadır.

Şekil 64: Seferihisar ve Menderes İlçelerinin Orman Alanları Analiz Paftası [SBP 301 Stüdyo 5

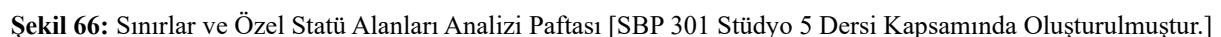
Dersi Kapsamında Oluşturulmuştur.]

15.15 ÇEVRESEL VE GÖRSEL DEĞERLER POSTERİ

Şekil 65: Çevresel ve Görsel Değerler Posterı [SBP 301 Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Oluşturulmuştur.]

İzmir ili coğrafi konumu ve sahip olduğu doğal ve kültürel değerlerle ön planla çıkmaktadır. Kentte doğal sit, arkeolojik sit, kentsel sit, tarihi sit, sulak alan koruma bölgeleri, doğal karakteri korunacak alanlar, yaban hayatı koruma ve geliştirme alanı, Akdeniz foku yaşam alanı, kültür ve turizm koruma geliştirme bölgesi bulunmaktadır. Çalışma alanında özel statü altında olan bölgeler; doğal sit, 1. Derece arkeolojik sit, 3. Derece arkeolojik sit, doğal ve arkeolojik sit, kentsel sit, DSİ sulak alan, içme ve kullanım suyu koruma kuşakları, tarımsal niteliği korunacak alan, mera alanı, kültür ve turizm koruma geliştirme bölgesidir. Aynı zamanda çalışma alanında enerji-sulama alanı olarak tahtalı barajı mevcuttur. Enerji üretimi ile kentin enerji ihtiyacının bir kısmını sağlamak ve kendi kendine yetebilen şehir modeli için önemli bir rol oynamaktadır. Elde edilen bu veriler sınırlar ve özel statü alanları analiz paftasında gösterilmiştir.

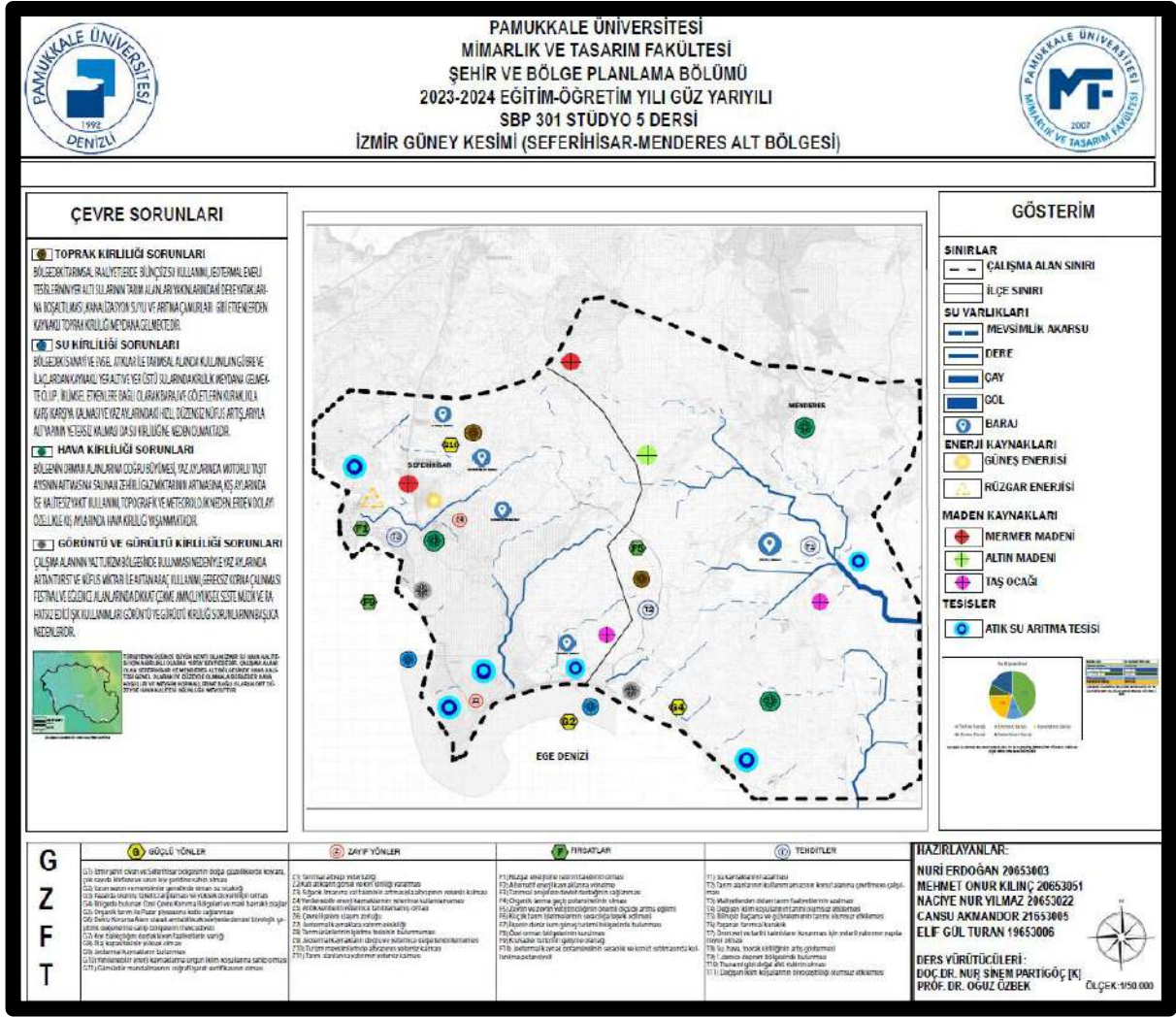

15.16 SU VARLIĞI- ÇEVRE SORUNLARI – GZFT – KAYNAK ANALİZİ PAFTASI

Su kaynaklarının durumu, çevresel etkiler ve kaynak varlığı ve yönetimi üzerine kapsamlı bir değerlendirme sunar. İzmir, Türkiye'nin önemli mermer üretim bölgelerinden biridir. Özellikle Bergama ve Kemalpaşa ilçeleri, kaliteli mermer yataklarına sahiptir. Beyaz, gri ve bej renkli mermerler yaygındır ve hem iç hem de dış piyasada talep görmektedir. İzmir, jeotermal enerji potansiyeli açısından zengin bir bölgedir. Balçova, Seferihisar ve Dikili bölgeleri, jeotermal kaynaklar bakımından önemli alanlardır. Balçova Jeotermal Sahası, İzmir'deki jeotermal enerjinin en bilinen ve kullanılan örneklerinden biridir. Bu kaynak, ısıtma ve termal turizm için kullanılmaktadır.

Türkiye'nin rüzgâr enerjisi potansiyeli yüksek illerindendir. Çeşme, Karaburun, Aliağa ve Bergama ilçelerinde çok sayıda rüzgâr enerji santrali bulunmaktadır ve rüzgar enerjisi kurulu gücü açısından Türkiye'nin en önde gelen illerindendir. İzmir, güneş enerjisi potansiyeli bakımından da önemli bir ildir. Bölgedeki güneş ışınımı değerleri, güneş enerjisi santrallerinin kurulumu için elverişlidir. Güneş enerjisi sistemleri, hem şehirdeki büyük ölçekli enerji projelerinde hem de küçük ölçekli yerleşimlerde kullanılmaktadır. Madencilik ve enerji üretim faaliyetleri, çevresel sorunları da beraberinde getirebilir. Özellikle madencilik faaliyetleri, doğal yaşam alanlarının tahribatına, su kaynaklarının kirlenmesine ve hava kalitesinin düşmesine neden olabilir. Bu nedenle, sürdürülebilir madencilik ve enerji üretimi yöntemlerinin uygulanması önemlidir.

İzmir'in yeraltı su kaynakları, özellikle tarım ve içme suyu ihtiyaçlarını karşılamak için kullanılır. Ancak, yeraltı su seviyelerinde zamanla azalma ve tuzlu su girişi gibi problemler yaşanabilir. Yoğun tarımsal faaliyetler, pestisitler ve gübreler nedeniyle su kaynaklarının kirlenmesine yol açabilir. Toprak erozyonu, yüzey sularına sediment taşınımını artırabilir ve barajların ömrünü kısaltabilir. Artan nüfus ve kentleşme, su talebini artırırken, mevcut su kaynakları üzerindeki baskıyı da artırır. Tarımsal sulama ve endüstriyel su kullanımı, su kaynakları üzerinde ciddi baskı oluşturuyor. İklim değişikliği, su kaynaklarının yenilenmesini ve mevcudiyetini olumsuz etkileyebilir. Yağış rejimlerinin değişmesi, su kıtlığı riskini artırmış durumda.

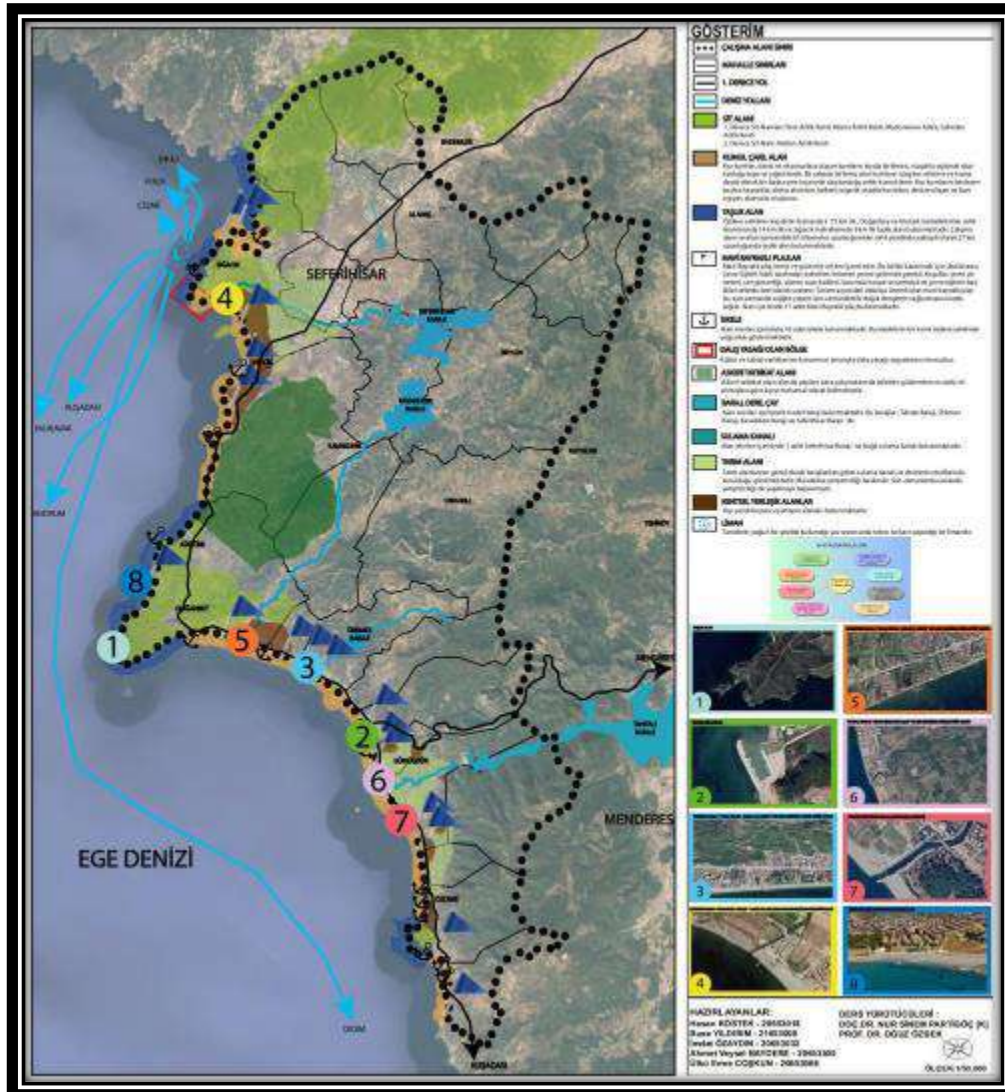

Şekil 67: Su Varlığı- Çevre Sorunları – GZFT – Kaynak Analizi Paftası [SBP 301 Stüdyo 5

Dersi Kapsamında Oluşturulmuştur.]

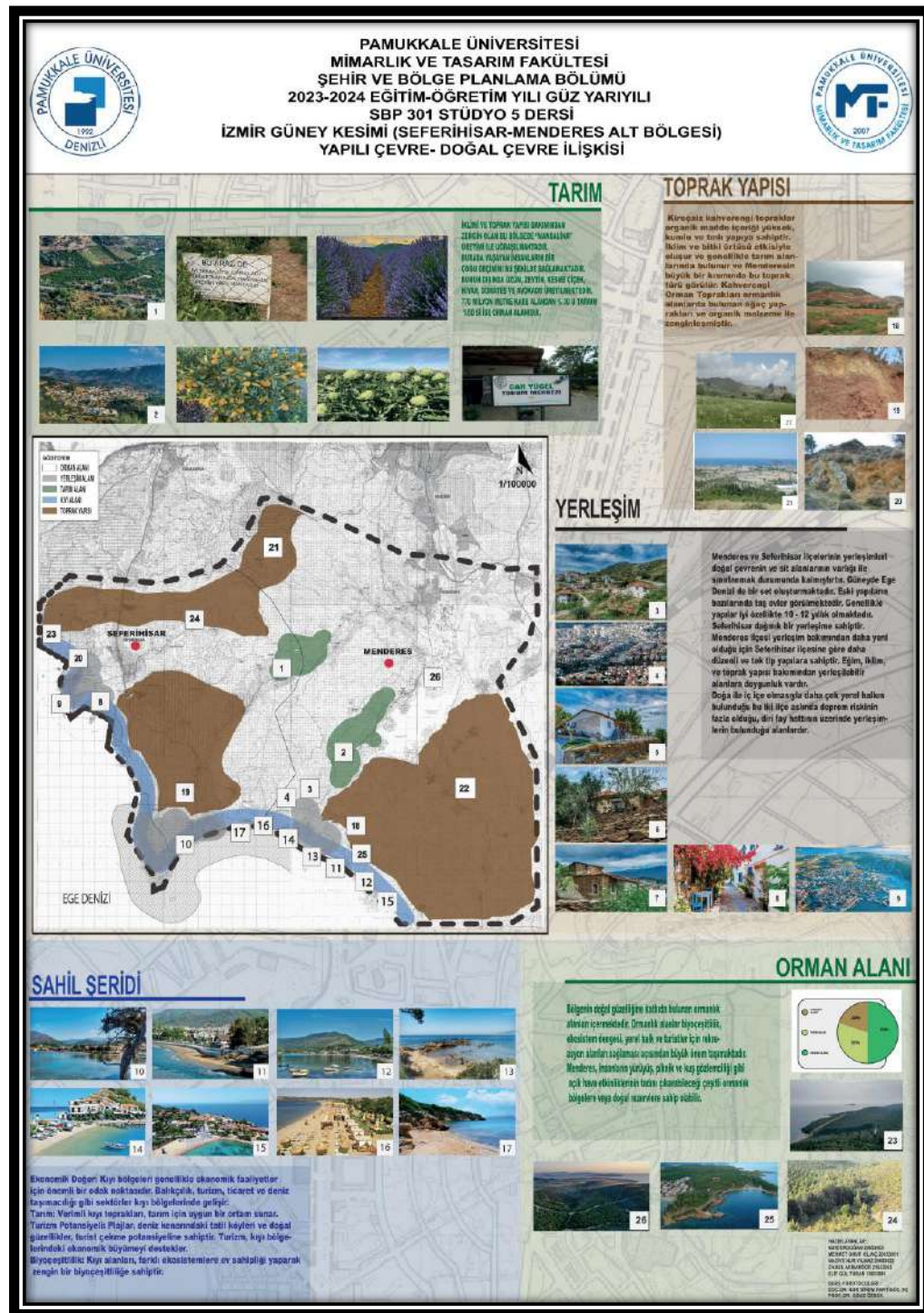
15.17 KIYI MORFOLOJİSİ ANALİZİ.

Seferihisar, Türkiye'nin İzmir ilinde bulunan bir ilçedir. İlçe, Ege Denizi kıyısında yer almaktadır. Menderes ilçesinin Özdere ve Gümüldür mahalleri de Seferihisar ilçesinin güneydoğusunda yer almaktadır. Çalışma alanı içerisinde bulunan sahil şeridi yaklaşık 65 kilometredir. Özdere, Gümüldür mahalleleri ve Seferihisar ilçesinin kıyı morfolojisine bakıldığında kumul-çakıl ve taşlık alanlar olarak 2 tip kıyı özelliği görülmektedir.

Şekil 68: Kıyı Morfolojisi Analizi [SBP 301 Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Oluşturulmuştur.]

15.18 YAPILI ÇEVRE- DOĞAL ÇEVRE İLİŞKİSİ POSTERİ

Sekil 69: Yapılı Çevre- Doğal Çevre İlişkisi Posterİ [SBP 301 Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Oluşturulmuştur.]

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

SOSYO-KÜLTÜREL YAPI

1. KAVRAMSAL AÇIKLAMALAR

GÖÇ: Göç, genelde kişi, aile ya da toplum olarak, bulundukları vatani veya bölgeyi terk ederek yeni bir ülkeye veya bölgeye sürekli veya geçici taşınma durumudur. Sürekli göç genellikle Savaş, hastalık, ekonomik, siyasi gerilim, toplum düzeninin bozulması gibi durumlarda görülür. İç ve dış göçler olmak üzere ikiye ayrılır. [S-1]

İÇ GÖÇ: Aynı ülke sınırı içinde bir bölgeden başka bir bölgeye yapılan göç. Genellikle kırsal bölgeden kentsel bölgeye yapılan göçler, iç göçün örneğidir. [S-1]

DIŞ GÖÇ: Bir ülkeden başka ülkelere olan göçlerdir. Bu göçler genellikle siyasi durumlar, ekonomik fırsatlar ve diğer nedenlerle gerçekleşir. [S-1]

NÜFUS: Belirli bir coğrafi sınır içerisinde yaşayan insanların toplam sayısını ifade eder. [S-13]

NÜFUS ARTIŞ HIZI: Nüfus artış hızı, bir ülkenin veya bölgenin nüfusunun belirli bir dönemdeki artış oranıdır. Genellikle yıllık olarak hesaplanır ve bir ülkenin nüfusunun ne kadar hızla büyüdüğünü gösterir. Nüfus artış hızı, doğum ve ölüm oranları, göç ve göçmenlerin sayısı gibi faktörlere bağlıdır. [S-14]

NÜFUS PROJEKSİYONLARI: Belirli bir bölgedeki veya şehirdeki nüfusun gelecekteki tahmini değişikliklerini analiz eder. Bu, doğum oranları, ölüm oranları ve göç oranları gibi faktörlere dayanarak yapılabilir. [S-3]

NÜFUS DAĞILIMI: Bir bölgedeki nüfusun mekânsal olarak dağılımını ele alır. Aynı bölgedeki farklı mahallelerin farklı nüfus dağılımlarını içerebilmesidir. [S-3]

DEMOGRAFİK ANALİZ: Bir toplumun demografik özelliklerini inceleyen bir kavram. Cinsiyet, yaş, etnik köken gibi özellikler demografik analiz olarak ele alınır. [S-12]

SOSYO-EKONOMİK STATÜ: Bir bireyin veya bir topluluğun sosyal ve ekonomik durumunu belirtir. Bu terim, genellikle eğitim seviyesi, meslek, gelir, mal varlığı, iş durumu ve diğer sosyal faktörleri içerir. Sosyoekonomik statü, bireyin veya bir grup insanın toplum içindeki konumunu ve ayrıcalıklarını anlamak için kullanılır. [S-2]

KENTSEL BELLEK: Sokaklar, evler ve diğer toplumsal yaşam alanlarında gerçekleşen deneyimlerin izidir. [S-4]

KENTSEL VE KIRSAL YAŞAM: Bölgedeki yaşayan nüfusun kentte yaşayan nüfus yoğunluğu veya kırsal yaşayan nüfusu gösterir. [S-4]

ÇEVRESEL VE DOĞAL UNSURLAR: Kentsel kırsal alanlar, genellikle çevresel ve doğal unsurları birleştirir. Bu bölgeler, tarım arazileri, yeşil alanlar ve kentsel genişleme arasında bir denge sağlamaya çalışabilir. [S-5]

KÜLTÜR: Bölgedeki yerli halkın, sonradan göç eden toplulukların benimsediği veya kendilerine göre şekillendirdikleri geçmişten günümüze aktarılan bazı soyut veya somut varlıklardır. [S-13]

KÜLTÜREL BÖLGE: Kültürel alanlar, insanların geleneksel yerleşim yerleri, araziye nasıl kullandıkları, nasıl beslendikleri, onların günlük uygulamaları ve davranışları hatta kutlamagelenekleri gibi birçok kültürel ölçütle tanımlanabilir. Birçoğu semboliktir ve bölgede bulunan insanların kimliğini etkiler, ortak bilincin oluşmasında payı vardır. [S-13]

KÜLTÜREL ÇEŞİTLİLİK: Bir toplumda veya coğrafi bölgede farklı kültürlerin bir arada yaşamasıdır.

SOSYOKÜLTÜREL HİZMET DAĞILIMI: İnsanların sosyal ihtiyaçlarını karşılayan hizmetlerdir. (Tiyatro, kütüphane, sinema vs.) [S-6]

TURİZM: Bir ülkeye ya da bir bölgeye turist çekmek amacıyla alınan ekonomik, kültürel, teknik vb. önlemlerin, yapılan çalışmaların tümü. [S-12]

TERMAL TURİZM: Terme mineral su banyosu, soluma, içme, çamur banyosu gibi etkinliklerinin yanında fizik tedavi, iklim kürü, egzersiz, rehabilitasyon, diyet, psikoterapi gibi tedavi türlerinin birleştirilmesiyle oluşan tedavinin yanında termal sularda rekreasyon ve eğlence ile oluşan turizm şekli. [S-12]

2-DEMOGRAFİK YAPI VE NÜFUS

2.1-DEMOGRAFİK YAPI

Bir toplumun veya nüfusun belirli özelliklere göre sınıflandırılmasıdır. Bu özellikler arasında yaş, cinsiyet, etnik grup, eğitim seviyesi, gelir düzeyi gibi faktörler bulunabilir. Demografik yapı, bir toplumdaki nüfusun bileşimini ve özelliklerini anlamamıza yardımcı olan bir konsepttir. Bu tür bir analiz, sosyal politikaların oluşturulması, pazarlama stratejilerinin belirlenmesi, eğitim planlaması gibibirçok alanda kullanılabilir.

2.2-NÜFUS

Belirli bir coğrafi sınır içerisinde yaşayan insanların toplam sayısını ifade eder. Nüfus, demografik özelliklere göre sınıflandırılabilir. Örneğin, bir ülkenin nüfusunu analiz ederken cinsiyet dağılımı, yaş grupları, etnik yapı gibi demografik faktörleri de incelemek önemlidir. Bu kavramlar genellikle sosyal bilimlerde ve istatistiksel analizlerde kullanılır. Demografik yapı venüfus verileri, bir toplumu veya ülkeyi anlamak, planlama yapmak, politika oluşturmak ve sosyal hizmetleri yönlendirmek için

önemlidir. Bu veriler, bir toplumun ihtiyaçlarına ve eğilimlerine uygun çözümler bulmak için kullanılabilir.

2.3-ÇALIŞMA ALANI (İZMİR İLİ SEFERİHİSAR-MENDERES İLÇELERİ) DEMOGRAFİK YAPI VE NÜFUS ANALİZLERİ

2.3.1-İZMİR İLİ DEMOGRAFİK YAPI VE NÜFUS ANALİZLERİ

Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi'nin 2022 verilerine göre 4.462.056 kişilik nüfusuyla İzmir, Türkiye'nin en kalabalık üçüncü ilidir. İlin en fazla nüfusa sahip ilçesi 522.404 kişiyle Buca olup ardından 479.338 kişi ile Karabağlar ve 454.470 kişi ile Bornova gelmektedir. En az nüfusa sahip ilçesi ise 12.030 kişilik nüfusu ile Beydağ'dır. Nüfus yoğunluğunun en fazla olduğu ilçe 13.844,8 kişi ile Konak'tır. Nüfusu en çok artan ilçe %4,6 ile Seferihisar iken nüfusu en çok azalan ilçe ise-%1,3 ile Beydağ'dır. İlin net nüfus artışı 36.267 kişi seviyesindedir. Yıllık nüfus artış hızı %0,8 ile Türkiye ortalamasının üzerindedir. Nüfus yoğunluğu km² başına 375,2 kişidir. İl nüfusunun 2.246.340'ını kadınlar, 2.215.716'sını erkekler oluşturmaktadır. 2018 verilerine göre nüfusun %18,8'i 15 yaş altı, %70,2'si 15-65 yaş arası, %10,8'i 65 yaş üzeridir. 2021 verilerine göre kaba doğum hızı binde 9,8 iken kaba ölüm hızı binde 6,3 olduğu görülmektedir.

1.Ekonomik Fırsatlar ve İstihdam Olanakları

İzmir, Türkiye'nin en büyük üçüncü şehri olarak önemli bir ekonomik merkezdir. Sanayi, ticaret, turizm ve tarım sektörlerinde sunduğu iş olanakları ile nüfus artışını desteklemektedir. Özellikle liman kenti olması ve sanayi bölgelerinin yoğunluğu, iç göçü teşvik etmektedir.

2. Eğitim ve Sağlık Hizmetleri

Şehirdeki üniversiteler, eğitim kurumları ve sağlık hizmetlerinin kalitesi, insanların İzmir'i tercih etmesinin nedenleri arasında yer almaktadır. Bu hizmetlerin gelişmiş olması, özellikle genç nüfusun buraya göç etmesine katkıda bulunur.

3. Yaşam Kalitesi

İzmir'in yaşam kalitesi, sahil şeridi, iklimi ve kültürel zenginlikleri ile yüksektir. Bu durum, emekliler ve aileler için çekici bir yaşam alanı sunmaktadır. Ayrıca, şehirdeki altyapı ve ulaşım olanaklarının iyi olması, yaşam standartlarını yükseltmektedir.

4. Göç

İzmir hem iç hem de dış göçlerin yoğun yaşandığı bir bölgedir. Özellikle çevre illerden ve kırsal kesimlerden gelen göçler, nüfus artışında önemli bir faktördür. Ayrıca, Suriyeli mültecilerin de bu dönemde İzmir'e yerleşmiş olması nüfus artışına katkı sağlamıştır.

5. Doğal Nüfus Artışı

Doğal nüfus artışı, yani doğumların ölümlerden fazla olması da nüfusun artmasına neden olmuştur. İzmir, genç nüfus oranının yüksek olduğu bir şehirdir ve bu durum doğurganlık oranlarını etkileyerek nüfusun artmasına katkıda bulunmaktadır.

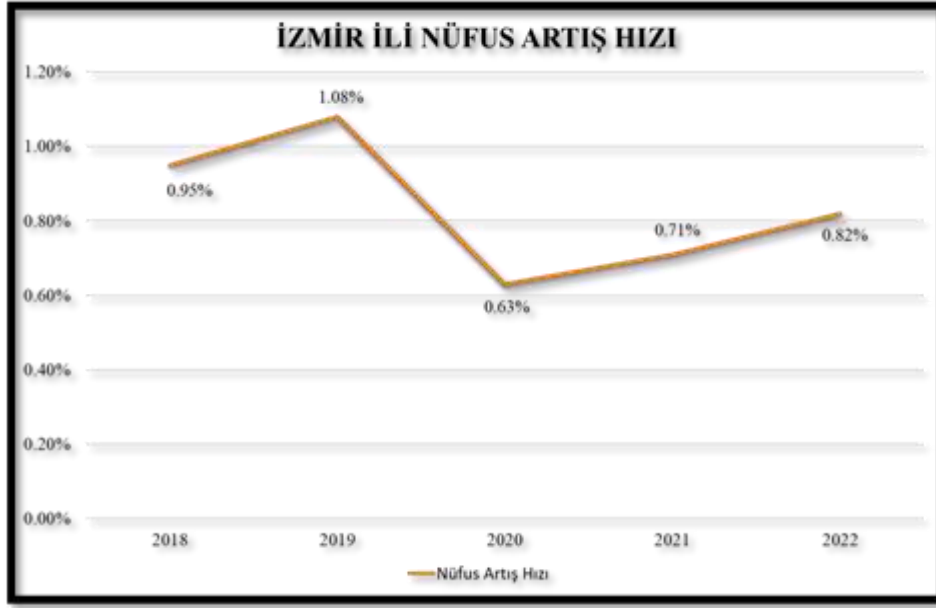
Şekil 1’de görülen İzmir İlinin 2018-2022 yılları arası nüfus verileri gösterilmektedir. Şekil 15’ te verilerin toplandığı grafiği incelediğimiz zaman 2018’den 2022 yılına kadar sürekli bir artış olduğu söylenebilir. Bu artışın sebeplerini incelediğimizde en etkili sebebin iş gücü ve istihdam olanaklarının yeterli düzeyli olmasıdır.

Şekil 70: İzmir İli Yıllık Nüfus Verisi (SBP 301 Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Üretilmiştir)

2018-2022 yılları arasında İzmir'in nüfusu her yıl artış göstermiştir. 2018-2019 yılları arasında en yüksek artış hızı %1.08 iken, 2019-2020 yılları arasında %0.63 ile en düşük artış hızı gözlemlenmiştir. İzmir'in nüfus artışıdaki bu düzenli artış, ekonomik fırsatlar, yüksek yaşam kalitesi, eğitim ve sağlık hizmetlerinin kalitesi ile göç gibi faktörlerle ilişkilidir. Özellikle, İzmir'in Türkiye'nin önemli ekonomik ve kültürel merkezlerinden biri olması, bu nüfus artışını destekleyen başlıca unsurlar arasındadır.

Aşağıda şekil 2’de gösterilen İzmir İlinin nüfus artış hızı grafiğini incelediğimizde 2020 yılındaki pandemi ile nüfus artış hızının seyrinde bir düşüş olduğunu, pandemi sonrasında ise nüfus artış hızının doğrusal olarak arttığını görmekteyiz.

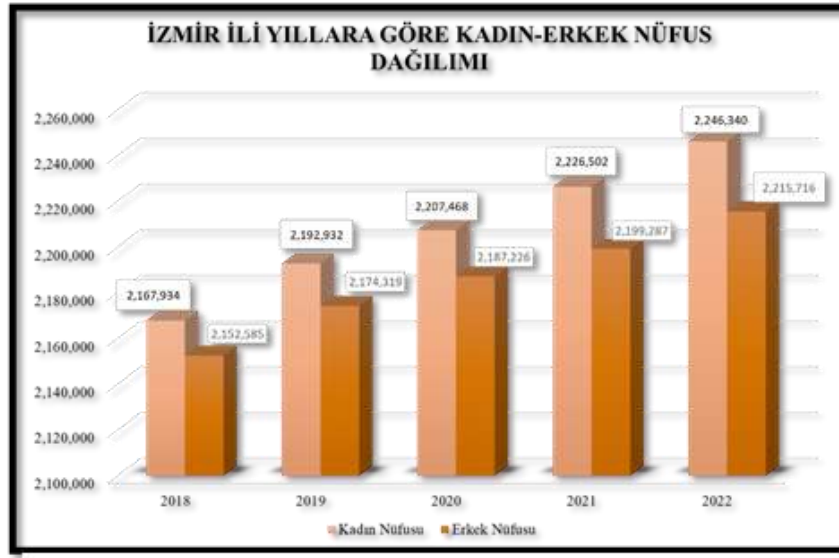

Şekil 71: İzmir İli Nüfus Artış Hızı (SBP 301 Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Üretilmiştir)

2018-2022 yılları arasındaki nüfus dağılımı verileri, İzmir'in genel nüfus artış trendine paralel olarak, cinsiyetler arasında da dengeli bir artış yaşandığını göstermektedir. Kadın ve erkek nüfusları arasındaki fark, genel olarak birbirine yakın seyretmiş, 2022 yılı itibarıyla kadın nüfusu, erkek nüfusunu az bir farkla aşmıştır. Bu artışların arkasındaki temel sebepler arasında İzmir'in ekonomik gelişimi, göç alma kapasitesi, yaşam kalitesinin yüksek olması ve sunduğu eğitim ve sağlık hizmetlerinin kalitesi yer almaktadır. İzmir, Türkiye'nin en önemli metropollerinden biri olarak hem iç göçle hem de doğum oranlarıyla nüfusunu artırmaya devam etmektedir.

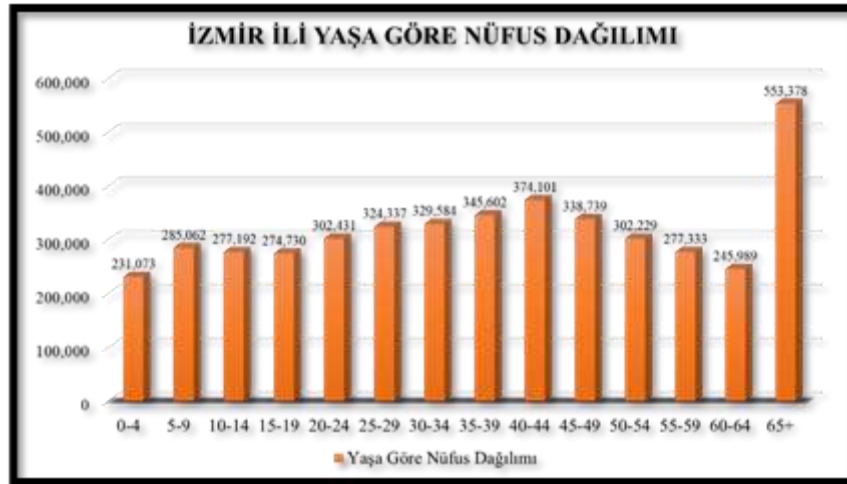
Bu grafik ve analiz, İzmir'in demografik yapısını cinsiyet bazında daha iyi anlamamıza yardımcı olarak, gelecekteki planlama ve politikalar için önemli bir veri kaynağı oluşturacaktır. Şekil 3'te grafiği hazırlanan İzmir İlinin yıllara göre kadın-erkek nüfus dağılımını incelediğimizde

Şekil 1’de gösterilen nüfus artış miktarıyla orantılı olacak şekilde kadın-erkek nüfusunun arttığını ve kadının nüfusunun erkek nüfusundan daha yoğun olduğunu görmekteyiz.

Şekil 72: İzmir İli Yıllara Göre Kadın Erkek Nüfus Dağılımı (SBP 301 Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Üretilmiştir)

İzmir'in nüfus dağılımı, yıllar içinde çeşitli yaş gruplarında farklılıklar göstermektedir. 0-14 yaş grubunda nüfus sabit bir seyir izlerken, 15-64 yaş grubunda, yani çalışma çağındaki nüfusta belirgin bir artış gözlemlenmiştir. Özellikle son yıllarda bu yaş grubunda ekonomik faaliyetlerin artmasıyla birlikte nüfus artışı meydana gelmiştir. 65 yaş ve üzeri grupta ise yaşlanan nüfusun artışı dikkat çekmektedir. Bu demografik değişimler, şehirdeki sağlık hizmetleri, sosyal güvenlik ve ekonomik planlamalar üzerinde önemli etkiler yaratmaktadır. Şekil 4'teki İzmir İlının yaşa göre nüfus dağılım grafiği incelendiğinde 2019 yılında TÜİK'in yaptığı araştırmada İzmir'de en çok yaşayan nüfusun 65 yaş ve üzeri olduğu gözlemlenmiştir. İzmir İlının yaşa göre nüfus dağılım grafiği incelendiğinde genç (0-44) nüfusun, orta yaş (45-64) ve yaşlı (65+) nüfusa oranla daha fazla olduğu görülmektedir.

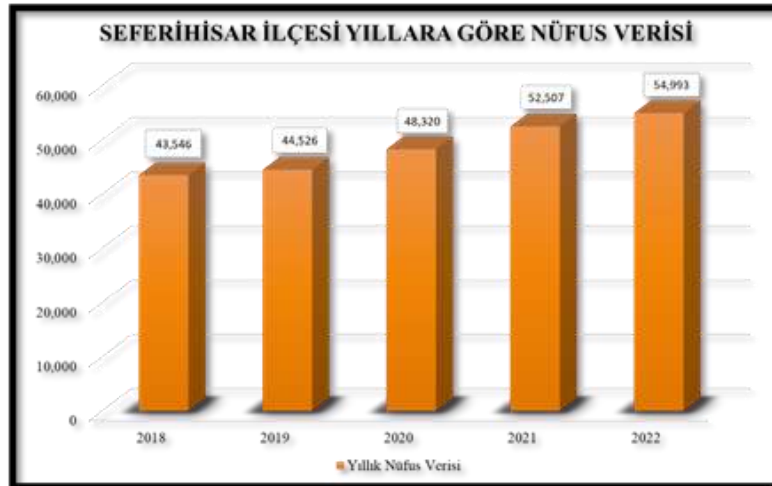

Şekil 73: İzmir İli Yaşa Göre Nüfus Dağılımı (SBP 301 Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Üretilmiştir)

2.3.2-İZMİR İLİ SEFERİHİSAR, İLÇESİ DEMOGRAFİK YAPI VE NÜFUS ANALİZLERİ

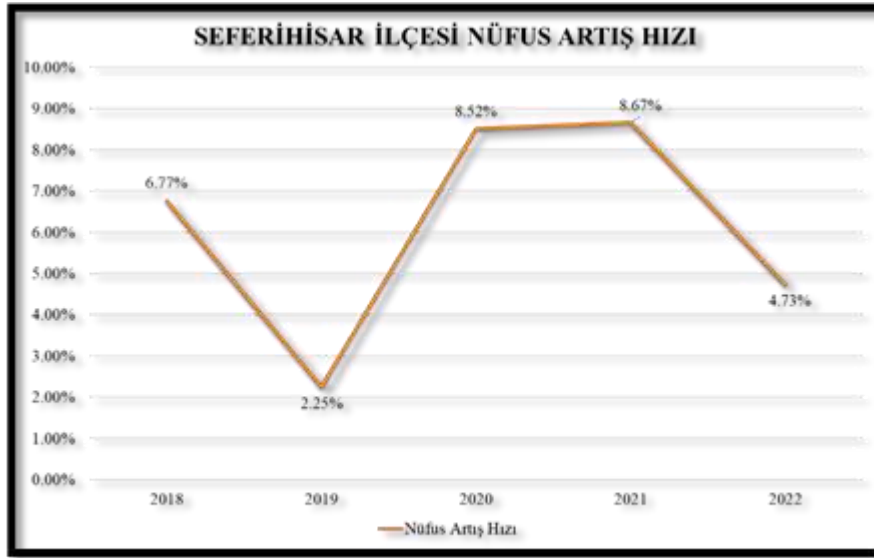
Seferihisar ilçesinin 2018-2022 yılları arasındaki nüfusu, genel olarak bir artış trendi sergilemiştir. Bu dönemde, ilçenin kıyı bölgelerinde turizm faaliyetlerinin artması ve gelişen altyapı projeleri, Seferihisar'ı daha cazip hale getirerek nüfusun büyümesine katkıda bulunmuştur. Hem yerel halkın artan yerleşim tercihleri hem de dış göçlerle nüfus artışı desteklenmiştir. Ekonomik gelişmeler ve yaşam standartlarının iyileşmesiyle birlikte, Seferihisar'da genç ve orta yaş grubunda bir yoğunlaşma görülmüş, bu da ilçenin demografik yapısını ve sosyal profilini belirgin şekilde etkilemiştir.

Şekil 5'te hazırlanan Seferihisar İlçesinin 2018-2022 yıllarında yıllara göre nüfus verisi grafiğini incelediğimizde Seferihisar nüfusunun her yıl kademeli olarak arttığını görmekteyiz. Seferihisar ilçesinin 2009 yılında Cittaslow unvanı kazanmış olması nüfus artışının önde gelen sebeplerinden birtanesindendir.

Şekil 74: Seferihisar İlçesi Yıllara Göre Nüfus Verisi (SBP 301 Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Üretilmiştir)

2018-2022 yılları arasında Seferihisar'ın nüfus artış hızı, ilçenin çekiciliğinin artması ve ekonomik gelişmelerle birlikte istikrarlı bir şekilde yükselmiştir. Turizmin canlanması, gelişen altyapı projeleri ve yaşam kalitesinin yükselmesi hem yerel hem de dış göçleri artırarak nüfus artışını hızlandırmıştır. Bu süreçte, Seferihisar'da genç ve orta yaş gruplarında yoğunlaşma gözlenmiş, ilçenin demografik yapısı ve sosyal dokusu önemli ölçüde değişmiştir. Nüfus artış hızı, Seferihisar'ın gelecekteki potansiyelini ve büyüme dinamiklerini yansıtan önemli bir gösterge olarak öne çıkmaktadır. Şekil 6'da Seferihisar İlçesinin nüfus artış hızı grafiğini incelediğimizde 2020 yılındaki pandemi ile nüfus artış hızında bir sıçrama yaşandığı, 2022 yılında ise nüfus artış hızının normal seviyesine döndüğü gözlemlenmektedir.

Şekil 75: Seferihisar İlçesi Nüfus Artış Hızı (SBP 301 Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Üretilmiştir)

Bu dönemde ilçenin genel nüfusu artmış, ancak kadın ve erkek nüfusu arasındaki dağılım dengeli bir şekilde devam etmiştir. 2018 yılında Seferihisar'ın toplam nüfusu 50.000'in üzerine çıkarken, bu artış eğilimi 2022 yılında da devam etmiştir.

İlçenin genel nüfus yapısına bakıldığında, kadın ve erkek nüfus arasında belirgin bir farklılık olmadığı görülmektedir. 2018 yılında kadın nüfusun oranı %50,1 iken, 2022 yılında bu oran %50,2'ye yükselmiştir. Bu durum, ilçenin cinsiyet dağılımında nispeten dengeli bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir.

Seferihisar'ın nüfus yapısındaki bu değişimler, ilçenin ekonomik ve sosyal yapılarındaki gelişmelere de işaret edebilir. Özellikle turizm ve tarım gibi sektörlerdeki değişimler, nüfus artışı ile paralel olarak ilçenin genel

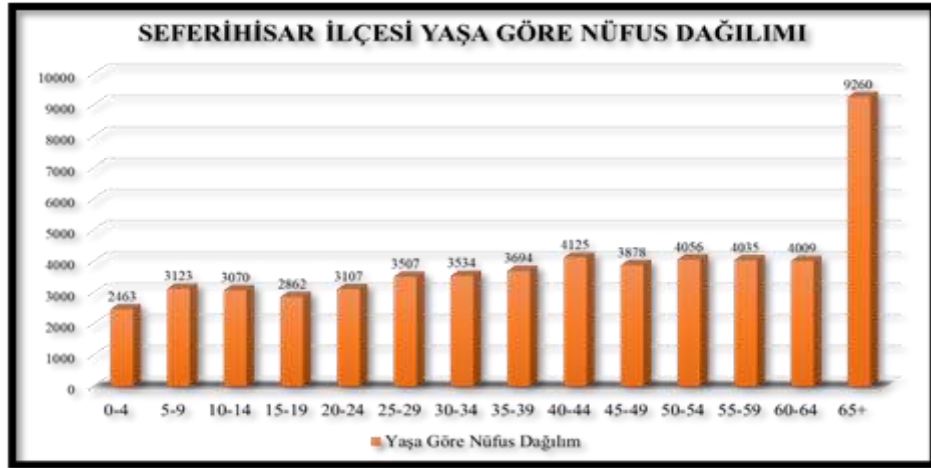
yapısını etkilemiş olabilir. Aşağıda şekil 7’de gösterilen Seferihisar İlçesinin yıllara göre kadın-erkek nüfus dağılım grafiğini incelediğimizde 2018 yılında erkek nüfusun daha yoğun olduğunu fakat 2022 yılında bu durumun tersine dönerek kadın nüfusun yoğunlukta görmekteyiz.

Şekil 76: Seferihisar İlçesi Yıllara Göre Kadın-Erkek Nüfusu (SBP 301 Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Üretilmiştir)

Seferihisar ilçesinin yaşa göre nüfus dağılımını gösteren grafiği incelendiğinde. Grafik, ilçenin nüfus yapısının genel olarak dengeli olduğunu gösteriyor. 0-14 yaş arası çocuk nüfusunun, 15-64 yaş arası yetişkin nüfusa kıyasla daha düşük olduğu görülüyor. Bu durum, ilçenin genç nüfus açısından belirli bir dinamizme sahip olduğunu ancak yaşlı nüfusun da göz ardı edilmemesi gerektiğini gösteriyor. Bununla birlikte, yaş dağılımındaki bu denge, ilçenin sosyal hizmetler, sağlık ve eğitim gibi alanlarda çeşitli ihtiyaçları dengeleme konusunda potansiyel zorluklarla karşılaşabileceğini gösteriyor. Bu nedenle, ilçe yönetiminin yaşa göre nüfus dağılımını dikkate alarak stratejiler geliştirmesi ve kaynakları adaletli bir şekilde dağıtması önemlidir.

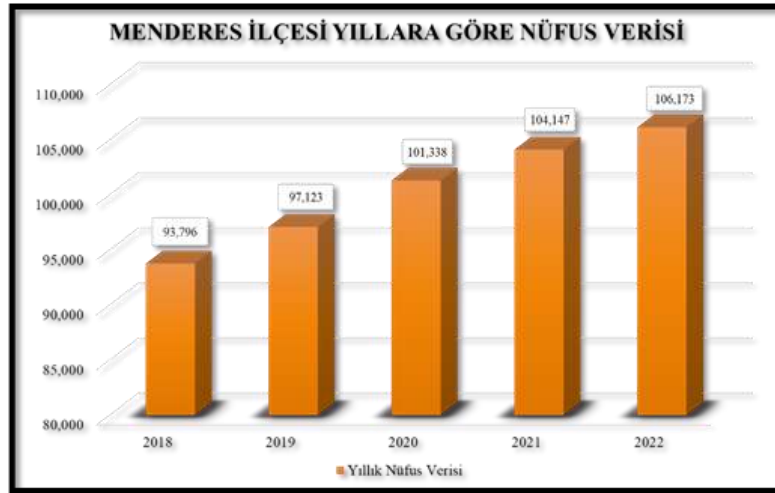
Aşağıda verilen sütun grafiğinde Seferihisar İlçesinin yaşa göre nüfus dağılımı grafiğini incelediğimizde genç (0-44) nüfusun, orta yaş (45-64) ve yaşlı (65+) nüfusa oranla daha yoğun olduğunu görmekteyiz. Bu nüfus verilerine baktığımızda aktif çalışan sayısının nüfusa oranla oldukça yeterli düzeyde olduğu söylenebilir.

Şekil 77: Seferihisar İlçesi Yaşa Göre Nüfus Dağılımı (SBP 301 Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Üretilmiştir)

2.3.3-İZMİR İLİ MENDERES, İLÇESİ DEMOGRAFİK YAPI VE NÜFUS ANALİZLERİ

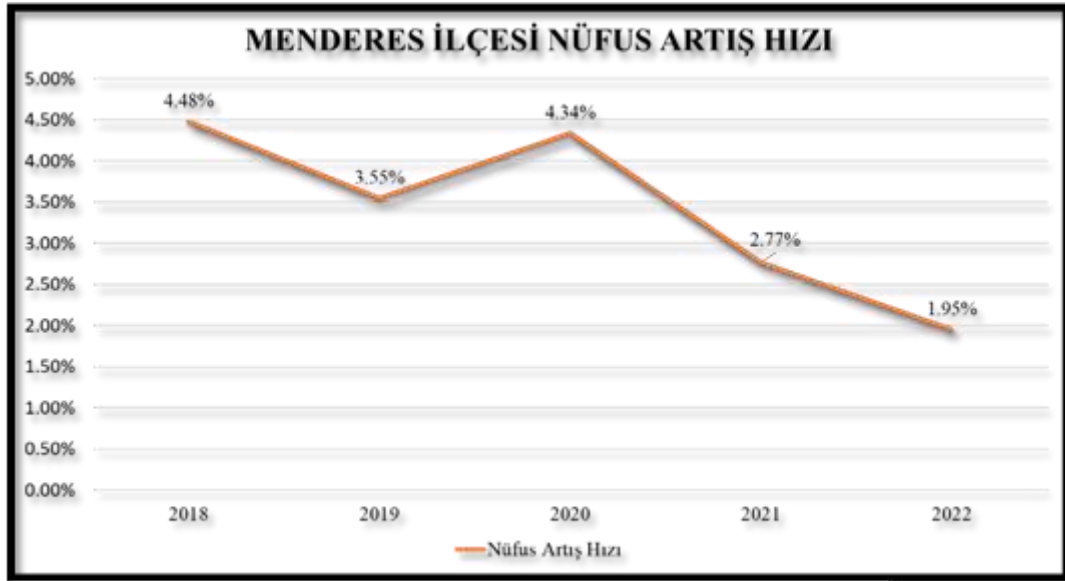
2018 ile 2022 yılları arasında Menderes ilçesinin nüfusunda belirgin bir artış olmuştur. Bu dönemde ilçenin nüfusu genel olarak artarken, yaş grupları arasında da bazı değişimler yaşanmış olabilir. Özellikle genç nüfusunun artması, ilçenin genç ve dinamik bir yapıya sahip olduğunu gösterebilir. Şekil 9'da gösterilen Menderes İlçesinin yıllara göre nüfus verisi grafiğini incelediğimizde Menderes nüfusunun her yıl kademeli olarak arttığı görülmektedir.

Şekil 78: Menderes İlçesi Yıllara Göre Nüfus Verisi (SBP 301 Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Üretilmiştir)

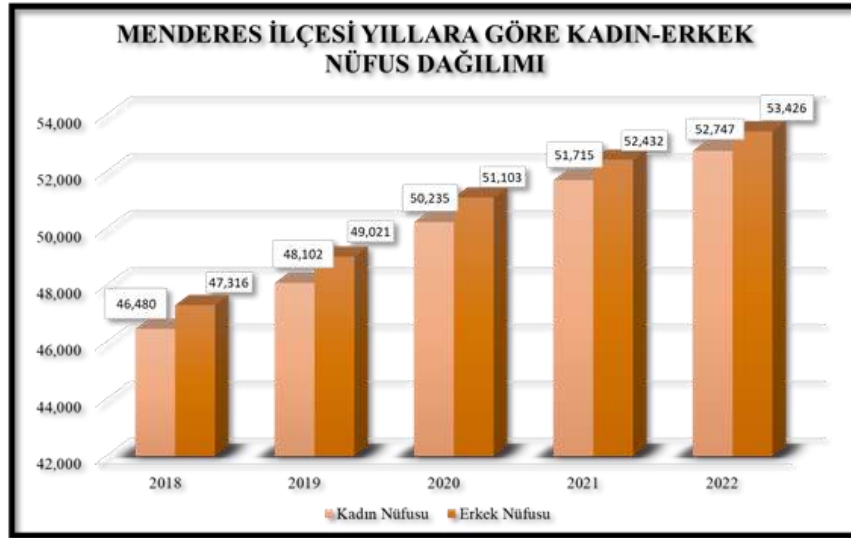
Genel olarak Türkiye'deki kırsal bölgelerde nüfus artış hızı, şehirlere göre daha düşük olabilmektedir. Menderes'in İzmir'e yakınlığı ve şehre olan ulaşım imkanları göz önüne alındığında, ilçenin nüfus artış hızının daha yüksek olabileceği düşünülebilir. Özellikle İzmir'e olan yakınlığı, Menderes'in göç alan bir ilçe olma

potansiyelini artırabilir. Aşağıda verilen grafikte Menderes İlçesinin nüfus artış hızı grafiğini incelediğimizde 2020 yılındadünya çapında yaşanan salgın hastalıktan sonra nüfus artış hızının normale göre ciddi bir oranda düştüğü görülmektedir.

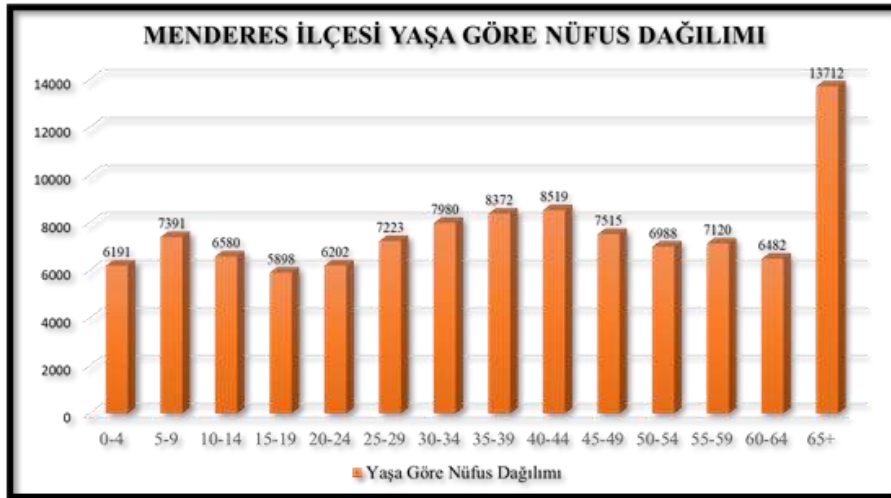
Şekil 79: Menderes İlçesi Nüfus Artış Hızı (SBP 301 Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Üretilmiştir)

Menderes ilçesindeki kadın ve erkek nüfus dağılımı genel olarak dengelidir. 2018 ile 2022 yılları arasında belirgin bir değişim olmamıştır ve kadın ve erkek nüfus arasında belirgin bir farklılık gözlenmemiştir. Bu durum, ilçenin demografik yapısının istikrarlı olduğunu ve cinsiyet dağılımında belirgin değişikliklerin yaşanmadığını göstermektedir. Aşağıda gösterilen Menderes İlçesinin yıllara göre kadın erkek nüfus dağılım grafiğini incelediğimizde erkek nüfusun daha yoğun olduğunu, her iki nüfusunda kademeli olarak arttığını görmekteyiz.

Şekil 80: Menderes İlçesi Yıllara Göre Kadın-Erkek Nüfus Grafiği (SBP 301 Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Üretilmiştir)

Menderes ilçesinin yaşa göre nüfus dağılımı, genellikle Türkiye genelindeki demografik trendlere benzer bir yapıya sahiptir. İlçenin nüfus piramidi incelendiğinde, genellikle alt yaş gruplarının daha geniş olduğu ve üst yaş gruplarının daha dar olduğu bir yapı görülebilir. Bu durum, ilçenin genç bir nüfusa sahip olduğunu ve doğal olarak bu genç nüfusun daha fazla olduğunu gösterir. Ancak, son yıllarda yaşlı nüfusun da artış eğiliminde olduğu gözlemlenmektedir. Bu durum, ilçenin yaşlanan bir nüfusa sahip olma yolunda ilerlediğini gösterebilir. Bu demografik yapı, ilçenin sosyal hizmetler, sağlık ve eğitim gibi alanlarda karşılaşılabileceği zorlukları ve ihtiyaçları da belirlemede önemli bir faktördür. Şekil 12’de verilen Menderes İlçesinin yaşa göre nüfus dağılım grafiği incelendiğinde genç (0-44) nüfusun, orta yaş (45-64) ve yaşlı (65+) nüfusa oranla daha yoğun olduğu görülmektedir.

Şekil 1:Menderes İlçesi Yaşlara Göre Nüfus Dağılım Grafiği (SBP 301 Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Üretilmiştir)

3-KURUM DAĞILIMI VE ERİŞİLEBİLİRLİK

Kurum dağılımı, bir alandaki kurumların dağılımını ve hangi bölgede yoğunlaştığının gösterilmesidir. Erişilebilirlik ise bir alanda bulunan kamusal alanların her yaştan bireyler için erişilebilir olması veya olmamasının tanımlanmasıdır. Örneğin ilkokul öğrencisi bir bireyin okula gidip gelmesi için tanımlanmış maksimum mesafe vardır veya engelli bir bireyin bir otobüs durağına erişebilmesi gereken maksimum mesafe tanımlanmıştır. Yani belli şartlarda belirli bireylerin erişebileceği mesafenin tanımlanmasına erişilebilirlik mesafesi denir. Kurum dağılımı ve erişilebilirlik çalışmasında Seferihisar İlçesi, Gümüldür Mahallesi ve Özdere Mahallesi'nde kurumların dağılımı ve erişilebilirlik mesafesi tanımlanmış kurumların erişilebilirlik mesafeleri analiz edilmiştir.

3.1-SEFERİHİSAR İLÇESİ KURUM DAĞILIMI

Seferihisar ilçesindeki kurum dağılımları, genellikle eğitim kurumları, sağlık kurumları, kamu kurumları, kültürel kurumlar ve ticari kurumlar gibi çeşitli alanlarda yoğunlaşmaktadır. Eğitim kurumlarının yoğunluğu, ilçenin eğitim seviyesi ve genç nüfus potansiyeli hakkında bilgi verirken, sağlık kurumlarının sayısı ilçenin sağlık hizmetlerine erişimindeki durumu yansıtabilir. Kamu kurumlarının varlığı, ilçenin idari yapısını ve kamu hizmetlerine olan erişimi gösterirken, kültürel kurumlar ilçenin kültürel hayatını zenginleştiren unsurları temsil eder. Ticari kurumların sayısı ve çeşitliliği ise ilçenin ekonomik potansiyeli ve ticaret hacmi hakkında fikir verir. Seferihisar İlçesi kurum dağılımı, alandaki kurum sayıları ve konumları baz alınarak analiz edilmiştir. Bu ilçede 91 adet kurum bulunmaktadır. Özele indiğimizde ilçede 1 cemevi ve 32 adet cami olmak üzere 33 adet ibadet alanı, 20 adet eğitim kurumu, 15 adet belediye hizmet kurumu, 19 muhtarlık ve 4 adet sağlık kurumu bulunmaktadır. Aşağıdaki şekillerde kurum sayılarının grafiği sayısal ve oransal olarak verilmektedir.

Şekil 81: Seferihisar İlçesi Kurum Dağılımı (SBP 301 Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Üretilmiştir)

Şekil 82: Seferihisar İlçesi Oransal Kurum Dağılımı (SBP 301 Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Üretilmiştir)

3.2-GÜMÜLDÜR MAHALLESİ KURUM DAĞILIMI

Gümüldür Mahallesi kurum dağılımı, alandaki kurum sayıları ve konumları baz alınarak analiz edilmiştir. Bu mahallede 15 adet kurum bulunmaktadır. Özele indiğimizde mahallede 2 adet ibadet alanı, 7 adet eğitim kurumu, 2 belediye hizmet kurumu, 3 muhtarlık ve 1 adet sağlık kurumu bulunmaktadır. Gümüldür Mahallesinde yerli halk ile yapılan görüşmelerde, kurum sayılarının yetersiz olduğu ve özellikle sağlık kurumu konusunda sorunlar yaşandığı çıkarımı yapılmaktadır. Yerel halk sağlık hizmeti almak istediğinde, Seferihisar İlçesine veya Aydın İli Kuşadası İlçesine gitmek zorunda kalmaktadır. Belediye hizmeti almak istediklerinde ise mahallenin bağlı olduğu menderes belediyesine gitmek zorunda kaldığı durumlar oluşmaktadır. Belde

belediyeleri ilçelere bağlanmadan önce böyle bir sorun yaşanmadığı fakat Gümüldür beldesi Menderes İlçesine bağlı bir mahalle olduktan sonra bu sorunların baş gösterdiği çıkarımını yapabiliriz. Gümüldür Mahallesiindeki kurumların bazılarının yetersiz olduğunu ve yerel halkın mağdur olduğunu söyleyebiliriz.

Aşağıdaki şekillerde kurum sayılarının grafiği sayısal ve oransal olarak verilmektedir.

Şekil 83: Gümüldür Mahallesi Kurum Dağılımı (SBP 301 Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Üretilmiştir)

Şekil 84: Gümüldür Mahallesi Oransal Kurum Dağılımı Grafiği (Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Üretilmiştir)

3.3-ÖZDERE MAHALLESİ KURUM DAĞILIMI

Özdere Mahallesi kurum dağılımı, alandaki kurum sayıları ve konumları baz alınarak analiz edilmiştir. Bu mahallede 15 adet kurum bulunmaktadır. Özele indiğimizde mahallede 3 adet ibadetalanı, 6 adet eğitim kurumu, 2 belediye hizmet kurumu, 3 muhtarlık ve 1 adet sağlık kurumu bulunmaktadır. Özdere Mahallesinde yerel halk sağlık ihtiyaçlarını karşılayabilmek için bölgeye en yakın konumda yer alan Aydın İline bağlı Kuşadası İlçesine gitmektedir. Bu sebeple Özdere Mahallesinde sağlık kurumlarının yetersiz olduğu çıkarımı yapılabilir. Aşağıda yer alan şekillerde Özdere Mahallesi kurumsayılarının sayısal ve oransal olarak yer aldığı grafikler yer almaktadır.

Şekil 85: Özdere Mahallesi Kurum Dağılımı (SBP 301 Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Üretilmiştir)

Şekil 86: Özdere Mahallesi Oransal Kurum Dağılım Grafiği (Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Üretilmiştir)

4-GÖÇ

4.1-DIŞ GÖÇ

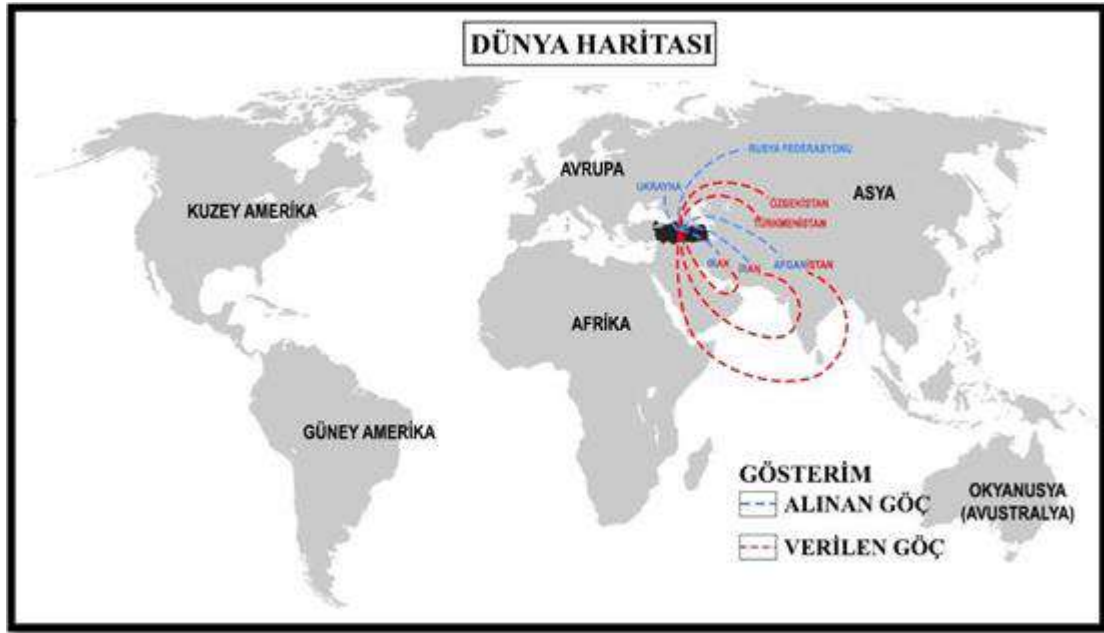
4.1.1-TÜRKİYEDEN YURT DIŞINA GİDEN GÖÇ

Türkiye'den yurt dışına yönelen göç, uzun yıllardır ülkenin demografik yapısını ve toplumsal dinamiklerini etkileyen önemli bir konudur. Bu göç hareketleri genellikle ekonomik, sosyal ve siyasi nedenlerden kaynaklanmaktadır. Ekonomik açıdan bakıldığında, Türkiye'den yurt dışına göç edenler genellikle daha iyi iş ve yaşam koşulları arayışında olan bireylerdir. Avrupa Birliği ülkeleri, Amerika Birleşik Devletleri ve Körfez ülkeleri gibi ekonomik olarak daha gelişmiş bölgeler, Türkiye'den göç alan önemli destinasyonlardır. Sosyal nedenlerden kaynaklanan göçler ise genellikle aile birleşimi, eğitim veya kültürel amaçlarla gerçekleşmektedir. Ayrıca, siyasi istikrarsızlık, savaş ve çatışmalar gibi nedenlerle de Türkiye'den yurt dışına göçler yaşanmaktadır. Bu göçler genellikle komşu ülkeler veya daha uzak coğrafyalara yönelik olabilmektedir.

Türkiye'den yurt dışına yönelen göç, ülkenin kaynaklarını ve insan potansiyelini olumlu veya olumsuz yönde etkileyebilir. Göç edenlerin yeni ülkelerindeki iş gücü piyasasına katkısı ve aldıkları eğitimlerin Türkiye'ye dönüşünde ülkeye katkı sağlayabilecek potansiyel bir insan kaynağı oluşturduğu düşünülmektedir. Ancak, bu durum aynı zamanda Türkiye'nin bu potansiyel insan kaynağını kaybetmesi anlamına da gelmektedir.

Sonuç olarak, Türkiye'den yurt dışına göç, ülkenin demografik yapısını, ekonomisini ve toplumsal yapısını etkileyen karmaşık bir süreçtir. Bu göç hareketlerinin yönetilmesi ve etkilerinin en iyi şekilde değerlendirilmesi için kapsamlı politika ve stratejiler geliştirilmesi önem arz etmektedir.

Türkiye'den yurt dışına göç eden kişi sayısı 2021 yılında bir önceki yıla göre %31,6 azalarak 287651 kişi oldu. Göç eden nüfusun %55,7'sini erkekler, %44,3'ünü ise kadınlar oluşturmaktadır. Türkiye'den yurt dışına giden nüfusun 103613'ünü Türk vatandaşları, 184038'ini yabancı uyruklu vatandaşlar oluşturmaktadır. Türkiye'den yurt dışına göç hareketliliğine baktığımızda en çok göçün sırasıyla Özbekistan, Türkmenistan, İran, Irak ve Afganistan'a verildiğini söyleyebiliriz.

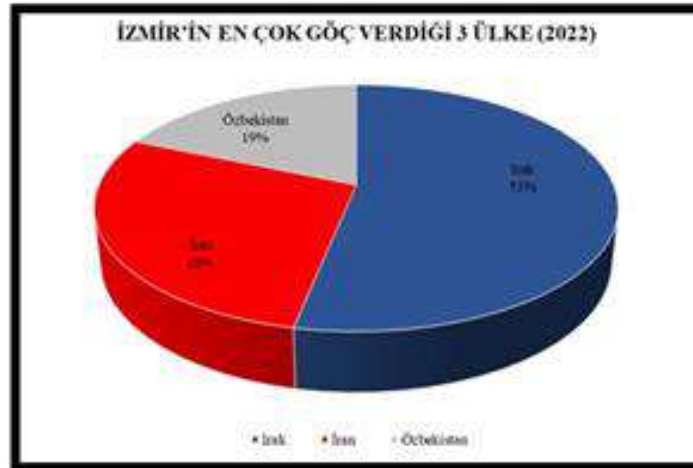
Şekil 87: Türkiye'nin Aldığı-Verdiği Göç (SBP 301 Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Üretilmiştir)

4.1.2-YURT DIŞINDAN TÜRKİYE'YE GELEN GÖÇ

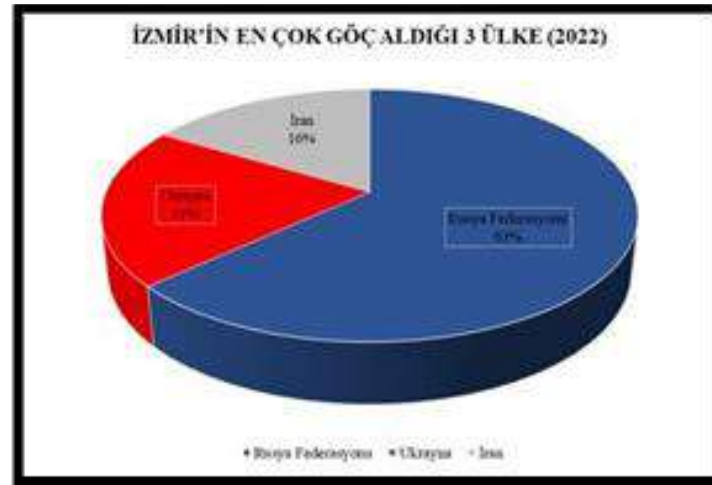
Yurtdışından Türkiye'ye yönelen göç, son yıllarda önemli bir konu haline gelmiştir. Türkiye hem coğrafi konumu hem de ekonomik potansiyeli nedeniyle çeşitli ülkelerden göç almakta ve bu göçlerin çeşitli sebepleri bulunmaktadır. Özellikle Suriye'deki iç savaşın başlamasıyla birlikte Türkiye, milyonlarca Suriyeli mülteciyi kabul etmiştir. Bu durum Türkiye'nin uluslararası toplum nezdinde övgüyle karşılanmış, ancak aynı zamanda bazı sorunları da beraberinde getirmiştir. Türkiye'nin bu mültecilere yönelik politikaları ve bu sürecin yönetimi, uluslararası alanda dikkat çekmiştir. Bunun dışında, Türkiye'ye ekonomik amaçlarla gelen göçmenler de bulunmaktadır. Özellikle Orta Asya, Afrika ve Güney Asya ülkelerinden gelen göçmenler, Türkiye'nin ekonomik büyümesine katkıda bulunmak amacıyla ülkeye gelmektedir. Türkiye'nin sağlam ekonomik yapısı, göçmenler için çekici bir faktör oluşturmaktadır.

Ancak, yurtdışından Türkiye'ye yönelen göçlerin getirdiği zorluklar da bulunmaktadır. Özellikle mültecilerin entegrasyonu, iş gücü piyasasındaki rekabet, sağlık hizmetlerine erişim gibi konular, Türkiye'nin bu göçlerle baş etme sürecinde karşılaştığı zorluklar arasındadır. Sonuç olarak, yurtdışından Türkiye'ye yönelen göçler, ülkenin demografik yapısını, ekonomisini ve toplumsal yapısını etkileyen önemli bir faktördür. Bu göçlerin etkilerinin en iyi şekilde değerlendirilmesi ve yönetilmesi için kapsamlı politika ve stratejiler geliştirilmesi gerekmektedir.

Yurt dışından Türkiye'ye göç edenlerin sayısı 2021 yılında, bir önceki yıla göre %116,9 artarak 739364 kişi oldu. Göç eden nüfusun %51,9'unu erkekler, %48,1'ini ise kadınlar oluşturmuştur. Yurtdışından gelen nüfusun 124269 kişisini Türk vatandaşları, 615095 kişinin ise yabancı uyruklu vatandaşların oluşturduğu görülmektedir. Türkiye'ye 2021 yılında göç edenlerin yaş ortalaması incelendiğinde, % 12,3 ile en çok göç eden yaş grubunun 20-24 arasında olduğu görülmektedir. Bu yaş grubunu %12,1 ile 25-29 ve %10,7 ile 30-34 arası yaş grupları takip etmiştir. İzmir İlinin verdiği göç grafiği incelendiğinde en çok %53 ile Irak daha sonra %28 ile İran, %19 ile Özbekistan'a göç verdiği görülmüştür. İzmir İlinin aldığı göç grafiği incelendiğinde en çok göçün %63 ile Rusya Federasyonundan alındığını görüyoruz. Daha sonra %21 ile Ukrayna ve ardından %16 ile İran'ın takip ettiğini görülmektedir.

Şekil 88: İzmir İlinin En Çok Göç Verdiği Ülkeler (SBP 301 Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Üretilmiştir)

Şekil 89: İzmir İlinin En Çok Göç Aldığı Ülkeler (SBP 301 Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Üretilmiştir)

4.2-İÇ GÖÇ

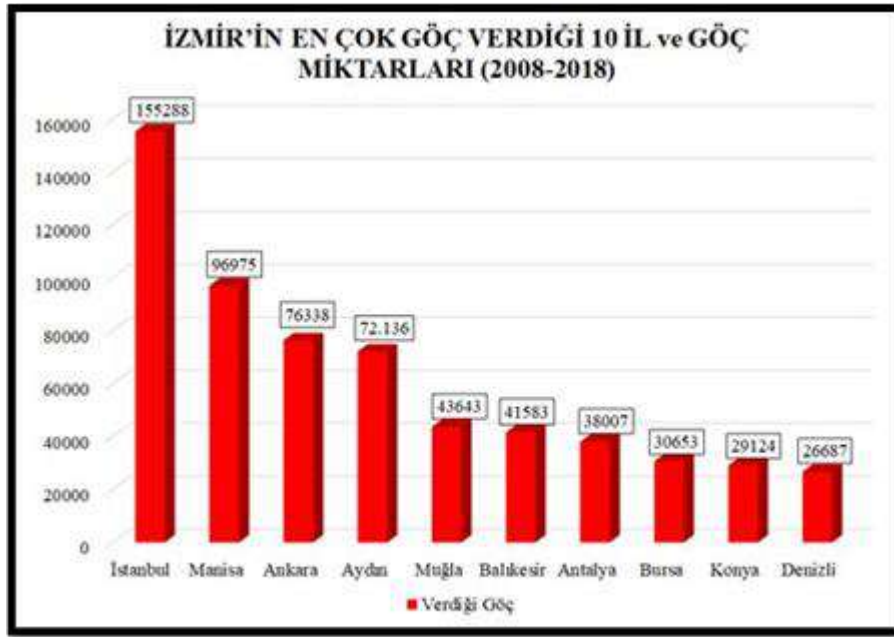
4.2.1-İZMİR İLİNE ALINAN VE İZMİR İLİNDEN GİDEN GÖÇ

İzmir İli, tarih boyunca önemli bir liman kenti olarak gelişmiş, zengin doğal kaynaklara ve yaşam kalitesine sahip çok yönlü bir il olarak göç çekim gücüne sahiptir. İzmir İli, nüfus büyüklüğü açısından Türkiye'nin üçüncü büyük ilidir ve ekonomik göstergeler açısından da önemli bir konumda bulunmaktadır. 2018 verilerine göre, nüfus yoğunluğu, kent nüfusu oranı ve nüfus artışı, Türkiye ortalaması üzerindedir. İzmir İli, Ege Bölgesi'nin en büyük metropolü olmakla birlikte ülke genelinde önemli bir nüfus çekim merkezidir. Bu faktörler, İzmir İlının nüfusunun göç alarak hızlı bir şekilde artmasına katkı sağlamıştır.

Şekil 90: İzmir İlının Aldığı-Verdiği İç Göçler (SBP 301 Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Üretilmiştir)

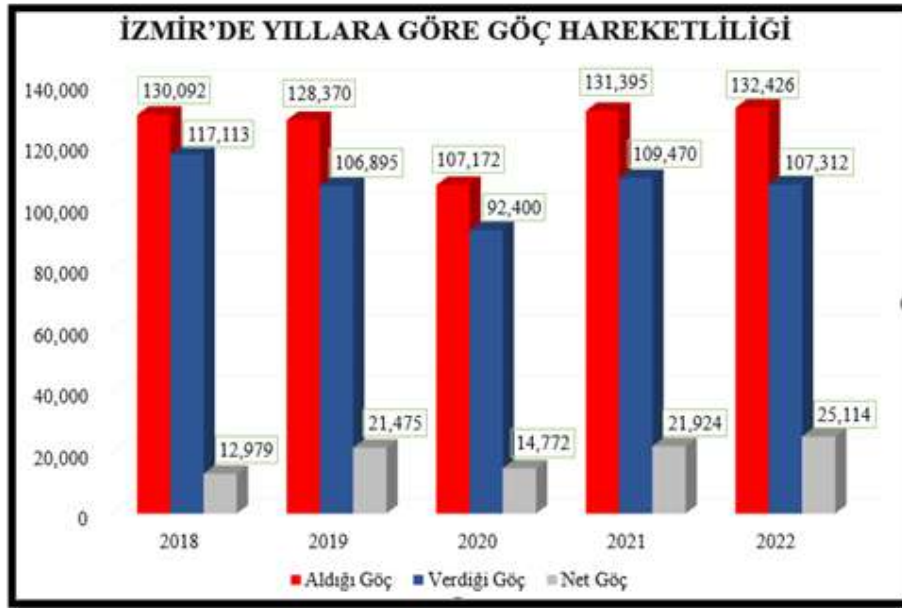
İzmir İlının aldığı göç durumuna baktığımızda İstanbul ve Ankara'dan yoğun bir şekilde göç aldığı net bir şekilde görülmektedir. Bu alınan göç yoğunluğunu sırasıyla takip eden iller ise Balıkesir, Manisa ve Aydın illeri olduğunu görmekteyiz. İzmir İlının verdiği göç durumuna baktığımızda İstanbul ve Ankara İllerine yoğun bir şekilde göç verdiğini net bir şekilde söyleyebiliriz. Bu verilen göç yoğunluğunu sırasıyla takip eden iller ise, Manisa ve Muğla illeri olduğunu görmekteyiz. Şekil 23'te görülen grafiği incelediğimizde İzmir İlının en çok göç verdiği ilin İstanbul olduğunu ve ardından sırasıyla Manisa, Ankara, Aydın ve Muğla İllerinin geldiğini gözlemliyoruz.

Şekil 91: İzmir İlinin En Çok Göç Verdiği 10 İl ve Göç Miktarları (Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Üretilmiştir)

İzmir, sanayi, ticaret, eğitim ve turizm gibi alanlarda önemli bir potansiyele sahip olduğu için çevre illerden ve kırsal bölgelerden göç almaktadır. Bu durum şehir nüfusunun artmasına ve şehirdeki sosyal, ekonomik ve kültürel yapının değişmesine neden olmaktadır. Ancak, bu göçlerin getirdiği zorluklar da bulunmaktadır. Şehirdeki altyapı eksiklikleri, konut sorunu, trafik yoğunluğu gibi sorunlar, İzmir'in iç göç hareketliliği ile baş etme sürecinde karşılaştığı zorluklar arasındadır. Ayrıca, şehirdeki işsizlik ve yetersiz istihdam imkanları da göç edenler için önemli bir sorun olabilmektedir. İzmir'in iç göç hareketliliğini yönetebilmesi ve bu göçlerden en iyi şekilde faydalanabilmesi için kapsamlı planlama ve politikaların oluşturulması gerekmektedir. Bu politikaların şehirdeki altyapıyı güçlendirmeye, istihdamı artırmaya ve sosyal hizmetleri geliştirmeye yönelik olması önemlidir. Bu sayede İzmir, iç göç hareketliliğinden olumlu yönde etkilenebilir ve şehirde yaşayanların yaşam kalitesi artırılabilir.

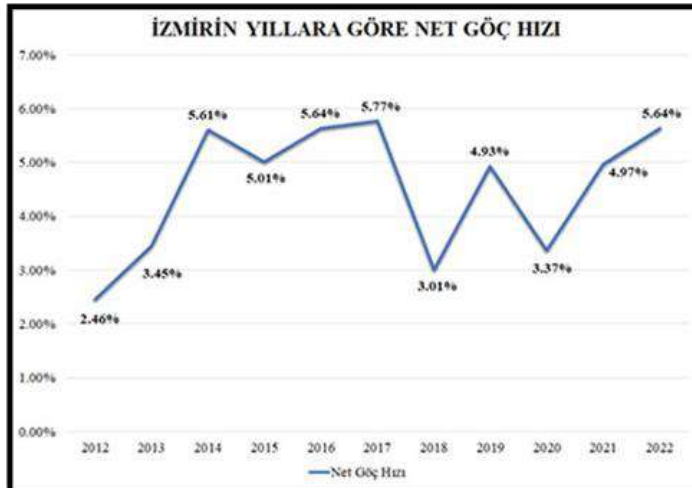
Şekil 24'te bahsi geçen İzmir İlinde yıllara göre göç hareketliliği grafiğine baktığımızda 2018-2022 yılları arasında net göç sayısının düzenli olarak arttığını, fakat 2020 yılında diğer yıllara göre anormal bir durum yaşanarak bir düşüş olduğunu görüyoruz.

Şekil 92: İzmir İlinin Yıllara Göre Göç Hareketliliği (SBP 301 Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Üretilmiştir)

İzmir'in diğer bölgelere göre göç veren değil, göç alan bir konumda olduğunu gösterir. Bu durum, İzmir'in ekonomik, kültürel ve sosyal imkanlarının çekiciliğini ve şehre yönelik talebi yansıtabilir. Bu yüksek net göç hızı, şehirdeki nüfus artışının ve demografik yapının değişmesine neden olabilir. Bu veri, İzmir'in göç dinamiklerini ve şehirdeki potansiyel büyümeyi anlamak için önemli bir göstergedir.

İzmir İlinin yıllara göre net göç hızı yukarıdaki Şekil 25 te verilen grafikte gösterilmiştir. Bu tabloyu incelediğimiz zaman 2012 ve 2022 yılları arasındaki 10 yıllık süreçte en yüksek 2017 yılında %5,77 ile en yüksek net göç hızına sahip olduğunu görüyoruz. En düşük net göç hızı ise %2,46 ile 2012 yılında olduğunu gözlemlenmektedir.

Şekil 93: İzmir İlinin Yıllara Göre Net Göç Hızı (Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Üretilmiştir)

4.2.2-SEFERİHİSAR VE MENDERES İLÇELERİNİN İZMİR İLİ İLÇELER ARASI GÖÇ

İzmir ilçelerinin net göç hızları incelendiğinde, en yüksek net göç hızının çalışma alanımızın içerisinde de bulunan Seferihisar’da (%19) olduğu görülmektedir. Nüfus açısından değerlendirildiğinde Seferihisar’ın 2008 yılında 26948 kişi olan nüfusu, 2018 yılında 43546 kişiye yükselmiştir. İlçenin son 10 yılda nüfusun artmasındaki en büyük etken; İlçenin 28 Kasım 2009 tarihinde Türkiye’nin ilk, Dünyanın 129. Sakin Kent olarak seçilmiş olmasıdır. İlçenin Cittaslow (Sakin Kent) olmasından itibaren, dikkatleri üzerine çekerek yoğun bir göçe neden olmuştur. Bölgeyeyapılan göçlerle, ilçenin nüfus artış hızında da yükselmeler başlamıştır.

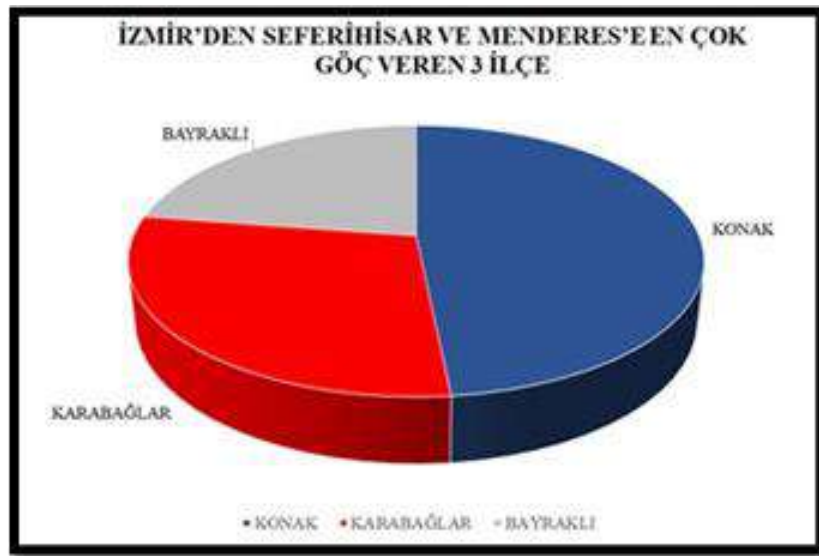

Şekil 94: Seferihisar ve Menderes İlçelerinin İzmir İli İçerisinden Aldıkları Göç (Stüdyo 5 Sersi Kapsamında Üretilmiştir)

Menderes’e yapılan göçün temel nedenleri arasında verimli tarım topraklarına sahip olması, özellikle üzüm bağları ve zeytinliklerin yaygın olarak bulunması, sahil bölgelerinin ve doğal güzelliklerin turistik cazibesi, İzmir’e yakın olması ve sakin yaşam tarzı sunması, iş fırsatlarının varlığı, eğitim kurumlarının bulunması ve kırsal yaşam tarzını tercih edenler için çekici bir seçeneksunması gibi faktörler bulundurmaktadır.

Şekil 26’da gösterilen Seferihisar ve Menderes’in aldığı, verdiği göçler gösterilmek istenmiştir, fakatiki ilçenin de sahil şeridinde bulunması, sakin yaşam tarzını halka sunması, şehrin gürültüsünden uzak olması ve doğal güzellikleri ile yerli halkın veya göç ile gelen vatandaşların en gözde, yaşam standartlarına en uygun bölge olması sebebi ile İzmir’in diğer illerine göç vermemiştir.

Şekil 27’de gösterilen grafiği incelediğimiz zaman çalışma alanımız olan Seferihisar ve Menderes’in en çok göç aldığı 3 ilçe gösterilmiştir. Grafiğe baktığımız zaman en çok göçün kent yaşamının en fazla olduğu Konak ilçesinden geldiği gözlemlenmektedir. Karabağlar ve Bayraklı dan gelen nüfusun da oldukça yoğun olduğunu söyleyebiliriz.

Şekil 95: İzmir İçinden Seferihisar Ve Menderese En Çok Göç Veren 3 İlçe
(SBP 301 Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Üretilmiştir)

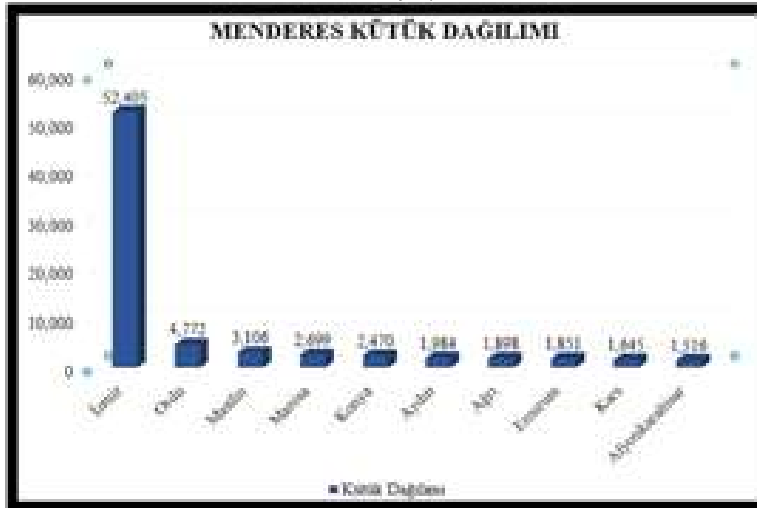
Şekil 28, Şekil 29 ve Şekil 30’da çalışma alanı olan İzmir İlinin Seferihisar ve Menderes İlçesinde yaşayan halkın asıl köklerinin nerede olduğu hakkında bilgi verilmiştir. Şekil 28’i incelediğimiz zaman İzmir’de yaşayan halkın en çok İzmir İli doğumlu olduğunu söyleyebiliriz. İzmir’den sonra sırasıyla Manisa, Mardin ve Erzurum’un geldiğini görüyoruz. Şekil 29’u incelediğimiz zaman Seferihisar İlçesinde yaşayan halkın en çok İzmir İli doğumlu olduğunu söyleyebiliriz. İzmir İlinden sonra sırasıyla Ağrı, Manisa, İstanbul İllerinin geldiğini görüyoruz. Şekil 30’u incelediğimiz zaman Menderes İlçesinde yaşayan halkın en çok İzmir İli doğumlu olduğunu söyleyebiliriz. İzmir İlinden sonra sırasıyla Ordu, Mardin ve Manisa İlçelerinin geldiğini görüyoruz.

Şekil 96: İzmir İli Kütük Dağılımı (SBP 301 Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Üretilmiştir)

Şekil 97: Seferihisar İlçesi Kütük Dağılımı (Stüdyo5 Dersi Kapsamında Üretilmiştir)

Şekil 98: Menderes İlçesi Kütük Dağılımı (Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Üretilmiştir)

5-SOSYOL TOPOGRAFYA

Sosyal topografi, bir coğrafi bölgenin veya toplumun sosyal yapısını, ilişkilerini ve özelliklerini tanımlayan bir kavramdır. Sosyal topografi değişkenleri, bir bölgenin veya toplumun sosyal yapısını ve dinamiklerini anlamak için kullanılan çeşitli faktörlerdir. Bu değişkenler arasında şunlar bulunabilir: Nüfus Yoğunluğu ve Dağılımı: Bir bölgedeki nüfusun yoğunluğu ve dağılımı, o bölgenin sosyal topografik yapısını etkileyen önemli bir faktördür. Yoğun nüfuslu bölgeler genellikle farklı sosyal etkileşim ve dinamiklere sahip olabilir. Etnik ve Kültürel Çeşitlilik: Bir bölgedeki etnik ve kültürel çeşitlilik, o bölgenin sosyal dokusunu şekillendiren önemli bir değişkendir. Bu çeşitlilik, farklı gruplar arasındaki ilişkileri, değerleri ve normları etkileyebilir. Ekonomik Durum ve Gelir Dağılımı: Bir bölgedeki ekonomik durum ve gelir dağılımı, o bölgedeki sosyal yapıyı ve yaşam standartlarını belirleyen önemli bir faktördür. Gelir dağılımındaki adaletsizlikler ve ekonomik fırsat eşitsizlikleri, sosyal gerilimlere ve çatışmalara neden olabilir.

Eğitim Seviyesi ve Okuryazarlık Oranı: Bir bölgedeki eğitim seviyesi ve okuryazarlık oranı, o bölgedeki insanların bilgi düzeyini, kültürel alışkanlıklarını ve toplumsal normlarını etkileyen önemli bir değişkendir. Yüksek eğitim seviyesine sahip bölgeler genellikle daha gelişmiş ve ilerici sosyal yapıya sahip olabilir. Toplumsal Cinsiyet Rollerini: Bir bölgedeki toplumsal cinsiyet rolleri ve eşitsizlikler, o bölgedeki sosyal topografik yapının önemli bir parçasını oluşturabilir. Toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması, daha adil ve dengeli bir sosyal yapıya katkı sağlayabilir. Sosyal topografya, bir bölgenin sosyo-ekonomik gelişmişlik açısından tanımlanması ve alt bölgelerin bu tanıma göre sınıflandırılmasıdır. Sosyo-ekonomik gelişmişlik endeksi toplam altı (6)kademeye ayrılır. Türkiye içerisinde bölgeler, belli aralıklarla yapılan araştırmalar sonucu, çeşitli değişkenler ile sınıflandırılıp SEGE Raporu kapsamında açıklanır.

Tablo 5: Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Endeks Değişkenleri [S-6]

		Veri Kaynağı*	Yılı	Birimi
Demografi Değişkenleri				
1	Nüfusun Türkiye Payı	TÜİK	2020	Binde
2	Nüfus Yoğunluğu	TÜİK, HGM	2020	Kişi/km ²
3	Net Göç Hızı	TÜİK	2016-2020	Binde
4	Şehirleşme Oranı	Çalışma Ekibi	2019	Yüzde
5	Toplam Doğurganlık Hızı	TÜİK	2019	Çocuk Sayısı
6	Ortalama İlk Evlenme Yaşı-Kadın	TÜİK	2018-2020	Yaş
7	Kaba Boşanma Hızı	TÜİK	2018-2020	Binde
İstihdam ve Sosyal Güvenlik Değişkenleri				
1	Çalışma Çağındaki Nüfusun (15-64) Payı	TÜİK	2020	Yüzde
2	Aktif Çalışanların Çalışma Çağı Nüfusuna Oranı	SGK	2020	Yüzde
3	Aktif Kadın Çalışanların Çalışma Çağı Kadın Nüfusuna Oranı	SGK	2020	Yüzde
4	Ortalama Günlük Kazanç	SGK	2020	TL
5	Primi Devlet Tarafından Ödenen Nüfus Oranı	SGK	2020	Yüzde
6	İmalat Sanayii İş Yeri Türkiye Payı	SGK	2020	Binde
7	Hizmetler Sektörü İş Yeri Türkiye Payı	SGK	2020	Binde
8	Kişi Başına Sosyal Yardım Tutarı	ASHB	2019-2020	TL
Eğitim Değişkenleri				
1	Özel Okulların Toplam Okula Oranı-İlköğretim	MEB	2019-2020	Yüzde
2	Ortalama LGS Puanı	MEB	2018-2019	Puan
3	Ortalama TYT Puanı	ÖSYM	2019-2021	Puan
4	Üniversite Öğrencisi Sayısının Toplam Nüfusa Oranı	YÖK	2019-2020	Yüzde
5	İlkokul ve Üzeri Mezun Oranı-Kadın	TÜİK	2019	Yüzde
6	Üniversite Mezunu Oranı	TÜİK	2019	Yüzde
Sağlık Değişkenleri				
1	Bebek Ölüm Hızı	TÜİK	2017-2019	Binde
2	Kişi Başına Hekim Sayısı	SB	2019	Kişi
3	Kişi Başına Diş Hekimi Sayısı	SB	2019	Kişi
4	Kişi Başına Toplam Sağlık Personeli Sayısı	SB	2019	Kişi
5	Kişi Başına Hastane Yatağı Sayısı	SB	2019	Adet
6	Kişi Başına Eczane Sayısı	TİTCK	2020	Adet
Finans Değişkenleri				
1	Kişi Başına Banka Şubesi Sayısı	BDDK	2020	Adet
2	Kişi Başına POS Cihazı Sayısı	BDDK	2020	Adet
3	Kişi Başına Kartlı Ödeme Tutarı	BKM	2020	TL
4	Kişi Başına Belediye Gideri	HMB	2019-2020	TL
5	İşletmelerin Net Ticari Satış Tutarının Türkiye Payı	STB	2019	Yüzde

Tablo 6: Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Endeks Değişkenleri [S-6]

		Veri Kaynağı*	Yılı	Birimi
Rekabetçilik Değişkenleri				
1	Faal İşletme Sayısının Türkiye Payı	STB	2019	Yüzde
2	Sanayi Elektrik Tüketiminin Türkiye Payı	TEDAŞ	2019	Yüzde
3	Kurulan İşletme Sayısının Türkiye Payı	TOBB	2020	Yüzde
4	Gayrimenkul Birim Satış Fiyatı	TKGM	2019-2020	TL
5	OSB'lerde Üretim Yapılan Parsel Sayısının Türkiye Payı	STB	2020	Yüzde
6	Yatırım Teşvik Belgesi Yatırım Tutarının Türkiye Payı	STB	2019-2020	Yüzde
7	Turizm Tesisleri Yatak Kapasitesinin Türkiye Payı	KTB	2020	Yüzde
8	Kişi Başına Tarımsal Üretim Değeri	TÜİK	2020	TL
Yenilikçilik Değişkenleri				
1	Yüksek ve Orta-Yüksek Teknolojili İmalat Sanayii Sektörlerinde İş Yeri Sayısının Türkiye Payı	SGK	2020	Yüzde
2	Bilgi Yoğun Hizmetler Sektöründe İş Yeri Sayısının Türkiye Payı	SGK	2020	Yüzde
3	Yüksek Lisans ve Doktora Mezunu Oranı	TÜİK	2019	Yüzde
4	İşletme Başına Ar-Ge ve Tasarım Merkezi Sayısı	STB	2021	Adet
5	TGB'lerdeki Firma Sayısının Türkiye Payı	STB	2020	Yüzde
6	Kişi Başına Faydalı Model Başvurusu Sayısı	TÜRKPATENT	2019-2020	Adet
7	Kişi Başına Marka Başvurusu Sayısı	TÜRKPATENT	2019-2020	Adet
8	Kişi Başına Patent Başvurusu Sayısı	TÜRKPATENT	2019-2020	Adet
Yaşam Kalitesi Değişkenleri				
1	Atık Hizmeti Verilen Nüfus Oranı	TÜİK	2018	Yüzde
2	Kişi Başına Kiralanabilir AVM Alanı	AYD	2020	m ²
3	Hane Başına ADSL Abonesi Sayısı	Superonline-Türksat-Türknet-Türk Telekom-Vodafone	2020	Adet
4	Kişi Başına Sinema Koltuğu Sayısı	KTB	2020	Adet
5	Akaryakıt İstasyonu Sayısının Türkiye Payı	Başarsoft Bilgi Teknolojileri	2021	Yüzde
6	Kadın Sürücü Belgesi Sahipliği Oranı	NVIGM	2020	Yüzde
7	Pasaport Sahipliği Oranı	NVIGM	2020	Yüzde
8	Kişi Başına Mesken Elektrik Tüketimi	TEDAŞ	2019	kWh
Değişken Sayısı: 56				

İZMİR İLİ GENELİ SEGE HARİTASI

İzmir'in Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Endeksi (SEGE) haritası, ilin çeşitli bölgelerindeki sosyo-ekonomik farklılıkları ortaya koymaktadır. Bu harita, İzmir'in ilçelerinin sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeylerini belirlemek için kullanılır ve ilçelerin sıralaması belirli kriterler göz önünde bulundurularak yapılır.

Gelişmişlik Sıralamasına Göre İlçeler

Birinci Kademe İlçeler: İzmir'in en gelişmiş ilçeleri bu grupta yer alır. Konak, Bornova, Balçova, Karşıyaka ve Çiğli bu ilçeler arasındadır. Konak, 3.465 puanla en yüksek sosyo-ekonomik gelişmişlik puanına sahiptir ve ilk sırada yer almaktadır. Bu ilçeler, yüksek yaşam standardı, gelişmiş altyapı, eğitim olanakları ve sağlık hizmetleri ile dikkat çekerler.

İkinci Kademe İlçeler: Bu grupta yer alan ilçeler, sosyo-ekonomik açıdan oldukça gelişmiş ancak birinci kademe ilçelerden biraz daha düşük puanlara sahiptir. Gaziemir, Çeşme, Güzelbahçe, Urla ve Narlıdere bu kategoride yer almaktadır. Gaziemir, 2.031 puanla altıncı sırada, Çeşme ise 1.998 puanla yedinci sırada yer almaktadır.

Üçüncü ve Dördüncü Kademe İlçeler: Bu kategorilerdeki ilçeler, sosyo-ekonomik gelişmişlik açısından orta düzeyde değerlendirilir. Bu gruptaki ilçeler genellikle kentsel ve kırsal özellikleri bir arada barındırır. Bu ilçeler, eğitim, sağlık ve altyapı hizmetleri açısından daha sınırlı kaynaklara sahip olabilir.

Beşinci Kademe İlçeler: İzmir'de sadece bir ilçe bu grupta yer almaktadır. Bu ilçeler, sosyo-ekonomik açıdan en az gelişmiş olanlardır. Genellikle kırsal alanlarda bulunan bu ilçeler, sınırlı ekonomik fırsatlar ve temel hizmetlere erişimde zorluklarla karşılaşabilirler.

Altıncı Kademe İlçeler: İzmir'de altıncı kademe olarak değerlendirilen herhangi bir ilçe bulunmamaktadır.

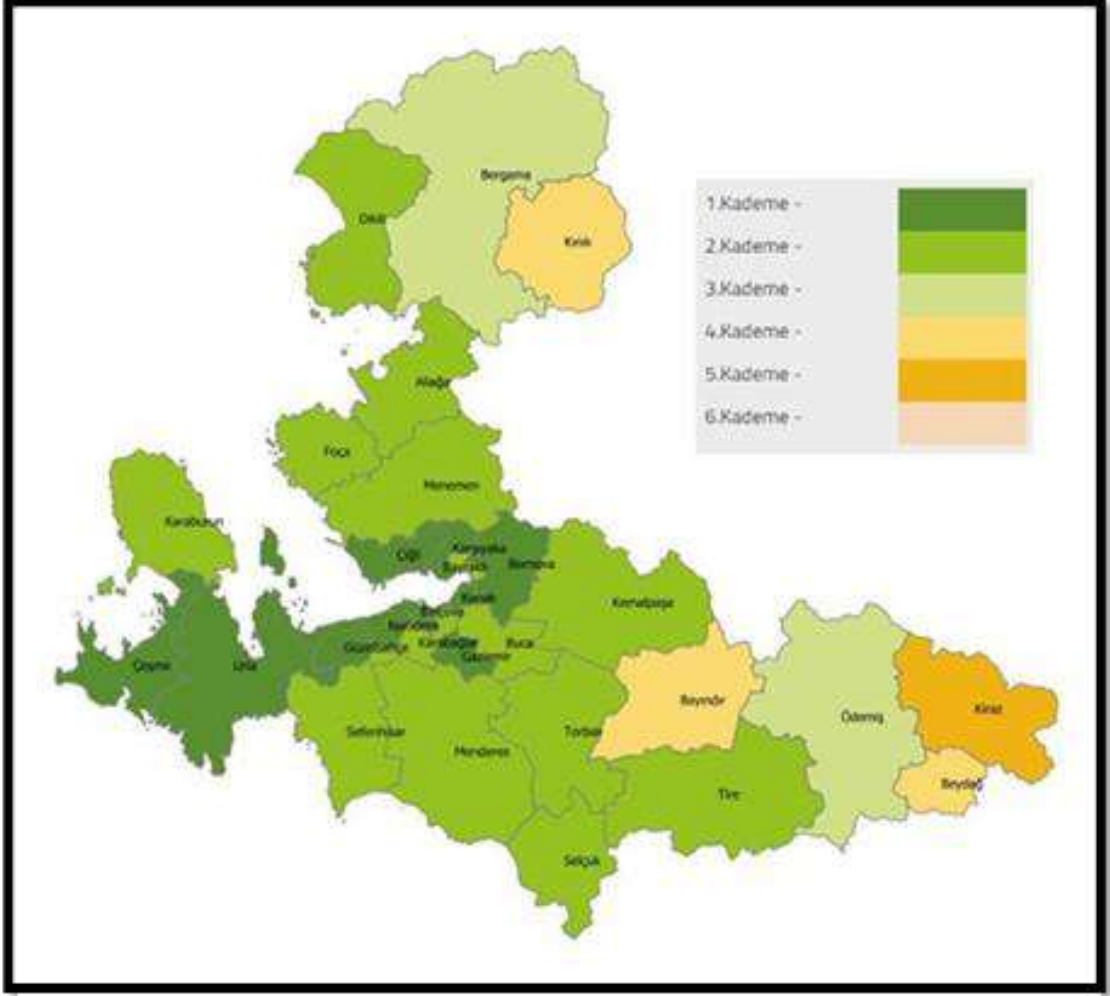
Öne Çıkan İlçeler ve Özellikleri

Konak: En gelişmiş ilçe olarak dikkat çeken Konak, ticaret, turizm ve hizmet sektörlerinde önemli bir merkezdir. Yüksek puanı, ilçedeki zengin sosyal ve ekonomik aktiviteleri, iyi eğitim ve sağlık hizmetleri ile geniş iş olanaklarını yansıtmaktadır.

Bornova ve Balçova: Bu ilçeler, üniversiteler, alışveriş merkezleri ve sağlık hizmetleri ile öne çıkmaktadır. Özellikle Bornova, Ege Üniversitesi'ne ev sahipliği yapması nedeniyle önemli bir eğitim merkezi olarak bilinmektedir.

Küçük Menderes Havzası İlçeleri (Bayındır, Beydağ, Kiraz): Bu ilçeler, sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralamasında son sıralarda yer almaktadır. Bu durum, ekonomik fırsatların sınırlı olması, eğitim ve sağlık hizmetlerine erişimde yaşanan zorluklar ile ilişkilidir.

İzmir ili ilçeleri SEGE 2022 Raporunda sosyo-ekonomik gelişmişlik endeksine göre sınıflandırılmıştır. Haritada il merkezinden il çeperine doğru gidildikçe kademenin düştüğünü görmekteyiz. Aşağıda şekil 55'te İzmir İli ilçeleri sosyo-ekonomik gelişmişlik haritası verilmektedir.

Şekil 99: İzmir İli Sege Haritası [S-2]

6-TURİZM ENVANTERİ

İzmir'in turizm potansiyelini ve çeşitli turistik noktalarını detaylı bir şekilde gösteren "İzmir Turizm Envanter Haritası", kentin tarihi ve kültürel zenginliklerini ortaya koyuyor. Haritada, İzmir'in önemli turistik destinasyonları, antik kentler, plajlar, müzeler ve doğa parkları gibi çeşitli cazibe merkezleri yer alıyor. Ayrıca, bu haritalar sayesinde turistler ve yerel ziyaretçiler, İzmir'in çeşitli bölgelerindeki turistik noktaları daha kolay keşfedebilir ve seyahat planlarını daha iyi organize edebilirler.

İzmir'in turizm fuarları da özellikle "Travel Turkey İzmir" gibi etkinlikler, turizm sektörünün dinamiklerini ve trendlerini belirlemek açısından büyük önem taşıyor. Bu fuarlar, İzmir'in turistik cazibesini dünya genelindeki ziyaretçilere tanıtırken, aynı zamanda yerel ekonomiye de önemli katkılar sağlıyor.

Turizm envanteri bir bölgede bulunan turistik öğelerin genel adıdır. Bir bölgenin sahip olduğu turistik öğelere turizm envanteri denebilir. Çalışma alanında bulunan turistik öğelerin ele alındığı bu kavramda, önemli noktalardan bir tanesi de turistlerin veya yerli ziyaretçilerin bölgeyi tercih etmesine olanak sağlayan öğelerin bir araya toplanmasıdır. Turizm envanter haritası bölgenin yerel ve kültürel özelliklerini yansıtan öğelerin, rotaların veya bölgenin simgesi haline gelen yapıların gösterildiği bir haritadır.

6.1-İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ YARIMADA GEZİ ROTALARI HARİTASI

Çalışma yapılırken kullanılan kaynaklardan en önemlisi İzmir Büyükşehir Belediyesi tarafından hazırlanan Yarımada Gezi Rotaları Haritasıdır. Bu haritada İzmir İlinin güney alt bölgesinin, yarımada olarak adlandırılan bölgenin tümünün ve özelde çalışma alanının (Seferihisar İlçesi, Gümüldür Mahallesi, Özdere Mahallesi) tamamı ele alınmıştır. Haritada bölgede bulunan turistik öğeler, gezi rotaları ve yollar lynch tekniği ile ele alınmıştır. Çalışma yapılırken bu haritada gösterilen öğelerden ve rotalardan yararlanılmıştır. Haritanın tamamı aşağıda yer almaktadır.

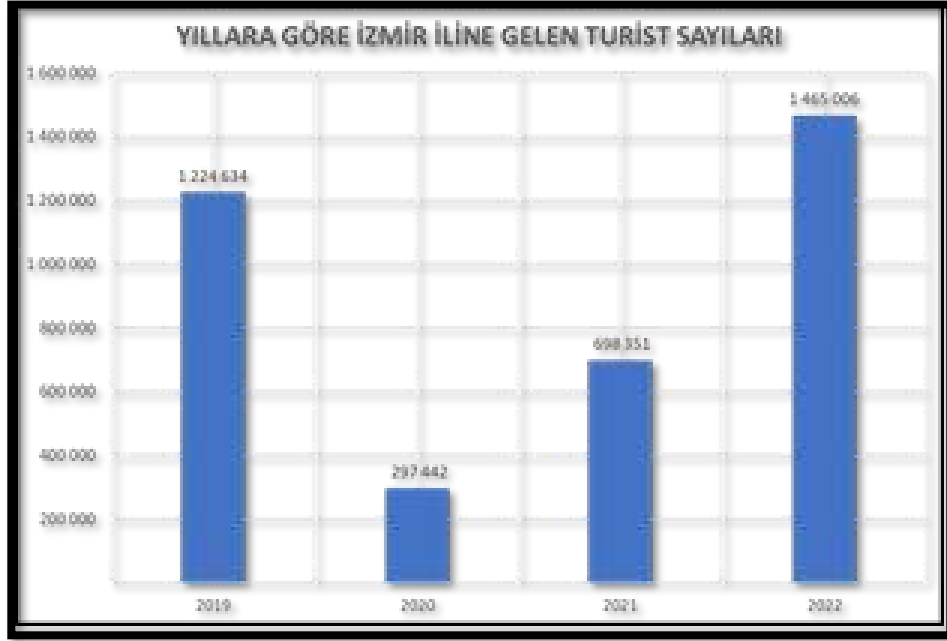
Şekil 100: İzmir İli Yarımada Tarihi Gezi Rotaları [S-Url-3]

6.2-TURİSTİK ÖGELER

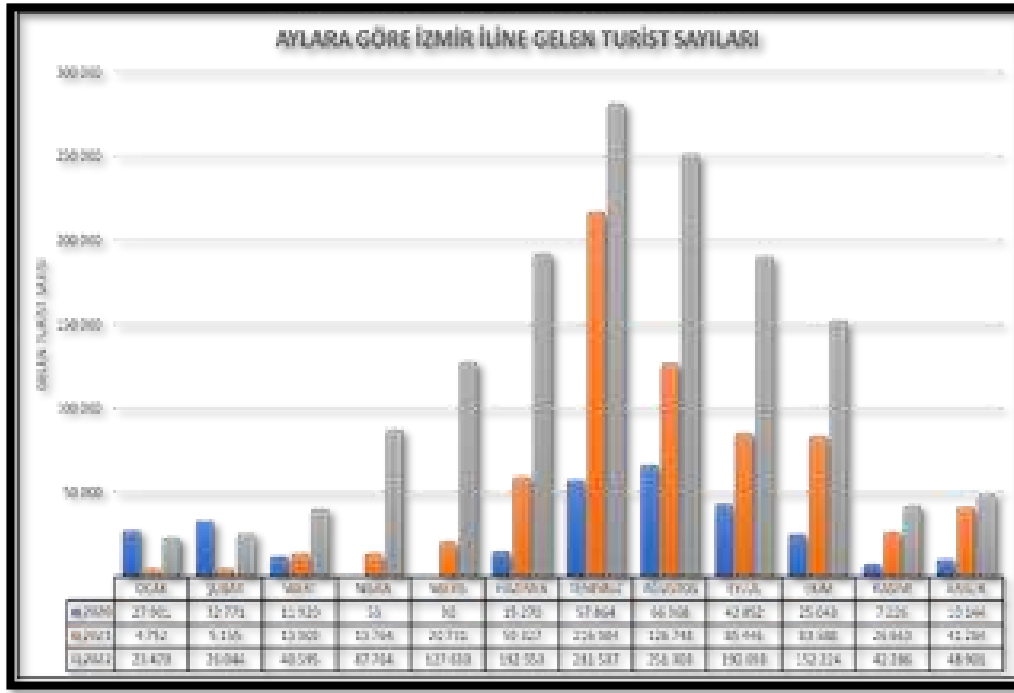
Turistik ögeler bir bölgede turist potansiyeli oluşturan ve bölgenin ziyaret edilmesine olanak sağlayan öğelerdir turizm envanter haritası paftası yapılırken bu öğelerden yararlanılmıştır. Turistik cazibe noktaları olarak da isimlendirilebilir. Ayrıca çalışma alanında sadece bir öge olmakla kalmayıp bölgenin simgesi haline gelmiş, bölgenin ismi geçince akla ilk gelen olan noktalarda bulunmaktadır, bunlara Çukuraltı Plajı, Sığacık Kalesi ve Teos Antik Kenti örnek olarak verilebilir. Çalışma alanında bulunan turistik ögeler başlıca; İbadet alanları, müzeler, liman ve marinalar, tabiat parkları, antik kentler, kaleler, kaplıcalar, plajlar ve şelaleler olarak ana başlıklara ayrılmıştır. Rotalar ise Zeytin Rotası, Yürüyüş Rotası, Bisiklet Rotası ve Bağ Yolu Rotası şeklinde ele alınmıştır.

6.3-İZMİR İLİNE GELEN TURİST SAYILARI

İzmir İline gelen turist sayılarına çalışmada yer verilmiştir. İzmir İline gelen turist sayısında pandemi sebebiyle 2020 ve 2021 yıllarında ciddi bir düşüş yaşanmıştır fakat daha sonrasında İzmirİline gelen turistlerin sayısı 2019 yılı seviyesinin de üstüne çıkarak rekor bir seviyeye gelmiştir. Çalışma alanını (Seferihisar İlçesi, Gümüldür Mahallesi, Özdere Mahallesi) ziyaret eden turistlerin sayısına son değişiklikler ile birlikte kişisel verilerin korunması kanunu kapsamında erişilememektedir. Aşağıdaki şekillerde İzmir İlini ziyaret eden turist sayılarının yıllara göre ve aylara göre (2022 yılı) gösterildiği grafikler yer almaktadır.

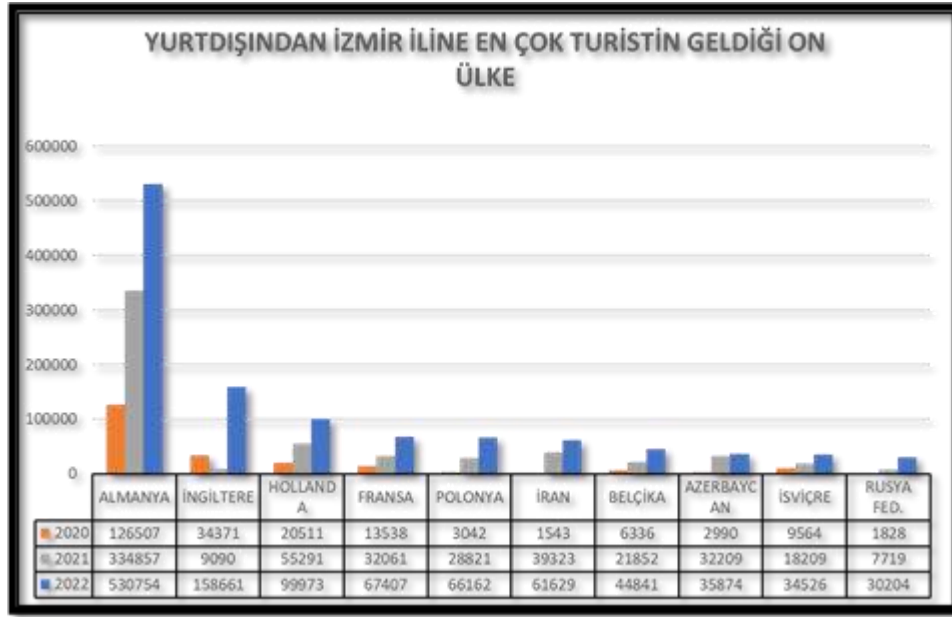
Şekil 101: İzmir İli Yıllara Göre Turist Sayıları (Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Üretilmiştir)

Şekil 102: İzmir İli Yıllara ve Aylara Göre Gelen Turist Sayıları (Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Üretilmiştir)

6.4-İZMİR İLİNİN EN ÇOK TURİST ALDIĞI ÜLKELER

İzmir, Türkiye'nin en popüler turistik şehirlerinden biri olarak, özellikle Avrupa'dan çok sayıda turist çekmektedir. İzmir'e en çok turist gönderen ülkeler arasında Almanya, İngiltere, Rusya, ve Hollanda öne çıkmaktadır. 2023 yılının ilk yarısında, Türkiye genelinde turist sayısında artış yaşanırken, İzmir de bu artıştan payını almıştır. İzmir'in sahip olduğu tarihi ve kültürel zenginlikler, doğal güzellikler ve modern şehir yapısı, turistlerin ilgisini çekmektedir. İzmir'in cazibesi, özellikle antik kentler, sahil kasabaları ve geleneksel Türk pazarlarıyla birleşerek çeşitlenmektedir. İzmir İlının en çok turist aldığı ülkelerin ilk 3ü sırasıyla Almanya, İngiltere ve Hollanda'dır. İzmirİline en çok turist gelen 10 ülkenin ve turist sayılarının yer aldığı grafik aşağıdaki şekilde verilmektedir.

Şekil 103: İzmir İline Turistik Amaçlı En Çok Gelen 10 Ülke (Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Üretilmiştir)

6.5-YILLARA GÖRE İZMİR İLİNE GELEN YERLİ VE YABANCI TURİST SAYILARI

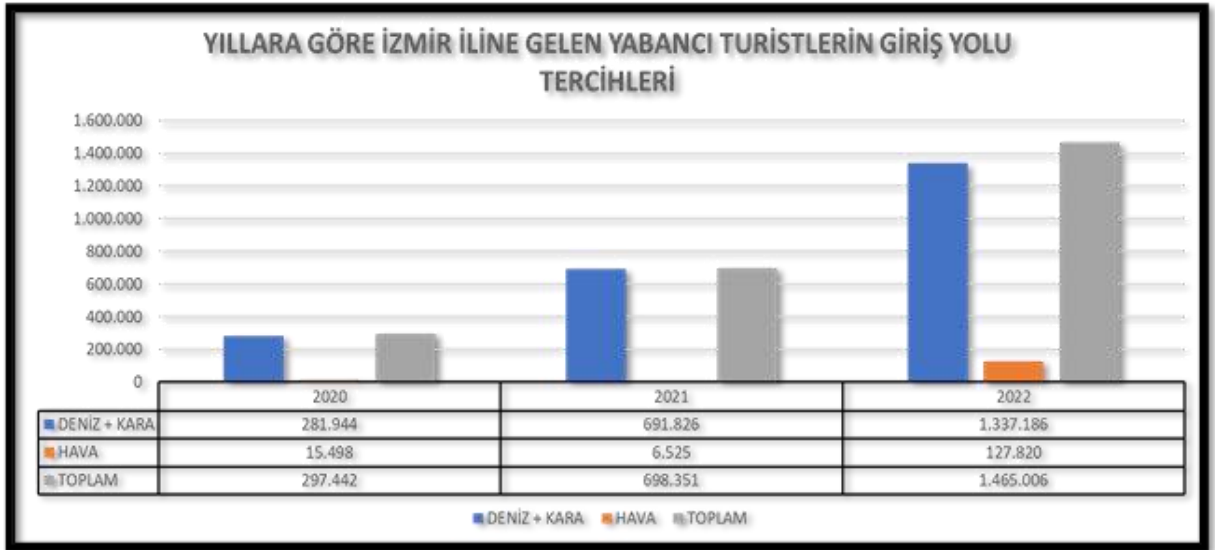
Yıllara göre İzmir İline gelen yerli ve yabancı turist sayılarını incelediğimizde bu sayıların 2020 yılında yaşanan pandemiden sonra bir ivmelenme yakaladığını ve artış gösterdiğini görmekteyiz. Aşağıdaki şekilde yıllara göre İzmir İline gelen yerli ve yabancı turist sayılarının gösterildiği grafik verilmektedir.

Şekil 104: İzmir İline Gelen Yerli ve Yabancı Turist Sayıları (SBP 301 Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Üretilmiştir)

6.6-İZMİR İLİNE GELEN TURİSTLERİN GİRİŞ YOLU TERCİHLERİ

İzmir, sahip olduğu gelişmiş turizm altyapısı ve cazibe merkezleriyle her yıl çok sayıda turisti ağırlamaktadır. İzmir'e gelen turistler genellikle Adnan Menderes Havalimanı'nı kullanarak şehre giriş yapmaktadır. Havalimanı, uluslararası uçuşlarla doğrudan bağlantılar sağlamakta ve bu da İzmir'i turistler için erişilebilir kılmaktadır. Ayrıca, İzmir'in turistik limanları, özellikle kruvaziyer turizmi açısından önemlidir. İzmir Limanı, büyük kruvaziyer gemilerini ağırlayarak deniz yoluyla gelen turistlerin şehre ulaşmasını sağlamaktadır. Bu durum, İzmir'in deniz turizmi potansiyelini artırmakta ve şehre farklı ulaşım yollarından gelen turist sayısını çeşitlendirmektedir. Bu giriş yollarının çeşitliliği, İzmir'in uluslararası turizm pazarında rekabet edebilmesine katkı sağlamakta ve turizmin ekonomik etkilerini olumlu yönde etkilemektedir. İzmir İline gelen turistlerin giriş yolu olarak genellikle deniz ve karayı tercih ettiğini görebiliriz. Daha sonrasında ise hava yolu ile İzmir İline giriş yapılmaktadır. Aşağıdaki şekilde verilen grafikte İzmir İline giriş yapan turistlerin tercih ettikleri giriş yollarını ve sayısal verileri gösterilmektedir.

Şekil 105: Yıllara Göre İzmir İline Gelen Yabancı Turistlerin Giriş Yolu Tercihleri (SBP 301 Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Üretilmiştir)

7-KÜLTÜR BİRİKİMİ VE ENTELEKTÜEL YAŞAM

Kültür birikimi, tarih boyunca biriktirilmiş bilgi, sanat, gelenekler ve değerlerin toplamıdır ve bireylerin kimliklerini şekillendirir. Entelektüel yaşam ise, bu birikimi analiz eden, sorgulayan ve yeni fikirler üreten bir süreçtir. Bu süreç, bireylerin eleştirel düşünme becerilerini geliştirir, yaratıcılığı teşvik eder ve toplumsal ilerlemeyi destekler. Kültür birikimi ve entelektüel yaşam, birbirini besleyen unsurlar olarak, toplumların medeniyet seviyesini yükseltir ve geleceğe dair daha bilinçli ve donanımlı bireyler yetiştirilmesine katkıda bulunur.

7.1-FESTİVALLER

7.1.1-SEFERİHİSAR MANDALİNA FESTİVALİ

Seferihisar Mandalina Festivali, İzmir'in Seferihisar ilçesinde her yıl düzenlenen ve bölgenin mandalina üretimini kutlayan önemli bir etkinliktir. Festival, yerel ekonomiye katkı sağlamak amacıyla düzenlenmekte olup, mandalina temalı stantlar, yarışmalar, halk dansları ve konserlerle zenginleştirilmektedir. Yerel üreticilerin ürünlerini tanıtmaya ve satış yapma imkânı bulduğu festivalde, mandalınanın çeşitli kullanımlarına yönelik lezzetler, reçeller, tatlılar ve içecekler katılımcılara sunulmaktadır. Bu etkinlik, yerel ekonomiyi canlandırmakta, kültürel etkileşimi artırmakta ve geleneksel tarım yöntemlerinin yaşatılmasına katkı sağlamaktadır.

Şekil 106: Seferihisar Mandalina Festivali [S-URL-1]

7.1.2-GÜMÜLDÜR MANDALİNA FESTİVALİ

Menderes Belediyesinin Seferihisar'da düzenlenen ve yoğun ilgi gören mandalina festivalinden sonra Gümüldür' de de tescilli olan mandalınayı tanıtmak amaçlı festival düzenlenmiştir. Festival, bölgeye olan turistik ilgiyi artırarak Gümüldür'ün doğal ve tarihi güzelliklerinin keşfedilmesini teşvik etmektedir. Genel olarak, Gümüldür Mandalina Festivali, ekonomik, kültürel ve sosyal açıdan önemli katkılar sağlayan ve sürdürülebilir kalkınmayı destekleyen bir etkinlik olarak öne çıkmaktadır.

Şekil 107: Gümöldür Mandalina Festivali [S-Url-2]

7.1.3-SEFERİHİSAR TOHUM TAKAS ŞENLİĞİ

Seferihisar Tohum Takas Şenliği, İzmir'in Seferihisar ilçesinde her yıl düzenlenen ve yerel tohumların korunması, çeşitliliğin artırılması ve tohum kültürünün yaşatılması amacıyla düzenlenen önemli bir etkinliktir. Katılımcılar, kendi ürettikleri tohumları takas ederken, nadir bulunan tohumları keşfetme ve koruma altına alma şansı elde etmektedir. Ayrıca, festival kapsamında çeşitli atölye çalışmaları, seminerler ve doğa yürüyüşleri gibi etkinlikler de düzenlenmektedir. Seferihisar Tohum Takas Şenliği, yerel tarımın desteklenmesi, biyoçeşitliliğin korunması ve sürdürülebilir tarımın teşvik edilmesi açısından büyük önem taşımaktadır.

Şekil 108: Seferihisar Tohum Takas Şenliği [S-Url-1]

7.1.4-SEFERİHİSAR LAVANTA FESTİVALİ

Seferihisar’ın Turgut Mahallesinde düzenlenen bu festival, halk arasında ‘Mis Kokulu Festival’ olarak bilinir. Festival, genellikle yaz aylarında gerçekleştirilir ve lavanta tarlalarının en güzel dönemlerinde ziyaretçilere açılır. Festival kapsamında, lavanta temalı stantlar, el sanatları sergileri, yöresel lezzetlerin sunulduğu alanlar ve çeşitli etkinlikler yer alır. Ayrıca, lavanta tarlalarının içinde yapılan doğa yürüyüşleri ve fotoğraf etkinlikleri de festivalin önemli unsurları arasındadır. Bu festivaldeki amaç lavanta hasadını festival ile birlikte başlatmak, gelen ziyaretçilere lavanta hasadının deneyimini yaşatmak ve lavanta ile yapılan çeşitli ürünlerin tanıtımı yapılmasıdır.

Şekil 109: Seferihisar Tohum Takas Şenliği [S-Url-1]

7.2-EL SANATLARI

İzmir’in Seferihisar ilçesinde geleneksel el işçiliğinin ve sanatının yaşatılması ve tanıtılması amacıyla yapılan çalışmaları kapsar. Bu sanatlar arasında çeşitli el dokuma teknikleri, seramik, cam işleme, ahşap oyma, geleneksel Türk minyatürleri gibi alanlar bulunmaktadır. Seferihisar, el sanatları açısından zengin bir geçmişe sahip olup, bu sanatların günümüze taşınması ve gelecek nesillere aktarılması için çeşitli atölye çalışmaları, sergiler ve etkinlikler düzenlenmektedir. Seferihisar El Sanatları, bölgenin kültürel kimliğini ve sanatsal değerlerini koruyarak, yerel ekonomiye de katkı sağlamaktadır.

Şekil 110: Ahşap Boyama Sanatı [S-Url-5]

Şekil 111: Taş Boyama Sanatı [S-Url-5]

7.3-MESLEKLER

7.3.1-BALIKÇILIK

Seferihisar-Menderes bölgesi, Ege Denizi'ne kıyısı olan bir coğrafyada yer alması nedeniyle balıkçılık açısından önemli bir potansiyele sahiptir. Bölgede deniz ürünleriyle ilgili çeşitli faaliyetler yürütülmektedir. Balıkçılık, hem geçim kaynağı olarak önemli bir yere sahiptir hem de yöresel lezzetlerin oluşumunda etkilidir. Bölgedeki balıkçılık faaliyetleri genellikle küçük ölçekli aile işletmeleri tarafından yürütülmektedir. Aynı zamanda, yöresel restoranlar ve balık pazarları da bölgenin balıkçılık kültürünü ve çeşitliliğini yansıtmaktadır.

Şekil 112: Balıkçılık Sektörü [S-Url-4]

7.3.2-TARIM

Seferihisar-Menderes bölgesi, tarımsal faaliyetler açısından oldukça verimli bir coğrafyaya sahiptir. Özellikle zeytin, incir, üzüm, mandalina, gibi ürünlerin yetiştiriciliği ön plandadır. Seferihisar-Menderes bölgesi, tarım alanlarının yanı sıra bağ, bahçe ve sera gibi tesislerle de dikkat çekmektedir. Ayrıca, bölgedeki tarımsal ürünler yöresel mutfak kültürünün oluşturulmasında önemli bir yere sahiptir. Tarım, bölge ekonomisinde önemli bir yer tutmakta olup, bölgenin tarımsal potansiyelini ve çeşitliliğini korumak için çeşitli destek ve teşvikler uygulanmaktadır.

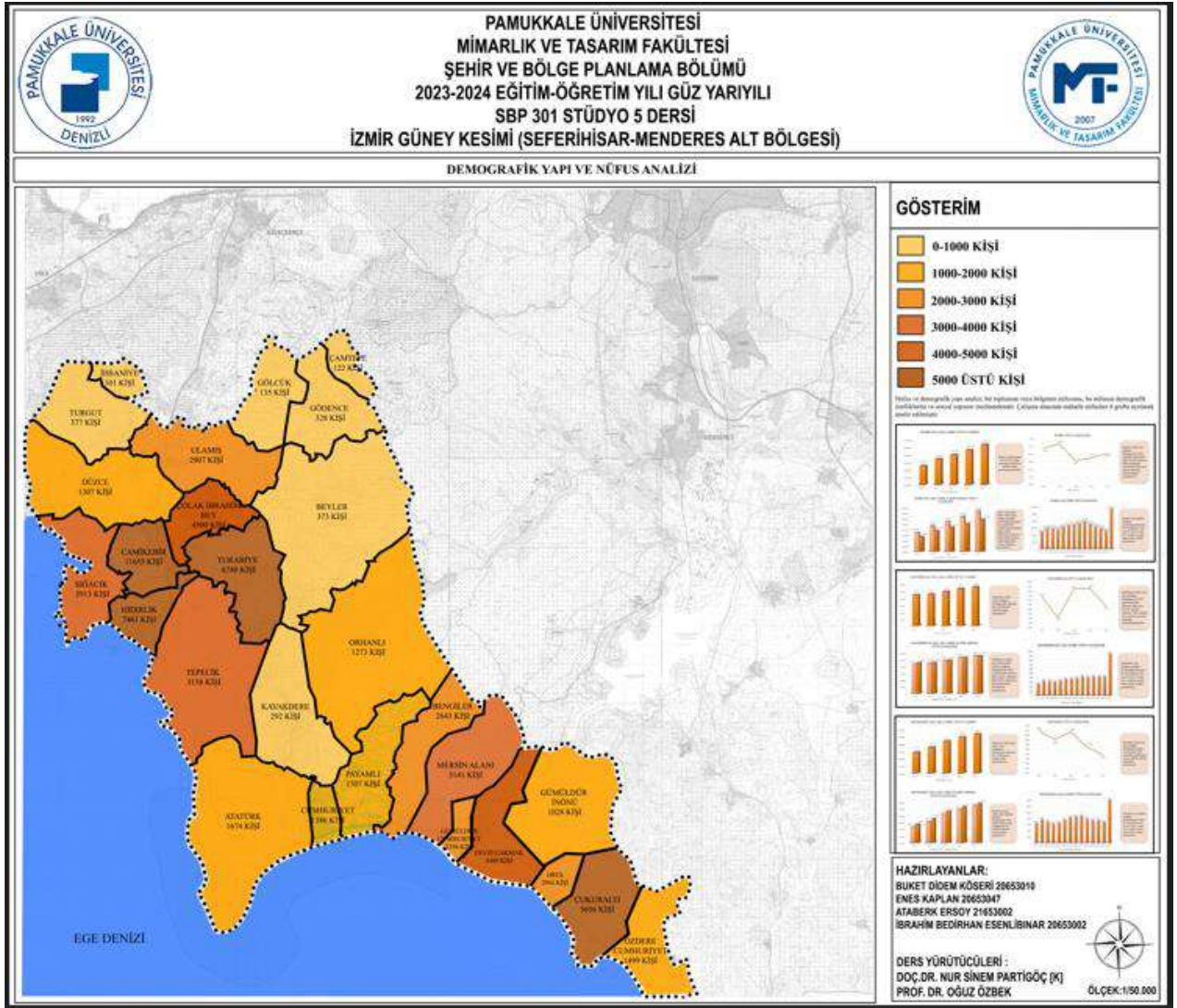

Şekil 113: Tarım Sektörü [S-Url-4]

8-SOSYOKÜLTÜREL YAPIYA İLİŞKİN ANALİZLER

8.1-DEMOGRAFİK YAPI VE NÜFUS ANALİZİ

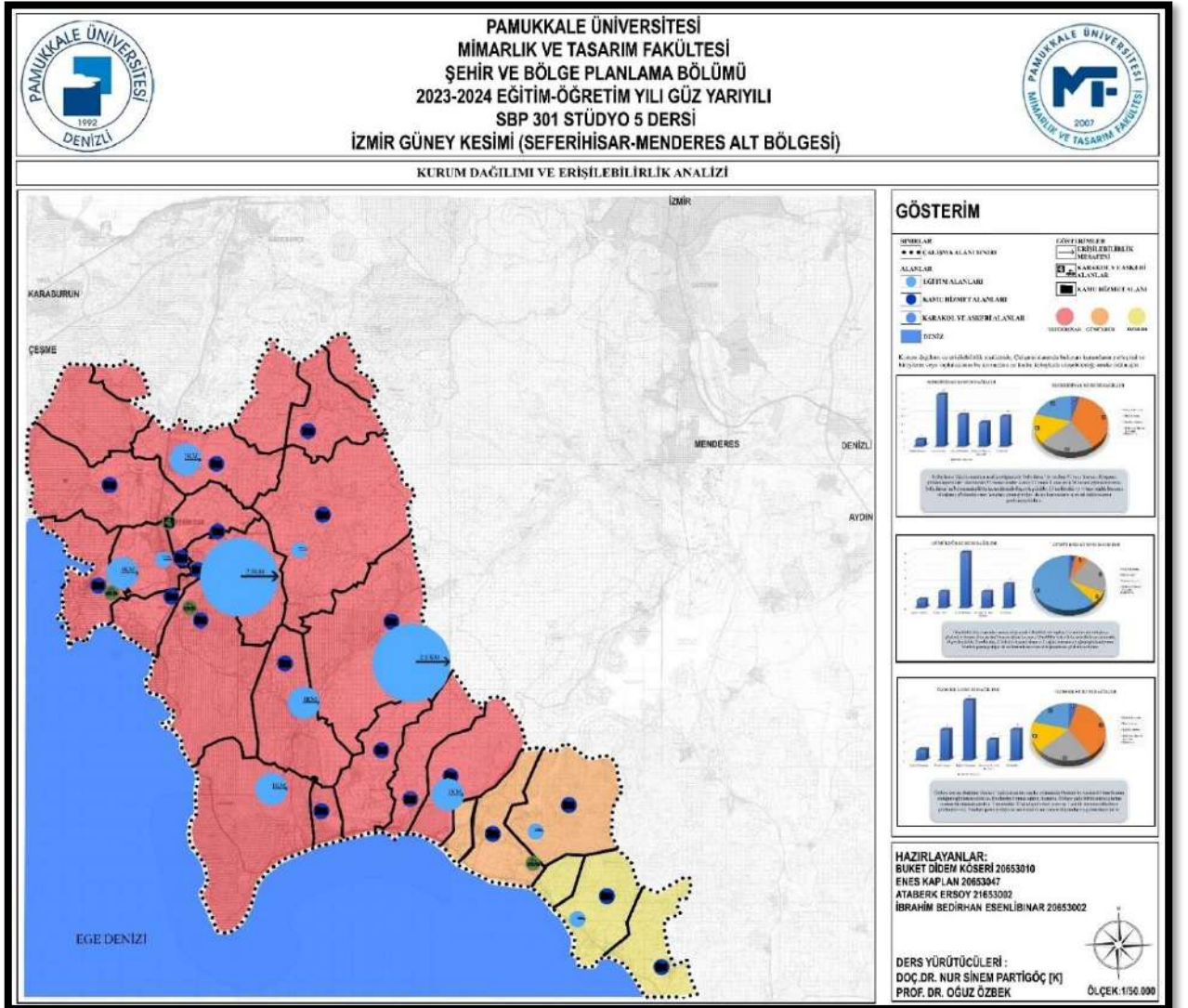
Demografik yapı ve nüfus analizi paftasında çalışma alanındaki nüfusun hangi bölgelerde yoğunlaştığı ve mahallelerin nüfus sayıları incelenmiştir. Çalışma alanında nüfus Seferihisar İlçesinin merkezinde (Camikebir Mahallesi, Hıdırlık Mahallesi, Turabiye Mahallesi ve Çolak İbrahim Bey Mahallesi) yoğunlaşmaktadır. Nüfus sayıları merkezden çepere gidildikçe azalmaktadır. Gümüldür ve Özdere Mahalleleri için de nüfusun bir bölgede yoğunlaştığı ve çepere gidildikçe nüfusun azaldığı görülmektedir. Aşağıda verilen Demografik Yapı ve Nüfus analizi pastasından çalışma alan sınırimız olan Seferihisar, Menderes alt bölgeler (Gümüldür ve Menderes) mahalle sınırları ile birbirinden ayırıp her mahallenin isimleri ve 2022 nüfus sayımlarına göre mevcut nüfus verileri belirtilmiştir. Belirtilen nüfus sayılarına göre altı (6) gruba ayrılmıştır. Bu gruplandırma yapılırken 0-1000 1000-2000 2000-3000 3000-4000 4000-5000 5000 kişi ve üzeri nüfusa göre farklılık göstermektedir. Paftanın gösterim kısmına bazı açıklayıcı grafikler ekleyip paftanın anlaşılabilirlik düzeyini en üst seviyeye çıkarmak hedeflenmiştir.

Şekil 114: Demografik Yapı ve Nüfus Analizi (SBP 301 Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Üretilmiştir)

8.2-KURUM DAĞILIMI VE ERİŞİLEBİLİRLİK ANALİZİ

Kurum dağılımı ve erişilebilirlik analizi paftasında Seferihisar İlçesi, Gümüldür Mahallesi ve Özdere Mahallesi içinde bulunan kurumların (Eğitim kurumları, kamu hizmet alanları, karakol ve askeri alanlar) dağılımları, konumları ve hangi bölgede yoğunlaştığı gösterilmiştir. Ayrıca alanda bulunan eğitim alanları erişilebilirlik mesafeleri açısından da ele alınmıştır. Liseler 2500 metre, ortaokullar 1000 metre ve ilkokullar 500 metrelik erişim mesafelerine sahiptir. Ayrıca alanda bulunan kurumlar sembollerle gösterilip ayrı kategorilere ayrılmıştır. Çalışma alanının bütününde toplamda 121 adet kurum bulunmaktadır. Bunlardan 91 tanesi Seferihisar İlçesinde, 15 tanesi Gümüldür Mahallesinde ve 15 tanesi Özdere Mahallesinde yer almaktadır. Toplamda 6 adet sağlık kurumu, 38 adet ibadet alanı, 33 adet eğitim kurumu, 19 adet belediye hizmet alanı ve 25 adet muhtarlık bulunmaktadır. Kurumlar Seferihisar İlçesinin merkezinde (Camikebir Mahallesi, Çolak İbrahim Bey Mahallesi, Turabiye Mahallesi ve Hıdırlık Mahallesi) yer almaktadır.

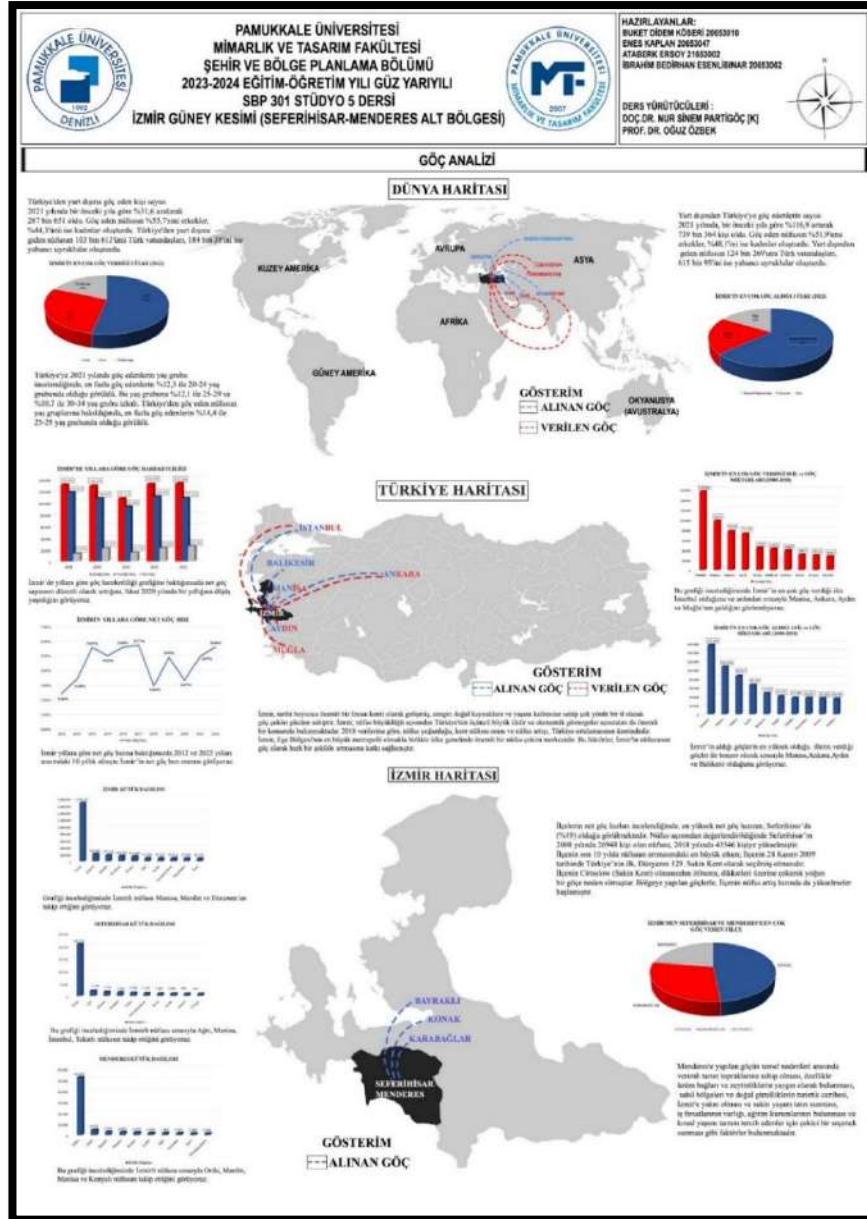

Şekil 115: Kurum Dağılımı ve Erişilebilirlik Analizi (SBP 301 Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Üretilmiştir)

Pamukkale Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü 2023- 2024 Eğitim-Öğretim Yılı Güz Yarıyılında SBP 301 Kodlu Stüdyo 5 Dersi Kapsamında, Proje Koordinatörleri Yürütücülüğünde 3. Sınıf Öğrencileri Tarafından Hazırlanmıştır.

8.3-GÖÇ ANALİZİ

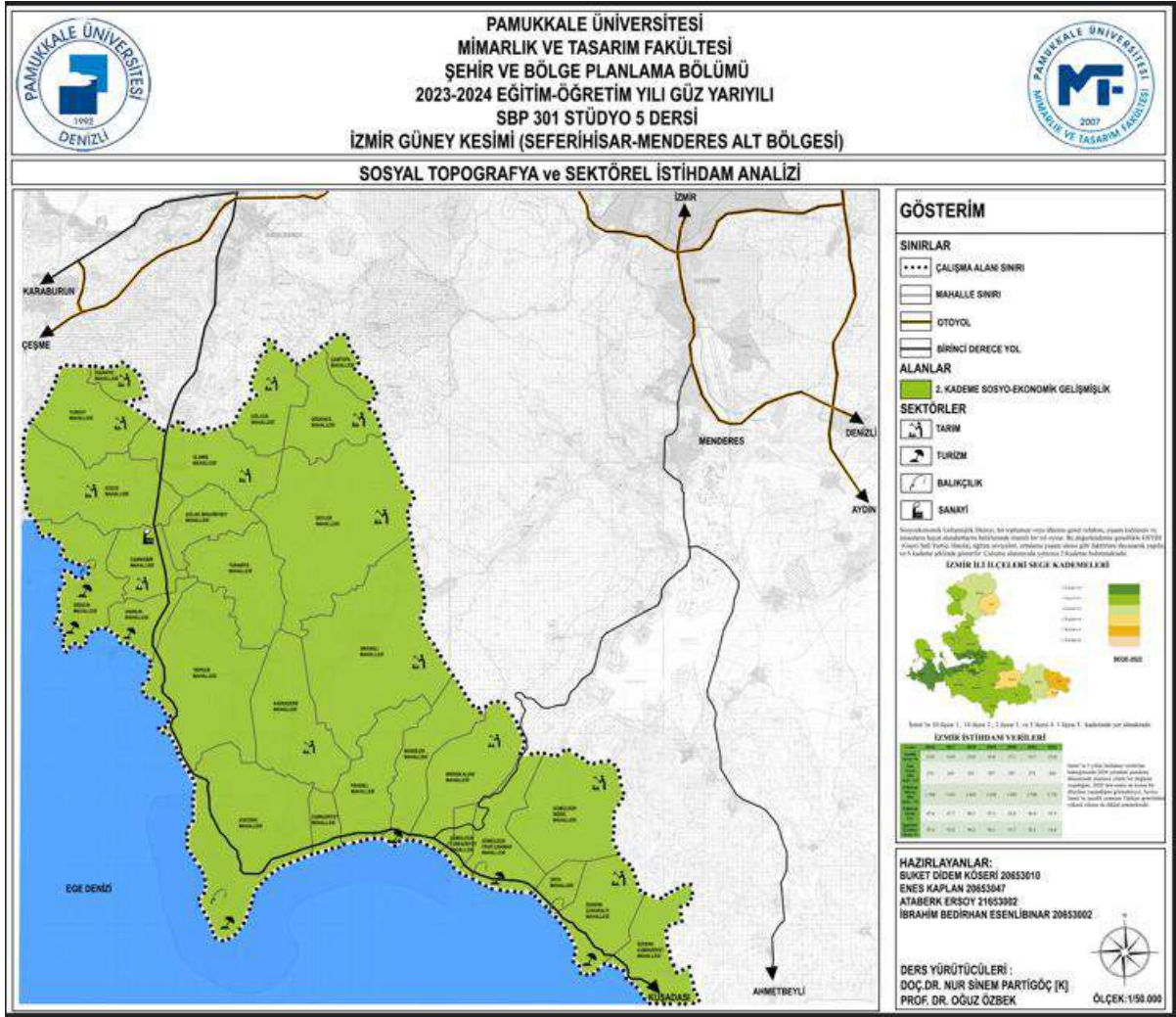
Yapılan analizler sonucunda elde ettiğimiz göç analiz paftası aşağıda gösterilmiştir. Tümünden gelim yöntemiyle ele aldığımız ‘Göç Analiz Paftası’ Türkiye’nin aldığı veya verdiği dış göçlerle ele alınmıştır. Bu alınan veya verilen göçler grafiklerle desteklenip hangi ülkeden en çok göç alındığını veya hangi ülkeye en çok göç verildiğini açıklayıcı hale getirmektedir. Çalışma alan sınırlarımız olan İzmir İlinin Seferihisar, Menderes ilçelerinin göç durumlarını ele aldığımız paftanın final bölümüne geldiğimizde. İlçelerde yaşayan nüfusun % kaçının yerli olup % kaçının iç göç ile geldiği açıklanmıştır. Gelen göçün hangi ilçelerden geldiği ise yanlarda verilen grafiklerle yeterli açıklama düzeyine eriştiği görülmektedir.

Şekil 116: Göç Analizi (SBP 301 Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Üretilmiştir)

8.4-SOSYAL TOPOGRAFYA VE SEKTÖREL İSTİHDAM ANALİZİ

Sosyal topografya analizi paftasında SEGE raporu kapsamında 6 kademe tanımlanmıştır. 56 değişken kullanılarak yapılan bu araştırmada en düşük ölçek olarak ilçe ölçeğinde tanımlamalar yapılmıştır. SEGE 2022 Raporu kapsamında çalışma alanının tamamına 2. kademe sosyal topografya unvanı verilmiştir. Çalışmada sektörler de ele alınmıştır, çalışma alanında en yaygın sektörler tarım, balıkçılık ve turizmdir. Daha az yoğun şekilde çalışma alanında sanayi sektörü de yer almaktadır.

Şekil 117: Sosyal Topografya ve Sektörel İstihdam Analizi (SBP 301 Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Üretilmiştir)

8.5-KÜLTÜR BİRİKİMİ VE ENTELEKTÜEL YAŞAM ANALİZİ

Kültür birikimi ve entelektüel yaşam posterinde alanda bulunan meslekler, el sanatları, yemek kültürü ve festivaller ele alınmıştır. Çalışma alanı zengin bir kültüre sahiptir. Bölgede her yıl düzenlenen festivaller ve yerel pazarların yoğun olarak bulunması da bunu kanıtlar niteliktedir. Ege kültürüne benzer ama bazı özellikleriyle bu kültürden farklılaşan bir yemek kültürüne de sahiptir.

Şekil 118: Kültür Birikimi ve Entelektüel Yaşam (SBP 301 Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Üretilmiştir)

BEŞİNCİ BÖLÜM

EKONOMİK YAPI

1.KAVRAMSAL AÇIKLAMALAR

Mikroekonomi: Mikroekonomi, ekonominin bireyler, firmalar ve sektörler gibi küçük ölçekli bileşenlerini inceleyen bir ekonomi dalıdır. [E-8]

Makroekonomi: Makroekonomi, genel ekonomik göstergeleri ve ekonominin genel performansını inceleyen bir ekonomi dalıdır. [E-8]

Arz ve talep yasası: Bir ekonomide diğer her şey sabitken, bir ürün veya hizmetin arzı yükselirse fiyatı düşer, fakat bu ürün ve hizmete olan talep artarsa fiyat da artar. Basit bir çıkarımla, fazla mısır üretimi olduğunda mısır fiyatları düşer. Bunun tersi de geçerlidir. [E-8]

Marjinal fayda: Bireyler genellikle bir nesneye ya da ürüne sahip olduklarında, o nesnenin değeri bireye olduğundan daha düşük gelmeye başlar. Bu nedenle ayda 1000 TL kazandığımızdaki 100 TL, ayda 10bin TL kazandığımız zamandan daha değerli olacaktır. Bu, fiyatların ayarlanmasında yaygın olarak kullanılır. [E-6]

Gayri safi yurt içi hasıla (GSYH): GSYH, bir ekonominin büyüklüğünün temel ölçüsüdür. Kavramsal olarak o ülke içindeki tüm çalışanların gelirlerinin toplamını veya o ülkenin milli gelirini ifade eder. Yani GSYH, üretilen tüm mal ve hizmetlerin piyasa değerinin toplamına eşittir. [E-7]

Büyüme oranı: Bir ekonominin büyümesi genellikle GSYH büyüme oranıyla ölçülür. GSYH, milli gelirin bir ölçüsü olduğundan, bu büyüme oranı, ortalama bir kişinin gelirinin her yıl nasıl büyüdüğünün kaba bir göstergesidir. [E-7]

Enflasyon: Fiyatlar genel seviyesinde bir önceki döneme göre (çoğunlukla bir önceki ay veya yıl) gözlenen yükseliş yüzdesine enflasyon denir. Eğer fiyatlar genel seviyesinde bir düşüş olursa bu durumda da “deflasyon” terimi kullanılır. Dünyanın hemen her ekonomisinde az veya çok enflasyon yaşanmakta, hatta bazı ülkelerde enflasyon bir büyüme politikası olarak izlenmektedir. Bir ülkede enflasyondan bahsedilebilmesi için fiyatlardaki yükselişin tek veya bir grup üründe değil, tüm mal ve hizmetlerde yani fiyatlar genel seviyesinde yaşanması gerekir. [E-8]

Faiz oranları: Bir borç anlaşmasının satışı sonucu elde edilen gelir oranıdır. Kısa vadede bu oran genellikle merkez bankaları tarafından belirlenir. Uzun vadede ise piyasa tarafından belirlenir ve enflasyon ve ekonominin uzun vadeli beklentilerine bağlıdır. Merkez bankalarının kısa vadeli oranları kontrol ettiği mekanizmaya, para politikası denir. [E-8]

Faiz oranları ve büyüme ilişkisi: Faiz oranları ile büyüme arasında neredeyse ters bir ilişki vardır. Faiz paranın maliyetidir ve faizler yükseldikçe yatırım yapmak daha maliyetli hale gelir. Bu nedenle faiz oranları arttığında yatırımlar azalır ve ekonomik büyüme düşme eğilimine girer. [E-8]

İş döngüsü: Ekonomilerin yükseliş ve düşüş dönemleri yaklaşık 7 yıllık döngüler halindedir. Döngünün başlangıcında hızlı bir ekonomik büyüme görülür, daha sonra zirveye ulaşılır, ardından durgunluğa (negatif büyüme ve/veya artan işsizlik dönemi) yol açan bir daralma olur ve sonunda tekrar bir genişlemeyle devam eder. [E-9]

Fırsat maliyeti: Bir aktivite gerçekleştirdiğimizde, olası alternatifleriyle karşılaştırarak bu aktivitenin ne kadar iyi ve faydalı olduğunu analiz etme eğiliminde oluruz. [E-9]

Ekonomik alt bölge: Bir ülkenin ya da bölgenin içinde bulunan daha küçük ekonomik birimleri ifade eder. Bu alt bölgeler, genellikle belirli bir coğrafi alanı veya belirli bir sektörü kapsayan ekonomik faaliyetleri temsil edebilir. Alt bölgeler, bir ülkenin genel ekonomik yapısını analiz etmek, politikalar geliştirmek veya kaynakları daha etkili bir şekilde yönetmek için kullanılabilir. [E-10]

Hinterland: Bir liman, şehir veya ticaret merkezinin çevresindeki iç kara alanını ifade eden bir terimdir. Hinterland terimi, özellikle lojistik, ticaret ve coğrafya bağlamında kullanılır. Bu terim, bir limanın ya da ticaret merkezinin etrafındaki kara alanının ekonomik ve ticaret faaliyetlerini tanımlamak için kullanılır. [E-11]

Lojistik Sektörün Gelişiminde Ekolojik Yaklaşım Uygulama Biçimi: Lojistik sektöründe ekolojik yaklaşım, taşıma yöntemlerinde daha verimli ve çevre dostu teknolojilerin kullanılmasını içerebilir. Elektrikli taşıma araçları, enerji verimliliği sağlayan rotalama sistemleri ve sürdürülebilir ambalajlama gibi uygulamalar, sektörde ekolojik etkiyi azaltabilir. Ayrıca, karbon ayak izini düşürmeye odaklanan lojistik stratejileri benimsemek de çevresel etkiyi minimize etmede önemli bir rol oynar. [E-12]

Yeşil Tedarik Zinciri: Yeşil tedarik zinciri, çevresel sürdürülebilirliği ve sosyal sorumluluğu vurgulayan bir tedarik zinciri yönetimi yaklaşımını ifade eder. Bu yaklaşım, hammaddeden nihai ürüne kadar olan süreçlerde çevre dostu uygulamaları ve sosyal etkileri değerlendirir. Yeşil tedarik zinciri, enerji verimliliği, atık yönetimi, sürdürülebilir malzeme kullanımı ve adil iş uygulamaları gibi unsurları içerir. Bu şekilde, şirketler çevresel etkilerini azaltabilir, kaynakları daha verimli kullanabilir ve toplumsal sorumluluklarını yerine getirebilir. [E-12]

Eko Endüstriyel Parklar: Eko Endüstriyel Parklar, çevresel sürdürülebilirliği ve endüstriyel etkinlikleri bir araya getiren özel alanlardır. Bu parklar, endüstriyel faaliyetlerin çevreye olan olumsuz etkilerini en aza indirmeyi hedefler. Eko endüstriyel parklarda yer alan işletmeler, enerji verimliliği, atık yönetimi, su tasarrufu ve diğer çevresel konularda en iyi uygulamaları benimsemeye teşvik edilir. Bu parklarda firmalar arasında iş birliği teşvik edilir; atıkların birbirine entegre edilmesi ve geri dönüşüm süreçlerinin optimize

edilmesi gibi yöntemlerle kaynak kullanımı daha verimli hale getirilir. Eko endüstriyel parklar hem ekonomik kalkınmayı destekler hem de çevresel sürdürülebilirliği sağlamak amacıyla tasarlanan özel bir endüstriyel alan modelidir. [E-13]

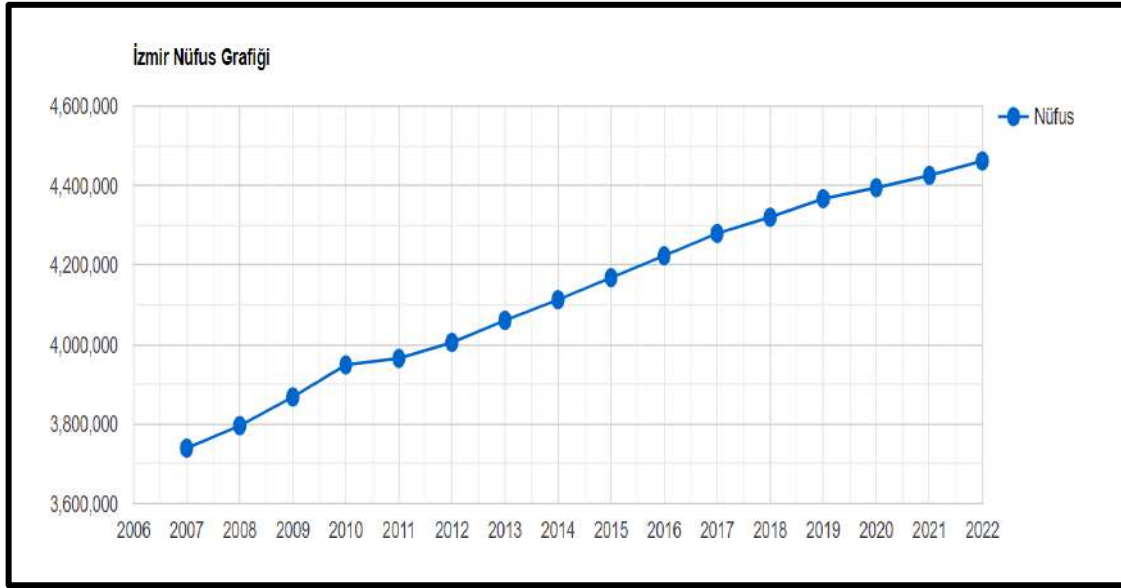
Atık Değişim Alanı: "Atık değişim alanı" ifadesi genellikle "atık takas alanı" olarak anlaşılr. Bu, bir şirketin veya kuruluşun, bir tür atığını diğer bir organizasyonun kullanabileceği bir kaynağa dönüştürme amacını taşır. Atık takası, bir işletmenin ürettiği atığı başka bir işletme tarafından girdi veya hammadde olarak kullanılabilir hale getirmeyi içerir. Bu tür takaslar genellikle çeşitli endüstrilerde ve şirketler arasında çevresel sürdürülebilirlik ve ekonomik fayda sağlamak amacıyla gerçekleştirilir. Örneğin, bir şirketin yan ürünleri, başka bir şirketin üretim süreçlerinde kullanılabilir. Bu sayede atıklar azaltılır, kaynak kullanımı optimize edilir ve çevresel etkiler en aza indirilir. [E-14]

2.SOSYO-EKONOMİK DURUM

2.1.NÜFUS

1895 tarihli nüfus verilerine göre 207.808 kişilik nüfusun 51.520'si yabancıdır. Kentin nüfusu 1970-1985 arasında çok artmıştır. 1945 yılına kadar Türkiye'nin ikinci büyük şehri olduğu bilinmektedir. [E-4]

2022 verilerine göre İzmir, Türkiye'nin en kalabalık üçüncü ilidir.

Şekil 119: İzmir Yıllara Göre Nüfus Grafiği- [E-6]

İzmir ilinin en fazla nüfusa sahip ilçesi 522.404 kişiyle Buca olup ardından 479.338 kişi ile Karabağlar ve 454.470 kişi ile Bornova gelmektedir. En az nüfusa sahip ilçesi ise 12.030 kişilik nüfusu ile Beydağ'dır. [E-4]

Nüfusu en çok artan ilçe %4,6 ile Seferihisar iken nüfusu en çok azalan ilçe ise %1,3 ile Beydağ'dır. Nüfusu en az ilçeler ise sırasıyla 12 bin 30 ile Beydağ, 12 bin 200 ile Karaburun ve 28 bin 694 kişi ile Kınık olmuştur. [E-4]

2.2.YILLARA GÖRE İZMİR NÜFUS YOĞUNLUĞU

İzmir 4 milyon 462 bin 56 kişilik nüfusu ile İstanbul ve Ankara'nın ardından Türkiye'nin en büyük üçüncü kentidir. İzmir nüfusunun 2 milyon 215 bin 716'sı erkek, 2 milyon 246 bin 340'ı ise kadın vatandaşlarımızdan oluşmaktadır. İzmir'in nüfusu Türkiye nüfusunun %5,23'ünü oluşturmaktadır. [E-4]

Yıllara Göre İzmir Nüfus Yoğunluğu		
Kilometrekareye düşen insan sayısı. İzmir yüzölçümü 12.007 km ² .		
Yıl	İzmir Nüfusu	Nüfus Yoğunluğu
2022	4.462.056	372 /km ²
2021	4.425.789	369 /km ²
2020	4.394.694	366 /km ²
2019	4.367.251	364 /km ²
2018	4.320.519	360 /km ²
2017	4.279.677	356 /km ²
2016	4.223.545	352 /km ²
2015	4.168.415	347 /km ²
2014	4.113.072	343 /km ²
2013	4.061.074	338 /km ²
2012	4.005.459	334 /km ²
2011	3.965.232	330 /km ²
2010	3.948.848	329 /km ²
2009	3.868.308	322 /km ²
2008	3.795.978	316 /km ²
2007	3.739.353	311 /km ²

Şekil 120: Yıllara Göre İzmir Nüfus Yoğunluğu- [E-6]

2.3.İLÇELERE GÖRE İZMİR NÜFUSU

İzmir iline bağlı ilçe sayısı 30, İzmir iline bağlı mahalle sayısı 1.295, İzmir ilinin yüzölçümü 12.007 Km²'dir. İzmir ilinde kilometrekareye 372 insan düşmektedir. İzmir nüfus yoğunluğu 372/Km²'dir. [E-5]

İlçelere Göre İzmir Nüfusu					
Yıl	İlçe	İlçe Nüfusu	Erkek Nüfusu	Kadın Nüfusu	Nüfus Yüzdesi
2022	Buca	522.404	260.026	262.378	% 11,71
2022	Karabağlar	479.338	235.831	243.507	% 10,74
2022	Bornova	454.470	223.915	230.555	% 10,19
2022	Karşıyaka	346.264	161.749	184.515	% 7,76
2022	Konak	332.277	162.212	170.065	% 7,45
2022	Bayraklı	298.519	148.489	150.030	% 6,69
2022	Çiğli	214.065	106.630	107.435	% 4,80
2022	Torbalı	207.840	104.744	103.096	% 4,66
2022	Menemen	200.904	102.544	98.360	% 4,50
2022	Gaziemir	137.754	68.981	68.773	% 3,09
2022	Ödemiş	132.740	66.188	66.552	% 2,97
2022	Kemalpaşa	114.250	58.122	56.128	% 2,56
2022	Menderes	106.173	53.426	52.747	% 2,38
2022	Bergama	105.754	53.057	52.697	% 2,37
2022	Aliağa	104.828	57.405	47.423	% 2,35
2022	Tire	87.462	43.091	44.371	% 1,96
2022	Balçova	80.721	39.970	40.751	% 1,81
2022	Urla	74.736	37.279	37.457	% 1,67
2022	Narlıdere	62.923	30.653	32.270	% 1,41
2022	Seferihisar	54.993	27.387	27.606	% 1,23
2022	Çeşme	48.924	24.815	24.109	% 1,10
2022	Dikili	47.360	23.591	23.769	% 1,06
2022	Kiraz	43.510	22.085	21.425	% 0,98
2022	Bayındır	40.073	19.961	20.112	% 0,90
2022	Selçuk	38.151	18.987	19.164	% 0,86
2022	Güzelbahçe	37.753	18.338	19.415	% 0,85
2022	Foça	34.946	19.575	15.371	% 0,78
2022	Kınık	28.694	14.276	14.418	% 0,64
2022	Karaburun	12.200	6.331	5.869	% 0,27
2022	Beydağ	12.030	6.058	5.972	% 0,27

Şekil 121: İlçelere Göre İzmir Nüfusu- [E-6]

2.4.NÜFUS PROJEKSİYONLARI

1.LİNEER FORM

Ekstrapolasyon nüfus projeksiyonlarında, zaman zaman büyük hatalara ve yanlış öngörülere yol açarak, en uygun olarak kullanılan matematiksel fonksiyon formu doğrusal (lineer) formdur. Doğrusal formun özelliği yerleşim nüfusunun birim zamanda aynı miktarda artacağını öngörmesidir. Doğrusal form, nüfusun her zaman diliminde eşit miktarda arttığının gözlemlendiği ve bu artışın gelecekte de bu şekilde devam edeceği beklenen yerleşimler için uygun bir matematiksel formdur.

Tablo 7: İzmir İli İçin Lineer Form- Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Üretilmiştir.

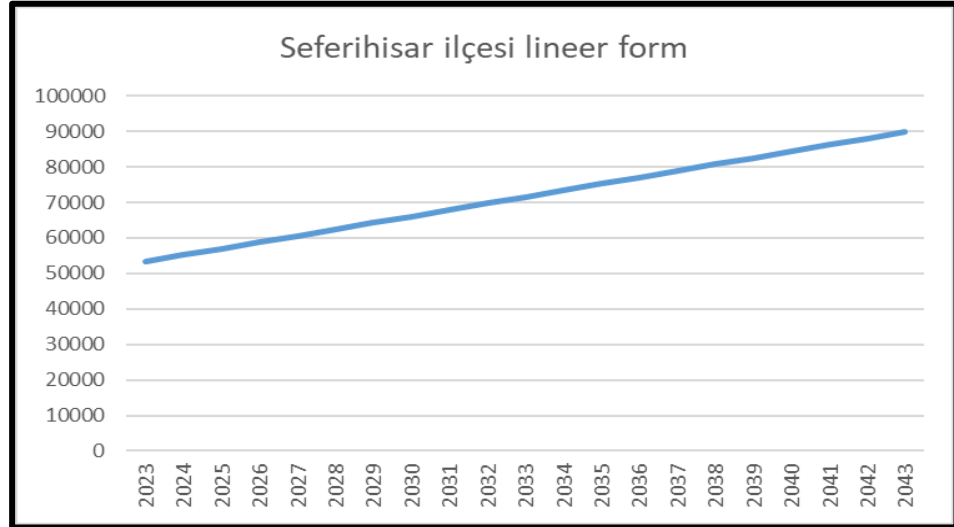
YIL	NÜFUS
2023	4546015
2024	4594522
2025	4643029
2026	4691536
2027	4740043
2028	4788550
2029	4837057
2030	4885564
2031	4934071
2032	4982578
2033	5031085
2034	5079593
2035	5128100
2036	5176607
2037	5225114
2038	5273621
2039	5322128
2040	5370635
2041	5419142
2042	5467649
2043	5516156

2043 yılı için yapılan bu lineer form yönteminde 2043 yılı İzmir'in toplam nüfusunun 5.516.156 kişi olarak tespit edilmiştir.

Tablo 8: Seferihisar İlçesi İçin Lineer Form- Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Üretilmiştir.

YIL	NÜFUS
2023	53307
2024	55133
2025	56959
2026	58784
2027	60610
2028	62435
2029	64261
2030	66086
2031	67912
2032	69737
2033	71563
2034	73388
2035	75214
2036	77039
2037	78865
2038	80690
2039	82516
2040	84341
2041	86167
2042	87993
2043	89818

2043 yılı için yapılan bu lineer form yönteminde 2043 yılı İzmir'in Seferihisar ilçesinin toplam nüfusu 89.818 kişi olarak tespit edilmiştir.

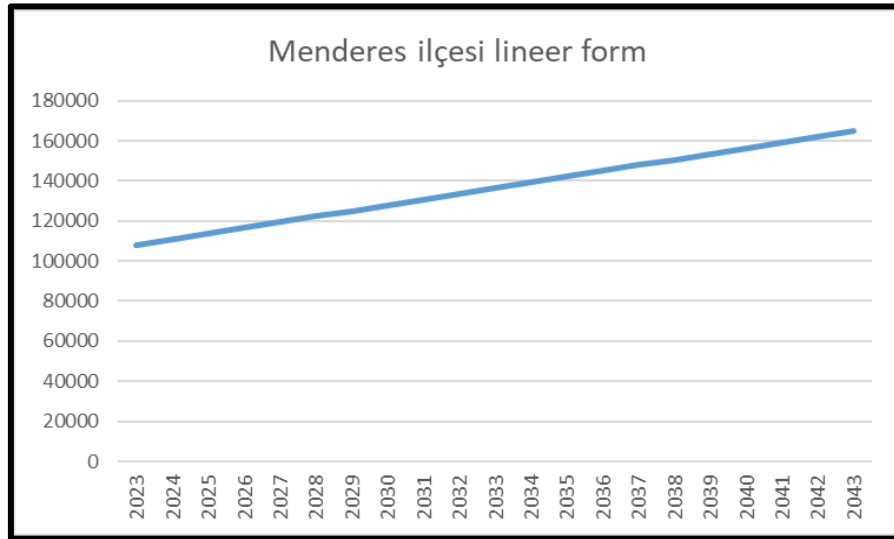

Şekil 122: Seferihisar İlçesi Lineer Form Grafiği- Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Üretilmiştir.

Tablo 9: Menderes İlçesi İçin Lineer Form- Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Üretilmiştir.

YIL	NÜFUS
2023	108035
2024	110879
2025	113723
2026	116567
2027	119411
2028	122255
2029	125099
2030	127943
2031	130787
2032	133631
2033	136475
2034	139319
2035	142163
2036	145007
2037	147851
2038	150695
2039	153539
2040	156383
2041	159226
2042	162070
2043	164914

2043 yılı için yapılan bu lineer form yönteminde 2043 yılı İzmir'in Menderes ilçesinin toplam nüfusu 164.914 kişi olarak tespit edilmiştir.

Şekil 123: Menderes İlçesi Lineer Form Grafiği- Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Üretilmiştir.

2.ÜSTEL FORM

İngiliz ekonomist Thomas Malthus'a (1766-1834) göre yerleşim nüfuslar, kontrol altına alınmadıkları sürece, geometrik olarak artar. Bu artışı yansıtan matematiksel form ise üstel formdur. Üstel formda birim zamandaki artış oranı, $(P^t - P^{t+1}) / P^t$, sabittir. Dolayısıyla zaman geçtikçe mevcut nüfusa eklenen nüfus artmaktadır

Tablo 10: İzmir İli İçin Üstel Form- Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Üretilmiştir.

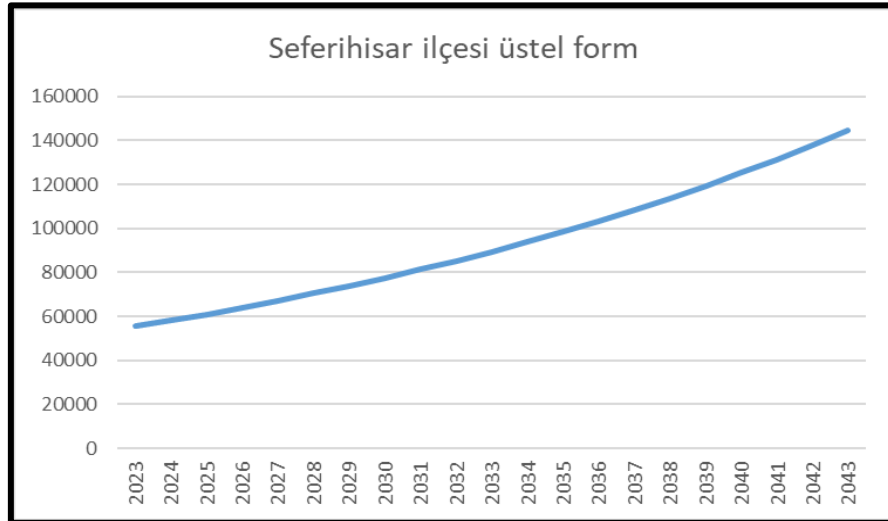
YIL	NÜFUS
2023	4562724
2024	4616847
2025	4671611
2026	4727026
2027	4783097
2028	4839834
2029	4897244
2030	4955534
2031	5014114
2032	5073591
2033	5133774
2034	5194670
2035	5256289
2036	5318639
2037	5381728
2038	5445565
2039	5510160
2040	5575521
2041	5641658
2042	5708579
2043	5776293

2043 yılı için yapılan bu üstel form yönteminde 2043 yılı İzmir'in toplam nüfusunun 5.776.293 kişi olarak tespit edilmiştir.

Tablo 11: Seferihisar İlçesi İçin Üstel Form- Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Üretilmiştir.

YIL	NÜFUS
2023	55396
2024	58118
2025	60974
2026	63971
2027	67115
2028	70413
2029	73874
2030	77504
2031	81313
2032	85309
2033	89502
2034	93901
2035	98515
2036	103357
2037	108436
2038	113766
2039	119357
2040	125222
2041	131376
2042	137833
2043	144607

2043 yılı için yapılan bu üstel form yönteminde 2043 yılı İzmir'in Seferihisar ilçesinin toplam nüfusu 144.607 kişi olarak tespit edilmiştir.

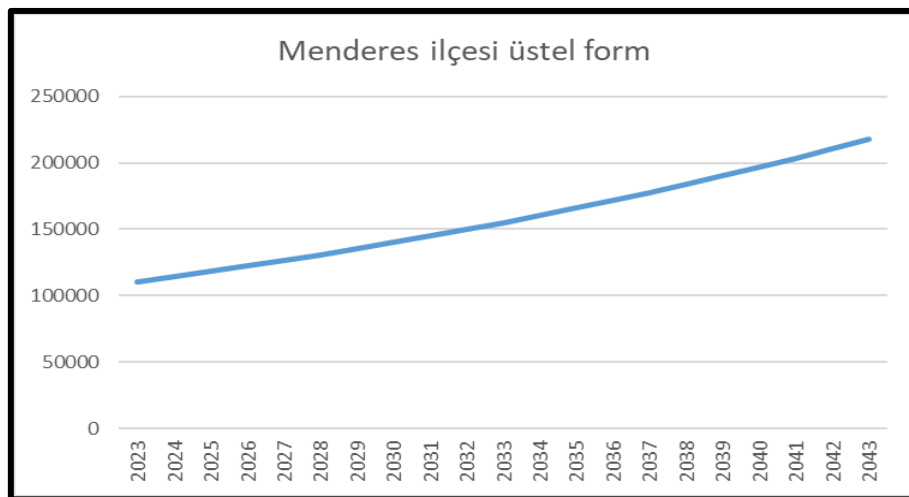

Şekil 124: Seferihisar İlçesi Üstel Form Grafiği- Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Üretilmiştir.

Tablo 12: Menderes İlçesi İçin Üstel Form- Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Üretilmiştir.

YIL	NÜFUS
2023	110532
2024	114347
2025	118294
2026	122377
2027	126601
2028	130971
2029	135392
2030	140169
2031	145007
2032	150012
2033	155190
2034	160547
2035	166088
2036	171821
2037	177752
2038	183887
2039	190234
2040	196801
2041	203594
2042	210621
2043	217891

2043 yılı için yapılan bu üstel form yönteminde 2043 yılı İzmir'in Menderes ilçesinin toplam nüfusu 217.891 kişi olarak tespit edilmiştir.

Şekil 125: Menderes İlçesi Üstel Form Grafiği- Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Üretilmiştir.

3.LİMİTLİ ÜSTEL FORM

Doğrusal ve üstel form kullanılarak yapılan ekstrapolasyon nüfus projeksiyonlarında nüfusun bir üst sınır olmadığı, dolayısıyla incelenen yerleşime ait nüfusun sürekli artacağı varsayılır. Ancak nüfusun sonsuza kadar sürekli artacak olması oldukça her zaman gerçekçi bir varsayım olmayabilir (Krueckeberg ve Silvers,1974). Daha gerçekçi bir yaklaşıma göre, ekonomik ve coğrafi kısıtlayıcılara bağlı olarak, yerleşim nüfusu belli bir doygunluk noktasına geldikten sonra nüfusun artışı ya duracak ya da nüfus azalmaya başlayacaktır (Klosterman,1990). Limitli üstel form ya da modifiye edilmiş üstel form da bu yaklaşımı yansıtır ve nüfusun bir üst limiti olduğunu ve bu üst limitin aşılamayacağını varsayar. [Çubukçu, K.M. (2008)]

Tablo 13: İzmir İli İçin Limitli Üstel Form- Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Üretilmiştir.

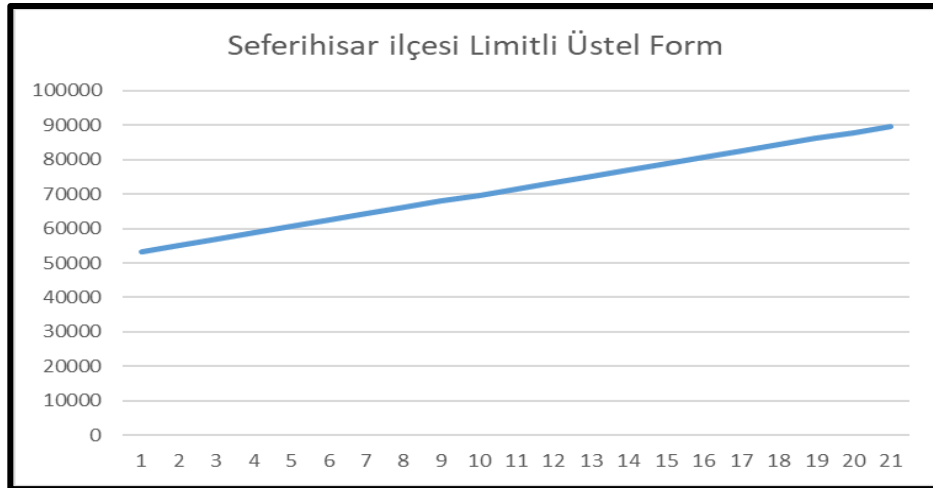
YIL	NÜFUS
2023	4535332
2024	4580271
2025	4624842
2026	4669045
2027	4712885
2028	4756365
2029	4799487
2030	4842254
2031	4884670
2032	4926737
2033	4968458
2034	5009835
2035	5050873
2036	5091573
2037	5131938
2038	5171972
2039	5211676
2040	5251054
2041	5290107
2042	5328840
2043	5367254

2043 yılı için yapılan bu Limitli üstel form yönteminde 2043 yılı İzmir'in toplam nüfusunun 5.367.254 kişi olarak tespit edilmiştir.

Tablo 13: Seferihisar İlçesi İçin Limitli Üstel Form- Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Üretilmiştir.

YIL	NÜFUS
2023	53501
2024	55124
2025	56947
2026	58769
2027	60591
2028	62412
2029	64233
2030	66054
2031	67874
2032	69695
2033	71514
2034	73334
2035	75153
2036	76972
2037	78790
2038	80608
2039	82426
2040	84244
2041	86061
2042	87878
2043	89694

2043 yılı için yapılan bu Limitli üstel form yönteminde 2043 yılı İzmir'in Seferihisar ilçesinin toplam nüfusu 89.694 kişi olarak tespit edilmiştir.

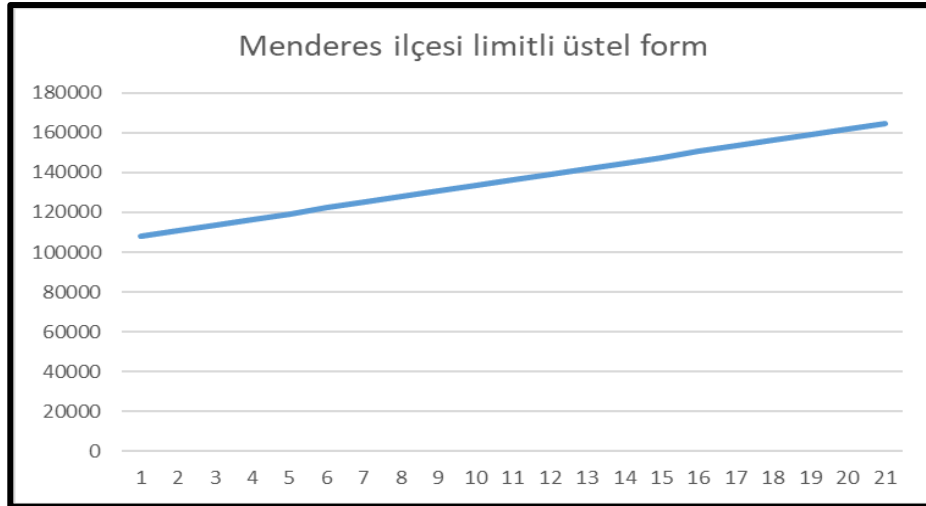

Şekil 126: Seferihisar İlçesi Limitli Üstel Form Grafiği- Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Üretilmiştir.

Tablo 14: Menderes İlçesi İçin Limitli Üstel Form- Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Üretilmiştir.

YIL	NÜFUS
2023	108018
2024	110854
2025	113691
2026	116526
2027	119360
2028	122194
2029	125027
2030	127859
2031	130690
2032	133521
2033	136350
2034	139179
2035	142007
2036	144834
2037	147661
2038	150486
2039	153311
2040	156135
2041	158958
2042	161781
2043	164602

2043 yılı için yapılan bu Limitli üstel form yönteminde 2043 yılı İzmir'in Menderes ilçesinin toplam nüfusu 164.602 kişi olarak tespit edilmiştir.

Şekil 127: Menderes İlçesi Limitli Üstel Form Grafiği- Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Üretilmiştir.

4.LOJİSTİK FORM

Nüfus büyümesini tarif eden matematiksel formlardan en popüler olan 1830 yılında Belçikalı matematikçi P. F. Verhurst (1804-1849) tarafından geliştirilmiş olan lojistik (logistic) formudur. (Klosterman, 1990).

Bu formun en büyük özelliği gözlemlenen nüfus değerlerinin doğrudan kullanılması yerine bölmede terslerinin ($1 / P$) kullanılmasıdır. Lojistik formda da limitli üstel formda olduğu gibi nüfusun bir üst limiti olduğu (L) ve bu üst limitin aşamayacağı varsayımı mevcuttur. [Çubukçu, K.M. (2008)]

2043 yılı için yapılan bu Lojistik form yönteminde 2043 yılı İzmir'in toplam nüfusunun 5.549.268 kişi olarak tespit edilmiştir.

Tablo 15: İzmir İli İçin Lojistik Form- Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Üretilmiştir.

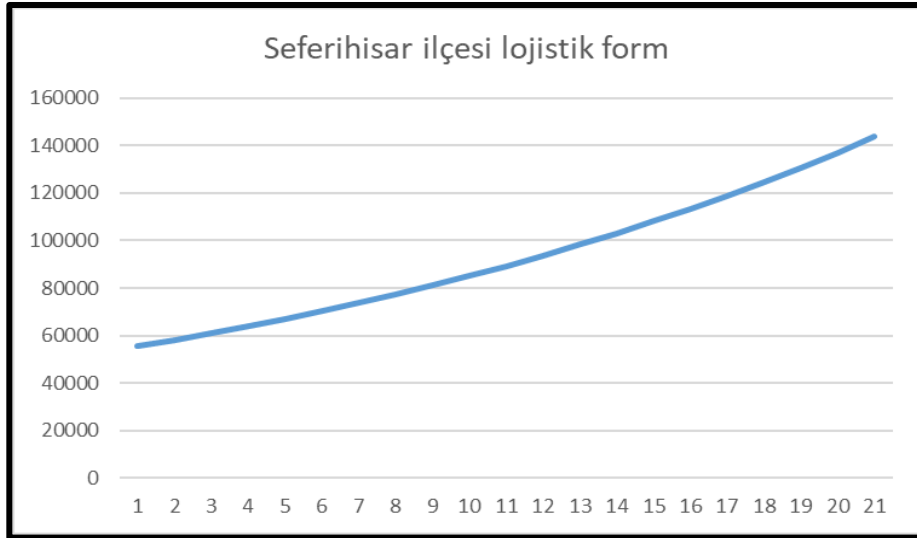
YIL	NÜFUS
2023	4550253
2024	4600013
2025	4649854
2026	4699764
2027	4749735
2028	4799756
2029	4849817
2030	4899908
2031	4950019
2032	5000141
2033	5050262
2034	5100373
2035	5150464
2036	5200525
2037	5250545
2038	5300516
2039	5350426
2040	5400266
2041	5450026
2042	5499697
2043	5549268

2043 yılı için yapılan bu Lojistik form yönteminde 2043 yılı İzmir'in toplam nüfusunun 5.549.268 kişi olarak tespit edilmiştir.

Tablo 16: Seferihisar İlçesi İçin Lojistik Form- Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Üretilmiştir.

YIL	NÜFUS
2023	55384
2024	58101
2025	60950
2026	63938
2027	67071
2028	70357
2029	73803
2030	77416
2031	81204
2032	85176
2033	89341
2034	93708
2035	98286
2036	103085
2037	108116
2038	113390
2039	118917
2040	124711
2041	130784
2042	137148
2043	143817

2043 yılı için yapılan bu Lojistik form yönteminde 2043 yılı İzmir'in Seferihisar ilçesinin toplam nüfusunun 143.817 kişi olarak tespit edilmiştir.

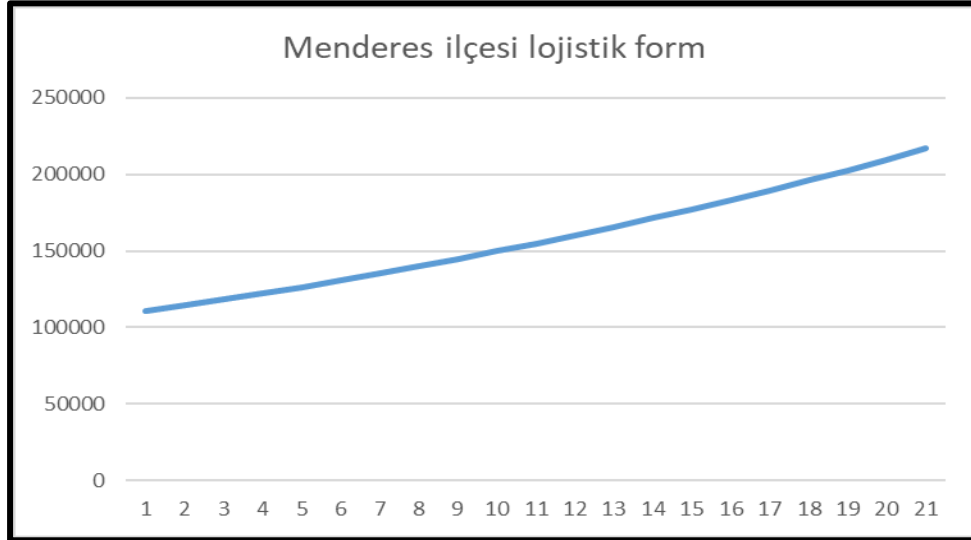

Şekil 128: Seferihisar İlçesi Lojistik Form Grafiği- Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Üretilmiştir.

Tablo 17: Menderes İlçesi İçin Lojistik Form- Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Üretilmiştir.

YIL	NÜFUS
2023	110504
2024	114307
2025	118239
2026	122305
2027	126510
2028	130856
2029	135350
2030	139996
2031	144799
2032	149765
2033	154898
2034	160204
2035	165689
2036	171359
2037	177218
2038	183275
2039	189535
2040	196004
2041	202689
2042	209597
2043	216736

2043 yılı için yapılan bu Lojistik form yönteminde 2043 yılı İzmir'in Menderes ilçesinin toplam nüfusunun 216.736 kişi olarak tespit edilmiştir.

Şekil 129: Menderes İlçesi Lojistik Form Grafiği- Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Üretilmiştir.

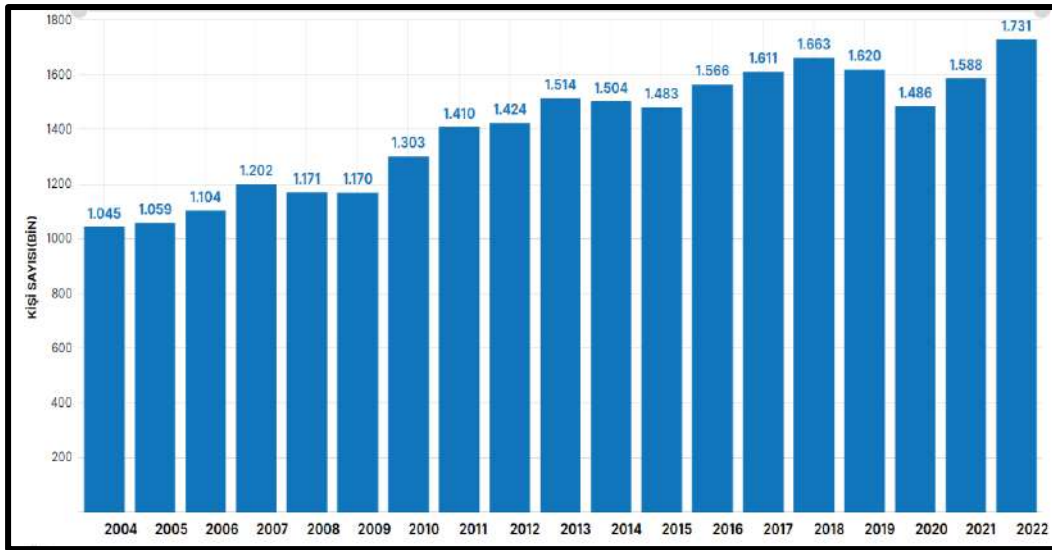
2.5.İSTİHDAM

Bireylerin yaşamını sürdürebilmeleri için belirli şartlar ve sorumluluklar dahilinde çalışmaları gerekmektedir. Bireylerin çalışması, bu çalışma karşılığında belli bir ödeme almaları, üretim ve tüketim yapmaları istihdamı oluşturmaktadır. İstihdam oranı, çalışanların çalışma nüfusuna oranıdır. Aynı zamanda istihdam oranı, ülkenin refah düzeyini ortaya çıkarmaktadır.

İzmir ili için bakıldığında sürekli yükselen bir işgücü, sektörel faaliyetlerin verimli ve çalışır durumda olması, güçlü bir istihdam yapısı oluşturmaktadır. İstihdamın sektörel dağılımı da illerin ekonomik yapısının bir göstergesidir. Aynı zamanda İzmir sektörel bakımdan sanayi, tarım ve hizmetler sektörü birbiri ile uyum içinde gerçekleşmektedir.

2.5.1.İZMİR'İN YILLARA GÖRE İSTİHDAM SAYILARI

İzmir'in yıllara göre istihdam sayılarına bakıldığında 2004 yılında istihdam sayısının 1.045.000 bin 2022 yılında ise bu sayının 1.731.000 kişiye ulaştığı gözlemlenmektedir. Artan istihdam sayısı İzmir ilinin her geçen gün iş olanakları açısından geliştiğini ve bölgeye çalışmak için çevre illerden gelen sayısının da artacağını bir göstergesidir. Belirli yıllarda yaşanan çevre sorunları ve doğal afetler nedeniyle istihdam sayısında düşüş olsa da günümüze bakıldığında bu sayı geçmiş yıllara göre artış göstermiştir.

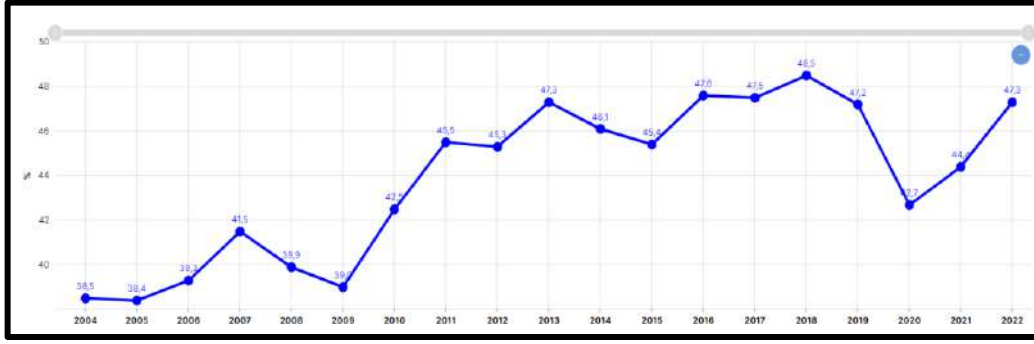

Şekil 130: İzmir'in Yıllara Göre İstihdam Sayıları- [E-7]

2.5.2.İZMİR'İN YILLARA GÖRE İSTİHDAM ORANLARI

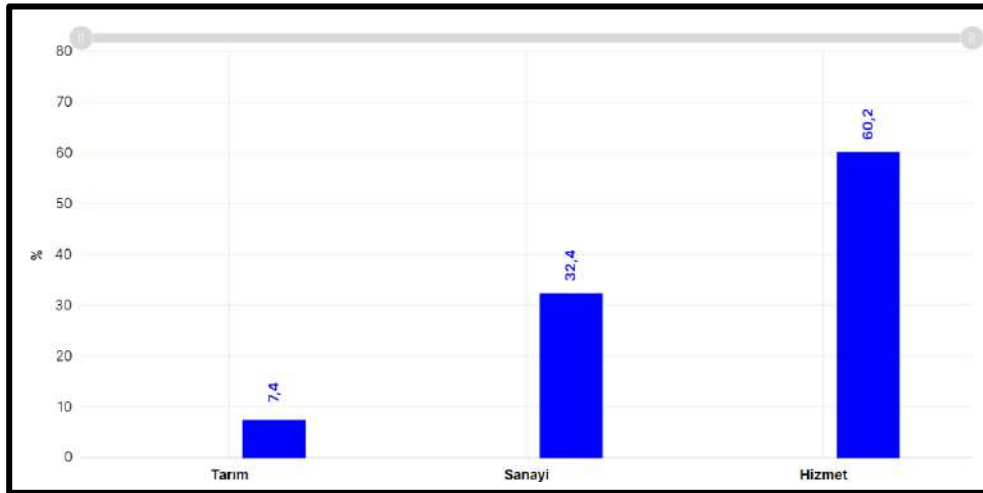
2004 yılında İzmir'in istihdam oranı %38,5 iken 2022 yılında İzmir'in istihdam oranı %47,3'e ulaşmıştır. 2020 yılı incelendiğinde ise dünya genelinde oluşan pandemi dönemi olduğu için istihdam oranlarında düşüş gözlemlenmiş olup pandemi döneminin sonlanmasıyla istihdam oranındaki artış yine devam etmiştir.

2.5.3.İZMİR'DE İSTİHDAMIN SEKTÖREL DAĞILIMI

Şekil 131: İzmir'in Yıllara Göre İstihdam Oranları- [E-7]

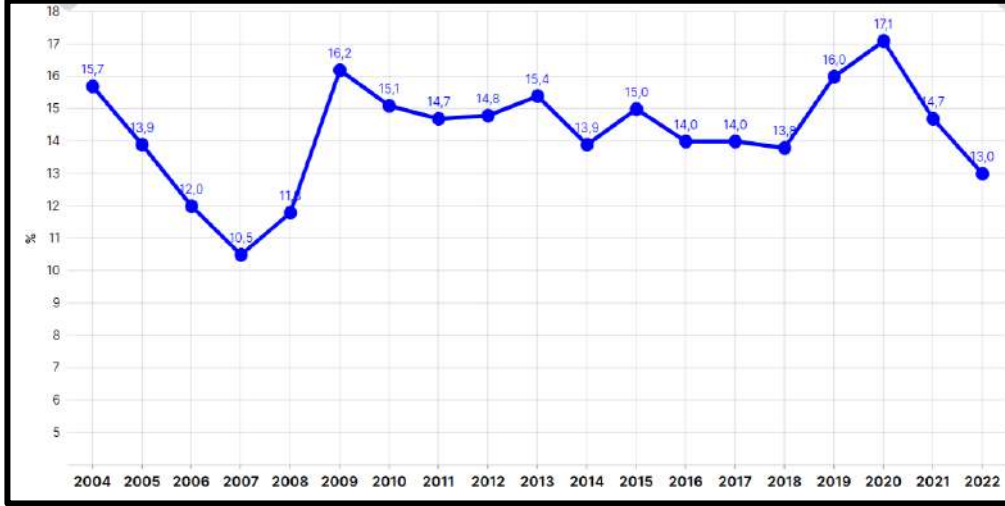
İzmir'in istihdam edilenlerin sektörel dağılımı incelendiğinde Tarımı sektörünü oluşturan %7,4'lük kısım 127.000 kişi; Sanayi sektörünü oluşturan %32,4'lük kısım 562.000 kişi ve Hizmet sektörünü oluşturan %60,2'lik kısım ise 1.042.000 kişidir. Hizmet sektöründeki yüzdelik değerın yüksek olmasındaki başlıca sebeplerden biri her geçen gün turizm yönündeki faaliyetlerin kent genelinde artış göstermesidir.

Şekil 132: İzmir'de İstihdamın Sektörel Dağılımı- [E-8]

2.5.4.İZMİR'DE YILLARA GÖRE İŞSİZLİK ORANLARI

İzmir'in yıllara göre işsizlik oranları incelendiğinde 2020 yılında pandeminin etkisiyle son 20 yılın en yüksek işsizlik oranına ulaşılmıştır. En düşük işsizlik oranı ise 2007 yılında olduğu gözlemlenmektedir. İşsizlik oranının belirli yıllarda düşmesinin sebepleri ise İzmir'de oluşan depremler ve dünya genelinde gerçekleşen pandemi krizidir.

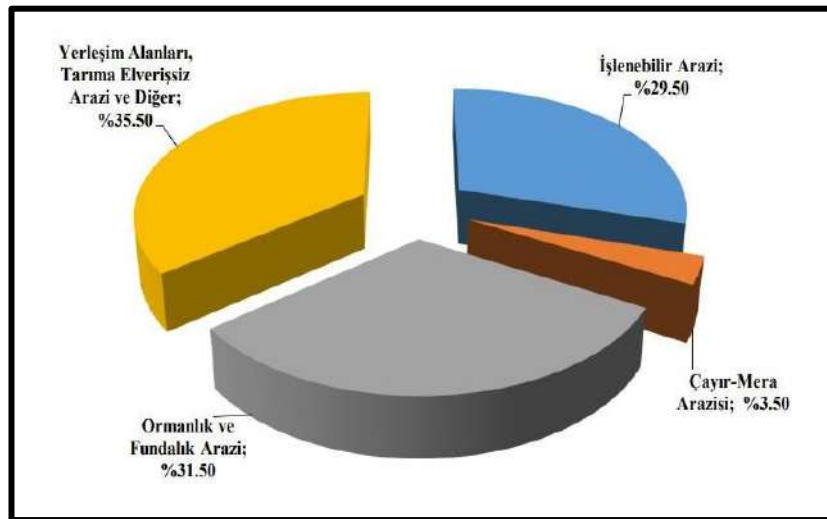

Şekil 133: İzmir'de Yıllara Göre İşsizlik Oranları- [E-7]

3.SEKTÖREL DAĞILIM

3.1.TARIM VE ORMANCILIK

İzmir İlinin % 29,5'i işlenebilir arazi, % 3,5'i çayır-mera, % 31,5'1 ormanlık ve fundalık araziler, % 35,5'i diğer araziler kaplamaktadır. Grafik incelendiğinde doğal alanların fazla olduğu gözlemlenmektedir. Doğal alanların yanında yerleşim arazilerinin de fazla oluşu doğal alanlara yönelik bir baskı oluşturabileceği belirlenmiştir. [E-9]

Şekil 134: Toprak Varlığı ve Dağılımı- [E-9]

3.1.1.İLÇELERİN ARAZİ VARLIĞI

İzmir, Türkiye'nin batısında Ege Bölgesi'nde yer alan bir ilimizdir. Sahip olduğu coğrafi konum, tarihi zenginlikleri ve ekonomik potansiyeliyle dikkat çeker. İzmir'in ilçeleri arasında arazi varlığı farklılık gösterir. Öncelikle, merkezi ilçelerde arazi daralan ancak değerli olan birçok mülk bulunur. Bu ilçelerde genellikle ticaret, sanayi ve konut alanları yoğunlaşır. Konak, Karşıyaka gibi merkezi ilçelerde arazi kullanımı daha yoğundur ve değerlidir. Bununla birlikte, kırsal kesimde yer alan ilçelerde tarım alanları daha fazladır. Özellikle Bergama, Selçuk gibi ilçeler tarım ve tarıma dayalı ekonomi açısından önemlidir. Sahip oldukları tarım arazileriyle üzüm, zeytin gibi ürünlerde önemli bir potansiyele sahiptirler. Ayrıca, Urla gibi ilçeler sahip oldukları arazi varlığıyla turizm açısından da önemli bir role sahiptir. Özellikle kıyı kesimlerindeki araziler turizm tesisleri, plajlar ve tatil köyleri için kullanılır. İzmir'in ilçeleri arasındaki bu çeşitlilik hem ekonomik hem de sosyal açıdan önemli bir zenginlik oluşturmaktadır.

İlçe	Yüzölçümü (ha) (*)	%	İşlenebilir Arazi (ha)		Orman ve Fundalık Arazi (ha)		Çayır-Mera Arazisi (ha)	
			Miktar	%	Miktar	%	Miktar	%
Aliağa	38.733	3,2	6.490.00	16,75	5.358	13,8	4.667.00	12
Balçova	2.126	0,2	429.00	20,17	1.100	51,74	18.00	0,9
Bayındır	55.741	4,6	32.137.00	57,6	11.702	21	635.00	1,14
Bayraklı	3.427	0,3	17.40	0,51	345	10,06	61.30	1,8
Bergama	154.181	12,8	32.443.00	21,04	50.587	32,8	12.183.00	7,9
Beydağ	16.965	1,4	6.127.00	36,1	6.312	37,2	34.20	0,2
Bornova	23.063	1,9	2.678.00	11,61	1.232	5,34	888.00	3,85
Buca	20.538	1,7	2.073.00	10,09	1.756	8,55	18.50	0,09
Çeşme	27.135	2,3	1.967.00	7,25	3.790	13,97	435.00	1,6
Çiğli	14.217	1,2	1.350.00	9,5	1.085	7,63	28.40	0,2
Dikili	54.870	4,6	13.797.00	25,14	18.550	33,8	5.673.00	10,33
Foça	24.573	2	4.991.00	20,3	6.552	26,66	1.275.00	5,18
Gazemir	6.173	0,5	270.00	4,37	2.957	47,9	-	0
Güzelbahçe	8.256	0,7	1.353.00	16,39	349	4,23	99.00	1,2
Karabağlar	9.891	0,8	483.00	4,88	5.889	59,53	30.00	0,3
Karaburun	40.930	3,4	3.643.00	8,9	23.481	57,37	4.549.00	11,11
Karşıyaka	5.111	0,4	358.00	7	761	14,9	342.00	6,7
Kemalpaşa	64.436	5,4	22.265.00	34,55	3.203	4,97	179.00	0,3
Kınık	49.442	4,1	9.991.00	20,21	28.454	57,57	951.00	1,92
Kiraz	55.266	4,6	22.775.00	41,2	17.118	30,97	676.00	1,2
Konak	2.436	0,2	-	0	0	0	23.00	0,9
Menderes	78.849	6,6	21.510.00	27,27	42.154	53,46	460.00	0,6
Menemen	59.309	4,9	20.755.00	35	14.636	24,67	2.981.00	5,02
Narlıdere	4.462	0,4	125.00	2,8	3.738	0,83	-	0
Ödemiş	101.748	10,1	40.730.00	40,03	27.144	26,67	1.722.00	1,7
Seferihisar	38.735	3,2	8.605.00	22,34	19.931	51,45	192.00	0,5
Selçuk	35.203	2,9	15.081.00	42,83	10.154	28,84	130.00	0,4
Tire	76.546	6,4	40.409.00	52,8	10.049	13,12	2.673.00	3,5
Torbalı	55.213	4,6	29.536.00	53,49	17.887	32,39	845.00	1,53
Urla	67.642	5,6	10.927.00	16,15	40.436	59,77	350.00	0,5
Toplam	1.195.217	100	353.315	29,6	376.710	31,5	42.118,40	3,5

Şekil 135: ilçelerin arazi varlığı- [E-9]

3.1.2.TARIM ÜRÜNLERİ İHRACATI

İzmir ilinde tarım ürünleri ihracatı verileri incelendiğinde en çok ihraç edilen tarım ürünü tütün; en az ihraç edilen ürün ise süs bitkileridir. Tarım ürünlerindeki ürün çeşitliliğindeki artış her geçen yıla oranla artış göstermektedir.

Şekil 136: Tarım Ürünleri İhracatı-Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Üretilmiştir.

3.2.HAYVANCILIK

3.2.1.İLÇELERİN BÜYÜKBAŞ HAYVAN VARLIĞI

Büyükbaş hayvanların yüksek olduğu ilçelerde her geçen yıla oranla hayvan sayısında artış gözlemlenmiştir. Burdan yola çıkılarak hayvancılığın olduğu alanlarda yine hayvancılık faaliyetleri üzerinde yatırımlar gerçekleştirilmiş ve bu yatırımlar her geçen yıla oranla artmıştır.

İlçe	BÜYÜKBAŞ		
	2020	2021	2022
Aliağa	7.706	8.305	8.250
Bağcı	400	373	144
Bayındır	97.500	94.330	94.080
Bayraklı	130	107	64
Bergama	50.846	63.292	64.783
Beydağ	31.925	29.831	30.997
Bornova	4.195	3.780	30
Buca	4.349	3.891	5.802
Çeşme	1.897	1.725	1.657
Çiğli	3.314	2.538	2.093
Dikili	8.878	11.200	10.079
Foça	17.991	14.886	10.497
Gazimihir	375	441	398
Güzelbahçe	1.350	1.176	586
Karabaglar	24	20	21
Karaburun	226	188	175
Karşıyaka	196	185	189
Kemalpaşa	30.183	34.451	37.666
Kınık	13.772	16.287	16.269
Kiraz	103.891	104.685	106.746
Konak	-	-	-
Menderes	27.259	25.279	23.796
Menemen	22.587	22.700	22.520
Narlıdere	34	39	22
Ödemiş	195.243	182.028	178.543
Seferihisar	4.678	3.522	3.546
Selçuk	3.633	3.444	3.402
Tire	115.208	115.824	116.538
Torbalı	35.282	33.346	33.460
Urla	2.536	3.197	3.145
TOPLAM	785.608	781.070	778.468

Şekil 137: İlçelerin Büyükbaş Hayvan Varlığı- [E-9]

3.2.2.İLÇELERİN KÜÇÜKBAŞ HAYVAN VARLIĞI

Menderes ve Seferihisar ilçelerinin küçükbaş hayvan sayısında 2020’den itibaren düşüş yaşanmakta olduğu tablo 17’ de görülmektedir. Küçük baş hayvancılığın düşmesindeki sebep ise hayvanların bakım masrafı ve artan üretim maaliyetleridir.

İlçe	KÜÇÜKBAŞ		
	2020	2021	2022
Aliağa	44.581	49.494	49.785
Balçova	2.592	2.821	2.059
Bayındır	36.343	37.600	39.339
Bayraklı	555	677	599
Bergama	125.299	118.687	105.100
Beydağ	4.022	5.679	7.765
Bornova	16.219	15.202	14.200
Buca	9.253	8.840	8.600
Çeşme	10.572	12.321	12.956
Çigli	20.660	14.966	13.093
Dikili	96.164	910	79.096
Foça	32.785	150	11.200
Gazimir	2.351	2.736	3.293
Güzelbahçe	10.973	10.154	10.242
Karabağlar	85	7.500	7.366
Karaburun	34.716	29.476	28.484
Karşıyaka	3.943	3.500	3.250
Kemalpaşa	47.097	37.186	34.817
Kınık	55.760	62.111	61.130
Kiraz	35.163	40.324	35.484
Konak	-	-	-
Menderes	59.163	58.401	43.292
Menemen	81.860	62.640	60.040
Narlıdere	552	821	768
Ödemiş	88.243	53.494	56.971
Seferihisar	59.678	49.538	46.530
Selçuk	12.746	13.437	11.279
Tire	72.253	55.326	54.817
Torbalı	57.351	48.969	55.234
Urla	28.200	25.030	21.445
TOPLAM	1.057.099	932.930	878.234

Şekil 138: İlçelerin Küçükbaş Hayvan Varlığı- [E-9]

3.2.3.HAYVANSAL ÜRÜNLER İHRACATI VE İTHALATI

1.İHRACAT

2022 yılında toplam 412.879.014 Amerikan doları değerinde hayvan ve hayvansal ürün ihracatı gerçekleşmiştir. Bu ihracatlar için 9.056 adet Veteriner Sağlık Sertifikası, 609 adet ihracat izin belgesi düzenlenmiş ve 164 adet ihracat numunesi alınmıştır. Hayvansal ürün ithalatı amacıyla 51 adet kontrol belgesi onaylanmıştır. [E-9]

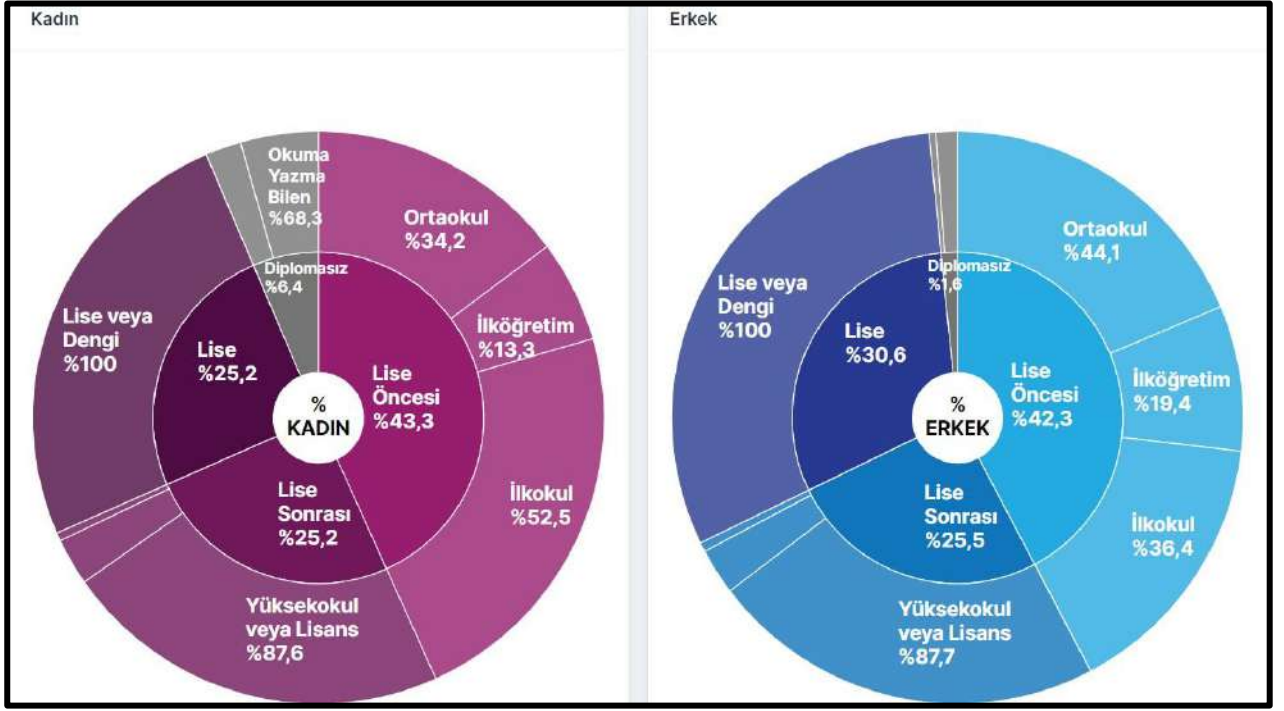
2.İTHALAT

2022 Yılında İlimize 949 baş damızlık sığır, 809 küçük baş, 3.303 baş besilik sığır ve 10 baş damızlık safkan İngiliz atı ithalatı gerçekleşmiştir. [E-9]

3.3.EĞİTİM

3.3.1.İZMİR CİNSİYETE GÖRE EĞİTİM DÜZEYİ

Grafik 16 incelendiğinde Kadınların en çok eğitim düzeyi olarak %43,3 ile lise öncesi dönem olduğu ve bu sayı ise 789.111 kişidir. Erkeklerde ise en çok eğitim düzeyi olarak %42,3 lise öncesi dönem olduğu ve bu sayının da 752.258 kişi olduğu gözlemlenmiştir.

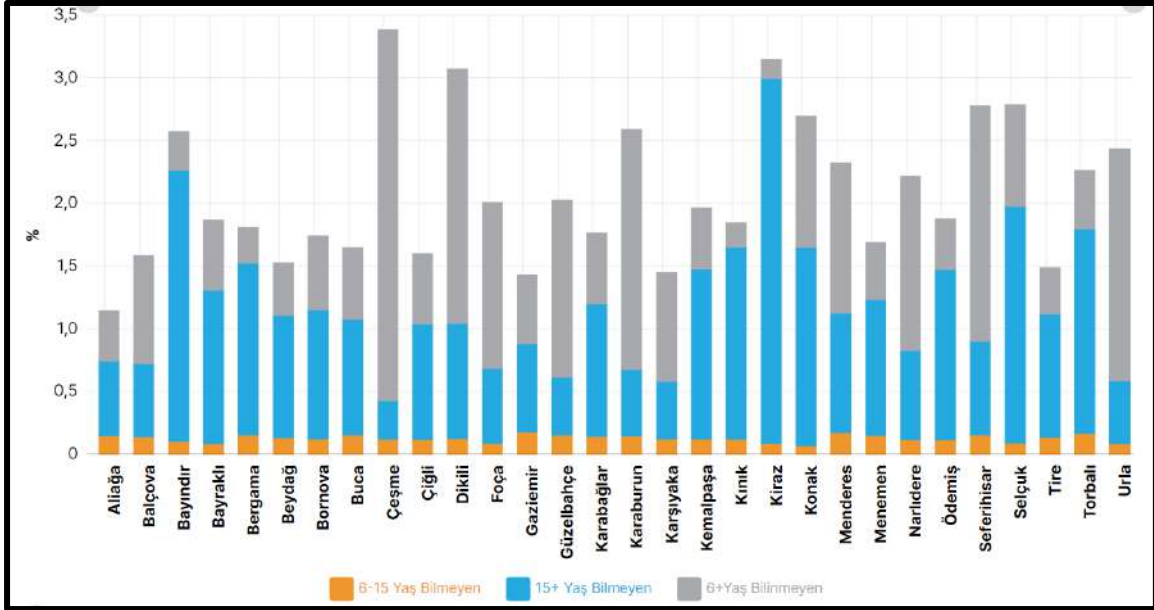

Şekil 139: İzmir Cinsiyete Göre Eğitim Düzeyi- [E-10]

3.3.2.İZMİR İLÇELERİNİN OKUMA YAZMA ORANI

İzmir Menderes ilçesinde 6-15 yaş okuma yazma bilmeyen kişi oranı %0,17 ,15+ yaş okuma yazma bilmeyen oranı %0,95 ve son olarak okuma yazma sayısı bilinmeyen 6+ yaş oranı ise %1,20 olarak tespit edilmiştir.

İzmir Seferihisar ilçesinde 6-15 yaş okuma yazma bilmeyen kişi oranı %0,15 ,15+ yaş okuma yazma bilmeyen oranı %0,75 ve son olarak okuma yazma sayısı bilinmeyen 6+ yaş oranı ise %1,87 olarak tespit edilmiştir.

Şekil 140: İzmir İlçelerinin Okuma Yazma Oranı- [E-12]

3.3.3.MENDERES VE SEFERİHİSAR EĞİTİM DÜZEYİ

Menderes ve Seferihisar, Türkiye'nin İzmir iline bağlı olan iki ilçe olarak dikkat çeker. Hem Menderes hem de Seferihisar, İzmir'in turistik ve ekonomik potansiyeli yüksek bölgelerinden biridir. Ancak, eğitim düzeyi açısından her iki ilçe de kapsamlı bir gelişim göstermiştir. Menderes, İzmir'in önemli ilçelerinden biri olup, son yıllarda eğitim alanında önemli adımlar atmıştır. İlçede bulunan okulların sayısı ve kalitesi artmış, eğitim altyapısı güçlendirilmiştir. Ayrıca Menderes'de bulunan yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşları, eğitim projelerine destek vererek ilçenin eğitim düzeyinin yükselmesine katkı sağlamıştır. Seferihisar ise tarihi ve doğal güzellikleriyle ön plana çıkan bir ilçe olmasının yanı sıra, eğitim alanında da önemli adımlar atmıştır. İlçede bulunan okulların yanı sıra, çeşitli eğitim kurumları ve etkinlikler ile eğitim kalitesi artırılmıştır. Seferihisar'da yaşayanlar, eğitime verdikleri önemle bilinir ve bu, ilçenin genel eğitim düzeyinin yükselmesine katkı sağlar. Her iki ilçe de eğitimde sürekli iyileşme ve gelişme için çaba sarf etmektedir. Menderes ve Seferihisar, eğitimdeki başarılarıyla bölgeye ve ülkeye önemli katkılar sağlamaktadır.

Kategori	%
İlköğretim	%12.9
Lise Dengi ve Meslek Okulu	%45.4
Okuma Yazma Bilen Diplomasız	%4.6
Okuma Yazma Bilmeyen	%1.8
Yüksekokul ve Sonrası	%33.1
Bilinmeyen	%2.2

Şekil 141: Menderes İlçesi Eğitim Düzeyi- [E-11]

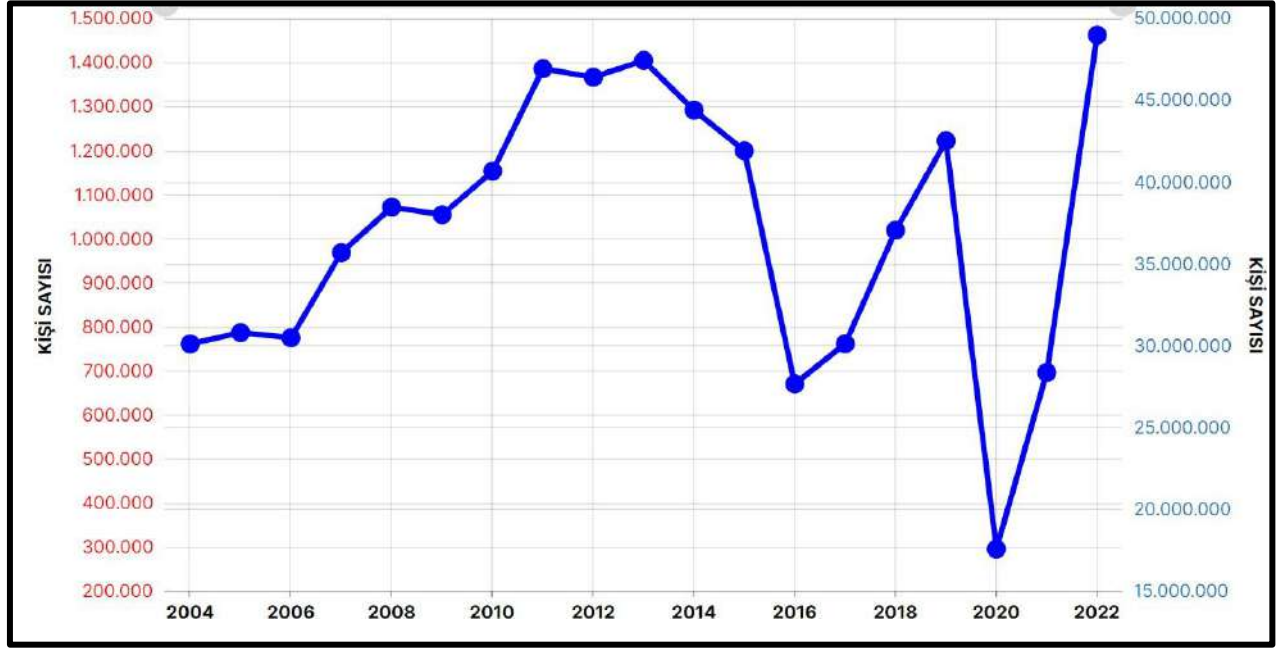
Kategori	%
İlköğretim	%8.0
Lise Dengi ve Meslek Okulu	%41.4
Okuma Yazma Bilen Diplomasız	%2.9
Okuma Yazma Bilmeyen	%1.3
Yüksekokul ve Sonrası	%43.4
Bilinmeyen	%3.1

Şekil 142: Seferihisar İlçesi Eğitim Düzeyi- [E-11]

3.4.TURİZM

3.4.1.İZMİR'E GELEN YABANCI TURİST SAYISI

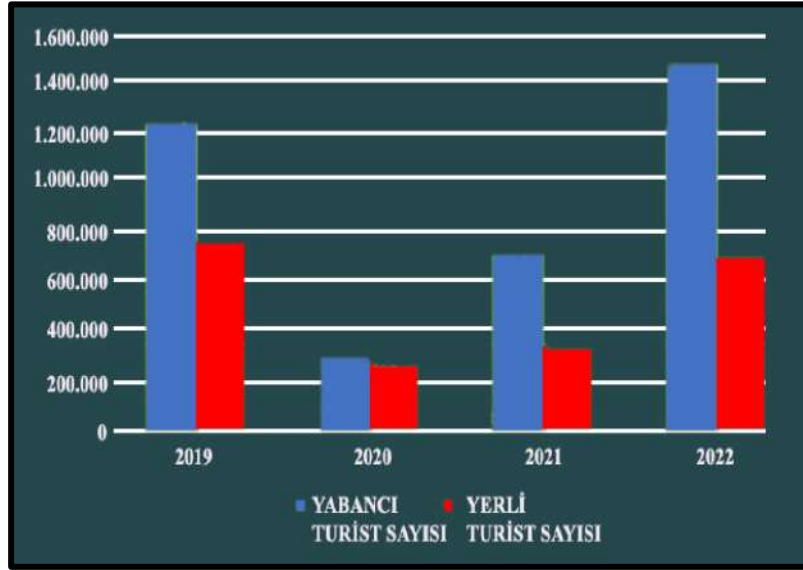
2004-2022 Yılları arasında İzmir'e gelen yabancı turist sayısı grafik 18' de gösterilmiştir. Deniz kıyısına yakın konumda olması ve çeşitli inançlara ait ibadethaneler ev sahipliğinde bulunması kentin turizm açısından cazip kılmaktadır. Özellikle yaz aylarında deniz kum güneş varlığı ile rehavet görmektedir. 2020 yılındaki turist sayısındaki düşüşün sebebi ise pandemi dönemi olmasıdır. Pandemi tüm dünya şehirlerini olumsuz yönde etkilediği gibi çalışma alanını da olumsuz yönde etkilemiştir.

Şekil 143: İzmir'e Gelen Yabancı Turist Sayısı Eğilimi- [E-13]

3.4.2.İZMİR'E GELEN YERLİ-YABANCI TURİST SAYISI

Yerli ve yabancı turist sayısına ait grafik incelendiğinde 2020 yılı haricinde yerli ve yabancı turist sayısındaki fark kapanmıştır. Sebebi ise pandemi döneminde özellikle yabancı turistlerin ülke dışına çıkamayışıdır. Öte yandan yerli turist sayısındaki bu düşüşün sebebi ise bölgede yaşaya insanların pandemi döneminde şehir hayatındaki yaşadığı olumsuz ortam olmasıdır. Pandemi döneminin sona ermesiyle birlikte yabancı turist sayısındaki bariz artış grafikte belirtilmiştir.

Şekil 144: İzmir'e Gelen Yerli-Yabancı Turist Sayısı- Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Üretilmiştir.

3.4.3.TURİZM TESİSLERİ, YATAKLARI VE ODA SAYILARI

Tablo incelendiğinde İzmir kentinin her ilçesinde turizm tesisi yönünde yapıların olduğu belirlenmiştir. Turizm faaliyetlerinin çok olduğu bölgede turizm tesisi üzerine yapılan yatırımlar daha fazladır. Çalışma alanı olan Seferihisar ve menderes ilçeleri incelendiğinde Seferihisar’da menderes ilçesine göre daha fazla turizm tesisi bulunmaktadır.

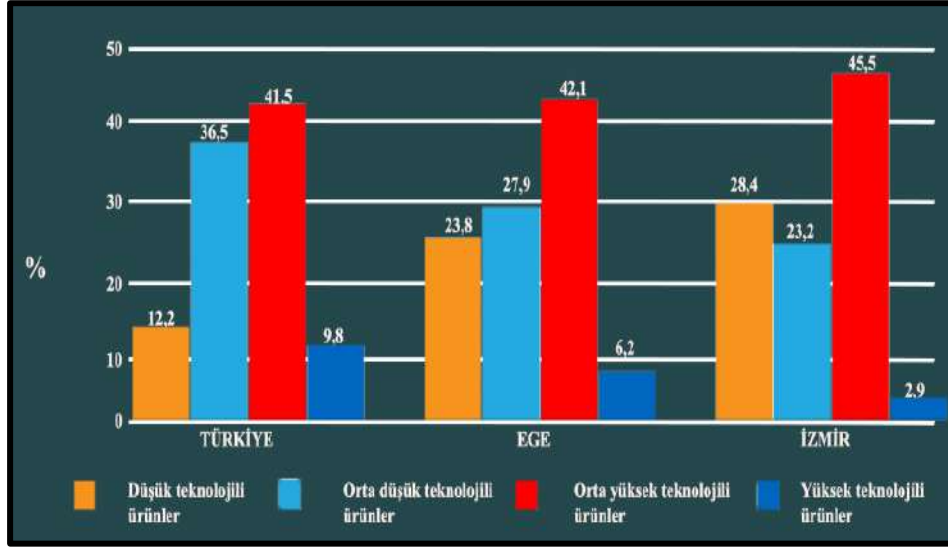
İLÇELER	İşletme Belgeli Tesisler			Yatırım Belgeli Tesisler			Basit Konaklama			Toplam		
	Tesis Sayısı	Oda Sayısı	Yatak Sayısı	Tesis Sayısı	Oda Sayısı	Yatak Sayısı	Tesis Sayısı	Oda Sayısı	Yatak Sayısı	Tesis Sayısı	Oda Sayısı	Yatak Sayısı
Aliağa	5	466	934	1	121	242	10	299	702	16	889	1878
Balıçova	4	759	1.524							4	759	1.524
Bayraklı	1	197	394	1	189	378				2	386	772
Bayındır	1	12	21							1	12	21
Bergama	3	136	272				21	307	652	24	443	924
Bornova	4	275	554	1	75	150	19	296	652	24	649	1356
Buca	1	16	32	0	0	0	42	605	1610	43	621	1642
Çeşme	87	4.865	10.162	30	1.973	4.819	582	7453	15683	697	14279	30640
Çiğli	1	78	156	1	158	338	8	107	258	10	343	752
Dikili	7	307	635	1	19	38	31	427	916	39	753	1589
Foça	11	415	840	4	500	1010	61	778	1628	76	1693	3478
Gazlemir	6	490	957	2	158	324	9	238	480	17	886	1761
Güzelbahçe							2	20	40	2	20	40
Karaburun	4	67	98	2	50	100	58	748	1627	64	865	1870
Karşıyaka	4	226	452				10	121	256	14	347	708
Kemalpaşa	1	116	232	1	99	280	2	43	86	4	258	598
Knk							1	11	22	1	11	22
Konak	67	4.772	9.440	7	542	1140	132	3134	6300	206	8448	16880
Menderes	12	2888	6.039	4	668	1554	59	1549	3508	75	5105	11101
Menemen							1	26	52	1	26	52
Narlıdere	3	364	733				5	86	172	8	450	905
Ödemiş	6	118	231	1	24	48	14	163	331	21	305	607
Seferihisar	18	1.369	2.878	2	519	1094	141	1858	4299	161	3746	6762
Selçuk	14	2.620	5.601				91	912	1882	105	3532	7483
Tire	3	150	300				5	51	114	8	201	414
Torbalı	2	109	218	2	59	88	2	47	102	6	215	408
Urla	19	217	436	2	39	78	84	814	1688	104	1047	2134
Toplam	284	21.032	43.184	63	5.472	12.234	1390	20.111	43.002	1737	46.615	98.420

Şekil 145: Turizm Tesisleri Verileri- [E-14]

3.5.SANAYİ

3.5.1.TÜRKİYE-EGE-İZMİR İÇİN SANAYİ İTHALAT RAKAMLARI

2022 yılında Türkiye-Ege ve İzmir'in imalat sanayi ithalatının teknoloji yoğunluğuna göre dağılımı incelenmiştir. Grafik incelendiğinde orta yüksek teknolojlili ürünlerin diğer teknolojlili ürünlere göre daha fazla ithal edildiği görülmektedir. Grafikten yola çıkılarak her geçen gün yeni sanayi tesislerin kurulması bu teknolojik ürünlerin üretilmesindeki artışı sağlamaktadır.

Şekil 146: Sanayi İthalatının Teknolojiye Göre Dağılımı- [E-15]

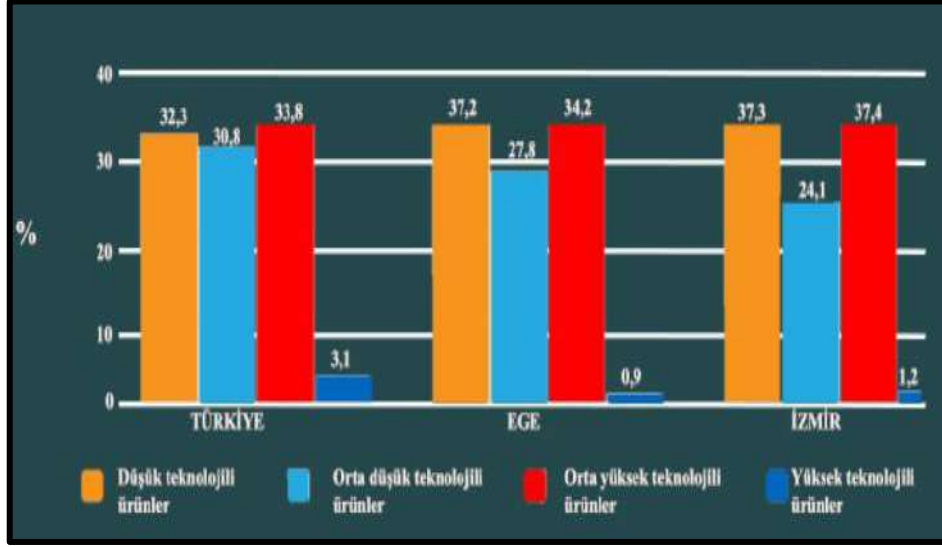
3.5.2.TÜRKİYE-EGE-İZMİR İÇİN SANAYİ İHRACAT RAKAMLARI

2022 yılında Türkiye-Ege ve İzmir'in imalat sanayi ihracatının teknoloji yoğunluğuna göre dağılımı incelenmiştir. Grafik incelendiğinde İzmir ili ege bölgesinin %50'sinden fazlasını oluşturduğu görülmektedir.

Türkiye'nin Ege Bölgesi'ndeki en önemli ticaret merkezlerinden biri olan İzmir, sanayi ürünleri ihracatıyla dikkat çekiyor. Son yıllarda İzmir'in sanayi ihracat rakamları önemli bir artış gösterdi. Özellikle otomotiv, tekstil, kimya ve gıda gibi sektörlerde üretilen ürünlerin ihracatında belirgin bir ivme yaşandı. Bu artış, İzmir'in sanayi altyapısının güçlenmesi, üretim kalitesinin yükselmesi ve uluslararası pazarlarda rekabet edebilirliğinin artmasıyla ilişkilendirilebilir. Ayrıca, İzmir'in limanları ve lojistik altyapısı da bu artışta önemli bir rol oynuyor. Ancak, küresel ekonomik dalgalanmaların etkisiyle, ihracat rakamlarında dalgalanmalar yaşanabilir. Bu nedenle, İzmir'in sanayi ihracatı için sürdürülebilir büyüme stratejileri geliştirilmesi ve çeşitlendirme çalışmalarının devam ettirilmesi gerekmektedir.

3.5.3.İZMİR İLİ ORGANİZE SANAYİ ALANLARI

İzmir’de Organize Sanayi Bölgesi (OSB) kurulma süreci, 1976 yılında Atatürk OSB’nin kurulması ile başlamış olup, bugün itibarıyla Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından 14 adet OSB kurulmuştur. Kurulan 14 adet OSB’nin 9’u karma, 1’i ihtisas, 2’si karma ve ihtisas, 1’i ise özel OSB olarak kurulmuştur. Her geçen yıl organize sanayi bölgesinin sayısındaki artış kentin sanayi açısından geliştiği yaşayan yerli halka yeni çalışma alanları oluşturduğunun göstergesidir. Oluşan yeni sanayi alanları farklı türde üretim gerçekleştirmektedir. Bu sayede üretim alanındaki çeşitlilik artmaktadır. [E-16]

Şekil 147: Sanayi İhracatının Teknolojiye Göre Dağılımı- [E-15]

Aliağa Kimya İhtisas ve Karma Organize Sanayi Bölgesi

Aliağa sınırları içinde 1997 yılında kurulmuştur. 922 hektar büyüklüğe sahip 45 fabrikanın üretim yaptığı Bölgede; 67 fabrikanın inşaatı, 152 fabrikanın da inşaatına başlamak için yapı ruhsatı başvurusu devam etmekte olup, üretim yapılan fabrikalarda toplam 8 bin 880 kişiye istihdam yaratılmıştır. Yeni fabrikaların da kurulmasıyla bölgeye istihdam açısından önemli fırsatlar sunmaktadır. Yeni fabrikaların gelmesiyle birlikte daha farklı türde üretim teknikleri geliştirilebilir ve yeni uzmanlık alanların oluşturulması belirlenmiştir. [E-16]

Aliağa Bağyurdu Özel Organize Sanayi Bölgesi

Aliağa sınırları içinde 2021 yılında, 135 hektar alanda kurulmuş olup, imar planı çalışması devam ettiğinden parsel tahsis aşamasına henüz geçmemiştir. [E-16]

Şekil 148: Aliğa Kimya İhtisas ve Karma Organize Sanayi Bölgesi- [E-16]

Atatürk Organize Sanayi Bölgesi

Çiğli sınırları içinde 1976 yılında kurulmuştur. 625 hektar büyüklüğe sahip adet fabrikanın üretim yaptığı Bölgede; adet fabrikanın inşaatı, 6 fabrikanın da inşaatına başlamak için yapı ruhsatı başvurusu devam etmekte olup, üretim yapılan fabrikalarda yaklaşık 50 bin kişiye istihdam yaratılmıştır. [E16]

Bergama Organize Sanayi Bölgesi

Bergama sınırları içinde 1997 yılında kurulmuştur. 179 hektar büyüklüğe sahip 2 fabrikanın üretim yaptığı Bölgede, 7 fabrikanın inşaatı, 47 fabrikanın da inşaatına başlamak için yapı ruhsatı başvurusu devam etmekte olup, üretim yapılan fabrikalarda toplam 856 kişiye istihdam yaratılmıştır. [E16]

Buca Ege Giyim Organize Sanayi Bölgesi

Buca sınırları içinde 2002 yılında kurulmuştur. 57 hektar büyüklüğe sahip 88 fabrikanın üretim yaptığı Bölgede, 33 fabrikanın inşaatı, 14 fabrikanın da inşaatına başlamak için yapı ruhsatı başvurusu devam etmekte olup, üretim yapılan fabrikalarda toplam 5 bin 300 kişiye istihdam yaratılmıştır. [E16]

Şekil 149: Buca Ege Giyim Organize Sanayi Bölgesi- [E-17]

İTOB Organize Sanayi Bölgesi

Menderes sınırları içinde 2002 yılında kurulmuştur. 250 hektar büyüklüğe sahip 210 fabrikanın üretim yaptığı Bölgede, 112 fabrikanın inşaatı, 9 fabrikanın da inşaatına başlamak için yapı ruhsatı başvurusu devam etmekte olup, üretim yapılan fabrikalarda toplam 6 bin 700 kişiye istihdam yaratılmıştır. [E16]

Şekil 150: İTOB Organize Sanayi Bölgesi- [E-18]

Kemalpaşa Organize Sanayi Bölgesi

Kemalpaşa sınırları içinde 1992 yılında kurulmuştur. 1.300 hektar büyüklüğe sahip 413 fabrikanın üretim yaptığı Bölgede, 44 fabrikanın inşaatı, 23 fabrikanın da inşaatına başlamak için yapı ruhsatı başvurusu devam etmekte olup, üretim yapılan fabrikalarda toplam 27 bin 400 kişiye istihdam yaratılmıştır. [E-16]

Şekil 151: Kemalpaşa Organize Sanayi Bölgesi- [E-16]

Kemalpaşa Bağyurdu Organize Sanayi Bölgesi

Kemalpaşa Bağyurdu Mahallesi sınırları içinde 2008 yılında kurulmuştur. 146 hektar büyüklüğe sahip 22 fabrikanın üretim yaptığı bölgede, 13 fabrikanın inşaatı, 16 fabrikanın da inşaatına başlamak için yapı ruhsatı başvurusu devam etmekte olup, üretim yapılan fabrikalarda toplam 1.350 kişiye istihdam yaratılmıştır. [E-16]

Kınık Organize Sanayi Bölgesi

Kınık sınırları içinde 1995 yılında kurulmuştur. 72 hektar büyüklüğe sahip 9 fabrikanın üretim yaptığı bölgede, 4 fabrikanın inşaatı, 28 fabrikanın da inşaatına başlamak için yapı ruhsatı başvurusu devam etmekte olup, üretim yapılan fabrikalarda toplam 415 kişiye istihdam yaratılmıştır. [E-16]

Şekil 152: Kınık Organize Sanayi Bölgesi- [E-19]

Menemen Plastik İhtisas Organize Sanayi Bölgesi

Menemen sınırları içinde 2004 yılında kurulmuştur. 85 hektar büyüklüğe sahip 22 fabrikanın üretim yaptığı bölgede, 15 fabrikanın inşaatı, 2 fabrikanın da inşaatı başlamak için yapı ruhsatı başvurusu devam etmekte olup, üretim yapılan fabrikalarda toplam 2 bin 165 kişiye istihdam yaratılmıştır. [E-16]

Ödemiş Organize Sanayi Bölgesi

Ödemiş sınırları içinde 1995 yılında kurulmuştur. 98 hektar büyüklüğe sahip 2 fabrikanın üretim yaptığı bölgede, 5 fabrikanın inşaatı, 29 fabrikanın da inşaatı başlamak için yapı ruhsatı başvurusu devam etmekte olup, üretim yapılan fabrikalarda toplam 77 kişiye istihdam yaratılmıştır. [E-16]

Pancar Organize Sanayi Bölgesi

Torbalı Pancar Mahallesi sınırları içinde 2002 yılında kurulmuştur. 129 hektar büyüklüğe sahip 63 fabrikanın üretim yaptığı bölgede, 28 fabrikanın inşaatı, 3 fabrikanın da inşaatı başlamak için yapı ruhsatı başvurusu devam etmekte olup, üretim yapılan fabrikalarda toplam 2 bin 100 kişiye istihdam yaratılmıştır. [E-16]

Tire Organize Sanayi Bölgesi

Tire sınırları içinde 1993 yılında kurulmuştur. 406 hektar büyüklüğe sahip 70 fabrikanın üretim yaptığı bölgede, 36 fabrikanın inşaatı, 3 fabrikanın da inşaatı başlamak için yapı ruhsatı başvurusu devam etmekte olup, üretim yapılan fabrikalarda toplam 4 bin 450 kişiye istihdam yaratılmıştır. [E-16]

Şekil 153: Pancar Organize Sanayi Bölgesi- [E-20]

Torbalı Karma ve Mobilya Organize Sanayi Bölgesi

Torbalı sınırları içinde 2004 yılında kurulmuştur. 2021 yılında mevcut OSB alanına mobilya sektör grubunda ve bu sektör grubuna dahil alt sektörlerde faaliyet gösteren tesislerin yer alacağı “Mobilya alanı” ilave edilmiştir. Toplam 129 hektar büyüklüğe sahip 21 fabrikanın üretim yaptığı karma kısmında 19

fabrikanın inşaatı, 1 fabrikanın da inşaatı başlamak için yapı ruhsatı başvurusu devam etmekte olup, üretim yapılan fabrikalarda toplam 328 kişiye istihdam yaratılmıştır. [E-16]

SERBEST BÖLGELER

Ege Serbest Bölgesi (ESBAŞ)

Ege Serbest Bölgesi, 1990 yılında Gaziemir’de 250 hektar büyüklüğe sahip bir alan üzerinde kurulmuştur. Bölgede üretim, alım-satım, montaj, ambalaj ve depolama gibi faaliyet konusunda 100 firma yerli, 81 firma yabancı olmak üzere toplam 181 firma faaliyet göstermekte olup, 22 bin 652 kişiye istihdam yaratılmıştır. [E-16]

2021 yılında gerçekleşen ticaret hacmi 4,67 milyar ABD doları olup bölgenin hizmete girişinden bugüne kadar gerçekleşen toplam ticaret hacmi ise 90 milyar ABD dolarına ulaşmıştır. Ülkemizdeki serbest bölgelerde yaratılan toplam istihdam ve yatırımın yaklaşık %33’ü Ege Serbest Bölgesi’nde bulunmaktadır. [E-16]

İzmir Serbest Bölgesi (İZBAŞ)

İzmir Serbest Bölgesi’nin temelleri 1984 yılında 162 hektar büyüklüğe sahip bir alan üzerinde İzmir Deri Sanayicileri Yapı Kooperatifi kurulmasıyla atılmış, daha sonra 1988 yılında Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından Menemen Deri İhtisas OSB olarak ilan edilmiş, 2011 yılında da İzmir Serbest Bölgesi (İZBAŞ) olarak ilan edilmiştir.

Bölgede 152 firma yerli, 14 firma yabancı, 11 firma yerli ve yabancı ortaklık olmak üzere, toplam 177 firma faaliyet göstermekte olup, 4 bin 759 kişiye istihdam yaratılmıştır. [E-16]

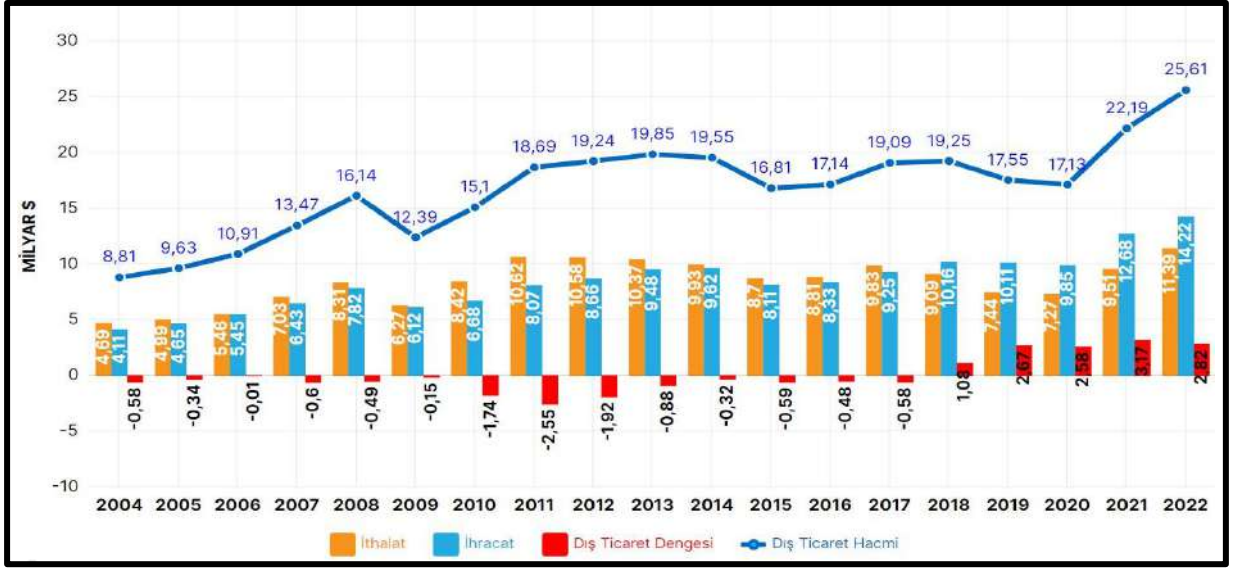
Batı Anadolu Serbest Bölgesi (BASBAŞ)

Batı Anadolu Serbest Bölgesi, Bergama Aşağıkırıklar mevkiinde 230 Hektar büyüklüğe sahip bir alan üzerinde, 07/09/2021 tarih ve 4482 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile Türkiye’nin 19. serbest bölgesi olarak ilan edilmiştir. Bölge henüz faaliyet geçmemiş olup, faaliyete geçtiğinde 20 bin kişiye istihdam, yıllık 4 Milyar doların üzerinde ticaret hacmi, 2 Milyar doların üzerinde ihracat gerçekleştirilmesi hedeflenmiştir.

3.6.TİCARET

3.6.1.İZMİR'İN YILLARA GÖRE DIŞ TİCARET HACMİ

2004-2022 Yılları arası incelendiğinde dış ticaret hacminin en fazla gözlemlendiği yıl 2022 olarak görülmektedir. 2018 yılından itibaren dış ticaret dengesinde pozitif yönde bir artış olduğu söylenebilir. Genel olarak her geçen yıl artan ticaret hacmi olarak gözlemlenmektedir. Bunu başlıca sebebi ise kentin bünyesinde barındırdığı iş olanakları ve her geçen gün eni iş olanaklarına ev sahipliği etmesidir. Sanayi bölgelerindeki sayının artmasıyla birlikte yeni üretilen ürünler ve yeni pazarlar oluşturulup dış ticareti pozitif yönde etkilemiştir.

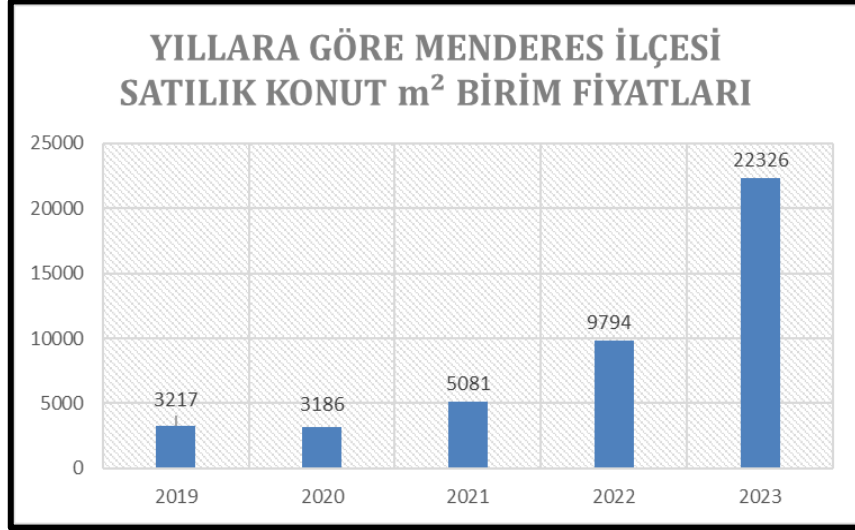

Şekil 154: İzmir'in Yıllara Göre Dış Ticaret Hacmi- [E-21]

4.ARSA VE KONUT DEĞERLERİ ANALİZİ

4.1.MENDERES İLÇESİ SATILIK KONUT DEĞERLERİ

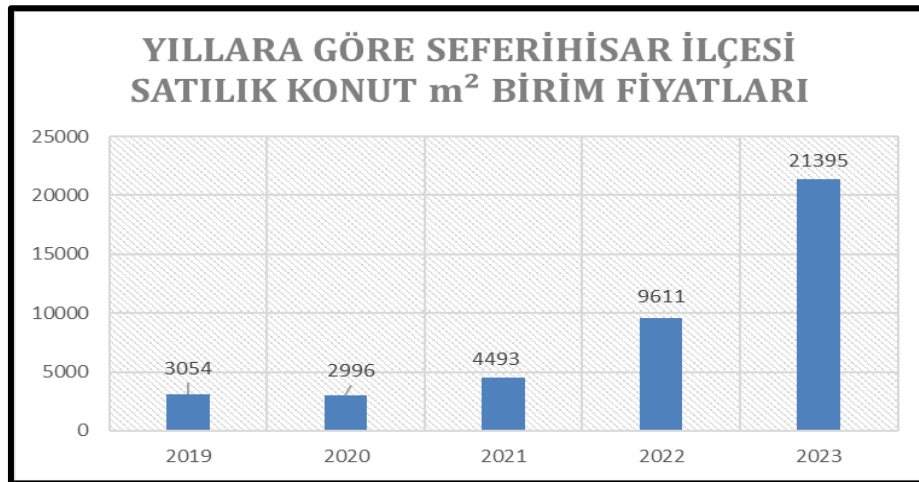
Menderes ilçesi için 5 yıllık satılık konut değerleri grafiğine bakarak 2023 yılında 2019 yılına göre %600 artış gözlemlenmektedir. Artış değerinin başlıca sebebi ise İzmir kentinin geçirdiği deprem ve pandemi dönemindeki ekonomik sıkıntılardan dolayı taşınmaz piyasasındaki artışlardır.

Şekil 155: Menderes İlçesi Satılık Konut Değerleri Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Üretilmiştir.

4.2.SEFERİHİSAR İLÇESİ SATILIK KONUT DEĞERLERİ

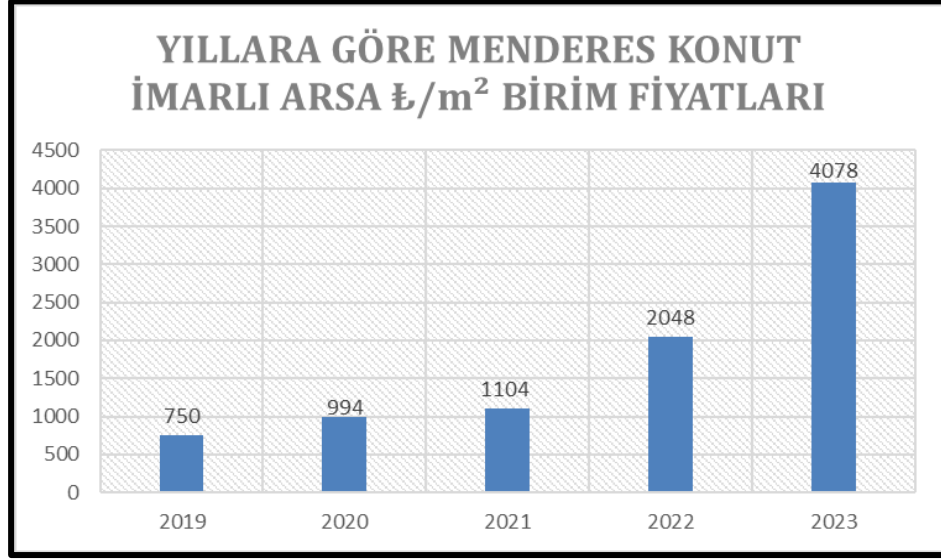
Seferihisar ilçesi için 5 yıllık satılık konut değerleri grafiğinde 2023 yılında, 2019 yılına göre %600 kadar bir artış gözlemlenmektedir. Bunun nedenlerinden biri Seferihisar ilçesinde bulunan yat limanı ve 2019 yılında ortaya çıkan Covid-19 salgını sebebiyle piyasanın durgunluğu ve enflasyonun yükselmesiyle edilen zararı karşılama düşüncesidir.

Şekil 156: Seferihisar İlçesi Satılık Konut Değerleri Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Üretilmiştir.

4.3.MENDERES İLÇESİ ARSA DEĞERLERİ

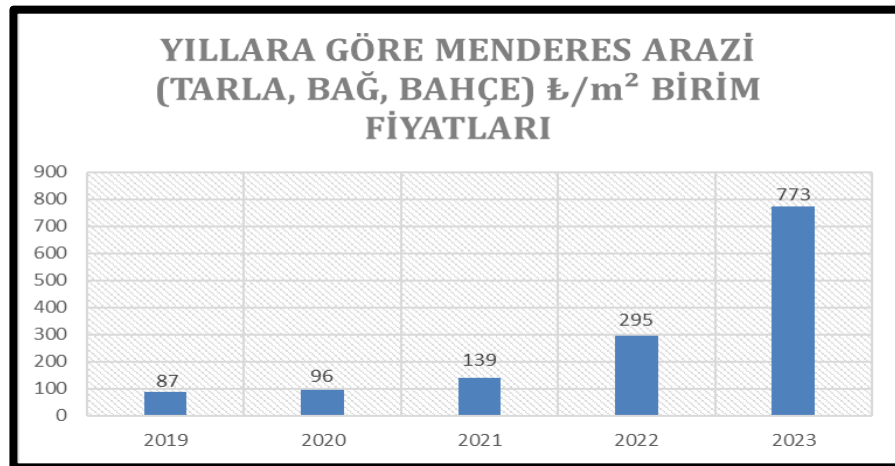
Menderes ilçesinde, Seferihisar ilçesindeki kadar bir artış söz konusu değildir. Seferihisar ilçesinde 5 yılda %1000 fiyat artışı gözlemlenmekteyken, menderes ilçesinde %600 kadar fiyat artışı gözlemlenmektedir. Arsa fiyatlarının özellikle 2022 yılından dolayı artması serbest piyasa ekonomisi ve pandemi döneminin etkileridir.

Şekil 157: Menderes İlçesi Arsa Değerleri Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Üretilmiştir.

4.4.MENDERES İLÇESİ ARAZİ DEĞERLERİ

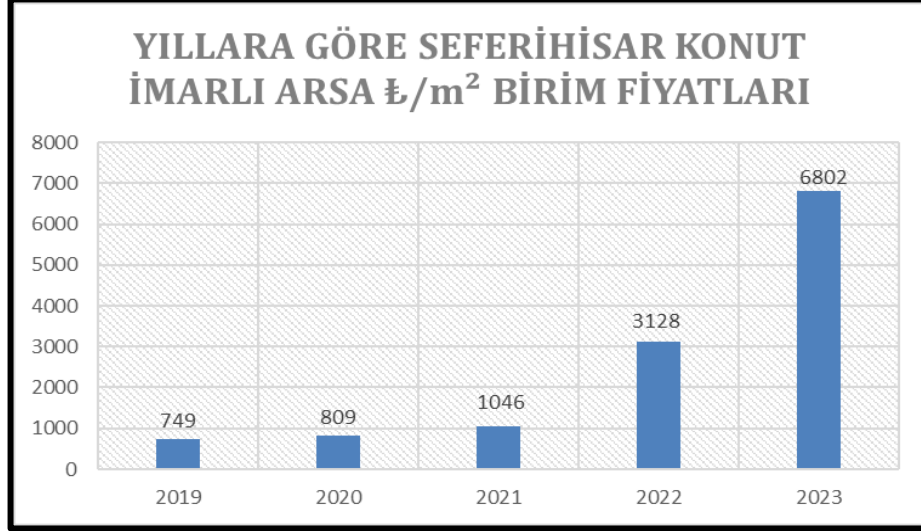
2019 yılında menderes ilçesinin Seferihisar ilçesinden daha yüksek Fiyatlı arazi değerlerine sahip olduğu gözlemlenmektedir. Ancak 5 yılda Seferihisar ilçesinden daha Az oranda fiyat artışı olmuştur. Bunun nedenlerinden biri Menderes ilçesinde yat limanının henüz olmamasından Kaynaklı hobi bahçeciliğine Merak salmış yerli ve yabancı turistlerin Seferihisar'ı turizm merkezi olarak benimsemektedir.

Şekil 158: Menderes İlçesi Arazi Değerleri Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Üretilmiştir.

4.5.SEFERİHİSAR İLÇESİ ARSA DEĞERLERİ

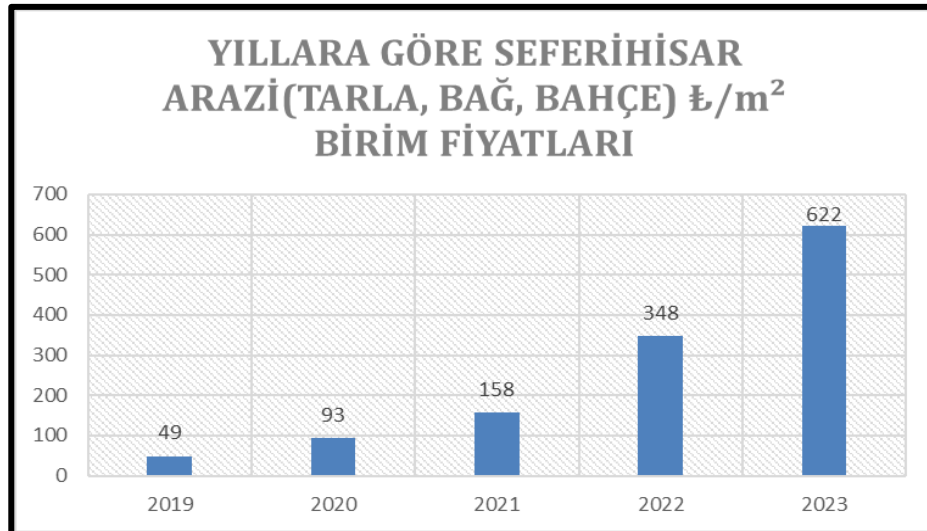
Seferihisar ilçesindeki arsa fiyatlarında 2019 yılından itibaren neredeyse %1000 artış gözlemlenmektedir. 2019 yılında Ortaya çıkan covid-19 salgını sebebiyle edilen zararın karşılanması düşüncesidir ve buda piyasanın artmasındaki en temel sebep olduğu belirlenmiştir.

Şekil 159: Seferihisar İlçesi Arsa Değerleri Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Üretilmiştir.

4.6.SEFERİHİSAR İLÇESİ ARAZİ DEĞERLERİ

Yaygınlaşan hobi bahçeciliği ve verimli toprakları olması sebebiyle arazi fiyatlarında artış gözlemlenmektedir. Slowcity akımı olması son yıllarda görülen pandemiden dolayı sakin bir yaşam sürdürmek isteyen insanların tercih odağı olmuştur. Fazla tercih edilmesinin ardından arazi fiyatlarının artışına neden olmaktadır.

Şekil 160: Seferihisar İlçesi Arsa Değerleri Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Üretilmiştir.

5.PROJE VE YATIRIMLAR

5.1.SEFERİHİSAR-MENDERES İLÇELERİ ORTAK PROJE YATIRIMLARI

İzmir Tarımı Mobil Uygulaması

İzmir Tarımı Mobil Uygulaması, İzmir genelinde tarımsal faaliyet gösteren üreticilere, uydu görüntülemesi sistemlerinin tarımsal algoritmalarla analiz edilmesi ile profesyonel zirai destek alabilecekleri, tarlanın durumunu uzaktan takip ederek, ilaçlama, gübreleme, sulama ve yetiştiricilik kararlarını veri desteği ile alabilecekleri, aynı zamanda açık pazar modülü ile ürünlerini sergileyebilecekleri ve alıcılarla buluşturabilecekleri bir uygulamadır. [E21]

Şekil 161: İzmir Tarım Mobil Uygulaması- [21]

Tarihi Zenginliklerimizi Gün Işığına Kavuşturacak Kazı Çalışmaları

İzmir Büyükşehir Belediyesi 2012 yılından bu yana; İl sınırları içinde Bakanlık denetiminde kazı çalışması ,çıkarılan Kültür Varlıklarının envantere kaydedilmesi, Koruma Ve Restorasyon çalışmalarını; Kültür Ve Turizm Bakanlığı İle gerçekleştirilen protokol çerçevesinde, Smyrna Agora, Foça Phokaia, Çeşme-Erythrai, Bayraklı-EskiSmyrna, Yeşilova Höyüğü, Seferihisar- Teos, Menderes Klaros, Menemen-Panaztepe, Urla-Klozamenai, Urla-Liman Tepe, Kemalpaşa- NifDağı, Torbalı-Metropolis, Selçuk-Ayasuluk Ve Kemalpaşa-Ulucak Höyük kazılarına maddi ve Ayni Destek verilmektedir.

Başka Bir Tarım Mümkün

İzmir Büyükşehir Belediyesinin gerçekleştirmiş olduğu projede içerisinde Seferihisar ve menderes ilçelerinin de bulunduğu küçükbaş hayvan dağıtım projesinde menderes ilçesindeki toplam 17 mahallede bulunan 65 üreticiye 6 ayrı cinste toplam 260 küçükbaş hayvan dağıtımını 2016 yılında gerçekleştirmiştir. Seferihisar ilçesindeki toplam 4 mahallede bulunan 25 üreticiye 4 ayrı cinste toplam 38 küçük baş hayvan dağıtımını 2016 yılında gerçekleştirmiştir.

İzmir İli Menderes İlçesi Tahtalı Havzası Arıcılık Projesi

Çevrenin korunması, ağaçlandırma, arıcılık faaliyetlerine yönelik flora oluşturma ve çiftçimizin bilinçlendirilmesi, tarım ve hayvancılığa destek olunması hedeflenerek, yürürlükte olan tahtalı havzası arıcılık projesi dahilinde bölgenin ekosistemine uygun bir arıcılık modeli oluşturarak yöreye uygun bir arıcılık biçiminin ortaya koyulması hedeflenmiştir. [E-22]

Şekil 162: İzmir İli Menderes İlçesi Tahtalı Havzası Arıcılık Projesi- [E-22]

5.2.SEFERİHİSAR PROJE YATIRIMLARI

EuroVelo 8 Akdeniz Rotası

Avrupa bisikletliler Federasyonu'nun (ecf)en önemli projelerinden bir tanesi olan eurovelo projesinin amacı, tüm Avrupa kıtasında sürdürülebilir trans-Avrupa ulaşım ağı yaratılmasını, desteklenmesini ve işletilmesini teşvik ve koordine etmektir. İzmir Büyükşehir Belediyesi tarafından 2016 senesinde yapılan başvuru sürecini takiben, ecf Avrupa bisikletçiler federasyonu 12 Ekim 2019 tarihli toplantısı ile yaklaşık 500 km'lik İzmir bisiklet güzergahını eurovelo – european cyclerooute network – Avrupa bisiklet rotaları ağıeurovelo8 Akdeniz rotasının bir uzantısı olarak onaylanmıştır. [E-23]

Şekil 163: Eurovelo 8 Akdeniz Rotası- [E-23]

Seferihisar Kocaçay Deresi Sürdürülebilir Kentsel Tasarım Projesi

136.000 metrekarelik alanda yapılacak projeyle, dere ıslahının yansıra seyir terasları, bitki adası, yaya köprüsü yapılacaktır.2024 yılı içerisinde bitirilmesi planlanan proje kapsamında alana 484 ağaç dikimi yapılacak. karbon tutan bitkilerden oluşturulan yeşil çitle çevrelenen dere kenarında ahşap güneşlenme terası, oturma birimleri, yürüyüş yolları ile oyun alanları oluşturulacaktır .[E24]

Şekil 164: Seferihisar Kocaçay Deresi Sürdürülebilir Kentsel Tasarım Projesi- [E-24]

Atık Su Arıtma Tesis Yatırımları

Sığacık bölgesi Sazlıgöl mevki'inde 2010 tarihinde işletmeye açılan Seferihisar Atıksu Arıtma Tesisinde, Seferihisar ilçe merkezi, Sığacık ve akarca mahallelerinin atıksuları arıtılmaktadır. Kapasitesi 10.800 m³/gün olan tesiste, 2019 yılında 4.348.242 m³ atıksu arıtılmıştır. ileri biyolojik yöntemlerle arıtılmış atık sular ile dezenfeksiyon işleminden sonra Kocaçay deresine deşarj edilmektedir.[E-25]

Şekil 165: Atık Su Arıtma Tesis Yatırımları- [E-25]

2012 Yılı Yenilenebilir Enerji Mali Destek Programı

Proje kapsamında Seferihisar Belediyesi Hizmet Binası karşısındaki ilçe semt pazarının çatısına 200 kW gücünde güneş enerjisi sistemi kurulmuştur. Bu sayede daha sürdürülebilir bir anlayışla temiz enerjiye ulaşmanın yolları belirlenmiştir. Çevreyi koruma yönünde farklı bir bakış açısı oluşturmıştır. Proje Bedeli 10.387.024,97₺ dir. [E27]

Şekil 166:2012 Yılı Yenilenebilir Enerji Mali Destek Programı- [E-26]

2015 Yılı Küçük Ölçekli Sanayi Bölgelerini Geliştirme Mali

Proje kapsamında Seferihisar küçük sanayi sitesinin çevre düzenlemesi yapılmıştır. Projenin bedeli 5.683.521,66 ₺ dir. [E-27]

2010 Yılı Kırsalda Ekonomik Çeşitlilik Mali Destek Programı

Mandalina ve enginar başta olmak üzere bölgede üretilen tarım ürünlerinin konserve, reçel, marmelat gibi katma değerli gıda ürünlerine dönüştürülerek pazara sunulması sağlanmıştır. Proje uygulama sürecinde, başarılı bir yerel iş birliği, yerel kalkınma ve yerel girişimcilik örneği olarak değerlendirilmiştir. Projenin bedeli 2.810.794,57 ₺ [E-27]

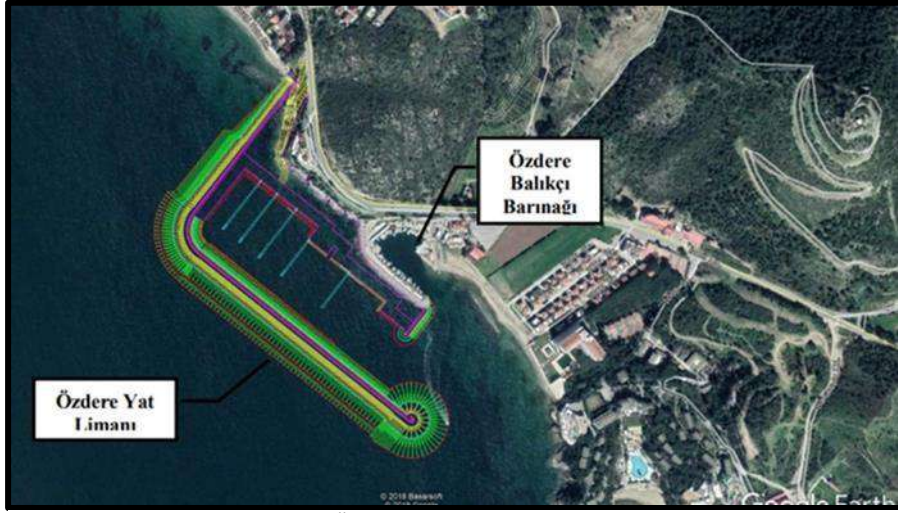
2008 Yılı KOBİ Mali Destek Programı

Normal şartlarda 6 ay gibi kısa bir sezonu olan büyük çapta motor yatların gövde, motor bakım hizmetleri sektöründe, bu projenin hayata geçmesiyle sezon içerisinde mevcut iş potansiyeli artışı sağlanmış, verimlilik artışı sayesinde iş/saat artışı, uzun soluklu iş bağlantıları sayesinde faaliyetin 12 aya yayılması ile istihdam edilen ilave personelinin önü açılmıştır. Projenin bedeli 1.529.951,70 ₺ dir. [E-27]

5.3.MENDERES PROJE YATIRIMLARI

Özdere Yat Limanı Projesi

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı İzmir'in Menderes ilçesi Özdere Mahallesi'nde yat limanı projesi için ÇED sürecini resmen başlattı. 163 bin 971 metrekare alana yapılacak tesis için ÇED, imar ve diğer izinler için 2 yıl, inşaat aşamasının da 2 yıl sürmesi planlandı. Her şey yolunda giderse 2025 yılında projenin hayata geçirilmesi planlandı. Yat limanına 255 gemi konaklayabilecek. Proje tamamlandığında bin 240 kişi iş sahibi olacak. [E28]

Şekil 167: Özdere Yat Limanı Projesi- [E-28]

İzmir, Görece Rekreasyon Alanı, Kentsel Tasarım Projesi

50 bin metrekareyi bulan Görece Doğal Yaşam ve Rekreasyon Alanı'nda spor tesisi binası, yüzme havuzu, basketbol, futbol ve voleybol sahaları, tenis kortları, bisiklet-yürüyüş yolları ile açık sergi alanları yer alacak. İzmir Büyükşehir Belediyesi Park Bahçeler Daire Başkanlığı'nın koordinasyonunda gerçekleştirilecek proje için Fen İşleri Daire Başkanlığı Yeşil Alanlar Planlama Şube Müdürlüğü tarafından son incelemeleri yapıldı. [E29]

Şekil 168: İzmir, Görece Rekreasyon Alanı, Kentsel Tasarım Projesi- [E-29]

İTOB OSB İçme Suyu Arıtma Tesisi ve Su Deposu Yapımı

2014 Yılı Sanayi Bölgelerini Geliştirme Mali Destek Programı Proje kapsamında, İçme suyu arıtma tesisi ve su deposu yaklaşık 2.207.000 TL bütçe ile tamamlanmıştır. Toplam kapasite 120 m³/sa. ve arıtma verimi %75 dir. Bölgenin su tüketimine bağlı olarak düzenli şekilde çalıştırılmaktadır. Bölge İçinde aktif olarak çalışan 250 firmaya ulaşarak, tüm çalışanlar tarafından kullanılmaktadır. [E-18]

2009 Yılı Turizm ve Çevre Mali Destek Programı

Proje kapsamında Gümüldür ve Özdere sahil alanları temizlenmiş, yerel halka ve tatil amacıyla belde bulunan tatilcilere çevre bilinci ile ilgili eğitimler verilmiştir. Proje Bedeli 5.944.405,44 ₺ dir. [E-30]

Su Sağlık Güneş Yolu

2009 Yılı Turizm ve Çevre Mali Destek Programı kapsamında Gümüldür sahilindeki 1,7 km’lik yürüyüş yolu düzenlenmiş, aydınlatması gerçekleştirilmiş, spor alanı, çocuk oyun alanı, oturma/seyir ve sergi alanları yapılmıştır. Proje Bedeli 6.812.076,82 ₺ dir. [E-18]

Şebeke Bağlantılı Fotovoltaik Güç Santralinin Tasarımı ve Uygulaması

2012 Yılı Yenilenebilir Enerji Mali Destek Programı kapsamında Mali Destek Programı Proje ile 495 kW kapasiteli güneş enerjisi santrali kurulmuştur. Proje Bedeli 14.430.094,14 ₺ dir. [E-18]

Çamönü Köyü Süt Toplama ve Soğutma Merkezi

Proje kapsamında süt toplama ve soğutma merkezi kurulmuş; bölgeden elde edilen sütün soğuk zincirle toplanması ve depolanmasıyla, sütün pazara hijyenik koşullarda ve kalitesini yitirmeden yerine ulaştırılması sağlanmıştır. Projeye ilçedeki ana üretim faaliyeti olan seracılığın dışında bir faaliyet alanında katma değerli üretim desteklenmiştir. Aynı zamanda, verilen eğitimlerle üretici farkındalığının geliştirilmesine katkı sağlanmıştır. Proje Bedeli 1.013.750,76 ₺ dir [E-18]

6.KALIKINMA PLANLARI

Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı

16 Ekim 1962 tarihli ve 77 sayılı Uzun Vadeli Planın Yürürlüğe konması ve Bütünlüğünün Korunması hakkındaki Kanun hükümlerine uygun olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan Karma Komisyonu, Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisinde görüşülüp 21 Kasım 1962 tarihinde onaylanmış ve 3 Aralık 1962 tarihli ve 11272 sayılı Resmî Gazete ‘de yayınlanmıştır.

İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı

1968-1972 yılları arasındaki topyekûn kalkınmanızı ana çerçevesini çizen İkinci Beş Yıllık Plan, uzun Çalışmalar sonunda hazırlanmış ve meclislerimizin çok titiz ve değerli tetkikinden geçerek kabul edilmiş bulunmaktadır. İkinci Beş Yıllık Planın temel gelişme hedefi, gayrisafi mim hasılayı 1967- 1972 yılları arasında yüzde 40,3 artırmaktır.

Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı

1973-1977 yılları arasında Gelir seviyesinin artırılmasını, sanayileşmenin özellikle ara ve yatırım malı üreten sektörlerde hızlandırılmasını ve dış kaynaklara bağımlılığın azaltılmasını amaçlamıştır.

Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı

Cumhuriyetin ilk yıllarından beri yürütülen gelişme atılımlarının başarıya ulaştırılması ve sürdürülmesi gibi temel bir çabanın yanı sıra, büyük iç ve dış sorunların baskısı altına girmektedir. Toplum, bir derlenip toparlanma ve ertelenmez boyutlara varan sorunları çözme zorunluluğu ile karşı karşıya bulunmaktadır.

Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı

Beşinci Beş Yıllık (1985-1989) Kalkınma Planı, 16 Ekim 1962 tarihli 77 sayılı Kanun gereğince, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunun 13/7/1984 tarihli 90. birleşiminde onaylanmıştır.

Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı

Altıncı Beş Yıllık (1990 – 1994) Kalkınma Planı, 30.10.1984 tarihli 3067 sayılı Kanun gereğince, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunun 22.6.1989 tarihli 107’nci Birleşiminde onaylanmıştır.

Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı

Yedinci Beş Yıllık (1996-2000) Kalkınma Planı, 30.10.1984 tarihli 3067 sayılı Kanun gereğince, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunun 18.7.1995 tarihli 142’nci Birleşiminde onaylanmıştır

Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı

Uzun Vadeli Strateji ve Sekizinci Beş Yıllık (2000-2005) Kalkınma Planı, 30.10.1984 tarihli ve 3067 sayılı Kanun gereğince, Türkiye Millet Meclisi Genel Kurulunun 27.6.2000 tarihli 119 uncu Birleşiminde onaylanmıştır.

Dokuzuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı

İstikrar içinde büyüyen, gelirini daha adil paylaşan, küresel ölçekte rekabet gücüne sahip, bilgi toplumuna dönüşen, AB'ye üyelik için uyum sürecini tamamlamış bir Türkiye" vizyonu ve Uzun Vadeli Strateji (2001-2023) çerçevesinde hazırlanmıştır.

Onuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı

Onuncu Kalkınma Planı (2014-2018), 30.10.1984 tarihli ve 3067 sayılı Kanun gereğince, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunun 01.07.2013 tarihli 127'nci Birleşiminde onaylanmıştır.

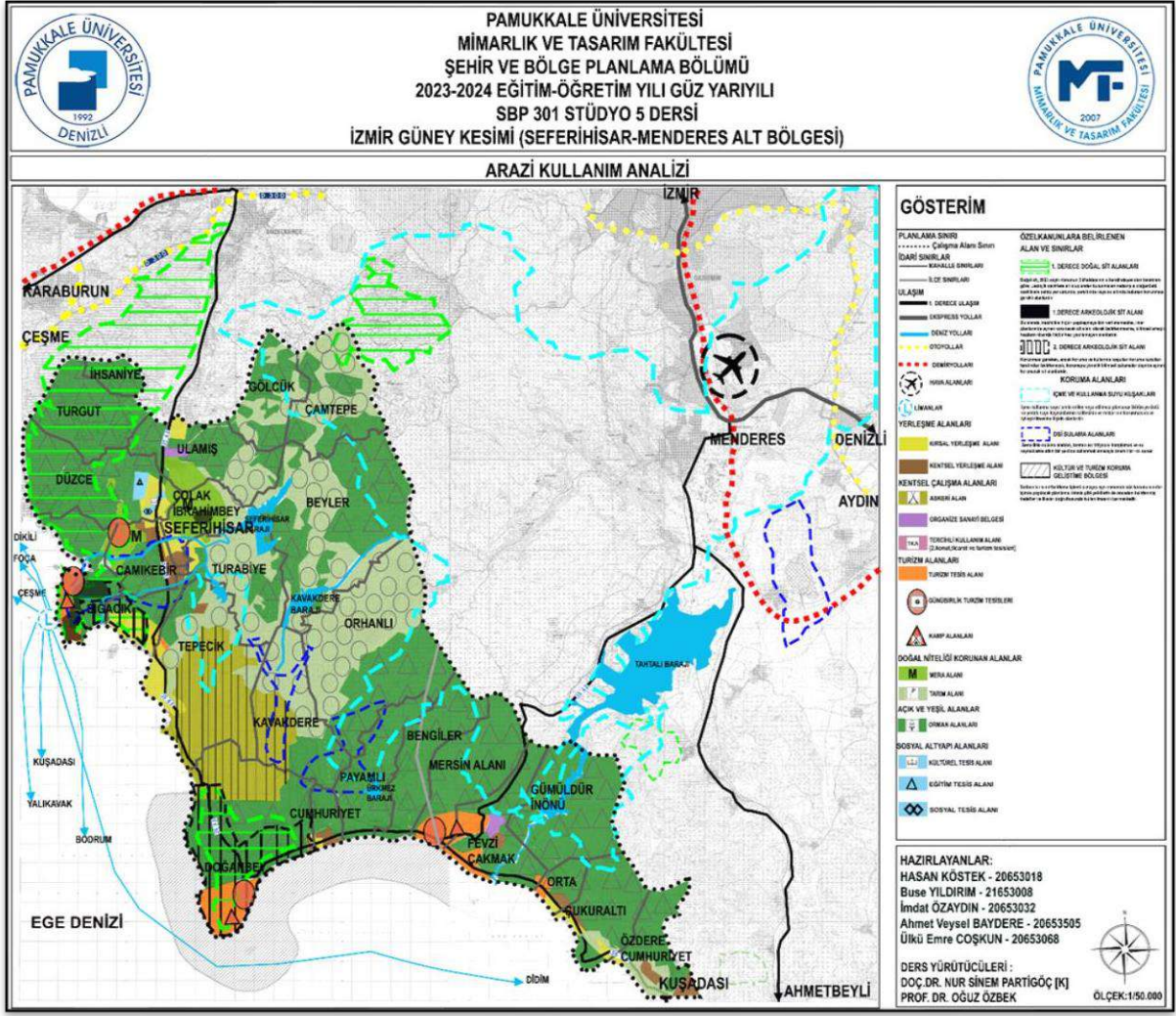
On Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin ilk kalkınma planı olan On Birinci Kalkınma Planı (2019-2023), uzun vadeli bir perspektifle ülkemizin kalkınma vizyonunu ortaya koyarak, milletimizin temel değerlerini ve beklentilerini karşılamak, ülkemizin uluslararası konumunu yükseltmek ve halkımızın refahını artırmak için temel yol haritası olacaktır.

7.EKONOMİK YAPIYA İLİŞKİN ANALİZLER

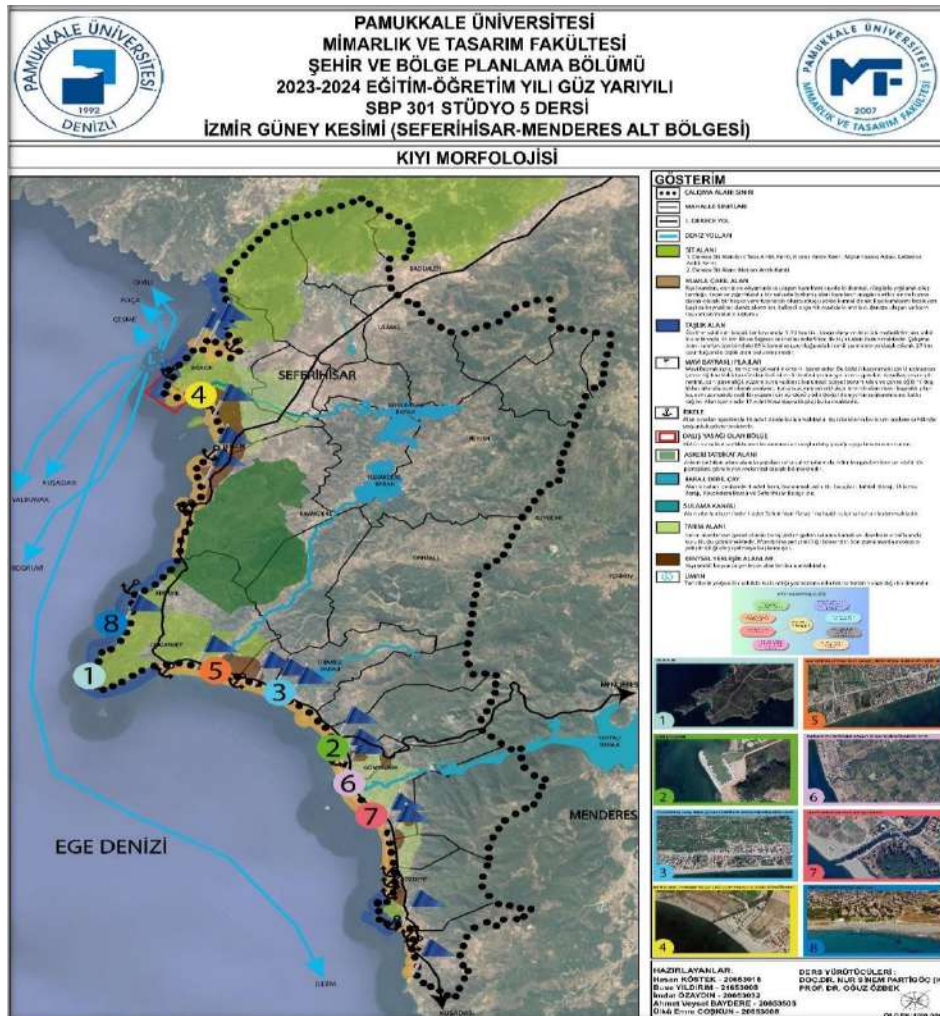
7.1.ARAZİ KULLANIM ANALİZİ

Çalışma alanının tarım alanları oldukça önemlidir. Zeytin, üzüm, mandalina, incir gibi ürünler yetiştirilir. Ayrıca organik tarımın geliştiği bir bölge olarak bilinir. Turizm: İlçenin sahil kesimleri turizm açısından önemlidir. Sığacık, doğal güzellikleri, tarihi yapıları ve balıkçı köyü atmosferiyle bilinen bir yerdir. Turizm, özellikle yaz aylarında canlanır. Konut Alanları: Son yıllarda çalışma alanının, İzmir'e yakınlığı ve doğal güzellikleriyle birlikte konut tercihi olarak da önem kazanmıştır. Bu durumda yeni konut alanları ve siteler oluşmaktadır. Doğal Koruma Alanları: İlçe, doğal güzelliklere ev sahipliği yapan ve korunması gereken alanlar içerir. Bunlar, doğal yaşam alanları, ormanlık bölgeler veya koruma altındaki ekosistemler olabilir. Altyapı ve Ticari Alanlar: İlçenin merkezi bölgelerinde ticari faaliyetlerin olduğu alanlar, altyapı ve hizmetlerin bulunduğu bölgeler de bulunmaktadır. Seferihisar'da arazi kullanımı, tarım, turizm, konut, doğal koruma ve ticari alanlar gibi çeşitli sektörlerde şekillenmektedir. Bu farklı kullanım alanları, ilçenin ekonomik ve sosyal yapısını belirlemekte ve çeşitliliği desteklemektedir.

Şekil 169: Arazi Kullanım Analizi (SBP 301 Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Üretilmiştir.)

İzmir, Menderes ve Seferihisar, Türkiye'nin batısında yer alan önemli şehir ve ilçelerdir. İzmir, ekonomik açıdan ülkenin en gelişmiş metropollerinden biridir ve ticaret, sanayi, turizm ve hizmet sektörlerinde güçlü bir altyapıya sahiptir. Menderes, İzmir'e yakınlığı ve tarım alanlarıyla dikkat çekerken, bölgede tarım ve hayvancılık faaliyetleri ön plandadır. Seferihisar ise sahip olduğu doğal güzellikleri, tarım alanları ve turistik potansiyeliyle bilinir; aynı zamanda sürdürülebilir tarım ve ekoturizm projelerine odaklanan bir yerleşim birimidir. Bu bölgeler, genel olarak kapsamlı bir ekonomik çeşitliliğe sahiptir ve kendi özgün özellikleriyle dikkat çekmektedir.

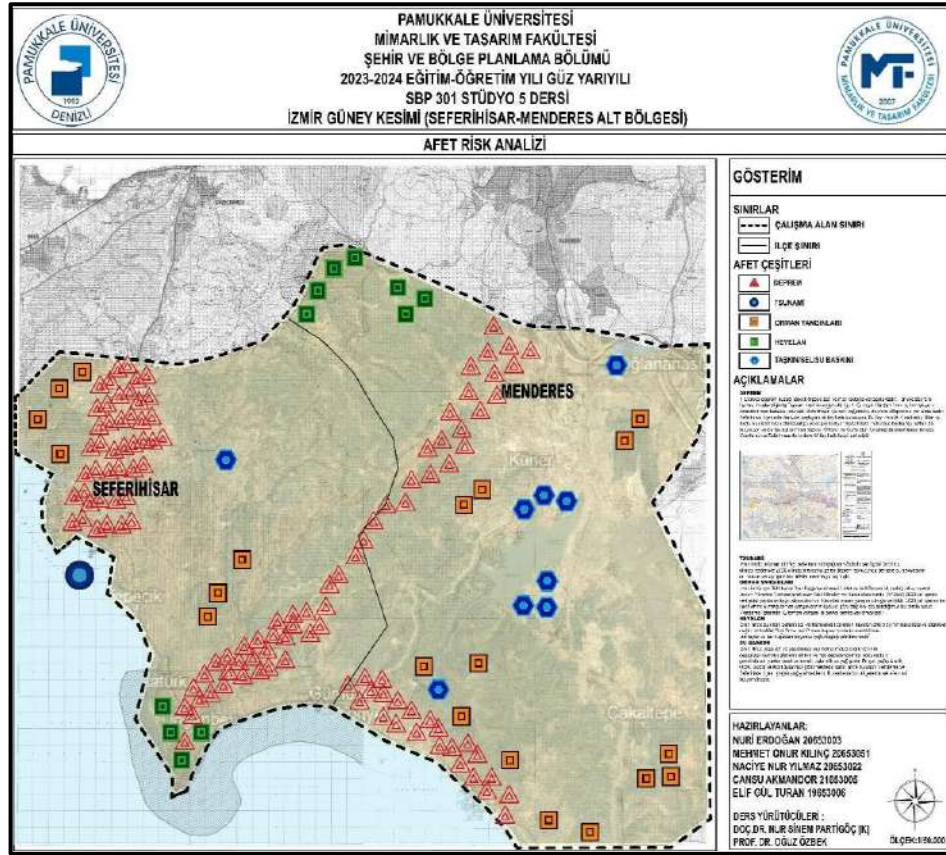

Şekil 170: Kıyı Morfolojisi Analizi (SBP 301 Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Üretilmiştir.)

Pamukkale Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü 2023- 2024 Eğitim-Öğretim Yılı Güz Yarıyılında SBP 301 Kodlu Stüdyo 5 Dersi Kapsamında, Proje Koordinatörleri Yürütücülüğünde 3. Sınıf Öğrencileri Tarafından Hazırlanmıştır.

7.3.AFET RİSKİ ANALİZİ

İzmir ege bölgesinde birçok diri fay hattının üzerinde bulunup 1.derece deprem kuşağında yer almaktadır bu alanlarda meydana gelecek depremlerin can ve mal kaybı en yüksektir bu konumlarda yapılacak kriz yönetimi çalışmaları en çok dikkat edilmesi gereken hususların başında gelmelidir. Depremin en çok yaşandığı bölge olan Seferihisar merkez kesiminin deprem riskinin en yoğun olduğu bölge olarak gözlenmiş, ancak aynı zamanda kıyı şeridi ve yeşil alanları olmasıyla beraber depremin yanı sıra tsunami, orman yangınları heyelan ve taşkın riskleri de karşı karşıya AFAD afet riski raporları başta olmak üzere diğer araştırmalarımız sonucu taşkın riskleri ve heyelan risklerinin konumları belirlenmiştir. Orman ve kıyı bölgelerinde güneş potansiyelinin de yüksek olması sebebiyle orman yangını riski bu alanda yüksektir üçgeni dediğimiz maddeler (ısı, yanabilir madde ve Oksijen) bolluğu sebebiyle yangın riskini artırır. Kuzey kısmında eğimin fazla olması sebebiyle heyelan riski yüksektir. Menderes bölgesinde denizaltı tektonik hareketler, deprem faaliyetleri ve diğer jeolojik faktörler nedeniyle tsunami riski taşıyor Ege Denizi, aktif bir deprem bölgesidir ve çeşitli tektonik hareketliliklere maruz kalmaktadır. Ancak, bir tsunami riskinin belirlenmesi için daha spesifik bilgilere ihtiyaç vardır. Fay hattına yakın olan kıyı kesimleri deprem sonucunda tsunami tehdidinin oluşması ve Tahtalı Barajına yakın konumda bulunan tarım arazilerinin yoğun yağış dönemlerinde olumsuz etkilenmesi bir tehdit olarak görüldüğü için sentezde yer almıştır.

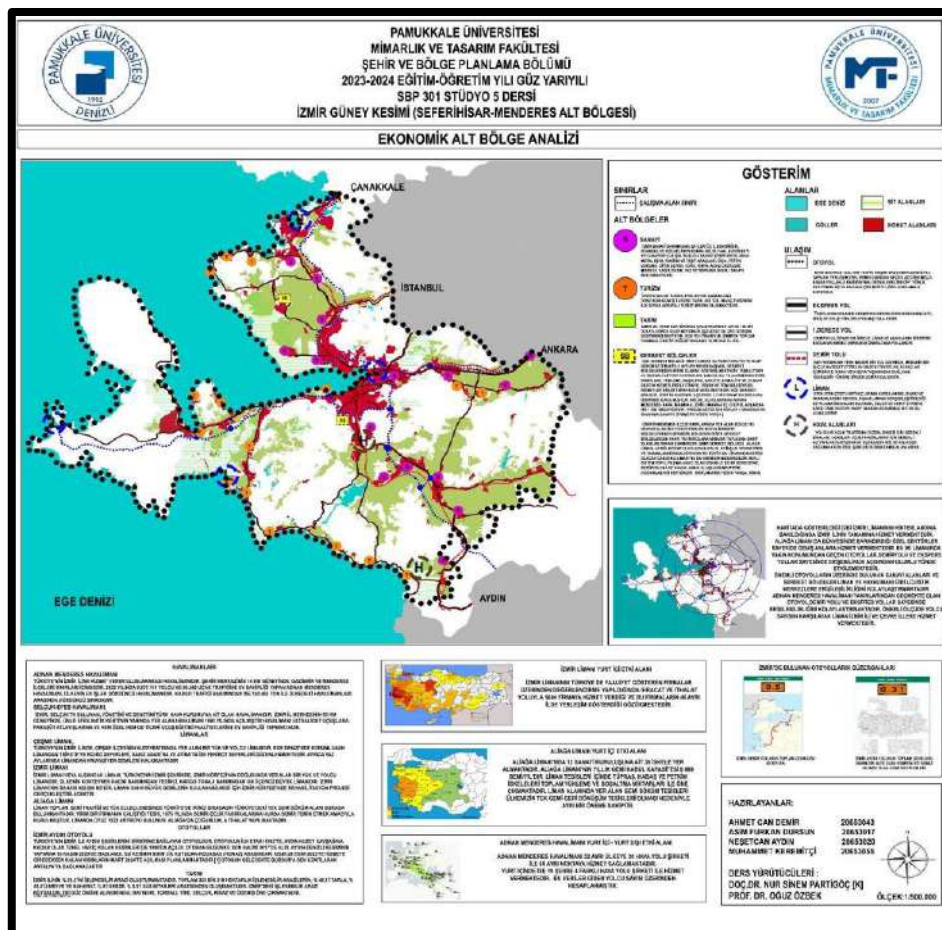

Şekil 171: Afet Riski Analizi (SBP 301 Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Üretilmiştir.)

Pamukkale Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü 2023- 2024 Eğitim-Öğretim Yılı Güz Yarıyılında SBP 301 Kodlu Stüdyo 5 Dersi Kapsamında, Proje Koordinatörleri Yürütücülüğünde 3. Sınıf Öğrencileri Tarafından Hazırlanmıştır.

7.4.EKONOMİK ALT BÖLGE ANALİZİ

Bu analizde İzmir için önemli olan ekonomik alt bölgeler belirtilmiştir. Yapılan analizde İzmir kentinin önemli lojistik alanları, tarım alanları, turizm alanlarını ve noktasal olarak sanayi, turizm ve serbest bölgeler üzerinde olduğu gözlemlenmiştir. Turizm alanlarının kıyıya yakın olan konumlarda bulunduğu gözlemlenmektedir. Sulak alanlara yakın konumda ise tarım alanlarının bulunduğu özellikle tahtalı baraj gölüne yakın konumlarda tarım alanlarının geniş bölgelere yayılım göstermektedir. Bu sayede tarımsal sulama ihtiyacının kolaylaştığı gözlemlenmektedir. Sanayi alanlarının İzmir-Aydın, İzmir-Ankara ve İzmir-Çanakkale yolu üzerinde konumlandığı gözlemlenmiştir. Bu yol aksları üzerinde ege bölgesi ve İzmir açısından oldukça önemli olan Adnan Menderes Havalimanı ve İzmir Limanı bulunmaktadır. Bu sayede sanayi alanlarında üretilen ürünlerin bu akslar üzerinde bulunun lojistik birimlere ulaşım kolaylığı sağlanmaktadır. İzmir’de bulunan otoyollar sayesinde çevre illere ve bölgeye daha hızlı ve kolay erişim sağlamaktadır. Bu otoyollar sayesinde çevre illerle olan ticari ilişkiler İzmir kentini olumlu yönde etkilemektedir.

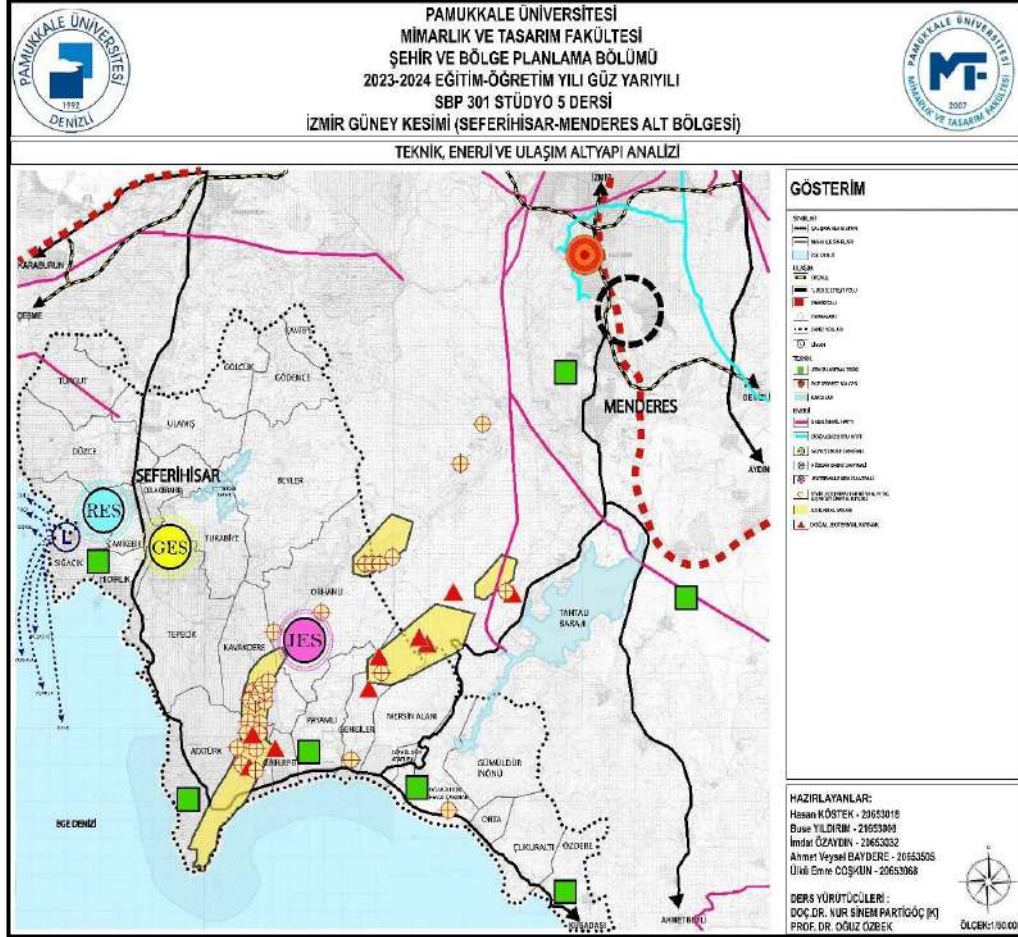

Şekil 172: Ekonomik Alt Bölge Analizi (SBP 301 Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Üretilmiştir.)

Pamukkale Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü 2023- 2024 Eğitim-Öğretim Yılı Güz Yarıyılında SBP 301 Kodlu Stüdyo 5 Dersi Kapsamında, Proje Koordinatörleri Yürütücülüğünde 3. Sınıf Öğrencileri Tarafından Hazırlanmıştır.

7.5.TEKNİK, ENERJİ ve ULAŞIM ALTYAPI ANALİZİ

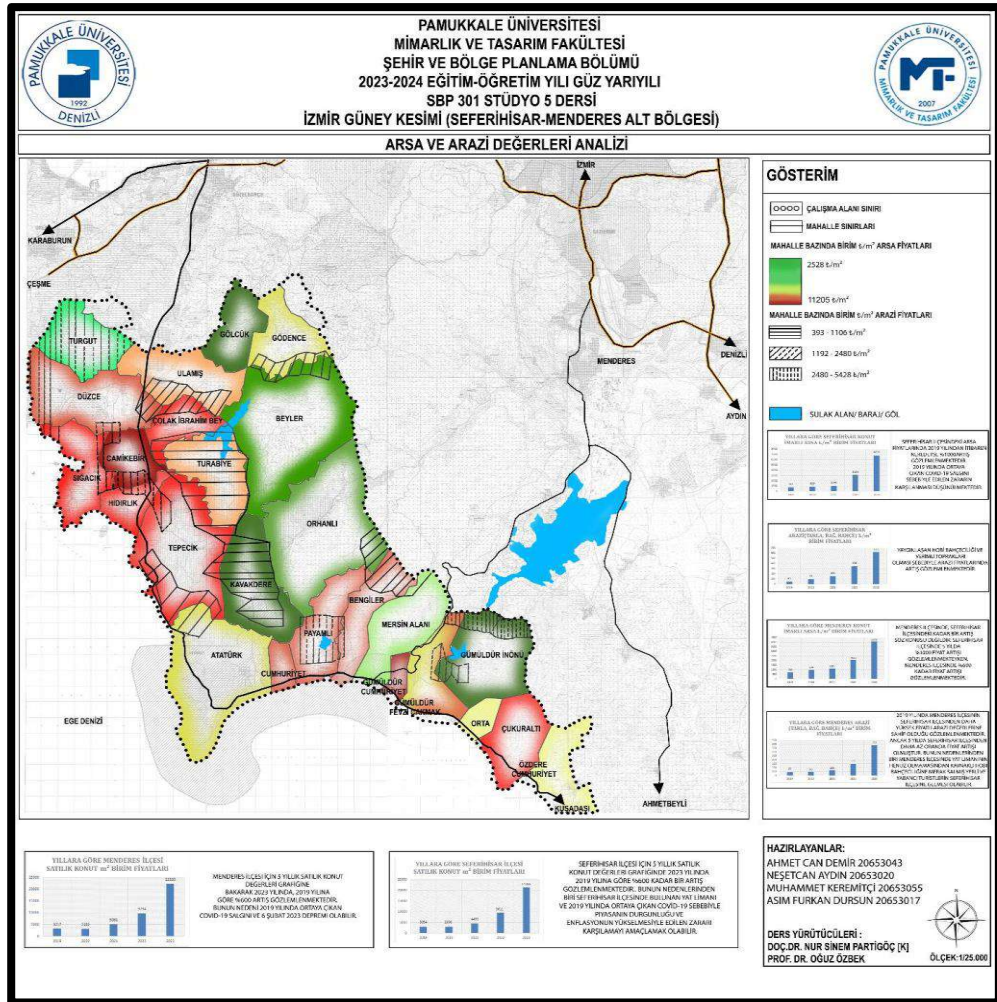
Jeotermal kaynaklar tarım ve turizmin gelişmesinde önemli bir yol oynayan enerji kaynağı olması açısından sentezde yer verilmiştir. Bu kaynakların kullanımı ve geliştirilmesi amaçlanmaktadır. DSİ tarafından sulanan alanlar tarımsal alanlar için önemli bir kaynak olması potansiyeli içeren alanlar olması nedeniyle sentezde yer verilmiştir.

Şekil 173: Teknik, Enerji ve Ulaşım Altyapı Analizi (SBP 301 Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Üretilmiştir.)

7.6.ARSA VE ARAZİ DEĞERLERİ ANALİZİ

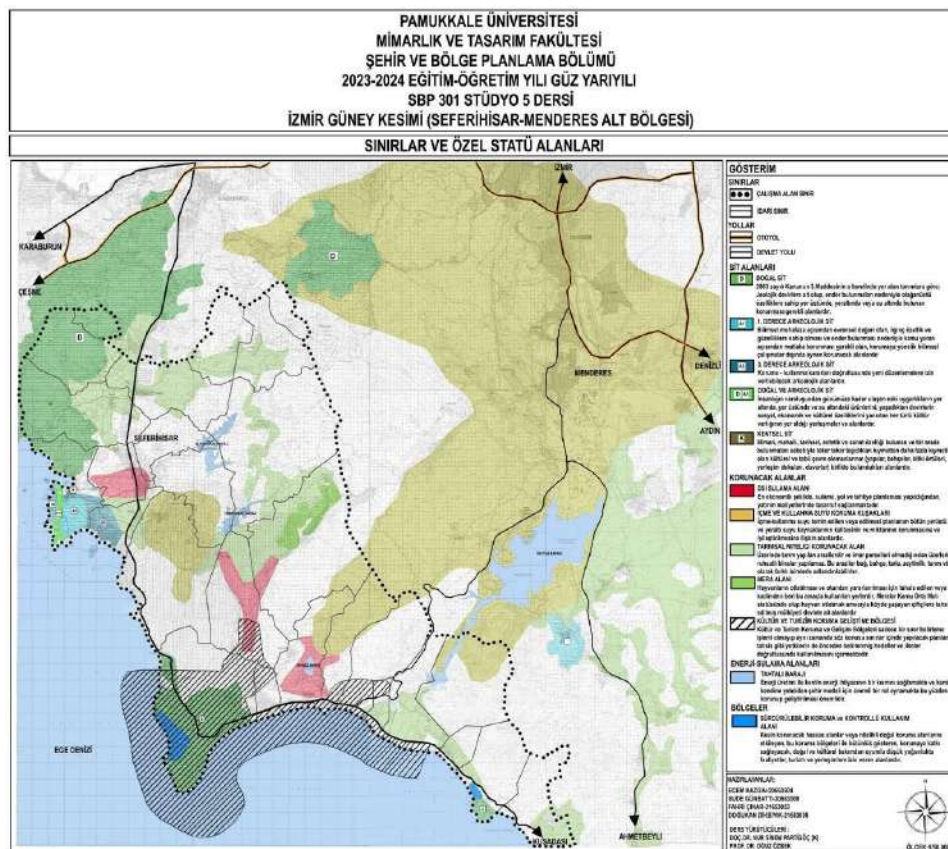
İzmir ilinin Menderes ve Seferihisar ilçelerinin arsa ve arazi değerleri analizidir. Seferihisar ilçesinde bulunan yat limanı ve ilçenin slow city akımına sahip olması onu cazip kılar. Menderes ilçesi Seferihisar ilçesi kadar yerli ve yabancı turist almadığından arsa, arazi ve satılık konut değerleri Seferihisar'a göre biraz daha az artış göstermektedir. Yat limanına yatlarını bağlayan yerli ve yabancı turistler, limana yakın olabilmek için Seferihisar ilçesinden konut kiralayabilir ya da satın alabilir. Yıllar geçtikçe artan hobi bahçeciliği fiyat artışlarını büyük ölçüde etkilemektedir. 2019 yılında ortaya çıkan Covid-19 salgını sebebiyle birçok sektörde maddi ve manevi zararlar edinilmiştir. 6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen deprem sebebiyle deprem bölgelerinden batıya göç etmiş vatandaşlarımız bulunmaktadır. Nüfus planları beklenildiğinden daha yüksek olmaya başladığı için nüfusu azaltma amacıyla satılık konut ve arsa değerlerinde artış olduğu gözlemlenmiştir.

Şekil 174: Arsa ve Arazi Değerleri Analizi (SBP 301 Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Üretilmiştir.)

7.7.SINIRLAR VE STATÜ ALANLAR ANALİZİ

İzmir ili coğrafi konumu ve sahip olduğu doğal ve kültürel değerlerle ön planla çıkmaktadır. Kentte doğal sit, arkeolojik sit, kentsel sit, tarihi sit, sulak alan koruma bölgeleri, doğal karakteri korunacak alanlar, yaban hayatı koruma ve geliştirme alanı, Akdeniz foku yaşam alanı, kültür ve turizm koruma geliştirme bölgesi bulunmaktadır. Çalışma alanında özel statü altında olan bölgeler; doğal sit, 1. Derece arkeolojik sit, 3. Derece arkeolojik sit, doğal ve arkeolojik sit, kentsel sit, DSİ sulak alan, içme ve kullanım suyu koruma kuşakları, tarımsal niteliği korunacak alan, mera alanı, kültür ve turizm koruma geliştirme bölgesidir.

Şekil 175: Sınırlar ve Statü Alanlar Analizi (SBP 301 Stüdyo 5 Dersi Kapsamında)

7.8.GZFT ANALİZİ

GÜÇLÜ YÖNLER

Deniz ulaşım varlığı.
Bölge halkının yazları turizm kışları tarım ile ilgilenmesi ile tarımsal üretim yapılması.
Karayolu, havayolu, deniz yolu ve demir yolu ulaşım hatlarının bulunması erişebilirliğin güçlü kılması.
Çalışma alanı içerisinde tarım faaliyetinin olmasıyla birlikte ekonomiye katkı sağlanması ve tanınırlığı arttırması.
Mandalina üreticiliği ile bölgenin ticari gelir sağlanması ve verimli tarım arazilerinin bulunması.
Bölgede 4 adet sulama barajının bulunması.
Organik tarım ile Pazar piyasasına katkı sağlanması.
Kıyı balıkçılığın destekleyen faaliyetlerin varlığı.
Jeotermal kaynakların bulunması.
Tarımsal üretime uygun kaliteli toprak bulunması.
Turistik işletmeler ve tesislerin bulunması.
Adnan Menderes Havalimanı'nın menderes e yakın konumda bulunması.
Deniz turizmüne uygun sahil kıyısının bulunması.
Eurovelo bisiklet rotasında Gümüldür ve Özdere'nin bulunması ile bu kentlerin sürdürülebilir haline gelmesi için altyapı sağlaması.
Çalışma alanı içerisinde koyların bulunması.

ZAYIF YÖNLER

Tarımsal altyapı yetersizliği.
Sığacık limanına yat talebinin artmasıyla altyapının yetersiz kalması.
Tarım ürünlerinin işletme tesisinin bulunmaması.
Kentte yatırım yetersizliği sebebi ile festival etkinlik ve fuar gibi tanınırlığın arttırılacak etkinliklerin yetersiz olması.
Kent içinde bulunan atış sahası ve askeri alan turizm aksının bölünmesinde yol açıyor. Turistik açıdan düşünersek atış sahasının etrafında bulunmak istemeyenler olabiliyor. Koruma havzası bölgesinde yaşayan halka gerekli tarımsal ve ticari destek yeterince olmaması.
Kent içinde bulunan atış sahası ve askeri alan turizm aksının bölünmesinde yol açıyor. Turistik açıdan düşünersek atış sahasının etrafında bulunmak istemeyenler olabiliyor. Koruma havzası bölgesinde yaşayan halka gerekli tarımsal ve ticari destek yeterince olmaması.
Tarımsal altyapı yetersizliği.

FIRSATLAR

Teos marinanın açılması ile günübirlik turist ziyaret sayısının artması.
Bazı ticari fonksiyonların değiştirilmesi ile ticaret aksının oluşturulması. (Hangi ticari fonksiyonların değiştirilmesi gerektiği araştırılacak.)
G�neşinle gün sayısı ve rüzgârın yeterli seviyede olması.
Tarımsal projelere devlet desteğinin sağlanması.
Zeytin ve zeytin yetiştiriciliğinin önemli �l�de artma eğilimi.
Küçük tarım işletmelerinin seracılığa teşvik edilmesi.
Jeotermal kaynak potansiyelinin seracılık ve konut ısıtılmasında kullanılma potansiyeli.
40km lik sahil şeridi ile doğa harikası kıyı ve koy varlığı.
Kent çeperine yakın antik kentlerin bulunması. Tahtalı barajı su koruma havzası bölgesinde yaşayan halka gerekli tarımsal ve ticari destek yeterince olmaması.

TEHD TLER

Ulaşım altyapısı açısından belediye'nin yetersiz olması ve ulaşımın gecikmesi. (toplu ulaşımın gecikmesi nedeniyle insanlar kendi arabalarını kullanıyor. Bu da hava kirliliğinin artmasına ve trafik sorununa neden olabilir. Hava kirliliği toprak verimsizliğine neden olabilir.
Kentte yatırım yetersizliği sebebi ile festival etkinlik ve fuar gibi tanınırlığı artacak etkinliklerin yetersiz olması.
Yazları günübirlik turizm faaliyetleri için gelen nüfusun fazla olması ve konut sayısının yetersiz olması.
Kent çeperinde doğal �evre koruma alanlarının bulunmasından dolayı kentin büyümemesi. (Koruma alanlarının d�l�y tarım alanları daralıyor.)
Kuşatasında kruvaziyer liman olması sebebi gümüldür turist çekme sayısının az olması. (Turizm rotasının güçsüzleşmesine ve liman boyunca ilerlemesine engel olabilir.)
Tarım arazilerinin imara açılması ile tarım faktörünün zarar görmesi.
Hobi bah�eciliğinin gitgide artmasına bağlı tarım arazilerinin daralma riski.
�klim değişikliği sebebi ile bölgede bulunan orman alanlarında yangın oluşması.

ALTINCI BÖLÜM

KURUMSAL YAPI

1. KAVRAMSAL AÇIKLAMALAR

Yönetişim: Yönetişim, yönlendirme ve gözetme kavramlarını içerir. Etimolojik olarak “Governance” kelimesi ise eski Yunancada yönlendirme manasına gelen “Kybernao” kelimesinden gelir. Kontrol ve gözetim kavramları ile de alakalıdır. [K-URL 1]

Yönetim: Bir devletin yönetimi, devleti kontrol eden idari bürokrasi içinde yer alan yasamacılar, idareciler ve hakimlere karşılık gelir. Yönetim terimi ayrıca bu kişilerin örgütlenme biçimi için kullanılan bir terimdir. Devlet politikası, yönetim aracılığıyla uygulanır ve yönetim tarafından belirlenir. [K-URL 2]

Çok Aktörlü Yönetişim: Çok aktörlü bir sistem olarak yönetim, toplu karar almayı ve eylemde bulunmayı, karşılıklı kaynak bağımlılığını ve ortak amaçlar üzerinde müzakerede bulunmayı gerektirir. [K-URL3]

Merkezi Yönetim: En yalın tanımı ile merkezden yönetim, yönetsel hizmetlerin merkezde toplanması ve bu hizmetlerin merkez ve merkezin hiyerarşisi içindeki kuruluşlar tarafından yürütülmesine karşılık gelmektedir. (K1)

Merkezi Yönetim İlkesi: Merkezden yönetim ilkesi Anayasal bir ilkedir. İlgili düzenlemeye göre; “İdarenin kuruluş ve görevleri, merkezden yönetim ve yerinden yönetim esaslarına dayanır” (1982 Anayasası, mad. 123/2). Merkezden yönetim ilkesi idare edilenlere (vatandaşlara) sunulacak kamu hizmetlerinin bütün ülkede tek tip ve tek bir merkez kamu tüzel kişisi tarafından yürütülmesini ifade eder. Bu ilke gereği merkezden yönetim kamu tüzel kişisi devlettir. [K-URL 4]

Yerel Yönetim: Yerel yönetimler, ülke sınırları içinde yerleşik değişik büyüklüklerdeki köy, kasaba, kent gibi yerleşim yerlerinde yaşayan başta insan olmak üzere tüm canlıların ortak ve yerel nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla belli bir hukuk düzeni içinde oluşturulmuş anayasal kuruluşlardır. [K-URL 5]

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı: Çevre ve Şehircilik Bakanlığı; yerleşmeye, çevreye ve yapılaşmaya dair mevzuatı hazırlamak, kentsel dönüşüm çalışmalarını yürütmek, uygulamaları denetlemek, mesleki hizmetlerin gelişmesini sağlamak, çevre kirliliğini önlemek ve çevremizin ve doğanın korunmasını sağlamak üzere yapılandırılmıştır. [K-URL 6]

Kültür ve Turizm Bakanlığı: Millî, manevi, tarihi, kültürel ve turistik değerleri araştırmak, geliştirmek, korumak, yaşatmak, değerlendirmek, yaymak, tanıtmak, benimsetmek ve bu suretle millî bütünlüğün güçlenmesine ve ekonomik gelişmeye katkıda bulunmak. [K-URL 7]

Büyükşehir Belediyesi: İl merkezi birden fazla belediyeye bölünmüş ve kalabalık nüfuslu illerde belediye hizmetlerinin sağlıklı bir şekilde sürdürülmesi ve belediyeler arasında eşgüdüm sağlanması amacıyla ve kanunla oluşturulan belediye. [K-URL 8]

Afet ve Acil Durum Müdürlüğü: Afet öncesi hazırlık ve zarar azaltma, afet esnasında yapılacak müdahale ve afet sonrasındaki iyileştirme çalışmalarının yönetim ve koordinasyonunu gerçekleştirmek, kurumun temel görev ve amacıdır. [K-URL 9]

Alternatif turizm: Kitle turizminin karşısı olarak değerlendirilirken, olumlu ekonomik etkiler sağlayan ve çok az olumsuz etkileye neden olan ideal bir turizm formu olarak görülmektedir. [K-URL 10]

Agro turizm: İnsanların kırsal yöreler ziyaretleri, buralarda yöre halkının ürettikleri mal ve hizmetleri, yörenin doğal dokusuna uygun mekanlarda talep ederek, geçici konaklamalarından doğan olaylar ve ilişkilerinin bütünüdür. [K-URL 11]

Sürdürülebilir kentleşme: Sürdürülebilirlik kavramı kente uygulandığında, kentsel alanın ve bölgesinin, toplumun arzu ettiği yaşam kalitesi düzeylerinde işlevlerini sürdürmeye devam etmesi, ancak bunu yaparken mevcut ve gelecek nesillerin seçeneklerini kısıtlamaması ve kentsel sınırlar içinde ve dışında olumsuz etkilere neden olmaması anlamına gelmektedir. [K-URL 12]

Sürdürülebilir turizm: Sürdürülebilir turizm, insanın etkileşim içinde bulunduğu ya da bulunmadığı çevrenin bozulmadan veya değiştirilmeden korunarak, kültürel bütünlüğün, ekolojik süreçlerin, biyolojik çeşitliliğin ve yaşamı sürdüren sistemlerin idame ettirildiği ve aynı zamanda tüm kaynakların ziyaret edilen bölgedeki insanların ve turistlerin ekonomik, sosyal ve estetik gereksinimlerini karşılayacak şekilde ve gelecek kuşakların da aynı gereksinimlerini karşılayabilecekleri biçimde yönetildiği bir yaklaşım. [K-URL 13]

Demografi: Diğer adıyla nüfus bilimidir. Dünya'da veya bir ülkede bulunan nüfusun yapısını, durumunu, dinamik özelliklerini inceleyen bilim dalıdır. [K-URL 14]

İşgücü: Emek; mal veya hizmet üretimi sırasında ortaya konan insan kaynağıdır. [K-URL 15]

Nüfus Projeksiyonu: Nüfus projeksiyonu, göç, ölüm ve doğum verilerinin gelecekteki eğilimleri ile tahminlere göre gelecekte nüfusun durumu hakkında kestirimlerin yapılmasıdır. [K-URL 16]

Biyokütle: Biyokütle, yaşayan ya da yakın zamanda yaşamış canlılardan elde edilen fosilleşmemiş tüm biyolojik malzemenin genel adıdır. Biyokütle, bir enerji kaynağıdır ve endüstriyel anlamda biyokütle, bu

biyolojik maddelerden yakıt elde edilmesi ya da 4 diğer endüstriyel amaçlarla kullanılması ile ilgilidir. [K-URL 17]

Arazi Kullanım Planlaması: Belirli kalkınma hedeflerine ulaşmak için arazinin konut, ticari, endüstriyel ve rekreasyonel gibi farklı amaçlara tahsis edilmesine yönelik sistematik süreç. (K2)

2. YASAL DEĞİŞİMLER VE YÖNETSEL İLİŞKİLER

2.1 TÜRKİYE’DEKİ YÖNETSEL İLİŞKİLER

Türkiye’nin yönetim yapısı idari (genel), askeri, adli ve akademik olmak üzere dört alan üzerinde yükselmektedir. Bunlardan idari alan merkezi yönetim (başkent ve taşra örgütü) ile yerel yönetim parçalarından oluşur. [K-URL 18]

Türkiye’de “devlet” örgütlenmesi denildiği zaman akla gelen özellikler; devletin ulus devlet biçiminde belirlenmesi, merkeziyetçiliğe dayanması, hukuk devleti olması, toplumsal iradenin mecliste olması ve laiklik ilkesi temelinde kurulmuş üniter bir devlet olmasıdır. Modern devletin temeli olan bu öğeler Türkiye’de Osmanlı Devleti’nin son dönemlerini de içine alan beş anayasal dönemde oluşmuştur. Bunlar ilk anayasa olarak bilenen 1876 tarihli Kanuni Esasi, Kurtuluş Savaşı dönemine ait olan 1921 Anayasası, Cumhuriyet rejiminin “kuruluş anayasası” olan 1924 Anayasası, 1961 Anayasası ve bugün için yürürlükte olan 1982 Anayasasıdır. Ancak günümüzde 1982 Anayasasının değiştirilmesi gündemdedir. Bu amaçla Mecliste kurulmuş olan bir komisyon çalışmalarını sürdürmektedir. [K-URL 19]

Türkiye’nin yönetim yapısının genel ilkesi 1982 Anayasasının 123. maddesinde belirlenmiştir. Buna göre idare, kuruluş ve görevleriyle bir bütündür ve kanunla düzenlenir. İdarenin kuruluş ve görevleri “merkezden yönetim” ve “yerinden yönetim” esaslarına dayanır. [K-URL 19]

2.2 TÜRKİYE’DE 6360 SAYILI KANUN SONRASI GELİŞMELER

6360 Sayılı Yasa büyükşehirlerin yönetiminde oldukça büyük yenilikler ve farklılıklar getirmiştir. Zaman zaman olumlu ve olumsuz yönde eleştirilere konu olan ilgili yasa özellikle büyükşehir belediyelerini;

- İdari bakımdan; Personel, yönetim ve burada görev yapan personelin istihdam, özlük ve görev tanımları.
- Mali bakımdan; Eldeki kaynakların tahsisi ve paylaşımı.
- Yerel Hizmetlerin sunumu ve bu hizmet alanlarının fiziki sınırları bakımından;

İl mülki sınırlarının, il sınırı olarak genişletilmesi ve buradaki görev–yetki ve sorumlulukların kurumlar arasında paylaşımı, anlamında etkilemiştir. (K3)

6360 Sayılı Yasa ile tüm kentsel alan ve sınırlardaki hizmet sunumları ayrıntılı olarak düzenlenmiştir. Eğitim, planlama, altyapı gibi teknik ve stratejik hizmetler, “üst yerel yönetim” birimleri tarafından düzenlenirken, bu yerel yönetim birimlerine bağlı olarak hizmet sunan “alt yerel yönetim” birimleri tarafından daha dar kapsamlı; temizlik, kanal ve yolların yapım ve düzenlenmesi, sokak ve caddelerin alt yapı ve aydınlatılması gibi hizmetler yerine getirilmektedir. (K3) 2012 yılında kabul edilen 6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun idari, siyasi, mali ve anayasal olmak üzere çok boyutlu bir zeminde tartışma alanı yaratmış, Türkiye’nin idari yapısında gerçekleşen hızlı ve önemli bir dönüşüm sürecine tanık olunmuştur. (K4)

2014 yılındaki mahalli idareler seçimi ile uygulamaya konulan büyükşehir modeli, Türkiye’deki il yönetimi üzerinde de önemli değişiklikler getirmiştir. 6360 sayılı Kanun çerçevesinde on dört ilde büyükşehir belediyesi kurularak Türkiye’deki büyükşehir belediyesi sayısı 30’a yükseltilmiş, bu belediyelerin hizmet sınırları il mülki sınırları ile bütünleştirilerek, İstanbul’da ve Kocaeli’nde il ölçeğinde uygulanan yerel yönetim modeli, 2012 yılındaki düzenleme tüm büyükşehir belediyelerine yaygınlaştırılmıştır. Aynı zamanda bu illerdeki il özel idarelerinin ve bu illere bağlı ilçelerin mülki sınırları içerisinde yer alan köy ve belde belediyelerinin tüzel kişilikleri kaldırılmış, köyler mahalle olarak; belediyeler ise belde ismiyle tek mahalle olarak bağlı bulundukları ilçenin belediyesine katılmıştır. (K4)

Tablo 18: Yıllara Göre Türkiye’de Yerel Yönetimler Alanında Yapılan Yasal Düzenlemeler [K-URL19]

Yıllar	Düzenlemenin Adı	İçerik
1855	İstanbul Şehremaneti	İlk belediye örgütü olan İstanbul Şehremaneti kurulmuştur.
1857	Altıncı Daire-i Belediye	Galata-Beyoğlu’nda 14 Belediye Dairesine ayrılan Dersaadet de “Altıncı Daire-i Belediye” kurulmuştur.
1864	Vilayet Nizamnamesi	1864 Nizamnamesi’yle Meclis Hükümetleri dönemine kadar devam edecek olan “vilayet taksimatı” kurularak, eyaletler kaldırılmıştır. Vilayet, birkaç eyaletten oluşan geniş bölge yönetimidir. Osmanlı devletin 19. yüzyılın ikinci yarısında biçimlenen toprağa dayalı örgütlenme düzeni içinde vilayetler livalara (sancaklara bugünkü iller), livalar kazalara (ilçelere), kazalar nahiyelere (bucaklara) bölünmüştür. Kanunda, “vilayetin hususi işleri” başlıklı bir bölüm düzenlenmiş ve bu bölümde vilayetin yerel işleri ile ilgilenmek üzere Vilayet Umumi Meclisi’nin (il genel meclisi) toplanması öngörülmüştür.

1868	İstanbul Belediyesinde düzenleme	İstanbul Belediyesi yeniden düzenlendi. 14 Belediye dairesine ayrıldı. Belediye daireleri şubeye dönüştürülmüştür.
1871	İdare-i Umumiye-i Vilayet Nizamnamesi	İl Genel Meclislerinin görev alanı genişletilmiştir.
1876	Kanuni Esasi	Kanuni Esasi’de 112 md. Belediye işlerinin İstanbul ve taşrada seçimle oluşacak belediye meclisleri eliyle yürütüleceğini 108. md. ise illerin yönetiminin yetki genişliği ve görevler ayrımı esaslarına göre görüleceğini belirtmiştir.
1876	Vilayet Belediye Kanunu	Her kent ve kasabada birer belediye örgütü kurulması amaçlanmıştır.
1877	Dersaadet Belediye Kanunu	Belediye daire sayısı 20’ye çıkarılmıştır.
1913	İdare-İ Umumiye-İ Vilayet Kanun-u Muvakkati	1913 düzenlemesi ile il genel meclislerine “Vilayet Hususi İdaresi (İl Özel İdaresi)” adı ile tüzel kişilik verilmiştir. Bu tarihten sonra vilayet umumi meclisleri görev, yetki ve kaynak bakımından daha geniş olanaklara kavuşturulmuştur
1921	Teşkilatı Esasiye Kanunu	Bu kanunun genel felsefesi ademi-merkeziyet üzerine inşa edilmiştir. Vilayet, kaza ve nahiye olarak üç düzeylidir. Merkeziyet istisnaidir.
1924	Teşkilatı Esasiye Kanunu	1924 Anayasası’nda da yerel yönetimler görevler ayrımı ilkesi çerçevesinde düzenlenmiştir.
1924	486 sayılı Umuru Belediyeye Müteallik Ahkâmı Cezaiye Hakkında Kanun	Belediye tarafından verilebilecek bazı cezalar düzenlenmiştir.
1924	417 Sayılı Ankara Şehremaneti Kanunu	Bu kanunla Ankara’ da İstanbul Şehremaneti’ nin görev ve yetkilerine sahip olan bir Şehremaneti kurulmuştur.
1924	423 Sayılı Belediye Vergi ve Resimleri Kanunu	Hem savaş nedeniyle harabe olmuş batı kentlerinin imarının yeniden sağlanması hem de Ankara Şehremaneti’ nin yeterli gelir kaynaklarına kavuşturulabilmesi için bu kanun yürürlüğe konulmuştur.

1924	442 sayılı Köy Kanunu	Köylere tüzel kişilik, köy organlarına görev ve yetkiler verilmiştir.
1926	831 sayılı Sular Hakkında Kanun	Belediye ve köylerde su tedariki ve idaresi hakkında düzenleme yapılmıştır.
1927	1151 sayılı Bozcaada ve İmroz Kazalarının Mahalli İdareleri Hakkında Kanun	İmroz ve Bozcaada yerel yönetimlerinin görev ve yetkileri düzenlenmiştir
1930	1580 sayılı Belediye Kanunu	Kentsel hizmetler düzenlenmiş, belediyelerin yetki ve sorumlulukları belirlenmiştir. Kanunu'nun 13.maddesi hükmü uyarınca kadınlara belediye seçimlerinde seçme ve seçilme hakkı tanınmıştır.
1930	1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu	Genel sağlıkla ilgili düzenleme yapılmıştır.
1933	2290 sayılı Belediye Yapı ve Yollar Kanunu	Yapılar ve yollarla ilgili düzenleme yapılmıştır.
1933	2295 sayılı Belediye Teşkilatı Olan Yerlerde Muhtar ve İhtiyar Heyetlerinin Lağvı Hakkında Kanun	19/06/1933 tarihli ve 2295 sayılı Kanun ile Belediye teşkilatı olan yerlerde mahalle muhtarlıkları ve ihtiyar heyetleri kaldırılmıştır
1933	2301 sayılı Belediyeler Bankası Kuruluş Kanunu	Atatürk'ün talimatlarıyla Belediyelerin imar faaliyetlerini finanse etmek üzere, 11/06/1933 tarihinde 2301 sayılı Kanunla 'Belediyeler Bankası' kurulmuştur
1934	2644 sayılı Tapu Kanunu	Her türde gayrimenkullerin tesciline yönelik hükümleri içermektedir.
1938	3533 sayılı Umumi, Mülhak ve Hususi Bütçelerle İdare Edilen Daireler ve Belediyelerle Sermayesinin Tamamı Devlete veya Belediyeye veya Hususi İdarelere Ait Daire ve Müesseseler Arasındaki İhtilafların	Umumi, mülhak ve hususi bütçelerle idare edilen daireler ve belediyelerle sermayesinin tamamı Devlete veya belediye veya hususi idarelere ait olan daire ve müesseseler arasında çıkan anlaşmazlıklar bu Kanun hükümlerine göre düzenlenmektedir.

	Tahkim Yolu İle Halli Hakkında Kanun	
1944	4541 sayılı Şehir ve Kasabalarda Mahalle Muhtar ve İhtiyar Heyetleri Teşkiline Dair Kanun	15/04/1944 tarihli ve 4541 sayılı Kanun ve 26/04/1945 tarihli ve 3/2412 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla kabul edilen “Şehir ve Kasabalardaki Mahalle Muhtar ve İhtiyar Kurulları Tüzüğü” ile Mahalle muhtarlıkları yeniden düzenlenerek mahalle teşkilatları tekrar kurulmuştur.
1945	4759 sayılı İller Bankası Kanunu	Belediyeler Bankası kapatılıp yerine İller Bankası kurulmuştur.
1948	5237 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu	Belediye gelirlerini artırmaya yönelik düzenlemeler yapılmıştır.
1949	5442 sayılı İl İdaresi Kanunu	İl, ilçe ve bucak kurulması, kaldırılması, adlarının, bağlılıklarının, merkez ve sınırlarının belirtilmesi ve değiştirilmesine yönelik usuller belirlenmiştir.
1957	6785 sayılı İmar Kanunu	Belediye ve komşu alanlar içerisindeki imar etkinlikleri düzenlenmiştir.
1960	1580 sayılı Belediye Kanunu’nun 15. Maddesinin 58. Bendine Tevfikan Belediyelerce Kurulan Toptancı Hal’lerinin Sureti İdaresi Hakkında Kanun	Toptancı hallerinde gerçekleştirilen her türlü işlemlere yönelik hükümleri belirtmektedir
1960	91 sayılı Devlet Planlama Teşkilatı Kuruluş Kanunu	Devlet Planlama Teşkilatı kurulmuştur.
1960	160 sayılı Devlet Personel Dairesi Kuruluş Kanunu	Devlet Personel Dairesi kurulmuştur.

1961	Türkiye Cumhuriyeti Anayasası	112. ve 116. maddelerinde yerel yönetimlere ilişkin düzenlemeye yer verilmiştir
1963	307 sayılı Belediye Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun	27/07/1963 tarihli ve 307 sayılı Kanun uyarınca Belediye Başkanları doğrudan halk tarafından seçilmeye başlanmış; güçlü başkan sistemine geçilmiştir.
1965	634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunu	Tamamlanmış yapılar üzerinde bağımsız mülkiyet hakları kurulmasına dair düzenleme yapılmıştır.
1968	1053 sayılı Belediye Teşkilatı Olan Yerleşim Yerlerine İçme, Kullanma ve Endüstri Suyu Temini Hakkında Kanun	Belediyelerde kullanılacak olan içme, kullanma ve endüstri suyunun hangi şart ve koşullar altında ve hangi kurumlar tarafından yapılacağına dair düzenleme yapılmıştır.
1969	1164 sayılı Arsa Üretimi ve Değerlendirilmesi Hakkında Kanun	Arsa üretimi ve değerlendirilmesine ilişkin düzenleme yapılmıştır.
1970	1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu	Emlak vergileri düzenlenmiştir.
1977	2108 sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Kanunu	Köy muhtarlarına ve mahalle muhtarlarına yönelik olarak belirlenen aylık ödenek miktarlarını ve sosyal güvenlik haklarını belirleyen hükümleri içermektedir.
1978	Yerel Yönetim Bakanlığı	Yerel yönetimlerin yönetsel ve mali sorunlarını çözmek, böylece bu yönetimlere etkinlik ve işlerlik kazandıracak düzenlemeleri yapmak amacıyla kurulmuştur.
1981	2380 sayılı Belediyelere ve İl Özel İdarelerine Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun	Genel bütçe vergi gelirleri tahsilat toplamı üzerinden belediyelere yüzde 5 pay verilmesi düzenlenmiştir.
1981	2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu	Belediyeye ait her türlü gelir kalemine yönelik esasları belirlemektir.
1981	2487 sayılı Toplu Konut Kanunu	Konut ihtiyacının toplu konut yapımı ile karşılanması ve konut yapımının desteklenmesi amacıyla mali kaynakların oluşturulmasına yönelik esas ve usuller düzenlenmiştir.

1981	2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun	İstanbul ili su ve kanalizasyon hizmetlerinin yürütülmesine ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir.
1982	2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu	Turizm sektörünü düzenleyecek, geliştirecek, dinamik bir yapı ve işleyişe kavuşturacak düzenleme yapılmıştır.
1982	Türkiye Cumhuriyeti Anayasası	127. maddesinde yerel yönetimler düzenlenmiştir.
1983	2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu	Korunması gerekli taşınır ve taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları ile ilgili hususları ve bunlarla ilgili gerçek ve tüzelkişilerin görev ve sorumluluklarını kapsamaktadır.
1983	2872 sayılı Çevre Kanunu	Kanunun amacı; çevrenin sürdürülebilir kalkınma ilkeleri doğrultusunda korunmasını sağlamaktır.
1983	2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu	Kamu yararının gerektirdiği hallerde gerçek ve özel hukuk tüzel kişilerinin mülkiyetinde bulunan taşınmaz malların kamulaştırılmasını düzenlemektedir.
1984	3030 sayılı Büyükşehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun	Anakentlerde iki kademeli belediye yapısına geçilmiştir.
1984	2972 sayılı Mahalli İdareler İle Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun	Yerel yönetimler organlarının seçimlerine ilişkin esasları belirlemek amacıyla yürürlüğe konulmuştur.
1984	2981 sayılı İmar ve Gecekondu Mevzuatına Aykırı Yapılara Uygulanacak Bazı İşlemler ve 6785 sayılı İmar Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun	İmar ve gecekondu mevzuatına aykırı olarak inşa edilmiş ve inşa halindeki bütün yapılar hakkında uygulanacak işlemleri düzenlemek amacıyla çıkarılmıştır.

1984	2985 sayılı Toplu Konut Kanunu	Konut ihtiyacının karşılanmasına yönelik usul ve esasları belirler.
1985	3194 sayılı İmar Kanunu	İmar planları ve inşaat ruhsatlarına ilişkin düzenleme yapılmıştır.
1985	3152 sayılı İçişleri Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun	İçişleri Bakanlığı'nın kurulmasına, teşkilat ve görevlerine ilişkin esasları düzenlemektir.
1985	3202 sayılı Köye Yönelik Hizmetler Hakkında Kanun	Köye ve bağlı yerleşim birimlerine yönelik hizmetleri ve bu hizmetlerin yerine getirilmesi ile ilgili esasları düzenlemektir.
1987	3360 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu	İl özel idareleriyle ilgili hükümler yeniden düzenlenmiştir
1987	3402 sayılı Kadastro Kanunu	Ülke koordinat sistemine göre memleketin kadastral veya topografik kadastral haritasına dayalı olarak taşınmaz malların sınırlarını arazi ve harita üzerinde belirterek hukuki durumlarını tespit etmek suretiyle 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun öngördüğü tapu sicilini kurmak, mekânsal bilgi sisteminin alt yapısını oluşturmak için düzenlenmiştir
1989	3572 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun	İşyeri açma ve çalışma ruhsatları düzenlenmiştir.
1991	3723 sayılı Kanun ile Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'nın Kabulü	Türkiye 1991 yılında 3723 sayılı Kanun ile bu şartı onaylamıştır.
2001	4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun	Can ve mal güvenliğini sağlamak için, imar plânına, fen, sanat ve sağlık kurallarına, standartlara uygun kaliteli yapı yapılması için proje ve yapı denetimini sağlamak ve yapı denetimine ilişkin usul ve esasları düzenlemektedir.
2003	5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu	Yerel yönetimlerde dâhil kamu kurum ve kuruluşlarının mali yönetimi ve denetimi yeniden yapılandırılmıştır.
2004	5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu	Büyükşehir belediyelerinin teşkilat yapısı, görev, yetki ve sorumlulukları düzenlenmiştir.

2004	5104 sayılı Kuzey Ankara Girişi Kentsel Dönüşüm Projesi Kanunu	Ankara kentinin kuzey bölgesinin kentsel dönüşümüne ilişkin yapılan düzenlemeleri içermektedir.
2004	5272 sayılı Belediye Kanunu	Belediyelerin kuruluş, görev, yetki ve sorumluluklarına yönelik düzenlemeler yapılmıştır.
2005	5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu	İl özel idarelerinin teşkilat yapısı, görev ve yetkileri düzenlenmiştir.
2005	5393 sayılı Belediye Kanunu	Belediyelerin teşkilat yapısı, görev ve yetkileri düzenlenmiştir.
2005	5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu	Yerel yönetim birliklerinin kuruluş, teşkilat, görev, yetki ve sorumlulukları düzenlenmiştir.
2005	5286 sayılı Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğünün Kaldırılması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun	Köye ve bağlı yerleşim birimlerine yönelik hizmetleri ve bu hizmetlerin yerine getirilmesi ile ilgili esasları düzenlemektedir.
2005	5366 sayılı Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanun	Kültür ve tabiat varlıklarını koruma kurullarınca sit alanı olarak tescil ve ilan edilen bölgeler ile bu bölgelere ait koruma alanlarının, bölgenin gelişimine uygun olarak yeniden inşa ve restore edilerek, bu bölgelerde konut, ticaret, kültür, turizm ve sosyal donatı alanları oluşturulması, tabii afet risklerine karşı tedbirler alınması, tarihi ve kültürel taşınmaz varlıkların korunmasını düzenlemektedir.
2005	5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu	Toprağın doğal veya yapay yollarla kaybını ve niteliklerini yitirmesini engelleyerek korunmasını, geliştirilmesini ve çevre öncelikli sürdürülebilir kalkınma ilkesine uygun olarak, plânlı arazi kullanımını sağlayacak usûl ve esasları belirlemek amacını taşımaktadır.
2006	5449 sayılı Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanun	Kalkınma Ajanslarının kurulması ve görevlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

2007	5586 sayılı Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu	Jeotermal ve doğal mineralli su kaynaklarının etkin bir şekilde aranması, araştırılması, geliştirilmesi, üretilmesi, korunması, bu kaynaklar üzerinde hak sahibi olunması ve hakların devredilmesi, çevre ile uyumlu olarak ekonomik şekilde değerlendirilmesi ve terk edilmesi ile ilgili usûl ve esasları düzenlemek amacıyla çıkarılmıştır.
2007	5706 sayılı İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti Hakkında Kanun	İstanbul’u 2010 yılı Avrupa Kültür Başkenti olarak hazırlamak, 2010 yılında yapılacak etkinlikleri planlamak ve yönetmek, kamu ve sivil kurum ve kuruluşların bu amaçla yapacakları çalışmalarda koordinasyonu sağlamak üzere İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti Ajansının kurulması ile görev ve yetkilerini düzenlemek amacıyla çıkarılmıştır.
2008	5747 sayılı Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçerisinde İlçe Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun	Büyükşehir belediyeleri sınırları içinde yeni ilçeler kurulmuştur.
2011	6107 sayılı İller Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanun	İller Bankası “İLBANK” adı ile yeniden teşkilatlandırılmıştır.
2011	636 sayılı Çevre, Orman ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname	Bayındırlık ve İskân Bakanlığı, Çevre ve Orman Bakanlığı kapatılarak, Çevre, Orman ve Şehircilik Bakanlığı kurulmuştur.
2011	644 sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname	04/07/2011 tarihli ve 644 sayılı KHK uyarınca Çevre ve Şehircilik Bakanlığı kurulmuştur.
2012	6305 sayılı Afet Sigortaları Kanunu	Binalarda afetler sonucu meydana gelebilecek zararların karşılanmasına yönelik sigorta hükümlerini içermektedir.

2012	6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun	Bu kanunda afet riski altındaki kentlerin yapı stokunun güçlendirilmesine yönelik hükümler yer almıştır.
2012	6360 sayılı On üç İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi altı İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun	TBMM tarafından 12/11/2012 tarihinde kabul edilen 6360 sayılı On üç İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi altı İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun teşkilatlanmaya ilişkin maddelerinin ilk yerel yönetimler genel seçiminde yürürlüğe girmesi ile Türkiye’de, 29 Büyükşehir belediyesi, 52 il özel idaresi, 1.394 belediye, 18.201 köy bulunacaktır. Büyükşehir belediyesi olan Büyükşehir belediyesi olan 29 ilde BŞB sınırlarıyla il mülki sınırları örtüşecektir.
2013	6447 sayılı 6360 sayılı On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Altı İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun	TBMM tarafından 14/03/2013 tarihinde kabul edilen 6447 sayılı Kanun ile 6360 sayılı Kanun’un adı ve bazı maddelerinde değişiklik yapılarak Ordu ilinde sınırları mülki sınırlarla örtüşen Ordu Büyükşehir Belediyesi ve Ordu il merkezi mülki sınırlarıyla örtüşen Altınordu adıyla bir ilçe kurulmuştur.

2.3 İZMİR İLİ YÖNETSEL İLİŞKİLER

İzmir’de 6360 Sayılı Kanun Sonrası Gelişmeler

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu’nun 2004 yılında devreye girmesi ile İzmir Büyükşehir Belediyesi’ne 19 ilçe ve 38 ilk kademe belediyesi dahil olmuştur. 2009 yerel seçimlerinin hemen öncesinde yapılan değişiklik sonrasında ise Karşıyaka ve Bornova sınırları içinde Bayraklı ilçesi; Konak sınırları içinde Karabağlar ilçesi olmak üzere iki yeni ilçe kurulmuştur. [K-URL 20]

Selçuk ilçesinin İzmir Büyükşehir Belediye sınırları içinde dahil edilmesi ardından belediyenin hizmet alanına giren ilçe sayısı 21’e çıkmıştır. Büyükşehir Belediye sınırları içindeki ilk kademe belediyeleri 2009 yerel seçimleri öncesinde kaldırılmıştır. [K-URL 20]

06.12.2012 tarih ve 28489 sayılı Resmî Gazete ’de yayımlanan 6360 sayılı Kanun Büyükşehir Belediyesi sınırlarını, 2014 mahalli idareler seçiminden sonra il mülki sınırları olarak belirlemiştir. Söz konusu Kanunun yürürlüğe girmesi ile İzmir Büyükşehir Belediyesi sınırları İzmir ili mülki sınırlarına genişlemiş olup, Büyükşehir Belediyesi hizmet alanına giren ilçe sayısı 30’a çıkmıştır. [K-URL 20]

Görev alanlarının genişlemesi ve görevlerin çok sayıda yasal düzenlemelerle ilişkili olması, yasal yetki ve sorumlulukların belirlenmesini zorunlu kılmaktadır. [K-URL 20]

Tablo 19: Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı İzmir İl Teşkilatı (SBP 301 Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Üretilmiştir.)

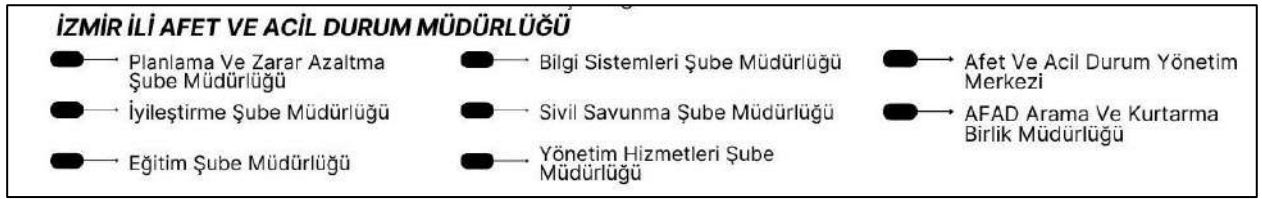
Tablo 20: Kültür ve Turizm Bakanlığı İzmir İl Teşkilatı (SBP 301 Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Üretilmiştir.)

Tablo 21: İzmir Büyükşehir Belediyesi Teşkilatı (SBP 301 Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Üretilmiştir.)

Tablo 22: İzmir İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü (SBP 301 Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Üretilmiştir)

Ülkemizde meydana gelen yasal değişimler sonucu İzmir ilinin bu süreçten nasıl etkilendiğini ve nasıl gelişmelerin meydana geldiğini İzmir yasal değişimler ve yönetsel ilişkiler poster çalışmasında incelendi. İncelemeden 1826-2012 yılları arasında gelişen, değişen ve meydana gelen olayları kronolojik sırayla ele alınmıştır.

1826 yılında İhtisap Nezareti'nin kurulmasıyla başlayan ilk yerel yönetim deneyimi, ilerleyen yıllarda, 1854 Şehremaneti kurulması ve Tanzimat'la başlayan modernleşme sürecinin başlaması. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri'ne bağlı Osmanlı Arşivi'nde bulunan bir belgede, Osmanlı Devleti'nin 25 Kasım 1867'de İzmir'de bir belediye dairesi kurulmasına izin verildiği görülmüştür. [URL 20] Belgede Levanten tüccar ve sermaye sahiplerinin de Belediye Meclisi'nde temsil edilmeleri gerektiği konusunda bir vurguya yer verilmiş. Bu gelişmeler ile İzmir'de belediyenin resmen kuruluş süreci 25 Kasım 1867 tarihinden itibaren ilan edilmiştir. 1877 yılında çıkan Belediye Kanunu'na kadar geçen sürede İzmir Belediye Meclisi'nin potansiyel taşımadığına karar verilmiştir. Aynı zamanda Sanayi Devrimi sonrasında genişleyen, 19.yüzyılda İzmir gibi Osmanlı liman kentlerini batıya açık bir pazar haline dönüştürüp, kentsel alt-yapı hizmetlerinin devreye girmesine sebep olmuştur. [K-URL 20]

1895 yılında kurulan İzmir Suları Anonim Şirketi 1898 Eylül'ünde belli noktalara ve halk çeşmelerine su vermeye başlamıştır. 1930 yılında 1580 sayılı Belediyeler Kanunu belediyelerin hizmet alanını genişletmiş ve görevlerini ayrıntılı biçimde tanımlamıştır. 1981'de başlayan metropoliten kent uygulamasıyla çevre belediye ve köyler İzmir'e bağlanmış, İzmir Büyük İçme Suyu Projesi'ndeki çalışmaların yüzde 80'i bitmiş,

Konak Vapur İskelesi'nin yapımı başlamış, imar yönetmeliği çıkarılmış, kurum hali hazırdaki binası tamamlanmıştır. [URL 20] 1984'te 195 sayılı KHK ile İstanbul, İzmir ve Ankara'da büyük şehir, büyük şehir sınırları içinde kalan ilçelerde de merkez ilçe belediyelerinin kurulması kararlaştırılmıştır. Aynı yıl 3030 sayılı yasa ile Büyükşehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun kabul edilmiştir. 1985'te yürürlüğe giren 3194 sayılı İmar Kanunu üzerine İzmir İmar Yönetmeliği kabul edilmiştir. İzmir bütününde nazım imar planı revizyon çalışmaları yapılmaya başlanmıştır. [K-URL 20]

2004 yılında 5216 sayılı kanun ile büyükşehir belediyesinin sınırları ile değişiklikler meydana gelmiştir. 2012 yılında yürürlüğe giren 6360 sayılı yasa ile büyükşehir belediyeleri bütün şehir kavramı ile idari, mali, siyasi ve imar düzenlemeleri bakımından yapısal değişikliklere uğrayıp yeniden yapılanma süreçleri gündeme gelmiştir. Birçok konuda hazırlanan stratejik planlar doğrultusunda, büyükşehir bütünü çevre düzeni planı ve bölge nazım imar planı oluşturulup, kentsel dönüşüm, gelişim ve yenileme projeleri, kıyı şeridi yenileme, kent meydanları, kent bilgi sistemleri, körfez rehabilitasyon projesi, arıtma tesisleri, mezbahaların modernizasyonu, bisiklet yollarının açılması, vapurların yenilenmesi, metro ve banliyö sisteminin geliştirilmeye devam edilmesi, semt ve ilçe terminallerinin yapımı gibi faaliyetler gerçekleştirilmiştir. Aynı zamanda 2012 yılında yapılan yerel seçimler sonrasında büyükşehir belediye sınırları belirlenmiştir. Alt bölge çalışma alanında 1884 yılında Seferihisar, 1988 yılında ise Menderes ilçe haline gelmiştir. [K-URL 20]

2.4. İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

2.4.1 İZMİR BELEDİYESİ'NİN VİZYON VE MİSYONU

Vizyon: Gücünü, farklılıkların ahenk içinde bir arada yaşamasından alan, dünyadan öğrenen ve dünyaya ilham kaynağı olan, refahın, adaletin ve doğayla uyumun yaşamın her anıyla bütünleştiği bir şehir olmak. [K-URL 21]

Misyon: Halktan aldığı gücü, şehrin müşterek menfaatlerini ve sürdürülebilir gelişimini gözeterek şekilde kullanan, yenilikçi bir belediye hizmeti sunmak. [K-URL 21]

2.4.2 İZMİR BELEDİYESİ'NİN KURULUŞU

1877 tarihli “**Vilayetler Belediye Kanunu**” Osmanlı Devleti'nde Belediyecilikle ilgili ilk hukuksal düzenleme olmasına rağmen, Türkiye'de kentsel hizmet kurumu olarak belediye örgütlenmelerinin tarihini 19. yüzyılın ikinci yarısına kadar götürmek olasıdır. Sanayi Devrimi sonrasında genişleyen Avrupa iktisadi yayılımı; 19.yüzyılda İzmir, Selanik ve İstanbul gibi Osmanlı liman kentlerini batıya açık bir pazar haline dönüştürmekle kalmamış, aynı zamanda bu kentlerde ulaşımdan haberleşmeye varıncaya değin kentsel alt-yapı hizmetlerinin de devreye girmesine neden olmuştur. [K-URL 21]

Osmanlı limanlarında ticaret yapan Avrupalı Tüccarlar, Osmanlı kentlerinin alt yapı hizmetlerinin yetersizliğini sürekli gündeme getiriyorlardı. Nitekim İstanbul'dan sonra İzmir'de de bir belediye biriminin oluşturulması yolunda ilk girişimler İzmir ve hinterlandında ticari etkinliklerini sürdüren yabancı tüccarlar, konsolosluklar ve Levanten aile şirketlerinden gelmişti. [K-URL 21]

Bu bağlamda Osmanlı Devleti'nde kanunların belediyeye yüklediği görevler temel hizmet, temizlik ve kentsel düzenlemelere ilişkindi. 1826 yılında İhtisap Nezareti'nin kurulmasıyla başlayan ilk yerel yönetim deneyimi, ilerleyen yıllarda, 1854 Şehremaneti kurulması ve Tanzimat'la başlayan modernleşme süreci ile ivme kazanmıştı.

1865 yılında çıkarılan nizamnameyle on dört belediye dairesine ayrılan İstanbul'da sadece 6. Daire'nin çalışmaları belediye örgütlenmesine örnek oluştursa da, Osmanlı vilayetlerinde belediye örgütlenmesine ilişkin ilk uygulama Mithat Paşa yönetimindeki Tuna Vilayeti için çıkarılmış 1871 tarihli vilayet nizamnamesi ile görülür. 1877'de Meclis-i Mebusan'ın çıkardığı Dersaadet ve Vilayet Belediye kanunları, 1930 yılına kadar yürürlüğünü korudu. [K-URL 21]

2.4.3. İZMİR BELEDİYESİ'NİN KURULUŞ KARARI

Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri'ne bağlı Osmanlı Arşivi'nde tespit edilen bir belgede, Osmanlı Devleti'nin 25 Kasım 1867'de İzmir'de bir belediye dairesi kurulmasına izin verdiği anlaşılmaktadır. URL 21]

Söz konusu belgede Levanten tüccar ve sermaye sahiplerinin de Belediye Meclisi'nde temsil edilmeleri gerektiği konusunda bir vurguya yer verilmiştir. Bu gelişmeler ışığında İzmir'de belediyenin resmen kuruluş süreci 25 Kasım 1867 tarihinden itibaren ilan edilmiş, 1868 yılında ise gerekli düzenlemelerin yapılmasıyla İzmir Belediyesi çalışmalarına başlamıştır. Nitekim 31 Aralık 1867 tarihli Ruzname-yi Ceride-yi Havadis adlı gazetede bu gelişme şu satırlarla haber edilmiştir: “Belediye dairesinin kurulmasının gözle görülür faydaları olduğunun herkesçe kabul edilmiş olmasından dolayı İzmir'de de böyle bir dairenin kurulmasına dair padişahın izin verdiği haber aldık 1880 tarihli salname, Belediye Kanunu'nun çıktığı 1877 yılına dek geçen sürede İzmir Belediye Meclisi'nin bir varlık gösteremediğine, kentin etnik / dinsel yapısını ortaya çıkaran iki belediye dairesinin ve iki ayrı reis ve heyetin bulunduğu işaret eder. Birinci Belediye Dairesi, kentin Türk ve Musevi nüfusunun yoğunlaştığı bölgelere, İkinci Daire ise Levanten, Rum ve Ermenilerin yaşadığı Birinci Kordon'dan Punta'ya uzanan liman bölgesine hizmet vermekteydi. İki daire belediyenin yaşadığı mali bunalımın da etkisiyle 1889'da birleşmiştir. 1878'de Vali Halil Rıfat Paşa'nın öncülüğünde İzmir imarı ve hizmet açısından bir değişime uğrarken, belediye yönetiminde tasfiyelerin ve seçimlerin görüldüğü bir dönem yaşamış, İzmir Valileri

Abdurrahman Paşa, Hasan Fehmi ve Kâmil Paşalar döneminde belediyenin durumu belirginleşmiştir. [K-URL 21]

Şekil 176: İzmir Belediye Binasının Açılışı [K-URL 21]

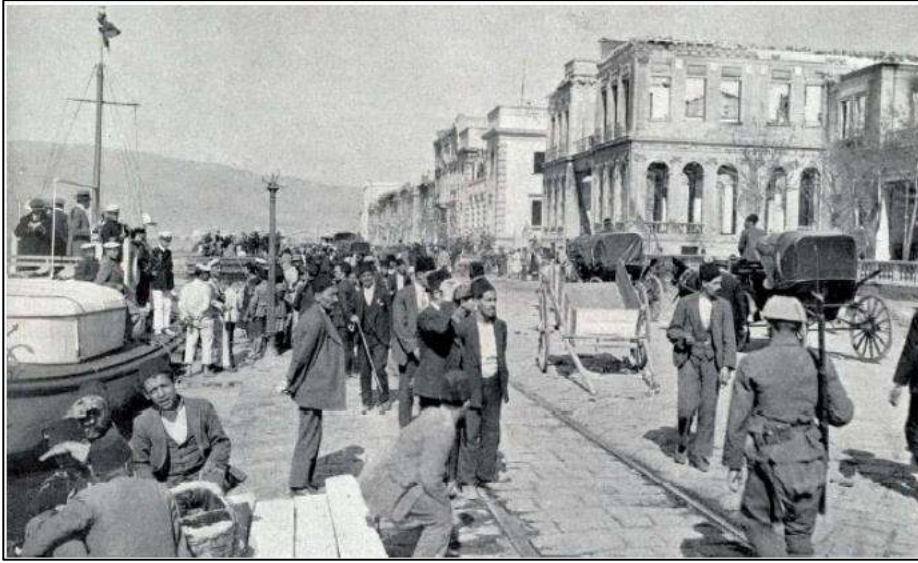
2.4.4. İZMİR BELEDİYE BAŞKANLARI VE GELİŞMELER

1868 yılından, Cumhuriyet dönemine kadar uzanan gelişmelerde İzmir Belediyesi'nde görev yapan belediye başkanları, gerçekleştirmiş oldukları altyapı hizmetleriyle İzmir'i batılı modern bir kent havasına büründürmüşlerdir. Elimizdeki kaynaklar İzmir'in ilk belediye başkanının kim olduğunu tam olarak bize göstermese de Hüseyin Rıfat'ın Ticaret Rehberi'nde, İzmir'in ilk belediye başkanları arasında Süleyman Bey isminin zikredildiği bilinmektedir. Bu duruma rağmen tarihsel kaynaklarda tespit edilen ilk başkan, 1875'te İzmir Belediye Reisi olan Yenişehirizade Ahmet Efendi'dir. [K-URL 21]

1895'te Evliyazade Hacı Mehmet'in istifası üzerine vekaleten atanan Eşref Paşa döneminde belediye örgütsel olarak gelişir. Bu dönemde, İzmir Belediyesi'nin elde ettiği gelir ve yürüttüğü hizmetlerin son derece sınırlı olduğu, Eşref Paşa'nın dar gelir olanaklarını genişleterek hizmet vermeye çalıştığı bilinmektedir. [K-URL 21]

Meşrutiyetin ilanının ardından Temmuz 1909 seçimlerinde belediye reisi olan Uşakizade Muammer Bey'in çalışmaları övgüye değer bulunmuştur. Kazım Paşa'nın kısa süren görevinin ardından Aydın Valiliği'ne atanan Mahmut Muhtar Paşa yeni caddelerin açılması, belediye hizmet alanlarının (Buca gibi) yeni dairelere bölünmesi fikirleri nedeniyle belediye meclisiyle çatışır. Süreç, Muammer Bey'in azledilmesine ve istifa etmesine, Ali Nazım Bey'in belediye reisi olmasına dek uzar. 1895 yılında kurulan İzmir Suları Anonim Şirketi 1898 Eylül'ünde belli noktalara ve halk çeşmelerine su vermeye başlamıştır. Ancak şebekenin yaygınlaştırılmamasına ilişkin su sorunu Cumhuriyet dönemine kadar sürmüştür. [K-URL 21]

Ali Nazım Bey'in yönetimindeki belediye, valiliğin talimatları doğrultusunda oluşturulmuş, 1911'deki belediye seçimleri sonrasında, teamüllere uymayan bir yaklaşımla en az oyu alan Dr. Taşlızade Edhem belediye başkanı olarak atanmıştır. Dr. Taşlızade Edhem başkanlığındaki yeni belediye heyeti şehri belediye mıntıkalarına ayırmış, zabıta talimatnamesi İstanbul'dan sonra İzmir için de kabul edilmiştir. Balkanlar'da başlayan karışık sürecin İzmir yereline tezahür etmesi sonucu ortaya çıkan siyasi çekişmeler, 1913 yılında Aydın Valiliği'ne atanan Nazım Paşa'nın yeni belediye seçiminde Kantarağası Ali Bey'in yerine Evliyazade Refik Bey'i atamasına dek sürmüştür. [K-URL 21]

Şekil 177: Yangın Sonrası 1. Kordon [K-URL 21]

1914 yılında İttihat ve Terakki yönetiminin etkili ismi Rahmi Bey'in Aydın Valisi Nazım Paşa'nın yerine hizmet verdiği 1913- 1918 İzmir'deki görev dönemi istikrar ortamını getirir. 1919 yılında belediye seçimlerinde etnik çoğunluğu kanıtlama çabası görülür. Osmanzade Hacı Hasan Paşa'nın Şubat 1919'da başlayan belediye reisliği, şehre hâkim siyasi ve toplumsal çalkantılar ve üstüne Yunan işgaliyle birlikte hizmetlerin verilemediği bir dönemdir. Sevr Anlaşması'yla işgal kuvvetleri yüksek komiserliği işgal sırasında başlattığı yapılanmayı belediye yönetiminde değişikliğe gitmeden vilayete yaymıştır.

İşgal döneminde Eşrefpaşa Zührevi Hastalıkları Hastanesi kapatılmış, doktor ve yöneticilerinin görevlerine son verilmiş; hastane ayakta hasta bakılan bir dispanser olmuş, Gureba Hastanesi'nin (halen Konak'taki Devlet Hastanesi) yatak sayısı azaltılmış; dönemin belediye başkanı Hacı Hasan Paşa işgal yönetimiyle iyi geçinerek maaş artışı almış; 30 Ağustos Zaferi'nin ardından Türkler'in İzmir'e ilerlediğini

duyunca körfez vapuruyla Güzelyalı'daki evinden Midilli'ye kaçmıştır. [URL 21] İşgalden sonra geçici olarak görev yapan Vali Abdülhalik Bey ve görevi sırasında oluşturulan belediye meclisi gizli oyla Şükrü Kaya'yı belediye başkanı seçmiş; milletvekili oluşuyla görevi kısa sürmesi nedeniyle, bir kez daha Evliyazade Refik başkan olarak görev yapmıştır. [URL 21] 1922 yangının getirdiği zorluklar ve ihtiyaçlar büyürken Şeyh Sait ayaklanmasının ardından gelen Takrir-i Sükûn Kanunu İzmir Belediyesi'ne bir nebze istikrar getirmiştir. 1922 yangınına geçiren belediye Uşakidaze Muammer Bey döneminde gerekli donanım alınarak itfaiye kadrosunu 40 kişi yükseltmiştir. 1923 yılı Cumhuriyet dönemi ile başlayan uygarlık yolunda somut adım atabilme çalışmalarında belediyelere büyük görev düşmüştür. [K-URL 21]

1924'te belediye meclis yapısını yenilemek için yapılan seçimde Halk Fırkası adayları meclisi oluşturmuş, Uşakizade Muammer Bey yeniden İzmir Belediye Reisi olmuştur. Kokaryalı'da sinemada çıkan yangın belediye yönetimindeki çatışmaları su yüzüne çıkarmış, Uşakizade Muammer Bey sağlığını öne sürerek istifa etmiş; 8 Aralık'ta meclis üyesi de olan eski Vali Aziz Akyürek belediye reisi seçilmiştir. Aziz Akyürek döneminde; belediyede düzenli çalışma koşulları belirlenmiş, Hoizler Şirketi kanalizasyon planı yaptırılmış, Türk şirketi aracılığıyla mezbaa kurulmuş, elektrikli tramvay işletmesi gerçekleştirilmiş ve Darağaç'ta elektrik fabrikası hizmete girmiştir.

1925- 1930 yılları arasında İzmir'de iki belediye seçimi daha yaşanmış, Aziz Bey'in ardından Dr. Hulusi Alataş, Sezai Söker Bey görev yapmış; kanunun da etkisiyle basın belediyeye yönelik eleştirel tavırdan kaçınmıştır. [URL 21] 1930 yılında 1580 sayılı Belediyeler Kanunu belediyelerin hizmet alanını genişletmiş ve görevlerini ayrıntılı biçimde tanımlamıştır. Yeni kanunla belediye meclisi seçilir ve belediye başkanı Sezai Söker olur. İktisadi buhran etkisiyle düşen belediye gelirleri ve sel felaketi dolayısıyla, Sezai Bey için zor bir dönem olur; istifa eder ve yerine 1931'de Behçet Salih (Uz) seçilir.

Seçildiği dönemde iflas halinde olduğu bilinen İzmir Belediyesi 1922- 1930 döneminde bir tek Gazi Bulvarı'nı yapabilmiştir. 1930 'lu yıllarda İzmir Belediyesi; inşaat işlerinde cadde açmaya, yolları kaplamaya ve kanalizasyon çalışmalarına öncelik vermiştir. Yangın sahasının imarına ilişkin plan, İzmir Belediye Meclisi'nin kabul ve Vilayet İdare Meclisi'nin onayıyla Ağustos 1925'te yürürlüğe girer. 1930 yılına dek İzmir'de canlı bir inşaat sektörü oluşur. 1932'de yürürlüğe konulmuş plan (Danger- Prost) uygulamadan büyük ölçüde ortadan kalkmıştır. Plana uygun tek yapılaşma Cumhuriyet Meydanı düzenlemesi olmuştur. [K-URL 21]

1928- 1930 yıllarının tüm dünyada olduğu gibi İzmir Belediyesi'nde de bütçe sorunları nedeniyle talihsiz yıllar olduğu, İş Bankası borcunun Behçet Uz ve Şükrü Kaya çalışmasıyla bir kısmının 1939, Hazine borcunun ise 1944'te sonlanabildiği raporlanmaktadır. [K-URL 21] 1930 'lu yıllarda İzmir Belediyesi;

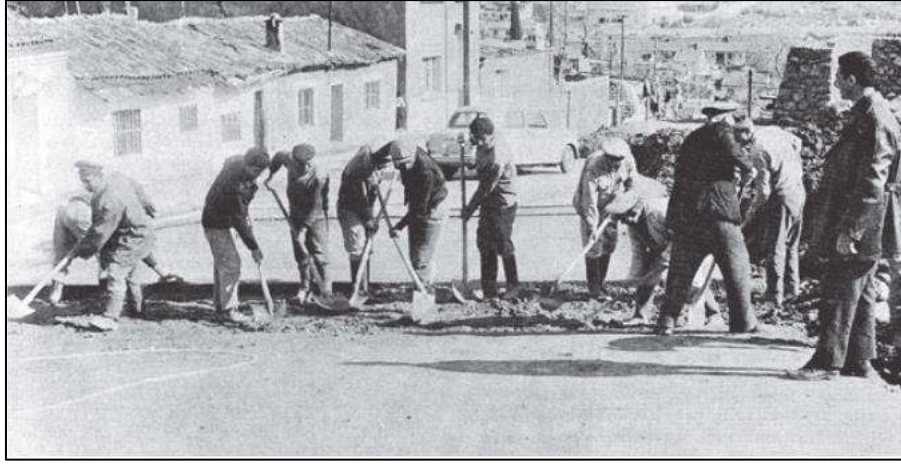
inşaat işlerinde cadde açmak, yolları kaplamak ve kanalizasyon çalışmalarına öncelik vermiştir. Yolların ağaçlandırılması, eski mezarlıkların parklara dönüştürülmesi, Bahribaba Parkı ağaçlandırılması, Halkapınar Şehitler etrafında küçük bir bahçe inşa edilmesi, Cumhuriyet Meydanı ve 1929'da İtalya'ya sipariş edilen Gazi Anıtı açılışı gerçekleştirilmiştir.

Üç kez üst üste belediye reisi seçilen ve 10 yıl boyunca görev yapan Behçet Uz milletvekili seçildiği dönemde arkasında sorunları büyük ölçüde giderilmiş bir İzmir bırakmış, Rene Danger planı çerçevesinde olmasa da yangın yeri imar edilmiş, mali yapı düzelmiş, bir kısım bataklık kurutulmuş, mezarlıklar düzeltilerek yeşil alanlar genişletilmiş ve kente Suat Yurdkoru'nun önerisiyle Kültürpark kazandırılmıştır. 2. Dünya Savaşı başladığında itfaiye sivil savunma çalışmalarına ağırlık verse de 1929-1946 yıllarında istatistiki verilerde itfaiye ekiplerinin başarısından, mali düzenden söz edilir. 1939- 1945 döneminde İzmir Belediyesi bütçede açık vermemekle birlikte imar faaliyetlerini en aza indirmiştir. [URL 21] 1938 tarihli beş yıllık çalışma planında yer alan bataklıkların kurutulması meselesi 46'dan itibaren İzmir'i sıtma mücadele alanına itmiş; Hıfsızısıhha Kanunu ile Behçet Uz ile hızlanan sıhhi denetimler, 1985 yılına kadar işlevselliğini sürdüren Sıhhi Zabıta Talimatnamesi ile etkin hale gelmiştir. 1913 yılında suların şehre getirilmesini sağlayan künklerle başlayan su hizmetleri, 1941'de 24 bin metrelik şebekeye ulaşmıştır. 1944'te imtiyazlı su şirketinin satın alınarak belediyeye devriyle ortak bir idare kurulmuş, mezbaha, havagazı, otobüs işletmeleri mülhak bütçeli idareler şeklinde yönetilmiştir. Bu idareler 1945'te Eshot olarak tek çatı altında elektrik, su, havagazı, otobüs ve tramvay hizmetleri olarak işlerlik kazanmıştır.

İktisat Vekaleti'nin yürüttüğü fuar idaresi ise Kültürpark ve Turizm Müdüriyeti, İzmir Enternasyonal Fuarı adıyla İzmir Belediyesi'ne 1940 'ta geçmiştir. [URL 21] 1941- 49 döneminde Reşat Leblebicioğlu ve kısa bir dönem Hulusi Selek görev yapmıştır. 1950- 1960 yıllarında tek seçim yapılmasına rağmen İzmir belediye başkanlığı Rauf Onursal, Selahattin Akçiçek, Enver Dünder Başar ve Faruk Tunca, Sefa Poyraz, Enver Saatçigil ile devam etmiştir. Vali muavinliğinden belediye başkanlığına gelen Rebi Başol, gecekondulara tapu verilmesi, hizmet götürülmesi, ulaşım ücretlerinin düşürülmesi gibi uygulamalarıyla dikkat çekmiştir. 1950'den itibaren DP döneminin hâkim şehircilik anlayışı ile belediyeleri popülist eğilimlere duyarlı uygulamalara yönlendirmiştir. Rauf Onursal'ın 1951'de ilk olarak dile getirdiği, Le Courbisier'in de aralarında olduğu mimarlar ile yapılan görüşmelerde birkaç kez oluşturan ve tadilata uğrayan imar planı düzenlemeleri kapsamında başta Konak sitesini içeren düzenlemeler dahilinde Sarı Kışla'nın yıkımı da 1959 – 60 yıllarında tamamlanmıştır. Önceliğin yol çalışmalarına verildiği, Varyant Yolu'nun 1952'de ulaşım açıldığı bir dönem olmuştur. [K-URL 21]

Naldöken, Karşıyaka'yı çevreleyen alanlar, gerideki vadiler 1960'lardan itibaren gecekondulara halini alır. Gazi ve Fevzipaşa Bulvarı'ndaki araba tamirhaneleri, hurda demir ticarethaneleri 1960 askeri müdahale döneminde vali ve belediye başkanı olan Burhanettin Uluç tarafından kaldırılır, gecekondulara denetimleri artırılır. 1963'te başkanlığa atanan Rebi Başol da gecekondulara ılımlı yaklaşır. 1963'te ilk kez belediye seçimlerinin yapılacağı duyurulur ve seçimi Osman Kibar kazanır. 1963- 1973 yıllarında görev yapan Osman Kibar, sokak ve caddelerin asfaltlanması için uğraşır. 73 seçimleri geldiğinde kentte gecekondular iyice artar. Bu seçim dönemiyle belediyeler yoğun bir şekilde politikleşir.

1972'de İzmir'de 12 belediye bulunur. İzmir'de içme suyu kıtlığının Osman Kibar'a seçimi kaybettirdiği ifade edilir. 1960'larda başlayan su sıkıntısı Emiralem, Halkapınar, Bornova Çimentaş, Menemen kaynaklarının temini çalışmalarıyla giderilmeye çalışılmıştır. [K-URL 21]

Şekil 178: Menemen Kaynak Çalışması. [K-URL 21]

1973- 1980 yıllarında görev yapan İhsan Alyanak ve diğer kent belediyeleri demokratik, katılımcı, üretici, düzenleyici, yönlendirici, birlikçi, özerk belediye anlayışıyla çalışmalarına yön verirler. Bir önceki belediye başkanı Osman Kibar dönemi projeleri uygulanmaya devam eder. Aynı zamanlarda kentte başlayan trafik sorununun çözümü için 69 -74 ve 1980'lerde ulaşım planlamaları kapsamında yol açma, istimlak ve yıkım çalışmalarından Kemeraltı da nasibini almak üzeredir. Konak'ta ve Bayramyeri'nde üst geçitlerin yapımı, dolmuş ve otobüsler için Konak'ta deniz dolgusu yapılarak depolama alanı elde edilmesi, sosyal ve politik ihtiyaçların ortaya çıkardığı Tanzim Satışlar, sosyal konut inşaatları, gecekonduların tapu elde etmesi dönemin çalışmalarıdır. [K-URL 21]

12 Eylül darbesi ile Ege Ordusu Sıkıyönetim Komutanlığı'nca belediye başkanlığına getirilen Eshot müdürü Cahit Günay dönemi boyunca; kentin ana caddelerine yayılmış büfeler, sahil yolundan Bostanlı'ya uzanan gazino, lunapark ve kafeteryalar yıkılmış, Mustafa Kemal Sahil Bulvarı inşaatı başlamış, tanzim satışlar artırılmış, 1981'de başlayan metropoliten kent uygulamasıyla çevre belediye

ve köyler İzmir'e bağlanmış, İzmir Büyük İçme Suyu Projesi'ndeki çalışmaların yüzde 80'i bitmiş, Konak Vapur İskelesi'nin yapımı başlamış, imar yönetmeliği çıkarılmış, kurum hali hazırdaki binasının tamamlanmasıyla hızlıca yerine kavuşmuştur. Cahit Günay'ın 1983'te (askeri yönetimle geçinemediği yönündeki görüşler bulunur) istifası üzerine yerine Ceyhan Demir atanır. [K-URL 21]

1984'te 195 sayılı KHK ile İstanbul, İzmir ve Ankara'da büyük şehir, büyük şehir sınırları içinde kalan ilçelerde de merkez ilçe belediyelerinin kurulması kararlaştırılır. Aynı yıl 3030 sayılı yasa ile Büyükşehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun kabul edilir ve görev tanımları belirlenir. 25 Mart 1984 yerel seçimlerinde Burhan Özfatura anakent belediye başkanı seçilir. 1985'te yürürlüğe giren 3194 sayılı İmar Kanunu üzerine İzmir İmar Yönetmeliği kabul edilir. İzmir bütününde nazım imar planı revizyon çalışmaları yapılarak, sabit ve dar gelirliilere toplu konut alanları açılır, altyapı hizmetlerinin koordinasyonu için Aykome, ulaşım için Ukome kurulur. Enver Saatçigil döneminde dile getirilen, körfezi kirlilikten kurtaracak Büyük Kanal Projesi, Meles projeleri, Işıkkent, Gökdere alanlarına ilişkin projeler, sinyalizasyon sistemi, köprülü kavşak ve çok katlı otoparkların yapımı, ulaşım master planı, çöp döküm alanlarının düzenlenmesi, cam kumbaralarının konulması, enfekte hastane atıkları kontrol yönetmeliğinin uygulanması; Bostanlı- Alaybey arasının rekreasyon alanı haline gelmesi, spor tesisi yapımı gibi projeler hayata geçirilir. [K-URL 21]

Mart 1989 seçimlerinde Özfatura yerini Yüksel Çakmur'a bırakır. Bu dönemde işportacılık sorununun üzerine gidilir, kamu ulaşımının modern ve denetlenebilir olması, meclisin halka açılması, halk otobüsleri ve minibüslerin kaldırılması, EXPO aday şehirliği, İZSU bilgi işlem altyapısına başlanması, hafif raylı sistem 1. aşama çalışmaları, İzmir metrosunun temelini atılması, ömrü tamamlanan gübre fabrikasının kapatılması, mezbaha yerine et entegre tesisleri temelini atılması, Konak Meydanı'nda son durak yapan otobüslerin kaldırılması, akıllı kart projesi, kent içi sokaklarda yayalaştırma çalışmaları, bilgisayarlı sinyalizasyon sistemi kurulması gibi iyi uygulamaların yanında; Galleria, Karşıyaka çok katlı otopark inşaatı ve kazıklı yol projeleri ile tepki de toplanmıştır. 1994- 1999 yıllarında Burhan Özfatura ikinci kez görev yapar. İlk döneminde başlattığı ancak tamamlayamadığı, Yüksel Çakmur dönemindeki projeleri de tamamlayan Özfatura, toplu konut projeleri, Büyük Kanal Projesi, raylı sistem ve imar planı çalışmalarını gerçekleştirmiştir. 1999 yerel seçimlerinin galibi Ahmet Piriştina; Alsancak Limanı Turan arası kentsel tasarım yarışması ve liman bölgesi nazım imar planı, yeni imar yönetmeliği, e - belediye hazırlıkları, fotogrametrik sayısal harita yapımı ve proje revizyonunun ardından Büyük Kanal'da çalışmaların büyük bölümünün tamamlanması, Meles Deltası'ndan yapılan uygulama, körfez kıyı şeridi düzenlemesi, su baskınlarını

önleme, deprem senaryosu, su kaynaklarını koruma, yeşillendirme, deniz ulaşımının geliştirilmesi, ulaşımında dönüşüm ve ulaşım bütünlüğü için uygulamalar, metro sisteminin sürdürülmesi, kültür mekanları, başta Cumhuriyet Meydanı olmak üzere tarihsel doku ve çevre düzenlemeleriyle ön plana çıkmıştır. İkinci dönemde de göreve seçilmesinden çok kısa bir süre sonra geçirdiği kalp krizinin ardından yaşama veda etmesine karşın, halen adından söz ettirmeye devam etmektedir. [K-URL 21]

2004- 2009 yılları için tekrar başkan seçilen Ahmet Piriştina'nın vefatının ardından dönemin valisi, 1580 sayılı kanunun 93.md gereğince İzmir Büyükşehir Belediyesi Meclisi'nin başkan seçmek üzere toplantıya çağırılmış; iki turda gerçekleşen oylamada Aziz Kocaoğlu seçilmiştir. Görevinin sürdüğü 2019 yılına dek; 14 yıllık görev süresi boyunca önceki dönem projelerini tamamlarken; yeni fuar alanı, metro, tramvay, Sasalı Doğal Yaşam Parkı, kültür çalıştay; Akdeniz Akademisi, Ahmed Adnan Saygun Sanat Merkezi'nin tamamlanması, akıllı trafik sistemleri, rekreasyon alanları, Buca Sosyal Yaşam Parkı, modern buz pisti, otoparklar, çok amaçlı salonlar, Balçova Teleferik'in yenilenmesi, Havagazı Fabrikası'nın yaşama katılması, Yarımada, Gediz Bakırçay Havzası kalkınma planları, yerel üretici kooperatiflerinin desteklenmesi, okul sütü projesi, tarımsal destek faaliyetleri, tramvayın ulaşım sistemine katılması, hastanenin yenilenmesi, opera binası projesi gibi çalışmaların yanı sıra engelli çalışmalarına ve sosyal hizmet konularına önem vermiştir.

2012 yılında yürürlüğe giren 6360 sayılı yasa ile büyükşehir belediyeleri bütün şehir kavramı ile idari, mali, siyasi ve imar düzenlemeleri bakımından yapısal değişikliklere uğrar ve yeniden yapılanma süreçleri gündeme gelir. Birçok konuda hazırlanan stratejik planlar doğrultusunda, büyükşehir bütünü çevre düzeni planı ve bölge nazım imar planı oluşturulur, kentsel dönüşüm, gelişim ve yenileme projeleri, kıyı şeridi yenileme, kent meydanları, kent bilgi sistemleri, körfez rehabilitasyon projesi, arıtma tesisleri, mezbahaların modernizasyonu, bisiklet yollarının açılması, vapurların yenilenmesi, metro ve banliyö sisteminin geliştirilmeye devam edilmesi, semt ve ilçe terminallerinin yapımı gibi faaliyetler gerçekleşir. 2019 yerel seçimlerinde Belediye Başkanlığı görevini Mustafa Tunç Soyer alır. [K-URL 21]

3. İZMİR İLİ PLANLAMA GEÇMİŞİ

2004 yılında yürürlüğe giren 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu öncesinde 9 ilçe belediyesinden oluşan İzmir Büyükşehir Belediyesi, 5216 sayılı Kanun sonrasında 19 ilçe ve 38 ilk kademe belediyesi alanını kapsamıştır. Daha sonra 2008 yılında yürürlüğe giren 5747 sayılı Kanun ile bu ilk kademe belediyelerinden biri olan Mordoğan, Büyükşehir Belediyesi sınırları dışına çıkarılmış, ayrıca 37 belde belediyesi de kapatılarak bağlı oldukları ilçelerin mahallelerine dönüştürülmüştür. Bu kanun ile ayrıca, Konak İlçe Belediyesi sınırları içerisindeki alanlar ikiye bölünmüş ve bu alanların bir bölümü yeni kurulan Karabağlar İlçe Belediyesi sınırları içine katılmış, Karşıyaka ve Bornova ilçelerinden bir bölüm ayrılarak da yeni kurulan Bayraklı İlçe Belediyesi sınırları içine katılmıştır. Böylelikle Büyükşehir

Belediye sınırları toplam 21 ilçe ve 167 adet köyden oluşmuştur. 1/25.000 ölçekli İzmir Büyükşehir Bütünü Çevre Düzeni Planı, oluşan bu yeni sınırlar içerisinde hazırlanmıştır. Plan çalışmalarında mekânsal analiz ve sentez çalışmaları, Metropoliten kentin etki alanını tanımlayan kentsel bölgenin büyük bölümünü kapsamaktadır. Bu alanlar İzmir İlinin büyük bir kısmını oluşturmaktadır. (İBŞB İmar ve Şehircilik Dairesi Başkanlığı Nazım Plan Şube Müdürlüğü, 1/25.000 Ölçekli İzmir Büyükşehir Bütünü Çevre Düzeni Açıklama Raporu, Eylül 2012) [K-URL 22]

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile Büyükşehir Belediyelerine en geç iki yıl içerisinde 1/25.000 ölçekli Nazım İmar Planı yapma zorunluluğu getirilmiş olup, bu kapsamda İBŞB tarafından hazırlanan 1/25.000 ölçekli Kentsel Bölge Nazım İmar Planı, İzmir Büyükşehir Belediyesi Meclisi'nin 16.03.2007 tarih ve 01.315 sayılı kararı ile onaylanmıştır. [K-URL 22]

Mülga Çevre ve Orman Bakanlığınca 16.04.2007 tarihinde Manisa-Kütahya-İzmir Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı onaylanmış ve bu planın iptal edilmesi sonrasında ise Bakanlık tarafından 14.08.2009 tarihinde Manisa-Kütahya-İzmir Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı yeniden onaylanmıştır. Bu plan doğrultusunda İBŞB tarafından hazırlanan 1/25.000 ölçekli İzmir Kentsel Bölge Nazım İmar Planı Revizyonu ise İzmir Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 16.10.2009 tarih ve 01.904 sayılı kararı ile onaylanmıştır. [K-URL 22]

1/25.000 ölçekli İzmir Kentsel Bölge Nazım İmar Planı Revizyonu'nun iptal edilmesi üzerine 644 sayılı Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 7. maddesi uyarınca hazırlanan 1/25.000 ölçekli İzmir Büyükşehir Bütünü Çevre Düzeni Planı; İzmir Büyükşehir Belediye Meclisinin 12.09.2012 tarih, 05.843 sayılı kararı ile uygun görülerek 08.10.2012 İzmir Büyükşehir Belediye Başkanlığı Makamınca onaylanmıştır. [K-URL 22]

6360 sayılı Kanun ile İzmir Büyükşehir Belediyesi yetki alanına dahil edilen alanlar kapsamında; 1/25.000 Ölçekli Nazım İmar Planları batı, kuzey, doğu bölgesi olarak üç ayrı bölgede hazırlanmış olup, mevcut 1/25.000 Ölçekli İzmir Büyükşehir Bütünü Çevre Düzeni Planı ile entegre olacak şekilde İzmir İli bütününde ele alınması hedeflenmiştir. Doğu, Batı ve Kuzey Bölgeleri 1/25.000 ölçekli Nazım İmar Planlarının 10.04.2017 tarihli Meclis Kararlarıyla uygun görülerek, 20.07.2017 tarihinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı Makamınca onaylanması ile "İl Bütünü" kapsayacak şekilde üst ölçekli planlar tamamlanmıştır. 1/25.000 ölçekli İzmir Büyükşehir Bütünü Çevre Düzeni Planı, büyükşehir belediyesi sınırları için üretilen ve makro kararları içeren bir üst ölçekli plan olup; temel hedefler arasında planlama bölgesini oluşturan alan bütününde deprem afetine ve diğer afetlere yönelik gerekli tedbirlerin alınmasını sağlamak öncelikli bir yere sahiptir. Bu anlamda jeolojik-jeoteknik etütlerden elde edilen veri ve bilgiler plana aktarılmış, jeolojik yasaklı alanlar planda gösterilerek bu alanlarda yapılaşmaya izin verilmeyecek şekilde kullanım kararları getirilmiştir. Ayrıca afetler sonrası büyük çapta hasarın olduğu

durumlarda çadır ve diğer sosyal acil ihtiyaçlara yönelik olarak kullanılmak amacıyla “Afet İskân Sahaları’nın belirlenebilmesi için plan uygulama hükmü (plan notu) de planda mevcuttur. Planın “6.34. Afete Yönelik Hükümler” başlıklı bölümünde ise afetlere yönelik güvenli arazi kullanım kararlarını geliştirici nitelikte alt ölçekli planlama çalışmalarını yönlendirecek genel hükümlere yer verilmiştir. (İBŞB İmar ve Şehircilik Dairesi Başkanlığı Nazım Plan Şube Müdürlüğü, 1/25.000 Ölçekli İzmir Büyükşehir Bütünü Çevre Düzeni Açıklama Raporu, Eylül 2012) [K-URL 22]

İzmir İli Kırılma Noktaları

İzmir’in günümüz planlama aşamasına gelene kadar geçirdiği süreçler İzmir kırılma noktaları ve planlama süreci poster çalışmasında kronolojik sıraya göre ele alınmıştır.

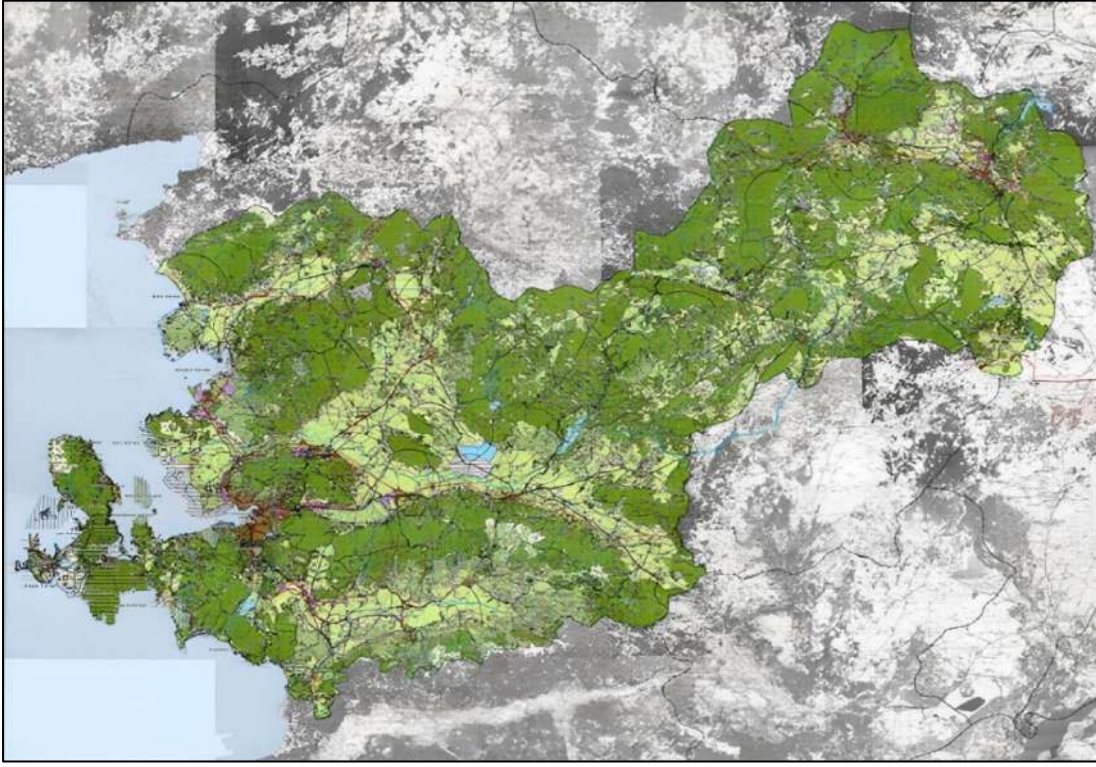
İlk kırılma İngiltere ve Osmanlı Devleti arasında imzalanan 1838 Ticaret Anlaşması’nın hemen ardından 1840’ta kurulan Karantina teşkilatı İzmir için önemli kuruluşlardan biri olup İzmir’de yaşanan veba salgınına uzun çabalar sonrası son vermiştir. 1858 yılında ilk demiryolu işletilmeye başlatıldı. Bu demiryolu ile İzmir’in batısından ve güneyinden kente mal ve ürün akışı sağlandı. 1861 yılında ise İzmir Bornova karayolu bir yabancı şirket tarafından yapıldı ve ücretli olarak kullanımına başlandı. 1864 Karantina teşkilatının Urla iskelesine nakledilmesi ve sokakların havagazı ile aydınlatılmaya başlanması. 1865 İzmir-Menemen demiryolu bağlantısının kurulması ve Karataş semtinin iskana açılıp ve imar çalışmalarına başlanması. [K-URL 23]

1880 yılında İzmir ve çevresinde büyük tarım reformlarına girişilmesi ve ziraatın gelişmeye başlanması, Değirmendağ’ın kente bakan yüzünde yapılaşmaların başlaması. 1884 8 adet Hamidiye vapurlarının İzmir- Karşıyaka arası seferlerin başlaması. Konak-Göztepe tramvay hattının imtiyazının verilmesi. 1885 İzmir ticaret odasının kuruluşu ve 5 km uzunluğundaki Bornova-Bayraklı karayolu bağlantısının kullanıma açılması. [URL 23] 1893 İzmir içme suyu tesisatının imtiyazının Belçikalı İzmir Suları Osmanlı Şirketi’ne 47 yıl süre ile verilmesi. 1901 yılında İzmir saat Kulesi’nin Sultan II. Abdülhamit’in tahta çıkışının 25. Yılı sebebi ile Alman Konsolosluk binasını yapan mimara inşa ettirilmesi. 1922 yılında büyük İzmir yangını sonrası İzmir Cumhuriyet Meydanı’nın oluşumu ve mekânsal planlamasının gelişmesi. [K-URL 23]

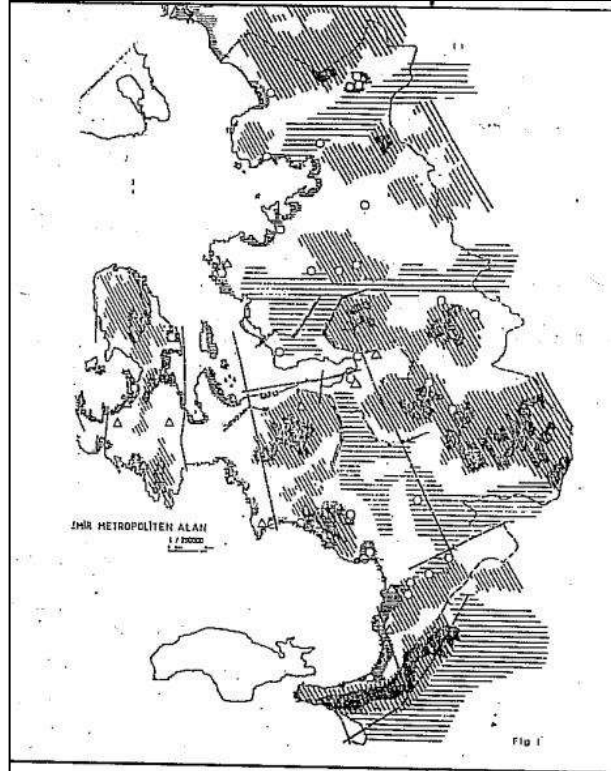
1923 yılı, 5253 sayılı Otoriter Dernekler Kanunu’nun yürürlüğe girmesi. 1926 yılında 1 Ocak 1912 tarihli İsviçre Medeni Kanunu’nun benimsenmesiyle Liberal Dernekler Kanunu yürürlüğü girdi. 1946 yılında dernekler hukuku açısından önemli sayılan 4919 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanuna çıkarıldı. 1960 liman faaliyetleri Salhane bölgesine taşınıp kamusal hayattaki hareketlenme ile kullanım değeri artan meydanı fiziksel olarak güçlü izlenimlere yol açması. [URL 23] 1965 yılında hızla yükselen nüfus ile oluşan kentleşme probleminin yeni plan hazırlanmasına yol açması ile İmar ve İskân Bakanlığı bünyesinde yeni plan hazırlanması.

1967 Teos Antik Kenti arkeolojik kazılarının, Protogeometrik Dönem'den itibaren (M.Ö. 1000 civarı) kentte yerleşik hayatın olduğunu ortaya çıkarması. 1970 yeni ilçe belediyelerinin kuruluşu, gecekondü yerleşimlerinin talep tercihlerinde önemli rol oynayıp planlama sürecine giriş yapması. 12 Mart 1971 muhtırasından sonra Dernekler kanunu'nda, "Kısıtlamalar Düzenlemesi" adı altında "cemiyet" yerine "dernek" adının kullanılması. 1973 yılında, 1973-1990 yılları arasını kapsayan ilk kapsamlı plan hazırlanıp "İmar ve İskân Bakanlığı" tarafından onaylanması. 1985 3194 sayılı İmar Kanunu kabul edilip bu kanun ile 1/5.000 ölçekli Nazım İmar Planı ile 1/1.000 ölçekli Uygulama İmar Planı hazırlanıp onaylanması. 1992 yılı büyük İzmir yangını sonrası İzmir Cumhuriyet Meydanı'nın oluşumu ve mekânsal gelişiminin planlanması. [K-URL 23]

1994 yılında Efes Antik Kenti'nin UNESCO tarafından Dünya Mirası Geçici Listesi'ne dahil edilip 2015 yılında ise Dünya Mirası olarak tescil edilmesi. 2000 yılı Kolophon Antik Kenti kazıları sırasında açığa çıkarılan mezar buluntuları, yapılan İzmir Müzesi'nin kazısında da geometrik seramik ortaya çıkarılıp sergilenmesi. 2004 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu ile büyükşehir belediyesinin sınırlarında değişikliklerin meydana gelmesi. [K-URL 23] 2009 yılında Seferihisar'ın, küreselleşmenin şehirleri aynılaştırmasına karşı çıkan uluslararası Cittaslow şehirler ağına katılan ilk şehir olması. 2012 Türkiye yerel seçimlerinin ardından büyükşehir belediyesinin sınırlarının belirlenmesi. 2013 Seferihisar Belediyesi tarafından satsuma cinsi mandalinasının coğrafi işaretini almak üzere Türk Patent Enstitüsü'ne başvuru yapıp, detaylı incelemelerin ardından bölgenin mandalinasının "Seferihisar Mandalinası" adıyla tescilleme kararı alınması. 2020 İzmir, Buca depremi ve pandemi sonrası risk azaltma planlarının yapılması. [K-URL 23]

Şekil 179: İzmir-Manisa Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı [K-URL 24]

Şekil 180: 1973 Yılında Yapılan 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı [K-URL 25]

4. İZMİR İLİ KURUM ADETİ VE DAĞILIMI ANALİZİ

İzmir İli kurum adeti ve dağılım analiz paftası hazırlanırken, İzmir il genelinde bulunan kurum adetleri verilerine ulaşıp alt ölçek çalışma alanı olan Seferihisar- Özdere- Gümüldür özeline indirgenmiş ve bu ölçekte sağlık hizmeti ve eğitim hizmeti sunan kurumlar bir araya getirilerek oluşturulmuştur. Bu veriler pafta üzerinde gösterilip erişim mesafesi hesap edilerek verisi pafta üzerine eklenmiştir. İzmir genelinde bulunan kurumlar;

Müftülükler: 30 Aliağa, Balçova, Bayındır, Bayraklı, Bergama, Beydağ, Bornova, Buca, Çeşme, Çiğli, Dikili, Foça, Gaziemir, Güzelbahçe, Karabağlar, Karaburun, Karşıyaka, Kemalpaşa, Kınık, Kiraz, Konak, Menderes, Menemen, Narlıdere, Ödemiş, Seferihisar, Selçuk, Tire, Torbalı, Urla. [URL 26]

KOSGEB Müdürlükleri: KOSGEB İzmir Müdürlüğü Çiğli, İzmir Müdürlüğü Ek Bina Bornova [K-URL 27]

Tapu ve Kadastro Müdürlükleri: Aliağa, Balçova, Bayındır, Bayraklı, Bergama, Beydağ, Bornova, Buca, Çeşme, Çiğli, Dikili, Foça, Gaziemir, Güzelbahçe, Karabağlar, Karaburun, Karşıyaka, Kemalpaşa, Kınık, Kiraz, Konak, Menderes, Menemen, Narlıdere, Ödemiş, Seferihisar, Selçuk, Tire, Torbalı, Urla [URL 28]

İzmir Esnaflar Odası: Aliağa, Balçova, Bayındır, Bayraklı, Bergama, Beydağ, Bornova, Buca, Çeşme, Çiğli, Dikili, Foça, Gaziemir, Güzelbahçe, Karabağlar, Karaburun, Karşıyaka, Kemalpaşa, Kınık, Kiraz, Konak, Menderes, Menemen, Narlıdere, Ödemiş, Seferihisar, Selçuk, Tire, Torbalı, Urla [K-URL 29]

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği: Aliağa ticaret odası, Bayındır ticaret odası, Bergama ticaret odası, Ege bölgesi sanayi odası, İzmir ticaret borsası, İzmir ticaret odası, Menemen ticaret odası, Ödemiş ticaret borsası, Ödemiş ticaret odası, Selçuk ticaret odası, Tire ticaret odası, Torbalı ticaret odası [K-URL 30]

Meslek Odaları: İzmir Ticaret Odası, Ege Bölgesi Sanayi Odası, İzmir Ticaret Borsası, Ege İhracatçı Birlikleri, Ege Sanayicileri Ve İş Adamları Derneği (Esiad), Ege Genç İş Adamları Derneği (Egiad), Deniz Ticaret Odası Başkanlığı, İzmir Ziraat Odası, Esnaf Ve Sanatkarlar Odası Birliği, İzmir Turist Rehberleri Odası (İzro), Veteriner Hekimler Odası İzmir Şube Başkanlığı, Diş Hekimleri Odası İzmir Şube Başkanlığı, İzmir Eczacı Odası Başkanlığı, İzmir Tabip Odası Başkanlığı, İzmir Sanayici Ve İş Adamları Derneği (İzsiad, Müstakil Sanayici Ve İş Adamları Derneği (Müsiad) İzmir Şube, İzmir Genç İşadamları Derneği (İgid), Ege Ekonomisini Geliştirme Vakfı (Egev), Batı Anadolu Sanayici Ve İşadamları Dernekleri Federasyon, Türkiye Seyahat Acentaları Birliği (Türsab) İzmir Bölgesel Yürütme Kurulu, Ege Genç İş Adamları Dernekleri Federasyonu (Egifed), Ege Otomotiv Derneği (Egod, Ege Giyim Sanayicileri Derneği (Egsd), Atatürk Organize Sanayi Bölgesi Sanayici Ve İş Adamları Derneği (Asad), Ege Bölgesi Deri Sanayicileri Derneği (Ege Derider), Ege Ayakkabı Sanayicileri Derneği (Ege Aysad), İaosb Yönetim Kurulu, Çevre Mühendisleri Odası İzmir Şubesi, Elektrik Mühendisleri Odası İzmir Şubesi, Gıda

Mühendisleri Odası İzmir Şubesi, Gemi Mühendisleri Odası İzmir Şubesi, Harita Ve Kadastro Mühendisleri Odası İzmir Şubesi, İç Mimarlar Odası İzmir Şubesi, İnşaat Mühendisleri Odası İzmir Şubesi, Jeoloji Mühendisleri Odası İzmir Şube Si, Jeofizik Mühendisleri Odası İzmir Şubesi, Kimya Mühendisleri Odası Ege Bölge Şubesi, Maden Mühendisleri Odası İzmir Şubesi, Makine Mühendisleri Odası İzmir Şubesi, Mimarlar Odası İzmir Şubesi, Orman Mühendisleri Odası İzmir Şubesi, Şehir Plancıları Odası İzmir Şubesi, Tekstil Mühendisleri Odası İzmir Şubesi, Ziraat Mühendisleri Odası İzmir Şubesi, Peyzaj Mimarları Odası İzmir Şubesi, Meteoroloji Mühendisleri Odası İzmir İl Temsilciliği [K-URL 31]

Milli Eğitim Müdürlükleri: Aliağa, Balçova, Bayındır, Bayraklı, Bergama, Beydağ, Bornova, Buca, Çeşme, Çiğli, Dikili, Foça, Gaziemir, Güzelbahçe, Karabağlar, Karaburun, Karşıyaka, Kemalpaşa, Kınık, Kiraz, Konak, Menderes, Menemen, Narlıdere, Ödemiş, Seferihisar, Selçuk, Tire, Torbalı, Urla [K-URL 32]

Öğretmenevleri: Aliağa, Bayındır, Bergama, Beydağ, Bornova, Çeşme, Dikili, Karaburun, Karşıyaka, Kemalpaşa, Kiraz, Kınık, Konak, Menderes, Menemen, Selçuk, Tire, Torbalı, Foça, Ödemiş [K-URL 33]

Aile, Toplum ve Yaşam Merkezleri: Konak, Bayraklı, Bergama, Bornova, Buca, Çiğli, Foça, Gaziemir, Karabağlar, Karşıyaka, Menemen, Narlıdere, Ödemiş, Torbalı [K-URL 34]

Valilikler ve Kaymakamlıklar: İzmir Valiliği Konak ilçesinde bulunmaktadır. Kaymakamlıklar ise Aliağa, Balçova, Bayındır, Bayraklı, Bergama, Beydağ, Bornova, Buca, Çeşme, Çiğli, Dikili, Foça, Gaziemir, Güzelbahçe, Karabağlar, Karaburun, Karşıyaka, Kemalpaşa, Kınık, Kiraz, Konak, Menderes, Menemen, Narlıdere, Ödemiş, Seferihisar, Selçuk, Tire, Torbalı, Urla [K-URL 35]

Yerleştirme Yurtları: Balçova, Bornova, Buca, Çiğli, Karabağlar, Konak [K-URL 36]

Nüfus Müdürlükleri: Balçova, Bornova, Buca, Çiğli, Gaziemir, Konak, Karşıyaka, Narlıdere, Karabağlar, Menderes [K-URL 37]

Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlükleri: İl Tarım ve Orman Müdürlüğü Bornova'da bulunmaktadır. Konak, Karabağlar, Karşıyaka, Çiğli, Buca, Bornova, Bayraklı, Güzelbahçe [K-URL 38]

Vergi Daireleri: Bornova, Balçova, Buca, Bayraklı, Çiğli, Karşıyaka, Konak, Karabağlar [K-URL 39]

Adliyeler: Konak, Bayraklı, Karşıyaka, Menderes [K-URL 40]

Sosyal Güvenlik Kurumları: Konak, Bayraklı, Buca, Karşıyaka, Bornova, Karabağlar, Menderes [K-URL 41]

Emniyet Müdürlükleri: İzmir İl Emniyet Müdürlüğü Konak' ta bulunmaktadır. Karabağlar, Karşıyaka, Buca, Gaziemir, Bayraklı, Çiğli [K-URL 42]

İlçe Sağlık Müdürlüğü: Aliğa, Balçova, Bayındır, Bayraklı, Bergama, Beydağ, Bornova, Buca, Çeşme, Çiğli, Dikili, Foça, Gaziemir, Güzelbahçe, Karabağlar, Karaburun, Karşıyaka, Kemalpaşa, Kınık, Kiraz, Konak, Menderes, Menemen, Narlıdere, Ödemiş, Seferihisar, Selçuk, Tire, Torbalı, Urla [K-URL 43]

Kütüphane: Konak, Karşıyaka, Buca, Karabağlar, Buca, Bornova [K-URL 44]

Elde edilen veriler göz önünde bulundurulduğunda çalışma alanı sınırları içerisinde Seferihisar ve Menemen ilçelerinde yeterli sayıda sağlık ve eğitim hizmeti sunan kurum bulunmamaktadır. Erişim mesafeleri elde edildiğinde ise erişilebilirliğin vatandaşlar için yeterli düzeyde olmadığı ve ihtiyaçlarını gidermekte sıkıntı çektikleri söylenebilmektedir. Saha çalışmasında vatandaşlarla yapılan röportajlar da bunu desteklemektedir.

Eğitim ve sağlık hizmetlerinde yeterli kapasiteye sahip olmayan Gümüldür ve Özdere mahallelerinde yaşayan vatandaşların sağlık ve eğitim hizmetlerini çevre ilçelerden karşılamaktadır. Çalışma alanı konumunun Aydın iline olan yakınlığından kaynaklı çevre illeri de tercih etmektedirler.

Çalışma alanı olan Seferihisar-Gümüldür-Özdere bölgesinde kurumlar tek bir nokta toplanmış olup eşit dağılıma sahip değildir. Bu durum da erişilebilirlik mesafesini arttırmaktadır. Aynı zamanda toplu taşıma hatlarının çalışma alanında az olmasından kaynaklı şehir merkezine ulaşım sıkıntılıdır. Böylelikle vatandaşlar şehir merkezinde bulunan kurumları tercih etmektense çevre illerde bulunan sağlık ve eğitim hizmetlerinden yararlanmayı tercih etmektedir.

Tablo 23 ve Tablo 24'te İzmir ilçelerinde bulunan sağlık ve eğitim hizmeti sunan kurum sayıları bulunmaktadır.

Tablo 23: İzmir İlçelerinde Sağlık Hizmeti Sunan Kurum Sayıları (SBP 301 Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Oluşturulmuştur.)

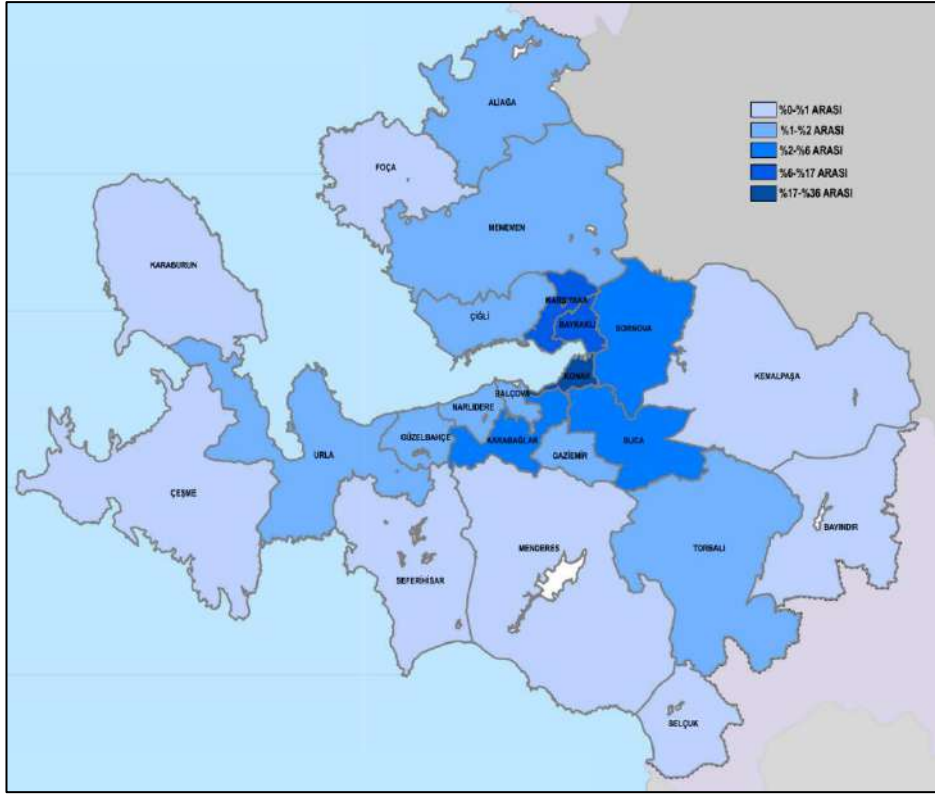
KONAK	1082
ALİAĞA	35
BALÇOVA	56
BAYINDIR	1
BAYRAKLI	319
BORNOVA	162
BUCA	136
ÇEŞME	18
ÇİĞLİ	52
GAZİEMİR	50
GÜZELBAHÇE	34
KARABĞLAR	123

KARABURUN	1
KARŞIYAKA	494
KEMALPAŞA	11
MENDERES	22
NARLIDERE	37
ÖDEMİŞ	36
SEFERİHİSAR	20
SELÇUK	12
TORBALI	31
URLA	51
TİRE	33
BEYDAĞ	1
BERGAMA	22
DİKİLİ	10
KINIK	2
KİRAZ	3
MENEMEN	25
FOÇA	5

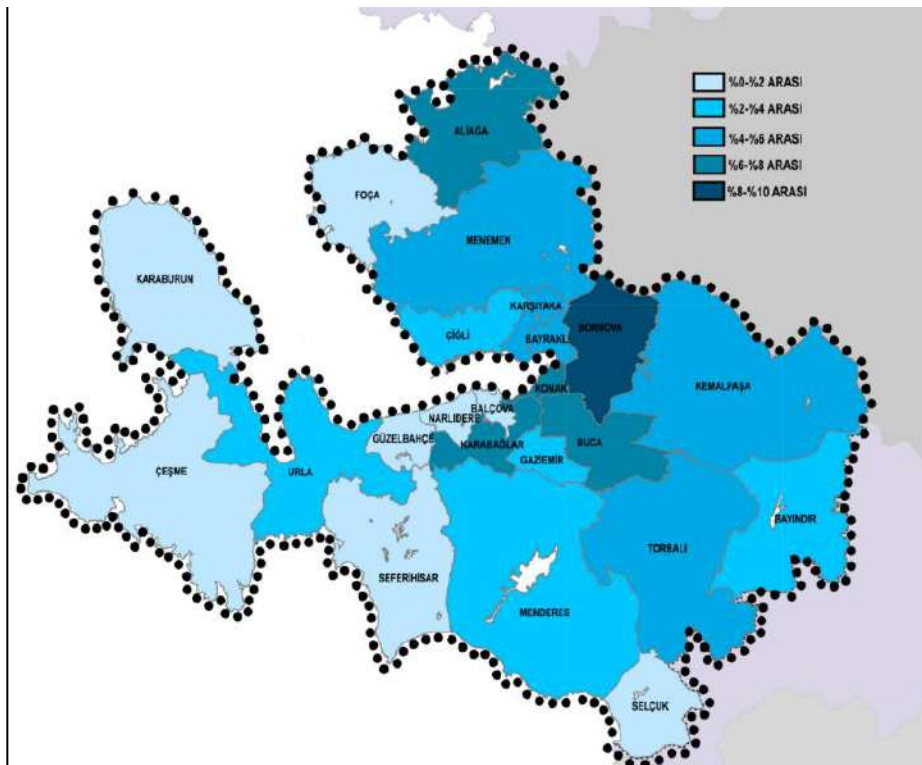
Tablo 24: İzmir İlçelerinde Eğitim Hizmeti Sunan Kurum Sayıları (SBP 301 Dersi Kapsamında Oluşturulmuştur.)

KONAK	130
ALİAĞA	64
BALÇOVA	27
BAYINDIR	45
BAYRAKLI	81
BORNOVA	154
BUCA	122
ÇEŞME	31
ÇİĞLİ	69
GAZİEMİR	50
GÜZELBAHÇE	21

KARABĞLAR	117
KARABURUN	12
KARŞIYAKA	98
KEMALPAŞA	81
MENDERES	66
NARLIDERE	22
ÖDEMİŞ	90
SEFERİHİSAR	31
SELÇUK	27
TORBALI	100
URLA	41
TİRE	65
BEYDAĞ	16
BERGAMA	79
DİKİLİ	25
KINIK	31
KİRAZ	38
MENEMEN	82
FOÇA	21

Şekil 181: İzmir İlçeleri Sağlık Hizmeti Sunan Kurum Adeti Dağılımı Analizi (SBP 301 Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Oluşturulmuştur.)

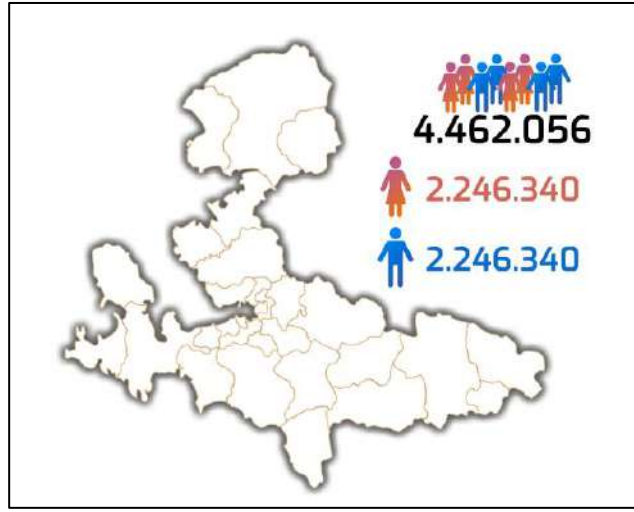
Şekil 182: İzmir İlçeleri Eğitim Hizmeti Sunan Kurum Adeti Dağılımı Analizi ((SBP 301 Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Oluşturulmuştur.)

5. İZMİR İLİ YERLEŞİM KADEMELENMESİ

Yönetimsel sınırlar ve yerleşim kademelenmesi paftası oluşturulurken bölgedeki; nüfus, rayiç bedelleri, jeolojik veriler ve SBP 301 Stüdyo 5 dersi kapsamında oluşturulmuş olan kurum adeti ve dağılımı analiz paftasında bulunan veriler ele alınarak oluşturulmuştur.

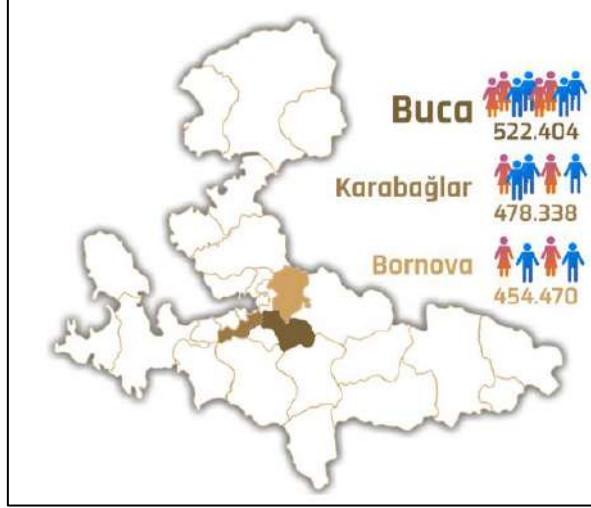
5.1. İZMİR NÜFUS VERİLERİ

İzmir 4 milyon 462 bin 56 kişilik nüfusu ile İstanbul ve Ankara'nın ardından Türkiye'nin en büyük üçüncü kentidir. İzmir nüfusunun 2 milyon 215 bin 716'sı erkek, 2 milyon 246 bin 340'ı ise kadın vatandaşlarımızdan oluşmaktadır. İzmir'in nüfusu Türkiye nüfusunun %5,23'ünü oluşturmaktadır. [K-URL 45]

Şekil 183: İzmir ili Kadın-Erkek Nüfus Dağılımı [K-URL 45]

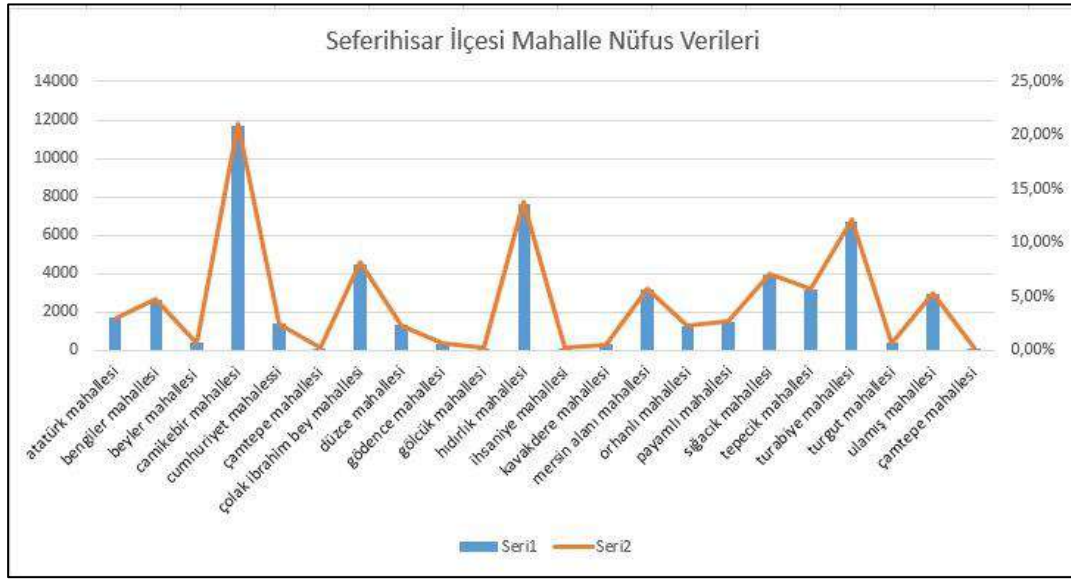
İzmir'in 30 ilçesi bulunmaktadır. İzmir'in en kalabalık ilçeleri 522 bin 404 nüfusu ile Buca, 479 bin 338 ile Karabağlar ve 454 bin 470 kişi ile Bornova'dır. Nüfusu en az ilçeler ise sırasıyla 12 bin 30 ile Beydağ, 12 bin 200 ile Karaburun ve 28 bin 694 kişi ile Kınık olmuştur. [K-URL 45]

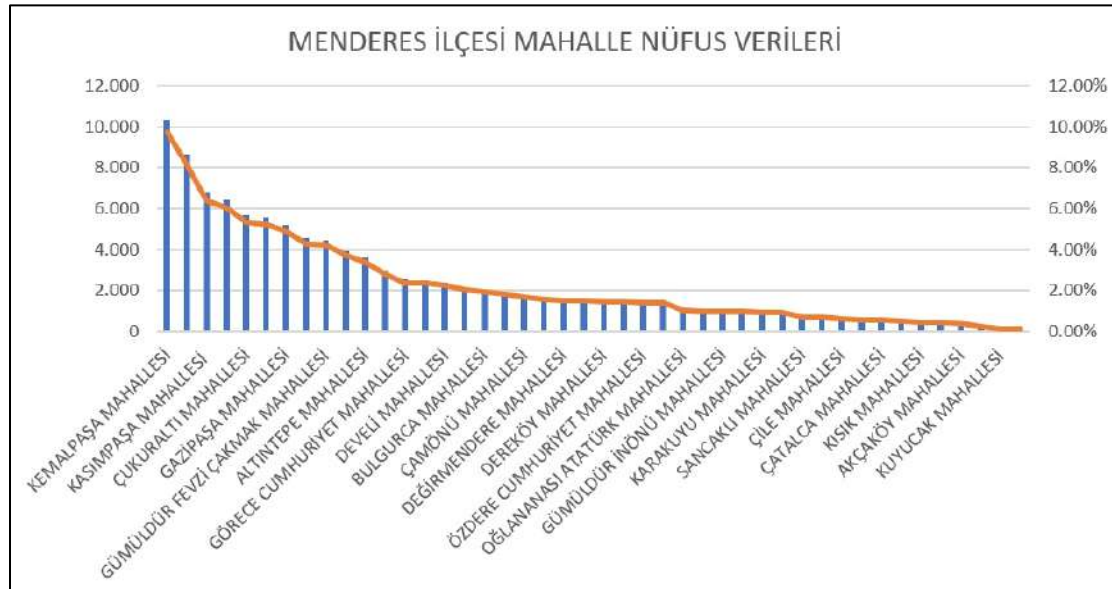
Şekil 184: İzmir İli Buca-Karabağlar- Bornova İlçeleri Nüfus Dağılımı [K-URL 45]

5.2. SEFERİHİSAR-MENDERES NÜFUS VERİLERİ

İzmir Belediyesinden alınan ve araştırmalar sonucunda Seferihisar ilçe nüfusu toplam 55.295 kişidir. Seferihisar-Gümüldür-Özdere bölgesi turizm sektörü gelişmiş, bulundurduğu kültürel miras değerleri ve coğrafi konumu sebebiyle turistik bir bölgedir. Bu sebepten dolayı çok fazla kalıcı nüfusa sahip değildir. Yazları nüfus yoğunluğu daha çoktur. Hem yurtiçi hem de yurtdışı günübirlik ziyaretçi kapasitesine sahiptir. Bölge turizm sektörü açısından gelişmiş olsa da kent içinde yeterli donatı alanı mevcut değildir. Mevsimsel iş gücü görülmektedir. Kentte yazın istihdam oranı artmakta, kışın ise düşmektedir. İzmir Belediyesi'nden alınan ve yapılan araştırmalar sonucunda Menderes ilçesi toplam nüfusu 106.173 kişidir. Menderes ilçesi Seferihisar'a kıyasla şehir merkezine olan yakınlığı sebebiyle nüfusu daha fazladır. Ancak kentte bulunan Adnan Menderes Havalimanı'nın varlığı sebebiyle çevrede ses kirliliğine sebep olmaktadır. Bundan dolayı kent nüfusu genel İzmir ilçelerine kıyasla az görülmektedir.

Şekil 185: Seferihisar İlçesi Nüfus Grafiği (SBP 301 Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Oluşturulmuştur.)

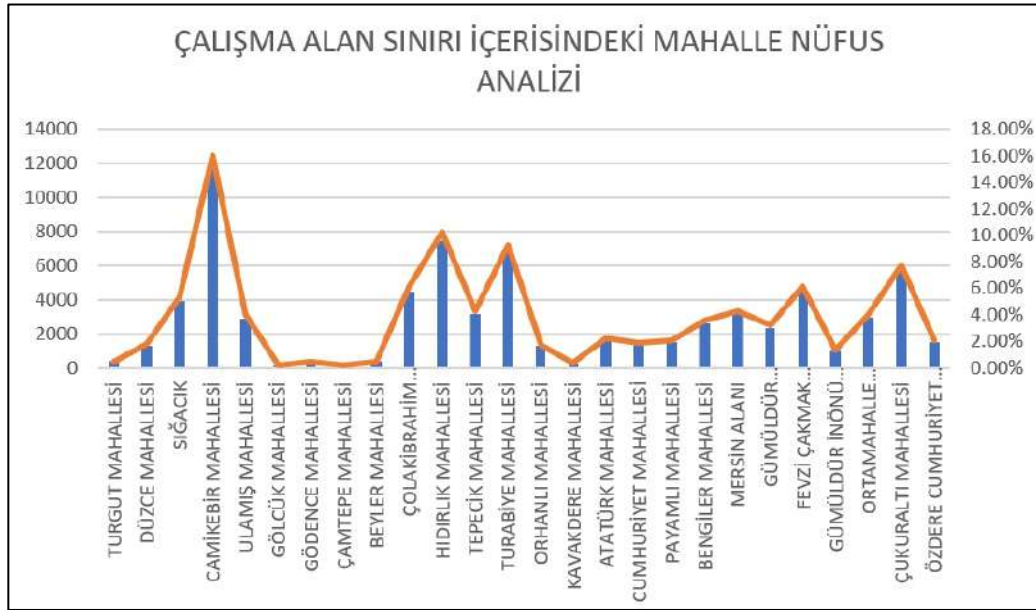

Şekil 186: Menderes İlçesi Mahalle Nüfus Grafiği (SBP 301 Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Oluşturulmuştur.)

Çalışma alanı içerisinde en yoğun nüfus; Camikebir mahallesi, Hıdırlık mahallesi ve Turabiye mahallesinde görülmektedir.

Bu mahalleler Sığacık mahallesine komşu mahallelerdir. Sığacık, Seferihisar ilçesinin en önemli turizm kaynaklarından biridir. Sığacık mahallesinde bulunan Teos Antik Kenti'ne birçok ziyaretçi gelmektedir. Aynı zamanda Teos Marina'nın varlığı deniz ulaşımına açık olması bölgeye özel yat veya tekneleriyle gelmek isteyen vatandaşlar için büyük kolaylık sağlamaktadır. Marinaya teknelerini bırakıp Sığacık'ta bulunan doğal ve kültürel zenginlikleri gezip çevre ilçelerde konaklamaktadırlar. Aynı zamanda Sığacık mahallesinde bulunan konaklama imkanlarının çevre mahallelere kıyasla çok daha yüksek olmasından

kaynaklı ziyaretçiler çevre mahalleleri tercih etmektedir. Bu sebepten dolayı Sığacık mahallesi çeperinde bulunan mahallelerde nüfus daha yoğun görülmektedir.

Şekil 187: Çalışma Alanı Sınırı İçerisindeki Mahalle Nüfus Grafiği (SBP 301 Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Oluşturulmuştur.)

5.3. SEFERİHİSAR-GÜMÜLDÜR-ÖZDERE RAYİÇ BEDELLERİ

T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın yapmış olduğu, İzmir geneli projeler haritası incelenmesi sonrasında elde edilen bulguların yerleşim kademelenmesinde etkisi göz önünde bulundurulmuştur. Öncelikle mahalle bazında rayiç bedelleri belirlenip çalışma alanındaki fiyat farklarının neden kaynaklandığı ele alınmıştır. Bu doğrultuda kıyı şeridi kesiminin rayiç bedelinin yüksek olduğu, tatbikat alanının coğrafi konum olarak kıyı şeridinde bulunmasına rağmen rayiç bedelinin düşük olduğu gözlemlenmiştir. Ayrıca kıyı olan yakınlığından bağımsız olarak sosyal donatı alanları ve bireyin ihtiyaçlarına yetebilirliği bakımında daha uygun alanlarda rayiç bedelinin daha yüksek olduğu söylenebilmektedir. Çalışma alanı içerisinde bulunan mahallelerin rayiç bedelleri tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 25: Çalışma Alanı İçinde Bulunan Mahallelerin Rayiç Bedelleri [K-URL 46]

ÖZDERE CUMHURİYET	279.69
ÇUKURALTI	689.91
ORTA MAHALLE	451.06
GÜMÜLDÜR/İNÖNÜ	431.04
GÜMÜLDÜR/ FEVZİ ÇAKMAK	399.35
GÜMÜLDÜR/ATATÜRK	436.04
BENGİLER	1254.52
MESİR ALANI	1095.57
PAYAMLI	1061.91
CUMHURİYET	1014.45
ATATÜRK	1129.41
KAVAKDERE	242.2
ORHANLI	127.41
TEPECİK	1298.02
TURABİYE	906
BEYLER	117.84
HIDIRLI	1352.96
SIĞACIK	1759.25
CAMİKEBİR	1416.74
ÇOLAK İBRAHİM	1151.9
ULAMIŞ	686.23
GÖLCÜK	129.17
ÇAMTEPE	113.03
DÜZCE	853.75
GÖDENCE	161.47
TURGUT	484.4

5.4. SEFERİHİSAR-GÜMÜLDÜR-ÖZDERE ÇALIŞMA ALANI JEOLJİK YAPISI

SBP 301 Stüdyo 5 dersi kapsamında oluşturulan jeoloji analizi paftasında elde edilen verilere göre çalışma alanının yerleşime uygunluğu araştırılmıştır. Çamtepe, Gölcük, Gödence, Ulaşı, Beyler, Çolak İbrahim, Turabiye, Tepecik, Atatürk, Hıdırlık ve Orhanlı mahalleleri peridotit jeolojik formasyona sahip olan ve yerleşime uygun olan bölgelerdir.

Bengiler, Mersin alanı, Gümüldür, Orta mahalle, Çukuraltı, Özdere, Payamlı, Cumhuriyet, Kavakdere, Turgut, Düzce, Camikebir ve Sığacık mahalleleri ise neritik kireçtaşı, ayrılmamış kuvarterler, desit, riyolit, riyodist, karasal kalıntılar, sistleri mermer ve sist jeolojik formasyona sahip yerleşime uygun olmayan yerler ve kısmen uygun olan karbonatlar ve kalıntılar jeolojik formasyona sahip bölgelerdir.

Elde edilen ve bir araya getirilen veriler sonrasında oluşturulan Nüfus analizi paftası, Rayiç analizi paftası, Jeolojik yapı analizi paftası ve Kurum adeti ve dağılımı analizi paftası karşılaştırılarak Seferihisar-Menderes alt bölgesi için yerleşim kademelenmesi oluşturulmuştur.

Yerleşim kademelenmesi bölgede turizm sektörünün ön planda olması, kurum dağılımının eşit erişim mesafesinde olmaması, bölgenin jeolojik yapısının çoğu alanda uygun olmaması ve rayiç bedelinin kıyı şeridinde daha yüksek görülmesinden etkilendiğini söyleyebiliriz. Yerleşimin yoğun görüldüğü alanlarda tarım ve turizm potansiyelinin yüksek olduğu ve erişilebilirliğin, toplu taşıma kullanılarak kent merkezine ulaşımın kolay olduğu mahallelerin olduğunu görebilmekteyiz.

6. SINIRLAR VE ÖZEL STATÜ ALANLARI ANALİZİ PAFTASI

İzmir ili coğrafi konumu ve sahip olduğu doğal ve kültürel değerlerle ön planla çıkmaktadır. Kentte doğal sit, arkeolojik sit, kentsel sit, tarihi sit, sulak alan koruma bölgeleri, doğal karakteri korunacak alanlar, yaban hayatı koruma ve geliştirme alanı, akdeniz foku yaşam alanı, kültür ve turizm koruma geliştirme bölgesi bulunmaktadır. Korunan alanlar kentte toplam 217.424 dekarlık alan kaplamaktadır. Bu alanların dağılımları; 8 tabiat parkı, 10 tabiat anıtı, 2 yaban hayatı geliştirme alanı, 1 ulusal öneme haiz sulak alandır. [K-URL 47]

Çalışma alanında özel statü altında olan bölgeler; doğal sit, 1. Derece arkeolojik sit, 3. Derece arkeolojik sit, doğal ve arkeolojik sit, kentsel sit, DSİ sulak alan, içme ve kullanım suyu koruma kuşakları, tarımsal niteliği korunacak alan, mera alanı, kültür ve turizm koruma geliştirme bölgesidir. Doğal sit alanları 2863 sayılı kanunun 3. Maddesinin a bendinde yer alan tanımlara göre; jeolojik devirlere ait olup, ender bulunmaları nedeniyle olağanüstü özelliklere sahip yer üstünde, yer altında veya su altında bulunan korunması gerekli alanlar olarak tanımlanır. [K-URL 47]

1.Derece arkeolojik sitler bilimsel muhafaza açısından evrensel değer olan, ilginç özellik ve güzelliklere sahip olması ve ender bulunması nedeniyle kamu yararı açısından mutlaka korunması gerekli olanı korumaya yönelik bilimsel çalışmalar dışında aynen korunacak alanlardır. 3.Derece arkeolojik sitler koruma-kullanma kararları doğrultusunda yeni düzenlemelere izin verilebilecek arkeolojik alanlardır. Doğal ve arkeolojik sitler insanlığın varoluşundan günümüze kadar ulaşan eski uygarlıkların yer altında, yer üstünde ve su altındaki ürünlerini, yaşadıkları devirlerin sosyal, ekonomik ve kültürel özelliklerini yansıtan her türlü kültür varlığının yer aldığı yerleşmeler ve alanlardır. Kentsel sit alanları mimari, mahalli, tarihsel, estetik ve sanat özelliği bulunan ve bir arada bulunmaları sebebiyle teker teker taşıdıkları kıymetten daha fazla kıymeti olan kültürel ve tabii çevre elemanlarının birlikte bulundukları alanlardır. [K-URL 47]

DSİ sulama alanları en ekonomik şekilde, sulama, yol ve tahliye planlaması yapıldığından, yatırım maliyetlerinde tasarruf sağlanmaktadır. [K-URL 47] İçme ve kullanma suyu koruma kuşak alanları içme-

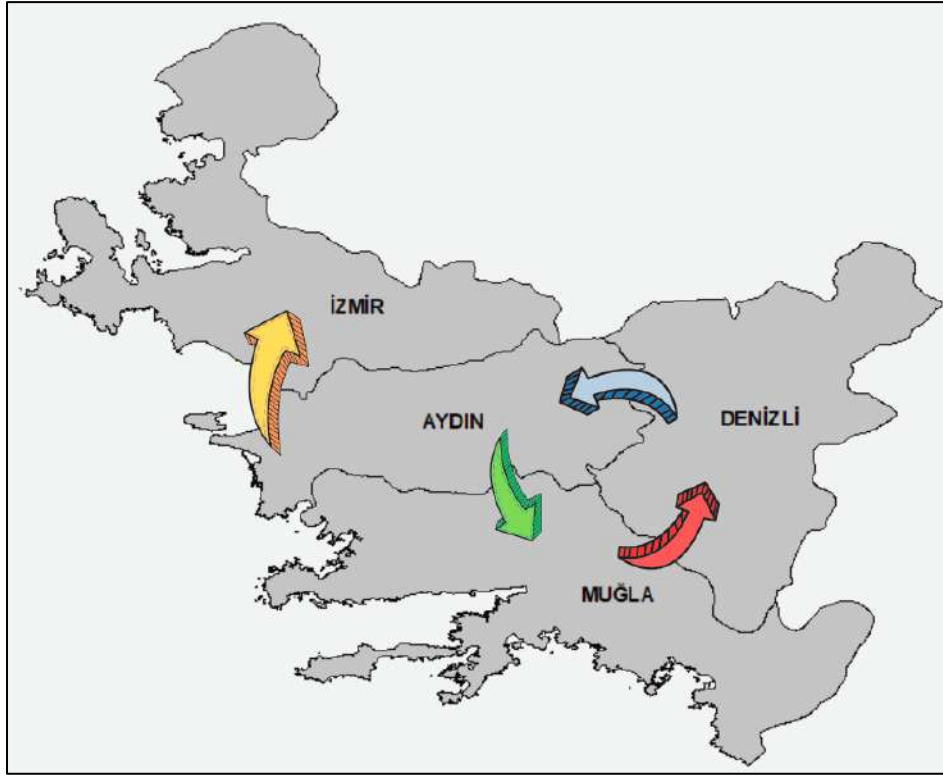
kullanma suyu temin edilen veya edilmesi planlanan bütün yerüstü ve yeraltı suyu kaynaklarının kalitesinin ve miktarının korunmasına ve iyileştirilmesine ilişkin alanlardır. [K-URL 47] Tarımsal niteliği korunacak alanlar üzerinde tarım yapılan arazilerdir ve imar parselleri olmadığından üzerlerine ruhsatlı binalar yapılamaz alanlardır. Mera alanları hayvanların otlatılması ve otundan yararlanılması için tahsis edilen veya kadimden beri bu amaçla kullanılan yerlerdir. “Meralar kamu orta malı” statüsünde olup hayvan otlatmak amacıyla köyde yaşayan çiftçilere tahsis edilmiş mülkiyeti devlete ait olan alanlardır. Kültür ve turizm koruma geliştirme bölgeleri sadece bir sınır belirleme işlemi olmayıp aynı zamanda söz konusu sınırlar içinde yapılacak planlama, tahsis gibi yetkilerin de önceden belirlenmiş hedefler ve ilkeler doğrultusunda kullanılmasını içermektedir. Aynı zamanda çalışma alanında enerji-sulama alanı olarak tahtalı barajı mevcuttur. Enerji üretimi ile kentin enerji ihtiyacının bir kısmını sağlamakta ve kendi kendine yetebilen şehir modeli için önemli bir rol oynamaktadır. Elde edilen bu veriler sınırlar ve özel statü alanları analiz paftasında gösterilmiştir. [K-URL 47]

7. SEKTÖREL EĞİLİMİN BÜYÜME ETKİLERİ POSTERİ

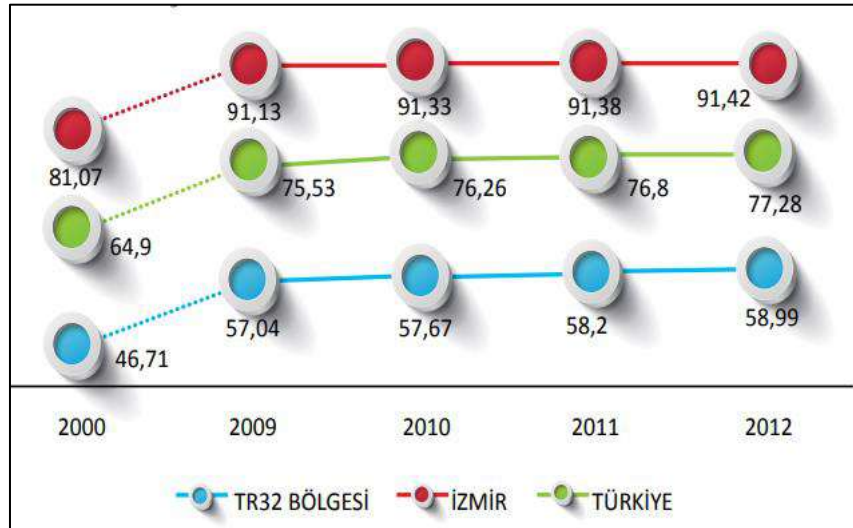
7.1. TR32 BÖLGESİNİN İZMİR İLİ İLE ETKİLEŞİMİ

TR32 Bölgesi ulaşım ve lojistik bağlantıları ekseninde değerlendirildiğinde, İzmir liman kentinin etkisinde yer almaktadır. İzmir Limanı ile Aliğa ve Çeşme limanları, İstanbul limanlarından sonra en yoğun ve Ege Bölgesi’nin dış ticarete en çok konu olan limanlardır. (GEKA)

Denizli ve Aydın; başta Akdeniz, İç Ege olmak üzere diğer bölgelerin İzmir limanlarına demiryolu ve karayolu ile ulaşımı için bir kesişim noktası görevi görmektedir. (GEKA)

Şekil 188: İzmir Aydın Denizli Muğla İllerinin Birbirleri ile Bağlantı Şeması (SBP Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Oluşturulmuştur.)

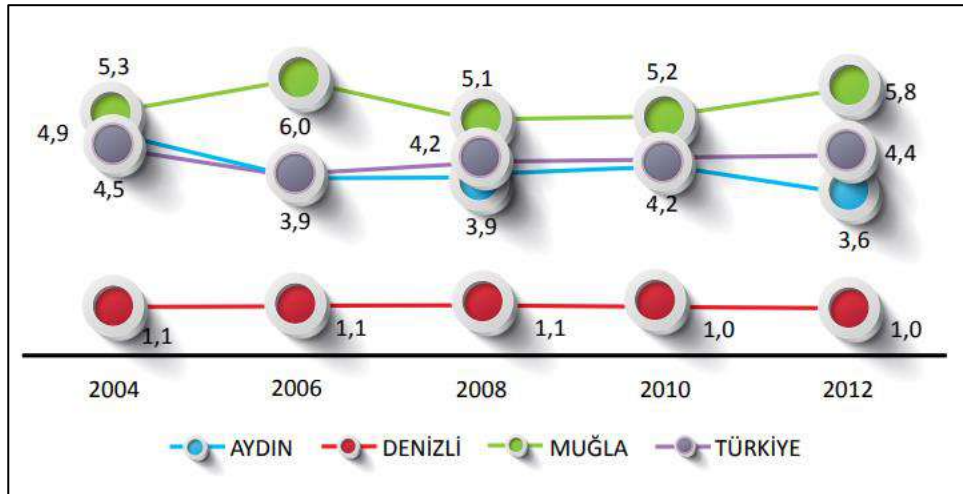

Şekil 189: TR32 Bölgesinde İllerinde Kişi Başı İhracat Değeri (\$) (GEKA)

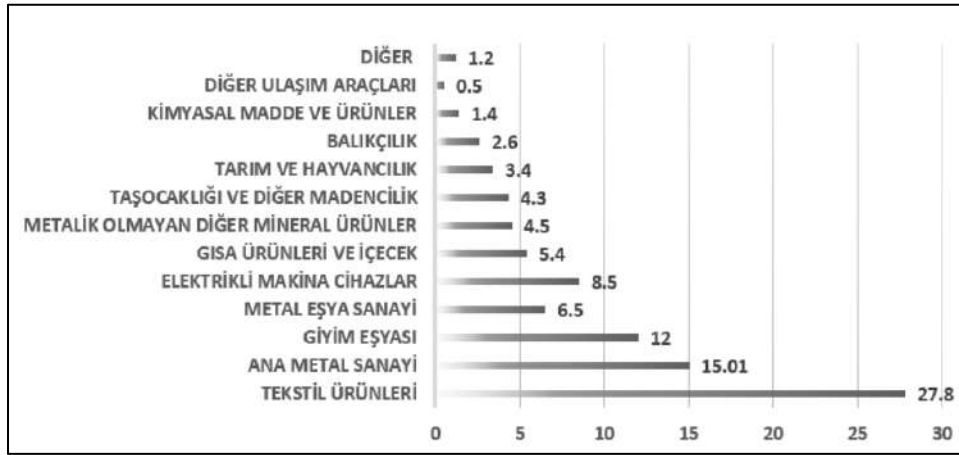
Erişilebilirliğin pazar potansiyelindeki önemli etkisi değerlendirildiğinde ülkenin 2023 hedeflerine hizmet edecek iki büyük projenin (Gebze-İzmir Otoyolu, İstanbul-Gerede-Gürbulak Otoyolu) Bölge'ye önemli yansımaları olacaktır. Seyahat süresinin 8-10 saatten 3-4 saate ineceği öngörülen Gebze-İzmir otoyolu projesi ve İstanbul-Gerede-Gürbulak otoyolu projesi bölgeyi doğrudan etkileyecek niteliktedir. Bu projelerin hayata geçmesi halinde bölgenin ülke ölçeğindeki talep artışından önemli paya sahip olması ve büyümesi öngörülmektedir. (GEKA)

Bölgenin öne çıkan sektörlerinden birisi olan turizm sektörü ise çevresel faktörlerden en fazla etkilenen sektörlerden biridir. Komşu şehirler İzmir, Antalya ve Afyonkarahisar'da da bölgedekine benzer turizm öğelerinin yoğunluğu göze çarpmakta ve çevre illerde de turizme ait aynı sorun ve potansiyellerin mevcut olduğu gözlenmektedir. Aynı sorunlara benzer yaklaşımların uygulanması ve destek olunması bölgelerin çözüm gücünü arttırmaktadır. Turizm alanında belli bir turist çekme potansiyeli yaklaşımının oluşturulması çevre iller ile daha kolay ve etkin çözüm yollarının oluşmasını sağlamaktadır. Likya Yolu, Kuşadası-Selçuk gibi sürekli turist çeken etkileşimlerinin güçlendirilmesi ve desteklenmesi bölgelerarası iş birliği ve sektörel büyüme sağlamaktadır. (GEKA)

En fazla kruvaziyer yolcu çeken noktalar olan İzmir ve Kuşadası'nın en önemli kruvaziyer ülkeleri olan İtalya ve Yunanistan gibi komşu ülkelerle iş birliği yapması kruvaziyer turizminden ülkenin sağladığı kazancı arttırmaktadır. Bununla birlikte Yunan Adaları, İzmir ve Güney Ege kıyıları arasında sağlanacak ulaşım etkinliği yine turizm ile sosyal ve ekonomik etkileşimi de güçlendirmektedir. (GEKA)

Şekil 190: Kentleşme Oranı (GEKA)

Şekil 191: TR32 Bölgesinde İllerinde Kişi Başı İhracat Değeri (\$) (GEKA)

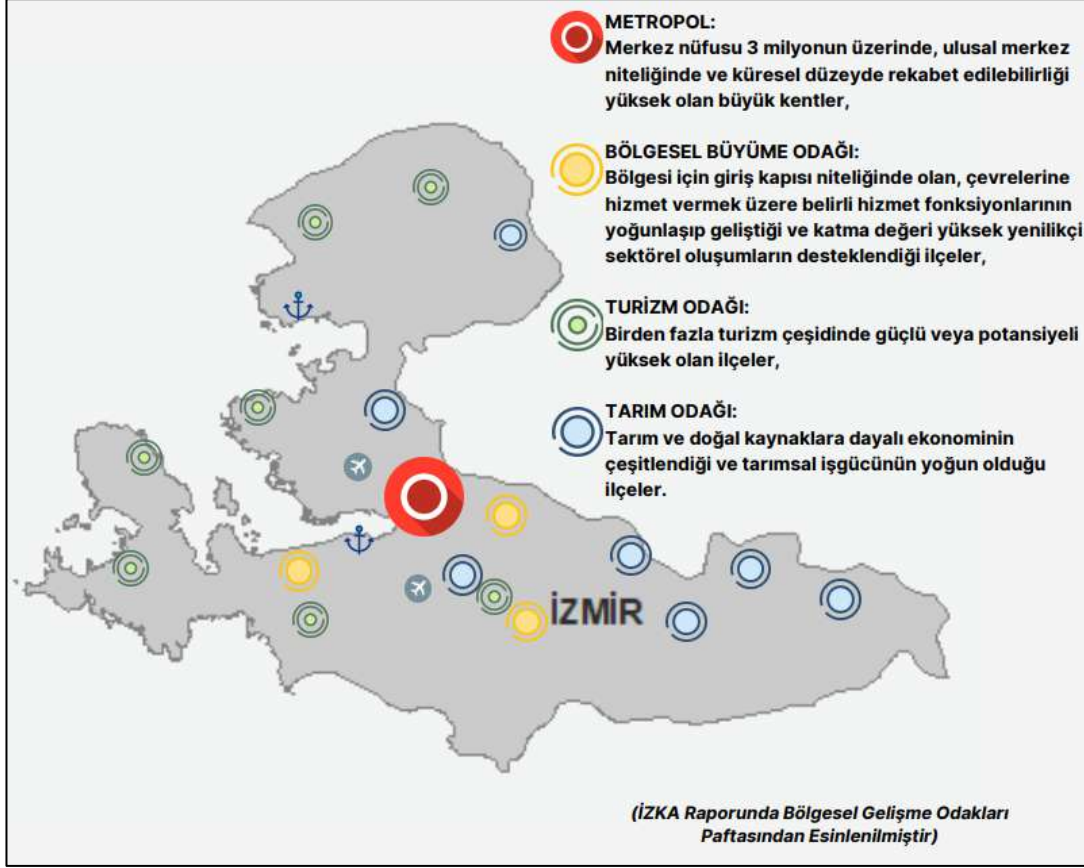
Liman	Yolcu sayısı	Aldığı pay (%)
TÜRKİYE	2.240.776	100,00%
İstanbul	689.417	30,77
Kuşadası	577.685	25,7
İzmir	486.493	21,71
Antalya	163.575	7,3
Marmaris	152.685	6,81
Çeşme	62.741	2,8
Diğer	40.843	4,91

Şekil 192: Kruvaziyer Yolcu İstatistikleri (GEKA)

7.2. TR31 BÖLGESİNİN İZMİR GÜNEY KESİMİ İLE ETKİLEŞİM

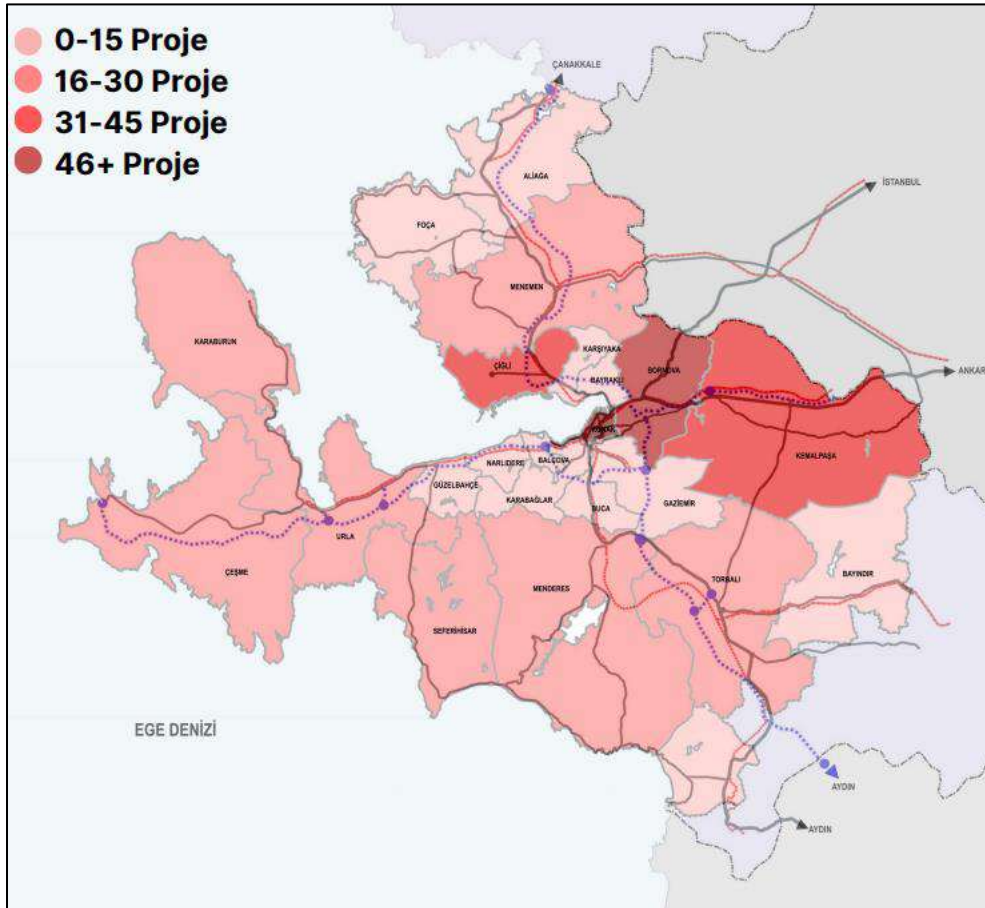
2014-2023 İzmir Bölge Planı'nı hazırlarken göz ardı edilemeyecek küresel ekonominin temel gelişmeleri 2008 yılı finansal krizi, dünyadaki yeni küresel iş bölümü, iklim değişikliği, enerji sorunu ve inovasyon ekonomileri olarak öne çıkmaktadır. İzmir Bölgesi düzeyinde iyi yönetim ilkelerinin hayata geçirilmesi amacıyla çok sayıda ve farklı düzeylerde faaliyet gösteren koordinasyon yapıları bulunmaktadır. İzmir Kalkınma Ajansı Yönetim Kurulu ve Kalkınma Kurulu, İzmir Kent Konseyi, İzmir Ekonomik Kalkınma Koordinasyon Kurulu, İzmir Üniversiteler Platformu, çeşitli sektörel ve tematik platformlar önemli

bölgesel yapılar olarak bulunmaktadır. 2011 itibariyle 4.923 dernek ve 190 vakıf aktif çalışmaktadır. İzmir sosyal sermaye açısından Türkiye'deki en gelişmiş bölge olarak öne çıkmaktadır. (İZKA)

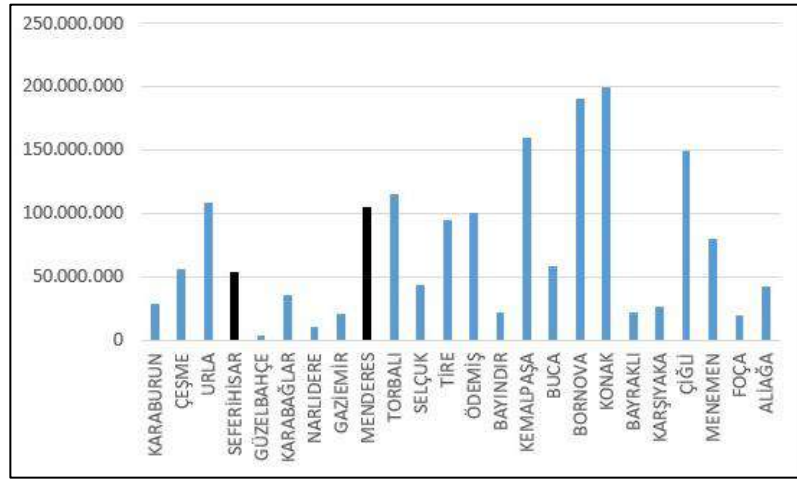
Şekil 193: İzmir İli Sektörel Odak Şeması (SBP 301 Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Oluşturulmuştur.)

2012 Yılı Yatırım Programı'nda iller bazında ayrıştırılabilen kamu yatırımları ödeneklerinden İzmir'e ayrılan tutar yaklaşık 704,6 milyon TL'dir. Bu miktarın sektörel dağılımında en yüksek payı ulaştırma-haberleşme sektörü almaktadır. Öne çıkan yatırımlar İzmir-İstanbul Otoyolu, İzmir-Ankara Yüksek Hızlı Tren Yolu, Adnan Menderes Havalimanı İç Hatlar Terminali, Kuzey Ege (Çandarlı) Limanı, Kruvaziyer Limanı, Kemalpaşa Lojistik Merkezi, Sabuncu belı Tüneli, Konak Tünelleri, Buca-Yeşildere Bağlantı Yolu (Uçan Yol), İzmir Körfez Geçişi, Deniz Ulaşımını Geliştirme Projesi, Gaziemir Fuar Alanı, DSİ Sulama ve Baraj Projeleri olarak sıralanabilir. İzmir'de 3 ilçe, turizm sektörü açısından oldukça öne çıkmaktadır. Herkesçe tanınan, yerli/yabancı turistlerin geldiği bu ilçelerde ikinci konut yapılaşmaları başlamıştır. Bu gelişmeye bağlı olarak ilçeler yeni altyapı ve üstyapı yatırımlarına rol oynamaktadır. Popüler özellik sergileyen Çeşme ve Selçuk ilçelerinde lüks turistik tesis gelişimleri görülmektedir. Bölge yakınlığı için tercih edilen İzmir, Güney kesimi önemli turizm gelişim odağı olarak da görülmektedir. (İZKA)

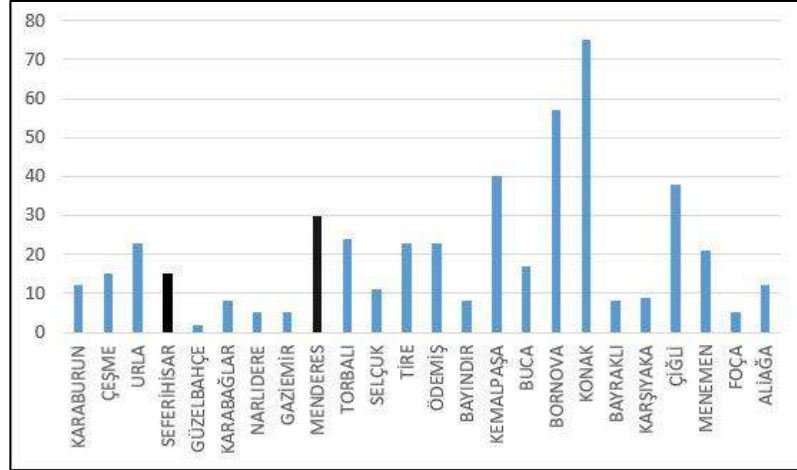

Şekil 194: İzmir İli Proje Yatırım Analiz Paftası (SBP 301 Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Oluşturulmuştur.)

Stratejik yönetim yaklaşımı 1950'lerden itibaren özel sektörde işletmelerin artan rekabet koşullarında varlıklarını sürdürebilme çabaları nedeniyle önem kazanmaya başlamıştır. Kamu kurumlarında yaygın olarak uygulanmaya başlaması ise 1980'lerin başlarına denk gelmektedir. Bu dönemden itibaren stratejik planlama kamu yönetiminin temel taşlarından biri olmuştur. Kamu kurumları kâr amacından ziyade topluma katkı misyonuna odaklansa da günümüz rekabet koşullarından etkilenmektedirler. Bu kurumların kaynakları verimli ve etkili şekilde kullanması, bunu yaparken de sürdürülebilirlikten ödün vermeden topluma hizmet sağlaması gerekmektedir. İzmir, Güney kesiminde özellikle Seferihisar belediyesinin halkı teşvik edici yatırımları önemli rol oynamaktadır. Özdere ve Gümüldür mahallelerinde turizm ve ticaret faaliyetlerinde gelişme potansiyeli varken bölge içerisinde halka hizmet eden kamu kuruluşları yetersiz sayıdadır. (İZKA)

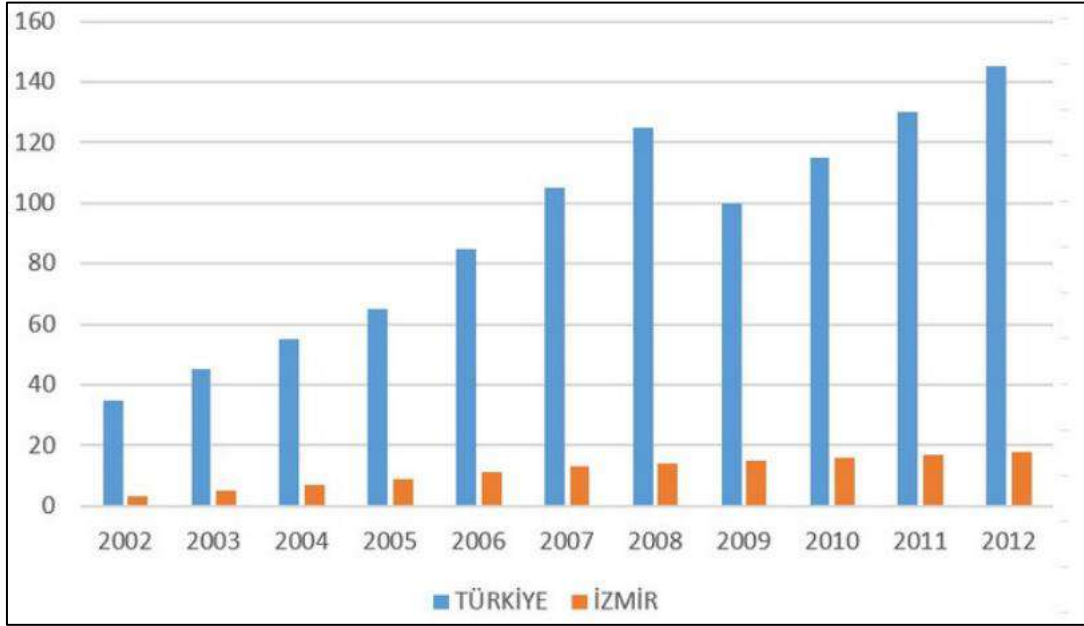

Şekil 195: İzmir İli İlçeleri Yatırım Maliyetleri (TL) (2008-2020) (İZKA)

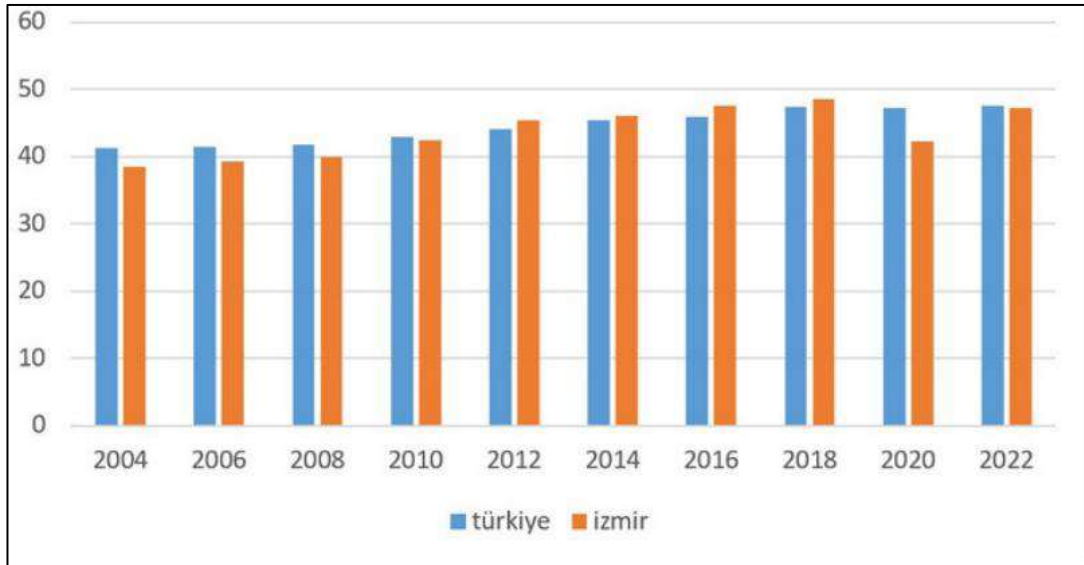

Şekil 196: İzmir İli İlçeleri Proje Sayıları (2008-2020) (İZKA)

Ekoturizm uygulamalarına yönelik sektörde faaliyet gösterenlerin farkındalıkları artırılacak olup başta Karaburun, Çeşme, Seferihisar, Urla, Foça, Dikili ilçeleri olmak üzere ekoturizme yönelik yatırımlar özendirme çalışmaları planlanırken, deniz ve kıyı alanlarında çevreyi korumaya yönelik önlemler artırılıp, liman ve marina faaliyetleri ile deniz trafiğinden kaynaklanan kirlenici unsurların düzenli izlenebilmesi amacıyla sürekli ölçüm istasyonlarının kurulması da planlama aşamalarındandır. Liman ticareti İzmir Güney kesiminde yazın yoğunken istihdam sağlanması ve büyüme fonksiyonlarının kullanılabilir olması için teşvik edici hale gelmelidir. (İZKA)

Şekil 197: İzmir ve Türkiye'de İhracatın Gelişim Tablosu (2002-2012) (İZKA)

Şekil 198: Türkiye ve İzmir'de Yıllara Göre İstihdam Oranları (2004-2022) (İZKA)

8. GZFT ANALİZİ

İzmir ili ve alt bölge çalışma alan sınırları incelendiğinde, birçok yönden güçlü, zayıf, fırsat ve tehditler oluşturan durumlar ele alınıp değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgular ve tespitler sonucunda GZFT analizi çalışması yapılmıştır.

GÜÇLÜ YÖNLER

TR32 Bölgesi ulaşım ve lojistik bağlantıları ekseninde değerlendirildiğinde, İzmir liman kentinin Hinterlandında ve etkisinde yer alması.
İzmir Limanı ile Aliğa ve Çeşme limanları, İstanbul
Limanlarından sonra en yoğun ve Ege Bölgesi'nin dış ticarete en çok konu olan limanlar arasında yer alması.
En fazla kruvaziyer yolcu çeken noktalar olan İzmir ve Kuşadası'nın en önemli kruvaziyer ülkeleri olan
İtalya ve Yunanistan gibi komşu ülkelerle iş birliği yapması kruvaziyer turizminden ülkenin sağladığı kazancı artırabilmesi.
Deniz ulaşımı ve erişilebilirliğinin varlığı.
Kentin aldığı göçler ile kente katma değer kazandırması.
Bölge halkının yazları turizm kışları tarım ile ilgilenmesi ile tarımsal üretim yapılması.
Karayolu, havayolu, deniz yolu ve demir yolu ulaşım hatlarının bulunması erişilebilirliği güçlü kılması.
Dokuz Eylül Üniversite'sinin kamp alanının bulunması.
Eurovelo bisiklet rotasında Gümüldür ve Özdere'nin bulunması ile bu kentlerin sürdürebilir kentler haline gelmesi için altyapı sağlaması.
Eurovelo bisiklet rotasının Seferihisar, Gümüldür ve Özdere üzerinden geçmesi ve bunun Pamucak sahile kadar varması ile belediyelerin ortak çalışması ile etkinlikler oluşturarak turizm çalışmaları yapılması.
Tarımsal faaliyetlere belediyelerin destek vermesi.
Belediyelerin çalışmakta olduğu zeytin yolu projesi ile tarıma destek vermesi ve turizm canlandırması.
Belediyelerin kırsal kalkınma için destek vermesi.
Çalışma alanı içerisinde koyların bulunması.

Çalışma alanı içerisinde tarım faaliyetinin olmasıyla birlikte ekonomiye katkı sağlanması ve tanınırlığı artırması.
Seferihisar’da GES ve RES projelerinin bulunması.
Kadın istihdamını sağlamak için kadın kooperatifi kurulması.
Gümüldür’de yapıların kat iznini 2 ve 3 katla sınırlı olmasıyla afete karşı önlem alınmış olması.
Gümüldür’de altın madeni ve üzüm yetiştirilmesi.
İlçe belediyelerinin tarım ve çiftçi faaliyetlerine teşvik etmesi.

ZAYIF YÖNLER

Kentsel altyapının yeterli düzeyde olmaması.
Ulaşım altyapısı açısından belediyenin yetersiz olması ve ulaşımın gecikmesi.
5216 kanunu ile belde belediyeleri ve köylerin kapatılması ile kent gelişimin önüne geçilmesi.
Belediye hizmet binalarının farklı konumlarda olması sebebi ile erişilebilirliğin zor olması.
Kent içinde yüksek istinat duvarları bulunması.
Kent içinde otopark sorunu olması sebebiyle araçların anayol kenarına park etmesi ve ulaşımın zorlaşması.
Sağlık hizmetinin yetersiz olması ve erişilebilirliğin düşük olması sebebiyle kentlilerin Kuşadası ilçesini tercih etmesi.
Kentte yatırım yetersizliği sebebi ile festival etkinlik ve fuar gibi tanınırlığı artıracak etkinliklerin yetersiz olması.
Yapılaşmanın artması sebebiyle imar arazi alanlarının azalması.
Toplanma alanlarının yetersizliği ve yer seçiminin erişilebilirlik açısından zor olması.
Mezarlığın kullanılmaması ve bakımsız olması.
Kent içindeki yapıların fiziksel ömrünü doldurması.
Festival alanının olmaması.
Kent içinde atış sahasının bulunması.
Yazları günübirlik turizm faaliyetleri için gelen nüfusun fazla olması ve konut sayısının yetersiz olması.
Ürkmez mahallesinde mevcut planlama yapılmadan kaçak yapılaşma olması ve sonradan ruhsatlandırılıp çarpık kentleşmeye yol açması.

Gümüldür ve Özdere halkının eğitim hizmetlerini çevre ilçelerden sağlaması.

FIRSATLAR

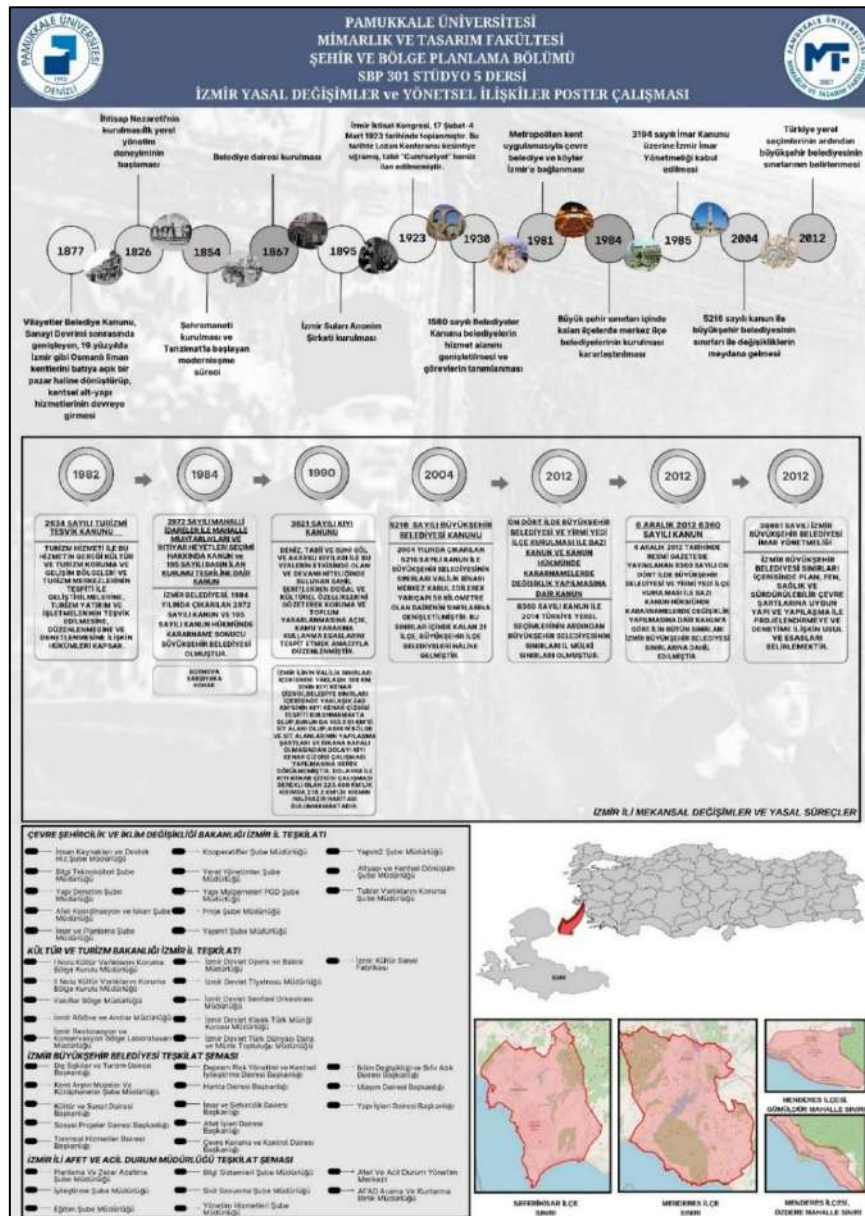
Sivil toplum kuruluşlarının ve kooperatiflerin bulunması.
Coğrafi işaret tescil belgesine sahip olması ve coğrafi işaretlerin devamlılığının sağlanması ile tanrılığının artması.
Kent çeperine yakın antik kentlerin bulunması.
Dış ticaret için farklı lojistik ağlarının bulunması.
Kentte bulunan kooperatiflerin dış ticarete katkı sağlaması.
Özdere yat limanı projesi varlığı ile liman turizmi fırsatı oluşturması.
Üniversite ile turizm iş birliği sağlanarak yeni fakülte açılması ve oteller ile iş birliği olması.
Doğal ve tarihi alanlara yakınlığı ile tanınır olması.
Markalaşmaya uygun tarım ürünleri ile tanınırlığın artırılması.
Üretimin artmasıyla yatırım faaliyetlerinin gelişime katkısı.
Halkın gelir-gider ihtiyaç yardımlarının belediye kontrolünden geçip belediyenin halka yardım etmesi.
Çalışma alanının konumunun Samos adasına olan yakınlığı ile turist giriş çıkış faaliyetlerinin artması.
Teos marinanın açılması ile gününbirlik turist ziyaret sayısının artması.
Güzelbahçe ve Menderes ilçelerinde oluşan yeni yapılaşma konut proje alanlarının oluşması.

TEHDİTLER

Kruvaziyer limanda donatı eksikliği ve alan yetersizliği.
Kent çeperinde doğal çevre koruma alanlarının bulunmasından dolayı kentin büyümemesi.
Seferihisar'ın yavaş kent olduktan sonra göç almaya başlaması ve kentin demografik yapısının bozulması.
Seferihisar ve Kuşadası'nda kruvaziyer liman olması sebebi Gümüldür'e turist çekme sayısının az olması.
Kıyı kenar kanunun uygulanmaması sebebi ile afet riski oluşturması.
İklim değişikliği sebebi ile bölgede bulunan orman alanlarında yangın oluşması.

Tarım arazilerinin imara açılması ile tarım faktörünün zarar görmesi.
Kentin Menderese doğru büyümesi ile tarım alanlarının yok olması.
Belediyenin sürdürebilir kent ile ilgili mevcutta bir projesinin olmaması.
Tatbikat alanın şehri ikiye bölmesi.
Coğrafi tescil belgesinde var olan Gümüldür ve Seferihisar mandalinasının üretiminin yanında avokado üretiminin yapılması ve yaygınlaşması sebebi ile mandalina üretiminin azalması.
Özdere içerisinde 2. Konut alımının yaygın olması.
Özdere ve Gümüldür üzerinde herhangi bir proje olmaması sebebi ile ekonomik gerileme yaşanması.

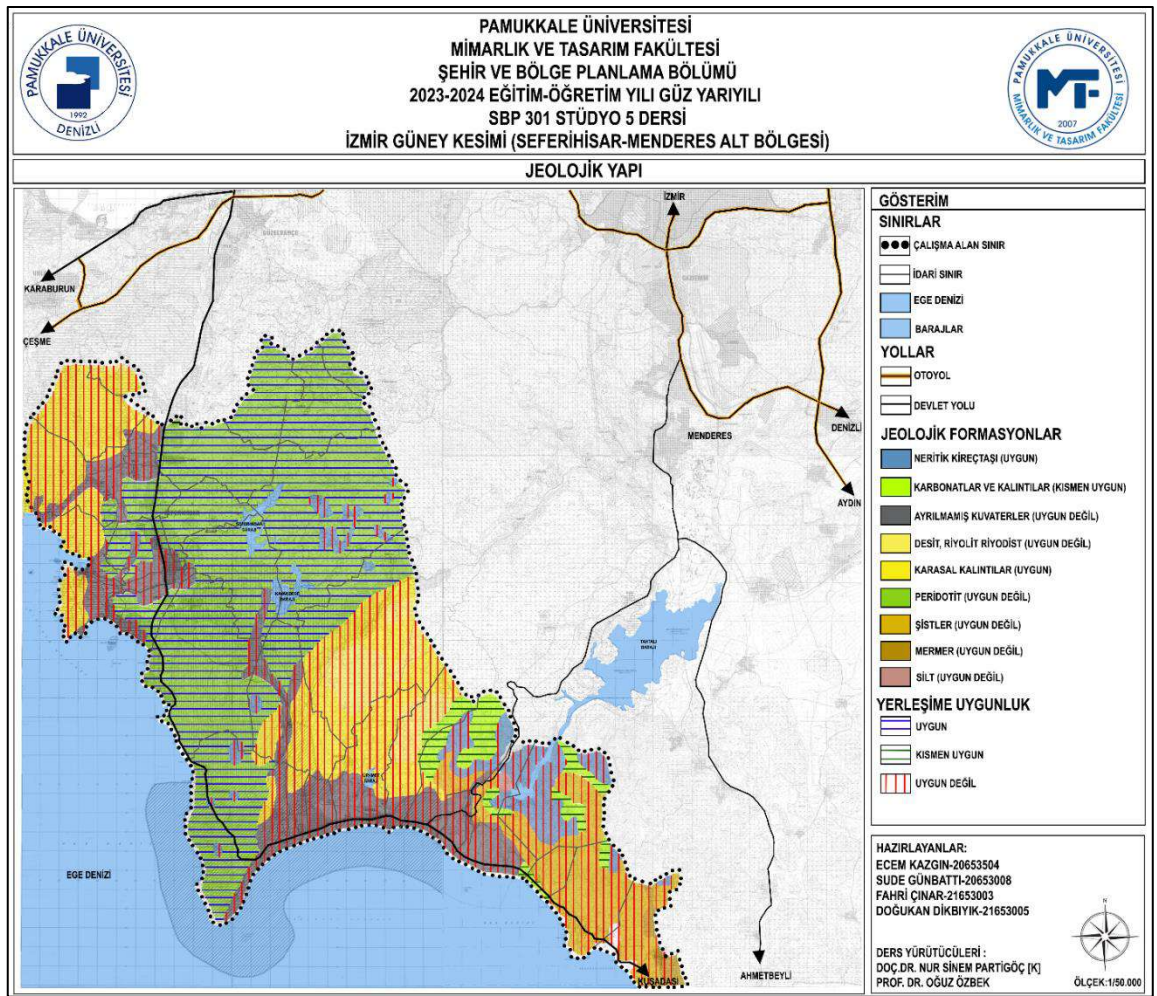
İzmir'in yönetsel ilişkileri ve yasal değişimleri poster çalışması incelendiğinde, yönetsel ilişkilerin ve yasal sürecin kentin hem idari yapısında hem de günlük yaşamında önemli etkileri olduğu söylenebilir. Büyükşehir statüsünün getirdiği avantajlar, imar ve kentsel dönüşüm projeleri, çevre düzenlemeleri ve sosyal politikalar, İzmir'in sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşmasında kritik role sahiptir. Bu bağlamda, yerel yönetimlerin ve merkezi hükümetin uyum içinde çalışması, İzmir'in gelecekte de güçlü ve dinamik bir şehir olmasını sağlayacaktır.

Şekil 199: İzmir Yasal Değişimler ve Yönetmelik İlişkileri Poster Çalışması (SBP 301 Stüdyo 5 Dersi Kapsamından Hazırlanmıştır.)

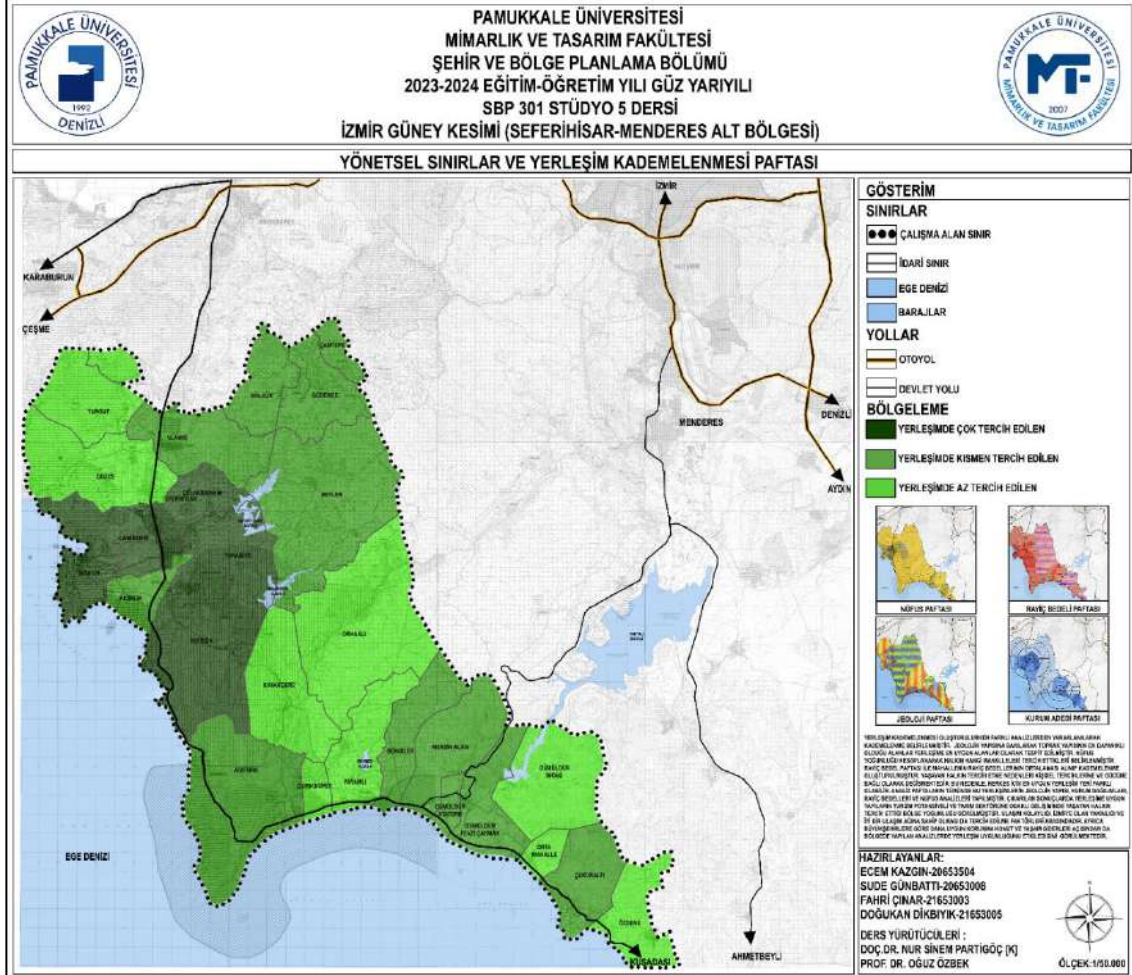
Pamukkale Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü 2023- 2024 Eğitim-Öğretim Yılı Güz Yarıyılında SBP 301 Kodlu Stüdyo 5 Dersi Kapsamında, Proje Koordinatörleri Yürütücülüğünde 3. Sınıf Öğrencileri Tarafından Hazırlanmıştır.

Seferihisar ve Menderes ilçelerinin jeolojik yapıları, bölgelerin doğal güzelliklerini ve potansiyel risklerini belirleyen temel unsurlardır. Her iki ilçe de aktif tektonik bölgelerde yer almakta olup, deprem riski altındadır. Bu nedenle, yapılaşma ve kentleşme süreçlerinde jeolojik risklerin dikkate alınması büyük önem taşır. Ayrıca, Seferihisar'ın termal kaynakları ve Menderes'in verimli alüvyal düzlükleri, bu bölgelerin ekonomik faaliyetlerini destekleyen önemli jeolojik özelliklerdir. Tarım, turizm ve jeotermal enerji gibi sektörlerde bu jeolojik özelliklerin sunduğu fırsatlar değerlendirilmeli ve sürdürülebilir bir şekilde kullanılmalıdır. Sonuç olarak, Seferihisar ve Menderes ilçelerinin jeolojik yapıları, bu bölgelerin hem potansiyelini hem de risklerini anlamak açısından kritik öneme sahiptir. Doğru planlama ve risk yönetimi ile bu bölgelerin doğal zenginlikleri korunarak, güvenli ve sürdürülebilir bir şekilde gelişmeleri sağlanabilir.

Şekil 203: Seferihisar-Menderes Alt Bölgesi Jeolojik Yapı Analiz Paftası (SBP Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Oluşturulmuştur.)

Seferihisar’da merkez ve turistik alanlar, kırsal mahalleler ve tarım alanları ile dengeli bir yerleşim kademelenmesi mevcuttur. Menderes ise ilçe merkezi, sahil bölgeleri ve kırsal alanlar ile çeşitlilik göstermektedir. Bu yerleşim kademelenmesi, doğal kaynakların korunması ve ekonomik faaliyetlerin sürdürülebilir bir şekilde geliştirilmesi açısından dikkatle yönetilmelidir.

Şekil 204: Yönetmel Sınırlar ve Yerleşim Kademelenmesi Analizi Paftası (SBP 301 Stüdyo 5 Dersi Kapsamında Oluşturulmuştur.)

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Pamukkale Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi şehir ve Bölge Planlama Bölümü 2023-2024 Eğitim-Öğretim yılı güz yarıyılında yürütülen ŞBP 301 Stüdyo 5 dersi kapsamında hazırlanan analitik etüt raporunda çalışma alanının tarihsel geçmişi incelenmiştir. Bölgenin tarihsel yapısı incelendiğinde İzmir ili, Türkiye'nin batısında yer alan tarihi bir bölgedir. Bölgenin analitik çağlardan günümüze kadar pek çok uygarlıklar tarafından yerleşim yeri olarak kullanılmıştır. Bu nedenle, bölgede birçok tarihi yapılar bulunmaktadır. Bu analitik etüt raporu, İzmir ili Seferihisar ve Menderes ilçelerinin tarihi yapılarının durumunu, tarihi ve kültürel değerlerini ve korunmaları gereken yapıları belirlemek için hazırlanmıştır.

Raporda belirtilen sonuçlara göre, Seferihisar ve Menderes ilçeleri tarihi yapıları ile oldukça zengin bir bölgedir. İldeki tarihi yapılar arasında antik kentler, camiler, kiliseler, türbeler, hamamlar, köprüler ve kaleler bulunmaktadır. Tarihsel yollar ve rotalar, özellikle Efes-Minas Yolu ve onun alt kolları olan yürüyüş, bisiklet, zeytin, bağ ve mavi rotanın tarihi önemi ve günümüzdeki kullanımı vurgulanarak bölgeye olan katkıları ortaya konmuştur. Teos, Lebedos, Klaros gibi antik kentlerin geçmişten günümüze gelişim süreçleri hangi toplumların yaşadığının bilgileri verilmiştir. Bölgenin Neolitik Çağ'dan başlayarak Osmanlı İmparatorluğu ve Cumhuriyet Dönemi'ne kadar uzanan bu süreçte, bölgenin siyasi, ekonomik ve kültürel evrimi detaylı bir şekilde incelenmiştir. Kırılma noktaları, afetler, savaşlar, endüstriyel üretim, sosyo-kültürel faktörler ve planlama süreçleri üzerinde durularak, İzmir'in bugünkü konumuna nasıl geldiği hangi süreçlerden geçtiği ve geçmişten günümüze yaşanan değişiklikler anlatılmıştır.

İzmir il genelinden altbölge özeline kadar sosyo-kültürel, endüstriyel, altyapı alanları başta olmak üzere incelenmiştir. İzmir ilinin tarihsel makraform gelişimi ve değişim süreçleri incelenmiştir. Ancak raporda belirtilen ve önlem alınması başta gelen konulardan biri İzmir ili 1.deprem kuşağında bulunmasıyla tarihi yapıların doğal afetler karşısında savunmasız olduğu, birçok yapının yıkılmaya yüz tuttuğu, yeterli korunma hassasiyetinde bulunulamadığındandır. İzmir ili Seferihisar ve Menderes altbölgeleri için tarihsel yapıların korunması, restore edilmesi için önlemler alınması gerekmektedir. Bu önlemler arasında yapıların düzenli bir şekilde denetlenmesi, turizme yönelik yeterli yatırımların artırılması ve tarihi yapıların gelecek nesillere aktarılması için eğitim çalışmaları yapılması gibi hususlar yer almaktadır. Tarihsel yapıya ilişkin yapılan çalışmalardan elde edilen sonuçlara göre İzmir ili tarihi ve kültürel miraslar açısından oldukça önemli bir bölgedir. Ancak bu yapıların korunması ve sonraki nesillere aktarılması için önlemler alınmalıdır.

Raporun ikinci bölümünde mekânsal yapıya ilişkin konular ele alınmıştır. Yapılan analizler sonucunda; Seferihisar ve Menderes ilçelerinin coğrafi konumu, ulaşım sistemleri, çevresel görsel değerler,

mekânsal karakter, işlevsel kimlik, kıyı ve tarım alanları gibi birçok avantaja sahip olduğunu göstermektedir. Ancak bu ilçelerin kent merkezine uzaklığı nedeniyle ulaşım ve altyapı eksiklikleri gibi sorunlar yaşanmaktadır. İzmir, gelişmiş enerji altyapısı ve termal kaynaklarının yanı sıra hava, deniz, demir ve kara yollarıyla güçlü ulaşım bağlantılarına sahiptir. Seferihisar ve Menderes'in çevresel görsel değerleri, kültürel mirasları ve doğal kaynakları turizm potansiyelini artırmaktadır. Kıyı morfolojisi, kumul sahil şeridi ve mavi bayraklı plajlar turizm, ekonomi ve kültürel açıdan avantaj sağlar. İzmir'in nüfus yoğunluğu kent merkezinde toplanmış olup, bu durum ilçelerde ekonomik ve turizm potansiyeli yaratırken, yerel halk için sorun teşkil etmektedir. İlçelerdeki su kaynakları tarımda kullanılmakta, ancak artan talepler ve sürdürülebilirlik kaygıları gelecekte sorunlara yol açabilir.

Mekânsal yapıya ilişkin analizlerde, çalışma alanının mekânsal altyapısı, coğrafi konumu, teknik, enerji ve ulaşım altyapısı, yerleşilebilirlik analizi, arazi kullanımı ve kıyı morfolojisi gibi konular değerlendirilmiştir. Seferihisar ve Menderes'in turizm potansiyeli, termal kaynakları, kıyı kesimi, tarım alanları ve kültürel miraslarına rağmen, su kaynaklarının yetersizliği, altyapı eksiklikleri ve ekonomik sorunlar gibi problemler bulunmaktadır. Sonuç olarak, bu ilçelerin turizm ve termal sektörlerinin çevre koruma ve sürdürülebilir kalkınma hedefleri ile uyumlu şekilde planlanması, mevcut potansiyellerin doğru yönetilmesi ve gelecekteki ihtiyaç ve sorunların göz ardı edilmeden stratejik planlama yapılması gerekmektedir. İlgili kurumlar ve paydaşlar arasında iş birliği sağlanarak Seferihisar ve Menderes'in, dolayısıyla İzmir ve çevresinin potansiyellerinin en iyi şekilde değerlendirilmesi ve sorunların çözümü için çalışmalar yapılmalıdır.

Raporun üçüncü bölümünde çevresel yapıya ilişkin konular ele alınmıştır. Seferihisar ve Menderes ilçelerinin su varlıkları, jeolojik formasyonları, toprak kabiliyetleri, meteorolojik özellikleri ve biyoçeşitlilik gibi birçok konuyu içermektedir. Bu çalışmalar, Seferihisar-Menderes alt bölgesinin zengin su varlıklarına sahip olduğunu, çeşitli canlı habitatlarına ev sahipliği yaptığını ve iklim koşullarının tarımsal faaliyetler için elverişli olduğunu ortaya konmuştur. Seferihisar ve Menderes ilçeleri Akdeniz iklimine sahip olup, bu iklimin elverişli koşulları tarımsal faaliyetler için önemli avantajlar sunmaktadır. Özellikle mandalina, üzüm ve yeni başlayan avokado üretimi gibi tarımsal ürünler öne çıkmaktadır. Menderes ilçesindeki Gümüldür Mandalinasının coğrafi işarete sahip olması ve iyi tarım uygulamalarının etkinlik göstermesi bölgeye önemli bir tarım faaliyetleri potansiyeli kazandırmaktadır.

Yapılan GIS tabanlı analizlerde alanın oldukça güçlü bir su kaynakları potansiyeline sahip olduğu aktif dere ve akarsuların bulunduğu anlaşılmıştır. İzmir'in en büyük barajı olan Tahtalı Barajı, Tahtalı Çayı üzerinde, içme suyu sağlama amacıyla 1986-1999 yılları arasında inşa edilmiş bir barajdır. Toprak ve kaya gövde dolgu tipi olan barajın gövde hacmi 3.100.000 m³, akarsu yatağından yüksekliği 58,00 m.,

normal su kotunda göl hacmi 306,65 hm, normal su kotunda göl alanı 23,52 km'dir. Baraj yıllık 205 hm içme suyu sağlamaktadır. Metropol ilçelerin su ihtiyacının %40'ını karşılamaktadır. Menderes ilçesinde bulunan tek barajdır geri kalanları haritada görüldüğü üzere İzmir'in batısında bulunuyor. Ancak su kaynaklarına yeterli önemin verilmemesi ve su kaynaklarını kullanımda artan talebin, bilinçsiz su kullanımı ve jeotermal enerji tesislerinin etkisiyle toprak kirliliği gibi sorunlar ortaya çıkmaktadır. Bu, tarım arazilerinin verimliliğini ve ekosistem dengesini olumsuz yönde etkilemektedir. Aynı zamanda alanın birçok jeomorfolojik yapıyı bulundurduğunu ve kıyıda bulunması nedeniyle birçok dayanıksız zemin formasyonlarının bulunduğunu söylemek mümkündür.

Buna bağlı yapılan toprak kabiliyeti analizlerinde verimli toprakların bulunduğunu hem tarım arazileri hem de orman alanları için ince yapraklı ve geniş yapraklı orman alanlarını bir arada bulunduğu anlaşılmıştır. Alanın böyle verimli topraklara sahip olması biyoçeşitliliği ve ekosistemi de arttırmaktadır. Bölgenin zengin bitki örtüsü ve çeşitli toprak yapısı, geniş orman ekosistemleri ve tarım arazileri içermektedir. Bu ekosistemler, bölgedeki biyolojik çeşitliliği ve yerel halkın geçim kaynaklarını desteklemektedir. Aynı zamanda bölgede bulunan doğal hayat ve endemik türlü bitkilerin koruma altında olması Alt bölgenin doğal yapısının bozulmaması ve gelecek nesillere aktarılması için oldukça önemlidir. Bir diğer analiz çalışmalarında ise bölgenin eğim, bakı, yükselti analizleri yapılmış olup alanda eğimli alanların bulunduğu eğimli alanların doğal eşikler tarafından oluştuğu görülmüştür.

Bunun yanı sıra kıyı kesimiyle birlikte yükseltinin fazla olmaması bölgenin ulaşılabilirliği için bir potansiyel oluşturmaktadır. Bölgenin yüksekliği 0-783 metre olarak saptanmıştır. Alanın meteorolojik özellik analizlerine bakıldığında Akdeniz iklimine ait özellikler taşıdığı yazları sıcak ve kurak kışları yağışlı ve ılık bir iklime sahiptir. Bölgede en yüksek sıcaklık 34 derece iken en düşük sıcaklık 3 derecedir. Seferihisar için ortalama nem oranı %22, Menderes için %8 olarak ölçülmüştür. Yapılan yağış analizleri doğrultusunda da en yüksek yağış miktarları aralık aylarında %33 olarak ölçülmüştür.

Alanın 1.deprem bölgesinde yer alması nedeniyle afet risk durumu oldukça yüksektir. Sığacık Körfezi ile Güzelbahçe arasında uzanan ve karasal uzunluğu 23 km olan Seferihisar Fayı aktif durumdadır. Yapılan sualtı çalışmalarında fayın Ege Denizi tabanında güney istikametinde devamlılık gösterdiği tespit edilmiştir. Fayın sualtında uzanan bölümüyle birlikte toplam 30 km'lik uzunluğa ulaştığı sanılmaktadır. Seferihisar bölgesi ve yakın çevresinde meydana gelen depremler odak noktaları dikkate alındığında 0-20 km. arasında gözlemlendiği için sığ odaklı depremler olarak tanımlanmaktadır. Depremler büyüklük olarak 3.1-4.0 büyüklükleri arasında değişmekte olup, etkiel olarak sık hissedilen ve çok az hasar veren depremlerdir. Buna bağlı yapılan çalışmalarda en çok depremin olduğu bölgenin Seferihisar olduğu ve deprem riskinin en yoğun olduğu bölgenin Seferihisar olduğu anlaşılmıştır.

Menderes bölgesinde denizaltı tektonik hareketler, deprem faaliyetleri ve diğer jeolojik faktörler nedeniyle tsunami riski taşımaktadır.

Ege Denizi, aktif bir deprem bölgesidir ve çeşitli tektonik hareketliliklere maruz kalmaktadır. Ancak, bir tsunami riskinin belirlenmesi için daha spesifik bilgilere ihtiyaç vardır. Bu analizle birlikte alanın yerleşilebilirlik analizleri yapılmıştır. Bu analizlerle yerleşilebilir alanların Eğimin %0-5 arası olan ve 7-8. Sınıf tarım alanları, yerleşilemez alanları Orman, mera, kayalık alanlar ve sit alanları oluşturmaktadır. Barajların ve derelerin bulunduğu, olası sel ve taşkın riskinin bulunduğu alanlardır. Fay hattı ve fay hattı koruma bandının olduğu, eğim %15 ve üstü olan alanlardır. Özel tedbirler almadan ve işlemler uygulanmadan tarım yapılabilen, toprağın derin olduğu, kolay işlenebilen, erozyon tehlikesinin olmadığı, oldukça verimli 1-3. Sınıf tarım arazileri de yerleşilemez alanlar içerisinde yer almaktadır. Bu analizi yaparken dikkat edilen hususlar; eğim, tarım arazileri, orman alanları, mera alanları, baraj ve dereler, sit alanları ve fay hatlarıdır.

İzmir ili genelinin birçok kültürel mirasa sahip olması aynı zamanda çevresel yerleşimlerin de İzmir ile benzer tarihi değerlere ev sahipliği yapması alanın çevresel görsel değerler potansiyelini oldukça arttırmaktadır. Bu görsel değerlerden başlıcası İzmir Efes Antik Kentidir. İzmir Efes Antik Kenti, Ege Bölgesi'nde, İzmir'in Selçuk ilçesinin 3 km güneybatısında yer alan antik bir kenttir. Antik Dünya'nın en önemli ve en büyük şehirlerinden biri olan Efes, tarih öncesi dönemden başlayarak Helenistik, Roma, Doğu Roma, Beylikler ve Osmanlı dönemleri boyunca önemli bir yerleşim yeri olmuştur. Doğal bir görsel değere sahip olan İzmir kuş cenneti de buna örnek olarak raporda açıklanmıştır. Selçuk Şirince Köyü de görsel ve çevresel değerler için önemli bir yer almaktadır. Alt bölge olan Seferihisar'daki birçok çevresel görsel değere yer verilmiştir.

Bunlardan ilki Sığacık evleridir. Sığacık Evleri, İzmir ilinin Seferihisar ilçesine bağlı Sığacık beldesinde bulunan tarihi evlerdir. Sığacık Kalesi'nin içinde ve çevresinde bulunan bu evler, 17. yüzyılda Osmanlı döneminde inşa edilmiştir. Sığacık Evleri, geleneksel Ege mimarisinin özelliklerini yansıtmaktadır. Evler, genellikle iki veya üç katlı olup, taş ve kerpiçten inşa edilmiştir. Evlerin pencereleri ve kapıları ahşaptır. Sığacık Evleri, Sığacık'ın tarihi ve kültürel dokusunun önemli bir parçasıdır. Evler, günümüzde de kullanılmakta ve restore edilerek turizme kazandırılmaktadır. Sığacık Kalesi, İzmir ilinin Seferihisar ilçesine bağlı Sığacık beldesinde bulunan bir kaledir. Beş köşeli bir plana sahip olan kale, 17. yüzyılda Osmanlı döneminde inşa edilmiştir. Sığacık Kalesi, bölgenin güvenliğini sağlamak amacıyla inşa edilmiştir. Kale, beş kapısı ve on bir burcuyla oldukça sağlam bir yapıya sahiptir. Sığacık Kalesi, günümüzde restore edilerek turizme kazandırılmıştır. Kale, her yıl binlerce yerli ve yabancı turistin ziyaret ettiği önemli bir turizm merkezidir. Klaros antik kenti de tarihi yerleşim merkezi olarak Seferihisar'a değer katmaktadır. Klaros Antik Kenti, İzmir ilinin Menderes ilçesi sınırlarında bulunan

bir antik kenttir. Kent, Kolofon antik kentinin kutsal alanı olarak bilinmektedir. Klaros, MÖ 13. yüzyılda kurulmuş bir kenttir. Kent, Apollon'a adanmış bir kehanet merkezi olarak önemli bir yere sahipti. Kentte, Apollon Tapınağı, Apollon Kutsal Alanı, Bouleuterion ve diğer çeşitli yapılar bulunmaktadır. Klaros Antik Kenti, 19. yüzyılda keşfedilmiştir. Kent, günümüzde önemli bir arkeolojik sit alanı olarak korunmaktadır. Menderes ilçesinde de Gümüldür mandalina bahçeleri doğal bir güzellik olarak sayılmaktadır. Menderes ilçesinin önemli geçim kaynaklarından olan ve coğrafi işarete sahip mandalina bahçeleri 10bin dekarlık bir alan kaplamaktadır.

Bölgenin zengin tarihi yapısı, verimli toprak kabiliyetleri, zengin su kaynakları yanı sıra oldukça önemli yenilenebilir enerji kaynak potansiyeli de bulunmaktadır. Seferihisar ilçesinde bulunan güneş enerji santralleri, rüzgâr enerji santralleri ve Menderes ilçesinde bulunan jeotermal tesisleri bulunmaktadır. Ancak jeotermal santrallerde tesislerinin yeraltı sularının tarım alanları yakınındaki dere yataklarına boşaltılması kanalizasyon suyu ve arıtma çamurları gibi etkenlerden kaynaklı toprak kirliliği meydana gelmektedir. Toprak kirliliği, ekosistemleri ve insan sağlığını tehlikeye atan kimyasal maddelerle dünya yüzeyinin değiştirilmesidir. Toprak kirliliği, toprağın verimliliğinin kaybı ile toprağın hayvan, bitki ve insan yaşamıyla uyumsuzluğuna neden olmaktadır. Kirlenmiş topraklar, doğanın ve elementlerin zehirli maddeleri temizlemesi veya onları diğer zararsız elementlere ayırması gerektiği sürece çorak kalmasına neden olmaktadır. Bu soruna çözüm olarak yeterli denetimlerin yapılması ve su kaynaklarına, doğaya bilincin artırılması önemlidir. İzmir, güneş enerjisi açısından yüksek potansiyele sahip bir bölgedir aynı zamanda Ağaoğlu Enerji bağlı ortağı olan Üçgen Seferihisar Rüzgâr Enerjisi Elektrik Üretim A.Ş. tarafından işletilen Seferihisar Rüzgâr Enerji Santrali Türkiye'nin 711. büyük enerji santralidir. Su kaynaklarının yönetimi, taşkın kontrolü, sulama, enerji üretimi, turizm gibi birçok alanda kullanılmaktadır.

Çevresel yapı analizleri kapsamında yapılan bir diğer çalışma ise kıyı morfoloji analizidir. Seferihisar, Türkiye'nin İzmir ilinde bulunan bir ilçedir. İlçe, Ege Denizi kıyısında yer almaktadır. Menderes ilçesinin Özdere ve Gümüldür mahalleri de Seferihisar ilçesinin güneydoğusunda yer almaktadır. Çalışma alanı içerisinde bulunan sahil şeridi yaklaşık 65 kilometredir. Özdere, Gümüldür mahalleleri ve Seferihisar ilçesinin kıyı morfolojisine bakıldığında kumul-çakıl ve taşlık alanlar olarak 2 tip kıyı özelliği görülmektedir. Taşlık alan; Özdere sahilinin küçük bir kısmında 3.75 kilometrelik, Doğanbey ve Atatürk mahallelerinin sahil kısımlarında 14 kilometrelik ve Sığacık mahallesinde 9 kilometrelik taşlık alan bulunmaktadır. Çalışma alanı sınırları içerisindeki 65 kilometre uzunluğundaki sahil şeridinde yaklaşık olarak 27 km uzunluğunda taşlık alan bulunmaktadır. Kumul alan ise; Alan Kıyı kumları, deniz ve okyanuslara ulaşan kumların kıyıda birikmesi, rüzgârla yığılarak oluşturduğu tepe ve yığıntılardır. Bir sahada birikmiş olan kumların rüzgârın etkisine ve hızına dayalı olarak bir başka yere taşınarak oluşturduğu şekle kumul denir. Kıyı kumlarını besleyen başlıca kaynaklar; deniz akıntıları,

kalkerli organik madde kırıntıları, denize ulaşan ve kum taşıyan akarsular oluşturur. Alan sınırları içerisindeki sahil şeridinin yaklaşık 38 kilometrelik kısmı kumul alandan oluşmaktadır. Kıyı morfolojisiyle birlikte alanda 65 kilometrelik bir sahil şeridi bulunmaktadır. Bu sahil şeridinde 17 adet mavi bayraklı plaj bulunmaktadır. Mavi bayraklı plajların bulunması sürdürülebilir turizm faaliyetleri potansiyelini arttırmaktadır.

Çevresel yapı analizlerinde sonuç olarak Seferihisar ve Menderes'in mevcut potansiyellerinin doğru yönetilmesi, doğal mirasların gelecek kuşaklara aktarılması ve gelecekteki ihtiyaçların göz önünde bulundurularak stratejik planlama yapılması gerekmektedir. Bu, özellikle su kaynaklarının yönetimi, tarım faaliyetlerinin sürdürülebilirliği ve doğal afetlere karşı dayanıklılık konularında kritik öneme sahiptir.

Raporun dördüncü bölümünde sosyo-kültürel yapıya ilişkin konular ele alınmıştır. Sosyo kültürel yapı çalışmalarında Menderes ve Seferihisar'ın demografik yapısı, kurum dağılımları, göç verileri, sosyal topografyası, turizm envanterleri ve kültür birikimi konularına bakılmıştır. İzmir ilinin demografik yapısına bakıldığında; Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi'nin 2022 verilerine göre 4.462.056 kişilik nüfusuyla İzmir, Türkiye'nin en kalabalık üçüncü ilidir. İlin en fazla nüfusa sahip ilçesi 522.404 kişiyle Buca olup ardından 479.338 kişi ile Karabağlar ve 454.470 kişi ile Bornova gelmektedir. En az nüfusa sahip ilçesi ise 12.030 kişilik nüfusu ile Beydağ'dır. Nüfus yoğunluğunun en fazla olduğu ilçe 13.844,8 kişi ile Konak'tır. Nüfusu en çok artan ilçe %4,6 ile Seferihisar iken nüfusu en çok azalan ilçe ise-%1,3 ile Beydağ'dır. İlin net nüfus artışı 36.267 kişi seviyesindedir. Yıllık nüfus artış hızı %0,8 ile Türkiye ortalamasının üzerindedir. Nüfus yoğunluğu km² başına 375,2 kişidir. İl nüfusunun 2.246.340'ını kadınlar, 2.215.716'sını erkekler oluşturmaktadır. 2018 verilerine göre nüfusun %18,8'i 15 yaş altı, %70,2'si 15-65 yaş arası, %10,8'i 65 yaş üzeridir. 2021 verilerine göre kaba doğum hızı binde 9,8 iken kaba ölüm hızı binde 6,3 olduğu görülmektedir. 2018-2022 yılları arasında İzmir'in nüfusu her yıl artış göstermiştir. 2018-2019 yılları arasında en yüksek artış hızı %1.08 iken, 2019-2020 yılları arasında %0.63 ile en düşük artış hızı gözlemlenmiştir.

İzmir'in nüfus artışındaki bu düzenli artış, ekonomik fırsatlar, yüksek yaşam kalitesi, eğitim ve sağlık hizmetlerinin kalitesi ile göç gibi faktörlerle ilişkilidir. Özellikle, İzmir'in Türkiye'nin önemli ekonomik ve kültürel merkezlerinden biri olması, bu nüfus artışını destekleyen başlıca unsurlar arasındadır. Seferihisar ilçesinin 2018-2022 yılları arasındaki nüfusu, genel olarak bir artış trendi sergilemiştir. Bu dönemde, ilçenin kıyı bölgelerinde turizm faaliyetlerinin artması ve gelişen altyapı projeleri, Seferihisar'ı daha cazip hale getirerek nüfusun büyümesine katkıda bulunmuştur. Hem yerel halkın artan yerleşim tercihleri hem de dış göçlerle nüfus artışı desteklenmiştir. Ekonomik gelişmeler ve yaşam standartlarının iyileşmesiyle birlikte, Seferihisar'da genç ve orta yaş grubunda bir yoğunlaşma görülmüş,

bu da ilçenin demografik yapısını ve sosyal profilini belirgin şekilde etkilemiştir. 2018 ile 2022 yılları arasında Menderes ilçesinin nüfusunda belirgin bir artış olmuştur. Bu dönemde ilçenin nüfusu genel olarak artarken, yaş grupları arasında da bazı değişimler yaşanmış olabilir. Özellikle genç nüfusunun artması, ilçenin genç ve dinamik bir yapıya sahip olduğunu gösterebilir. Şekil 9’da gösterilen Menderes İlçesinin yıllara göre nüfus verisi grafiğini incelediğimizde Menderes nüfusunun her yıl kademeli olarak arttığı görülmektedir.

Alt bölgenin kurum erişilebilirlik çalışmalarında Seferihisar İlçesi kurum dağılımı, alandaki kurum sayıları ve konumları baz alınarak analiz edilmiştir. Bu ilçede 91 adet kurum bulunmaktadır. Özele indiğimizde ilçede 1 cem evi ve 32 adet cami olmak üzere 33 adet ibadet alanı, 20 adet eğitim kurumu, 15 adet belediye hizmet kurumu, 19 muhtarlık ve 4 adet sağlık kurumu bulunmaktadır. Aşağıdaki şekillerde kurum sayılarının grafiği sayısal ve oransal olarak verilmektedir. Gümüldür Mahallesi kurum dağılımı, alandaki kurum sayıları ve konumları baz alınarak analiz edilmiştir. Bu mahallede 15 adet kurum bulunmaktadır. Özele indiğimizde mahallede 2 adet ibadet alanı, 7 adet eğitim kurumu, 2 belediye hizmet kurumu, 3 muhtarlık ve 1 adet sağlık kurumu bulunmaktadır. Ancak Gümüldür Mahallesinde yerli halk ile yapılan görüşmelerde, kurum sayılarının yetersiz olduğu ve özellikle sağlık kurumu konusunda sorunlar yaşandığı ortaya çıkmıştır.

Bu sorunlara öneri olarak donatı ve kurumların artırılması, yaşayan nüfusun demografik durumuna göre yapıların tekrar gözden geçirilmesi ve yeni yatırımlar yapılması gerekmektedir. İzmir ilinin göç verilerine bakıldığında İstanbul ve Ankara’dan yoğun bir şekilde göç aldığı net bir şekilde görülmektedir. Bu alınan göç yoğunluğunu sırasıyla takip eden iller ise Balıkesir, Manisa ve Aydın illeri olduğunu görmekteyiz. İzmir İlinin verdiği göç durumuna baktığımızda İstanbul ve Ankara İllerine yoğun bir şekilde göç verdiğini net bir şekilde söylenebilmektedir. İzmir, sanayi, ticaret, eğitim ve turizm gibi alanlarda önemli bir potansiyele sahip olduğu için çevre illerden ve kırsal bölgelerden göç almaktadır. Bu durum şehir nüfusunun artmasına ve şehirdeki sosyal, ekonomik ve kültürel yapının değişmesine neden olmaktadır. İzmir ilçelerinin net göç hızları incelendiğinde, en yüksek net göç hızının çalışma alanımızın içerisinde de bulunan Seferihisar’da (%19) olduğu görülmektedir.

Nüfus açısından değerlendirildiğinde Seferihisar’ın 2008 yılında 26948 kişi olan nüfusu, 2018 yılında 43546 kişiye yükselmiştir. Nüfus sayılarının hızlı artması Seferihisar’ın cittaslow özelliğini olumsuz olarak etkilemektedir. Menderes’e yapılan göçün temel nedenleri arasında verimli tarım topraklarına sahip olması, özellikle üzüm bağları ve zeytinliklerin yaygın olarak bulunması, doğal güzelliklerin turistik cazibesi, İzmir’e yakın olması etkilidir. Aynı zamanda sakin yaşam tarzı sunması, iş fırsatlarının varlığı, eğitim kurumlarının bulunması ve kırsal yaşam tarzını tercih edenler için çekici bir seçenek sunması gibi faktörler bulundurmaktadır. Alt bölgede kültür birikimi ve entelektüel yaşama bakıldığında

Gümöldür mandalina festivalleri, Seferihisar’da tohum takas şenlikleri, Seferihisar lavanta festivali düzenlenmektedir. Ancak bu festivallerin dezavantajı ise festivallerin bilinirliğinin az olmasıdır. Festivallerin ve festivallerde satılan ürünlerin tanıtımının yapılması ve marka değeri kazanması önerilmiştir.

Sosyo-kültürel yapı analizlerinin sonucu olarak bu çalışmada İzmir ilinin ve Seferihisar-Menderes ilçelerinin birçok göç aldığını, alınan göçlerin hangi il ve ülkelerden olduğu belirlenmiştir. Bölgede düzenlenen festivaller ve kültür envanterleri detaylı bir şekilde incelenmiştir.

Raporun beşinci bölümünde ekonomik yapıya ilişkin konular ele alınmıştır. Buna bağlı, sosyo ekonomik durumu, sektörel dağılımı, arsa ve konut değerleri, proje ve yatırımlar gibi alanlarda analizler yapılmıştır. Yıllara göre İzmir ili nüfus yoğunluğuna bakıldığında İzmir 4 milyon 462 bin 56 kişilik nüfusu ile İstanbul ve Ankara’nın ardından Türkiye’nin en büyük üçüncü kentidir. İzmir nüfusunun 2 milyon 215 bin 716’sı erkek, 2 milyon 246 bin 340’ı ise kadın vatandaşlarımızdan oluşmaktadır. İzmir’in nüfusu Türkiye nüfusunun %5,23’ünü oluşturmaktadır. Buna bağlı nüfus projeksiyonları dört ayrı formda yapılmıştır. Linner form, üstel form, limitli üstel form ve lojistik formda nüfus projeksiyon uygulamaları yapılmıştır. İzmir ili istihdam oranların bakıldığında dört ana sektör İzmir’in yıllara göre istihdam sayılarına bakıldığında 2004 yılında istihdam sayısının 1.045.000 bin 2022 yılında ise bu sayının 1.731.000 kişiye ulaştığı gözlemlenmektedir.

Artan istihdam sayısı İzmir ilinin her geçen gün iş olanakları açısından geliştiğini ve bölgeye çalışmak için çevre illerden gelen sayısının da artacağını bir göstergesidir. Belirli yıllarda yaşanan çevre sorunları ve doğal afetler nedeniyle istihdam sayısında düşüş olsa da günümüze bakıldığında bu sayı geçmiş yıllara göre artış göstermiştir. 2004 yılında İzmir’in istihdam oranı %38,5 iken 2022 yılında İzmir’in istihdam oranı %47,3’e ulaşmıştır. 2020 yılı incelendiğinde ise dünya genelinde oluşan pandemi dönemi olduğu için istihdam oranlarında düşüş gözlemlenmiş olup pandemi döneminin sonlanmasıyla istihdam oranındaki artış yine devam etmiştir. İzmir’in istihdam edilenlerin sektörel dağılımı incelendiğinde Tarımı sektörünü oluşturan %7,4’lük kısım 127.000 kişi; Sanayi sektörünü oluşturan %32,4’lük kısım 562.000 kişi ve Hizmet sektörünü oluşturan %60,2’lik kısım ise 1.042.000 kişidir. Hizmet sektöründeki yüzdelik değerin yüksek olmasındaki başlıca sebeplerden biri her geçen gün turizm yönündeki faaliyetlerin kent genelinde artış göstermesidir.

İlçelerdeki tarım ürünleri ihracatı, büyükbaş ve küçükbaş hayvan varlığı incelenmiştir. Seferihisar ve Menderes ilçelerinin eğitim düzeyleri incelenmiştir. Menderes, İzmir’in önemli ilçelerinden biri olup, son yıllarda eğitim alanında önemli adımlar atmıştır. İlçede bulunan okulların sayısı ve kalitesi artmış, eğitim altyapısı güçlendirilmiştir. Ayrıca Menderes’de bulunan yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşları, eğitim projelerine destek vererek ilçenin eğitim düzeyinin yükselmesine katkı sağlamıştır.

Seferihisar ise tarihi ve doğal güzellikleriyle ön plana çıkan bir ilçe olmasının yanı sıra, eğitim alanında da önemli adımlar atmıştır. İlçede bulunan okulların yanı sıra, çeşitli eğitim kurumları ve etkinlikler ile eğitim kalitesi artırılmıştır. Seferihisar'da yaşayanlar, eğitime verdikleri önemle bilinir ve bu, ilçenin genel eğitim düzeyinin yükselmesine katkı sağlar. Her iki ilçe de eğitimde sürekli iyileşme ve gelişme için çaba sarf etmektedir. Menderes ve Seferihisar, eğitimdeki başarılarıyla bölgeye ve ülkeye önemli katkılar sağlamıştır. Seferihisar ve Menderesteki turizm oranları, turizm tesis alanlarının sayıları incelenmiştir. Aynı zamanda sanayi ihracat rakamları ve İzmir il genelindeki organize sanayi alanları incelenmiştir. Menderes ve Seferihisar ilçesindeki konut ve arsa değerleri incelenmiştir. Buna bağlı olarak Seferihisar ilçesi için 5 yıllık satılık konut değerleri grafiğinde 2023 yılında, 2019 yılına göre %600 kadar bir artış gözlemlenmektedir. Bunun nedenlerinden biri Seferihisar ilçesinde bulunan yat limanı ve 2019 yılında ortaya çıkan Covid-19 salgını sebebiyle piyasanın durgunluğu ve enflasyonun yükselmesiyle edilen zararı karşılama düşüncesidir. Aynı şekilde Menderes ilçesinde, Seferihisar ilçesindeki kadar bir artış söz konusu değildir. Seferihisar ilçesinde 5 yılda %1000 fiyat artışı gözlemlenmekteyken, menderes ilçesinde %600 kadar fiyat artışı gözlemlenmektedir.

Arsa fiyatlarının özellikle 2022 yılından dolayı artması serbest piyasa ekonomisi ve pandemi döneminin etkileridir. Arazi değerlerine bakıldığında ise Seferihisar ilçesinde hobi bahçelerinin yaygınlaşması ve verimli toprakların bulunması nedeniyle arazi fiyatları yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Proje ve yatırımlar detaylı bir şekilde ekonomik yapı bünyesinde incelenmiştir. Bu incelenmeye bakıldığında İzmir Tarımı Mobil Uygulaması, İzmir genelinde tarımsal faaliyet gösteren üreticilere, uydu görüntülemesi sistemlerinin tarımsal algoritmalarla analiz edilmesi ile profesyonel zirai destek alabilecekleri, tarlanın durumunu uzaktan takip ederek, ilaçlama, gübreleme, sulama ve yetiştiricilik kararlarını veri desteği ile alabilecekleri, aynı zamanda açık pazar modülü ile ürünlerini sergileyebilecekleri ve alıcılarla buluşturabilecekleri bir uygulamadır. Menderes İlçesi Tahtalı Havzası Arıcılık Projesi Çevrenin korunması, ağaçlandırma, arıcılık faaliyetlerine yönelik flora oluşturma ve çiftçimizin bilinçlendirilmesi, tarım ve hayvancılığa destek olunması hedeflenerek, yürürlükte olan tahtalı havzası arıcılık projesi dahilinde bölgenin ekosistemine uygun bir arıcılık modeli oluşturarak yöreye uygun bir arıcılık biçiminin ortaya koyulması hedeflenmiştir. Sonuç olarak ekonomik yapıya ilişkin çalışmalarda İzmir ilinin genel ekonomik durumu, arsa ve arazi durumları, mevcut projeler ve yatırımları incelenerek detaylandırılmıştır. Analizlerde ön plana çıkan sektörler ve bu sektörlerin potansiyelleri, riskleri incelenmiştir.

Raporun altıncı ve son kısmında kurumsal yapıya ilişkin konular ele alınmıştır. Kurumsal yapı kapsamında yasal değişimler, İzmir il genelinde planlama geçmişi, İzmir ili kurum adedi ve kurum dağılımları, sınırlar ve özel statü alanları analizleri yapılmıştır. İzmir il genelinde Cumhuriyet öncesi ve sonrası yerel yönetimlerin işleyişi ve bu işleyiş sürecinde ortaya çıkan kent ve toplum için önemli olan

değişimler veya olaylar kırılma noktaları olarak belirlenip analiz çalışmaları yapılmıştır. Elde edilen bu veriler ve bulgular sonucunda geçmişten günümüze kadar yerel yönetim sürecinde değişen kanunların etkisi ile çalışma alanının hem hizmet hem de sektörel açıdan ilerleyişin durduğu ve durağanlığın bölgeyi gerilemeye sürüklediği izlenimine varılmıştır.

Günümüzde çalışma alanında kurumsal hizmetlerin az olduğu, bunun temel nedenin ise Belediye Kanunu sonrası belde belediyelerinin kapatılıp mahalleye dönüştürülmesi ile Büyükşehir Belediyesi'ne bağlanmasıdır. Bu doğrultuda kamusal hizmetlerin azalması ve yatırımların yetersiz olduğu görülmüştür. İzmir ilinde Konak ilçesi kent merkezi olarak kabul edilmiştir. Kent merkezinden kent çeperine doğru gidildikçe yatırımın ve nüfusun azaldığı görülmüştür. Bu bağlamda Seferihisar ve Menderes ilçelerinde diğer ilçelere kıyasla yatırım ve nüfusun daha az olduğu görülmüştür. Çalışma alanının bulunduğu coğrafya ve temel geçim kaynağı olan tarım sektörünün varlığı ile alandaki koruma alanları ve sulama alanları önem göstermektedir. Bu bağlamda tarım sektörü için önemli olan sulama ve enerji ihtiyacını karşılayan Tahtalı ve Seferihisar Barajı'nın varlığı büyük bir faktör olarak etkilemiştir. Sonuç olarak; çalışma alanının tarım ve turizm sektöründe önemli bir potansiyelinin olduğu fakat bunun yetersiz hizmetlerden ön plana çıkmadığı görülmüştür. Bu bağlamda Seferihisar ilçesinin yavaş şehir (citta slow) kapsamında olması ve bölgeye özgü coğrafi işaretlerinin bulunması bölgenin prestiji açısından büyük önem arz etmektedir. Fakat bu değerlerin yeteri kadar tanıtımı ve pazarlaması yapılmamıştır.

KAYNAKÇA

- [T.1] İnalçık, H. (2013, Ocak). Çaka Bey-İzmir Beyliği, 1081-1092. NTV Tarih, 48, 52. (Kasım 2023.)
- [T.2] Tabak, S. (1997). İzmir Şehri'nde Mülki İdare ve İdareciler (1867-1950) [Doktora tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü]. İzmir. (Kasım 2023.)
- [T.3] Tabak, S. (1997). İzmir Şehri'nde Mülki İdare ve İdareciler (1867-1950) [Doktora tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü]. İzmir. (Kasım 2023.)
- [T.4] Kütükoğlu, M. (2001). İzmir. TDV İslâm Ansiklopedisi, Cilt 23, 520-521. İstanbul. (Kasım 2023.)
- [T.5] Goffman, D. (1995). İzmir ve Levanten Dünya (1550-1650). İstanbul: Tarih Vakfı YurtYayınları. (Kasım 2023.)
- [T.6] Martal, A. (1993). XIX. Yüzyılın İkinci Yarısında İzmir'in Sosyo-Ekonomik Yapısında Gerçekleşen Değişmeler. Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi, 1(3), 117. (Kasım 2023.)
- [T.7] Kütükoğlu, M. (2001). İzmir. TDV İslâm Ansiklopedisi, Cilt 23, 522. İstanbul. (Kasım 2023.)
- [T.8] Yılmaz, F., & Yetkin, S. (2002). İzmir Kent Tarihi. İzmir: APIKAM Yayınları. (Kasım 2023.)
- [T.9] Martal, A. (1993). XIX. Yüzyılın İkinci Yarısında İzmir'in Sosyo-Ekonomik Yapısında Gerçekleşen Değişmeler. Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi, 1(3), 121, 123. (Kasım 2023.)
- [T.10] Yılmaz, F., & Yetkin, S. (2002). İzmir Kent Tarihi. İzmir: APIKAM Yayınları, 56-57. (Kasım 2023.)
- [T.11] Martal, A. (1993). XIX. Yüzyılın İkinci Yarısında İzmir'in Sosyo-Ekonomik Yapısında Gerçekleşen Değişmeler. Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi, 1(3), 58-59. (Kasım 2023.)
- [T.12] Yılmaz, F., & Yetkin, S. (2002). İzmir Kent Tarihi. İzmir: APIKAM Yayınları, 60-63. (Kasım 2023.)
- [T.13] Yılmaz, F., & Yetkin, S. (2002). İzmir Kent Tarihi. İzmir: APIKAM Yayınları, 62. (Kasım 2023.)
- [T.14] Martal, A. (1993). XIX. Yüzyılın İkinci Yarısında İzmir'in Sosyo-Ekonomik Yapısında Gerçekleşen Değişmeler. Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi, 1(3), 119. (Kasım 2023.)
- [T.15] Yılmaz, F., & Yetkin, S. (2002). İzmir Kent Tarihi. İzmir: APIKAM Yayınları, 61-62. (Kasım 2023.)
- [T.16] Aşkan, A. A. (2011). [1922-1960 Yılları Arasında, İzmir'deki Mimarlık ve Kentsel Planlama Bağlamında Rıza Aşkan]. İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü. (Kasım 2023.)

- [T.17] Naryaprağı, S., & POLAT, E. (2020). Kent Makroformu ve Kent İçi Ulaşım Etkileşimi:İsparta Örneği. Mimarlık Bilimleri ve Uygulamaları Dergisi, 5(2), 201-220. (Kasım 2023.)
- [T.18] Kut Görgün, E. (2022). İzmir Kent Makroformunun Tarihsel Süreç İçerisinde Gelişimi,Şehir Kültür Medeniyet Çaka Bey'den Günümüze İzmir (Cilt I), 335-352. (Kasım 2023.)
- [T.19] Alpaslan, H. İ. (2015). 19.Yüzyılda İzmir'in Demografik ve Mekânsal Durumu. EgeMimarlık Dergisi, 46-49. (Kasım 2023.)
- [T.20] Aksoy, Y. (2002). Smyrna İzmir Efsaneden Gerçeğe. İzmir Büyük Şehir BelediyesiKültür Yayını, 392. (Kasım 2023.)
- [T.21] Atay, Ç. (1978). Tarih İçinde İzmir. Tifset Basım ve Yayın, İzmir. (Kasım 2023.)
- [T.22] Ayönü, Y. (2009). İzmir'de Türk Hâkimiyetinin Başlaması. Türk Dünyası İncelemeleriDergisi, IX(1), 1-8. (Kasım 2023.)
- [T.23] Arıkan, Z. (1992). XV. – XVI. Yüzyıllarında İzmir. Üç İzmir, Yapı Kredi Yayınları, 219-225. (Kasım 2023.)
- [T.24] Baş, H. (2018). Sürdürülebilir Kent Formu: Yayılmaya Karşı Kompaktlaşma. TürkiyeKentsel Morfoloji Araştırma Ağı II. Kentsel Morfoloji Sempozyumu, İstanbul, 105-115. (Kasım 2023.)
- [T.25] Baykara, T. (1974). İzmir Şehri ve Tarihi. İzmir. (Kasım 2023.)
- [T.26] Beyru, R. (1994). Planlamada 1935-1950 Dönemi 'Le Corbuiser İzmir'den Geçmişti'.Ege Mimarlık Dergisi, 17. (Kasım 2023.)
- [T.27] Bilisel, C. (2009). İzmir'de Cumhuriyet Dönemi Planlaması (1923-1965): 20. YüzyılKentsel Mirası. Ege Mimarlık, 12-17. (Kasım 2023.)
- [T.28] Çalışkan, O. (2004). Sürdürülebilir Kent Formu: Derişik Kent. Planlama Dergisi, 3, 33–54. (Kasım 2023.)
- [T.29] Derin, Z. (2010). İzmir-Yeşilova Höyüğü'nde Yeni Bir Eğitim Yöntemi: Zaman Yolculuğu. TÜBA-KED Türkiye Bilimler Akademisi Kültür Envanteri Dergisi, (8), 263-274. (Kasım 2023.)
- [T.30] Derin, Z. (2020). İzmir Yeşilova Höyüğü. İzmir Araştırmaları Dergisi, 12, 1-10. (Kasım 2023.)
- [T.31] Ekinci, O. (1991). Tramvay İzmir'de de vardı. Ege Mimarlık Dergisi, 1991-2, 46. (Kasım 2023.)
- [T.32] Kaya, A. (2019). Afetler ve Kent Morfolojisine Etkileri; Düzce Örneği. İDEALKENT,10(28), 1-1. [DOI Link]. (Kasım 2023.)

- [T.33] Karadaş, A. (Year). İzmir'in Bilinen İlk Yerleşmesi Yeşilova Höyüğü'nde Jeoarkeoloji ve Paleocoğrafya Araştırmaları. Ege Coğrafya Dergisi, 23(1), 43-55. (Kasım 2023.)
- [T.34] Kütükoğlu, M. S. (2000). İzmir Rıhtımı İnşaatı ve İşletme İmtiyazı. İzmir Tarihinden Kesitler, İzmir, 201-247. (Kasım 2023.)
- [T.35] Yılmaz, F., & Yetkin, S. (2002). İzmir Kent Tarihi. İzmir. (Kasım 2023.)
- [T.36] Altınörs Çırak, A. (2022). 19. Yüzyıldan Günümüze İzmir'de Tarihi Kent Merkezi'nin Korunmasını Etkileyen Plan Kararlarının İncelenmesi, (Kasım 2023.)
- [T.37] Şehir Kültür Medeniyet Çaka Bey'den Günümüze İzmir (Cilt I), 303-334.
- [T-URL1] İzmir İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, İzmir'in Tarihçesi, <https://izmir.ktb.gov.tr/TR-91057/tarihcesi.html>, (Kasım 2023.)
- [T-URL 2] İzmir İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Seferihisar, <https://izmir.ktb.gov.tr/TR-77466/seferihisar.html>, (Kasım 2023.)
- [T-URL 3] İzmir İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Menderes, <https://izmir.ktb.gov.tr/TR-77462/menderes.html>, (Kasım 2023.)
- [T-URL 4] AKSOY B., Ak Sözlük Etimolojik Açidan, Gümüldür, <https://aksozluk.org/gumuldur>, (Kasım 2023.)
- [T-URL 5] Özdere (Kesre) İzmir'in İncisi, <https://www.ozdere.org/tarihce.php>, (Kasım 2023.)
- [T-URL 6] İzmir Büyük Şehir Belediyesi, Yarımada İzmir, <https://rota.yarimadaizmir.com/Content/img/tr/gezirotalari.jpg>, (Kasım 2023.)
- [T-URL 7] Türkiye Dağcılık Federasyonu İzmir Temsilciliği, Efes-Mimas Yolu, <https://www.tdfizmirtemsilciliği.org/efes-mimas-yolu/>, (Kasım 2023.)
- [T-URL 8] Mootol, Tarih Boyunca İzmir, <http://www.mootol.com/Yazi2489/tarih-boyunca-izmir>, (Kasım 2023.)
- [T-URL 9] Milliyet Gazetesi, Homeros Yeniden Keşfedildi, <http://www.mootol.com/Yazi2489/tarih-boyunca-izmir>, (Kasım 2023.)
- [T-URL 10] Kadıköy Belediyesi Akademi, <http://www.kadikoyakademi.org/4748-2/>, (Kasım 2023.)
- [T-URL 11] Vikipedi Özgür Ansiklopedi, <https://tr.wikipedia.org/wiki/EuroVelo>, (Kasım 2023.)

- [T-URL 12] Vikipedi Özgür Ansiklopedi, <https://tr.wikipedia.org/wiki/H%C3%B6y%C3%Bck>, (Kasım 2023.)
- [T-URL 13] Vikipedi Özgür Ansiklopedi, https://tr.wikipedia.org/wiki/Cilal%C4%B1_Ta%C5%9F_Devri, (Kasım 2023.)
- [T-URL 14] Aryıldız, Mutfak Kültürü (Kasım 2023.)
<https://www.aryildiz.com/seramik-ve-porselen-arasindaki-fark>, (Kasım 2023.)
- [T-URL 15] Vikipedi Özgür Ansiklopedi, <https://tr.wikipedia.org/wiki/Tiran>, (Kasım 2023.)
- [T-URL 16] Vikipedi Özgür Ansiklopedi, <https://tr.wikipedia.org/wiki/Salname>, (Kasım 2023.)
- [T-URL 17] Vikipedi Özgür Ansiklopedi, <https://tr.wikipedia.org/wiki/Senkretizm>, (Kasım 2023.)
- [T-URL 18] Vikipedi Özgür Ansiklopedi, <https://tr.wikipedia.org/wiki/Levantenler>, (Kasım 2023.)
- [T-URL19] Vikipedi Özgür Ansiklopedi, <https://tr.wikipedia.org/wiki/T%C3%9CLOMSA%C5%9E>, (Kasım 2023.)
- [T-URL 20] Vikipedi Özgür Ansiklopedi, <https://tr.wikipedia.org/wiki/Agora>, (Kasım 2023.)
- [T-URL 21] Vikipedi Özgür Ansiklopedi, <https://tr.wikipedia.org/wiki/Odeon>, (Kasım 2023.)
- [T-URL22] Vikipedi Özgür Ansiklopedi, [https://tr.wikipedia.org/wiki/Stratonikeia_\(Mu%C4%9Fla\)](https://tr.wikipedia.org/wiki/Stratonikeia_(Mu%C4%9Fla)), (Kasım 2023.)
- [T-URL 23] Vikipedi Özgür Ansiklopedi, <https://tr.wikipedia.org/wiki/Temenos>, (Kasım 2023.)
- [T-URL 24] Sesli Sözlük, <https://www.seslisozluk.net/kerkides-nedir-ne-demek>, (Kasım 2023.)
- [T-URL 25] Arkeolojik Haber, <https://www.arkeolojikhaber.com/haber-oikistes-7471>, (Kasım 2023.)
- [T-URL 26] Vikipedi Özgür Ansiklopedi, <https://tr.wikipedia.org/wiki/Kavsara>, (Kasım 2023.)
- [T-URL 27] Vikipedi Özgür Ansiklopedi, <https://tr.wikipedia.org/wiki/Tonoz>, (Kasım 2023.)
- [T-URL 28] Vikipedi Özgür Ansiklopedi, <https://tr.wikipedia.org/wiki/Sah%C4%B1n>, (Kasım 2023.)
- [T-URL29] Vikipedi Özgür Ansiklopedi, <https://tr.wikipedia.org/wiki/K%C3%BClhan>, (Kasım 2023.)
- [T-URL 30] Taş Yapı Doğal Taş, <https://www.dogal-tas.net/tas-duvarlar>, (Kasım 2023.)
- [T-URL 31] Vikipedi Özgür Ansiklopedi, <https://tr.wikipedia.org/wiki/Paye>, (Kasım 2023.)

[T-URL32] Vikipedi Özgür Ansiklopedi, <https://tr.wikipedia.org/wiki/T%C3%BCm%C3%BCl%C3%BCs>, (Kasım 2023.)

[T-URL33] İzmir Büyükşehir Belediyesi, https://www.izmir.bel.tr/YuklenenDosyalar/NazimImarPlani/2030_16922.pdf, (Kasım 2023.)

[T-URL 34] İzmir Valiliği, 2022. <http://www.izmir.gov.tr/>, (Kasım 2023.)

[T-URL 35] Konak Belediyesi, https://www.konak.bel.tr/files/plan/plan-aciklama-raporu-renklipdf_14-02-2018_12-40-19.pdf, (Kasım 2023.)

[T-URL 36] Erol Şaşmaz, https://www.erolsasmaz.com/foto_y/2022/01/b/1641806972.jpg, (Kasım 2023.)

[T-URL37] İş Kulübü, <https://iskulubu.com/wp-content/uploads/2020/09/Ege-Universitesi.jpg>, (Kasım 2023.)

[T-URL38] OkurYazarım, <https://okuryazarim.com/wp-content/uploads/2019/08/jansen12.jpg>, (Kasım 2023.)

[T-URL 39] Sığacık Tekne Turu, Teos Antik Kenti, <https://sigacikteketur.com/wp-content/uploads/2022/04/TEOS-ANTI.K.jpg>, (Kasım 2023.)

[T-URL 40] Nerede Kal, Lebedos, <https://www.neredekal.com/lebedos-gezilecek-yer-detay>, (Kasım 2023.)

[T-URL 41] Vikipedi Örgür Ansiklopedi, Klaros, <https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/1/1b/Klaros01.jpg/1280px-Klaros01.jpg>, (Kasım 2023.)

[T-URL 42] Erol Şaşmaz, https://www.erolsasmaz.com/foto_y/2014/01/b/1389725641.jpg, (Kasım 2023.)

[T-URL 43] İzmir İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Notion Antik Kenti, <https://izmir.ktb.gov.tr/Resim/176161,7.png?0>, (Kasım 2023.)

[T-URL 44] EkoYapı, Seferihisar'da Bir Doğa Okulu, https://www.ekoyapidergisi.org/images/2017/Z4_1490611951.jpg, (Kasım 2023.)

[T-URL 45] Visit İzmir, Kent Belleği Anı Evi, https://visitizmiryonetim.izmir.bel.tr/YuklenenDosyalar/DestinasyonFotograflari/1024/17042021_102323147_1_1387908666.jpg, (Kasım 2023.)

[T-URL 46] Caner Cangül, Sığacık Camisi, <https://www.canercangul.com/wp-content/uploads/2018/09/S%C4%B1%C4%9Fac%C4%B1k-Camii.jpg>, (Kasım 2023.)

[URL 47] Kültür Envanteri, <https://cdn.kulturenvanteri.com/wp-content/uploads/2020/08/image00013-min-2048x1536.jpeg>, (Kasım 2023.)

[T-URL 48] Erol Şaşmaz, https://www.erolsasmaz.com/foto_y/2016/10/b/1476172826.jpg, (Kasım 2023.)

[T-URL 49] Erol Şaşmaz, https://www.erolsasmaz.com/foto_y/2022/05/b/1653554017.jpg, (Kasım 2023.)

[T-URL 50] Erol Şaşmaz, https://www.erolsasmaz.com/foto_y/2023/08/b/1691078009.jpg, (Kasım 2023.)

[T-URL 51] İzmir Büyük Şehir Belediyesi, Yarımada İzmir, <https://rota.yarimadaizmir.com>, (Aralık 2023.)

[T-URL 52] İzmir Büyük Şehir Belediyesi, Yarımada İzmir, <https://rota.yarimadaizmir.com/tr/Rotalar/1/1>, (Aralık 2023.)

[T-URL 53] İzmir Büyük Şehir Belediyesi, Yarımada İzmir, <https://rota.yarimadaizmir.com/tr/Rotalar/2/2>, (Aralık 2023.)

[T-URL 54] İzmir Büyük Şehir Belediyesi, Yarımada İzmir, <https://rota.yarimadaizmir.com/tr/Rotalar/3/3>, (Aralık 2023.)

[T-URL 55] Vikipedi Özgür Ansiklopedi, https://tr.wikipedia.org/wiki/R%C3%BCzgarl%C4%B1_Mimas, (Aralık 2023.)

[T-URL 56] Dünya Tarih Ansiklopedisi, <https://www.worldhistory.org/trans/tr/1-575/efes>, (Aralık 2023.)

[T-URL 57] Dünya Gazetesi, <https://www.dunya.com/kose-yazisi/trene-binen-ilk-padisah/329877>, (Aralık 2023.)

[T-URL 58] Vikipedi Özgür Ansiklopedi, https://tr.wikipedia.org/wiki/%C4%B0zmir_Liman%C4%B1, (Aralık 2023.)

[T-URL 59] Vikipedi Özgür Ansiklopedi, https://tr.wikipedia.org/wiki/1688_%C4%B0zmir_depremi, (Aralık 2023.)

[T-URL 60] Vikipedi Özgür Ansiklopedi,

https://tr.wikipedia.org/wiki/%C4%B0zmir%27in_%C4%B0%C5%9Fgali, (Aralık 2023.)

[T-URL61] Vikipedi Özgür Ansiklopedi,

https://tr.wikipedia.org/wiki/1922_%C4%B0zmir_Yang%C4%B1n%C4%B1, Aralık 2023.

[T-URL62] Visit İzmir, Alsancak Demiryolu Yerleşkesi,

<https://www.visitizmir.org/tr/destinasyon/11940>, (Aralık 2023.)

[T-URL63] İzmir Kalkınma Ajansı, İzmir Endüstriyel Miras Envanteri, <https://izka.org.tr>, (Aralık 2023.)

[T-URL64] Visit İzmir, Sümerbank Basma Sanayi, <https://www.visitizmir.org/tr/destinasyon/11981>,

(Aralık 2023.)

[T-URL 65] İzmir Büyükşehir Belediyesi, Tarihi Havagazı Fabrikası,

<https://www.izmir.bel.tr/tr/Projeler/tarihi-havagazi-fabrikasi-kultur-merkezi/1382/4>, (Aralık 2023.)

[T-URL 66] Ege Üniversitesi, https://ege.edu.tr/tr-1/dunden_bugune_ege_universitesi.html, (Aralık 2023.)

[T-URL67] Vikipedi Özgür Ansiklopedi,

https://tr.wikipedia.org/wiki/Dokuz_Eyl%C3%BCl_%C3%9Cniversitesi, (Aralık 2023.)

[T-URL 68] Vikipedi Özgür Ansiklopedi, <https://tr.wikipedia.org/wiki/Teos>, (Aralık 2023.)

[T-URL 69] Vikipedi Özgür Ansiklopedi, <https://tr.wikipedia.org/wiki/Lebedos>, (Aralık 2023.)

[T-URL 70] Gezi-Yorum, <https://www.gezi-yorum.net/etiket/karakose-harabeleri>, (Aralık 2023.)

[T-URL 71] Gezi-Yorum, <https://www.gezi-yorum.net/etiket/myonnesos-adasi>, (Aralık 2023.)

[T-URL 72] Vikipedi Özgür Ansiklopedi, <https://tr.wikipedia.org/wiki/Klaros>, (Aralık 2023.)

[T-URL 73] Vikipedi Özgür Ansiklopedi, [https://tr.wikipedia.org/wiki/Kolofon_\(antik_kent\)](https://tr.wikipedia.org/wiki/Kolofon_(antik_kent)), (Aralık 2023.)

[T-URL 74] Vikipedi Özgür Ansiklopedi, [https://tr.wikipedia.org/wiki/Notion_\(antik_kent\)](https://tr.wikipedia.org/wiki/Notion_(antik_kent)), (Aralık 2023.)

[T-URL75] Vikipedi Özgür Ansiklopedi,

https://tr.wikipedia.org/wiki/Bakla_Tepe_H%C3%B6y%C3%BCC%C4%9F%C3%BC, (Aralık 2023.)

[M-URL-1] İzmir Büyükşehir Belediyesi, Koordinat, https://cbs.izmir.bel.tr/cbs_portal/IkiBoyutlu (Kasım 2023.)

[M-URL-2] Wikipedia, Coğrafya, <https://tr.wikipedia.org/wiki/Seferihisar> (Kasım 2023.)

[M-URL-3] <https://www.turkiyeharitasi.gen.tr/2012/10/21/turkiye-siyasi-haritasi/> (Kasım 2023.)

[M-URL-4]: İzmir İl Tarım Müdürlüğü, <http://izmirtarim.gov.tr/> , 25 Temmuz 2013 (Kasım 2023.)

[M-URL-5]

https://tr.wikipedia.org/wiki/Seferihisar#/media/Dosya:%C4%B0zmir_location_Seferihisar.svg (Kasım 2023.)

[M-URL-6],Seferihisar,Coğrafi Yapısı, avesis.deu.edu.tr/yayin/1ad18f19-432d-4a03-a896-4ba0b016ad77/seferihisar-da-arazi-kullaniminin-zamansal-degisimi-1984-2010-ve-ideal-arazi-kullanimi-icin-oneriler/document.pdf (Kasım 2023.)

[M-URL-7] Arife Karadağ, “Seferihisar’ın (İzmir) Kentsel Gelişimi”, Düünden Yarına Seferihisar Sempozyumu. 7-8 Ekim 2004, Seferihisar Kaymakamlığı Çevre, Kültür ve Turizm Birliği Yayını, No: 2, 2004, s. 90. (Kasım 2023.)

[M-URL-8] Seferihisar Belediyesi, Ulaşım, <https://seferihisar.bel.tr> , (Kasım 2023.)

[M-URL-9] Wikipedia Özgür Ansiklopedi ,Karayolları,https://tr.wikipedia.org/wiki/İzmir%27in_il_yolları, (Kasım 2023.)

[M-URL-10] K.G.M., KARAYOLU,<https://www.kgm.gov.tr/Sayfalar/KGM/SiteTr/Bolgeler/2Bolge/Harita.aspx> (Kasım 2023.)

[M-URL-11] İBB, DEMİR YOLU, <https://www.izmirmetro.com.tr/Haberler/4772>: (Kasım 2023.)

[M-URL-12] İBB, RAYLI SİSTEM ULAŞIM AĞI, <https://www.izmirmetro.com.tr/Sayfa/39/18/rayli-sistem-semasi> (Kasım 2023.)

[M-URL-13] TCDD, Ankara- İzmir Hızlı Tren Projesi, <https://www.tcdd.gov.tr/projeler/ankara-izmirhizli-tren-projesi> , (Kasım 2023.)

[M-URL-14]TCDD,İzmirLimanı,

https://tr.wikipedia.org/wiki/İzmir_Limanı#:~:text=İzmir%20Limanı%20veya%20Alsancak%20Limanı,bakımından%20on%20üçüncü%20büyük%20limanıdır., (Kasım 2023.)

[M-URL-15] <https://www.ktb.gov.tr/TR-96254/kultur.html> (Kasım 2023.)

[M-URL-16] <https://www.ktb.gov.tr/TR-96254/kultur.html> (Kasım 2023.)

[M-URL-17] Kültür ve Turizm Bakanlığı, Yat Limanları, <https://izmir.ktb.gov.tr>

/TR-291152/denizturizmi-verileri.html , (Kasım 2023.)

[M-URL-18] İBB, ATIK TESİSLERİ <https://www.izmir.bel.tr/tr/Projeler/atik-su-aritma-tesis-yatirimlari-buyuyor/1313/4> (Kasım 2023.)

[M-URL-19] Enerji Atlası, Güneş Enerji Santrali, <https://www.enerjiatlası.com/gunes/seferihisarbelediyesi-gunes-enerjisi-santrali.html> , (Kasım 2023.)

[M-URL-20] Enerji Atlası, Rüzgar Enerji Santrali, <https://www.enerjiatlası.com/ruzgar/seferihisarres.html> , (Kasım 2023.)

[M-URL-21] EnerjiAtlası, Jeotermal Enerji Santrali, (Kasım 2023.)

<https://www.enerjiatlası.com/jeotermal/rscseferihisar-jes.html> , (Kasım 2023.)

[M-URL-22] Jeotermal Sahalar,

https://izmirjeotermal.com.tr/jeotermal_hakkinda_saha_ve_tesislerimiz-l-1-sayfa_id-101-id248487-g_id-39981-f-b92d1fd72005393f2f12b076a5343662 , (Kasım 2023.)

[M-URL-23] Seferihisar Termal Kaynakları, (<https://seferikeci.com/seferihisarda-termal-turizmolanaklari/>), (Kasım 2023.)

[M-URL-24] Hava.T.(1999). Serbest Bölgeler Ve Ege Serbest Bölgesi: Bir Durum Değerlendirmesi.D.E. . . .B.F. Dergisi Cilt:14, Sayı:1, ss:113-124

[M-URL-25] Arife Karadağ, ‘‘Seferihisar’ın ( zmir) Kentsel Gelişimi’’, Dünden Yarına Seferihisar Sempozyumu. 7-8 Ekim 2004, Seferihisar Kaymakamlığı  evre, Kültür ve Turizm Birliği Yayını, No: 2, 2004, s. 90. (Kasım 2023.)

[M-URL-26] <https://dergipark.org.tr/tr/pub/sufesosbil/issue/11406/136177> (Kasım 2023.)

[M-URL-28] Kandilli Rasathanesi ve Deprem Araştırma Enstitüsü Türkiye Jeoloji Kurumu (Kasım 2023.)

[M-URL-29] Kandilli Rasathanesi ve Deprem Araştırma Enstitüsü. (2023). Türkiye Fay Haritası. Türkiye Jeoloji Kurumu. (2023). Türkiye'nin Jeolojisi. (Kasım 2023.)

[M-URL-30] :  zmir Coğrafı Bilgi Sistemleri, Tuzla Fay Hattı, <https://izmir.csb.gov.tr/> , (Kasım 2023.)

[M-URL-31] Seferihisar Belediyesi, Mavi Bayraklı Plajlar, <https://seferihisar.bel.tr/> , (Kasım 2023.)

[M-URL-32] Menderes Belediyesi, Mavi Bayraklı Plajlar, <https://menderes.bel.tr/> , (Kasım 2023.)

[M-URL -33] Seferihisar Belediyesi, İskeleler, <https://seferihisar.bel.tr/> ,Menderes Belediyesi, İskeleler, <https://www.tse.org.tr/> , (Kasım 2023.)

[M-URL-34] Seferihisar Belediyesi, Liman, <https://seferihisar.bel.tr/> , (Kasım 2023.)

[M-URL-35] : Menderes Belediyesi, Balıkçı Barınağı, <https://menderes.bel.tr/> , (Kasım 2023.)

[M-URL-36] Sahil Güvenlik Komutanlığı, Dalış Yasağı Olan Bölgeler, <https://www.sg.gov.tr/> , (Kasım 2023.)

[Ç.1.]: Şahin Y. Lamba M. Öztop S. 2018 Üniversite Öğrencilerinin Afet Bilinci ve Afete Hazırlık Düzeylerinin Belirlenmesi, 3 6: (151-152) (Kasım 2023.)

[Ç.2.]: AKGÖZ R., İNCE K. ERPUL G. 2020, Toprak Su Dergisi Araştırma Makalesi Ulusal Dinamik Rüzgâr Erozyonu Modeli ve İzleme Sistemi Bitki Örtüsü Parametresinin Belirlenmesi, 9 (1): (37-44) (Kasım 2023.)

[Ç.3.]: Öztürk, M. Güner, Ö. F., & Uygur, F. N. (2019). Biyoçeşitlilik ve ekosistem hizmetleri: Türkiye örnekleme. Türkiye Biyolojik Çeşitlilik ve Ekoloji Sempozyumu Bildiriler Kitabı, 42-53. (Kasım 2023.)

[Ç.4.]: Tabanlıoğlu H. Tekeli D. Haziran 1991 Yapı Dergisi 115 Geleceğe Bırakmakta olduğumuz Korkunç Miras: Çarpık Kentleşme (Kasım 2023.)

[Ç.5.]: Görmüş S. Oktay E. Cengiz S. 2021 Kentsel Ekosistemin Dayanıklılık Hedefini Karşılamada Ekolojik Planlama Yaklaşımları, Eğitim, Bilim, Kültür ve Sanat Dergisi 3/2 122-134 (Kasım 2023.)

[Ç.6.]: Çelik A. Ender E. Zencirkıran M.2015 *Uludağ Üniversitesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Bursa, Türkiye (Kasım 2023.)

[Ç.7.]: Duman, T.Y, 2012. Yenilenmiş Türkiye Diri Fay Haritaları ve Deprem Tehlikesinin Belirlenmesi Açısından Önemi, Teknik Doküman, T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı. (Kasım 2023.)

[Ç.8.]: Karakurt Tosun E. 2017 Sürdürülebilirlik Bağlamında Ekolojik Kent Söylemi AİBÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt:17, Yıl:17, Sayı: 4, 17: 169-189 (Kasım 2023.)

[Ç.9.]: Karaca Ç. 2012, Ekonomik Kalkınma ve Çevre Kirliliği İlişkisi: Gelişmekte Olan Ülkeler Üzerine Ampirik Bir Analiz Cilt 21, Sayı3, Sayfa 139-156 (Kasım 2023.)

[Ç.10.]: Kara, A. & Demir. İ. (2020). Endüstriyel emisyonların çevresel etkileri: Türkiye örneği. Çevre Bilimleri Dergisi, 8(2), 112-125. (Kasım 2023.)

- [Ç.11.]: Özkan, B. & Yıldırım. İ. (2021). Enerji verimliliği ve sürdürülebilirlik: Türkiye'de bir değerlendirme. Enerji ve Çevre Dergisi, 15(3), 217-230. (Kasım 2023.)
- [Ç.12.]: Dalkılıç E. 2019, Konya Gürültü Kirliliği ve Eylem Planlarının Yorumlanması, Düzce Üniversitesi Bilim ve Teknoloji Dergisi, 7, 38-51 (Kasım 2023.)
- [Ç.13.]: Koç, C. & Güney. E. (2018). Karbon döngüsü ve iklim değişikliği: Türkiye'deki mevcut durum ve politika önerileri. İklim Değişikliği ve Çevre Politikaları Dergisi, 2(1), 45-58. (Kasım 2023.)
- [Ç.14.]: Yılmaz. A. & Çelik.M. (2020). Havza izleme sistemi ve su kaynaklarının yönetimi: Türkiye'de bir analiz. Su Bilimleri Dergisi, 8(2), 123-136. (Kasım 2023.)
- [Ç.15.]: Aydoğdu, M., & Kaya, F. (2019). İstilacı türlerin biyolojik çeşitlilik üzerindeki etkileri: Türkiye örneği. Biyoçeşitlilik ve Koruma Dergisi, 12(2), 78-91. (Kasım 2023.)
- [Ç.16.]: Demircioğlu N. Yılmaz H. 2005, Işık Kirliliği, Ortaya Çıkardığı Sorunlar ve Çözüm Önerileri, Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü, 36 (1), 117-123. (Kasım 2023.)
- [Ç.17.]: Özsoy Ceyda E. 2015, Düşük Karbon Ekonomisi ve Türkiye'nin Karbon Ayak İzi, Hak-İş Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi (Kasım 2023.)
- [Ç.18.]: Yılmaz, D. Öztürk, S. (2023). "Kentsel Isı Adası Etkisinin Sistemik Bir İncelemesi: Kentsel Form, Peyzaj ve Planlama Stratejileri". Çevre, Şehir ve İklim Dergisi. Yıl: 2. Sayı: 4. ss. (302-323) (Kasım 2023.)
- [Ç.19.]: Aras Baran Barış, 2019, Kentsel Sürdürülebilirlik Kapsamında Yeşil Çatı Uygulamaları, Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi, Cilt: 8 Sayı: 1 (Kasım 2023.)
- [Ç.20.]: Gündoğdu, K., & Şahin, İ. (2021). Kıyı erozyonu ve etkileri: Türkiye'nin kıyı bölgeleri üzerine bir değerlendirme. Coğrafya Araştırmaları Dergisi, 39(2), 123-136. (Kasım 2023.)
- [Ç.21.]: Yılmaz, E., & Demir, M. (2020). Denizel ekosistemler ve biyoçeşitlilik: Türkiye'nin deniz kaynakları üzerine bir inceleme. Deniz Bilimleri Araştırma Dergisi, 7(1), 45-58. (Kasım 2023.)
- [Ç.22.]: Görmüş S. Oktay E. Cengiz S. 2021, Kentsel Ekosistemin Dayanıklılık Hedefini Karşılamada Ekolojik Planlama Yaklaşımları, Peyzaj- Eğitim, Bilim, Kültür ve Sanat Dergisi 3/2 122-134 (Kasım 2023.)
- [Ç.23.]: Selim. Sever Mutlu S. Selim S. 2015, Kentsel Alanlarda Biyolojik Çeşitliliğin Sürdürülebilirliği ve Koruma Yaklaşımları, Türk Bilimsel Derlemeler Dergisi 8 (1): 38-45(Kasım 2023.)

[Ç.24.]: Kılçık F. 2021, Çevre Etiği Çerçevesinde Sucul Ekosistemler ve Biyolojik İzleme tabularasa Felsefe & Teoloji dergisi, Sayı: 36 (Kasım 2023.)

[Ç.25.]: Gedik Y. 2020, Sosyal, Ekonomik ve Çevresel Boyutlarla Sürdürülebilirlik ve Sürdürülebilir Kalkınma, Dr., Bağımsız Araştırmacı, Cilt: 3 Sayı: 3. (197-215) (Kasım 2023.)

[Ç.26.]: Turhan Ş. 2005, Tarımda Sürdürülebilirlik ve Organik Tarım, Tarım Ekonomisi Dergisi 2005; 11(1): 13 – 24 (Kasım 2023.)

[Ç.27.]: Atik M. Taşkan G. Balta S. 2022, Kırsal – tarımsal peyzajların korunmasında GIAHS Küresel Öne Sahip Tarımsal Miras Sistemleri ve Akdeniz Selge örneği, Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi, 59 (2):347-362 (Kasım 2023.)

[Ç.28.]: Özmete E. 2010, Sosyal Hizmette Sürdürülebilir Kalkınma Anlayışı: Kavramsal Analiz, Aile ve Toplum Yılı: 11 Cilt: 6 Sayı: ISSN: 1303-0256 (Kasım 2023.)

[Ç.29.]: Arslan H. 2023, Yenilenebilir Enerji Yatırımlarının Finansmanı, Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi (ASEAD), Haliç Ün., İşletme Fak., ORCID ID: 0000-0002-3256-4295, D CİLT 10 Sayı 4. (Kasım 2023.)

[Ç.30.]: Tülek B. Ersoy Mirici Merve 2019, Kentsel Sistemlerde Yeşil Altyapı ve Ekosistem Hizmetleri, Peyzaj- Eğitim, Bilim, Kültür ve Sanat Dergisi 2, 1-1 (Kasım 2023.)

[Ç-URL31.]: <https://www.izmir.bel.tr/tr/IzmirinCografyasi/220/255> (Kasım 2023.)

[Ç-URL32.]: Vikipedi Özgür Ansiklopedi. Menderes İzmir Menderes, İzmir - Vikipedi (wikipedia.org) (Kasım 2023.)

[Ç-URL33.]: Vikipedi Özgür Ansiklopedi.
[https://tr.wikipedia.org/wiki/İzmir_\(il\)#/media/Dosya:Latrans-Turkey_location_İzmir.svg](https://tr.wikipedia.org/wiki/İzmir_(il)#/media/Dosya:Latrans-Turkey_location_İzmir.svg) (Kasım 2023.)

[Ç-URL34.]: Vikipedi Özgür Ansiklopedi.
https://tr.wikipedia.org/wiki/Seferihisar#/media/Dosya:İzmir_location_Seferihisar.svg (Kasım 2023.)

[Ç-URL35.]: Vikipedi Özgür Ansiklopedi.
https://tr.wikipedia.org/wiki/Menderes,_İzmir#/media/Dosya:İzmir_location_Menderes.svg (Kasım 2023.)

[Ç-URL36.]: Climate Data. <https://tr.climate-data.org/asya/tuerkiye/izmir/seferihisar-21649/>

358

- [S-14] Wikipedia projelerine katkıda bulunanlar. (2006, July 20). İnsan nüfusu- Vikipedi. Vikipedi: Özgür Ansiklopedi. https://tr.wikipedia.org/wiki/İnsan_nüfusu (Kasım 2023.)
- [S-15] Wikipedia projelerine katkıda bulunanlar. (2012, May 8). Türkiye demografisi- Vikipedi. Vikipedi: Özgür Ansiklopedi. https://tr.wikipedia.org/wiki/Türkiye_demografisi (Kasım 2023.)
- [S-16] Yıldırım H. H. ve Altunkaya, Ü. Türkiye'nin Sağlık Turizmi Potansiyeli ve Güçlükler (www.absaglik.com) (Kasım 2023.)
- [S-URL-1]: Seferihisar Belediyesi. <https://seferihisar.bel.tr/> (Kasım 2023.)
- [S-URL-2]: Menderes Belediyesi. <https://menderes.bel.tr/> (Kasım 2023.)
- [S-URL-3]: İzmir Büyükşehir Belediyesi. <https://www.izmir.bel.tr/> (Kasım 2023.)
- [S-URL-4]: Indyturk. "Sektörler" <https://www.indyturk.com/> (Kasım 2023.)
- [S-URL-5]: Sanat Akademileri. "El Sanarları". <https://sanatakademi.com.tr> (Kasım 2023.)
- [S-URL-6]: Gezipedia. "Teos Antik Kenti". <https://www.gezipedia.net/> (Kasım 2023.)
- [S-URL-7]: İzmir Kent Rehberi. "Kasım Çelebi Medresesi". <https://www.izmirde.biz/> (Kasım 2023.)
- [S-URL-8]: Seferihisar Haber. <http://www.seferihisarhaber.com> (Kasım 2023.)
- [S-URL-9]: Seferihisar Haber.<http://www.seferihisarhaber.com> (Kasım 2023.)
- [E1] Altıntaş, E., & Yılmaz, B. (2020). Ekonomik büyümenin alt bölgesel etkileri: Türkiye örneği. *Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 36(2), 45-58. (Kasım 2023.)
- [E2] Duru, O., & Çetin, M. (2018). Bölgesel kalkınma politikaları ve ekonomik alt bölge oluşturma stratejileri. *Bölgesel Araştırmalar Dergisi*, 2(1), 78-91.
- [E3] Gündüz, Y., & Aydın, M. (2019). Türkiye'de ekonomik alt bölgelerin sektörel analizi. *Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 123-136. (Kasım 2023.)
- [E4] Kılıç, M., & Yılmaz, S. (2017). Alt bölgesel ekonomik yapıların analizi: Bir uygulama. *İktisat İşletme ve Finans Dergisi*, 32(377), 89-104 (Kasım 2023.)
- [E5] Durmuş, D. (2017). Türkiye'de Eko Endüstriyel Parklar: Uygulamalar ve Etkileri. İzmir Kalkınma Ajansı Yayınları. (Kasım 2023.)
- [E6] Özkara, B. (2019). Marjinal fayda teorisi. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(1), 63-76. (Kasım 2023.)

- [E7] Barro, R. J., & Sala-i-Martin, X. (2003). Ekonomik Büyüme. (M. Sert, Çev.). İstanbul: İmaj Yayınevi. (Kasım 2023.)
- [E8] Blanchard, O. (2017). Makroekonomi. (Y. Hacıoğlu, Çev.). İstanbul: Literatür Yayıncılık. (Kasım 2023.)
- [E9] Taylor, J. B. (1993). Uygulamada Serbestiyet ile Politika Kuralları. İktisat İşletme ve Finans, 8(3), 61-79. (Kasım 2023.)
- [E10] Minsky, H. P. (1986). Dengeleyici Olmayan Bir Ekonomiye Dengeye Tutma. (A. H. Akın, Çev.). İstanbul: İş Bankası Yayınları. (Kasım 2023.)
- [E11] Erbaykal, E. (2018). Gayri Safi Yurt İçi Hasıla: Teori ve Uygulama. Anadolu Üniversitesi Yayınları. (Kasım 2023.)
- [E12] Sarıyer, G. (2018). Türkiye'de Atık Değişim Alanı Yönetimi ve Sorunlar. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yayınları. (Kasım 2023.)
- [E13] Akgün, A. E. (2019). Yeşil Tedarik Zinciri Yönetimi: Türkiye'deki Uygulamalar. Beta Yayıncılık. (Kasım 2023.)
- [E14] Kılıç, H. (2017). Enflasyon Teorisi ve Türkiye. Nobel Akademik Yayıncılık. İncelemesinden Kavramsal Bir Çerçeve. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları. (Kasım 2023.)
- [E15] Şahin, H. (2018). İş Döngüsü Teorisi ve Türkiye'de Uygulamaları. İstanbul Üniversitesi Yayınları. (Kasım 2023.)
- [E16] Özkan, M. (2016). Türkiye'nin Hinterland Potansiyeli ve Stratejileri. Ege Üniversitesi Yayınları.
- [E-URL1] İzmir Ticaret Odası, İzmir Ekonomisi, <https://www.izto.org.tr/tr/tg/izmir-ekonomisi> , (Kasım 2023.)
- [E-URL2] Seferihisar Belediyesi, Seferihisar Tarihçesi, <https://seferihisar.bel.tr/seferihisar-hakkinda> , (Kasım 2023.)
- [E-URL3] T.C. İzmir Valiliği, Menderes Tarihçesi, <http://www.izmir.gov.tr/menderes> , (Kasım 2023.)
- [E-URL4] T.C. İzmir Valiliği, İzmir Nüfusu, <http://www.izmir.gov.tr/demografik-bilgiler> , (Kasım 2023.)
- [E-URL5] Türkiye İl İlçe Mahalle Köy Nüfusları, İzmir Nüfus Yoğunluğu, <https://www.nufusune.com> (Kasım 2023.)
- [E-URL6] Nufusu com web sitesi, İzmir il-ilçe Nüfus Grafikleri, <https://www.nufusu.com/il/izmir-nufusu> , (Kasım 2023.)
- [E-URL7] İzmir Büyükşehir Belediyesi, İzmir İstihdam sayıları, <https://izmirinrakamlari.izmir.bel.tr/tr/2022/98/IzmirinYillaraGoreIstihdamSayilari> , (Kasım 2023.)

- [E-URL8] İzmir Büyükşehir Belediyesi, İzmir İstihdam Dağılımı, <https://izmirinrakamlari.izmir.bel.tr/tr/2022/96/YillaraGoreIstihdamOrani?no=2> , (Kasım 2023.)
- [E-URL9] T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı, (2022), Brifing Raporu, <https://izmir.tarimorman.gov.tr/Belgeler/Brifing%202022.pdf> , (Kasım 2023.)
- [E-URL10] İzmir Büyükşehir Belediyesi, Cinsiyete Göre Eğitim Düzeyi, <https://izmirinrakamlari.izmir.bel.tr/tr/2022/55/IzmirinCinsiyeteGoreEgitimDuzeyi> , (Kasım 2023.)
- [E-URL11] İzmir Büyükşehir Belediyesi, Seferihisar ve Menderes Eğitim Düzeyleri, <https://izmirinrakamlari.izmir.bel.tr/tr/2022/53/IzmirinEgitimDuzeyi?no=2> , (Kasım 2023.)
- [E-URL12] İzmir Büyükşehir Belediyesi, İzmir İlçeleri okuma yazma oranları, <https://izmirinrakamlari.izmir.bel.tr/tr/2022/57/BuyukSehirOkumaYazmaBilmeyenlerinOranlari?no=2> , (Kasım 2023.)
- [E-URL13] İzmir Büyükşehir Belediyesi, İzmir’e gelen yabancı turist sayısı eğilimi, <https://izmirinrakamlari.izmir.bel.tr/tr/2022/102/YillaraGoreGelenTuristOranlari> , (Kasım 2023.)
- [E-URL14] T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Turizm tesis verileri, <https://izmir.ktb.gov.tr/TR-77217/tesis-verileri.html> , (Kasım 2023.)
- [E-URL15] İzmir Büyükşehir Belediyesi, İzmir ili Sanayi İthalatı rakamları, <https://izmirinrakamlari.izmir.bel.tr/tr/2022/124/TeknolojiYogunlugu> (Kasım 2023.)
- [E-URL16] T.C. İzmir Valiliği, İzmir organize sanayi bölgeleri, <http://www.izmir.gov.tr/kadim-liman-kenti> (Kasım 2023.)
- [E-URL17] Organize Sanayi Bölgeleri Derneği, Buca Ege Organize Sanayi, <http://www.osbder.org/uye-detay/44/izmir-buca-ege-organize-sanayi-bolgesi> , (Kasım 2023.)
- [E-URL18] İTOB Sanayi Bölgesi, İTOB organize sanayi bölgesi, <https://itob.org.tr> , (Kasım 2023.)
- [E-URL19] Organize Sanayi Bölgeleri Derneği, Kınık organize sanayi bölgesi, <http://www.osbder.org/uye-detay/33/izmir-kinik-organize-sanayi-bolgesi> (Kasım 2023.)
- [E-URL20] Organize Sanayi Bölgeleri Derneği, Pancar organize sanayi bölgesi, <http://www.osbder.org/uye-detay/39/izmir-pancar-organize-sanayi-bolgesi> (Kasım 2023.)
- [E-URL21] İzmir Büyükşehir Belediyesi, İzmir İli tarım mobil uygulaması, <https://www.izmir.bel.tr/tr/Projeler/izmir-tarimi-mobil-uygulamasi/2652/4> (Kasım 2023.)

[E-URL22] İzmir Büyükşehir Belediyesi, İzmir İli Menderes İlçesi Tahtalı Havzası Arıcılık Projesi, <https://www.izmir.bel.tr/tr/Haberler/tahtali-baraji-nda-bal-ormani-kuruldu-sira-markalasmada/40795/156> (Kasım 2023.)

[E-URL23] İzmir Büyükşehir Belediyesi, EuroVelo 8 Akdeniz Rotası, <https://www.izmir.bel.tr/tr/Projeler/eurovelo-8-akdeniz-bisikletli-turizm-rotasi/2687/4> (Kasım 2023.)

[E-URL24] İzmir Büyükşehir Belediyesi, Seferihisar Kocaçay Deresi Sürdürülebilir Kentsel Tasarım Projesi, <https://www.izmir.bel.tr/tr/Haberler/seferihisar-daki-yasam-kalitesini-artiracak-88-milyonluk%C2%A0dev%C2%A0proje/47615/156> (Kasım 2023.)

[E-URL25] İzmir Büyükşehir Belediyesi, Atık Su Arıtma Tesis Yatırımları, <https://www.izmir.bel.tr/tr/Projeler/atik-su-aritma-tesis-yatirimlari-buyuyor/1313/4> (Kasım 2023.)

[E-URL26] Onur enerji web sitesi, 2012 Yılı Yenilenebilir Enerji Mali Destek Programı, <https://www.onurenerji.com.tr/haberler/seferihisar-belediyesi-kendi-elektrigini-uretmeye-basladi/> , (Kasım 2023.)

[E-URL27] T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Seferihisar proje yatırımları, <https://projeharitasi.izka.org.tr/> (Kasım 2023.)

[E-URL28] Gündeme bakış web sitesi, Özdere Yat Limanı Projesi, <https://www.gundemebakis.com/ozdereyat-limani-icin-dugmeye-basildi-iste-hizmete-girecegi-%20tarih> (Kasım 2023.)

[E-URL29] İltay Mimarlık web sitesi, İzmir, Görece Rekreasyon Alanı, Kentsel Tasarım Projesi, <https://www.iltay.com.tr/proje/proje/izmir-gorece-rekreasyon-alani-kentsel-tasarim-projesi> (Kasım 2023.)

[E-URL30] Kalkınma Kütüphanesi web sitesi, 2009 Yılı Turizm ve Çevre Mali Destek Programı, <https://www.kalkinmakutuphanesi.gov.tr/dokuman/2009-turizm-ve-cevre-mali-destek-programi-program-sonrasi-degerlendirme-calismasi/1472> (Kasım 2023.)

[K1]: Berkün. S. 21.11.2017. Kamu Açısından Yönetim. Emek ve Toplum. Dergipark. Sayı:16. Cilt: 6. Sayfa 641(Kasım 2023.)

[K2]: Ankara Üniversitesi. Açık Ders Malzemeleri. Ders Notları. https://acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php/58902/mod_resource/content/1/KartMagVOLKANIKLER.pdf (Kasım 2023.)

[K3]: Çapar.S. Demir.R. (2017). Türkiye’de Büyükşehir Yapılanması ve 6360 Sayılı Kanun’a Uygulayıcıların Bakışı. Türk İdare Dergisi. Sayı 484. Sayfa 41. (Kasım 2023.)

[K4]: Kalağan.G. (2018). Türkiye’de 6360 Sayılı Büyükşehir Yasası Kapsamında Büyükşehirler/ Bütünşehirler: Yönetişel Yapı, Mali/İktisadi Boyut ve Gelecek Vizyonu Üzerine Bir Tartışma. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. Sayı 10. Sayfa 593. (Kasım 2023.)

[K-URL-1]: Argüden Yönetişim Akademisi Gençlik Ağı. Yönetişim Nedir? <https://genclik.argudenacademy.org/yonetisim-nedir/> (Kasım 2023.)

[K-URL-2]: Vikipedi Özgür Ansiklopedi. Yönetim. <https://tr.wikipedia.org/wiki/Y%C3%B6netim> (Kasım 2023.)

[K-URL-3]: Tarihibilgi.org. Yönetişim nedir? Tanımı ve İlkeleri. <https://tarihibilgi.org/yonetisim/> (Kasım 2023.)

[K-URL-4]: Atatürk Üniversitesi Açık öğretim Fakültesi. Merkezî Yönetim-Yerel Yönetim İlişkilerine Hâkim Olan İlkeler. <https://adm.ataaof.edu.tr/pdf.aspx?du=BxttDI3XRIVb/jo80rtDCg==> (Kasım 2023.)

[K-URL-5]: Anadolu Üniversitesi. Yerel Yönetimler. <https://www.mku.edu.tr/files/1005-4ffd3dc1-0832-4e8f-b9e7-e6e1349a4b0b.pdf> (Kasım 2023.)

[K-URL-6]: T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının Tarihçesi. <https://csb.gov.tr/tarihcemiz-i-7012#:~:text=%C3%87evre%20ve%20%C5%9Eehircilik%20Bakanl%C4%B1%C4%9F%C4%B1%3B%20yerle%C5%9Fmeye,do%C4%9Fan%C4%B1n%20korunmas%C4%B1n%C4%B1%20sa%C4%9Flamak%20%C3%BCzere%20yap%C4%B1land%C4%B1r%C4%B1lm%C4%B1%C5%9Ft%C4%B1r.> (Kasım 2023.)

[K-URL-7]: Vikipedi Özgür Ansiklopedi. Kültür ve Turizm Bakanlığı (Türkiye).

[https://tr.wikipedia.org/wiki/K%C3%BClt%C3%BCr_ve_Turizm_Bakanl%C4%B1%C4%9F%C4%B1_\(T%C3%BCrkiye\)#:~:text=K%C3%BClt%C3%BCr%20ve%20turizm%20bakanl%C4%B1%C4%9F%C4%B1n%C4%B1n%20g%C3%B6rev,ve%20ekonomik%20geli%C5%9Fmeye%20katk%C4%B1da%20bulunmak.](https://tr.wikipedia.org/wiki/K%C3%BClt%C3%BCr_ve_Turizm_Bakanl%C4%B1%C4%9F%C4%B1_(T%C3%BCrkiye)#:~:text=K%C3%BClt%C3%BCr%20ve%20turizm%20bakanl%C4%B1%C4%9F%C4%B1n%C4%B1n%20g%C3%B6rev,ve%20ekonomik%20geli%C5%9Fmeye%20katk%C4%B1da%20bulunmak.) (Kasım 2023.)

[K-URL-8]: Vikipedi Özgür Ansiklopedi. Büyükşehir Belediyesi. https://tr.wikipedia.org/wiki/B%C3%BCy%C3%BCk%C5%9Fehir_belelediyesi#:~:text=B%C3%BCy%C3%BCk%C5%9Fehir%20belediyesi%2C%20il%20merkezi%20birden,amac%C4%B1yla%20ve%20kanunla%20olu%C5%9Fturulan%20belediye. (Kasım 2023.)

[K-URL-9]: Vikipedi Özgür Ansiklopedi. Afet ve Acil Durum Müdürlüğü. https://tr.wikipedia.org/wiki/Afet_ve_Acil_Durum_Y%C3%B6netimi_Ba%C5%9Fkanl%C4%B1%C4%9F%C4%B1 (Kasım 2023.)

[K-URL-10]: On Dokuz Mayıs Üniversitesi. Turizmde Güncel Konular. Alternatif Turizm Kavramı ve Kapsamı. <https://avys.omu.edu.tr/storage/app/public/yusuf.catalkaya/134622/Tur.G%C3%BCn.Kon.%201.Hafta%20-%20Alternatif%20Turizm%20Kavram%C4%B1%20ve%20Kapsam%C4%B1.pdf> (Kasım 2023.)

[K-URL-11]: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı. Tarım ve Çiftlik (Agro) Turizmi.

<https://karaman.ktb.gov.tr/tr-129632/tarim-ve-ciftlik-agro-turizmi.html> (Kasım 2023.)

[K-URL-12]: On Dokuz Mayıs Üniversitesi. Sürdürülebilir Kentleşme. <https://avys.omu.edu.tr/storage/app/public/nukhetg/127586/S%C3%9CRD%C3%9CR%C3%9CLEB%C4%B0L%C4%B0R%20KENTLE%C5%9EME.pptx> (Kasım 2023.)

[K-URL-13]: Gelecek Turizmde. Sürdürülebilir Turizm Nedir. <https://www.gelecekturizmde.com/surdurulebilir-turizm-nedir/> (Kasım 2023.)

[K-URL-14]: Vikipedi Özgür Ansiklopedi. Demografi. <https://www.gelecekturizmde.com/surdurulebilir-turizm-nedir/> (Kasım 2023.)

[K-URL-15]: İktisat Sözlüğü. İşgücü Nedir. <https://www.iktisatsozlugu.com/tr/nedir/isgucu/2450> (Kasım 2023.)

[K-URL-16]: Vikipedi Özgür Ansiklopedi. Nüfus Projeksiyonu. https://tr.wikipedia.org/wiki/N%C3%BCfus_projeksiyonu (Kasım 2023.)

[K-URL 17]: Vikipedi Özgür Ansiklopedi. Biyokütle. <https://tr.wikipedia.org/wiki/Biyok%C3%BCTle> (Kasım 2023.)

[K-URL-18]: Özkan.S.İ. (2013). Türkiye’de İdari Sistem ve Örgütlenme. https://www.kas.de/c/document_library/get_file?uuid=a4fd2244-a04a-0eaa-9547-92e52e4fac36&groupId=252038 (Kasım 2023.)

[K-URL-19]: T.C. Kalkınma Bakanlığı. (2018). Yerel Yönetimler ve Hizmet Kalitesi. Özel İhtisas Komisyonu Raporu. <https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2020/04/YerelYonetimlerOzelIhtisasKomisyonuRaporu.pdf> (Kasım 2023.)

[K-URL-20]: İzmir Büyükşehir Belediyesi. (2020). Stratejik Plan. https://www.izmir.bel.tr/CKYuklenen/Dokumanlar_2020/Stratejik%20Plan2024.pdf (Kasım 2023.)

[K-URL-21]: İzmir Büyükşehir Belediyesi. XIX. Yüzyılda İzmir Belediyesi'nin Kuruluşu. <https://www.izmir.bel.tr/tr/IzmirBelediyesiTarihcesi/11/32> (Kasım 2023.)

[K-URL-22]: İzmir Valiliği İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü. (2021). İl Afet Risk Azaltma Planı. <https://izmir.afad.gov.tr/kurumlar/izmir.afad/E-KUTUPHANE/II-Planlari/Izmir-IRAP.pdf> (Kasım 2023.)

[K-URL-23]: İzmir Kent Tarihi. Şehrin En Uzun 50 Yılı: 1856-1906. https://izmirkenttarihi.tr.gg/&%23350%3Behrin-en-uzun-50-y&%23305%3Bl&%23305%3B-d--1856_1906-.htm (Kasım 2023.)

[K-URL-24]: Türkiye Cumhuriyeti Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı. Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü. İzmir-Manisa Planlama Bölgesi 1/100.000n Ölçekli Çevre Düzeni Planı. <https://mpgm.csb.gov.tr/izmir-manisa-planlama-bolgesi-1-100.000-olcekli-cevre-duzeni-plani-i-82265> (Kasım 2023.)

[K-URL-25]: Türkiye Cumhuriyeti Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı. Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü. İzmir Büyükşehir Bütünü 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı. [İzmir Büyükşehir Bütünü Plan Değişikliği \(csb.gov.tr\)](https://izmir.bysb.gov.tr/izmir-bysb-butunu-plan-degisikligi) (Kasım 2023.)

[K-URL-26]: T.C. Cumhurbaşkanlığı Diyanet İşleri Bakanlığı İzmir Müftülüğü. <https://izmir.diyanet.gov.tr/Sayfalar/subsites.aspx?menucategory=Kurumsal2> (Kasım 2023.)

[K-URL-27]: KOSGEB. <https://www.kosgeb.gov.tr/site/tr/genel/mudurlukler> (Kasım 2023.)

[K-URL-28]: Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü. https://www.tkgm.gov.tr/tasra?tid=218&tid_1=195&field_bagli_oldugu_il_target_id=All&title= (Kasım 2023.)

[K-URL-29]: İzmir Esnaf ve Sanatkarlar Odalar Birliği. <https://iesob.org.tr/odalar> (Kasım 2023.)

[K-URL-30]: Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği. <https://tobb.org.tr/Sayfalar/IIBazindaOdaBorsaArama.php?combobox=%C4%B0ZM%C4%B0R> (Kasım 2023.)

[K-URL-31]: İzmir Büyükşehir Belediyesi. Meslek Odaları ve İhracatçı Birlikleri. <https://www.izmir.bel.tr/tr/MeslekOdalarıVelhracatciBirlikleri/128/218> (Kasım 2023.)

[K-URL-32]: T.C. Millî Eğitim Bakanlığı. https://www.meb.gov.tr/baglantilar/mem/index_ilmem.php?ILKODU=35 (Kasım 2023.)

[K-URL-33]: T.C. Millî Eğitim Bakanlığı Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü. https://dhgm.meb.gov.tr/edestek/ogretmenevi/ogretmenevi_liste.aspx (Kasım 2023.)

- [K-URL-34]: İzmir Büyükşehir Belediyesi. <https://www.izmir.bel.tr/tr/SivilToplumKuruluslari/175> (Aralık 2023)
- [K-URL-35]: T.C. İzmir Valiliği. <http://www.izmir.gov.tr/ilcelerimiz> (Aralık 2023)
- [K-URL-36]: Yurtarama.com. <https://www.yurtarama.com/izmir/yurtlar> (Aralık 2023)
- [K-URL-37]: T.C. İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık Genel Müdürlüğü. <https://nvi.gov.tr/izmir> (Aralık 2023)
- [K-URL-38]: T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı İzmir İl ve Tarım Orman Müdürlüğü <https://izmir.tarimorman.gov.tr/Menu/23/Ilce-Mudurlukleri> (Aralık 2023)
- [K-URL-39]: İzmir Vergi Dairesi Başkanlığı. <https://izmirvdb.gib.gov.tr/vergi-dairesi-mudurlukleri/> (Aralık 2023)
- [K-URL-40]: T.C. İzmir Adalet Bakanlığı. İzmir Adliyesi. <https://izmir.adalet.gov.tr/mulhakatlar> (Aralık 2023)
- [K-URL-41]: Sosyal Güvenlik Kurumu. <https://sgk.kurumbilgileri.com/search/label/%C4%B0ZM%C4%B0R> (Tarihi: 01.12.2023)
- [K-URL-42]: İzmir Emniyet Müdürlüğü. <https://www.izmir.pol.tr/hizmet-binalarimiz> (Aralık 2023)
- [K-URL-43]: T.C. Sağlık Bakanlığı İzmir İl Sağlık Müdürlüğü. <https://izmirism.saglik.gov.tr/TR-134872/saglik-tesisleri.html> (Aralık 2023)
- [K-URL-44]: T.C. Kültür ve Turizm Tarihi. İzmir İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü. <https://izmir.ktb.gov.tr/TR-77112/kutuphaneler.html> (Aralık 2023)
- [K-URL-45]: T.C. İzmir Valiliği. Demografik Bilgiler. <http://www.izmir.gov.tr/demografik-bilgiler> (Aralık 2023)
- [K-URL-46]: T.C Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı. Projeler Haritası. <https://projeharitasi.izka.org.tr/> (Aralık 2023)
- [K-URL-47]: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı. İzmir İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü. <https://izmir.ktb.gov.tr/TR-195611/korunan-alanlar.html> (Aralık 2023)
- [K-URL-48] (GEKA): T.C. Güney Ege Kalkınma Ajansı. TR32 Düzey 2 Bölgesi. (2014). <https://geka.gov.tr/tr/sayfa/planlar> (Aralık 2023)
- [K-URL-49] (İZKA): İzmir Kalkınma Ajansı. İzmir Bölge Planı 2014-2023.(2014) https://izka.org.tr/wp-content/uploads/pdf/01_bolgeplani_1.pdf (Aralık 2023)

İZMİR

SEFERİHİSAR-MENDERES

PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ

MİMARLIK VE TASARIM FAKÜLTESİ

İZMİR İLİ GÜNEY KESİMİ

SEFERİHİSAR VE MENDERES ALT BÖLGESİ

ANALİTİK ETÜT RAPORU

